UNDERGRADUATE RESEARCH CONGRESS

FACULTY OF ARTS

URCFA – 2026

UNIVERSITY OF PERADENIYA

PROCEEDINGS

JULY 17, 2026

PROCEEDINGS

Undergraduate Research Congress
Faculty of Arts

URCFA-2026
Volume VIII

17 July, 2026

Faculty of Arts
University of Peradeniya
Sri Lanka

Copyright © 2026 by Faculty of Arts, University of Peradeniya, Sri Lanka.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, or otherwise, without the prior written permission of the copyright publisher.

ISSN 2536-8966

Published by:

Faculty of Arts
University of Peradeniya
Peradeniya-20400
Sri Lanka

Cover page designed by:

Dr. Thamali Rathnayake
Visiting Lecturer
Department of Fine Arts
Faculty of Arts
University of Peradeniya, 20400
Sri Lanka

Message from the Vice-Chancellor
University of Peradeniya

It gives me great pleasure, as the Vice-Chancellor of the University of Peradeniya, to extend my warm greetings on the occasion of the Undergraduate Research Congress 2026 of the Faculty of Arts. This annual Congress stands as a testament to the faculty's enduring commitment to nurturing a vibrant research culture among undergraduate students and providing them with a platform to showcase their scholarly achievements.

The proceedings of this Research Congress reflect the intellectual curiosity, creativity, and academic excellence of our students across the diverse disciplines of the Humanities and Social Sciences. Each contribution represents not only rigorous inquiry and critical thinking but also the dedication of both students and their mentors in advancing knowledge and addressing contemporary societal challenges.

I am particularly pleased that this year's proceedings continue to embrace linguistic inclusivity, featuring research papers published in all three national languages-Sinhala, Tamil, and English. This trilingual approach reflects the multicultural values of our university and reaffirms our commitment to fostering an inclusive academic environment where diverse perspectives are respected, celebrated, and shared.

Research is an essential pillar of higher education, and encouraging undergraduate students to engage in research cultivates analytical thinking, innovation, and a lifelong passion for learning. The Undergraduate Research Congress has become an important forum that inspires young scholars to explore new ideas, engage in interdisciplinary dialogue, and contribute meaningfully to academic discourse.

I extend my heartfelt congratulations to all the undergraduate researchers whose work is featured in these proceedings. I also express my sincere appreciation to the Dean of the Faculty of Arts, the members of the organising committee, academic staff, mentors, reviewers, and everyone who has contributed to the successful organisation of this Congress. Your dedication and commitment continue to strengthen the University's tradition of academic excellence.

I wish the Undergraduate Research Congress of the Faculty of Arts 2026 every success and trust that it will continue to inspire our students to pursue research with enthusiasm, integrity, and a spirit of discovery.

Prof. Terrence Madhujith
Vice-Chancellor
University of Peradeniya

Message from the Deputy Vice-Chancellor University of Peradeniya

It is with great pleasure that I extend my warmest greetings to the organisers, academic staff, student researchers, and all participants of the Undergraduate Research Congress of the Faculty of Arts, University of Peradeniya.

The Undergraduate Research Congress stands as a remarkable demonstration of the vibrant research culture fostered within the Faculty of Arts. It provides an invaluable platform for our undergraduate researchers to present their scholarly work, exchange ideas, and cultivate the habits of inquiry, critical thinking, and intellectual curiosity that define a distinguished university.

Research in the Humanities and Social Sciences plays a pivotal role in understanding people, societies, cultures, languages, governance, and human behaviour. While scientific and technological innovations drive material progress, sustainable socioeconomic development also depends on evidence-based insights into the social, cultural, and institutional dimensions of society. Universities therefore have a responsibility to generate knowledge that not only advances academic disciplines but also strengthens social harmony, promotes informed public policy, and contributes to national development.

I sincerely commend the Dean, the Heads of Departments, the supervisors, and the Organising Committee for their dedication in nurturing a strong research culture among our students. Their guidance has created an environment where young scholars can confidently engage in research, communicate their findings, and appreciate the value of knowledge creation.

I congratulate all our student researchers on their achievements and encourage them to continue their pursuit of knowledge with integrity, curiosity, and a commitment to excellence. May this Congress inspire them to become lifelong learners, responsible citizens, and future leaders who will use their knowledge to benefit society.

I wish the Undergraduate Research Congress every success and trust that it will continue to strengthen the research culture of the Faculty of Arts while further enhancing the academic standing of the University of Peradeniya.

Prof. R. W. Pallegama
Deputy Vice-Chancellor
University of Peradeniya

Message from the Dean
Faculty of Arts

It gives me immense pleasure to extend my warmest greetings and congratulations to all participants of the Undergraduate Research Congress-Faculty of Arts 2026 (URCFA 2026). This annual event reflects the Faculty of Arts' enduring commitment to fostering a culture of research, intellectual inquiry, and academic excellence among our undergraduate students.

Research in the Humanities and Social Sciences plays a vital role in understanding the complexities of contemporary societies and addressing the challenges of an ever-changing world. Through critical analysis and scholarly engagement, these disciplines provide valuable insights into human experiences, social transformations, cultural diversity, and public policy. Undergraduate research serves as a platform for nurturing creativity, independent thinking, and evidence-based reasoning, all of which are essential attributes of responsible citizens and future leaders.

The Undergraduate Research Congress provides a unique opportunity for our students to present their findings, exchange ideas, and engage in meaningful academic discourse. Such experiences not only enhance their research capabilities but also cultivate confidence, ethical scholarship, and a lifelong commitment to learning and knowledge creation.

I wish to express my sincere appreciation to the Vice-Chancellor and the university administration for their continuous support in promoting undergraduate research. I also extend my heartfelt gratitude to the members of the Organising Committee, Coordinators, academic staff, and all those whose dedication and hard work have made this event possible. Their unwavering commitment and collective efforts deserve the highest commendation.

To all students presenting their research papers, I congratulate you on reaching this important milestone in your academic journey. May this experience inspire you to pursue knowledge with curiosity, integrity, and perseverance. I wish you every success in your future academic and professional endeavours.

Dr. E.M.P.C.S. Ekanayake
Dean
Faculty of Arts
University of Peradeniya

Message from the Co-Chairperson
URCFA-2026

The Undergraduate Research Congress has evolved into a distinguished academic platform within the Faculty of Arts, fostering a vibrant research culture and promoting a spirit of inquiry among our students. It provides an invaluable opportunity for undergraduate researchers to present the findings of their final-year research projects in a professional conference setting, engage in meaningful academic dialogue, and receive constructive feedback from scholars and peers. The enthusiastic response to this year's call for abstracts reflects our students' growing commitment to research excellence and their readiness to advance knowledge in the Social Sciences and Humanities.

Organising a Congress of this nature is a collective endeavour that depends on the dedication, enthusiasm, and collaboration of many individuals. I sincerely acknowledge the invaluable guidance and unwavering support extended by the Vice-Chancellor, Deputy Vice-Chancellor, Dean of the Faculty of Arts, Heads of Departments, and the university administration throughout the planning and successful execution of this event.

I also wish to express my heartfelt appreciation to the Co-chairperson, Secretaries of the Undergraduate Research Congress, the Editor-in-Chief of the Proceedings, Department Coordinators, Sub-Committee Coordinators, members of the Organising Committee, academic staff, and the administrative and non-academic staff. Their tireless commitment, professionalism, and hard work have been instrumental in making this Congress a success.

I am especially honoured to extend my sincere gratitude to our distinguished keynote speaker, Professor Sarath Amunugama, whose wealth of experience and valuable insights will undoubtedly enrich this year's Congress and inspire our young researchers to pursue excellence in scholarship and public engagement.

Finally, congratulations to all participating undergraduate researchers. Their dedication to scholarly inquiry is truly commendable. I hope this Congress provides a valuable opportunity to share ideas, learn from one another, and inspire your future academic journeys. I wish them all a productive, inspiring, and rewarding Undergraduate Research Congress 2026.

Prof. Rohitha Dasanayaka
Co-Chairperson
URCFA 2026

Message from the Co-Chairperson
URCFA-2026

It is an immense pleasure for me to pen down my thoughts on the Undergraduate Research Congress, Faculty of Arts-2026, on behalf of the Organising Committee. This Research Congress marks a significant milestone in the faculty calendar, embracing the team spirit and the overall dedication of everyone involved in the organisation. The Undergraduate Research Congress, Faculty of Arts, provides a platform for final-year undergraduates of the Faculty of Arts to showcase their research and gain experience in a professional conference atmosphere, where intellectual discussions and conversations are encouraged. Based on the number of abstracts we have received this year, I am confident that the young researchers of the faculty will showcase their excellence in research, academics, and critical analysis. This would be their initial step towards contributing to knowledge and advocacy of the Social Sciences and Humanities locally and internationally.

I would like to reiterate that this Congress would not have been a success without the unwavering dedication provided by the outstanding team, which was a pillar of strength for me in executing my duties as chairperson. I extend my sincere thanks to Prof. W.M.T. Madhujith, the Vice-Chancellor, Prof. Ranjith Pallegama, the Deputy Vice-Chancellor, Dr. E.M.P.C. Ekanayake, the Dean, Faculty of Arts, and the Co-Chairperson of URCFA-2026, Prof. Rohitha Dasanayake for their guidance and support. The research congress would have been a dream without the untiring dedication and commitment of two young Congress Secretaries, Ms. Piyumi Embuldeniya and Mr. Buddisha Weerasuriya and Dr. Thamali Kithsiri, Editor-in-Chief, throughout the Congress organisation. Also, I express my gratitude to all Heads of Department, Department Coordinators, Sub-Committee Coordinators and members of the Organising Committee for their invaluable support and dedication. I wish to express my sincere appreciation to the keynote speaker, Prof. Sarath Amunugama. I take this opportunity to thank all other academic staff members of the faculty, deputy registrar, assistant bursar, and all other non-academic staff members of the faculty who willingly contributed to making this Congress a success. Finally, I congratulate all young scholars from the faculty who are excited to share the outcomes of their final-year research projects at this prestigious congress, and I wish you good luck for your future endeavours.

Dr. Thushara Kamalrathne
Chairperson
URCFA- 2026

Editorial Note

URCFA-2026 Proceedings is a collection of 673 abstracts, comprising 393 in English, 241 in Sinhala, and 39 in Tamil, highlighting the diverse and vibrant range of research undertaken by our undergraduate students across 18 different departments and disciplines at the Faculty of Arts. These include Arabic and Islamic Civilisation, Archaeology, Classical Languages, Commerce, Economics and Statistics, Education, English, Fine Arts, Geography, History, Law, Pali and Buddhist Studies, Philosophy, Political Science, Psychology, Sinhala, Sociology, and Tamil. We take tremendous pride in the students' hard work and dedication during their final year projects, which demonstrate not only their academic growth but also their ability to engage with complex ideas in meaningful ways.

One of our core objectives is to foster an inclusive research environment where every student feels encouraged to share their findings. While we strongly encourage submissions in English, we wholeheartedly recognise the importance of linguistic diversity. We are pleased to acknowledge those who submitted abstracts in Sinhala and Tamil, reinforcing our commitment to valuing research expressed in all our local languages.

This achievement would not have been possible without the dedication of the editorial committee's English, Sinhala, and Tamil teams, who devoted their time and effort to bring this project to success.

I would like to extend my heartfelt thanks to the Co-Chairpersons of URCFA-2026, Prof. Rohitha Dasanayake and Dr. Thushara Kamalrathne, and the Co-Secretaries, Ms. Piyumi Embuldeniya and Mr. Buddisha Weerasuriya, along with the entire Organising Committee of URCFA-2026. Their hard work and unwavering support made this Congress a success in a remarkably short timeframe. As we look to the future, let us continue to encourage our students to explore, discover, and share their insights through research. Together, we can strengthen a dynamic academic community within the Social Sciences and Humanities that values critical inquiry and encourages innovative thinking.

Dr. Thamali Kithsiri
Editor-in-Chief
URCFA-2026

Prof. Sarath Amunugama
Keynote Speaker

Professor Sarath Amunugama completed his secondary education at Kingswood College, Kandy. In 1970, he entered the Faculty of Arts at the University of Peradeniya, where he completed the General Arts Qualifying (GAQ) examination in Modern Languages. During his second year of studies, he received a full scholarship from the French government to attend the Sorbonne University in Paris. There, he completed a Special Degree and a Master's Degree in the Didactics of Languages in 1974. He later returned to the Sorbonne University on another full scholarship from the French government, earning his PhD in 1983.

Upon returning to Sri Lanka, he was appointed Head of the Department of Modern Languages and was subsequently elected Dean of the Faculty of Humanities for two consecutive terms. He was also appointed the founder Vice-Chancellor of the newly established University of the Visual and Performing Arts of Sri Lanka. Following his tenure there, he was appointed Vice-Chancellor of the University of Kelaniya, where he served two terms before retiring from the university system.

For many years, Professor Amunugama served as the Chairman of the University of Kelaniya Sports Advisory Board and as the President of the Sri Lanka Universities Sports Association. In these roles, he organised two consecutive Sri Lanka University Games: first at the University of Colombo in 2004, and then at the University of Kelaniya in 2007.

Additionally, Professor Amunugama served as the President of the University of Kelaniya Teachers' Association for several years. He also served as the Secretary and later the President of the Federation of University Teachers' Associations (FUTA). Following intense negotiations led by Professor Amunugama, FUTA successfully compelled the government to establish the "Academic Allowance" for the academic staff of national universities.

In recognition of his invaluable service to the Republic of France by promoting its language and culture, Professor Amunugama was knighted as a *"Chevalier dans l'Ordre des Palmes Académiques"* in 1998. He was further honoured with the title of *"Commandeur dans l'Ordre des Palmes Académiques"* in 2018, which is the highest recognition awarded to academics and intellectuals for outstanding contributions to French culture and education.

CONTENTS

Abstracts 1-713

- **Arabic and Islamic Civilization** 1-3
- **Archaeology** 7-27
- **Classical Languages** 31-42
- **Commerce** 45-73
- **Economics and Statistics** 77-132
- **Education** 135-232
- **English** 235-240
- **Fine Arts** 243-263
- **Geography** 267-371
- **History** 375-436
- **Law** 439-451
- **Pali and Buddhist Studies** 455-478
- **Philosophy** 481-508
- **Political Science** 511-538
- **Psychology** 541-571
- **Sinhala** 574-631
- **Sociology** 634-698
- **Tamil** 701-713

Organising Committee 715-726

ABSTRACTS

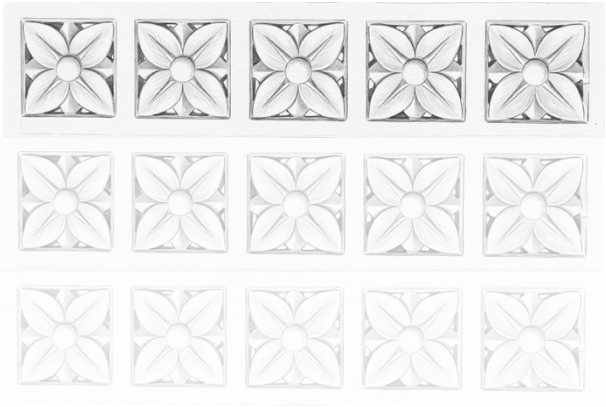

ARABIC AND ISLAMIC CIVILISATION

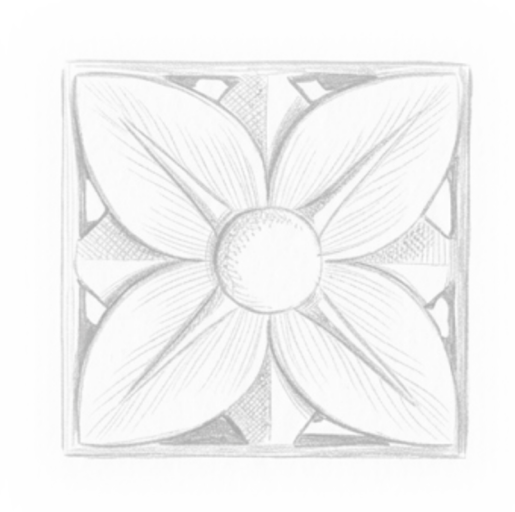

PARTICIPATION OF MUSLIM MALE STUDENTS IN PURSUING HIGHER EDUCATION: A STUDY BASED ON SCHOOLS IN THE AKURANA AREA OF THE KATUGASTOTA EDUCATIONAL ZONE

F. Hasna Farwin
Department of Arabic and Islamic Civilisation, University of Peradeniya
a20181@arts.pdn.ac.lk

Although Islam mandates the pursuit of knowledge for both genders, a notable disparity exists in educational engagement, with Muslim male students demonstrating lower participation in higher education compared to their female counterparts. This study investigates the factors influencing higher education engagement among Muslim male students, identifying key challenges and proposing strategic recommendations. Geographically focused on the Akurana region within the Katugastota Education Zone of the Kandy District, Central Province, the study examines data spanning a five-year period. A mixed-methods research design was employed, utilising primary data from interviews, questionnaires, and focus group discussions alongside secondary data from school examination records, academic literature, and relevant periodicals. Purposive and random sampling techniques were applied to survey principals, teachers, and students from selected Muslim schools in Akurana. The findings reveal that primary deterrents to higher education include immediate financial opportunities in domestic self-employment and the high propensity for lucrative, short-term foreign employment prevalent within the regional Muslim community. Additionally, socio-economic factors such as a lack of academic awareness, inadequate career guidance, and familial financial constraints significantly impede educational progression. The study concludes that addressing this disparity requires targeted interventions, including community-wide awareness campaigns on the value of higher education, institutional career counselling, and the establishment of structured scholarship programs for economically disadvantaged students.

***Keywords*:** higher education, directory level, Muslim male students

I wish to acknowledge J. Waleed Ahmad for his guidance and supervision.

AN ANALYTICAL STUDY OF THE IMAGE OF ISLAM IN CONTEMPORARY JAPAN

M.H. Hanan
Department of Arabic and Islamic Civilisation, University of Peradeniya
a20213@arts.pdn.ac.lk

Across the world, Islam is one of the fastest-growing religions and is practised by diverse communities. However, in countries where Muslims form a small minority, public understanding of Islam is often influenced by media representations, cultural assumptions, and limited personal interactions. In Japan, where Muslims constitute 0.3% of the population, perceptions of Islam are frequently shaped by indirect sources rather than first-hand experiences. This study examines the image of Islam in contemporary Japan, focusing on Japanese perceptions of *Halal* food, *hijab* and Muslim extremism, while also identifying the social, cultural and media-related factors that influence these perceptions. The research adopts a mixed-method approach, utilising a survey of 100 Japanese participants and around 25 semi-structured interviews to collect both quantitative and qualitative data. The findings indicate that the Japanese perception of Islam contains both positive and negative elements. While some respondents view Islam as positive for its moral values, discipline and cultural diversity, others hold several misconceptions regarding Islamic practices and Muslim identity. The study further reveals that media coverage, educational background and the level of direct interaction with Muslims play a significant role in shaping these public attitudes. Participants who have regular contact with Muslims generally demonstrate a more accurate and favourable understanding of Islam. The discussion highlights that limited exposure to Muslim communities contributes to misunderstandings and stereotypes, whereas intercultural engagement and educational initiatives can help foster greater awareness and acceptance. The study concludes that although the image of Islam in Japan is gradually improving due to increasing Muslim visibility and interaction, several misconceptions remain. Therefore, strengthening educational efforts, promoting intercultural dialogue, and encouraging positive community engagement are essential for developing a more balanced and informed understanding of Islam within Japanese society.

Keywords: discontentment, homogeneous, Islamophobia, misconceptions, stereotypes.

I wish to acknowledge S.M. Thameem for his guidance and supervision.

Message from the Vice-Chancellor
University of Peradeniya

It gives me great pleasure, as the Vice-Chancellor of the University of Peradeniya, to extend my warm greetings on the occasion of the Undergraduate Research Congress 2026 of the Faculty of Arts. This annual Congress stands as a testament to the faculty's enduring commitment to nurturing a vibrant research culture among undergraduate students and providing them with a platform to showcase their scholarly achievements.

The proceedings of this Research Congress reflect the intellectual curiosity, creativity, and academic excellence of our students across the diverse disciplines of the Humanities and Social Sciences. Each contribution represents not only rigorous inquiry and critical thinking but also the dedication of both students and their mentors in advancing knowledge and addressing contemporary societal challenges.

I am particularly pleased that this year's proceedings continue to embrace linguistic inclusivity, featuring research papers published in all three national languages-Sinhala, Tamil, and English. This trilingual approach reflects the multicultural values of our university and reaffirms our commitment to fostering an inclusive academic environment where diverse perspectives are respected, celebrated, and shared.

Research is an essential pillar of higher education, and encouraging undergraduate students to engage in research cultivates analytical thinking, innovation, and a lifelong passion for learning. The Undergraduate Research Congress has become an important forum that inspires young scholars to explore new ideas, engage in interdisciplinary dialogue, and contribute meaningfully to academic discourse.

I extend my heartfelt congratulations to all the undergraduate researchers whose work is featured in these proceedings. I also express my sincere appreciation to the Dean of the Faculty of Arts, the members of the organising committee, academic staff, mentors, reviewers, and everyone who has contributed to the successful organisation of this Congress. Your dedication and commitment continue to strengthen the University's tradition of academic excellence.

I wish the Undergraduate Research Congress of the Faculty of Arts 2026 every success and trust that it will continue to inspire our students to pursue research with enthusiasm, integrity, and a spirit of discovery.

Prof. Terrence Madhujith
Vice-Chancellor
University of Peradeniya

Message from the Deputy Vice-Chancellor University of Peradeniya

It is with great pleasure that I extend my warmest greetings to the organisers, academic staff, student researchers, and all participants of the Undergraduate Research Congress of the Faculty of Arts, University of Peradeniya.

The Undergraduate Research Congress stands as a remarkable demonstration of the vibrant research culture fostered within the Faculty of Arts. It provides an invaluable platform for our undergraduate researchers to present their scholarly work, exchange ideas, and cultivate the habits of inquiry, critical thinking, and intellectual curiosity that define a distinguished university.

Research in the Humanities and Social Sciences plays a pivotal role in understanding people, societies, cultures, languages, governance, and human behaviour. While scientific and technological innovations drive material progress, sustainable socioeconomic development also depends on evidence-based insights into the social, cultural, and institutional dimensions of society. Universities therefore have a responsibility to generate knowledge that not only advances academic disciplines but also strengthens social harmony, promotes informed public policy, and contributes to national development.

I sincerely commend the Dean, the Heads of Departments, the supervisors, and the Organising Committee for their dedication in nurturing a strong research culture among our students. Their guidance has created an environment where young scholars can confidently engage in research, communicate their findings, and appreciate the value of knowledge creation.

I congratulate all our student researchers on their achievements and encourage them to continue their pursuit of knowledge with integrity, curiosity, and a commitment to excellence. May this Congress inspire them to become lifelong learners, responsible citizens, and future leaders who will use their knowledge to benefit society.

I wish the Undergraduate Research Congress every success and trust that it will continue to strengthen the research culture of the Faculty of Arts while further enhancing the academic standing of the University of Peradeniya.

Prof. R. W. Pallegama
Deputy Vice-Chancellor
University of Peradeniya

Message from the Dean
Faculty of Arts

It gives me immense pleasure to extend my warmest greetings and congratulations to all participants of the Undergraduate Research Congress-Faculty of Arts 2026 (URCFA 2026). This annual event reflects the Faculty of Arts' enduring commitment to fostering a culture of research, intellectual inquiry, and academic excellence among our undergraduate students.

Research in the Humanities and Social Sciences plays a vital role in understanding the complexities of contemporary societies and addressing the challenges of an ever-changing world. Through critical analysis and scholarly engagement, these disciplines provide valuable insights into human experiences, social transformations, cultural diversity, and public policy. Undergraduate research serves as a platform for nurturing creativity, independent thinking, and evidence-based reasoning, all of which are essential attributes of responsible citizens and future leaders.

The Undergraduate Research Congress provides a unique opportunity for our students to present their findings, exchange ideas, and engage in meaningful academic discourse. Such experiences not only enhance their research capabilities but also cultivate confidence, ethical scholarship, and a lifelong commitment to learning and knowledge creation.

I wish to express my sincere appreciation to the Vice-Chancellor and the university administration for their continuous support in promoting undergraduate research. I also extend my heartfelt gratitude to the members of the Organising Committee, Coordinators, academic staff, and all those whose dedication and hard work have made this event possible. Their unwavering commitment and collective efforts deserve the highest commendation.

To all students presenting their research papers, I congratulate you on reaching this important milestone in your academic journey. May this experience inspire you to pursue knowledge with curiosity, integrity, and perseverance. I wish you every success in your future academic and professional endeavours.

Dr. E.M.P.C.S. Ekanayake
Dean
Faculty of Arts
University of Peradeniya

Message from the Co-Chairperson
URCFA-2026

The Undergraduate Research Congress has evolved into a distinguished academic platform within the Faculty of Arts, fostering a vibrant research culture and promoting a spirit of inquiry among our students. It provides an invaluable opportunity for undergraduate researchers to present the findings of their final-year research projects in a professional conference setting, engage in meaningful academic dialogue, and receive constructive feedback from scholars and peers. The enthusiastic response to this year's call for abstracts reflects our students' growing commitment to research excellence and their readiness to advance knowledge in the Social Sciences and Humanities.

Organising a Congress of this nature is a collective endeavour that depends on the dedication, enthusiasm, and collaboration of many individuals. I sincerely acknowledge the invaluable guidance and unwavering support extended by the Vice-Chancellor, Deputy Vice-Chancellor, Dean of the Faculty of Arts, Heads of Departments, and the university administration throughout the planning and successful execution of this event.

I also wish to express my heartfelt appreciation to the Co-chairperson, Secretaries of the Undergraduate Research Congress, the Editor-in-Chief of the Proceedings, Department Coordinators, Sub-Committee Coordinators, members of the Organising Committee, academic staff, and the administrative and non-academic staff. Their tireless commitment, professionalism, and hard work have been instrumental in making this Congress a success.

I am especially honoured to extend my sincere gratitude to our distinguished keynote speaker, Professor Sarath Amunugama, whose wealth of experience and valuable insights will undoubtedly enrich this year's Congress and inspire our young researchers to pursue excellence in scholarship and public engagement.

Finally, congratulations to all participating undergraduate researchers. Their dedication to scholarly inquiry is truly commendable. I hope this Congress provides a valuable opportunity to share ideas, learn from one another, and inspire your future academic journeys. I wish them all a productive, inspiring, and rewarding Undergraduate Research Congress 2026.

Prof. Rohitha Dasanayaka
Co-Chairperson
URCFA 2026

Message from the Co-Chairperson
URCFA-2026

It is an immense pleasure for me to pen down my thoughts on the Undergraduate Research Congress, Faculty of Arts-2026, on behalf of the Organising Committee. This Research Congress marks a significant milestone in the faculty calendar, embracing the team spirit and the overall dedication of everyone involved in the organisation. The Undergraduate Research Congress, Faculty of Arts, provides a platform for final-year undergraduates of the Faculty of Arts to showcase their research and gain experience in a professional conference atmosphere, where intellectual discussions and conversations are encouraged. Based on the number of abstracts we have received this year, I am confident that the young researchers of the faculty will showcase their excellence in research, academics, and critical analysis. This would be their initial step towards contributing to knowledge and advocacy of the Social Sciences and Humanities locally and internationally.

I would like to reiterate that this Congress would not have been a success without the unwavering dedication provided by the outstanding team, which was a pillar of strength for me in executing my duties as chairperson. I extend my sincere thanks to Prof. W.M.T. Madhujith, the Vice-Chancellor, Prof. Ranjith Pallegama, the Deputy Vice-Chancellor, Dr. E.M.P.C. Ekanayake, the Dean, Faculty of Arts, and the Co-Chairperson of URCFA-2026, Prof. Rohitha Dasanayake for their guidance and support. The research congress would have been a dream without the untiring dedication and commitment of two young Congress Secretaries, Ms. Piyumi Embuldeniya and Mr. Buddisha Weerasuriya and Dr. Thamali Kithsiri, Editor-in-Chief, throughout the Congress organisation. Also, I express my gratitude to all Heads of Department, Department Coordinators, Sub-Committee Coordinators and members of the Organising Committee for their invaluable support and dedication. I wish to express my sincere appreciation to the keynote speaker, Prof. Sarath Amunugama. I take this opportunity to thank all other academic staff members of the faculty, deputy registrar, assistant bursar, and all other non-academic staff members of the faculty who willingly contributed to making this Congress a success. Finally, I congratulate all young scholars from the faculty who are excited to share the outcomes of their final-year research projects at this prestigious congress, and I wish you good luck for your future endeavours.

Dr. Thushara Kamalrathne
Chairperson
URCFA- 2026

Editorial Note

URCFA-2026 Proceedings is a collection of 673 abstracts, comprising 393 in English, 241 in Sinhala, and 39 in Tamil, highlighting the diverse and vibrant range of research undertaken by our undergraduate students across 18 different departments and disciplines at the Faculty of Arts. These include Arabic and Islamic Civilisation, Archaeology, Classical Languages, Commerce, Economics and Statistics, Education, English, Fine Arts, Geography, History, Law, Pali and Buddhist Studies, Philosophy, Political Science, Psychology, Sinhala, Sociology, and Tamil. We take tremendous pride in the students' hard work and dedication during their final year projects, which demonstrate not only their academic growth but also their ability to engage with complex ideas in meaningful ways.

One of our core objectives is to foster an inclusive research environment where every student feels encouraged to share their findings. While we strongly encourage submissions in English, we wholeheartedly recognise the importance of linguistic diversity. We are pleased to acknowledge those who submitted abstracts in Sinhala and Tamil, reinforcing our commitment to valuing research expressed in all our local languages.

This achievement would not have been possible without the dedication of the editorial committee's English, Sinhala, and Tamil teams, who devoted their time and effort to bring this project to success.

I would like to extend my heartfelt thanks to the Co-Chairpersons of URCFA-2026, Prof. Rohitha Dasanayake and Dr. Thushara Kamalrathne, and the Co-Secretaries, Ms. Piyumi Embuldeniya and Mr. Buddisha Weerasuriya, along with the entire Organising Committee of URCFA-2026. Their hard work and unwavering support made this Congress a success in a remarkably short timeframe. As we look to the future, let us continue to encourage our students to explore, discover, and share their insights through research. Together, we can strengthen a dynamic academic community within the Social Sciences and Humanities that values critical inquiry and encourages innovative thinking.

Dr. Thamali Kithsiri
Editor-in-Chief
URCFA-2026

Prof. Sarath Amunugama
Keynote Speaker

Professor Sarath Amunugama completed his secondary education at Kingswood College, Kandy. In 1970, he entered the Faculty of Arts at the University of Peradeniya, where he completed the General Arts Qualifying (GAQ) examination in Modern Languages. During his second year of studies, he received a full scholarship from the French government to attend the Sorbonne University in Paris. There, he completed a Special Degree and a Master's Degree in the Didactics of Languages in 1974. He later returned to the Sorbonne University on another full scholarship from the French government, earning his PhD in 1983.

Upon returning to Sri Lanka, he was appointed Head of the Department of Modern Languages and was subsequently elected Dean of the Faculty of Humanities for two consecutive terms. He was also appointed the founder Vice-Chancellor of the newly established University of the Visual and Performing Arts of Sri Lanka. Following his tenure there, he was appointed Vice-Chancellor of the University of Kelaniya, where he served two terms before retiring from the university system.

For many years, Professor Amunugama served as the Chairman of the University of Kelaniya Sports Advisory Board and as the President of the Sri Lanka Universities Sports Association. In these roles, he organised two consecutive Sri Lanka University Games: first at the University of Colombo in 2004, and then at the University of Kelaniya in 2007.

Additionally, Professor Amunugama served as the President of the University of Kelaniya Teachers' Association for several years. He also served as the Secretary and later the President of the Federation of University Teachers' Associations (FUTA). Following intense negotiations led by Professor Amunugama, FUTA successfully compelled the government to establish the "Academic Allowance" for the academic staff of national universities.

In recognition of his invaluable service to the Republic of France by promoting its language and culture, Professor Amunugama was knighted as a *"Chevalier dans l'Ordre des Palmes Académiques"* in 1998. He was further honoured with the title of *"Commandeur dans l'Ordre des Palmes Académiques"* in 2018, which is the highest recognition awarded to academics and intellectuals for outstanding contributions to French culture and education.

CONTENTS

Abstracts 1-713

- **Arabic and Islamic Civilization** 1-3
- **Archaeology** 7-27
- **Classical Languages** 31-42
- **Commerce** 45-73
- **Economics and Statistics** 77-132
- **Education** 135-232
- **English** 235-240
- **Fine Arts** 243-263
- **Geography** 267-371
- **History** 375-436
- **Law** 439-451
- **Pali and Buddhist Studies** 455-478
- **Philosophy** 481-508
- **Political Science** 511-538
- **Psychology** 541-571
- **Sinhala** 574-631
- **Sociology** 634-698
- **Tamil** 701-713

Organising Committee 715-726

ABSTRACTS

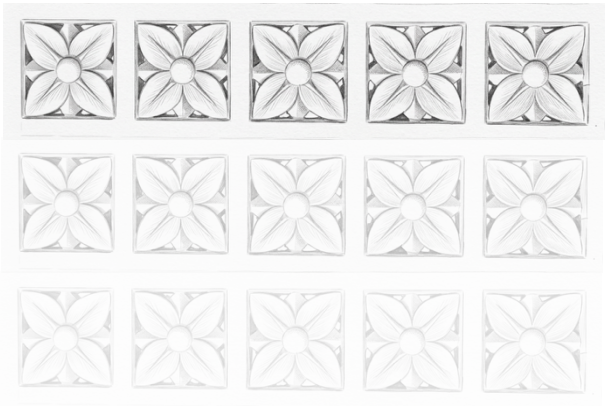

ARABIC AND ISLAMIC CIVILISATION

PARTICIPATION OF MUSLIM MALE STUDENTS IN PURSUING HIGHER EDUCATION: A STUDY BASED ON SCHOOLS IN THE AKURANA AREA OF THE KATUGASTOTA EDUCATIONAL ZONE

F. Hasna Farwin
Department of Arabic and Islamic Civilisation, University of Peradeniya
a20181@arts.pdn.ac.lk

Although Islam mandates the pursuit of knowledge for both genders, a notable disparity exists in educational engagement, with Muslim male students demonstrating lower participation in higher education compared to their female counterparts. This study investigates the factors influencing higher education engagement among Muslim male students, identifying key challenges and proposing strategic recommendations. Geographically focused on the Akurana region within the Katugastota Education Zone of the Kandy District, Central Province, the study examines data spanning a five-year period. A mixed-methods research design was employed, utilising primary data from interviews, questionnaires, and focus group discussions alongside secondary data from school examination records, academic literature, and relevant periodicals. Purposive and random sampling techniques were applied to survey principals, teachers, and students from selected Muslim schools in Akurana. The findings reveal that primary deterrents to higher education include immediate financial opportunities in domestic self-employment and the high propensity for lucrative, short-term foreign employment prevalent within the regional Muslim community. Additionally, socio-economic factors such as a lack of academic awareness, inadequate career guidance, and familial financial constraints significantly impede educational progression. The study concludes that addressing this disparity requires targeted interventions, including community-wide awareness campaigns on the value of higher education, institutional career counselling, and the establishment of structured scholarship programs for economically disadvantaged students.

***Keywords*:** higher education, directory level, Muslim male students

I wish to acknowledge J. Waleed Ahmad for his guidance and supervision.

AN ANALYTICAL STUDY OF THE IMAGE OF ISLAM IN CONTEMPORARY JAPAN

M.H. Hanan
Department of Arabic and Islamic Civilisation, University of Peradeniya
a20213@arts.pdn.ac.lk

Across the world, Islam is one of the fastest-growing religions and is practised by diverse communities. However, in countries where Muslims form a small minority, public understanding of Islam is often influenced by media representations, cultural assumptions, and limited personal interactions. In Japan, where Muslims constitute 0.3% of the population, perceptions of Islam are frequently shaped by indirect sources rather than first-hand experiences. This study examines the image of Islam in contemporary Japan, focusing on Japanese perceptions of *Halal* food, *hijab* and Muslim extremism, while also identifying the social, cultural and media-related factors that influence these perceptions. The research adopts a mixed-method approach, utilising a survey of 100 Japanese participants and around 25 semi-structured interviews to collect both quantitative and qualitative data. The findings indicate that the Japanese perception of Islam contains both positive and negative elements. While some respondents view Islam as positive for its moral values, discipline and cultural diversity, others hold several misconceptions regarding Islamic practices and Muslim identity. The study further reveals that media coverage, educational background and the level of direct interaction with Muslims play a significant role in shaping these public attitudes. Participants who have regular contact with Muslims generally demonstrate a more accurate and favourable understanding of Islam. The discussion highlights that limited exposure to Muslim communities contributes to misunderstandings and stereotypes, whereas intercultural engagement and educational initiatives can help foster greater awareness and acceptance. The study concludes that although the image of Islam in Japan is gradually improving due to increasing Muslim visibility and interaction, several misconceptions remain. Therefore, strengthening educational efforts, promoting intercultural dialogue, and encouraging positive community engagement are essential for developing a more balanced and informed understanding of Islam within Japanese society.

Keywords: discontentment, homogeneous, Islamophobia, misconceptions, stereotypes.

I wish to acknowledge S.M. Thameem for his guidance and supervision.

OPPORTUNITIES AND CHALLENGES FACED BY NON- NATIVE ARABIC SPEAKING UNIVERSITY STUDENTS IN SRI LANKA IN INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES INTO THEIR LEARNING PRACTICES

M. Azeem
Department of Arabic and Islamic Civilisation, University of Peradeniya
a20ai882@arts.pdn.ac.lk

The rapid development of Artificial Intelligence (AI) has transformed teaching and learning practices by providing innovative approaches to language acquisition. This study examines the opportunities and challenges of integrating AI into Arabic language education for university students in Sri Lanka who are learning Arabic as a second language. It aims to investigate how AI technologies can enhance Arabic language proficiency while identifying the challenges that hinder their effective implementation. The study adopts a descriptive-analytical research design and employs questionnaires and semi-structured interviews to collect data from Arabic language teachers and university students. The findings demonstrate that AI enhances language proficiency, increases learner engagement, provides access to diverse educational resources, and supports personalised learning experiences. However, the effective integration of AI into Arabic language instruction is likely to be constrained by challenges such as limited digital literacy, inadequate familiarity with AI tools, and the scarcity of high-quality Arabic digital content. Based on the findings, the study will propose practical recommendations for integrating AI into university curricula through systematic planning, continuous training for teachers and students, and the development of relevant Arabic instructional materials. Ultimately, the study seeks to facilitate the effective implementation of AI in Arabic language education within Sri Lankan higher education institutions and contribute to the growing body of knowledge on AI-assisted language learning.

Keywords: AI, Arabic language learning, non-native Arabic speakers, higher education, university students

I wish to acknowledge M.S.M. Saleem for his guidance and supervision.

ARCHAEOLOGY

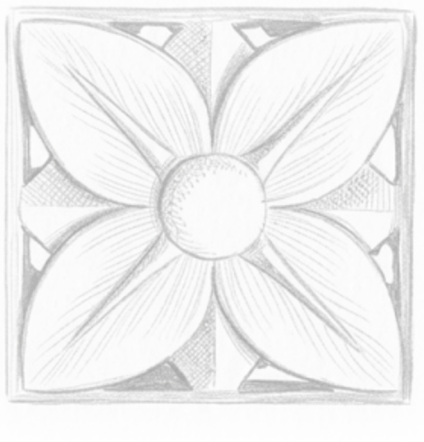

THE CONTRIBUTION OF MUSEUMS TO THE MANAGEMENT OF CULTURAL HERITAGE RELATED TO THE BRASS INDUSTRY (A PROPOSAL FOR ESTABLISHING A NEW MUSEUM IN PILIMATHALAWA)

A.G.S.M. Bandara
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20069@arts.pdn.ac.lk

The brass industry in Sri Lanka is a living cultural heritage that encompasses not only the manufacturing process but also ancestral knowledge, artistic skills, and social values. This industry consists of tangible heritage, such as brass artefacts, as well as intangible heritage, including traditional craftsmanship techniques, oral traditions, folk poems, and lore associated with the artisans. Under the influence of globalisation, modern technology, and changing lifestyles, this traditional industry is facing a severe decline today. Preserving the brass industry of Pilimathalawa, which has existed since the Kandyan period, is an essential task in contemporary heritage management. The primary objective of this research is to study the feasibility of establishing a new museum in the Pilimathalawa area to manage the cultural heritage of the brass industry and to identify the optimal methodologies for this purpose. The research methodology employs both qualitative and quantitative data collection approaches. Qualitative data were gathered through field observations and interviews with traditional artisans, experts, and stakeholders from the tourism sector. Secondary sources included academic literature on the brass industry, heritage management, and museology. Data analysis was conducted using SWOT analysis and theoretical approaches based on New Museology. The research findings confirm that the proposed museum should not be a mere display centre for artefacts but a "living centre" that guides tourists to the brass workshops of Pilimathalawa, providing them with the opportunity to directly engage with the craftsmanship techniques and production processes. A tourism zone can be developed by connecting the proposed new museum with other cultural and natural tourist attractions in the vicinity of Pilimathalawa. It is concluded that, through this sustainable approach, the cultural heritage associated with the brass industry can be effectively managed while fostering heritage conservation, regional development, and the growth of tourism.

Keywords: brass industry, cultural heritage management, museology, Pilimathalawa, tourism industry

I wish to acknowledge Piyumi Embuldeniya for her guidance and supervision.

A STUDY ON THE UNEXPLORED ARCHAEOLOGICAL MONUMENTS AND SITES IN KUNCHUTTU KORALE

D.B.D.S Basnayaka
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20090@arts.pdn.ac.lk

Although Kunchuttu Korale, bordered by the Kebithigollewa Divisional Secretariat Division in the Anuradhapura District of the North Central Province, is rich in archaeological monuments, the majority of them remain unexplored to date. This research is based on the research problem: "How can a new archaeological interpretation of the regional historical identity be constructed through the analysis of the unexplored archaeological evidence in Kunchuttu Korale?" The primary objective of this study is to identify these unexplored archaeological monuments and sites, prepare a formal archaeological inventory, map them, and thereby reconstruct regional history. Furthermore, it aims to assess the historical and archaeological value of these monuments and encourage public participation in their conservation. This research is based on a qualitative data analysis methodology, focusing on the analysis of historical, cultural, and geographical information. Field exploration was conducted to collect data, utilising GPS technology for geo-referencing, photography, and interviews with local residents. The literature survey involved the consultation of Archaeology Department reports, documented evidence, and Divisional Secretariat data. Within the research's primary theoretical framework, the Cultural Landscape Studies approach was utilised to examine the relationship between humans and their landscape. Additionally, Bronislaw Malinowski's ethnographic approach was applied to examine the lifestyle, cultural behaviours, and beliefs of the local community. The results of this research will reveal information about the hitherto neglected, jungle-shrouded, and deteriorating unexplored monuments in Kunchuttu Korale, validating their historical significance. Ultimately, this study contributes to the mapping of regional archaeological sites in Sri Lanka using undocumented history, folklore, and field evidence.

Keywords: Archaeology, Kunchuttu Korale, landscape, mapping, monuments

I wish to acknowledge Aruna Rajapaksha for his guidance and supervision.

ARCHAEOLOGICAL MONUMENTS AND POST-CONSERVATION CHALLENGES IN SRI LANKA: WITH REFERENCE TO THE SACRED CITIES OF ANURADHAPURA AND KANDY

G.W.G.J.U. Dharmasena
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20117@arts.pdn.ac.lk

The Sacred Cities of Anuradhapura and Kandy represent two of Sri Lanka's most prominent UNESCO World Heritage sites and living cultural landscapes. This study investigates the post-conservation challenges of sustainably maintaining these historically significant monuments following their initial structural restoration. For this study, conducted under a qualitative research methodology, direct field observations and interviews with archaeological officers, officers in charge of the Central Cultural Fund, and custodians of the monuments were used as primary data, while research reports and scholarly texts were utilised as secondary data. According to the findings from the field study in the Sacred City of Anuradhapura, which is in the dry zone climate, natural challenges (biological impacts and intense sunlight) and human impacts resulting from the influx of a large number of pilgrims emerge as the main post-conservation challenges. Furthermore, in the Sacred City of Kandy, located in a wet-zone environment, the deterioration of monuments due to high humidity and rainfall, as well as impacts on the identity of the historic surroundings caused by rapid urbanisation and commercialisation, are the main issues. In addition, the lack of financial resources available for post-conservation maintenance and the absence of a proper management plan are challenges common to both cities. This study highlights the importance of a strategic plan for conservation methodologies to overcome these challenges and safeguard this heritage for future generations. While identifying those challenges was the main objective, the sub-objectives include studying the institutional maintenance process, presenting recommendations for more effective management of post-conservation activities, analysing the impacts on monuments, studying the damage caused by the use of monuments, and studying the current status of the monuments. Accordingly, this research concludes that it is essential to implement public awareness programs regarding monument maintenance by integrating the Department of Archaeology, the Central Cultural Fund, religious institutions, civil organisations, and tourists/pilgrims visiting the country.

Keywords: Archaeological monuments, climate-induced decay, heritage governance, living cultural landscapes, preventive conservation

I wish to acknowledge Aruna Rajapaksha for his guidance and supervision

A STUDY ON EMOTIONAL EXPRESSION IN SRI LANKAN PAINTING AND CARVINGS FROM THE 3rd CENTURY BCE TO THE 10th CENTURY CE: SOCIAL IDENTITY AND ARTISTIC CONTEXT

W.B.M.A.D. Dissanayaka
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20158@arts.pdn.ac.lk

There is a clear formal stylistic differentiation in the depiction of emotional expressions in Sri Lankan painting and carvings from the 3rd century BCE to the 10th century CE. Based on the characters' social identities and the artwork's context, artists employed specific techniques such as line, colour, and posture to create this differentiation. Although Indian artistic influences were received, the Sri Lankan artist was able to adapt their creations in conformity with the local identity and cultural context. The study used literature reviews, expert interviews, questionnaires, and field observations. Research observations indicate that the Mythunya carvings at *Nalanda Gedige* reveal how worldly aspirations and cultural relationships of the local society were artistically integrated even within religious architecture. Also, carvings such as the "man and horse head" at *Isurumuni Vihara*, which reflect the Pallava artistic tradition, demonstrate Indian influence on local carving. Furthermore, Sri Lankan artists between the 3rd century BCE and the 10th century CE displayed profound maturity in their stylistic approach, wherein emotional expression significantly highlighted social identity. In particular, the realistic line drawing and the restricted colour palette evident in the *Sīgiriya* frescoes are not merely technical skills. They represent a contextual artistic expression that intensifies the subtle dialogue between internal emotions and external form, thereby embodying the social identity of the period. This is further corroborated by frescoes found at sites such as *Karambagala* and *kotiyāgala*. In conclusion, this study reveals that emotional expression in Sri Lankan art from the 3rd century BCE to the 10th century CE transcended mere technique, serving as a profound cultural manifestation of social identity and context. Though influenced by Indian art, local artists adapted secular and religious ideals, creating a distinct identity that now guides contemporary practice.

Keywords: artistic context, carvings, emotional expression, social identity, wall painting

I wish to acknowledge Aruna Rajapaksha for his guidance and supervision.

ARCHAEOLOGICAL PHOTOGRAPHY IN SRI LANKA: DEVELOPMENT, GROWTH AND IMPACT

K.A.A.O. Divyanjali
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20168@arts.pdn.ac.lk

Archaeology is a scientific discipline that studies past human societies through material remains, a process that requires the accurate recording of data recovered during field investigations. Photography serves as one of the primary methods for documenting this archaeological evidence. Although archaeological photography in Sri Lanka has undergone various transformations over more than 125 years, there have been few studies in this field. Utilising literary sources, specifically the Annual Reports of the Department of Archaeology, alongside interviews with field experts, this study examines the historical development of archaeological photography in Sri Lanka from 1890 to 2025. Data analysis indicates that different purposes in the field of archaeology archaeological exploration, excavation, and conservation require distinct technical methodologies. Concurrently, archaeological photography has evolved alongside broader technological advancements, transitioning from analogue film to digital and aerial imaging. Black-and-white photography served as the primary documentation standard from the 1890s to the 1960s, followed by the adoption of colour photography, and eventually culminating in modern digital and drone-based imaging. The technical evolution of field cameras is marked by key transitions: from the 1930s box camera and 1860s-era SLR models to the 1990s DSLR, the 2000s Canon EOS series, and the post-2010 proliferation of mirrorless systems. Alongside these hardware advancements, archaeological photography matured into a distinct professional discipline during the 1960s, establishing standardised protocols and producing significantly clearer visual documentation. Furthermore, photographic training has been systematically integrated into university archaeology curricula. Despite the ongoing development of institutional ethical standards, the practice of sharing archaeological data and site photography via social media platforms has emerged as a significant contemporary trend, which requires updated ethical considerations and standardised guidelines. Despite these challenges, the study identifies significant progress in archaeological photography during the past 135 years.

Keywords: aerial imaging, archaeological photography, black-and-white photography, ethical standards, Sri Lanka

I wish to acknowledge Uditha Jinadasa for her guidance and supervision.

A STUDY ON TEA HERITAGE AND SUSTAINABLE TOURISM: WITH SPECIAL REFERENCE TO THE HAPUTALE AREA

H.N.K. Hettihewa
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20242@arts.pdn.ac.lk

Commercial tea cultivation in Sri Lanka, initiated by James Taylor at the Loolecondera Estate in 1867, has accumulated immense economic value and a unique cultural heritage for the country today. Focusing on prominent estate zones within the Haputale Divisional Secretariat Division of the Badulla District, including Dambatenne, Thotalagala, Kelibedda, Pitaratmale, Glenanore, Adisham, and Lipton's Seat, this research investigates the feasibility of integrating existing tea heritage resources into a sustainable tourism model. The primary objective of this study is to examine the full potential of utilising Haputale's tea heritage and natural resources for sustainable tourism in a manner that benefits the local community and the environment, and to recommend necessary strategic policy guidelines. Under the research methodology, primary data collection involved structured field observations within the aforementioned estate zones, questionnaires targeted at tourists and the estate community, and in-depth interviews with estate management and visitors. Secondary data were sourced from historical maps, tourism reports, and scholarly literature. The gathered data were analysed concurrently using SWOT, PESTLE, and the United Nations Sustainable Development Goals (SDGs) frameworks. The findings of the research reveal that while the Haputale area demonstrates exceptionally high potential for tea heritage tourism, the existing estate tourism practices have not structurally empowered the socio-economic spheres of the estate plantation workers. Accordingly, this study proposes a community-centric sustainable tourism plan that addresses the welfare of the estate sector and women, aligned with achieving key Sustainable Development Goals: Gender Equality (SDG 5), Decent Work and Economic Growth (SDG 8), Sustainable Cities and Communities (SDG 11), Responsible Consumption and Production (SDG 12), and Life on Land (SDG 15). This framework provides policy-makers with the necessary guidance to strengthen the local economy through tea heritage tourism, elevate the living standards of the estate community, and internationally promote Sri Lanka's tea heritage.

Keywords: Haputale, community, sustainable development goals (SDGs), sustainable tourism, tea heritage

I wish to acknowledge Uditha Jinadasa for her guidance and supervision.

MUSEUM IDENTITIES AND TOURISM INDUSTRY ASSOCIATED WITH THE KANDY WORLD HERITAGE CITY

E.A.I.M. Jayarathne
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20274@arts.pdn.ac.lk

The sacred city of Kandy, a UNESCO World Heritage site, is a unique region that distinctively represents the historical, cultural, and religious identity of Sri Lanka. Museums are non-profit institutions that conserve and exhibit tangible and intangible heritage for the sustainability, education, and enjoyment of society. The primary research problem of this study is to examine how the existing museums in Kandy reflect the unique world heritage identity of the city, and how this museum identity influences the promotion of the city's tourism industry. The main objectives are to identify the national, religious, cultural, and architectural identity of the city, and to study the mutual relationship between museums and the tourism industry. For this study, data were collected focusing on seven museums located in Kandy: the National Museum, the Sri Dalada Museum, the International Buddhist Museum, the Royal Palace Museum, the Meda Wasala Museum, the Raja Tusker Museum, and the Ehelepola Museum. Numerical and descriptive analyses were conducted using qualitative and quantitative data. In the theoretical analysis, based on Dominant Theory and Memory Theory, this research developed a sustainable development proposal to provide visitors with access to the authentic heritage of Kandy. Through this, it intends to contribute to policy formulation necessary to enhance tourist attraction and to sustainably conserve the historical identity of Kandy for future generations.

Keywords: identity, Kandy world heritage city, museums, tourism industry

I wish to acknowledge Piyumi Embuldeniya for her guidance and supervision.

ARCHAEOLOGICAL ANALYSIS OF THE TERRACOTTA FIGURINES PRESERVED AT THE ANURADHAPURA ARCHAEOLOGICAL MUSEUM

T.M.D. Jayathissa
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20288@arts.pdn.ac.lk

With the emergence of humanity, people utilised clay as a medium to express their spiritual and practical needs, resulting in the creation of fired clay figures, or terracotta sculptures, as a form of folk art. In the Sri Lankan context, this artistic tradition originated during the Megalithic period and continued into the historic period, developing as an independent folk art practised by ordinary rural communities. The primary research question of this study is to investigate the specific symbolic meanings represented by the terracotta figurines housed in the Anuradhapura Archaeological Museum and to determine the purposes for which they were used. The main objective of the research is to conduct an archaeological analysis of the collection of terracotta figurines discovered from Sigiriya, Mamaduwa, Kilinochchi, and sites with unknown provenance, all of which are currently preserved at the Anuradhapura Archaeological Museum. Primary data were obtained through direct observation of the terracotta collection in the museum, while secondary data were gathered through the examination of scholarly works. Accordingly, attention was given to the direct relationship between this sculptural tradition and the environmental conditions of Sri Lanka's dry zone, including the red-brown earth and Grumusol soil types, as well as the small tank irrigation system and agrarian way of life. Furthermore, the study examined, through literary and folkloric evidence, how clay figurines continued to be associated with folk Buddhist beliefs even after the establishment of Buddhism in Sri Lanka. Particular attention was paid to fertility cults, rituals performed for protection against wild animals and diseases, and the custom of breaking clay figurines during healing and propitiatory ceremonies. The ways in which these concepts are reflected in terracotta figurines were analysed using the theories of social interpretation and symbolism. The study concludes that these objects are not merely collections of clay figures but rather living testimonies that reflect the technological knowledge, religious concepts, and belief systems of traditional Sri Lankan rural society.

Keywords: Anuradhapura Archaeological Museum, figurines, folklore, rural society, symbolism, terracotta

I wish to acknowledge Buddisha Weerasuriya for his guidance and supervision.

TRANSFORMATION OF THE CULTURAL LANDSCAPE: A CASE STUDY OF MAHĀ ELAGAMUWA VILLAGE IN ANURADHAPURA IN SRI LANKA

A.M.S.S. Karunarathna
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20307@arts.pdn.ac.lk

Mahā Elagamuwa village, located in the Anuradhapura District, has a rich cultural history containing oral traditions, rituals, cultural practices, monuments, and ruins. According to archaeological and ethnographic evidence, including inscriptions, legends, and related artefacts, the cultural landscape of this village has transformed over time. This study investigates how historical developments, cultural practices, and modern interventions have contributed to the transformation of the cultural landscape of Mahā Elagamuwa village. Data for this study were collected through literature surveys, interviews with local residents, and field observations. The findings indicated that from the 3rd century BCE, this village had a temple-based society and maintained connections with nearby villages. The people practised rituals and festivals such as *"Kiri Ithirīme Mangalya"* and *"Mahā Pāthraya Pirawīme Mangalya"*. During the Kandyan period, the village experienced the renovation of monuments. The image house and Ambalama demonstrate Kandyan architectural influences through these rituals and cultural practices; after the period of King Keerthi Sri Rajasingha, some changes occurred in their continuation and performance. Later, modern development such as the Mahaweli Project contributed to changes in the village's cultural practices. These developments also affected ancient irrigation features, including the old *Sorowwa, Biso Kotuwa,* and small canals, which have gradually fallen into ruin. Furthermore, the decline of awareness about cultural values among the younger generation has affected the preservation of local heritage. Despite the challenges, some cultural elements continue to survive and contribute to the village's identity. Therefore, effective heritage management, community participation, and awareness programmes are essential for safeguarding the cultural landscape of the village for future generations. This study concludes that the cultural landscape of Mahā Elagamuwa village represents a combination of historical and socio-cultural transformation. It reveals how communities adapt while maintaining their traditional identity. Protecting both tangible and intangible heritage is important for preserving the unique cultural character of the village.

***Keywords**:* heritage preservation, legends, inscriptions, Mahā Elagamuwa village, rituals and cultural practices

I wish to acknowledge Buddisha Weerasuriya for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE APPLICATION OF GEOSPATIAL TECHNOLOGY AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE FIELD OF ARCHAEOLOGY IN SRI LANKA

J.M.T.Y. Kavinda
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20317@arts.pdn.ac.lk

The field of archaeology is currently undergoing a major technological transformation that redefines traditional methods of exploration and excavation. At the forefront of this evolution are geospatial technologies and artificial intelligence (AI), which serve as the primary drivers of modern archaeological practice. This research examines the current applications of geospatial technologies and AI in the Sri Lankan archaeological sector and evaluates their future capacity to optimise heritage documentation and long-term conservation strategies. The research employed a mixed-methods approach utilising both qualitative and quantitative data. The study includes a comprehensive literature review on heritage documentation using Geographic Information Systems (GIS), Remote Sensing (RS), LiDAR, drones, photogrammetry, and AI algorithms. Additionally, semi-structured interviews with field experts and questionnaires distributed among archaeological officers and undergraduates serve as primary data sources. According to the research findings, the current application of GIS in Sri Lankan archaeology remains predominantly confined to baseline spatial mapping rather than advanced spatial analytics. Furthermore, while archaeology undergraduates demonstrate a highly positive attitude and immense interest in adopting these digital tools, their actual usage is severely hindered by a critical gap in practical, hands-on training within the curriculum and a scarcity of institutional resources. Although AI-driven data analysis can execute complex tasks beyond manual capability with enhanced speed and precision, its implementation in Sri Lanka is currently minimal. Nevertheless, the integration of mobile devices and AI stands out as a highly viable, cost-effective alternative to expensive, heavy instrumentation, making it exceptionally suited for a developing country like Sri Lanka. Cultivating integrated research in geospatial systems and AI is vital to address existing technological disparities in Sri Lankan archaeology. Ultimately, these methodologies offer a transformative pathway to mitigate heritage destruction, enhance research efficiency, and preserve the cultural legacy for future generations through advanced digital preservation and virtual archiving.

Keywords: AI, GIS, digital preservation, geospatial technology, photogrammetry

I wish to acknowledge Uditha Jinadasa for his guidance and supervision.

HOW THE CULTURAL HERITAGE OF ANCIENT VILLAGES IN THE KOTHMALE AREA CAN BE UTILIZED TO PROMOTE THE TOURISM INDUSTRY

A.K.G.S.N. Kotuwegedara
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20334@arts.pdn.ac.lk

Kothmale, a Divisional Secretariat Division belonging to the Nuwara Eliya District in the Central Province of Sri Lanka, is an area of immense ancient cultural and historical value. This region is situated between Kandy and Nuwara Eliya, two of Sri Lanka's primary tourist destinations. Since tourists travelling from Kandy to Nuwara Eliya rarely stop to engage in tourism activities in Kothmale, an exploration was conducted to examine how the area's ancient rural cultural heritage could be utilised to promote its tourism industry, focusing on several selected villages: Kadadora, Kotagepitiya, Mawela, Maswela, Niyamagamdora, and Navangama. Through this, numerous tangible and intangible heritage assets within the Kothmale area were identified. Additionally, several historically significant cultural sites were recognised. Accordingly, there are religious sites of ancient cultural value, such as the Pusulpitiya Rajamaha Viharaya, the Yathuru Gahu Liyadda Rajamaha Viharaya, and the Morape Katharagama Devalaya. Along with natural heritage, there are also highly significant archaeological sites that cannot be found anywhere else, such as Dehedukadulla and the ancient road network. Modern temples like the Mahaweli Seya, which has become famous among domestic tourists, as well as the Kothmale Dam, are also prominent as popular contemporary tourist attractions. Furthermore, traditional hill-country rural occupations such as agriculture, chena cultivation, blacksmithing, and the kithul jaggery industry still exist in the area. Moreover, this region possesses a number of significant intangible heritages, including a unique food and beverage culture, folklore and legends intertwined with the life of King Dutugemunu, as well as a rich procession (Perahera) culture and other rituals. These heritage characteristics hold great potential for promoting the cultural heritage of the Kothmale region within Sri Lanka. In particular, while tourists can engage in tourism activities linked to the Kandyan culture within the World Heritage City of Kandy, and experience the natural beauty and the cultural environment shaped by the British era in Nuwara Eliya, they can stop at Kothmale during that journey. This allows them to visit sites belonging to Sri Lanka's hill-country rural culture that dates back to the Anuradhapura era, engage in tourism activities, and gain a novel travel experience.

Keywords: attraction, culture, heritage, tourism, Kothmale
I wish to acknowledge Aruna Rajapakse for his guidance and supervision.

A SOCIO–ARCHAEOLOGICAL STUDY OF THE DEVINUWARA VISHNU DEVALAYA AND ITS MULTICULTURAL IDENTITY

M. M. K. S. Madubhashinie
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20400@arts.pdn.ac.lk

The Devinuwara Vishnu Devalaya is one of the most significant religious and cultural sites in Sri Lanka, reflecting a long history of interaction between diverse religious traditions and communities. The primary objective of the study is to investigate the formation and evolution of the devalaya's multicultural identity and to analyse the collected data through the theoretical framework of religious syncretism. The research was conducted using both primary and secondary sources, and several field observations were carried out to document the archaeological, religious, and cultural features associated with the devalaya and its surrounding landscape. Historical sources suggest that the shrine was established as a Hindu place of worship dedicated to God Vishnu. Consequently, a range of religious practices associated with Hindu traditions developed within the devalaya complex. Furthermore, several shrines dedicated to other deities are situated within and around the premises, contributing to its religious diversity. Although the contemporary population surrounding the Devalaya is predominantly Sinhala Buddhist, archaeological, architectural, and ritual evidence found within the shrine complex and its surrounding area demonstrates a strong historical association with Hindu traditions. The presence of shrines dedicated to Hindu deities, religious iconography, and references preserved in historical literature indicate that the site once functioned within a broader Hindu religious and cultural landscape. However, the present-day absence of a significant Hindu community in the area suggests that the social composition of the region has changed over time. Despite this transformation, many Hindu religious elements continue to survive and have been incorporated into local Buddhist traditions and practices. This study demonstrates that the multicultural identity of the devalaya has been shaped through continuous interactions among different religious beliefs, cultural traditions, and local communities. The persistence of Hindu elements in a predominantly Buddhist social environment highlights the dynamic nature of religious and cultural transformation in Sri Lanka and illustrates how cultural traditions can endure beyond the communities that originally introduced them.

Keywords: *Devinuwara Vishnu Devalaya*, multicultural identity, religious syncretism, socio-archaeology

I wish to acknowledge Buddisha Weerasuriya for his guidance and supervision.

MEMORIES OF THE *AMBALAMA* (*AMBALAMĒ MATAKA*): A STUDY OF ANCIENT CONDITIONS REVEALED THROUGH INSCRIPTIONS RELATED TO *AMBALAMAS* IN THE CENTRAL PROVINCE, SRI LANKA

M. M. L. Mularajage
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20451@arts.pdn.ac.lk

The problem of this research is to determine the nature of upcountry social organisation in the late 19th and early 20th centuries as revealed through the inscriptions related to *Ambalamas* in the Central Province. The objectives of this research were to investigate the nature of upcountry social organisation during the late 19th and early 20th centuries as revealed through inscriptions related to *Ambalamas* in the Central Province, and to systematically record these inscriptions. This mixed-method study was conducted using field exploration and interviews as primary sources, while secondary sources were collected from books and academic articles on *Ambalamas*. The collected data were analysed using GIS, classification analysis, and theoretical analysis informed by Social Identity Theory, developed by Henri Tajfel and John Turner, to arrive at the research results and interpretations. This research identified inscriptions on 34 *Ambalamas* in the Central Province. The inscriptions were in three languages - Sinhala, Tamil, and English. In particular, the inscriptions found on the *Ambalamas* of Appallagoda, Rikillagaskada, and Kiripattiya indicate that they were made by landowners and traders from the southern region who settled in these areas with the expansion of the plantation economy in the upcountry in the late 19th century, and thus they attempted to demonstrate their social status and identity in the upcountry. It is also unique that two Tamil businessmen built the Kengalla Ambalama and Wahugapitiya *Ambalama*, while a Muslim merchant built the Galpaya *Ambalama.* Thus, it is possible to discern from the inscriptions related to *Ambalamas* in the Central Province that the closed upcountry social organisation that existed until then became an open social organisation through the plantation economy during the late 19th century and early 20th centuries.

Keywords: *Ambalama*, Central Province, inscriptions, upcountry social organisation

I wish to acknowledge Buddisha Weerasuriya for his guidance and supervision.

AN ARCHAEOLOGICAL STUDY OF LIGHTHOUSES BUILT DURING THE BRITISH COLONIAL PERIOD IN SRI LANKA: BASED ON SELECTED LOCATIONS

M.P.I.D. Muthunayaka
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20454@arts.pdn.ac.lk

Lighthouses constructed along the coastal belt of Sri Lanka during the British colonial period (1796-1948) stand as prominent living monuments that reflect the island's maritime navigation, the expansion of international trade, and architectural history. While previous studies have examined the technological evolution of these lighthouses, comprehensive analyses focusing on their archaeological identity and contemporary heritage management challenges remain minimal. Accordingly, the primary objective of this research is to investigate the archaeological and cultural values inherent in these British-era lighthouses, while scientifically analysing their social and legal recognition, alongside the contemporary challenges they face. This study adopted a mixed-method approach, selecting a sample of six (06) major lighthouses in Sri Lanka to represent both geographical and structural diversity. Consequently, data collection was centred on the lighthouses of Colombo Chatham Street, Colombo Galbokka, Beruwala Barberyn, Galle Fort, Dondra Head, and Hambantota. The primary data were gathered through direct field observations, questionnaires, and structured interviews, complemented by the evaluation of secondary sources. Based on the analysed data, the structural and architectural design features of these lighthouses display a distinctive identity of British and colonial architecture. Despite facing severe environmental and climatic impacts characteristic of coastal zones, the physical condition of most monuments remains well-preserved. However, the study reveals that significant coordination issues exist within the legal and institutional frameworks regarding the recognition of these sites as cultural heritage. Furthermore, because certain lighthouses are currently situated within high-security zones, access for both domestic and foreign tourists is restricted, which has led to a detachment in the cultural relationship between the community and its heritage. Through this study, it is concluded that these historic lighthouses should not be regarded merely as obsolete maritime navigation tools, but rather as national heritage monuments capable of promoting the cultural tourism industry. To achieve this, the study recommends that the responsible institutions collaborate to implement an integrated and sustainable heritage management plan.

Keywords: archaeological value, British, heritage, lighthouses, tourists

I wish to acknowledge Uditha Jinadasa for her guidance and supervision.

DIGITALISATION OF MUSEUM EXHIBITION AND ITS APPLICATION (BASED ON THE COLOMBO NATIONAL MUSEUM)

H.H.A.D. Navindya Opatha
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20485@arts.pdn.ac.lk

In the contemporary era of globalisation and rapid advances in information technology, there is a pressing need for traditional heritage management institutions to embrace modern technology. The Colombo National Museum, established in 1877 as Sri Lanka's first museum, is recognised as the premier institution preserving the country's most significant cultural and historical heritage. Addressing the main research problem of how modern digitalisation methods can be utilised to enhance the quality of museum exhibitions, this study primarily aims to improve the qualitative standards of exhibitions at the National Museum. The sub-objectives of this study include identifying the digitalisation methods currently in use at the Colombo National Museum, evaluating the challenges related to finance, technology, and human resources encountered in this process, and investigating how digitalisation has brought the museum closer to the public. Given the vast collection of exhibits at the Colombo National Museum, this research focuses specifically on the digitalisation of a selected gallery and its designated artefacts. Both primary and secondary data collection methods were employed in this study. Primary data were gathered through field studies conducted at the Colombo National Museum, interviews with museum officials, and questionnaires administered to visitors. Secondary data were collected through library research and the analysis of internet sources. The collected data were analysed using qualitative, quantitative, and theoretical analytical methods, incorporating principles of "New Museology". The key conclusion of this research is that the digitalisation of museum exhibitions through digital applications, audio and video technologies, and virtual reality (VR) enhances the museum's global accessibility and openness by transcending physical limitations. Furthermore, this study confirms that digitalisation is a vital tool for minimising physical damage to artefacts, promoting tourism, and ensuring the preservation of Sri Lankan heritage for future generations.

Keywords: Colombo National Museum, digitalisation, heritage management, museum exhibition, technology

I wish to acknowledge Piyumi Embuldeniya for her guidance and supervision.

AN ARCHAEOLOGICAL ANALYSIS OF BEADS FOUND FROM THE GODAWĀYA ANCIENT WOODEN SHIP

D.M. Shashini Praboda
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20514@arts.pdn.ac.lk

The Godawāya ancient wooden shipwreck provides exceptional archaeological evidence for investigating Sri Lanka's strategic and commercial significance within the ancient Indian Ocean maritime trade network. Chronologically dated to the 2nd century BC, the ship's recovered bead hoard highlights contemporary technological prowess and transnational trade. Consequently, the primary objective of this study is to examine the nature of Sri Lanka's maritime trade connections during this period through a comprehensive analysis of the Godawāya bead assemblage. Data gathered via library research, field explorations, and interviews were meticulously analysed utilising archaeological classification, contextual and comparative methodologies, alongside historical interpretation. During various excavation seasons from 2018 to 2026, researchers documented 54 carnelian beads, one garnet bead, two potential graphic granite beads, and four other bead types. Morphologically, this assemblage exhibits diverse shapes, including 43 spherical beads, 12 flat beads, one short circular barrel bead, and one circular barrel disc bead, with the vast majority of the beads manufactured from carnelian. Although contemporary Sri Lankan archaeological sites such as Tissamahārāma, Pomparippu, and Jetavanārāma have yielded carnelian beads, the distinct shapes and technological characteristics of the Godawāya beads stand in stark contrast to these terrestrial findings. Given that carnelian raw material does not occur naturally in Sri Lanka, and the beads exhibit remarkable technical uniformity, featuring meticulous bi-directional perforations made with double-diamond drills and advanced surface polishing, they are confirmed to be products of a sophisticated foreign manufacturing centre. While the single garnet bead indicates the utilisation of a local resource, definitive evidence of a systematic export industry remains absent. In conclusion, the abundance and high technological consistency of carnelian beads provide profound archaeological evidence of Sri Lanka's active maritime trade relations with prominent bead-producing centres in Western and Central India during the 2nd Century BC.

***Keywords*:** carnelian beads, Godawāya shipwreck, Indian Ocean, maritime trade, 2nd century BC

I wish to acknowledge Buddisha Weerasuriya for his guidance and supervision.

AN ARCHAEOLOGICAL ANALYSIS OF STONE QUERNS AND HAND STONES RECOVERED FROM THE GODAWAYA ANCIENT WOODEN WRECK

H.B.D. Sashikala
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20686@arts.pdn.ac.lk

The Godawaya port, situated near the estuary where the Walawe River flows into the sea on the southern coast of Sri Lanka, was a commercial hub of strategic significance within the international maritime trade network of the Early Historic period. The wooden shipwreck discovered on the seabed near this port is the oldest shipwreck found to date in the Indian Ocean region. The primary objective of this research is to conduct a comprehensive archaeological analysis of an artefact collection comprising eleven unused stone querns and nine hand stones recovered from the historical shipwreck. Through this, the lifestyle, technology, and maritime relations of ancient humans were investigated. For this purpose, the contextual archaeology approach of post-processual thinkers, including Ian Hodder, was utilised as the theoretical framework, while a literature review conducted using primary and secondary sources, alongside field observations that gathered quantitative measurements and qualitative data of the artefacts, was employed as the methodology. Furthermore, semi-structured interviews conducted with leading maritime archaeologists bridged data gaps, with primary attention focused on use-wear marks, technological classification, and the petrographic origin of the tools. The Precambrian metamorphic rocks of the Vijayan and Highland (Khondalite) Series in the study area provided the geological basis for determining the provenance of these tools. The integration of these economic, cultural, and spatial data revealed that these querns and hand stones were not merely everyday functional tools, but distinctive evidence representing the exchange of regional maritime cultural trends and technological traditions. Accordingly, it can be concluded that this analysis scientifically validates the contribution rendered by the Godawaya port to the Indian Ocean maritime trade network during the Early Historic period.

Keywords: contextual archaeology approach, Godawaya ancient shipwreck, maritime trade, metamorphic rocks, querns and hand stones

I wish to acknowledge Buddisha Weerasuriya for his guidance and supervision.

THE NAACHAAR HOUSE TRADITION OF JAFFNA: AN ARCHAEOLOGICAL STUDY OF VERNACULAR HERITAGE

Tharankine Muhunthan
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20769@arts.pdn.ac.lk

The Naachaar house tradition is a distinctive form of vernacular architecture of the Jaffna Tamil community of Sri Lanka. Characterised by a symmetrical layout and a central courtyard, this style was introduced by the South Indian Chettiar mercantile community during the pre-colonial period and flourished under Dutch rule. This study aims to investigate the Naachaar house tradition in Nallur, exploring its architectural characteristics, contemporary transformation, the factors driving its decline, and current preservation challenges. The research is based on twenty-five selected Naachaar houses distributed across ten Grama Niladhari divisions within the Nallur Divisional Secretariat area. A mixed-method approach was employed, incorporating field surveys, architectural documentation, case studies, and semi-structured interviews with homeowners, local elders, and community members. The findings reveal that Naachar houses represent a distinctive architectural tradition adapted to the Jaffna climate and the needs of the Chettiar mercantile community. Characterised by their large scale, these homes typically feature a central open courtyard, verandas, a traditional raised entrance-sitting platform, and raised lofts. According to the study, the transformation and disappearance of this traditional housing form are largely driven by urbanisation, economic growth, changing lifestyles, and the decline of the extended family. Although modernisation has introduced contemporary amenities and architectural modifications, this study identifies a significant decline in traditional architectural alignments, most notably the courtyard, *thinnai* and raised lofts. Furthermore, the conversion of some Naachaar houses into guesthouses, hotels, and restaurants has altered their traditional architectural character. Ultimately, this study emphasises the urgent need to document this heritage and raise awareness among homeowners to safeguard the Naachaar house tradition and ensure its preservation as a vital part of Jaffna's vernacular heritage.

Keywords: cultural heritage preservation, Jaffna, Naachaar house, transformation, vernacular architecture

I wish to acknowledge Uditha Jinadasa for her guidance and supervision.

EXPLORING THE POTENTIAL FOR TANK-BASED TOURISM IN POLONNARUWA

W.A.R. Dhammajina Thilakarathna
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20784@arts.pdn.ac.lk

Polonnaruwa, which served as the second major kingdom of Sri Lanka, represents a significant chapter in the island's history. Designated as a UNESCO World Heritage Site, it is renowned for its outstanding archaeological heritage, comprising ancient temples, historical monuments, and valuable cultural. Polonnaruwa has a successful ancient irrigation system that reflects more than 800 years of engineering skill and knowledge. Both local and foreign tourists visit Polonnaruwa to explore its cultural heritage every year. However, as a tourism attraction, the ancient irrigation system has received less attention than the historical monuments. Currently, most tourist activities in Polonnaruwa focus on cultural and religious fields. The ancient tanks, which were originally built to support agriculture and water management, are not fully used for tourism. This research examines the potential for developing tank-based tourism in the Polonnaruwa District, with a primary focus on the *Parākrama Samudraya, Minnēriya, Girithalē,* and *Kawdulla* tanks. It also explains how to promote sustainable tourism while protecting these important heritage sites. Data were collected using a mixed-methods approach through field observation and interviews with local and foreign tourists, tourism stakeholders, and villagers. The findings show that the tanks have significant potential for recreational, nature, community-based, and wildlife tourism. Visitors can enjoy boating, wildlife viewing, bird watching, photography, and cultural experiences with local communities. The study shows that tank-based tourism can contribute to local economic development by creating employment opportunities and growing income for local people. It also helps raise awareness about the historical and cultural value of the ancient irrigation system. However, this study identified several challenges, including inadequate tourism facilities, environmental concerns, and limited participation of local communities. This study concludes that the ancient tanks of Polonnaruwa have the biggest potential as a tourism attraction. Improved infrastructure, proper conservation, and active community involvement are essential to ensure sustainable tourism development and preserve this valuable heritage for future generations.

***Keywords*:** community-based, irrigation system, Polonnaruwa District, sustainable tourism

I wish to acknowledge Aruna Rajapaksha for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE IDEOLOGY REFLECTED IN THE KALPAVRUKSHA CARVING: FROM THE ANURADHAPURA PERIOD TO THE KANDY PERIOD

T.R. Nipuni Wathsala
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20817@arts.pdn.ac.lk

Since the dawn of human civilisation, humans have represented their thoughts, beliefs, and philosophical ideas through symbols. Nevertheless, formal research attention has not yet been directed toward the ideological background of the *Kalpavruksha* carving and the structural and contextual changes that occurred during its continuous evolution. Aiming to fill this research gap, this study conducts an in-depth investigation of the *Kalpavruksha* carvings distributed across Sri Lanka, limiting its scope to the chronological period from the Anuradhapura to the Kandy period. Adopting a qualitative approach, this research utilised literature reviews, analysis of photographic collections, field observations, and interviews to collect data. According to the data gathered, these *Kalpavruksha* carvings were recorded from pillars associated with stupas, including Mihintale (Kenthraka), Jetavanaramaya, Abhayagiriya, Ruwanweliseya, Mirisawetiya, Dakkhina and Digavapi in Ampara, as well as the stone railing at Jetavanarama Bodhighara, pillar fragments at the Polonnaruwa Atadage, and the stone doorway of the Devinuwara Vishnu Devalaya. 'Social Semiotic Theory' was employed as the theoretical framework to analyse the collected data. According to the conclusions of this research, the *Kalpavruksha* carving is a work that, while drawing inspiration from Indian influences, showcases the unique classical creativity of the Sri Lankan artisan. Furthermore, the *Kalpavruksha* has remained a powerful concept within various religious trends from the Anuradhapura period to the Kandy period. This study reveals that the evolution of contemporary socio-political structures and beliefs directly influenced the addition of new symbols to, and the removal of existing symbols from, this emblem, which was venerated as a divine tree that brings prosperity and desired affluence. Thus, the '*Kalpavruksha*' symbol found in carving art profoundly reflects the economic, political, religious, and socio-cultural ideologies that prevailed in their respective eras.

Keywords: Anuradhapura period, evolution, ideology, Kalpavruksha, Kandy period, social semiotics

I wish to acknowledge Piyumi Embuldeniya for her guidance and supervision.

ARCHAEOLOGICAL HERITAGE MANAGEMENT AND OPEN-AIR MUSEUM: A CASE STUDY OF THE PADUWASNUWARA ARCHAEOLOGICAL SITE

W.M.C. Gaweshika
Department of Archaeology, University of Peradeniya
a20846@arts.pdn.ac.lk

The Paduwasnuwara archaeological site, a significant medieval capital in Sri Lanka, holds great historical and architectural value; however, it remains underutilised due to outdated site interpretation and inadequate heritage management practices. The research evaluates how the open-air museum can be systematically applied to Paduwasnuwara to upgrade traditional indoor exhibition methods, enhance site presentation and improve visitor management. The primary research questions explore the practical framework required to transform the 65-acre site into an interactive educational landscape with conjectural preservation. Adopting a mixed-method descriptive design, primary data collection includes direct field observations, structured site mapping, stakeholder interviews with central cultural fund officers, Department of Archaeology officers and questionnaires distributed to local and foreign visitors. The secondary data sources consist of museum records, historical chronicles, and relevant museological literature. Data analysis is conducted through quantitative statistical analysis of visitor data, alongside qualitative and SWOT analyses. Preliminary findings indicate that Paduwasnuwara's existing indoor museum separates artefacts from their physical environment, limiting public understanding. To resolve this, the study proposes integrating new technologies, particularly virtual tours, to manage digital open-air museums. By utilising conjectural reconstruction within these virtual spaces, visitors can visualise missing architectural layers and historical context. This approach provides an immersive, comprehensive understanding of the capital's authentic history that far exceeds the static conditions of traditional museum displays. In conclusion, the findings reveal that integrating digital conjectural reconstruction into an open-air museum model offers a highly sustainable strategy for balancing authentic archaeological preservation with modern educational and tourism needs in Sri Lanka.

Keywords: conjectural reconstruction, heritage management, Paduwasnuwara, open-air museum, sustainable tourism

I wish to acknowledge Piyumi Embuldeniya for her guidance and supervision.

CLASSICAL LANGUAGES

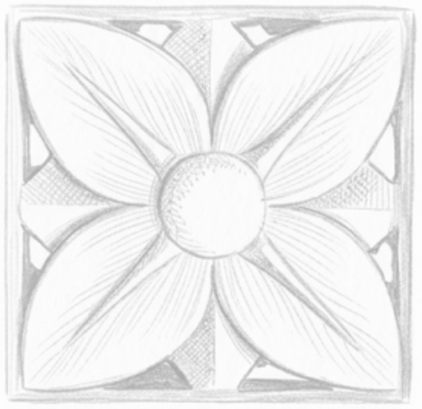

VISIBILITY AND VALUATION OF WOMEN'S LABOUR: AN EXAMINATION OF WEAVING AND CHILDREARING SCENES IN 5TH CENTURY BCE ATHENIAN POTTERY AND GREEK MYTHOLOGICAL NARRATIVES

M.A. Aluvihare
Department of Classical Languages, University of Peradeniya
a20ai880@arts.pdn.ac.lk

Classical scholarship often utilises ancient Greek vase painting and mythological narratives to determine whether or not women's labour was valued. These discussions often assume that the visual and narrative visibility of women's labour seemingly promoted by these two media indicates valuation. However, this association may be misleading considering the nature of ancient Greek society and the position of women within it. Thus, the current study questions whether the perceived visibility of women's labour depicted in scenes of vase painting and in mythological narratives of weaving and childrearing indicates any valuation of women's labour. The study employed qualitative desk research that entailed a close reading of 5th-century BCE Athenian pottery images, followed by an analysis of ancient Greek mythological motifs prevalent in literary traditions leading up to and during the 5th century BCE that depict weaving and childrearing. In addition, several modern perspectives, such as Carole Pateman's Separate Spheres theory and Bell Hooks' Benevolent Patriarchy theory, have been used in the analysis to shed light on the question of valuation and gendered space. The results of the study reveal that while scenes of weaving and childrearing give women some measure of visibility, they do not correlate with or connote valuation. Instead, it reinforces gender norms while simultaneously obscuring the realities of women's labour. It could thus be concluded that this disconnection between the visibility and valuation of women's labour negates the assumption that visibility indicates value.

Keywords: visibility, valuation, women's labour, weaving, childrearing

I wish to acknowledge K.M.R.N. Kulatunga for her guidance and supervision.

A PATHWAY FOR A BETTER LIFE THROUGH THE TEACHINGS OF CLASSICAL ROMAN AUTHORS: A THEORETICAL EDUCATIONAL PROGRAM ON ETHICS AND CIVIC DUTY FOR PRISON INMATES IN SRI LANKA

D.W.M.T.U. Dassanayake
Department of Classical Languages, University of Peradeniya
a20ai884@arts.pdn.ac.lk

The wisdom of ancient classical Western philosophies of Stoicism and Epicureanism was a guiding light for the ancient Romans in making their lives successful by maintaining inner calm, endurance, and self-control. Due to the timeless life advice these doctrines offer, they could be useful in numerous aspects of modern life, including prison education. Thus, the present research focuses on creating a short-term educational programme on ethics and civic duty for prison inmates in Sri Lanka based on the works of ancient classical Roman authors to make them better citizens of society. The study is a theoretical curriculum which is created based on the close reading of the works *De Finibus Bonorum Et Malorum*, *De Republica*, and *Tusculanarum Disputationum* by Marcus Tullius Cicero and *De Rerum Natura* by T. Lucretius Carus in the original Latin. The study also looks into the views of modern scholars on creating this programme for comparison. The pilot program is a 12-week educational programme with three components, each taking three weeks to complete: interactive discussions, an affirmation programme, and maintaining a personal diary. Each of these components is inspired by the philosophical views expressed in the primary sources. The programme would help the inmates to see their lives in a new light as it broadens their perspectives on leading a righteous life. Thus, it appears that, irrespective of cultural differences, these works can be used to address issues within local rehabilitation programmes, as they discuss universal theories of everyday life.

Keywords: reformation, prison education, Cicero, Lucretius, Ancient Philosophies

I wish to acknowledge Supun Ekanayake and Varunadatta Edrisinghe for their guidance and supervision.

LAW IN CRISIS:
A COMPARATIVE STUDY OF LEX OPPIA AND SRI LANKA'S PREVENTION OF TERRORISM ACT

Y. Elikewela
Department of Classical Languages, University of Peradeniya
a20ai887@arts.pdn.ac.lk

This research examines the transformation of law during crises through the lens of the Roman Lex Oppia and Sri Lanka's Prevention of Terrorism Act (PTA). The Lex Oppia, enacted in 215 BCE, initially served as a wartime measure to regulate wealth among Roman women during the Second Punic War (218 to 201 BCE), but its legacy shows how emergency laws evolved into instruments of broader social control. Similarly, the PTA, introduced in 1979 in Sri Lanka as a temporary response to Tamil militancy, has transformed into a lasting fixture of governance, disproportionately affecting dissenters, activists, and journalists. This study explores the historical context and societal implications of both laws, examining the Roman Lex Oppia's shift from a wartime confiscatory measure to a tool of social regulation and the capacity of collective resistance to influence legal frameworks. By closely examining a section (34.4.1–20, 34.6.16) of Titus Livius' Ab Urbe Condita (27–9 BC), this research demonstrates how emergency laws persist and reshape social life beyond the crisis. Drawing on existing scholarship on the PTA, the study addresses the gap in comparative research by examining it alongside Rome's Lex Oppia, underscoring the necessity of historical literacy in grasping the long-term consequences of such legal transformations. This study reveals recurring patterns of temporary measures becoming long-term fixtures, expansion beyond original intent, disproportionate targeting of vulnerable groups like women and minorities, and the decisive role of collective resistance in preventing permanence. In conclusion, this study reveals that emergency measures, such as the Lex Oppia and Sri Lanka's Prevention of Terrorism Act, often persist beyond crises. Their normalisation threatens liberty, yet history shows collective resistance can challenge or overturn them. While extraordinary laws may be justified in crises, liberty endures only when such measures fade with the emergencies that gave rise to them.

Keywords: Lex Oppia, PTA, emergency, crisis, control

I wish to acknowledge Varunadatta Edirisinghe for her guidance and supervision.

CIVIC RESPONSIBILITY OF THE MODERN CITIZEN: A STUDY BASED ON CICERO'S *DE OFFICIIS*

Peshala Lakshani Gunasekara
Department of Classical Languages, University of Peradeniya
a20ai890@arts.pdn.ac.lk

Current anecdotal evidence from social media and news reports suggests a decline in civic engagement and, hence, a weakened commitment to the common welfare. Even the motivations of the *2022 Aragalaya* movement are being questioned, generating renewed interest in citizens' duties and obligations. This study, therefore, examines the concept of civic responsibility in contemporary Sri Lankan society through a close reading and analysis of Cicero's work, *De Officiis* (On Duties). The research seeks to explore the extent to which Ciceronian principles of duty and justice resonate with modern perceptions of civic responsibility and civic duty. Methodologically, the research employed a qualitative textual analysis of primary and secondary sources coupled with survey data collected from the university community, including students and staff, to assess modern perceptions of civic responsibility and public duty. In addition, Cicero's *De Republica and De Legibus* have been used to provide a broader understanding of Cicero's political thought and conceptions of civic virtue. The secondary sources used in the study to evaluate scholarly interpretations of Cicero's civic philosophy and its relevance to contemporary politics include the works of Dean Hammer, John Rawls, Douglas Kries, Georgia Tsonia, Carrole Mabboux, among others. The findings indicate that many principles emphasised by Cicero, such as the commitment to justice, respect for law, service to the community, moral integrity and active participation in public affairs, remain central to the contemporary understanding of civic duty. The study concludes that contemporary views on civic responsibility reflect principles highlighted by Cicero in the *De Officiis*. It further suggests that Cicero's ethical framework remains relevant to contemporary discussions on civic responsibility and engagement.

Keywords: civic responsibility, citizenship, *De Officiis,* Cicero, duty

I wish to acknowledge K.M.R.N. Kulathunga's guidance and supervision.

YEARNING, LOVE AND GRIEF: A PSYCHOLOGICAL STUDY ON SELECTED ELEGIES AND SONGS BY PROPERTIUS AND TAYLOR SWIFT

H.M.R.N.M. Herath
Department of Classical Languages, University of Peradeniya
a20ai895@arts.pdn.ac.lk

This thesis explores the articulation of yearning, love, and grief in selected elegies by Sextus Propertius and in selected songs by Taylor Swift. Though Propertius and Swift write in different languages, at different historical moments, in different genres, and for different media, both transform intimate emotions into consciously crafted poetic or lyrical emotion. The research raises questions about how Propertius and Swift articulate yearning, love, and grief; the literary and lyrical devices used to articulate these emotions; and the influences of social, cultural, gendered, and historical contexts on these articulations. It also assesses the degree to which the emotional voices achieve closure or are trapped in the cycle of attachment, memory, and loss. Using comparative close reading, this thesis examines Elegies 1.1, 1.9, 3.2, 2.9, and 4.7 by Propertius and *Enchanted*, *All Too Well*, *Delicate*, *Tolerate It*, *Back to December*, and *My Tears Ricochet* by Swift. The analysis is supported by attachment theory, affect theory, and grief theory, and focuses on diction, imagery, metaphor, narrative perspective, structure, and the construction of the poetic or lyrical voice, without resorting to biographical interpretation. This thesis argues that Propertius formulates yearning as emotional captivity, love as poetic mediation, and grief as accusation and haunting, especially through the character of Cynthia. Swift, on the other hand, formulates yearning as hope and memory, love as vulnerability and imbalance, and grief as remorse and confrontation, symbolised by return. Both authors present emotion as unstable, repetitive, and unresolved, though the world of Propertius' emotions revolves around Cynthia, whereas Swift's is more emotionally versatile across her broader body of work. In conclusion, Propertius and Swift are comparable not because they express identical emotions, but because both reveal how yearning, love, and grief are formally constructed, culturally shaped, and persistently rearticulated across time.

***Keywords*:** Propertius, Taylor Swift, Roman love elegy, emotional articulation, attachment

I wish to acknowledge Chandima Wickramasinghe for her guidance and supervision.

DISSIDENT LITERATURE AS A RESPONSE TO SOCIO-POLITICAL INJUSTICE IN IMPERIAL ROME: A STUDY ON SELECT SATIRES OF JUVENAL

K. Jeyashanker
Department of Classical Languages, University of Peradeniya
a20ai898@arts.pdn.ac.lk

Juvenal lived during a period of significant social and political corruption in imperial Rome. As a result, he witnessed many, if not all, of the cruellest vices and most reprehensible iniquities of his time. Juvenal's satires were literary manifestations of his response to these conditions. As such, moral criticisms and anti-establishment sentiments were integral to much of his writing. Juvenal may not have known it himself, but he was writing in protest. What links Juvenal's socio-political reality to our own is the impetus to articulate our grievances, particularly through our art. Juvenal's own art was his writing. In order that the discrepancy that seemingly exists between our circumstances and his may be addressed, the preconceived, traditional understanding of Juvenal's satires must be reconciled with the relatively newer concept of dissidence in literature. In doing so, this research demonstrates the hitherto unexplored idea that Juvenal's satires may justifiably be understood as dissident literature, i.e. literature of protest. A close, critical reading of Juvenal's satires, with an emphasis on Satires I, IV, and V, supplemented by secondary literature, is the primary means of accomplishing this. I begin by establishing the socio-political conditions in contemporary Imperial Rome that justified Juvenal's dissident sentiments. Next, I address the debate about the use of a literary persona in the satires and its potential implications for this analysis. Finally, I argue that the text is capable of being understood as both dissident literature and satire simultaneously, and that reception is essential to this interpretation. These findings have positive implications for future engagement with other classical texts, for they indicate that understanding of these texts need not be limited by traditional textual interpretations and can instead transcend them.

Keywords: Juvenal, dissident literature, satires, socio-political, Rome

I wish to acknowledge Chandima S. M. Wickramasinghe for her guidance and supervision.

CICERO'S *DE OFFICIIS* AS A MORAL FRAMEWORK TO DEVELOP SOCIO–EMOTIONAL SKILLS AMONG SRI LANKAN UNDERGRADUATES: A CASE STUDY FROM THE FACULTY OF ARTS, UNIVERSITY OF PERADENIYA

H.M.P.S. Rathnayake
Department of Classical Languages, University of Peradeniya
a20ai915@arts.pdn.ac.lk

Social Emotional Learning (SEL) has become fundamental today because of the intricacy of modern life and the need for individuals to navigate social and emotional challenges effectively. According to CASEL, an advocate of SEL, SEL is constructed around self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making. The Roman philosopher Cicero urges his son in *De Officiis* towards a moral life based on the complementary principles of wisdom, justice, courage, and temperance. Research from Sri Lanka and elsewhere displays that higher emotional intelligence among undergraduates is linked with stronger academic performance and engagement. However, Sri Lankan studies focus mainly on academic outcomes while overlooking SEL's impact on personal and social well-being. In addition, there is currently no research connecting Cicero's principles in *De Officiis* with SEL competencies. Therefore, this study compares CASEL's five competencies with Cicero's principles in *De Officiis,* highlighting their compatibility, and proposes a moral framework based on the comparison to improve social and emotional skills among undergraduates at the Faculty of Arts, University of Peradeniya. The study employed a mixed-methods design, using Cicero's *De Officiis* in the original Latin and CASEL's SEL wheel for comparison and as the moral framework, while the current state of SEL among undergraduates was measured using a questionnaire. The results indicated that CASEL's competencies aligned with principles in *De Officiis*: self-awareness with wisdom and temperance; self-management with courage and temperance; social awareness; relationship skills; and responsible decision-making with wisdom and justice. The overlap occurred because individual competencies corresponded to multiple principles. Moreover, the survey found that most undergraduates were unfamiliar with SEL and had not participated in SEL programmes but recognised its importance for both personal and academic growth. This study also reveals how classical texts can inform the emotional and moral development of contemporary undergraduates.

Keywords: CASEL, SEL, Cicero, *De Officiis*, undergraduates

I wish to acknowledge Varunadatta Edirisinghe for her guidance and supervision.

A HEALTHY MIND IN A HEALTHY BODY: A COMPARATIVE STUDY OF WELLNESS IN FIRST-CENTURY A.D. ROME AND SRI LANKAN *AYURVEDA*

P.P.P.M.E.H. Rathnayake
Department of Classical Languages, University of Peradeniya
a20ai916@arts.pdn.ac.lk

Wellness is a significant concept in health and quality-of-life studies, underscoring its academic and practical value. Modern wellness frameworks emphasise that human wellness is not the absence of illness but the presence of vitality in mind, body and spirit. Although it is frequently aligned with contemporary health care and lifestyle practices, its significance may well be reflected and rooted in ancient knowledge. In first-century A.D. Rome, wellness fused both medical and philosophical traditions. Likewise, *Ayurveda*, one of the world's oldest medical systems, presents wellness as a collective approach that modern Sri Lankan *Ayurveda* continues to preserve as a patient-centric health care process considering mental and social factors. Many studies have considered Roman medicine, philosophy and *Ayurvedic* wellness separately. As a result, the similarities and differences between these traditions regarding physical, mental, and social wellness remained unexplored. This study addresses this gap through a comparative analysis. Utilising interview data from two *Ayurvedic* practitioners facilitated by textual analysis of *Ayurvedic* sources: *Charaka Samhita* and *Sushruta Samhita*, together with a close reading of two Latin texts: Aulus Cornelius Celsus' *De Medicina* and Seneca's *Epistulae Morale Ad Lucilium* dated to the first century A.D., the study aims to examine how each of these traditions frames wellness and explores their lasting significance on human wellbeing. Its findings show that both traditions encourage preventive health care, moderation in diet, ethical conduct, self-discipline, mindfulness, exercise, and the interconnected relationship between the body and the mind. The findings contribute to broader discussions on holistic wellness, which combines medical knowledge, philosophical reflection, and socially responsible behaviour, thereby enriching the modern understanding of a healthy mind in a healthy body.

Keywords: wellness, Roman medicine, *Ayurveda*, mind-body connection

I wish to acknowledge K.M.R.N Kulatunga for her guidance and supervision.

THE SATIRICAL LENS ON DIVORCE: MARTIAL, JUVENAL, AND SOCIAL COMMENTARY ACROSS TIME

J.B.U.M. Senevirathna
Department of Classical Languages, University of Peradeniya
a20ai931@arts.pdn.ac.lk

Marriage and divorce have always been important socio-cultural facets. Divorce was a common and socially debated practice in ancient Rome, especially among the elite, and it often raised concerns about marriage, social stability, family honour, and social reputation. In this context, the present research analyses satirical portrayals of divorce in Martial's *Epigrams* and Juvenal's *Satires*, examining how Martial and Juvenal use irony and exaggeration to critique Roman divorce. It also seeks to explore gendered social critiques in their satires by focusing on how women and their morality is represented in the matter of divorce. The study further examines social anxieties and stigmas surrounding divorce and gender in ancient Rome and contemporary Sri Lanka. The study is based on close readings of the primary sources, Martial's *Epigrams* and Juvenal's *Satire 6,* in the original Latin. It considers modern scholarly works as secondary sources for comparison. The study also gathers data from a survey administered to the non-academic staff of the University of Peradeniya to understand their views on divorce. In analysing the primary sources, it is evident that Martial presents divorce ironically. He shows that men are also responsible for marriage and divorce, which makes his attitude more pointed and critical. Juvenal uses strong, angry language to show it is a serious problem for society. Both writers focus more on women, but they do so in different ways. The survey shows that people today still feel that divorce tarnishes family reputation, like in ancient Rome. People also worry about losing money and family stability due to divorce. This study finds that, even though laws have changed, feelings about divorce remain the same from ancient Rome to Sri Lanka. This includes feelings about gendered societal expectations, reputation, and social stability.

Keywords: divorce, marriage, Martial, *Epigrams*, Juvenal

I wish to acknowledge Supun Ekanayake for her guidance and supervision.

පංච අර්ථෝපක්ෂේපක පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (කුන්දමාලා සහ උත්තරරාමචරිතය යන සංස්කෘත නාට්‍යද්වය ඇසුරින්)

එන්.එල්.පී.යූ සෙනෙවිරත්න
සම්භාව්‍ය භාෂා අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a19ai897arts.pdn.ac.lk

සංස්කෘත නාට්‍ය කලාව තුළ වස්තු සංවිධානය ක්‍රමවත් සහ රසවත් කිරීම සඳහා භරතමුණිගේ නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය සහ ධනංජයගේ දශරූපකය යන සම්භාව්‍ය නාට්‍ය සිද්ධාන්ත ග්‍රන්ථයන්හි හඳුන්වා දී ඇති පංච අර්ථෝපක්ෂේපක හෙවත් සූච්‍ය වස්තු ඉදිරිපත් කිරීමේ උපක්‍රම පහ වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. රංග භූමිය මත සෘජුව නිරූපණය කිරීමට අපහසු, නීරස හෝ දීර්ඝ කාල පරාසයකට අයත් පුවත් ප්‍රේක්ෂකයාට සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා භාවිත වන විෂ්කම්භක, ප්‍රවේශක, චූලිකා, අංකාස්‍ය සහ අංකාවතාර යන මෙම උපක්‍රම පංච අර්ථෝපක්ෂේපක නම් වේ. මේවා කාව්‍යමය සඵලතාව උදෙසා බලපාන ආකාරය විමසීමට මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ යි. තව ද ධීරානාගයන්ගේ කුන්දමාලා නාට්‍යය සහ භවභූතීන්ගේ උත්තරරාමචරිතය නාට්‍යය කෘති ද්වයෙහි මෙම පංච අර්ථෝපක්ෂේපක න්‍යායාත්මක රීතීන්ට අනුකූලව උපයෝගී කරගෙන ඇති ආකාරය සහ ඒවා නාට්‍යමය සඵලතාව උදෙසා දායක වී ඇති ආකාරය විමර්ශනාත්මකව සංසන්දනය කිරීම ද සිදු වේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස ඉහත නාට්‍ය න්‍යායාත්මක ග්‍රන්ථ ද්වය සහ නාට්‍ය ද්වයත් පරිශීලනය කරන ලදී. පර්යේෂණයේ සොයාගැනීම්වලට අනුව, නාට්‍යකරුවන් දෙපළ ම සාම්ප්‍රදායික න්‍යායාත්මක රීතීන් සුරකිමින්, නාට්‍යයේ වේගය පාලනය කිරීමටත් රංගනයෙන් බැහැර සිදුවීම් ප්‍රේක්ෂකයාට ක්ෂණිකව අවබෝධ කරවීමටත් මෙම උපක්‍රම මැනවින් භාවිත කර තිබේ. මෙහි දී භවභූතීන් උත්තරරාමචරිතය තුළ ආත්‍රේයී-වාසන්ති සහ සෞධාතකි-දණ්ඩායන සංවාද හරහා දීර්ඝ විෂ්කම්භක ද, තමසා-මුරලා සංවාදය වැනි ප්‍රබල ප්‍රවේශක සහ 2 වන අංකයේ චූලිකා උපක්‍රමය ද භාවිත කරමින් නාට්‍යයේ පසුබිම් කතාව සන්නිවේදනය කිරීමට පමණක් නොව චරිතවල අභ්‍යන්තර මානසික ගැටුම් සහ කරුණා රසය උපරිමයෙන් තීව්‍ර කිරීමට ක්‍රියා කර ඇත. අනෙක් අතට, ධීරානාගයන් කුන්දමාලා නාට්‍යය තුළ (1 වන අංකයේ ගෝතම-තිලක සංවාදය වැනි) විෂ්කම්භක සහ ප්‍රවේශක උපක්‍රම වඩාත් සංක්ෂිප්තව භාවිත කර ඇත්තේ නාට්‍යයේ ව්‍යූහය සරලව තබා ගනිමින් කතාවේ ගලායාම බිඳීමකින් තොරව ඉදිරියට රැගෙන යාම සඳහා ය. අවසාන වශයෙන් නිගමනය කළ හැක්කේ, එකම න්‍යායාත්මක රාමුවක් අනුගමනය කළ ද, භවභූති සිය නිර්මාණ කාර්යයේදී රස නිෂ්පත්තියෙහි ගැඹුර උදෙසාත්, ධීරානාග ව්‍යූහාත්මක සරලත්වය සහ පැහැදිලි බව උදෙසාත් පංච අර්ථෝපක්ෂේපක තාක්ෂණික මෙවලම් ලෙස ප්‍රායෝගිකව සහ සාර්ථකව උපයෝගී කරගෙන ඇති බවයි.

ප්‍රමුඛ පද : උත්තරරාමචරිතය, කුන්දමාලා, නාට්‍යසිද්ධාන්ත, රස නිෂ්පත්තිය,. වස්තු සංවිධානය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සනත් විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

වෛයාකරණසිද්ධාන්තකෞමුදියේ සංඥාප්‍රකරණය පිළිබඳ විචාරාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඉත්තකන්දේ චන්දානන්ද හිමි
සම්භාව්‍ය භාෂා අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20598@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය සඳහා පාණිනීය ව්‍යාකරණාධ්‍යයනයෙහි ලා සුගමතර ක්‍රමවේදයක් ඇතුළත් කෞමුදී සම්ප්‍රදායය නියෝජනය කරන, ක්‍රි.ව. 16-17 අතර කාලයෙහි විසූ භට්ටෝජිදීක්ෂිත විරචිත වෛයාකරණසිද්ධාන්තකෞමුදිය පදනම් කරගැනේ. සූත්‍රපාඨයේ පිළිවෙළ වෙනස් කර විෂයානුබද්ධ සැකැස්මකට සූත්‍ර පෙළ ගැස්වීම ඔහුට පෙර ධර්මකීර්ති, රාමචන්ද්‍ර ආදීන් සිදු කළ අතර ඔවුන්ගේ කෘති සිද්ධාන්තකෞමුදියට ද ආභාසය සැපයී ය. එහෙත් භට්ටෝජිදීක්ෂිත පූර්වාචාර්ය මත භක්තියෙන් නොවැලඳගත් අයෙකු බව ප්‍රස්තුත කෘතියෙන් පෙනේ. සිද්ධාන්තකෞමුද්‍යාගත ඇතැම් ව්‍යාකරණ විග්‍රහ රාමචන්ද්‍රාදි පූර්වගාමීන්ගේ මත සමඟ ගැටේ. එම ඇතැම් විග්‍රහ සමකාලීන හා පශ්චාත්කාලීන භාෂාඥයන්ගේ විවේචනයට ලක් වූ අතර මෙම ශාස්ත්‍රීය වාද රාමචන්ද්‍ර පාර්ශ්වය සහ භට්ටෝජිදීක්ෂිත පාර්ශ්වය අතර කාලයක් තිස්සේ පැවැතිණි. මෙවැනි සන්දර්භයක වුව ද සංස්කෘත ව්‍යාකරණ ශික්ෂණවේදය (*Pedagogy*) තුළ සිද්ධාන්තකෞමුදියට හිමි ව ඇත්තේ ප්‍රමුඛ ස්ථානයකි. මෙහි ලා තත්කෘතියේ අන්තර්ගත ව්‍යාඛ්‍යාවන්හි ප්‍රාමාණිකත්වය විචාරයට බඳුන් කිරීම පර්යේෂණයෙහි අරමුණ යි. සිද්ධාන්තකෞමුදියෙහි සංඥාප්‍රකරණාගත ව්‍යාඛ්‍යා පාණිනීය සංඥා සූත්‍ර අවබෝධයෙහි ලා ප්‍රමාණ වන්නේ ද නොවන්නේ ද යන ද්විත්වාංශය මත ගොඩ නැඟී ඇති අවිනිශ්චිතතාව මෙම පර්යේෂණයෙහි ගැටලුව යි. ගුණාත්මක පර්යේෂණයක් වන මෙහි දීක්ෂිතගේ ව්‍යාඛ්‍යාව පාඨ විශ්ලේෂණ සහ සන්දර්භ විශ්ලේෂණ ක්‍රම මඟින් විචාරය කිරීම පර්යේෂණ විධික්‍රමය යි. එහි ලා භට්ටෝජිදීක්ෂිතට පූර්වකාලීන, සමකාලීන, පශ්චාත්කාලීන සහ නූතන ව්‍යාකරණ විග්‍රහ මෙන් ම පර්යේෂණ උපයෝගී කරගැනිණි. පාණිනීය සූත්‍ර ව්‍යාඛ්‍යාකරණය සඳහා මෙහි ප්‍රාමාණික අර්ථවිවරණ විධික්‍රම (*Hermeneutical Methods*) භාවිත කර ඇත. සාම්ප්‍රදායික සංස්කෘත අර්ථවිවරණ විධික්‍රම එහි ලා ප්‍රමුඛ වන අතර ඒවා නූතනයේ හඳුන්වා දී ඇති අර්ථවිවරණ විධික්‍රම සමඟ ද සැසඳේ. අනුවෘත්ති, අධිකාර, ඥාපක, ප්‍රතිෂේධ, ප්‍රයෝජන, උදාහරණ වැනි සාම්ප්‍රදායික විධික්‍රම Friedrich Schleiermacherf ගේ භාෂාවේ ව්‍යූහාත්මක රීති විශ්ලේෂණය කෙරෙන *Grammatical Interpretation* සමඟ ඍජු ව ම සැසඳෙන අතර පාණිනීය සූත්‍රවල සැබෑ අභිප්‍රාය සහ සන්දර්භය හඳුනාගනිමින් ශිෂ්‍යයන්ගේ සුඛාවබෝධය පිණිස භට්ටෝජිදීක්ෂිත කරන විග්‍රහ, කර්තෘගේ චින්තනය සහ පසුබිම වටහාගැනීමට උත්සාහ කරන *Psychological and Contextual Interpretations* සමඟ ද මනා ව ගැළපේ. සූත්‍රවලට ගැඹුරු විග්‍රහ ලබාදීමට වඩා, නිවැරදි ව සහ ආධුනිකයන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ව්‍යාඛ්‍යාකරණයට භට්ටෝජිදීක්ෂිත උනන්දු වී ඇත.

ප්‍රමුඛ පදඃ පාණිනි, භට්ටෝජිදීක්ෂිත, වෛයාකරණසිද්ධාන්තකෞමුදී, ව්‍යාකරණ, සංඥා

මෙම පර්යේෂණය සඳහා උපදේශකත්වය සැපයූ ජම්බුගහපිටියේ ධම්මාලෝක හිමි සහ කේ. සුනිල් ශාන්ත යන ආචාර්යවරුන්ට ස්තුතිය පළ කෙරේ.

සංවෘති සහ පරමාර්ථ සත්‍යය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්: (නාගාර්ජුනපාදයන්ගේ මූලමාධ්‍යමකකාරිකාවෙහි ආර්යසත්‍ය පරීක්ෂාව ඇසුරින්)

බෝල්පනාවේ සුමනවංශ හිමි
සම්භාව්‍ය භාෂා අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20ai934@arts.pdn.ac.lk

නාගාර්ජුනපාදයන්ගේ මූලමධ්‍යමකකාරිකාව භාරතීය ඥානවිභාගයේ මෙන් ම සමස්ත ගෝලීය දර්ශන ඉතිහාසයේ ද විප්ලවීය සන්ධිස්ථානයකි. මෙම පර්යේෂණය මඟින් මූලමධ්‍යමකකාරිකාවේ 24 වන ආර්යසත්‍ය පරීක්ෂාව කේන්ද්‍ර කරගනිමින්, නාගාර්ජුන ශූන්‍යතාව වෙත එල්ල වූ උච්ඡේදවාදී හෙවත් නස්තිකවාදී අභියෝගය විනිවිද දකිමින්, චතුරාර්ය සත්‍යයේ පැවැත්ම සංවෘති සහ පරමාර්ථ යන සත්‍ය ද්විත්වය ඔස්සේ ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ආකාරය විමර්ශනය කෙරේ. සර්වාස්තිවාදී සහ සෞත්‍රාන්තිකාදීන්ගේ ස්වභාවවාදය මඟින් පරමාර්ථ ධර්මයන් සදාතනික ස්වභාවයෙන් යුක්ත ලෙස පිළිගැනීම තුළ බුදුදහමේ මූලික හරය වූ ප්‍රතීත්‍යසමුත්පාදය බිඳ වැටෙන ආකාරය පෙන්වා දෙන නාගාර්ජුන හිමි චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගත හැක්කේ උභය සත්‍ය අතර පවතින අන්‍යෝන්‍ය සාපේක්ෂතාව වටහා ගැනීමෙන් පමණක් බව තහවුරු කරයි. ප්‍රාථමික මෙන් ම ද්විතීයක මූලාශ්‍රය ඇසුරු කරගනිමින් ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය මත පදනම් වූ මෙම පර්යේෂණය විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයකි. මෙහි දී "ව්‍යවහාරමනාශ්‍රිත්‍ය පරමාර්ථෝ න දෙශ්‍යතෙ" යන කාර්ය සාධක සිද්ධාන්තයට අනුව, පරමාර්ථ සත්‍යය අවබෝධ කරගැනීම උදෙසා සංවෘති සත්‍යය සතු උපායාත්මක අගය විභාග කර තිබේ. එමෙන් ම උභය සත්‍ය විග්‍රහය වටහා ගැනීමේ දී ප්‍රසංගික සහ ස්වාතන්ත්‍රික මාධ්‍යමික සම්ප්‍රදායන් දෙකෙහි පවතින සියුම් දාර්ශනික වෙනස්කම් ද විචාරාත්මකව තුලනය කර ඇත. එසේ ම උභය සත්‍ය සංකල්පය භූගෝලීය සහ සංස්කෘතික සීමාවන්ගෙන් ඔබ්බට ගෙන යමින් අද්වෛත වේදාන්තයේ උභය සත්‍ය සමඟ පවතින සෘජු සමාන්තරතාවය විමසමින්, ආදි ශංකරාචාර්යවරයා ප්‍රච්ඡන්න බෞද්ධයෙකු ලෙස හැඳින්වීමේ දාර්ශනික සත්‍යතාසත්‍ය බව විමර්ශනය කරනු ලබයි. තව ද මෙම අධ්‍යයනය බටහිර දර්ශනය සමඟ සීමාසහිතව තුලනය කරනු (ප්ලේටෝ, කාන්ට්, ඩෙරීඩා) ලබයි. එසේ ම ලෝක ආගමික දර්ශන පහක් (ක්‍රිස්තියානි, ඉස්ලාමීය සූෆි, සික්, යුදෙව් කබාලා, තාඕ) තුළ විවිධ මුහුණුවරින් විද්‍යමාන වන විශ්වීය ඥානවිභාගාත්මක ආකෘතියක් බව ද පෙන්වා දෙනු ලබයි. අවසාන වශයෙන්, මෙම පර්යේෂණය මඟින් ශාස්වත සහ උච්ඡේද යන අන්තගාමී දෘෂ්ටි ග්‍රහණයන්ගෙන් මිදීම තුළින්, නූතන ගෝලීය සමාජය මුහුණ දෙන සදාචාරාත්මක අර්බුදයන්ට සහ මතවාදී ගැටුම්වලට සාමකාමී, බහුත්වවාදී සහ සහජීවනීය ප්‍රවේශයක් ලබාගත හැකි ආකාරය පෙන්වා දෙනු ලැබේ.

ප්‍රමුඛ පද: නාගාර්ජුන, පරමාර්ථ සත්‍යය, මූලමධ්‍යමකකාරිකාව, ශූන්‍යතාව, සංවෘති සත්‍යය,

මෙම පර්යේෂණය සඳහා උපදේශකත්වය සැපයූ සනත් විජේසුන්දර සහ සුවඳැල්පොත සුමනරතන හිමි යන ආචාර්යවරුන්ට ස්තුතිය පළ කෙරේ.

COMMERCE

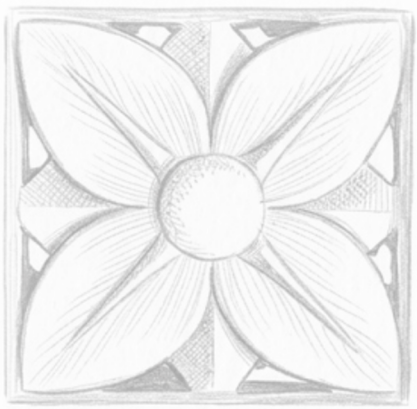

THE EFFECT OF SUSTAINABILITY INITIATIVES ON FINANCIAL PERFORMANCE IN SRI LANKAN PUBLICLY LISTED APPAREL COMPANIES

A.S.T. Fernando
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20190@arts.pdn.ac.lk

This study examines how sustainability initiatives affect the financial performance of listed apparel companies in Sri Lanka. Based on Stakeholder Theory and the Resource-Based View framework, the research investigates how the Environmental, Social, and Governance (ESG) pillars influence company profitability. Financial performance is measured using Return on Equity (ROE), while firm size is included as a control variable to separate the effects of organisational scale. The study used a quantitative research design with secondary panel data taken from annual corporate reports. The sample tracked three major listed apparel companies in Sri Lanka over a five-year period from 2021 to 2025, providing a total of 15 firm-year observations (N=15). To handle the small sample size and protect the data from statistical errors, individual sustainability metrics were turned into Z-scores and combined into three main indices: an Environmental Index, a Social Index, and a Governance Index. This method safely kept the Ordinary Least Squares (OLS) regression models from becoming statistically overloaded. When tested on its own, energy intensity showed a significant positive relationship with ROE ($B = 0.271$, $p = 0.030$), proving that energy efficiency directly cuts costs during periods of volatile power prices in Sri Lanka. However, in the combined ESG model ($R^2 = 0.659$, $p = 0.020$), the individual impact of these sustainability indices disappeared, leaving firm size as the only dominant driver of financial performance ($B = 1.652$, $p = 0.004$). In conclusion, in Sri Lanka's listed garment sector, financial performance depends on company size rather than standalone sustainability efforts. Larger firms easily absorb high ESG compliance costs while maintaining strong returns. Therefore, apparel managers should focus on direct, cost-saving green steps, like saving energy. Meanwhile, policymakers need to help smaller factories grow so they can afford international compliance.

***Keywords*:** sustainability initiatives, financial performance, ESG pillars, return on equity, listed apparel companies

I wish to acknowledge S. Kodithuwakku for her guidance and supervision.

THE CONTRIBUTION OF MICROFINANCE TO THE BUSINESS PERFORMANCE OF WOMEN ENTREPRENEURS IN MULLAITIVU DISTRICT

K.J Henry
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20230@arts.pdn.ac.lk

Microfinance is used as a financial support mechanism for small-scale entrepreneurship, but its practical contribution to women-owned enterprises requires context-specific investigation. This study explores the contribution of microfinance to the business performance of women entrepreneurs in Mullaitivu District, with particular attention to entrepreneurial development, women's economic and social empowerment, and the difficulties they face in accessing and using microfinance services. A qualitative research design was adopted, and data were collected through semi-structured interviews with twelve women entrepreneurs selected using purposive sampling. The interview data were analysed thematically using NVivo 15 software. The analysis generated three major themes: entrepreneurial development, economic and social empowerment, and challenges in accessing and utilising microfinance. The findings indicated that microfinance supported business start-up, business expansion, income generation, business experience, and asset creation among the participants. It also contributed to women's financial independence, self-confidence, household decision-making capacity, and social participation. However, participants experienced several constraints, including high interest rates, repayment pressure, insufficient loan amounts, family responsibilities, limited information, transport difficulties, and business-related risks. The study concludes that microfinance has contributed positively to the business performance of women entrepreneurs in Mullaitivu District, although its effectiveness is limited by financial, social, and operational barriers. Therefore, the study recommends more affordable loan schemes, flexible repayment conditions, improved access to business development training, and better information support to strengthen the sustainability of women-owned enterprises.

***Keywords*:** business performance, microfinance, women entrepreneurs, economic development, poverty alleviation

I wish to acknowledge D.D.C Kavinda for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF FINANCIAL LITERACY ON PROFIT GROWTH OF WOMEN MICRO-ENTREPRENEURS IN KALUTARA DISTRICT

L. A. Jayakodi
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20260@arts.pdn.ac.lk

Although women entrepreneurship is a powerful tool for economic development and poverty alleviation, female labour participation in Sri Lanka remains relatively low. A major challenge faced by the majority of micro-level women-led entrepreneurial businesses operating in the Kalutara district is the inability to achieve sustainable profit growth. The main objective of this study was to analyse how multidimensional financial literacy dimensions, namely financial knowledge, financial behaviour and financial attitude, affect the profit growth of micro-level women entrepreneurs. For this purpose, a sample of 368 micro-level women entrepreneurs in the Kalutara District was selected, and primary data were collected. The data obtained through the questionnaire were analysed using SPSS. The overall Cronbach's Alpha value, confirming the internal consistency of the research instrument, was 0.990, and the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value was 0.890. Pearson Correlation Analysis showed very strong positive correlations between financial behaviour ($r = 0.942$), financial attitude ($r = 0.939$), and financial knowledge ($r = 0.924$) and profit growth. According to the results of Multiple Linear Regression Analysis, it was found that the independent variables of financial knowledge, behaviour and attitude explain a very high percentage of 91.3% of the total variation in profit growth ($R^2 = 0.913$, $p = 0.000$). Considering the individual contributions of the variables, financial behaviour ($\beta = 0.422$, $p < 0.001$) emerged as the factor with the strongest impact on profit growth, while financial attitudes ($\beta = 0.339$) and financial knowledge ($\beta = 0.213$) also showed significant positive effects. Accordingly, practical financial behaviours such as monitoring daily cash flows and separating business and personal expenses are crucial to the profit growth of micro-enterprises. This study emphasises the importance of developing training programs that go beyond theoretical concepts and include practical financial management and digital financial methods to support the survival and business development of women entrepreneurs.

Keywords: financial literacy, profit growth, women entrepreneurship, microenterprises, Kalutara District

I wish to acknowledge M.G.P.D. Menike for her guidance and supervision.

THE ROLE OF TEAM LEADER IN MANAGING CONFLICT WITHIN A CULTURALLY DIVERSE TEAM IN APPAREL FACTORIES IN NUWARA ELIYA DISTRICT, SRI LANKA

K.M.L.M. Kulasekara
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20338@arts.pdn.ac.lk

Conflict management is essential for maintaining team unity and organisational productivity in culturally diverse work environments, particularly in Sri Lanka's apparel industry. As one of the country's major economic sectors, the apparel industry employs people from diverse cultural, ethnic, and religious backgrounds. Although this diversity contributes to creativity and innovation, it may also create communication barriers. The role of team leaders is crucial in managing such team conflicts. Accordingly, this study investigates the role of team leaders in managing conflicts within culturally diverse teams in apparel factories in the Nuwara Eliya District, Sri Lanka. The objectives were to study the common causes of conflict within multicultural teams, investigate the conflict management strategies employed by team leaders, and make a recommendation based on the findings. The study employed a qualitative research approach, in which primary data were collected through semi-structured interviews. Sampling was conducted using purposive sampling, a non-probability sampling method, selecting 10 team leaders working in 5 garment factories in the Nuwara Eliya District. According to the findings, communication differences, cultural and religious differences, and differences in cultural values and beliefs were identified as the major causes of conflict among multicultural employees. Moreover, many teams had difficulty obtaining approval for leave to observe cultural and religious festivals, while team leaders managed conflicts through open communication, cultural awareness, and fairness in decision-making. In conclusion, mutual respect and tolerance are essential for overcoming such conflicts. It is recommended that organisations conduct regular diversity training and implement inclusive workplace policies.

Keywords: cultural diversity, conflict management, team leadership, apparel industry, culturally diverse team

I wish to acknowledge N. Agilan for his guidance and supervision.

EXPLORING THE RESILIENCE AND POST-CHILDBIRTH WORK ADJUSTMENTS OF FEMALE EMPLOYEES IN SRI LANKA'S BANKING AND FINANCIAL SERVICES INDUSTRY

W.K. Lakmini
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20374@arts.pdn.ac.lk

Returning to work after childbirth is a critical and often challenging transition for women, requiring them to balance professional responsibilities with new caregiving roles while adapting to motherhood. Despite increasing female labour force participation in Sri Lanka's banking and financial services industry, limited research has examined how postpartum female employees navigate workplace reintegration and sustain their careers following childbirth. This study explored the challenges faced by postpartum female employees upon returning to work in Sri Lanka's banking and financial services industry. It further examined the individual resilience strategies utilised by these employees, identified the self-initiated work adjustments they adopt to manage their transition back to work, and evaluated how these resilience strategies and work adjustments interact to support career continuity and work–life balance. The study adopted a qualitative research approach underpinned by an interpretivist paradigm. Data will be collected through semi-structured interviews with approximately fifteen (15) postpartum female employees working in Sri Lanka's banking and financial services industry. Participants will be selected using purposive and snowball sampling techniques. The data will be analysed using thematic analysis to identify recurring patterns and meanings related to participants' lived experiences. This research is expected to contribute to the limited body of knowledge on postpartum employment experiences in Sri Lanka and to provide insights into how women navigate work-family transitions. The study also aims to offer practical implications for organisations in designing supportive HRM practices such as flexible work arrangements, childcare support, and employee development initiatives that enhance career continuity and work–life balance for postpartum female employees.

Keywords: postpartum female employees, individual resilience, self-initiated work adjustments, career sustainability

I wish to acknowledge P.H.R.R.P.K. Munasinghe for her guidance and supervision.

FACTORS INFLUENCING UNDERGRADUATES' COMMITMENT TO PURSUE A CAREER IN THE HOSPITALITY INDUSTRY

K. Samanthika
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20648@arts.pdn.ac.lk

The hospitality industry is one of the fastest-growing industries in Sri Lanka. Although the growth of this industry has created more diverse career opportunities both locally and internationally, undergraduates at state universities in Sri Lanka are unwilling to pursue careers in the hospitality industry. Most undergraduates believe that hospitality careers are limited to guest relations, housekeeping, and kitchen steward roles. Therefore, their decision to enter the hospitality industry could be largely influenced by the nature of work, social status, and pay and benefits offered in the industry. Hence, it is important to study whether the nature of work, social status, and pay and benefits influence final-year Arts undergraduates' commitment to pursue a career in the hospitality industry. The study followed a quantitative research design, and data were collected from 152 final-year Arts undergraduates using proportionate stratified random sampling from a population of 259 undergraduates. The data were analysed using SPSS. The regression analysis showed that the nature of work, social status, and pay and benefits significantly and positively influenced the undergraduates' commitment to pursue a career in the hospitality industry. Among the three factors, social status had the greatest influence, followed by pay and benefits, and nature of work. The findings have useful implications for employers in the hospitality industry and academics in the university community, offering a realistic picture of the industry in terms of social status, pay and benefits, and the nature of work by addressing misconceptions. For this purpose, it is necessary to strengthen the linkages between the organisations in the hospitality industry and universities by organising more career awareness programmes, career fairs, industry visits, and industry mentorship programmes.

Keywords: career intention, hospitality industry, undergraduates

I wish to acknowledge R.A. Bartholomeusz for her guidance and supervision.

EXPLORING THE HRM CHALLENGES OF MANAGING A GROWING GIG WORKFORCE: A STUDY OF RIDE HAILING PLATFORMS

I.H. Sewminie
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20714@arts.pdn.ac.lk

The rapid expansion of the gig economy has transformed traditional employment relationships by introducing flexible, platform-based work arrangements that challenge conventional Human Resource Management (HRM) practices. Ride-hailing platforms have become major providers of gig work in Sri Lanka. While these platforms offer flexibility and income-generating opportunities, they also raise concerns regarding fairness, transparency, worker wellbeing, and service quality. Despite the growing significance of the gig economy, empirical evidence on HRM practices within Sri Lanka, particularly in regional contexts, remains limited. Accordingly, this study explored the HRM challenges associated with managing gig workers in ride-hailing platforms in the Kandy District of Sri Lanka. Specifically, the study seeks to identify key HRM challenges faced by ride-hailing platforms in managing gig workers; examine challenges in attracting and onboarding gig workers; explore gig workers' perceptions of the fairness of pay and reward systems; and investigate how performance management practices support drivers' skill development and service quality. The study adopts an interpretivist research philosophy and a phenomenological research strategy to gain an in-depth understanding of the lived experiences of ride-hailing drivers. The study has employed a qualitative research approach, using semi-structured interviews with 15 participants selected through purposive and snowball sampling techniques. The collected data will be analysed using thematic analysis to identify recurring themes and patterns in HRM practices across ride-hailing platforms. The findings are expected to contribute to the emerging literature on HRM in the gig economy by providing context-specific evidence from Sri Lanka. The study will also offer practical implications for platform operators, HR professionals, and policymakers in designing fair, transparent, and employee-oriented HRM practices that enhance driver wellbeing, service quality, and the long-term sustainability of platform-based employment.

Keywords: gig economy, human resource management, ride-hailing platforms, gig workers, qualitative research

I wish to acknowledge P.H.R.R.P.K. Munasinghe for her guidance and supervision.

AN EXPLORATIVE STUDY OF EMOTIONAL LABOUR AND THE COPING STRATEGIES OF WAITERS IN THE HOTEL INDUSTRY IN GALLE DISTRICT, SRI LANKA

Z. Zihar
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20876@arts.pdn.ac.lk

Emotional labour, which involves regulating emotions as a job demand, is a fundamental element in frontline service, especially in the hotel industry, for creating customer satisfaction. This concept has been extensively studied in Western countries; yet the lived emotional labour experiences of hotel frontline staff in developing countries have received only limited scholarly attention. Addressing this gap, this study explores how waiters in the hotel industry of Galle District, Sri Lanka, experience emotional labour and the coping strategies they use to manage its impacts. This study adopted an interpretivist, qualitative, and phenomenological approach to capture participants' subjective experiences. Data were collected via 10 semi-structured interviews with purposively selected waiters employed in star-rated hotels in the Galle District, Sri Lanka, and thematically analysed. The findings revealed that emotional labour is deeply integrated in the routine work of waiters through organisational display rules that require the continuous display of positive emotions irrespective of genuine emotions. Participants commonly experienced emotional dissonance and relied mainly on surface acting, while experienced waiters reported adapting to deep acting and genuine emotional expression. This study identified emotional exhaustion, strained family relationships, stress, burnout, physical ailments, and identity alienation as major impacts of emotional labour. To cope with them, participants used diverse coping strategies, including peer and family support, cognitive restructuring, diversions, intermittent mini-breaks, exercise, and spiritual practices. A significant finding was the use of Sinhala language to genuinely express emotions verbally while maintaining an outwardly positive emotional display as a covert coping strategy when serving foreign guests. The study contributes to emotional labour literature by providing context-specific insights from Sri Lanka and emphasises culturally rooted coping strategies that expand current understandings of emotional labour in the non-Western hotel sector. The findings also offer practical implications to enhance frontline employee wellbeing and organisational support within the hotel industry.

Keywords: emotional labour, emotional dissonance, coping strategies, hotel industry, waiters

I wish to acknowledge N. Agilan for his guidance and supervision.

THE INFLUENCE OF INFLUENCER CREDIBILITY ON BRAND ENGAGEMENT AMONG GENERATION Z TIKTOK USERS IN THE BEAUTY AND COSMETIC INDUSTRY IN SRI LANKA

M.F. Minha
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20445art@pdn.ac.lk

The rapid growth of TikTok has transformed the way brands interact with consumers, particularly among Generation Z, making influencer marketing an increasingly important strategy for enhancing brand engagement. Influencer credibility, comprising trustworthiness, expertise, and attractiveness, plays a significant role in shaping consumers' perceptions and interactions with brands. However, limited research has examined the influence of influencer credibility on brand engagement among Generation Z TikTok users in Sri Lanka's beauty and cosmetics industry. To address this gap, this study examines the influence of influencer credibility on brand engagement among Generation Z TikTok users in Sri Lanka's beauty and cosmetics industry. Specifically, the study investigated the effects of trustworthiness, expertise, and attractiveness on brand engagement. A quantitative research approach with a descriptive research design was employed. Primary data were collected through a structured questionnaire with a five-point Likert scale from 386 valid Generation Z TikTok users across different provinces of Sri Lanka, selected through quota and convenience sampling techniques. The collected data were analysed using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS) through descriptive statistics, reliability analysis, correlation analysis, and multiple regression analysis. The findings revealed that trustworthiness, expertise, and attractiveness all had a significant positive influence on brand engagement ($p < 0.001$). Expertise demonstrated the strongest influence ($\beta = 0.345$), followed by trustworthiness ($\beta = 0.323$) and attractiveness ($\beta = 0.298$). The regression model explained 86.5% of the variation in brand engagement ($R^2 = 0.865$). The study contributes to the existing literature on influencer marketing and provides practical insights for beauty and cosmetic brands and marketers seeking to develop effective influencer marketing strategies to enhance brand engagement among Generation Z consumers in Sri Lanka.

Keywords: influencer credibility, brand engagement, TikTok, Generation Z, beauty and cosmetic industry.

I wish to acknowledge K.D.M.K. Weeratunge for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF SOURCE CREDIBILITY ON TOURISTS' TRAVEL PLANNING BEHAVIOR IN NUWARA ELIYA: THE MEDIATING ROLE OF LOYALTY TO INFLUENCERS IN TRAVEL VLOGS

K.A.G. Nisansala
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20476@arts.pdn.ac.lk

The growth of social media and travel vloggers has transformed the way tourists gather information and plan their trips. Nuwara Eliya is one of the most popular domestic tourist destinations in Sri Lanka, and many tourists rely on travel vloggers for information on accommodation, transportation, activities, attractions, and travel experiences. The main aim of this study was to examine the impact of vloggers' credibility on tourists' travel planning behaviour in Nuwara Eliya and to investigate the mediating role of vloggers' loyalty in this relationship. A quantitative research approach was adopted using a structured questionnaire distributed among people who had viewed travel vloggers and had visited or were planning to visit Nuwara Eliya. Data were collected through an online survey and analysed using SPSS. The findings indicated that respondents generally perceive travel video vloggers as informational, professional, visually appealing, and influential in shaping travel-related decisions. Followers who exhibited a high level of loyalty to influencers were more likely to continue following them, recommend them to others, and integrate their suggestions into travel planning. These findings suggest that source credibility can positively influence travel planning behaviour both directly and through the development of influencer loyalty. This study primarily contributes to the fields of influencer marketing and travel behaviour by providing evidence from the Sri Lankan context. Findings can help the tourism industry, the government, marketers, and content creators develop digital marketing strategies for Nuwara Eliya.

Keywords: source credibility, travel planning behaviour, influencer loyalty, travel vlogs, Nuwara Eliya

I wish to acknowledge W.M.H.U. Wijethunga for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF TIKTOK INFLUENCER VIDEO CHARACTERISTICS ON IMPULSE BUYING BEHAVIOR TOWARD FAST-FOOD RESTAURANTS AMONG GENERATION Z CONSUMERS IN URBAN AREAS OF SRI LANKA

N.A.S. Nethmika Priyadarshani
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20534@arts.pdn.ac.lk

TikTok has emerged as one of the most influential digital platforms shaping consumer behaviour among Generation Z, particularly through short-form influencer content. Despite its growing commercial relevance, the specific video characteristics that drive impulse buying in emerging market contexts remain underexplored. This study investigates how four dimensions of TikTok influencer video characteristics- influencer credibility, entertainment value, visual appeal, and frequency of exposure-affect impulse buying behaviour toward fast-food restaurants among Generation Z consumers in urban areas of Sri Lanka. It further identifies the most influential dimension and examines key demographic variations associated with this behaviour. A positivist, deductive, quantitative research design was employed. Primary data were collected from 385 Generation Z respondents using a structured online questionnaire administered via Google Forms, with non-probability purposive sampling and proportional quota allocation across Colombo, Kandy, and Galle. Data were analysed using descriptive statistics, reliability analysis, Pearson correlation, and multiple regression analysis in SPSS. The sample was predominantly female, with the majority aged 24-28, and concentrated in Colombo. Correlation analysis confirmed significant positive relationships between all four dimensions and impulse buying behaviour. Regression analysis revealed that influencer credibility was the strongest predictor of impulse buying behaviour, followed by frequency of exposure and Visual Appeal. At the same time, Entertainment Value did not show a significant effect. Demographic differences were also noted across age, gender, and residential groups. In practical terms, the findings offer actionable guidance for fast-food marketers, content creators, and digital advertisers on selecting credible influencers, designing visually compelling content, and optimising exposure frequency to effectively engage Generation Z consumers on TikTok.

Keywords: TikTok influencer marketing, impulse buying behaviour, Generation Z, fast food restaurants, Sri Lanka

I wish to acknowledge K.D.M.K. Weeratunga for her guidance and supervision.

DIGITAL TRANSFORMATION IN LIFE INSURANCE: A CASE STUDY OF JANASHAKTHI LIFE INSURANCE PLC

A.S. Ruwanthi
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20634@arts.pdn.ac.lk

In today's business environment, digital transformation has become an essential factor in improving the operational efficiency of organisations, enhancing customer experience, and maintaining a competitive advantage. The life insurance sector in particular is moving away from traditional paper-based processes and face-to-face customer service methods and is trying to meet new customer needs by using digital technologies such as artificial intelligence, data analytics, cloud computing and mobile applications. This study examined the digital transformation process of Janashakthi Life Insurance Company, a leading life insurance company in Sri Lanka. The study employed the Technology-Organisation-Environment (TOE) framework to elucidate the principal factors affecting digital transformation. The main objectives of this study were to identify the drivers of digital transformation, explore how digital technologies enhance customer experience, identify challenges and risks related to the process and propose solutions to mitigate them. The research used a qualitative case study approach and created value for the respondents. Accordingly, data were collected through primary and secondary data collection methods. Primary data was collected using structured interview methodology. Data analysis was conducted using qualitative data analysis, including transcription and coding. Classification and theme development. Challenges such as a lack of awareness about digitisation, cybersecurity threats, and regulatory issues still remain. The company has provided customer-centric service by leveraging digital technologies, including artificial intelligence and online platforms, to enhance customer service and operations. Training company staff and implementing robust cybersecurity measures have paved the way for successful digitisation. As a traditional life insurance company in Sri Lanka, it provides theoretical and practical contributions to digital transformation and will have an impact on the future digitisation of life insurance companies.

Keywords: digital transformation, life insurance, customer experience, TOE framework, Janashakthi Life Insurance, Sri Lanka

I wish to acknowledge B.A.N.Eranda for his guidance and supervision.

INNOVATIVE BUSINESS STRATEGIES AND TOURIST VALUE CREATION: A CASE STUDY OF HOMESTAY PROVIDERS IN GALLE DISTRICT

R.T.O Tharuneth
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20772@arts.pdn.ac.lk

With the growth of the tourism industry, homestay accommodation has gained increasing popularity among tourists. The main reason for this is to experience the local culture, lifestyle and social environment more closely. Many tourists choose homestay accommodation in the hope of having a unique and memorable experience that is different from the usual tourist establishments. However, less attention has been paid to how homestay businesses in Sri Lanka create value for tourists through innovative business strategies. Since most existing studies have focused on operational issues and challenges, this study investigates how homestay entrepreneurs in the Galle district create value for tourists through innovation. The objectives of this study were to identify innovative business strategies used by homestay owners, explore the challenges faced in implementing them, investigate how innovation opportunities are identified and understand how local culture, community participation and environmental practices contribute to tourism value creation. This research was conducted under a qualitative research approach, using a single embedded case study design. Homestay businesses in Galle district were studied from an interpretivist perspective. Data were collected through semi-structured interviews with ten homestay entrepreneurs selected under intensity sampling. The collected data were analysed through thematic analysis. According to the findings, personalised services, technology-based marketing methods, direct communication with guests, community participation, and cultural activities significantly contribute to improving tourism satisfaction and value creation. However, financial constraints and difficulties in implementing innovations were identified as major challenges. Ultimately, this study confirms that innovative business strategies are essential for the long-term success and sustainability of homestay businesses. Successfully integrating local culture, technology, and community engagement can provide meaningful experiences for tourists, which also contributes to the development of the tourism industry in Sri Lanka.

Keywords: homestay accommodation, tourism value creation, innovative business strategies, personalised services, community engagement.

I wish to acknowledge B.A.N.Eranda for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF KOLLYWOOD AND LOCAL INFLUENCERS ON COSMETIC PURCHASE INTENTION OF GEN Z CONSUMERS IN MULLAITIVU

N. Thivani
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20788@arts.pdn.ac.lk

Influencer marketing has become an important digital marketing strategy among Generation Z consumers due to the widespread use of social media platforms. This study examines the impact of K-pop and local influencers on the cosmetic purchase intention of Generation Z consumers in Mullaitivu, Sri Lanka, with particular emphasis on the role of parasocial interaction. The study investigates how influencer characteristics, namely expertise, attractiveness, relatability, trustworthiness and parasocial interaction, affect consumers' intention to purchase cosmetic products. A quantitative research approach was adopted, and primary data were collected through a structured questionnaire from 380 respondents selected using convenience sampling. The collected data were analysed using SPSS through descriptive, reliability, factor, correlation, and multiple regression analyses. The findings revealed that all influencer characteristics had a positive and significant influence on cosmetic purchase intention. Trustworthiness, expertise, relatability and parasocial interaction demonstrated moderate positive relationships with purchase intention, while attractiveness showed a comparatively lower but significant positive relationship. Reliability analysis confirmed excellent internal consistency, with Cronbach's alpha values exceeding, and factor analysis supported the validity of the measurement model. The study concludes that Kollywood and local influencers significantly influence the cosmetic purchase intentions of Generation Z consumers in Mullaitivu. Emotional attachment and perceived closeness to influencers enhance consumers' willingness to purchase recommended cosmetic products. The findings provide valuable insights for marketers and cosmetic businesses in developing effective influencer marketing strategies targeting young consumers in regional markets.

Keywords: influencer marketing, Generation Z, purchase intention, parasocial interaction, cosmetic products

I wish to acknowledge D.M.D Bandara for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF PERCEIVED RISK ON CUSTOMER IMPULSE BUYING TENDENCY AMONG ONLINE CLOTHING GEN Z WESTERN PROVINCE SRI LANKA

R.N.J Upulwila
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20800arts.pdn.ac.lk

The rapid growth of e-commerce has established a strong digital presence in Sri Lanka, yet the impact of perceived risk on the functional, financial, social, and psychological influences on the online impulse-buying tendency of Gen Z remains under-researched. This study examines how different dimensions of perceived risk influence the online impulse-buying tendency of Gen Z consumers in the clothing market in the Western Province, Sri Lanka. Adopting a positivist philosophy and a deductive research approach, the study employed a survey strategy to collect quantitative data from a sample of 386 Gen Z consumers. The study utilised correlation and regression analyses to test the relationship between the identified risk dimensions and impulse buying behaviour. Findings indicate that while perceived risks are significant factors in consumer decision-making, their influence on spontaneous apparel purchases is nuanced, with certain dimensions playing a stronger role than others in either deterring or facilitating impulse buying among this digital-native cohort. The results provide empirical evidence that addresses the existing research gap in the Sri Lankan context, offering actionable insights for e-commerce vendors to strategically manage risk perceptions and enhance platform trust, thereby building a competitive advantage. This study contributes to the consumer psychology literature by quantifying the cognitive inhibitors and emotional drivers that shape Generation Z's digitally impulsive consumption, concluding that understanding these risk dynamics is essential for navigating the evolving online fashion retail landscape.

Keywords: perceived risk, impulse buying tendency, Generation Z, online clothing, Sri Lanka

I wish to acknowledge D.M.D Bandara for his guidance and supervision.

THE ROLE OF EMOTIONS IN AYURVEDIC SKINCARE ADVERTISING: AN EXPLORATION OF HOW SOCIAL MEDIA INFLUENCE THE PURCHASING BEHAVIOR OF SRI LANKAN GENERATION Z CONSUMERS

U.G.U.L.Weerathunge
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20828@arts.pdn.ac.lk

The growth of digital technology opens up new marketing paths for all and makes competition among industries around the world. This study aims to identify how advertisers use the social media advertising context to shape Generation Z consumers' purchasing decisions through emotional appeals in the Ayurvedic industry, which is closely associated with skin care products. The objectives are to understand which parts of the social media advertisements motivate Generation Z consumers to purchase Ayurvedic products in Sri Lanka, to identify emotional appeals experienced by Generation Z consumers when exploring cosmetic advertisements through social media platforms in Sri Lanka, and to understand the factors that instil trust on ayurvedic/herbal products among Generation Z consumers in Sri Lanka. Also aimed to identify emotional trigger points in ayurvedic/herbal advertisements featured on social media. The research uses interpretivist philosophy and an exploratory research design to discover patterns and themes. A qualitative approach is used to deeply explore emotions, decisions, and visual elements used when advertising. Semi-structured in-depth interviews are used with the population of Generation Z consumers in Sri Lanka who are aged 18 to 28 years old. The participants were selected through purposive and snowball sampling to obtain the most validated data. The participant screening questionnaire was used to recruit participants based on their regular social media use and prior purchase of Ayurvedic skin care products. Qualitative content analysis was conducted using NVIVO software to gain better insights. The expected findings reveal both positive and negative emotional appeals. Also expect to explore emotional responses and emotional triggers used to attract consumers. The research will contribute to the growing body of literature and practical insights for the marketing industry, which needs to design more emotionally resonant advertising strategies for Generation Z audiences in the local and international beauty and wellness industry.

Keywords: marketing, advertising, ayurvedic, emotions, Generation Z

I wish to acknowledge W.M.H.U. Wijethunga for her guidance and supervision.

EXPLORING HOW SUSTAINABILITY CONTRIBUTES AS A COMPETITIVE STRATEGY IN THE HOTEL INDUSTRY OF KANDY DISTRICT, SRI LANKA

A.M.A.N. Abesinghe
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20004@arts.pdn.ac.lk

In Kandy District, Sri Lanka, where tourism is closely connected with natural, cultural, and heritage resources, adopting sustainability practices has become important in maintaining competitiveness within the hotel sector. Although sustainable hotels have gained significant attention globally, limited research has explored how hotels in Kandy understand, implement and utilise sustainability practices as a part of their competitive strategies. Therefore, this study aims to explore how sustainability practices contribute to competitive strategy within the hotel industry of Kandy District. This study follows a qualitative research approach based on an interpretivist and exploratory research design. Data were collected through ten semi-structured interviews with managers of registered star-rated hotels in Kandy District, selected using purposive stratified sampling. The data were analysed using thematic analysis. Findings show that sustainability is perceived as a broader concept including environmental responsibility, social contribution, economic efficiency, and long-term organisational value. The study highlighted important sustainability practices, including energy conservation, waste management and resource utilisation. The study emphasised the role of leadership commitment and employee involvement in sustainability management, contributing to competitive strategy through enhanced reputation, differentiation and customer attraction. The findings further reveal that sustainability practices contribute to operational improvements, particularly through cost savings and increased efficiency. However, hotels continually face challenges in adopting sustainability practices, including financial constraints, resource limitations, knowledge gaps, and difficulties in implementing advanced sustainable systems. The study revealed that sustainability approaches vary by hotel category, with larger hotels adopting more structured practices than smaller properties. This research contributes to a deeper understanding of sustainability as a competitive strategy within the hotel industry by providing insights from the context of the Kandy District and offering practical implications to advance sustainable tourism development.

Keywords: sustainability, competitive strategy, hotel industry, sustainable hospitality, thematic analysis

I wish to acknowledge T.S.S. Fernando for his guidance and supervision.

EXPLORING THE DIGITAL TECHNOLOGIES USAGE AMONG SMALL SCALE BUSINESSES IN SRI LANKA

M.S.S. Banu
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20087@arts.pdn.ac.lk

Digital technologies have rapidly changed the way businesses operate, offering new opportunities to improve efficiency, strengthen customer relationships, and remain competitive in today's fast-changing business environment. For small-scale businesses, these technologies provide practical solutions for marketing, communication, sales, and business management. However, while digital transformation continues to grow around the world, the adoption and effective use of digital technologies among small-scale businesses in Sri Lanka remain uneven and are influenced by a range of challenges. This study explores how small-scale businesses in Sri Lanka use digital technologies and examines the factors that influence their adoption, the challenges they face, and the benefits they experience. The research adopts a qualitative approach based on the Technology-Organisation-Environment (TOE) Framework and uses semi-structured interviews with ten owners and managers of small-scale businesses from different sectors. The findings show that most participants regularly use digital technologies such as social media platforms, digital payment systems, e-commerce applications, and online communication tools to promote their products, interact with customers, manage daily operations, and increase sales. The study also identifies several important factors that influence technology adoption, including the perceived usefulness and ease of using digital tools, support from business owners and management, financial resources, employee digital skills, competitive market conditions, customer expectations, and government support. At the same time, participants reported a number of challenges, including limited financial resources, low levels of digital literacy, inadequate technological infrastructure, resistance to change, and concerns about cybersecurity. Despite these difficulties, most businesses experienced positive outcomes after adopting digital technologies, including higher sales, improved customer engagement, greater operational efficiency, and access to wider markets. Overall, this study provides valuable insights into digital technology adoption among small-scale businesses in Sri Lanka and offers practical recommendations for business owners, policymakers, and support organisations to encourage digital transformation and support sustainable business growth.

Keywords: digital technology, small-scale businesses, Technology-Organisation-Environment Framework, digital transformation

I wish to acknowledge R.M.C. Kumari for her guidance and supervision.

EXPLORING THE ROLE OF STORYTELLING IN EMOTIONAL BRANDING PRACTICES OF TUITION TEACHERS IN KANDY DISTRICT

A.N.D. Kodisinghe
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20329@arts.pdn.ac.lk

The private tuition industry, also known as shadow education, is currently expanding rapidly across Asia. These private tuition classes have become a major part of the education system in Sri Lanka. Students attend tuition classes with the aim of passing competitive national exams. As competition in the tuition industry increases, tuition teachers are adopting various strategies to protect their profession. Among these strategies, storytelling stands out as a tool for building a strong teacher identity and strong emotional connections with students. This study explores the role of storytelling in developing emotional branding practices among tuition teachers in Kandy district. Most studies have focused on topics such as exam stress and academic success, and less attention has been paid to concepts such as 'Emotional Branding' and 'Storytelling'. This study was conducted based on a qualitative methodology. Primary data were collected through semi-structured interviews with seven tuition teachers and six students attending physical tuition classes in Kandy. The sampling method used was purposive sampling. Collected data were based on Thematic Analysis. The findings reveal that storytelling plays a significant role in building a unique brand for the teacher by strengthening students' emotional connections with tuition teachers. It also revealed that it is a factor in developing trust and long-term loyalty towards the teachers. The study also shows that the emotional connections created through storytelling increase students' willingness to participate in classes and their willingness to recommend the teachers. This research demonstrates the value of storytelling as an effective emotional branding practice in the tuition industry. It also provides a foundation for future research on emotional branding practices within Sri Lanka's tuition industry. Furthermore, this finding also provides practical insights for tuition teachers. This explains how storytelling can help improve teacher branding, increase student engagement and create lasting advantages in the highly competitive tuition market.

***Keywords*:** supplementary education, tuition industry, emotional branding, storytelling

I wish to acknowledge T.S.S. Fernando for his guidance and supervision.

EXPLORING ENTREPRENEUR INTENTIONS AMONG YOUNG FARMERS IN UWAPARANAGAMA SMALL SCALE DAIRY INDUSTRY

A.O.M.J. Peshala
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20504@arts.pdn.ac.lk

The Dairy industry in Sri Lanka makes an important contribution to rural economic development, income generation and food security. However, youth participation in this sector remains low at 6.9%. Although entrepreneurial opportunities exist, there are various challenges in converting them into successful businesses. The aim of this study is to identify the factors influencing the entrepreneurial intentions of young farmers engaged in small-scale dairy farming in the Uvaparanagama area, to investigate the barriers they face in developing and implementing these intentions and to understand their entrepreneurial decision-making process. For this research, data were collected through semi-structured interviews with young dairy farmers selected through purposive sampling using a qualitative research approach. The collected data was analysed through Thematic Analysis. The preliminary findings revealed that young farmers view dairy farming as a modern business opportunity rather than a traditional occupation and have positive intentions towards offering value-added products, expanding supply chains and using new technologies. Personal interest, prior experience, income expectations and family support are the main factors influencing entrepreneurial intentions. However, the study revealed a significant "Intention-Behaviour Gap" due to barriers such as low social acceptance of the job, negative attitudes, high bank interest rates, stringent financial institution conditions, land tenure, market uncertainty, and climate risks. The decision-making process of the youth is determined by personal interest, market demand and the tendency to avoid family financial risks. Concessional start-up capital, technical facilities, business management training and government support are essential to reduce this gap. The results of this research provide practical guidance to expand knowledge about the dairy industry in Sri Lanka and to formulate policies and programs for youth entrepreneurship development.

Keywords: entrepreneurial intentions, young farmers, dairy industry

I wish to acknowledge Y.Y. Seneviratne for her guidance and supervision.

EXPLORING THE INTERGENERATIONAL TRANSFER OF ENTREPRENEURIAL CAPABILITIES IN MEDIUM-SCALE FAMILY ENTERPRISES IN ANURADHAPURA DISTRICT

T.M.K.M. Thennakoon
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20778@arts.pdn.ac.lk

Family businesses play a significant role in economic development and employment generation in Sri Lanka. Despite their substantial contribution to the economy, many Families enterprises struggle to achieve intergenerational continuity, with only a limited number surviving beyond the second and third generations. Long-term sustainability depends on the transfer of ownership and also on the effective transfer of entrepreneurial capabilities. However, limited empirical evidence exists on the entrepreneurial capabilities possessed by family business owners and the processes through which these capabilities are transferred across generations. Therefore, this study explores entrepreneurial capabilities, the challenges and enablers of their intergenerational transfer, and their contribution to business sustainability among medium-scale family enterprises in the Anuradhapura district. Guided by the Resource-Based View (RBV) theory, this study conceptualises entrepreneurial capabilities as valuable family-specific resources that contribute to competitive advantage. Data were collected through face-to-face semi-structured interviews with six second-generation successors from medium-scale family enterprises in the manufacturing and service sectors and were analysed thematically. The findings reveal that entrepreneurial capability is a multidimensional construct consisting of six interconnected capabilities. These capabilities were primarily transferred from the first to the second generation and, to a lesser extent, to the third through dynamic socialisation processes involving experiential learning, family mentorship, family embeddedness, and the transfer of tacit knowledge. The study further identified structural, relational, and governance-related barriers influencing capability transfer. The study concludes that family enterprises are more likely to achieve long-term sustainability when entrepreneurial knowledge, values, skills, and strategic capabilities are effectively transferred across generations. The findings extend the RBV perspective by demonstrating how entrepreneurial capabilities function as strategic resources supporting intergenerational continuity and business sustainability while providing practical insights for strengthening succession planning, capability development, and resource orchestration.

Keywords: family business, entrepreneurial capabilities, intergenerational transfer, tacit knowledge, Resource-Based View (RBV) Theory

I wish to acknowledge R.M.C. Kumari for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF E-SERVICE QUALITY ON CUSTOMER ADOPTION OF VIRTUAL BANKING: A STUDY OF BOC SUPER GRADE BRANCH IN JAFFNA DISTRICT

V. Yogaratnam
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20873@arts.pdn.ac.lk

The rapid advancement of information technology has transformed banking through digital platforms. While virtual banking offers convenience, customer adoption remains challenging due to service quality, trust and technological barriers. This study investigated the impact of e-service quality on customer adoption of virtual banking services among customers of the BOC super - grade branch in Jaffna district. It examined the relationship between overall e-service quality and customer adoption, assessing specific dimensions: compensation, responsiveness, website operation and reliability. A quantitative, cross-sectional survey design was employed. Primary data were collected using a structured questionnaire from 384 virtual banking users at the BOC super-grade branch. The sample size was determined based on a previous empirical study. Data were analysed using SPSS, applying descriptive statistics, reliability, correlation and regression analyses. The findings revealed that all e-service quality dimensions had significant positive relationships with customer adoption. Overall e-service quality showed a strong positive correlation ($r = 0.735$, $p < 0.001$). A regression analysis confirmed that compensation, responsiveness, website operation and reliability significantly influenced adoption, explaining 54.6% of its variation. Reliability was identified as the strongest predictor ($\beta = 0.324$, $p < 0.001$). The study concludes that e-service quality is vital for encouraging virtual banking adoption. Enhancing reliability, responsiveness, website operations and compensation mechanisms can improve customer confidence and promote digital banking usage. These findings provide valuable insights for banking institutions, particularly BOC, to optimise virtual banking services and develop effective strategies in Sri Lanka.

Keywords: e-service quality, customer adoption, virtual banking

I wish to acknowledge Y.Y. Seneviratne for her guidance and supervision.

EXPLORING PROCESS OPTIMISATION STRATEGIES FOR MANAGING PATIENT WAITING TIME: BASED ON THE PRIVATE HEALTH SECTOR IN KURUNEGALA DISTRICT, SRI LANKA

M.R.P. Ashpa
Department of Management Studies, University of Peradeniya.
a20051@arts.pdn.ac.lk

This study explores process optimisation strategies for managing patient waiting time in Sri Lanka's private healthcare sector, focusing on the Kurunegala District, where private healthcare demand has expanded considerably in recent years. While waiting time management has received scholarly attention in public hospital contexts, limited empirical research has examined process inefficiencies and optimisation strategies specific to the private healthcare sector at the district level, creating a significant research gap. The study examines three key areas: the main factors contributing to service delivery delays, the current patient flow and waiting time experience, and possible process optimisation strategies that can help manage waiting time and improve patient satisfaction. Adopting a qualitative, interpretivist, exploratory research design, data were collected through semi-structured interviews conducted face-to-face and online with ten purposely selected participants from private healthcare in the Kurunegala District, comprising hospital managers, doctors, nurses, front-desk staff, and patients. Data were analysed using Thematic Analysis. Results revealed three principal themes. First, operational factors contributing to service delays, including high patient volume, specialist doctors' dual hospital commitments, manual administrative procedures, and interdepartmental coordination gaps. Second, patient flow and waiting time experience, indicating that patients experienced waiting times considerably exceeding expectations, particularly at consultation, laboratory, and pharmacy service points. Third, process optimisation strategies, identifying lean management principles and healthcare digitalisation, including online appointment systems, e-channelling, electronic queue management, and mobile health applications, as the most effective strategies for reducing waiting times and enhancing patient satisfaction. Findings suggest that integrated application of lean practices and digital technologies offers the most promising framework for improving operational efficiency in private healthcare settings. The study recommends that hospital managers prioritise digital information and process redesign to reduce waste, improve patient flow, and enhance overall service quality.

Keywords: process optimisation, patient waiting time, private healthcare

I wish to acknowledge T.H. Abeysundera for his guidance and supervision.

EXPLORING THE ADOPTION OF E-PROCUREMENT IN THE FAST-MOVING CONSUMER GOODS INDUSTRY (FMCG) IN SRI LANKA

A. Heena
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20228@arts.pdn.ac.lk

The increasing digitalisation of global supply chains has led organisations to adopt electronic procurement (e-procurement) systems as a strategic tool to enhance efficiency, transparency, and cost-effectiveness in sourcing and purchasing activities. However, in Sri Lanka's Fast-Moving Consumer Goods (FMCG) sector, the level of e-procurement adoption remains relatively underexplored despite its importance in managing high-volume transactions, diverse supplier networks, and rapid product turnover. This study aims to examine the current level of e-procurement adoption in Sri Lanka's FMCG industry, identify the organisational, technological, and contextual factors influencing its adoption, and explore the challenges faced in implementing e-procurement systems. A qualitative research approach was adopted based on an interpretivist philosophy and an inductive research design, following a phenomenological strategy to understand the lived experiences of procurement professionals within FMCG companies. Primary data were collected through semi-structured interviews with relevant stakeholders, supported by secondary data from academic literature and industry reports. The collected data were analysed using NVivo software through Thematic Analysis to identify key patterns and themes. The findings from the interviews indicate that e-procurement is highly adopted across the selected FMCG companies, including Keells, Elephant House, Hemas Holdings, Unilever Sri Lanka, Nestlé Lanka, and CBL Group, with respondents confirming full integration of digital procurement systems into their operations. Key benefits identified include improved procurement efficiency, enhanced supplier collaboration, increased transparency, reduced procurement cycle time, and better inventory visibility. However, several challenges were also highlighted, including limited Supplier Digital Readiness, ICT infrastructure constraints, employee resistance to change, cybersecurity concerns, system integration issues, and high implementation costs. The study concludes that while e-procurement is widely adopted among major FMCG companies in Sri Lanka and significantly improves procurement performance, addressing these barriers is essential to ensure more effective, sustainable, and inclusive digital procurement transformation across the sector.

Keywords: e-procurement, Fast-Moving Consumer Goods (FMCG)

I wish to acknowledge D.M.S.M. Dasanayake for her guidance and supervision.

BALANCING TRADITION AND INNOVATION: BUSINESS PROCESS INNOVATION IN TEA ESTATES OF THE KANDY DISTRICT, SRI LANKA

W. H. M. M. S. Herath
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20240@arts.pdn.ac.lk

The Sri Lankan tea industry, globally renowned for its "Ceylon Tea", is a cornerstone of the country's economy and national identity. However, the industry is currently facing significant operational challenges, including rising production costs, labour shortages, and increasing competitive pressures. This study examines the implementation of Business Process Innovation in tea estates in Sri Lanka's Kandy District. Specifically, it explores the reasons for maintaining traditional production methods alongside modern technologies, investigates employees' adaptation to process innovations, and identifies the challenges and opportunities encountered by estate managers during implementation. The study adopts a Qualitative, Inductive Research Design within an Interpretivist Paradigm. Purposive sampling was used to select seven industry professionals, including estate managers and factory supervisors. Data were collected through semi-structured interviews and analysed using Thematic Analysis. The findings reveal that tea estates have adopted a strategic hybrid approach, combining traditional production practices with selected technological innovations to preserve the distinctive quality and biochemical characteristics of Ceylon Tea while improving operational efficiency. Although technological innovations enhance productivity, they also create workforce challenges, including concerns about job displacement and the need for continuous employee training and skill development. External pressures, such as economic instability and labour shortages, have accelerated digital transformation, encouraging estates to replace manual record-keeping with digital management systems. Nevertheless, the adoption of advanced technologies remains constrained by financial limitations and infrastructural challenges, particularly inadequate digital connectivity in mountainous regions and the high cost of modern machinery. The study concludes that BPI in Sri Lankan tea estates is not intended to replace traditional practices but rather to strategically integrate innovation with heritage. This balanced approach enables estates to enhance operational agility, respond to socioeconomic challenges, and preserve the global reputation and cultural significance of Ceylon Tea.

Keywords: business process innovation, Sri Lankan Tea industry, strategic hybridisation, operational agility, qualitative research

I wish to acknowledge S. Maheswaran for his guidance and supervision

THE IMPACT OF GLOBAL SUPPLY CHAIN DISRUPTIONS ON EXPORT PERFORMANCE IN THE SRI LANKAN TEA ORGANISATIONS: THE MODERATING ROLE OF TECHNOLOGY ADOPTION

T. Luvakaran
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20395@arts.pdn.ac.lk

Global supply chain disruptions have become a significant challenge for export-oriented industries due to events such as the COVID-19 pandemic, geopolitical conflicts, and disruptions in international shipping routes, which have considerably affected international trade and business operations. As one of Sri Lanka's major export sectors, the tea industry has also faced various supply chain challenges that may affect its export performance. Therefore, this study aims to examine the impact of global supply chain disruptions on the export performance of Sri Lankan tea organisations and to investigate the moderating role of technology adoption in this relationship. The study adopted a quantitative research approach and employed a cross-sectional survey design. Primary data were collected through a structured questionnaire from 43 managerial employees representing Sri Lankan tea export organisations. The collected data were analysed using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS) through descriptive statistics, correlation analysis, multiple regression analysis, and moderation analysis. The findings reveal that global supply chain disruptions significantly affect export performance. Among the dimensions of global supply chain disruptions, port congestion significantly affects export performance, whereas freight costs and supply shortages do not have statistically significant effects. Furthermore, technology adoption significantly moderates the relationship between global supply chain disruptions and export performance. The study concludes that strengthening technological capabilities and enhancing supply chain resilience are essential for improving the competitiveness and long-term sustainability of Sri Lankan tea export organisations in an increasingly uncertain global business environment.

Keywords: export performance, global supply chain disruptions, port congestion, Sri Lankan tea organisations, technology adoption

I wish to acknowledge B.T.D.N. Senerath for her guidance and supervision.

QUALITY ASSURANCE PRACTICES OF SMALL TEA FACTORIES IN NUWARA ELIYA

D. Nilani Madhuwanthi
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20413@arts.pdn.ac.lk

Tea remains one of Sri Lanka's principal export commodities, and its quality is governed by a layered set of national and international standards including Sri Lanka Tea Board (SLTB) registration and certification, the Sri Lanka Standards Institution (SLSI) specification for made tea, ISO 3720, and, increasingly, ISO 22000 and HACCP that apply uniformly regardless of factory size. While large, well-resourced estate factories have generally been able to translate capital investment into formal and documented quality assurance systems, the practical capacity of small, often family-owned bought-leaf factories to achieve comparable standards remains poorly understood and under-researched. This study therefore examines how small tea factories in the Nuwara Eliya District apply quality assurance practices across the stages of leaf receipt, withering, fermentation, drying, grading, and packing, and identifies the principal constraints that affect their ability to document and verify these practices. The study adopts a qualitative, interpretivist research design and uses purposive sampling to select five small tea factories: Harangala, Kothmale, Donside, Pahala Gorakaoya, and Ruwanpura. The respondents include factory managers, production supervisors, quality control officers, leaf collectors, and experienced processing workers. Data were collected through semi-structured interviews and direct observation and analysed using thematic analysis. The findings contribute factory-level evidence to a literature that has, to date, focused largely on cultivation-stage and smallholder compliance, while offering practical insight for small tea factory operators and regulatory bodies seeking to strengthen quality assurance capacity at the small-producer scale.

Keywords: quality assurance, small tea factories, Nuwara Eliya, Sri Lanka Standards Institution, HACCP

I wish to acknowledge E.P.M. Rajaratne for his guidance and supervision.

DIGITAL SERVITISATION OF AUTOMOBILE SERVICE INDUSTRY: A CASE OF NON-AGENT SERVICE COMPANIES IN GAMPAHA DISTRICT

A.K.M. Minsath
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20446@arts.pdn.ac.lk

There are many changes taking place due to the growth of software-based technologies for cars, with a push towards using data to create new forms of service delivery through digital servitisation. In Sri Lanka, official dealer agents of major automobile manufacturers receive varying levels of direct technological support, whereas independent small- and medium-sized companies largely undertake digital transformation initiatives on their own, often encountering significant financial and operational barriers. This study fills an empty gap in existing research by examining the unique operational environments of medium-sized independent automotive repairers in Sri Lanka and how they perceive their situation. The primary focus of this study is to assess the current level of digital solutions adoption by independent automotive service providers, determine the perceived relationship between digital solution usage and improved operational performance, explore challenges associated with their application, and develop relevant strategic recommendations to address them. The interpretive qualitative multi-stakeholder case study finds that both operational and customer-facing digital solutions are available within the independent automotive service industry; however, their implementation occurs in the absence of a substantial regulatory framework. Information asymmetry has been greatly reduced through the use of technology as an online service, thereby assisting with customer retention. However, several significant barriers may prevent the widespread adoption of these technologies, including internal organisational barriers, a lack of locally trained employees, difficulties integrating multiple software packages on a single platform, and financial limitations. This research provides independent managers with a practical strategic framework to guide capital investments towards digital tools with high returns on investment, while offering policymakers empirical evidence to develop targeted skill development programmes and infrastructure support aimed at improving national economic efficiency.

Keywords: digital servitisation, independent automotive repairers, Sri Lanka, technology adoption barriers, operational performance.

I wish to acknowledge E.P.M. Rajaratne for his guidance and supervision.

FACTORS AFFECTING DIGITAL READINESS TOWARDS TOURISM: A STUDY ON SRI LANKAN WELLNESS TOURISM SMEs

M.G.S.N. Mudunkothge
Department of Management Studies, University of Peradeniya
a20449@arts.pdn.ac.lk

Wellness tourism, built on Sri Lanka's rich heritage of Ayurveda, yoga, and holistic healing, has grown into one of the most promising segments of the country's tourism economy. However, the small and medium enterprises (SMEs) that deliver these experiences face a significant challenge, as they remain largely unprepared to operate in a world where digital presence determines business survival. This study explores the technological, organisational, and environmental factors that influence digital readiness among wellness tourism SMEs in Sri Lanka. A quantitative research design was adopted, in which structured questionnaires were distributed to 52 wellness tourism SMEs operating across the Colombo, Galle, and Gampaha districts, selected through stratified and snowball sampling. Digital readiness was measured across four dimensions, namely digital awareness, adoption, integration, and sustainability, using a five-point Likert scale. Data were analysed using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS). The regression model explained 91.9% of the variance in digital readiness (R^2 = 0.919), indicating a strong fit. Results showed that technological and organisational factors significantly and positively influenced digital readiness, whereas environmental factors did not have a significant effect independently. These findings suggest that digital readiness among wellness tourism SMEs is largely determined by internal factors, particularly technological infrastructure, leadership support, employee digital skills, and financial capacity, rather than external forces such as government policy or customer demand. The study provides meaningful insights for SME owners and policymakers working to strengthen digital transformation in Sri Lanka's wellness tourism industry. As the wellness tourism sector continues to expand globally, building robust digital capabilities at the grassroots level of SMEs will be essential for ensuring long-term competitiveness, sustainable growth, and the effective delivery of authentic Sri Lankan wellness experiences to an increasingly digitally engaged international audience.

Keywords: digital literacy, digital readiness, SMEs, technology adoption, wellness tourism

I wish to acknowledge B.T.D.N. Senarath for her guidance and supervision

ECONOMICS AND STATISTICS

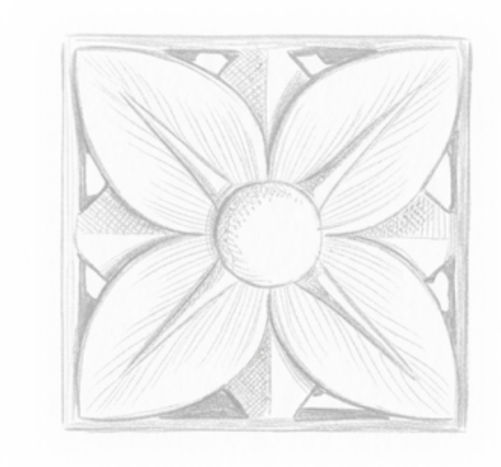

THE IMPACT OF HUMAN CAPITAL ON THE COMMENCEMENT AND SURVIVAL OF MICRO-ENTREPRENEURS

A.A.N.N Athauda
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a19049@arts.pdn.ac.lk

Many functions, such as job creation, innovation, and infrastructure development in a country, are accomplished through entrepreneurs. The contribution of entrepreneurs to the strength of an economy must be maintained at a high level, and the role of micro-entrepreneurs stands out among them. This study aims to analyse the impact of human capital on the commencement and survival of micro-entrepreneurs, examine other factors that contribute to it, and identify emerging issues. The study population included registered and unregistered micro-entrepreneurs in Kegalle and Galigamuwa Divisional Secretariat Divisions. A sample of 40 micro-entrepreneurs who had closed their businesses less than 3 years after starting them and 40 micro-entrepreneurs who had been in business for more than 3 years was drawn using a non-random quota sampling method. A printed questionnaire was used to collect primary data, while tables, graphs, a logistic regression, constructed indices, and qualitative methods were used for data analysis. According to the results, the only human capital factor that has a decisive impact on the commencement of micro-entrepreneurs is family experience. Vocational education and training, professional experience and training, prior business experience, management experience, or self-learning do not have a decisive impact, while formal education has no impact. When considering the human capital knowledge that contributes to survival, all knowledge aspects except formal education and management experience have a significant impact. According to the created index classification, the order of factors that affect the difference between a weak and a strong entrepreneur at the beginning is legal, market, operational, and financial. For business survival, the order of these factors is operational and physical, financial, market, and legal. In conclusion, policymaking should focus on developing practical knowledge, markets, and physical resources rather than providing money, because these are the most important elements for the commencement and survival of micro-entrepreneurs.

Keywords: micro-entrepreneurs, human capital, business survival

I wish to acknowledge A.V.K. Madhavie for her guidance and supervision.

MORTGAGE LOAN DEFAULT: NATURE, CAUSES AND SOCIO-ECONOMIC IMPACTS (BASED ON BANKING AND NON-BANKING FINANCIAL INSTITUTIONS IN MONARAGALA CITY)

R.M.M. Divyanjalee
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a19168@arts.pdn.ac.lk

The use of mortgage loans can be identified as a quick financial approach that encourages the rural community to meet financial needs in Sri Lanka's ever-increasing standard of living. However, in the current economic crisis, there is a tendency for mortgage borrowers to default on their loans, which is a socio-economic problem that directly affects individual well-being and financial stability. The aim of this research is to study the nature, causes, and socio-economic impacts of mortgage defaults, focusing on banks and non-bank financial institutions in Monaragala City. Primary data were collected through questionnaires and interviews from a sample of 60 mortgagees and four bank officers selected through stratified and simple random sampling. In this research, which uses a mixed method, a qualitative data analysis was conducted to study the nature and socio-economic impact of mortgage loan defaults, and a quantitative data analysis was conducted using a logistic regression model to study the factors affecting mortgage loan defaults. This is based on testing the double-trigger hypothesis, a key theory related to mortgage default, and data were analysed using STATA and Excel data analysis software. Study findings revealed that female participation and representation of low-income families in mortgage defaults in Monaragala City have increased. According to the study findings, household income instability and household unemployment have a strong impact on mortgage defaults. Mortgage defaults have led to a host of problems such as family disputes and social crimes, liquidity problems in financial institutions, and an increase in non-performing loan ratios. Finally, this study proposes introducing concessional interest rates to reduce mortgage defaults and stabilise people's income sources by creating jobs, especially through agriculture-based entrepreneurship programs, as a solution for household unemployment.

***Keywords**:* mortgage loan defaults, financial stability, economic crisis, household unemployment, household income instability

I wish to acknowledge H.M.W.A. Herath for his guidance and supervision.

PRODUCTIVITY OF SRI LANKA'S AGRICULTURAL SECTOR AND ITS IMPACT: BASED ON THE GAMPAHA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION

A.P.E. Madushanka
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a19438@arts.pdn.ac.lk

Although the agricultural sector's relative contribution to Sri Lanka's Gross Domestic Product (GDP) significantly declined to 8.3% by 2024, approximately 26% of the national labour force remained engaged in this sector, indicating a substantial productivity gap. This study investigates the behavioural trends of agricultural productivity and its multifaceted impacts, specifically focusing on the Gampaha Divisional Secretariat Division, a region experiencing rapid industrialisation and urbanisation while maintaining traditional paddy cultivation. The primary objectives are to comparatively analyse sectoral productivity with an emphasis on agriculture, and to examine how these agricultural productivity trends affect food security, farmers' living standards, and the structural distribution of the labour force. A mixed-methods approach was employed, utilising both primary and secondary data. Primary data were collected through structured questionnaires and interviews from a sample of 50 farmers selected via convenience sampling within the study area, alongside secondary data from official national sources. The findings reveal a strong trend of youth moving away from agriculture, primarily due to the low profitability of paddy cultivation. Furthermore, the escalating cost of production inputs has forced farming households to increasingly rely on non-agricultural income sources to fulfil their basic needs. Despite these challenges, the study highlighted that farmers strongly perceived the adoption of modern technology and direct market access as crucial factors for enhancing future agricultural productivity. Based on these findings, the study provided empirical evidence to formulate policies focused on attracting youth through modernised agricultural methods, reducing production costs to restore farming as a financially viable primary income source, and improving direct market access to increase profit margins.

Keywords: agricultural productivity, food security, structural transformation, urbanisation, labour force

I wish to acknowledge M.B. Ranathilaka for his guidance and supervision.

ASSESSING THE INFLUENCE OF DIGITAL MARKETING ADOPTION ON THE PERFORMANCE AND GROWTH OF SMEs IN SRI LANKA AFTER THE COVID-19 PANDEMIC

H.L.J. Anuradha
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20037@arts.pdn.ac.lk

The COVID-19 pandemic pressured Small and Medium Enterprises (SMEs) worldwide to adopt digital marketing for survival. While previous studies confirmed a positive relationship between digital marketing and SMEs' performance in urban areas of Sri Lanka, others have examined non-urban yet economically important regions as well. This study investigated digital marketing adoption among SMEs in Kurunegala District and its relationship with SME performance, growth, and customer perception. A quantitative cross-sectional survey was conducted in 2025. Primary data were collected from 40 SME owners/managers using stratified random sampling from the retail, food & beverage, and agriculture sectors. In addition, 60 customers were surveyed through snowball sampling. Data were analysed using descriptive statistics and an index to perform a multiple linear regression (MLR) with STATA software. Findings revealed three main insights. First, digital marketing adoption among Kurunegala SMEs is moderate (Adoption Index mean = 2.51/6.0). Facebook (100%), TikTok (95%), and WhatsApp (77.5%) were the most used platforms. However, adoption alone does not significantly predict SME performance ($p = 0.835$) or growth ($p = 0.559$). Second, digital literacy significantly drives performance ($\beta = 0.366$, $p < 0.001$), while market orientation drives growth ($\beta = 0.578$, $p = 0.002$). Third, customers valued convenience most (mean = 3.92), but trust remains low (mean = 3.12). Most customers (63.3%) rarely engage in digital marketing, and the customer base is predominantly young (58.3% aged 25-34) and female (63.3%), reflecting changes in the digital device usage. The study concludes that in Kurunegala district, how well SMEs use digital tools and their market-seeking behaviour matter more than simply adopting platforms. Policy recommendations include, implementing digital literacy training programs, enhancing market orientation through business development services, and establishing customer trust.

Keywords: digital marketing adoption, SME performance and growth, customer perceptions, digital literacy, market orientation

I wish to acknowledge A.D.H.K. Kankanamge for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE EXPECTATION-REALITY GAP IN EMPLOYMENT AMONG SRI LANKAN GRADUATES: DETERMINANTS AND ITS IMPACT ON JOB SATISFACTION

D.K.G.G.H.M. Ariyarathna
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20045@arts.pdn.ac.lk

Graduate unemployment and underemployment are a structural challenge within the Sri Lankan labour market. This reveals a significant disparity between university-formed expectations and the realities faced upon entering employment. This research investigates the nature and magnitude of the expectation-reality gap among Sri Lankan graduates, examines its key determinants, and assesses the impact of those determinants on job satisfaction. A quantitative cross-sectional research design was used. The research was conducted using primary data, and data were collected from 150 graduates between 2017 and 2024 through a questionnaire. The collected data were used to quantitatively calculate the gaps in employment-related conditions. Descriptive gap calculations and multiple regression analysis evaluated underlying demographic, socioeconomic, and institutional factors. Results revealed an average expectation-reality gap of 0.47. The average expectation-reality gap in Humanities and Social Sciences was 0.61, the Science and Agriculture stream was 0.56, and the Management and IT stream was 0.52. The engineering stream is 0.47. Compared to other fields of study, Social Sciences and Management disciplines showed a relatively larger gap. Furthermore, gender, income level, practical skills, and soft skills were found to have a significant influence on the expectation-reality gap. A strong negative correlation was observed with job satisfaction, which is approximately −0.24. This demonstrates that as the expectation-reality gap increases, job satisfaction decreases significantly. These findings highlight the importance of introducing new reforms. Universities should implement career counselling and labour market trend awareness programmes to help graduates align their job expectations with labour market realities. Curricula should be updated in line with labour market changes. At the national policy level, improving infrastructure and reducing wage disparities can contribute to increasing job satisfaction. This could serve as a useful guide for policymakers in improving the employment conditions of Sri Lankan graduates and in efficiently utilising national human capital.

Keywords: expectation-reality gap, graduate employment, job satisfaction, Sri Lanka.

I wish to acknowledge K.M.R. Karunarathna for her guidance and supervision.

THE POLITICAL ECONOMIC ANALYSIS OF CONTEMPORARY DYNAMICS AND STRUCTURAL IMBALANCES OF THE FIRE SECTOR IN SRI LANKA (A STUDY BASED ON THE PERIOD FROM 1978 TO 2024)

P.G.I.S. Arunasiri
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20048@arts.pdn.ac.lk

Following the open economic reforms introduced in 1977, the Finance, Insurance, and Real Estate (FIRE) sector in Sri Lanka expanded rapidly, decoupling from the real production sector and creating a structural imbalance (Epstein, 2005; Lapavitsas, 2013). Numerous political-economic studies have identified the disproportionate growth of the FIRE sector as a direct and inevitable consequence of the implementation of neoliberalism within the global context. However, there are only a handful of empirical studies based on political economy theories regarding whether such a remarkable growth has been created in the FIRE sector relative to the real sector within the neoliberal economic process officially initiated in 1977. Therefore, this study attempts to fill this research gap based on two main objectives. The first objective was to examine the contemporary dynamics and the growth of the FIRE sector. The second objective was to examine whether the structural imbalance had deepened due to the growth of the sector. Here, a mixed methodology based on the theoretical frameworks of Marxist political economy and Keynesian models was utilised. Instead of complex econometric models, variables such as profit rates, gross domestic product (GDP), capital reserves, and debt volumes were examined through a basic function using secondary data from 1978 to 2024. According to the data analysis, the financial sector has grown, outstripping the growth of the real economy, and it is confirmed that it has acted as a parasitic mechanism attracting capital towards fictitious financial assets instead of productive investments due to the continuous increase in the profit rate of the financial sector. The final conclusion was that the 2022 economic crisis was not merely a management error, but the inevitable consequence of the financialisation process and fictitious capital accumulation that gradually developed within the domestic economic structure over the decades.

***Keywords*:** FIRE sector, financialisation, fictitious capital, structural imbalance, rate of profit

I wish to acknowledge R.K.M. Rajapaksha for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE IMPACT OF BASEL REGULATIONS ON THE PROFITABILITY OF THE COMMERCIAL BANKING SYSTEM IN SRI LANKA

L.N Athapaththu
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20055@arts.pdn.ac.lk

This study looks at how Basel rules (Basel I, II, and III) affected bank profits in Sri Lanka from 1998 to 2025. The Basel Committee introduced these rules to make global banks safer. They set strict standards for capital, liquidity, and leverage. Sri Lanka started using these rules in 1993 and fully adopted Basel III by 2018. However, meeting these rules increases a bank's operating costs. Therefore, it is important to study the balance between bank safety and bank profits. This research investigates how Basel compliance changed profitability trends in Sri Lankan commercial banks. The study used secondary data from the Central Bank of Sri Lanka (CBSL). It applied time-series analysis and Ordinary Least Squares (OLS) regression. The model tested how asset size, loan volume, and the efficiency ratio affect Return on Assets (ROA) and Return on Equity (ROE). The findings showed that the efficiency ratio is the strongest factor for bank profits. It had a significant negative relationship with both ROA and ROE ($P < 0.00$). This means higher non-interest expenses sharply reduce profits. Interestingly, banks were more profitable during the Basel II era (2008-2016) than the Basel I era. However, the move to Basel III (2017-2025) did not cause any major independent change in profits. Furthermore, the 2022-2023 economic crisis caused a massive drop in bank profits. This happened because the crisis made compliance costs much heavier. On the other hand, total assets of a bank and loan volume had no direct impact on profits. In conclusion, Basel rules successfully made Sri Lankan banks more stable. However, actual profits depend on how well banks manage their compliance costs, not on the rules themselves.

Keywords: Basel regulation, commercial bank profitability, ROA, ROE, empirical study

I wish to acknowledge T.N. Vidanage for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF FISCAL POLICY ON ECONOMIC GROWTH: AN EMPIRICAL EVIDENCE FROM SRI LANKA

B. Niranjana
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20065@arts.pdn.ac.lk

Fiscal policy serves as a critical determinant of a nation's economic growth and is pivotal in maintaining macroeconomic stability. In Sri Lanka, since the introduction of the open economic policy in 1977, past data show that despite various changes in fiscal policy, economic growth has long remained unstable. Specifically, this situation became worse due to the recent Easter Sunday attacks, the COVID-19 pandemic, political instability, and the economic crisis in 2022. Against this backdrop, the main goal of this study was to empirically analyse the impact of fiscal policy on Sri Lanka's economic growth. This study used annual time-series data from 1977 to 2024. Gross Domestic Product (GDP) was used as the dependent variable. The independent variables included Government Expenditure (GE), Income Taxes (IT), Indirect Tax Revenue (TRID), Public Debt (PD), Inflation (INF), and Gross Fixed Capital Formation (GFCF). ADF and PP unit root tests confirmed that the variables are integrated in a mixed order of level [I (0)] and first difference [I (1)]. Therefore, the ARDL model was chosen as the best fit for this analysis. Based on the AIC, the ARDL (2, 2, 2, 0, 0,1, 0) model was selected from the top 20 models. Additionally, the error correction version of the ARDL model was used to investigate the short-run relationships and long-run adjustments. According to the findings, the ARDL bounds test confirmed the existence of a cointegrating relationship among the variables. In the long-run, PD had a statistically significant positive impact on economic growth, while variables such as GE, IT, TRID, and INF showed no significant impact. In the short-run, the ECM revealed that GE and IT had a statistically significant positive impact, while INF had a negative impact. Therefore, this study suggests that the government should reduce borrowing in order to minimise or eradicate budget deficits and should follow a proper and systematic debt management policy.

Keywords: economic growth, fiscal policy, income taxes, ARDL model

I wish to acknowledge T. Vinayagathasan for his guidance and supervision.

DIGITAL PAYMENT ADOPTION AND ACCESS TO CREDIT AMONG SMALL TRADERS IN RURAL AND URBAN AREAS: EVIDENCE FROM KANDY DISTRICT

N.K.R.P. Bandara
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20078@arts.pdn.ac.lk

Digital payment systems have become important for small traders because they make transactions easier and create financial records. However, many traders still face difficulties in obtaining formal credit due to limited financial records and differences in digital payment usage between rural and urban areas. Although digital payment facilities have become more common, the use of digital payments differs between rural and urban areas. Many traders still face difficulties in obtaining formal credit due to the lack of proper financial records. This study aimed to examine digital payment adoption among small traders, investigate the relationship between digital payment usage and access to credit, and identify the challenges faced by traders. The study used both quantitative and qualitative approaches. Primary data were collected from 80 small traders selected through stratified random sampling to represent rural and urban areas in selected DSDs in the Kandy District, namely Senkadagala, Udunuwara and Yatinuwara. The data were collected through a structured questionnaire, and the data were analysed using descriptive statistics and STATA software. For that, multiple regression modelling was used. The findings revealed that financial literacy (0.078), turnover (2.81), and perceived usefulness (0.073) had a strongly significant effect on digital payment adoption. Digital payment adoption significantly affected access to credit (-1.255). The study concludes that digital payment adoption promotes financial inclusion and improves credit access among small traders. But still, access to credit was not influenced much by digital payment adoption. Therefore, banks should consider digital transaction records when evaluating loan applications and financial institutions should provide financial literacy and digital awareness programmes. Also, telecommunication and payment service providers should improve digital infrastructure and affordable payment facilities in rural and urban areas. This could reduce the gap between rural and urban areas in digital usage.

Keywords: digital payment adoption, access to credit, financial literacy, small traders, Kandy district

I wish to acknowledge K.M.R. Karunarathna for her guidance and supervision

PUSH AND PULL DRIVERS OF SMALLHOLDER LAND-USE CHOICES IN CINNAMON FARMING: EVIDENCE FROM PALASSA GN DIVISION, GALLE DISTRICT

W.K.D. Chathuranga
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20107@arts.pdn.ac.lk

This study examines the push and pull factors that influence smallholder land-use choices in cinnamon farming in Palassa GN Division, Habaraduwa DS, Galle District, Sri Lanka. Cinnamon cultivation remains an important rural livelihood, but tourism expansion, rising land values, labour shortages, and alternative income opportunities are changing land-use decisions in coastal cinnamon-growing areas. The main objective of the study was to analyse how labour scarcity, land value appreciation, villa income expectations, tourism job access, age, and education influence choices of farmers engaged in cinnamon-only cultivation, tourism/villa conversion, and mixed land use. A sequential explanatory mixed-methods design was used. The quantitative phase was based on a survey of 120 smallholders and analysed using a multinomial logit model. Cinnamon-only cultivation was considered the base outcome. A labour scarcity index was built with the help of three indicators. They were- difficulty finding peelers, wage increases, and labour-related delays. The qualitative phase contained 12 semi-structured interviews and two focus group discussions to explain the statistical findings. The results show that the model is statistically significant. It explains tourism/villa conversion more clearly than mixed land use. Labour scarcity, land value appreciation, perceived villa income, tourism job access, and education are positively associated with tourism/villa conversion when compared to cinnamon-only cultivation. Marginal effects show that labour scarcity has the strongest positive effect on the probability of tourism/villa conversion. Mixed land use is less clearly predicted, suggesting that it is a more heterogeneous and transitional strategy. Qualitative findings ensure that labour shortages push farmers away from cinnamon, but tourism income, land values, and job opportunities pull them toward tourism-related land use. However, family attachment, capital limitations, uncertainty, and fear of permanent land loss shape final decisions.

Keywords: cinnamon farming, land-use change, smallholders

I wish to acknowledge J.G. Sri Ranjith for his guidance and supervision.

CLIMATE CHANGE AND AGRICULTURE IN SRI LANKA: EFFECTS AND STUDENT PERCEPTIONS

U. N.R. Chathurangi
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20110@arts.pdn.ac.lk

Rainfall and temperature changes are important for agriculture in Sri Lanka. Paddy, tea, and rubber are major crops connected with food security, rural livelihoods, export income, and the national economy. This study examined the relationship between aggregate climate indicators and the production of these crops, and also assessed the awareness of undergraduate students and their attitudes towards climate change and natural disasters. The study followed a quantitative approach using secondary and primary data. Secondary data on annual paddy, tea and rubber production, rainfall and average temperature for 2004-2024 were collected from official statistical sources. Primary data were collected through a structured questionnaire administered to final-year undergraduates from three selected faculties at the University of Peradeniya. Descriptive statistics were used to identify production and climate patterns, while correlation analysis was used to examine associations between climate indicators and crop production. During the study period, paddy production increased from 2,971, 000 to 4,721, 000 metric tonnes, while tea production declined from 308 to 262 million kg and rubber production declined from 152.1 to 69.1 million kg. The correlation results showed weak to moderate relationships. This suggests that crop production is related to rainfall and temperature. But other factors such as input availability, technology, management practices, institutional support, and market conditions may also influence production patterns. The student survey showed that respondents had a basic awareness of climate change and commonly identified floods as a major natural disaster affecting Sri Lanka. Many respondents also accepted personal responsibility for climate action. The study concludes that climate-resilient agricultural planning should consider both climate and non-climate factors, while university-level climate education can help improve student awareness.

Keywords: climate change, agricultural production, rainfall, temperature, student awareness

I wish to acknowledge P.P.A. Wasantha Athukorala for his guidance and supervision.

THE DYNAMICS AND TRADE-OFFS OF INFLATION, UNEMPLOYMENT AND ECONOMIC GROWTH WITHIN THE POLICY REGIME OF INFLATION TARGETING (2010 -2024)

D.S.C De Silva
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20126@arts.pdn.ac.lk

The primary focus of this research is to analyse the "Flexible Inflation Targeting" policy introduced by the Central Bank of Sri Lanka Act No. 16 of 2023. Vermeulen (2015) noted that while a shift towards low inflation expectations was observed, inflation, inflationary expectations, and economic stabilisation had become highly debated topics. This research investigates the following question: What impact do the Central Bank of Sri Lanka's inflation-targeting policy practices have on inflationary expectations and economic stabilisation? Is Sri Lanka's inflation control and economic growth internally stable? The research explored whether the macroeconomic framework could handle policy changes, absorb internal shocks, and address external dependencies, while analysing the interactions between these variables. The study used the Consumer Price Index (CPI), which reflects the monetary framework of the inflation targeting policy, and the unemployment rate as variables. The research highlighted that the monetary independence granted by the Central Bank of Sri Lanka Act No. 16 of 2023 and the primary objective of "domestic price stability" provide crucial insights for economists aiming for a 5% target under the flexible inflation targeting framework to ensure monetary policy credibility and long-term economic stability. This study examined monetary policy, such as raising interest rates, to address challenges in credit markets while steering towards long-term price stability and sustainable growth. However, evidence-based policymaking indicates that monetary policy alone is insufficient, and that structural barriers to employment growth, such as the skills mismatch in the labour force, must be resolved through parallel structural reforms. Furthermore, it is a crucial question whether the necessity of price stability holds true within a structurally compromised economy.

Keywords: flexible inflation targeting, price stability, inflationary expectations, structural reforms.

I wish to acknowledge R.K.M Rajapaksha for his guidance and supervision.

IMPACT OF DIGITAL SERVICE USAGE ON YOUTH SPENDING BEHAVIOUR IN SRI LANKA

K.K.S. Dilmanthi
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20143@arts.pdn.ac.lk

The rapid development of digital technologies has significantly transformed the way people communicate, access information, purchase products, and consume services. Digital services such as online shopping, payment, food delivery, streaming, and social media have become increasingly popular among young people. As youth are active users of digital services, understanding how digital usage affects their spending is important. This study aims to examine the impact of digital service usage on the spending behaviour of Sri Lankan youth aged 15-29 years and to identify the factors that influence this relationship. This study adopted a mixed-method research approach and collected primary data through a structured questionnaire. Convenience sampling was used to collect data from 172 respondents representing Sri Lankan youth. Descriptive statistical techniques were used to analyse demographic characteristics and digital service usage patterns, while Binary Logistic Regression analysis was used to examine the influence of selected factors on youth spending behaviour. The findings suggest that digital service usage has an influence on the spending behaviour of young consumers. Among the factors examined, promotional factors were found to have a statistically significant impact on spending behaviour. Promotional activities such as discounts, cashback offers, loyalty rewards, free delivery offers, limited-time deals, and targeted advertisements appear to increase transactions and encourage greater spending among youth. These promotional strategies may increase purchase intentions by creating perceptions of value, convenience, and urgency. Other factors included in the study showed comparatively weaker or no effects. The study is important because its findings can benefit both businesses and consumers. It helps businesses to develop effective promotional strategies and improve service efficiency, while supporting consumers in making informed financial decisions. The findings contribute to the understanding of digital consumer behaviour and provide insights for businesses, service providers, policymakers, and researchers interested in changing consumption patterns among youth.

Keywords: digital services, youth spending, consumer behaviour, digital economy

I wish to acknowledge A.D.H.K. Kankanamge for his guidance and supervision.

REINTEGRATION OF RETURN MIGRANT LABOURERS INTO LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT IN SRI LANKA

M.A.S.I. Eranga
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20175@arts.pdn.ac.lk

International labour migration is a significant contributor to Sri Lanka's economy through remittance inflows. However, the development role of return migrants has received comparatively limited academic attention. Hence, this study attempted to fill this research gap by estimating the probability of successful labour market reintegration and exploring how returned migrants transform their financial and human capital accumulated abroad into local economic development. A mixed-method research design was adopted. Quantitative data were collected from a sample of 100 return migrants in Kandy district using a structured questionnaire, and they were analysed through a binary logistic regression model. Successful reintegration was measured as being currently employed or self-employed. The qualitative components were collected through interview responses and analysed using thematic analysis to identify patterns related to business creation, employment generation, skill transfer, income improvement, productive use of remittance savings, and local economic spillovers. The quantitative findings show that there is a 69% probability of successful reintegration into the labour market within 6 months after their return. The logistic regression model indicates accumulated savings have a positive and significant effect on reintegration, and financially prepared return migrants were more likely to become employed or self-employed. Credit access and overseas work experience show a positive but weaker impact on reintegration, while education, skills acquired abroad, age, gender, and marital status were not statistically significant. The qualitative findings reveal that return migrants contribute to local economic development through business creation, employment, investment, increased local demand for goods and services, and informal transfer of skills and work practices. The study concludes that return migrants can act as a micro-level agent of economic development in which financial preparedness is the key determinant of successful reintegration. However, their contribution is constrained by limited credit access, weak institutional support, and inadequate skills recognition.

Keywords: return migration, labour market reintegration, local economic development, financial capital

I wish to acknowledge J.G. Sri Ranjith for his guidance and supervision.

A CRITICAL ANALYSIS OF THE MOTHERHOOD WAGE PENALTY IN SRI LANKA

I.R.S. Fernando
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20191@arts.pdn.ac.lk

An important manifestation of the gender wage gap, the motherhood wage penalty refers to the systemic reduction in wages experienced by women following childbirth, relative to childless women and men. While fundamentally an economic issue, the motherhood wage penalty reflects broader structural inequalities shaped by cultural norms, employer biases, and inadequate labour market policies. This issue is particularly relevant in the Sri Lankan context where female labour force participation remains strikingly low despite high levels of female educational attainment. Furthermore, cultural expectations strongly associate women with caregiving responsibilities, which often limits their participation in formal employment. This study aims to critically analyse whether a motherhood wage penalty exists in Sri Lanka and to examine the extent to which it can be explained by factors such as education and work. Drawing on human capital theory and employer discrimination theory, this study also explored the role of social norms and gender roles in shaping labour market outcomes. Using micro data from the Labour Force Survey of 2018, this study estimated the effect of parenthood on earnings using an augmented version of Mincer's earnings function. The Mincerian framework models wages as a function of human capital accumulation, represented by education and labour market experience. Two regression specifications were estimated to examine the effect of parenthood on women and men; the first pools all individuals and estimates the average effect of children on wages, and the second introduces interaction terms to allow the impact of parenthood to vary across women and men. Drawing on international literature and existing evidence on gender wage disparities, it was found that mothers experienced a wage penalty relative to childless women and men. The findings are expected to contribute to understanding the extent to which motherhood affects wage outcomes in Sri Lanka and to provide evidence for policy discussions on gender equality, childcare support, and labour market inclusion.

Keywords: motherhood wage penalty, gender wage gap, female labour force participation, unpaid care work

I wish to acknowledge D.N.B. Gunewardena for her guidance and supervision.

THE INFLUENCE OF ECONOMIC FACTORS ON HOUSEHOLD ENERGY CHOICE IN DOMESTIC COOKING IN SRI LANKA

D.L.P. Gayathri
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20198@arts.pdn.ac.lk

Access to energy is essential for daily life, especially for cooking, and it affects household well-being, health, and economic stability. In Sri Lanka, four main energy sources are commonly used for household cooking, namely firewood, kerosene, Liquefied Petroleum Gas (LPG), and electricity. The study investigated the influence of economic factors on household energy choices for domestic cooking in Sri Lanka, focusing on women's employment, time-saving ability in cooking, cooking appliances, urban-rural residence, and health awareness. In addition, it identified primary and secondary cooking energy sources and examined fuel stacking patterns among households. The study adopted a quantitative research approach using primary and secondary data. Primary data were collected from 155 households in Sri Lanka through physical and online questionnaires using convenience sampling, while secondary data were obtained from published reports, official statistics, and previous literature. Data were analysed using a multinomial logit model and descriptive statistical techniques, including frequency distributions, percentages, tables, and graphs. The findings revealed that urban residence significantly influenced the use of LPG over firewood, whereas women's employment, time-saving ability, cooking appliances, and health awareness regarding biomass use were not statistically significant. Furthermore, LPG was the most widely used cooking energy source, accounting for 54.84% of households, while firewood was used by 40.65% of households and fuel stacking was common, with many households using LPG as the primary cooking energy source while still relying on firewood. Electricity and kerosene use remained very low, indicating that although LPG is the main cooking energy source, biomass continues to play an important role. The study concludes that household cooking energy use in contemporary Sri Lanka is characterised by fuel stacking rather than a complete transition along the energy ladder, emphasising the importance of understanding household energy choices in assessing current consumption patterns and energy transitions.

Keywords: household energy choices, economic factors, fuel stacking

I wish to acknowledge A.D.H.K. Kankanamge for his guidance and supervision.

THE EFFECT OF DIGITAL BANKING ADOPTION ON FINANCIAL INCLUSION AMONG YOUTH: A COMPARATIVE STUDY OF PUBLIC AND PRIVATE BANKS IN KANDY DISTRICT

H.M.G.S.M. Herath
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20231@arts.pdn.ac.lk

The digitalisation of the banking and finance sector was a major milestone in Sri Lanka. As banks adapted to these changes, financial inclusion among account holders improved. Digital banking was the most influential among youth, significantly improving their financial inclusion. However, the contribution of digital banking adoption to financial inclusion could differ between private and public banks. Therefore, the main objective of this study was to examine and compare the effect of digital banking adoption on financial inclusion among youth between public and private banks in the Kandy district. Moreover, the study examined and compared the level of financial inclusion, the level of digital banking adoption among youth in public and private banks, and the relationship between these two concepts. This study adopted a quantitative research design. The target population consisted of youth aged 18 to 35 who held accounts in licensed public and private banks in the Kandy district. A stratified sampling method divided the population into two strata: public bank customers and private bank customers. The study included a total sample of 120 respondents, with 60 respondents selected from each stratum. Data were collected using structured questionnaires via online and physical copies. Digital banking adoption was measured using the Technology Acceptance Model (TAM), while financial inclusion was measured through an index covering three dimensions: access, usage, and quality. Descriptive statistics, correlation analysis, Cronbach's alpha, and multiple regression (including a dummy variable for bank type) were used for data analysis, along with diagnostic tests for multicollinearity, heteroscedasticity, and normality. The results indicated that digital banking adoption had a strong, positive impact on financial inclusion among youth, but it did not significantly differ between public and private banks. The findings could help policymakers and financial institutions to promote digital finance among youth and design youth-focused digital services.

Keywords: financial inclusion, digital banking adoption, private banks, public banks

I wish to acknowledge W.L. Prasanna Perera for his guidance and supervision.

CAN THE TOURISM-LED ECONOMIC GROWTH MODEL EXPLAIN THE GROWTH DYNAMICS OF SRI LANKA'S TOURISM SECTOR? A THEORETICAL REVISIT TO THE POST-WAR CONTEXT (2009–2024)

D.S.S. Hettiarachchi
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20241@arts.pdn.ac.lk

While the Tourism-Led Economic Growth (TLEG) hypothesis traditionally posited international tourism as a foundational engine for long-run macroeconomic expansion, recent methodological critiques by Song and Wu (2021) demonstrated that standard models yielded misleading causal inferences due to the inappropriate mixing of tourist arrivals and physical capital variables. In post-war Sri Lanka (2009–2024), tourism emerged as a critical economic pillar and the third largest foreign exchange earner; however, its structural limitations to function as a reliable growth engine were severely exposed by sequential disruptions, including the 2019 Easter Sunday attacks, the COVID-19 pandemic, and the 2022 economic crisis. To overcome these empirical limitations and account for structural instability, this study utilised annual data from the Sri Lanka Tourism Development Authority and the Central Bank of Sri Lanka (2009–2024), employing three distinct Ordinary Least Squares (OLS) regression models integrated with shock-specific dummy variables alongside a Chow Test for structural breaks. The primary objectives of this study were to evaluate whether the standard TLEG model applied to Sri Lanka's volatile post-conflict environment, to identify the exact mechanism through which successive macroeconomic shocks altered the tourism-growth relationship, and to test whether a newly proposed Conditional Contribution Framework provided a superior explanation. Based on the theoretical linkages of the TLEG model, the findings demonstrated that tourism's capacity to function as a growth engine and mobilise capital was strictly non-constant and highly dependent on critical baseline conditions, specifically political stability and national peace. Consequently, the study concluded that the standard TLEG model failed during crisis periods due to inherent structural vulnerabilities.

Keywords: Tourism-Led Economic Growth, Conditional Contribution Framework, structural breaks, post-war tourism

I wish to acknowledge R.K.M. Rajapaksha for his guidance and supervision.

ECONOMIC CONTRIBUTIONS AND POTENTIAL OF PERSONS WITH PARTIAL PHYSICAL CONGENITAL DISABILITIES: EVIDENCE FROM KANDY DISTRICT, SRI LANKA

K.D.O. Jayampathi
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20268@arts.pdn.ac.lk

Although disability rights and inclusion have received increasing attention worldwide, only a limited amount of research has focused on the economic experiences and contributions of people born with congenital physical disabilities in Sri Lanka. Therefore, this study examined the economic contributions and potential of people with partial physical congenital disabilities in the Kandy district of Sri Lanka. The study explored their current economic contributions, future potential, barriers to participation, and opportunities for improving economic involvement. Guided by the Social Model of Disability, the Capability Approach, and Human Capital Theory, the research adopted a qualitative approach. Data were collected through semi-structured in-depth interviews with fifteen participants selected using purposive and snowball sampling techniques, with support from the Disability Technical Colleges of Wattegama and Ampitiya and the We For Rights Organisation. The data were analysed using manual thematic analysis. The findings showed that participants contributed to the economy through employment, self-employment, vocational activities, and other income-generating work. However, their participation was limited due to negative social attitudes, lack of family awareness and support, poor accessibility to transport and public facilities, difficulties in finding suitable jobs, and mismatches between skills and available job opportunities. The study also found that many participants had little knowledge of disability-related laws, government assistance programmes, and available support services. Simultaneously, participants showed determination, useful skills, interest in self-employment, and a desire for meaningful employment rather than relying on welfare support. Economic participation was found to improve self-confidence, independence, social inclusion, and overall well-being. The study concluded that persons with partial physical congenital disabilities possessed considerable economic potential. Therefore, strengthening the implementation of disability-related policies is important for enhancing their economic participation and contribution to development in Sri Lanka.

Keywords: disability inclusion, economic participation, congenital physical disabilities, employment barriers

I wish to acknowledge A.V.K. Madhavie for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF THE 2025 MINIMUM WAGE ACT AMENDMENT ON LABOUR MARKET PARTICIPATION EMPLOYMENT RATE IN SRI LANKA'S TEA INDUSTRY

P. D. N. D. Jayaweera
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20293@arts.pdn.ac.lk

Sri Lanka's tea industry, serving as a critical pillar of its national export economy, currently grapples with compounding challenges, including escalating production costs, entrenched structural rigidities, and persistent labour shortages. The recent enactment of the National Minimum Wage of Workers (Amendment) Act, No. 11 of 2025, has introduced a substantial statutory wage increase across the nation. Concurrently, specific wage determinations elevated the plantation sector's basic daily wage to Rs. 1,350, prompting vital research questions regarding its implications for employment participation and overall economic sustainability. Adopting a qualitative analytical framework, primary data were gathered through purposefully selected, semi-structured interviews. Participants included experienced estate managers, factory owners, policy experts, and university academics. The findings elucidate a profound dichotomy: while the wage amendment is widely embraced as a socially necessary intervention to safeguard worker welfare amid rising living costs, it simultaneously escalates burdensome operational costs for producers. Given the highly labour-intensive nature of traditional tea harvesting, participants do not anticipate immediate, large-scale job losses because tea harvesting still depends heavily on human labour and cannot be easily replaced by machinery in the short term. However, producers are implementing strategic adaptations, such as significantly slowing new recruitment, reallocating daily tasks, and increasing their reliance on family labour. These operational adjustments are projected to exert considerable pressure on rural labour markets over time by reducing new employment opportunities and increasing competition for available jobs. Ultimately, the study firmly concludes that statutory wage reforms remain essentially insufficient in isolation. To guarantee the industry's long-term economic viability, mandatory wage increases must be paired with comprehensive structural reforms. This critical transition must include robust institutional assistance, targeted mechanisation support, and the strategic expansion of productivity-linked incentive schemes, particularly frameworks allowing workers to earn additional income for exceeding standard daily plucking quotas.

Keywords: minimum wage, labour participation, tea industry, employment rate

I wish to acknowledge A.D.H.K. Kankanamge for his guidance and supervision.

A STUDY ON ESG PERFORMANCE AND FINANCIAL OUTCOMES OF TOP 20 LISTED FIRMS IN THE COLOMBO STOCK EXCHANGE (2020-2025)

S.T. Kalpani
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20300@arts.pdn.ac.lk

This study examines the impact of Environmental, Social and Governance (ESG) performance on the financial outcomes of the top 20 listed firms in the Colombo Stock Exchange (CSE) from 2020 to 2025. ESG performance has gained significant attention in Sri Lanka as a non-financial indicator of global businesses and finance. In many developed countries, ESG reporting has become increasingly mandatory. However, in the Sri Lankan context, ESG adoption is still largely voluntary, and it varies from firm to firm. The study adopted a quantitative research approach using secondary data collected from annual reports and sustainability reports of selected firms for the 2020-2025 period. The research area focused on the top 20 listed companies in Sri Lanka from the Colombo Stock Exchange based on market capitalisation. A purposive sampling method was applied to select firms according to their availability of data. ESG performance was evaluated using a self-developed ESG scoring framework, while financial outcomes were measured by Return on Assets (ROA), Return on Equity (ROE), and Earnings Per Share (EPS). The quantitative analysis included regression analysis to assess the relationship between ESG performance and financial outcomes. The findings indicated that ESG performance has a significant influence on the financial outcomes of listed firms and that firms with stronger ESG practices demonstrated comparatively better financial performance. Furthermore, the results demonstrated that control variables of the study, namely leverage, firm size, and industry type, play a major role in shaping the relationship between ESG performance and financial outcomes. In conclusion, this study achieved its objectives by answering the core research question regarding the role of ESG as a crucial non-financial indicator. In addition, it emphasises the value of the relationship between ESG performance and financial outcomes and provides useful insights for investors, policymakers, and business professionals to enhance long-term financial performance and stakeholder value.

Keywords: environmental, Social and Governance (ESG) performance, financial outcomes

I wish to acknowledge T. N. Vidanage for her guidance and supervision.

BARRIERS FACED BY MICROENTERPRISES IN ACCESSING BANK LOANS: EVIDENCE FROM KANDY AREA

B.L. Kumara
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20341@arts.pdn.ac.lk

Microenterprises were a vital source of employment and income generation in Sri Lanka; however, many continued to face difficulties in obtaining commercial bank loans despite the availability of banking institutions and credit schemes. While prior research had largely focused on financial barriers such as collateral requirements and interest rates, non-financial demand-side barriers among microenterprises remained underexplored at the regional level, particularly in the post-economic crisis context where banks had become more risk-averse. This study aimed to identify and analyse the non-financial demand-side barriers faced by microenterprises in the Kandy area in accessing bank loans, with specific objectives of examining the effects of financial literacy, documentation issues, gender, and education level on loan accessibility. The study adopted a quantitative approach, using a structured questionnaire administered to a purposively selected sample of 40 to 50 microenterprise owners in the Kandy area, including both loan applicants and non-applicants. Primary data were analysed using descriptive statistics and Binary Logistic Regression, with access to a bank loan as the binary dependent variable and financial literacy, documentation issues, gender, and education level as explanatory variables. The study was expected to reveal that low financial literacy and difficulties in fulfilling documentation requirements significantly reduced the likelihood of obtaining bank loans, while gender and education level were anticipated to further influence entrepreneurs' access to formal credit. The findings confirmed that non-financial, capability-based barriers played a critical role in credit access, independent of conventional financial constraints. The study concluded that these barriers faced by microenterprises should be addressed through targeted financial literacy programmes and simplified documentation support. These measures are expected to substantially improve microenterprises' access to formal credit in the Kandy area, providing localised evidence to guide policymakers and financial institutions in designing more inclusive lending mechanisms for the sector.

Keywords: microenterprises, bank loans, financial literacy, documentation issues

I wish to acknowledge J.G. Sri Ranjith for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF WORKERS' REMITTANCES ON IMPORT AND EXPORT PERFORMANCE OF SRI LANKA: AN ECONOMETRIC ANALYSIS FOR THE PERIOD 2010-2025

A.V.L.W.S. Kumari
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20349@arts.pdn.ac.lk

Workers' remittances have developed into an important source of income, especially in a developing economy like Sri Lanka. These massive, non-debt-creating inflows help alleviate poverty by enabling recipient families to meet their basic needs, such as food, health care, and education. However, the Dutch Disease theory of workers' remittances argues that these inflows can hurt export competitiveness in the long run by appreciating the exchange rate, even though they help to fund imports in the short run. This study aimed to estimate two separate measures of the long-run structural impact of workers' remittances on export volume and their short-run impact on import volume in Sri Lanka from 2010 to 2025, to determine whether the Dutch Disease effect of workers' remittances held true in the Sri Lankan context. To achieve this objective, the study addressed two specific research questions: What was the nature and magnitude of the long-run structural impact of workers' remittances on the volume of exports? What was the nature and magnitude of the short-run impact of these inflows on the volume of imports? Methodologically, the study used secondary quarterly time-series data from 2010 to 2025. The Autoregressive Distributed Lag (ARDL) bounds testing approach was applied to establish the existence of stable long-run co-integrating relationships between workers' remittances and the volumes of exports and imports in Sri Lanka. The econometric analysis evaluated the validity of this mechanism within the Sri Lankan context. In line with the research questions, the findings indicated that workers' remittances imposed a negative long-run structural impact on export volume, while in the short run, changes in workers' remittances had no immediate impact on import volume. Ultimately, these findings act as guidance that supports the Central Bank of Sri Lanka in deciding how to protect domestic export competitiveness during the post-crisis recovery period.

Keywords: workers' remittances, import volume, export volume

I wish to acknowledge J.M.A. Jayawikrama for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF FINANCIAL LITERACY ON SME PERFORMANCE: A SECTORAL COMPARATIVE STUDY IN PADUKKA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION DURING THE POST-CRISIS PERIOD

H.M.S.N. Kumari
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20356@arts.pdn.ac.lk

Financial literacy is recognised as a critical driver of SME performance and resilience, particularly in developing economies. Despite its significance, empirical evidence on how financial literacy influences SME performance across different sectors in Sri Lanka remains limited. This study examines to what extent financial literacy influences SME performance in Padukka DS Division during the post-crisis period and whether this influence varies across manufacturing, services, and trade sectors. It further aims to examine the most critical financial literacy dimensions for SME resilience and to explore the financial challenges and coping strategies adopted by SMEs. A mixed-methods research design was adopted, collecting primary data from 75 SMEs through a structured questionnaire and from 15 SME owners through in-depth interviews, using stratified random sampling across the three sectors. A Financial Literacy Index and an SME Performance Index were constructed for each SME based on survey responses. Quantitative data were analysed using descriptive statistics, correlation analysis, and multiple regression analysis, while qualitative data were analysed using thematic analysis following Braun and Clarke's framework. The study found a strong positive relationship between financial literacy and SME performance, with the relationship varying significantly across sectors. Among the four dimensions, financial behaviour emerged as the most critical for SME resilience, followed by knowledge, skills, and attitudes. Thematic analysis identified liquidity management, debt burden, and restricted access to finance as primary challenges, while diversification, cost control, and improved financial behaviours were the dominant coping strategies. Financial literacy is a strong determinant of SME performance, with financial behaviour and knowledge being the most impactful dimensions for post-crisis resilience. The influence varies across sectors, with manufacturing SMEs benefiting most, and policymakers should prioritise targeted financial literacy interventions to strengthen SME resilience.

Keywords: financial literacy, post-crisis period

I wish to acknowledge H.M.W.K. Herath for his guidance and supervision.

TRANSITION FROM *SAMURDHI* TO *ASWESUMA*, EVALUATING THE EFFECTIVENESS AND CHALLENGES OF SOCIAL SAFETY NET REFORMS WITH REFERENCE TO KANDY DIVISIONAL SECRETARIAL AREA

K.A.K.G. Kuruppu
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20368@arts.pdn.ac.lk

While social safety nets are designed to shield low-income families from severe financial hardship, Sri Lanka's former Samurdhi programmes faced heavy criticism for political bias and discriminatory selection processes. To address these systemic flaws, the government launched the *Aswesuma* welfare benefit scheme, utilising a scientific 22-indicator deprivation score alongside a modernised, computerised registry. This study assesses the efficacy and operational challenges of this transition within the Kandy Divisional Secretariat region between 2024 and 2026. Specifically, the research aims to measure the programmes' targeting precision, investigate technological barriers such as the digital divide, and evaluate the "administrative friction" experienced by both local authorities and applicant families. Adopting a mixed-methods research design, quantitative data were collected via structured questionnaires from a stratified random sample of over 100 households spanning Kandy's urban, suburban, and rural sectors. Concurrently, qualitative insights were gathered through purposive sampling via in-depth interviews with key administrative personnel at the Divisional Secretariat. The empirical findings revealed a distinct dual effect. On one hand, switching to a data-driven system has successfully cut through political favouritism and made the process more transparent. On the other hand, it has introduced frustrating new hurdles. Constant system failures, slow processing times, and a steep digital divide, especially for elderly and illiterate residents, mean that some of the most open families are completely slipping through the cracks. Finally, this study shows that a rigid, purely digital framework can easily miss the messy, lived realities of poverty. If policymakers want to build a genuinely fair social safety net, they need to ease the bureaucratic burden on ordinary people and make the digital appeals process much more flexible and human-centred.

Keywords: social safety nets, *Samurdhi, Aswesuma*

I wish to acknowledge J.G. Sri Ranjith for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF ECONOMIC CRISIS ON CRYPTOCURRENCY ADOPTION IN SRI LANKA: TRENDS, CHALLENGES AND RISKS

H.T.B. Madhuhansani
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20401@arts.pdn.ac.lk

According to the clarification of the Central Bank of Sri Lanka, "Cryptocurrency" is a virtual currency type that is operated privately without governmental policies or the intervention of a recognised financial authority in a country. This cryptocurrency was the subject of much discussion in Sri Lanka during the 2021/22 economic crisis. Based on this situation, the research question of this study is whether the economic crisis affects the propensity of Sri Lankan citizens to use cryptocurrencies. The main objective is to analyse the impact of the economic crisis on the propensity of Sri Lankan citizens to use cryptocurrencies, and the sub-objectives are to identify the relationship between the propensity of Sri Lankan citizens to use cryptocurrencies and the economic crisis, and to identify the trends, challenges, and risks in the use of cryptocurrencies. Primary data were collected using the snowball sampling method for this study, and under the survey research methodology, data were obtained from 50 cryptocurrency users using Google Forms. Descriptive statistics, tables, graphs, diagrams, and thematic analysis were used to analyse the data. SPSS software was used. Furthermore, the Wilcoxon Signed-Rank test was used to analyse the economic situation of Sri Lankan cryptocurrency users before and after their use. This revealed several results. The majority of Sri Lankan citizens were inclined to use cryptocurrency due to economic factors; there was a positive relationship between the tendency for cryptocurrency in Sri Lanka and the economic crisis; there was an improvement in the economic status of cryptocurrency users; and it was identified that cryptocurrency is a risky investment. It can be concluded that the economic crisis had an impact on the tendency for citizens to use cryptocurrency. The study recommended that policymakers and regulators should also consider the cryptocurrency sector when formulating financial policy and regulatory frameworks.

Keywords: cryptocurrency, economic crisis, trends, challenges, risks

I wish to acknowledge O.G. Dayaratna Banda for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE IMPACT OF EXCHANGE RATES ON EXPORT PERFORMANCE IN SRI LANKA: EMPIRICAL ANALYSIS BASED ON THE PERIOD AFTER TRADE LIBERALISATION (1978-2024)

M.M.S.I. Megasooriya
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20439@ arts.pdn.ac.lk

Sri Lanka adopted trade liberalisation in 1978, shifting towards an export-oriented growth strategy, yet exchange rate fluctuations have posed persistent challenges to export competitiveness. This study empirically examines the impact of exchange rate movements on Sri Lanka's export performance over the post-trade liberalisation period from 1978 to 2024. The specific objectives are to investigate the short-run dynamics and long-run relationship between exchange rate movements and export performance, and to examine whether this impact differs in the post-pandemic period (2022–2025) compared to the pre-pandemic period. Annual time-series data were sourced from the Central Bank of Sri Lanka, World Bank, and IMF databases. The Autoregressive Distributed Lag (ARDL) model was employed to estimate both long-run relationships and short-run dynamics, complemented by the ARDL Bounds Test for co-integration and an Error Correction Model (ECM) to measure the speed of adjustment. Unit root tests (ADF and PP) and diagnostic stability tests were conducted using E-views software. The findings reveal a significant negative long-run relationship between real exchange rate depreciation and export performance, while short-run dynamics indicate a lagged adjustment effect. The post-pandemic dummy variable (2022–2025) captures a structural shift, suggesting that the recent currency depreciation and economic instability have amplified the adverse impact on export earnings. The ECM indicates a moderate speed of adjustment towards long-run equilibrium. The study concludes that exchange rate movements exert a substantial influence on Sri Lanka's export performance, with heightened sensitivity in the post-pandemic period. These findings provide critical policy implications for exchange rate management and export promotion strategies in Sri Lanka.

Keywords: export performance, trade liberalisation, post-pandemic

I wish to acknowledge W.L. Prasanna Perera for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF ECONOMIC & NON-ECONOMIC FACTORS ON BALANCE OF PAYMENTS: AN EMPIRICAL EVIDENCE FROM SRI LANKA

V. Nagulaswaran
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20457@arts.pdn.ac.lk

Sri Lanka's balance of payments history reflects the complex economic journey of a developing island nation navigating global dynamics and structural transformations. Sri Lanka has experienced a balance of payments deficit throughout almost all periods, which was driven by various factors. This study attempts to examine the impact of economic and non-economic factors on Sri Lanka's balance of payments, utilising annual time-series data spanning from 1977 to 2024. In this research, data for the dependent variable, Balance of Payments (BOP), and the independent variables, Gross Domestic Product (GDP), Inflation (INF), Exchange Rate (EXR), Foreign Direct Investment Inflows (FRIN), and Reserve Assets (RA), were sourced from the World Bank's World Development Indicators database. Meanwhile, data for Political Stability and Absence of Violence (PSAV), Rule of Law (ROL), and Government Effectiveness (GOVE) were obtained from the Worldwide Governance Indicators Database. ADF and PP unit root tests confirmed the absence of I (2) variables. Consequently, the ARDL Bound Test was employed, selecting an ARDL (3,3,3,3,3,3,3,3,3) model based on the AIC. The Bound Test confirmed a long-run co-integrating relationship among the variables. Empirical results indicated that in the long run, FRIN and PSAV exerted a statistically significant positive impact on the BOP. Conversely, ROL, GOVE, and INF exhibited a statistically significant negative relationship. In the short run, GDP, EXR, and RA had a statistically significant positive impact on the BOP. The ECM coefficient was negative as expected (-1.400795) and statistically significant ($p < 0.05$). Additionally, the Granger Causality Test revealed strong bidirectional causal relationships between the BOP and GDP, RA, and EXR. Based on these findings, policymakers aiming to enhance economic growth and achieve BOP equilibrium must prioritise both economic and non-economic factors. Specifically, policy measures should focus on increasing foreign direct investment inflows, maintaining stable exchange rates, fostering political stability, mitigating violence, and enhancing government effectiveness.

Keywords: balance of payments, ARDL model, foreign direct investment inflows

I wish to acknowledge T. Vinayagathasan for his guidance and supervision.

WHICH THEORY BEST EXPLAINS ONLINE FREELANCING IN SRI LANKA? A COMPARATIVE STUDY OF HUMAN CAPITAL, LABOUR MARKET SEGMENTATION AND LABOUR-LEISURE THEORIES

C.S.I. Nethmini
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20462@arts.pdn.ac.lk

The rise of the gig economy has transformed labour markets globally, with online freelancing emerging as a significant source of income in developing economies. Sri Lanka has witnessed this significant growth in online freelancing. Despite this growth, confusion remains about which theory best explains online freelancing in Sri Lanka. This study evaluates human capital, labour market segmentation, and labour-leisure theories to determine which best explains online freelancing in Sri Lanka. A quantitative survey of 50 Sri Lankan freelancers was analysed using Spearman correlations, t-tests, and regression. Findings reveal that human capital theory receives the strongest support. Considering that technical skills significantly correlated with earnings ($\rho = 0.362$, $p = 0.010$), while formal education ($\rho = -0.170$, $p = 0.237$) and English proficiency ($\rho = 0.024$, $p = 0.869$) did not. This reveals that higher technical skills lead to higher earnings. Labour-leisure theory also received support, with income necessity correlating with hours worked ($\rho = 0.286$, $p = 0.044$). This suggests that Sri Lankans are facing economic hardship through the ongoing economic crisis, rising inflation, and high youth unemployment, and are trading leisure time for additional income through online freelancing. However, labour market segmentation Theory was not supported, as no significant mobility barriers existed between high-skilled and low-skilled groups in the online freelancing labour market ($p = 0.276$). Regression analysis confirmed technical skills as the strongest predictor of earnings ($\beta = 46{,}175$, $p = 0.011$), explaining 34.3% of the variance in earnings. The study concludes that human capital theory, specifically its emphasis on technical skills, offers the best explanation for online freelancing in Sri Lanka, followed by labour-leisure theory. These findings suggest that technical skills, rather than formal education or structural market divisions, explain Sri Lanka's online freelancing, though the analysis is limited to the three theories tested.

Keywords: gig economy, human capital theory

I wish to acknowledge R.K.M. Kalpa Rajapaksha for his guidance and supervision.

THE RELATIONSHIP BETWEEN TOURISM REVENUE AND EXCHANGE RATE: AN EMPIRICAL ANALYSIS OF SRI LANKA

N. Nivedha
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20480@arts.pdn.ac.lk

Tourism and exchange rates are recognised as crucial macroeconomic indicators in determining the external economic stability of Sri Lanka. Since the implementation of the open economic policy in 1977, trade activities directly linked to foreign earnings have experienced rapid growth. Fluctuations in a country's exchange rate can significantly affect the decision-making of tourists and the overall volume of tourist arrivals. In this context, this study investigates the relationship between Sri Lanka's tourism earnings and the exchange rate using annual time-series data from 1977 to 2024. This study utilised Tourism Earnings (TR) as the dependent variable, while Exchange Rate (EX), Inflation Rate (INF), Openness of the Economy (OPEN), GDP Growth Rate (GDPGR), Environmental Pollution (ENVP), and Political Stability and Absence of Violence (PSAV) were employed as independent variables. ADF and PP unit root tests detected that the variables were integrated at mixed orders of I(0) and I(1). Consequently, the Autoregressive Distributed Lag (ARDL) approach was employed for data analysis. Based on the Akaike Information Criterion (AIC), the ARDL (2,0,1,1,0,0,0) model was selected as the best model among the top 20 models. The long-run cointegration relationship between the variables was confirmed through the ARDL Bounds test. Furthermore, the Error Correction version of the ARDL Model was utilised to estimate both short-run dynamics and long-run adjustments. The findings indicated that in the long run, EX, INF, OPEN, GDPGR, and PSAV exerted a significant positive impact on TR. In the short run, EX, INF, and OPEN are found to have a significant positive influence. Therefore, this study demonstrated that macroeconomic policies aimed at ensuring exchange rate stability, initiatives to promote economic growth, and supportive efforts for the tourism sector played a vital role in increasing Sri Lanka's tourism earnings.

Keywords: Tourism Earnings (TR), ARDL Bounds Test, Exchange Rate (EX), macroeconomic stability

I wish to acknowledge T. Vinayagathasan for his guidance and supervision.

AN INVESTIGATION OF RECENT TRENDS AND PERFORMANCE OF COLOMBO STOCK EXCHANGE

I.A. Nuwarapakshe
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20483@arts.pdn.ac.lk

As the only securities exchange in Sri Lanka, the Colombo Stock Exchange (CSE) served as a bellwether of national economic health during three unprecedented and disruptive periods, which included the pre-crisis (2018–2020), crisis (2021–2023), and post-crisis (2024–2025) eras, which were punctuated by the Easter Sunday attacks, COVID-19 pandemic, sovereign default, hyperinflation, and political instability. Although there was extensive research on the CSE, fewer comprehensive attempts were made to compare market trends and volatility across these separate stages of the economy. The study aims to investigate and compare the trends and performance indicators of the CSE, such as the All-Share Price Index, S&P SL20 Index, market capitalisation, turnover, and trading volume across the three phases, and to determine whether the level of volatility was significantly higher during the crisis period and whether the post-crisis period showed evidence of recovery. The study is a quantitative study, descriptive and inferential in nature. It used secondary data, which were monthly time-series data obtained from the CSE Data Library, Central Bank of Sri Lanka, and IMF reports. The data were analysed using descriptive statistics, trend analysis, and volatility analysis using standard deviation and variance, as well as ANOVA and Kruskal-Wallis tests. The results indicated that volatility increased and performance declined during the crisis period, while gradual stabilisation and recovery were observed after 2023. This reaffirmed the structural vulnerability of the Colombo Stock Exchange (CSE) to macroeconomic shocks, as well as its initial signs of post-crisis resilience.

Keywords: Colombo Stock Exchange, market volatility, economic crisis, emerging markets

I wish to acknowledge O.G. Dayaratne Banda for his guidance and supervision.

STUDY OF FACTORS INFLUENCING JOB SATISFACTION AMONG FEMALE WORKERS IN SRI LANKA'S APPAREL INDUSTRY: EVIDENCE FROM SEETHAWAKA EXPORT PROCESSING ZONE

J.D.S. Prarthana
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20517@arts.pdn.ac.lk

The apparel industry is one of Sri Lanka's leading export sectors and plays a significant role in the national economy, with female workers representing the largest share of its workforce. This study examines the factors influencing the job satisfaction of female employees in the apparel industry. Despite their important contribution, many workers experience low wages, long working hours, demanding production targets, and workplace stress, resulting in low job satisfaction and increased employee turnover. The study aims to identify the factors affecting job satisfaction, examine the socio-economic characteristics of female workers, and recommend policy measures to improve their working conditions. Primary data were collected from 60 female employees in the Seethawaka Export Processing Zone using a structured questionnaire and random sampling. The data were analysed through descriptive statistics and regression analysis using STATA and Microsoft Excel. The findings reveal that economic well-being, job security, wage levels, career development opportunities, and a supportive work environment positively influence job satisfaction. Higher job satisfaction also contributes to greater job stability and improved employee performance. In contrast, low wages, limited promotion opportunities, and poor work-life balance increase employees' intentions to leave their jobs. The study concludes that introducing fair wage policies, expanding training and career development opportunities, providing health and welfare benefits, ensuring a safe and supportive work environment, and establishing clear career advancement pathways can significantly improve job satisfaction. It further recommends regularly assessing employee satisfaction, incorporating female employees' views into organisational decision-making, and strengthening collaboration among industry stakeholders. These measures would enhance the well-being of female workers while promoting the sustainable growth of Sri Lanka's apparel industry and supporting national economic development.

Keywords: apparel sector, job satisfaction, female workers, employee turnover

I wish to acknowledge K.M.R. Karunarathna for her guidance and supervision.

AN ANALYTICAL INVESTIGATION INTO THE POTATO PRICE REALITY GAP AND TAX DETERMINATION FOR IMPORTED POTATOES: EVIDENCE FROM WELIMADA

R.M.S. Priyangika
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20542@arts.pdn.ac.lk

Although international trade within a globalised economy contributes significantly toward food security, it simultaneously poses complex economic challenges to domestic producers in developing nations like Sri Lanka. Against this backdrop, the primary research problem is to analyse how the prevailing price reality gap in Sri Lanka's potato cultivation directly impacts local farmers' overall living standards. The main objectives are to scientifically measure the price reality gap of domestic potato farmers and identify specific factors determining potato import tariff rates, while the sub-objective is to analyse farmers' socio-economic conditions through these observed price dynamics. The primary data were gathered through structured questionnaires from 70 potato farmers selected via non-random sampling in Welimada. Secondary data were sourced from the Central Bank of Sri Lanka, Hector Kobbekaduwa Agrarian Research and Training Institute, and Sri Lanka Customs. A regression model was used for data analysis via a newly developed Percentage Potato Price Reality Gap Index. According to findings, the index confirmed a positive price reality gap. Robust regression analysis revealed that log-yield has a highly significant positive impact on widening this price gap, while log-unit cost also exerts a statistically significant positive influence. Conversely, log-lagged market price showed a statistically significant negative relationship, acting to reduce the gap. Furthermore, descriptive analysis indicated that seed potato costs overwhelmingly dominate total production expenditures. The study concludes that this expanding price reality gap structurally cripples local potato farmers economically. Spiralling unit input costs and market risks associated with high yields remain major driving factors. This crisis is severely exacerbated by the untimely implementation of the government's Special Commodity Levy alongside middleman exploitation, which renders net income negative and forces farmers into permanent indebtedness.

Keywords: price reality gap, percentage potato price reality gap index, special commodity levy, production cost, middleman exploitation

I wish to acknowledge M.B. Ranathilaka for his guidance and supervision.

IMPACT OF FINANCIAL LITERACY ON YOUTH ENTREPRENEURSHIP: AN ANALYSIS ON THE VENTURE INITIATION AND PROGRESS OF IT

D.M.J Ranmini
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20563@arts.pdn.ac.lk

Youth entrepreneurship is a key driver of economic growth, innovation, and job creation. Financial literacy, meaning competence in understanding and applying financial knowledge and skills to make decisions, is regarded as one of the basic skills required for becoming a successful entrepreneur. The objectives of the research are to find out the impact of financial literacy on youth entrepreneurship, determine the level of financial literacy among youth entrepreneurs, its influence on venture initiation, and the connection between financial literacy and business progress. The study adopts a quantitative and explanatory research design using mixed data. Primary data were gathered through a survey conducted using a structured questionnaire administered to youth entrepreneurs and undergraduates from the University of Peradeniya and the Ampara District. Secondary data were taken from central bank reports and the Financial Literacy Survey 2021. A total of 60 youth participants from the target group were selected using a combination of stratified and snowball sampling techniques. Financial literacy was measured through dimensions such as financial knowledge, attitudes, and behaviours. This study employed a dual model analytical framework, where binary logistic regression was used to examine the impact of financial literacy on venture initiation and OLS regression was applied to assess its effect on venture progress. The study revealed a positive relationship between financial literacy and youth entrepreneurship, including that a higher level of financial literacy contributes to both venture initiation and business progress. Also expected is that the financial literacy level of youth entrepreneurs and undergraduates is at a good level. The findings are expected to contribute to the limited literature on financial literacy and entrepreneurship in Sri Lanka and provide valuable recommendations for policymakers and financial organisations to strengthen youth entrepreneurial development through improved financial literacy.

Keywords: financial literacy, youth entrepreneurship, venture initiation

I wish to acknowledge A.V.K. Madhavie Herath for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF EXCHANGE RATE VOLATILITY ON STOCK MARKET RETURNS IN SRI LANKA

H.N.W. Ranwalage
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20564@arts.pdn.ac.lk

Exchange rate volatility has become an important source of financial uncertainty in many emerging economies, including Sri Lanka. Fluctuations in exchange rates could affect investment decisions, capital flows, corporate profitability, and stock market performance. Therefore, understanding the impact of exchange rate volatility on stock market returns was important for investors and policymakers. The main objective of this study is to examine the impact of exchange rate volatility on stock market returns in Sri Lanka. Specifically, the study analysed the behaviour of daily stock market returns. It measured the volatility of USD, GBP, EUR, and JPY and investigated whether exchange rate volatility had a significant impact on stock market returns. The research used daily secondary data for the period from 01 January 2015 to 31 December 2024 and adopted a quantitative time-series approach. Stock market performance was measured using the logarithmic returns of the All Share Price Index (ASPI) of the Colombo Stock Exchange. Exchange rate volatility was estimated through the GARCH (1,1) model, and the relationship between exchange rate volatility and stock market returns was examined using econometric techniques. Descriptive statistics, stability tests, and diagnostic tests were also used to ensure the reliability of the analysis. The findings indicated that VolUSD had a positive and statistically significant impact on stock market returns in Sri Lanka. VolGBP, VolEUR, and VolJPY showed negative but statistically insignificant effects on stock market returns. These findings provided valuable insights for investors and policymakers regarding the transmission of exchange rate risk to the stock market. This study contributed to a better understanding of the relationship between exchange rate volatility and stock market performance in Sri Lanka and supported informed decision-making in financial markets.

Keywords: Exchange Rate Volatility, VolGBP, VolEUR, VolJPY

I wish to acknowledge W.L. Prasanna Perera for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF MOBILE PAYMENT ON FINANCIAL INCLUSION IN RURAL AND URBAN AREAS OF SRI LANKA

R.M.D.D. Rathnayake
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20590@arts.pdn.ac.lk

With the rapid development of digital technology, the use of mobile payments in Sri Lanka has been able to create a significant change in the financial sector. This enabled individuals to move away from traditional banking services and move closer to the formal financial system. In this context, the primary objective of this study is to identify the real impact of mobile payment methods on the financial inclusion process in urban and rural areas of Sri Lanka, the differences in usage, the factors affecting usage, and the challenges faced by users. The Badulla city was selected as the urban area and the Beligalla village as the rural area for data collection. A sample of 60 respondents was selected for this. This study was based on primary data, and data were collected using a questionnaire under the purposive sampling method. Quantitative and descriptive research methods were used to analyse the data. The research results showed that the use of mobile payments in urban areas was higher than in rural areas. That is, 60% of respondents in urban areas use mobile payments, while 40% in rural areas use mobile payments. Also, there were positive responses from both urban and rural mobile payment users regarding the time-saving and convenience of using mobile payments. However, the findings indicated that poor internet connectivity, technical issues, financial security issues, and ignorance about the use of technology were the main barriers to the use of mobile payments. The main conclusion of this study was that mobile payments made a significant contribution to improving financial inclusion and that the use of mobile payments could be further expanded by developing digital infrastructure and technological knowledge in rural areas.

Keywords: mobile payments, financial inclusion, rural areas, urban areas, digital financial services

I wish to acknowledge A.V.K. Madhavie for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF SELF-EMPLOYMENT ON THE LIVELIHOOD DEVELOPMENT OF RURAL HOUSEHOLDS (WITH REFERENCE TO RIDHIMALIYADDA DIVISIONAL SECRETARIAT)

G.G.I. Sandamali
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20662@arts.pdn.ac.lk

This study focuses on the Ridimaliyadda Divisional Secretariat Division to examine how registered self-employment impacts household livelihood development. Self-employment is an important factor for economic growth and social progress in a developing country like Sri Lanka. Poverty, unemployment, and limited income sources are the main challenges faced by rural communities, and local self-employment is promoted as a solution. The main purpose of this research is to investigate in detail how registered self-employment affects the livelihood development of rural households in the Ridimaliyadda area. Both quantitative and qualitative methods were used together. This approach provided a detailed and realistic base for collecting and analysing data. Using a simple random sampling method, data were collected from 50 households of both registered men and women entrepreneurs. The interview method was used along with a questionnaire to gather primary data and understand the livelihood development of self-employed individuals. The results showed that self-employment affects rural household livelihoods in different ways. The living standards of business owners in livestock farming and vehicle repair were relatively higher than those in the manufacturing and trade sectors. However, market competition, lack of resources, and lack of technical knowledge created challenges for many business owners. They also faced difficulties in getting small business loans at low interest rates. Due to these issues, some self-employed people do extra jobs to support their livelihood. It was also found that many people registered their businesses only for legal protection. The study suggests low-interest loan schemes, low-cost raw materials, technical training programmes, and creating a stable market with fair prices. Finally, these findings could serve as an effective guide for policymakers to design better programmes for all the self-employed individuals in this specific rural local community.

***Keywords*:** registered self-employment, livelihood development, rural households, Riddimaliyadda Divisional Secretariat Division

I wish to acknowledge H.M.W.A. Herath for his guidance and supervision.

AN ANALYSIS OF THE DETERMINANTS OF THE PERFORMANCE OF MICRO AND SMALL ENTERPRISES IN RURAL AREAS: EVIDENCE FROM BADULLA DISTRICT

A.M.N.L. Sanadarenu
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20666@arts.pdn.ac.lk

Micro and small enterprises (MSEs) established a foundation of rural economic development in developing economies, yet empirical evidence on the specific determinants of their performance remains limited, particularly within the Sri Lankan context. This study addresses this gap by empirically investigating the factors that influence the performance of MSEs operating in the rural areas of Badulla District, located in the Uva Province of Sri Lanka. It was one of the least economically developed regions in the country. Using a quantitative research design, primary data were collected from 150 MSE owner-operators across seven Divisional Secretariat areas, namely Welimada, Badulla, Uva Paranagama, Bandarawela, Hali-Ela, Mahiyanganaya, and Passara, through a structured questionnaire. Respondents were selected using a stratified random sampling method. Ordinary Least Squares (OLS) regression analysis was employed to examine the influence of eight independent variables: access to finance, entrepreneurial skills, infrastructure quality, technology adoption, managerial experience, market access, environmental factors, and institutional support on two performance indicators, namely annual revenue and annual profit. The empirical findings indicated that access to finance and market access had statistically significant and positive effects on MSE performance, suggesting that financial inclusion and improved market linkages were critical drivers of enterprise growth in rural settings. Furthermore, business age, firm size as measured by the number of employees, and the level of formal education attained by the owner-operator were found to be significant contributing factors. Conversely, inadequate physical infrastructure and limited adoption of digital technologies were identified as continuous structural constraints. This study helped to better understand small enterprise development and suggested practical recommendations to improve the performance of rural MSEs through better financial support, training programmes, and stronger institutional support.

Keywords: enterprise performance determinants, rural entrepreneurship, financial inclusion, small enterprise development

I wish to acknowledge A.V.K.Madavie for her guidance and supervision.

UNEMPLOYMENT AMONG ARTS GRADUATES IN SRI LANKA: EVIDENCE FROM GRADUATE PERCEPTIONS ON LABOUR MARKET MISMATCH AND LABOUR MARKET INADEQUACY

K.S.A.N. Sathsarani
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20690@arts.pdn.ac.lk

Graduate unemployment remained a significant socioeconomic issue in Sri Lanka, particularly among Arts graduates. Despite the expansion of higher education opportunities, many Arts graduates experienced difficulties in securing suitable employment after graduation. This study aims to examine unemployment among Arts graduates in Sri Lanka by focusing on their perceptions of labour market mismatch and inadequacy. Labour market mismatch referred to the discrepancy between graduates' skills, qualifications, and labour market requirements, while labour market inadequacy related to the limited availability of suitable employment opportunities. The study employed a quantitative research approach using primary data collected through a structured questionnaire. The target population consisted of Arts graduates from the 2018,2019 batches of the Faculty of Arts, University of Peradeniya. Data were analysed using descriptive methods to identify the extent to which labour market mismatch and labour market inadequacy contributed to graduate unemployment. The findings indicated that many graduates faced difficulties in obtaining suitable employment. Respondents identified limited job opportunities, lack of work experience, skill mismatches, low salaries, and high competition as key barriers. Deficiencies in English language proficiency, ICT knowledge, and technical skills were also perceived as factors reducing employability. Many graduates showed a preference for government sector employment because of job security and benefits, leading some to remain unemployed while waiting for suitable opportunities. The results suggested that labour market mismatch, inadequate employment opportunities, and insufficient practical training contributed significantly to graduate unemployment. The study concluded that reducing Arts graduate unemployment requires stronger university-industry collaboration, enhanced English and ICT training, greater emphasis on practical skills, and expanded internship opportunities

Keywords: unemployment, labour market, Arts graduate, employability

I wish to acknowledge O.G.Dayaratna Banda for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF SOCIOECONOMIC FACTORS ON FINANCIAL INCLUSION AMONG UNIVERSITY STUDENTS IN SRI LANKA (A STUDY BASED ON THE UNIVERSITY OF PERADENIYA)

V.G.U.K. Senarathna
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20700@arts.pdn.ac.lk

Financial inclusion is widely recognised as a key driver of economic development, yet university students remain a relatively understudied population in Sri Lanka despite their crucial transition towards financial independence. This study investigated the level of financial inclusion and the socioeconomic determinants of financial inclusion among final - year undergraduates of the Faculty of Arts at the University of Peradeniya. Grounded in the OECD financial literacy framework and the Technology Acceptance Model, the research examined whether factors such as gender, household income, part-time employment, financial literacy, peer influence, and digital banking access influence students' engagement with formal financial services. Primary data were collected through a cross-sectional survey and analysed using a multiple regression model. The findings indicated that 53% of the respondents exhibited a middle level of financial inclusion, while 36% demonstrated high inclusion and 10% remained at a low level of financial inclusion. Especially low financial inclusion was observed largely among rural students, whereas undergraduates from semi-urban and urban areas showed comparatively stronger participation in the formal financial system, with most falling within the medium to high inclusion categories. The regression analysis identified gender, part-time employment, and digital banking access as the most significant factors, and household income, peer influence, and financial literacy as the insignificant factors. This suggests that financial inclusion among undergraduates is influenced more by their access to digital financial services and socioeconomic circumstances than by financial literacy alone. These findings highlighted the need for universities, policymakers, and financial institutions to promote financial ecosystems and targeted support mechanisms that enable students to participate more effectively in the formal financial sector and strengthen their financial well-being as they transition into adulthood.

Keywords: financial inclusion, financial literacy, socioeconomic factors, undergraduates, Sri Lanka

I wish to acknowledge A.V.K. Madhavie for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF BANKING SECTOR DEVELOPMENT ON ECONOMIC GROWTH: AN EMPIRICAL ANALYSIS FROM THE SRI LANKAN ECONOMY

T. Dilakshini
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20770@arts.pdn.ac.lk

The banking sector plays a key role in a country's economic growth by mobilising savings, providing funds for investment, and helping allocate resources efficiently, thereby promoting economic development. Although the banking sector in Sri Lanka has grown considerably over the decade, the country's economic growth has shown an unstable pattern. Therefore, this study examined the impact of banking sector development on economic growth in Sri Lanka using annual time-series data from 1977 to 2024. In this study, Gross Domestic Product (GDP) was employed as the dependent variable, while Gross Capital Formation (GCF), Human Development Index (HDI), Bank Credit to the Private Sector (BCPS), Population Growth Rate (POP), Bank Deposits (BDEP), Trade Openness (TO), Real Interest Rate (RIR) and inflation (INF) were employed as independent variables. ADF and PP unit root tests confirmed that there are no I (2) variables. Thus, the ARDL Bounds test was used to identify whether there was cointegration between variables or not and to find the long-term relationship among the variables considered in this study. AIC suggested using the ARDL (3,1,3,3,2,0,3,2,3) model as the best model among the other best 20 models. The Bounds test results confirmed the existence of co-integration between the variables. Accordingly, GCF, HDI, BDEP, and INF have statistically significant negative effects on economic growth, while TO had a statistically significant positive effect in the long run. Moreover, the error correction version of the ARDL model was utilised to examine the short-run dynamic relationship and long-run adjustment. The results indicated that all explanatory variables have statistically significant effects on economic growth in the short run. These findings suggested that Sri Lanka can improve its long-term economic growth by increasing access to finance for the private sector, encouraging productive investments, maintaining price stability, and promoting trade openness.

Keywords: economic growth, banking sector development, financial development, Sri Lanka

I wish to acknowledge T. Vinayagathasan for his guidance and supervision.

DETERMINANTS OF PROFITABILITY IN COMMERCIAL BANKS: AN EMPIRICAL ANALYSIS OF SRI LANKA

Sasikumar Thusiyanthan
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20791@arts.pdn.ac.lk

Banks play a crucial role in driving efficiency within a country's economy, and the profitability of the banking sector is essential for this contribution. However, fluctuations in bank profitability directly impact the economic growth of Sri Lanka. Under these circumstances, earning profits has become a major challenge due to market competition and environmental uncertainties faced by banks. Therefore, this study aimed to identify the internal and external determinants of commercial bank profitability in Sri Lanka. Secondary time-series data from 1990 to 2024 were collected from the World Bank database and the Central Bank of Sri Lanka annual reports. In this study, Return on Assets (ROA) was used as the dependent variable. Capital Adequacy Ratio (CAR), Bank Size (BS), Reserve Ratio (RR), Interest Rate (IR), Inflation (IN), and Economic Growth (GDP) were selected as the independent variables. The ADF and PP unit root tests confirmed that no variables were integrated of order two, I (2). Consequently, the ARDL Bound test was used to examine the long-run relationship among the variables. According to the Akaike Information Criterion (AIC), the ARDL (2, 3, 3, 3, 3, 3, 3) model was chosen from the top 20 models. The Bound test identified a cointegration relationship, showing that Log of Bank Size (LBS), IN, and GDP had a statistically significant positive long-run impact on Return on Assets (ROA). The Error Correction Coefficient determined the short-run relationship and the speed of adjustment. The results indicated that LBS, IR, IN, and GDP had a significant positive short-run impact on ROA. The Granger causality test revealed a unidirectional causal relationship from LBS and RR to ROA, while CAR shared a bidirectional causal relationship with ROA. Based on these findings, policymakers and commercial banks should focus on inflation, bank size, and economic growth to maximise profitability.

Keywords: commercial bank profitability, Return on Assets (ROA)

I wish to acknowledge P. Anusha for her guidance and Supervision

AN ANALYSIS OF CHANGES AND EFFICIENCY IN SRI LANKA'S PUBLIC EXPENDITURE BEFORE AND AFTER THE 2022 ECONOMIC CRISIS

W.M.L.C.B. Wanasinghe
Department of Economics and Statistics, University of Peradeniya
a20809@arts.pdn.ac.lk

In 2022, Sri Lanka faced its most acute macroeconomic crisis in recent history. Following a government request, the International Monetary Fund (IMF) intervened, leading to the implementation of stringent fiscal austerity measures. Using the 2022 economic crisis as a turning point, this study compares public expenditure patterns before and after the crisis. It specifically examined the shifts in government spending under the Classification of the Functions of Government (COFOG) framework and evaluated the efficiency of public spending in the post-crisis period. Adopting a comparative-descriptive research design, this study exclusively depended on secondary data published annually by the Central Bank of Sri Lanka and the Ministry of Finance. This study analysed nine sub-expenditure variables categorised under General Public Services, Economic Services, and Social Services. To account for inflation, all nominal expenditure data were deflated using the GDP deflator to obtain real values. The study employed four fundamental statistical tools to compare expenditure variations between the two periods. Beyond this, the study assessed whether limited fiscal resources have been efficiently allocated across expenditure categories during the post-crisis period, specifically examining their alignment with the economy's actual priorities and needs. Preliminary findings indicated a rising trend in interest payments alongside a contraction in capital expenditure. The study further investigated the government's prioritisation of social welfare and strategic investment in productive sectors, despite the pressure of mandatory recurrent obligations. Ultimately, this research underscores the critical need for strategic public expenditure management to strike an optimal balance between fiscal sustainability, human capital development, and long-term economic growth.

Keywords: public expenditure, GDP deflator, crisis priorities, efficiency

I wish to acknowledge J.M.A. Jayawickrama for his guidance and supervision.

ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික අත්යන්ත්‍ර පේෂ කර්මාන්තයේ වැටුප් මත ශිල්පීය කුසලතාවයේ බලපෑම විශ්ලේෂණය කිරීම (රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අත්යන්ත්‍ර පේෂ කර්මාන්ත ඇසුරින්)

එච්.එච්.ඕ. බණ්ඩාර
ආර්ථික විද්‍යා හා සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20074@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික අත්යන්ත්‍ර පේෂ කර්මාන්තය යනු මෙරට සංස්කෘතික අනන්‍යතාවය විදහා දක්වන වැදගත් ජීවනෝපාය මාර්ගයකි. කෙසේ වෙතත් වර්තමාන ආර්ථික වටපිටාව තුළ පේෂ ශිල්පීන්ගේ වැටුප් ව්‍යූහය ඔවුන් සතු ශිල්පීය කුසලතාව නිසි ලෙස නිරූපණය නොකරන බව පෙනී යයි. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ අත්යන්ත්‍ර පේෂ කර්මාන්තයේ නියුතු ශිල්පීන්ගේ මාසික වැටුප කෙරෙහි ඔවුන් සතු ශිල්පීය කුසලතාවයේ නිර්මාණශීලිත්වය, ව්‍යක්තීය පුහුණුව සහ පළපුරුද්ද වැනි කුසලතාවයන්ගේ බලපෑම විශ්ලේෂණය කිරීම යි. මේ සඳහා මානව ප්‍රාග්ධන න්‍යාය සහ කාර්යක්ෂමතා වැටුප් න්‍යාය න්‍යායාත්මක පදනම් ලෙස භාවිත කර ඇත. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයට අයත් කුඩා පරිමාණ අත්යන්ත්‍ර පේෂ කර්මාන්තශාලා 32 ක් ඇසුරින් අහඹු ලෙස තෝරාගත් කර්මාන්තශාලා 8 ක් ආශ්‍රයෙන් පේෂ කර්මාන්ත ශිල්පීන් 50 දෙනෙකුගෙන් යුත් නියැදියක් ඇසුරින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරන ලදී. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ව්‍යූහගත ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණ වැනි ක්‍රමවේද භාවිත කළ අතර ගුණාත්මක විචල්‍යයක් වන නිර්මාණශීලිත්වය මැනීම සඳහා ලිකර්ට් පරිමාණය යොදා ගන්නා ලදී. රැස්කරගත් දත්ත Excel සහ STATA මෘදුකාංග ඇසුරින් විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය සහ බහු රේඛීය ප්‍රතිපායන ආකෘතියක් මගින් විශ්ලේෂණය කෙරිණි. පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵලවලට අනුව, පේෂ කර්මාන්ත ශිල්පීන්ගේ සේවා පළපුරුද්ද සහ ව්‍යක්තීය පුහුණුව වැටුප් කෙරෙහි සැලකිය යුතු ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන බවත්, ඉහළ නිර්මාණශීලිත්වය සහ සියුම් රටා මතු කිරීමේ හැකියාවන් ඇති ශිල්පීන් සඳහා කාර්යක්ෂමතා වැටුප් සංකල්පයට අනුව ඉහළ අගයක් හිමි වී ඇත. එහෙත් අමුද්‍රව්‍ය මිල ඉහළ යාම, අතරමැදියන්ගේ බලපෑම සහ කුසලතාවයන්ට සරිලන නිසි වැටුප් ක්‍රමවේදයක් නොමැතිවීම වැනි බාහිර පාලන විචල්‍යන් හේතුවෙන් ශිල්පීන්ට තමන් සතු සැබෑ කුසලතාවයන්ට සරිලන සාධාරණ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ නොලැබෙන බවත්, එමගින් ඔවුන් ක්ෂේත්‍රයෙන් ඉවත් වීමේ අවදානමක් පවතින බවත්, තරුණ ප්‍රජාව අත්යන්ත්‍ර පේෂ කර්ම පිළිබඳ දැඩි උනන්දුවක් නොදක්වන බවත් අධ්‍යයනය මගින් සොයා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව සාම්ප්‍රදායික ශිල්පීන් ක්ෂේත්‍රය තුළ රඳවා ගැනීමටත් තරුණ ප්‍රජාව ක්ෂේත්‍රය තුළට ආකර්ශනය කර ගැනීමට නිෂ්පාදන ඒකක ප්‍රමාණයට පමණක් නොව, ඔවුන්ගේ නිර්මාණශීලි කුසලතාවය ද ඇගයීමට ලක් කෙරෙන ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙම අධ්‍යයනය මගින් අවධාරණය කරයි.

ප්‍රමුඛ පද : අත්යන්ත්‍ර පේෂ කර්මාන්තය, මානව ප්‍රාග්ධනය, ශිල්පීය කුසලතාව, සේවක වැටුප්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩී.එන්.බී ගුණවර්ධනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

තේ කර්මාන්තයේ ශ්‍රම ඵලදායිතාවය තීරණය කරන සාධක පිළිබඳ අධ්‍යයනය (වැල්ලඳුර වතුයායේ තේ දළු නෙළන කාන්තාවන් ඇසුරෙන්)

එම්.ඒ.ඩී.කේ මනතුංග
ආර්ථික විද්‍යා හා සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20431@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාව තුළ තේ කර්මාන්තය මඟින් මිලියනයකට පමණ ජීවනෝපායන් සපයන නමුත් අනෙකුත් රටවලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම ඵලදායිතාවය ඉතාමත් අඩු බව නොරහසකි. නවීන තාක්ෂණික ක්‍රමවලට යොමු නොවී සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම අනුගමනය කිරීම නිසා වතු අංශයේ කම්කරුවන් ඔවුන්ගේ හැකියා මට්ටමට වඩා අඩුවෙන් වැඩ කරගෙන යන ආකාරය දක්නට ලැබේ. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වන්නේ තේ දළු නෙළන කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම ඵලදායිතාවය තීරණය වීමට බලපාන හේතු විමර්ශනය කර ශ්‍රම ඵලදායිතාවය වර්ධනය කිරීමට ඉවහල් වන සාධක අධ්‍යයනය කිරීම ය. මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ ප්‍රශ්නය වූයේ ද්විත්ව වැඩ බර ශ්‍රම ඵලදායිතාවය කෙරෙහි බලපාන්නේ කෙසේ ද යන්න යි. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි තේ වතු යායේ පරිපාලන ඒකකවලින් තනි තේ දළු නෙළන්නන් 45 දෙනෙකු සමඟ සිදු කරන ලද ව්‍යූහගත ප්‍රශ්නාවලියක් මත පදනම් වූ සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරන ලදී. ඒ අනුව මෙහි දී පුද්ගලික සාධක, පවුල් සාධක, ආර්ථික සාධක සහ වැඩ පරිසර සාධක ලෙස සාධක හතරක් ඔස්සේ ශ්‍රම ඵලදායිතාවයට බලපාන විචල්‍යයන් ගණනාවකට අදාළ ව දත්ත රැස් කරන ලදී. මෙහි දී බහු රේඛීය ප්‍රතිපායන ආදර්ශය භාවිත කරන ලද අතර එම ප්‍රතිඵලයෙන් පෙනී ගියේ පුද්ගලයාගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය, කුටුම්භ ආදායම, පවුලේ සිටින යැපෙන්නන් සංඛ්‍යාව යනාදිය ශ්‍රම ඵලදායිතාව කෙරෙහි දැඩි බලපෑමක් ඇති කරන බවත් බොහෝ දෙනෙකු රක්තහීනතාවය, නිතර ක්ලාන්තය දැමීම, අධික ශාරීරික විඩාවක් සහ හුස්ම ගැනීමේ අපහසුතාව යනාදියෙන් පීඩා විඳින බවත් ය. මෙම ප්‍රතිඵල අනුව පෙනී ගියේ ද්විත්ව බර තේ දළු නෙලන කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම ඵලදායිතාවය සමග බැඳී පවතින බවත් නිවසේ වැඩ සහ රැකියා ස්ථානයේ වැඩ යන දෙක කිරීමට සිදුවීම මගින් ඔවුන්ගේ ශ්‍රම ඵලදායිතාවය පහළ යන බවත් ය.

ප්‍රමුඛ පද : තේ නෙළන්නන්, තේ වතු, ඵලදායිතාව, ශ්‍රී ලංකාවේ තේ කර්මාන්තය, ශ්‍රම ඵලදායිතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩී.එන්.බී ගුණවර්ධනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය කුටුම්භවල ආදායම හා සේවා නියුක්තිය කෙරෙහි බීඩි කර්මාන්තයේ බලපෑම පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

එච්.පී.ආර්.එම් විජේසිංහ
ආර්ථික විද්‍යා හා සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20857@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ආර්ථිකය තුළ විධිමත් රැකියා අවස්ථා සීමිත වීම හේතුවෙන් බීඩි කර්මාන්තය වැනි අවිධිමත් ස්වයං රැකියා අඩු ආදායම්ලාභී කුටුම්භයන්ගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය මාර්ගයක් බවට පත්ව ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ බුලත්කොහුපිටිය ප්‍රදේශය කේන්ද්‍ර කරගනිමින් ග්‍රාමීය කුටුම්භවල සේවා නියුක්තිය හා ආදායම කෙරෙහි බීඩි කර්මාන්තයේ බලපෑම විමර්ශනය කිරීම යි. උප අරමුණු ලෙස බීඩි කර්මාන්තය මත ආර්ථික වශයෙන් යැපීමේ ප්‍රතිශතය කෙරෙහි බලපාන සාධක හඳුනාගැනීම සහ ශ්‍රමිකයන් මුහුණ දෙන වෘත්තීය සෞඛ්‍ය අවදානම් පරීක්ෂා කිරීම සිදු කරන ලදී. ඒ සඳහා හිමබෝල නියැදීම් ක්‍රමවේදය යටතේ බීඩි කර්මාන්තයේ නියුතු කුටුම්භ 60ක් ඇසුරින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරන ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා නියැදියේ ලක්ෂණ විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය මඟින් ද, ආර්ථික යැපීම කෙරෙහි බලපාන සාධක හඳුනාගැනීම සඳහා බහු රේඛීය ප්‍රතිපායන විශ්ලේෂණයක් ද භාවිත කරන ලදී. ප්‍රතිපායන ආකෘතියේ ප්‍රතිඵලවලට අනුව කුටුම්භයක ස්ථාවර විධිමත් රැකියාවක් පැවතීම බීඩි කර්මාන්තය මත ආර්ථික වශයෙන් යැපීම 28.59%කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කරන බව පෙනී ගියේ ය. එසේ ම ශ්‍රමිකයාගේ අත්දැකීම් වැඩි වන විට බීඩි කර්මාන්තය මත යැපීම ධනාත්මකව ද, ශ්‍රමිකයාගේ වයස වැඩි වන විට යැපීම සෘණාත්මකව ද බලපාන බව තහවුරු විය. කර්මාන්තය හේතුවෙන් ඇති වන දිගුකාලීන වෘත්තීය සෞඛ්‍ය අවදානම සහ කුටුම්භයන්ගේ ආර්ථික යැපීම අතර ශක්තිමත් ධනාත්මක සම්බන්ධතාවයක් පවතින අතර, සෞඛ්‍ය අවදානම් සහිත කුටුම්භවල යැපීම 16.73%කින් ඉහළ අගයක් ගනී. කෙසේ වෙතත් අධ්‍යාපන මට්ටම සහ පවුලේ ප්‍රමාණය ආර්ථික යැපීම කෙරෙහි සංඛ්‍යානමය වශයෙන් සැලකිය යුතු බලපෑමක් නොදක්වයි. මෙම සොයාගැනීම් අනුව නිගමනය කළ හැක්කේ විකල්ප ස්ථාවර රැකියා නොමැතිකම සහ වෘත්තීය සෞඛ්‍ය පිරිහීම හේතුවෙන් ග්‍රාමීය දුප්පත් ජනතාව බීඩි කර්මාන්තය තුළ "අවදානම් උගුලක" සිරවී ඇති බවයි. එබැවින් මෙම ශ්‍රමිකයන්ගේ ජීවන තත්ත්වය නංවාලීම සඳහා ග්‍රාමීය රැකියා විවිධාංගීකරණය කිරීම, විධිමත් සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රමවේද සහ සෞඛ්‍ය පහසුකම් සැලසීම සඳහා රජය මැදිහත් විය යුතු බව මෙම අධ්‍යයනය යෝජනා කරයි.

ප්‍රමුඛ පද : අවිධිමත් අංශය, ආර්ථික යැපීම, බහු රේඛීය ප්‍රතිපායනය, බීඩි කර්මාන්තය, වෘත්තීය සෞඛ්‍ය අවදානම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩී.එන්.බී ගුණවර්ධනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

வங்கிகளின் வைப்புக்கள்மீது பணவீக்கத்தின் தாக்கம்: இலங்கை குறித்த செயலறிவு ரீதியான ஓர் ஆய்வு

சிவானந்தன் துஷாந்தி
பொருளியல் மற்றும் புள்ளிவிபரவியல் துறை
a20172@arts.pdn.ac.lk

நிதிச் சந்தைகள் மற்றும் பொருளாதார ஸ்திரத்தன்மை ஆகியவற்றில் வங்கிகளின் முக்கிய பங்கைக் கருத்தில் கொள்ளும்போது, பணவீக்கத்திற்கும் வங்கி வைப்பு நடத்தைக்குமிடையே உள்ள தொடர்பைப் புரிந்துகொள்வது ஒரு முக்கியமான விடயமாகும். இவ்வாய்வில் இலங்கையில் வங்கி வைப்புக்கள்மீது பணவீக்கம் எவ்வாறான தாக்கத்தினைச் செலுத்துகின்றது என்பதை 1990 தொடக்கம் 2024 வரையான வருடாந்த காலத்தொடர்த் தரவுகளைப் பயன்படுத்தி ஆய்வு செய்யப்பட்டுள்ளது. இங்கு சார்ந்த மாறியாக மொத்த வைப்புக்களும் (TD), சாரா மாறிகளாக பணவீக்கம் (INF), தலா தனிநபர் மொத்த உள்நாட்டு உற்பத்தி (GDPPCGR), வங்கிக் கிளைகளின் எண்ணிக்கை (TBB), பணநிரம்பல் (MS), மற்றும் நிறையளிக்கப்பட்ட சராசரி வைப்பு வட்டி வீதம் (AWDR) என்பனவும் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. இவற்றில் GDPPCGR மற்றும் INF ஆகிய மாறிகளுக்கான தரவுகள் உலக வங்கித் தரவுத் தளத்திலிருந்தும் TD, MS, TBB மற்றும் AWDR ஆகிய மாறிகளுக்கான தரவுகள் இலங்கை மத்திய வங்கி ஆண்டறிக்கைகளிலிருந்தும் பெறப்பட்டுள்ளன. ADF மற்றும் PP அலகு மூலச் சோதனையின்படி மாறிகள் I(0), I(1) ஆகவும் காணப்படுவதனால் ARDL மாதிரியுரு இவ்வாய்வில் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளது. உத்தம காலதாமத மட்டச் சோதனையான AIC தகுதி விதியின் அடிப்படையில் முதல் 20 சிறந்த மாதிரியுருக்களில் ARDL (3,3,3,3,3,3) எனும் மாதிரியுரு தெரிவு செய்யப்பட்டுள்ளதோடு ARDL bounds சோதனை மூலம் மாறிகளுக் கிடையிலான கூட்டு ஒருங்கிணைபுத் தொடர்பு இருப்பது இணங்காணப்பட்டுள்ளது. இதனடிப்படையில் நீண்ட காலத்தில் INF, MS, TBB, AWDR என்பன TD மீது பொருளுள்ள வகையில் நேர்கணியத் தாக்கத்தினையும், GDPPCGR எவ்வித தாக்கத்தினையும் செலுத்தவில்லை. மற்றும் மாறிகளுக்கிடையிலான குறுங்காலத் தொடர்பு மற்றும் நீண்டகாலச் சரிப்படுத்தலை அறிவதற்கு வழுச்சரிப்படுத்தல் மாதிரியுரு பயன்படுத்தப் பட்டுள்ளதோடு, குறுங்காலத்தில் INF ஆனது TD மீது பொருளுள்ள வகையில் எதிர்கணியத் தாக்கத்தினையும், MS, TBB, GDPPCGR, AWDR நேர்கணியத் தாக்கத்தினையும் கொண்டுள்ளன. இங்கு மாறிகளுக்கிடையிலான காரண காரியத் தொடர்பினை அறிந்து கொள்வதற்குக் கிறிஞ்சர் காரண காரியச் சோதனை பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளதோடு MS ஆனது TD மீது ஒருவழிக் காரணகாரிய தொடர்பினையும், AWDR மற்றும் TD என்பன இருவழிக் காரணகாரியத் தொடர்புகளையும் கொண்டுள்ளன என முடிவுகள் பெறப்பட்டுள்ளன. பணவீக்க காலங்களில் பொதுமக்களின் நீண்டகால வைப்புக்களை தக்க வைக்க, பணவீக்க வீதத்திற்கு ஏற்ப வட்டிவீதக் கொள்கைகளை மத்திய வங்கி உறுதி செய்ய வேண்டும் என இவ்வாய்வின் முடிவுகள் பரிந்துரை செய்கின்றன.

திறவுச் சொற்கள்: மொத்த வங்கி வைப்புக்கள், பணவீக்கம், ARDL மாதியுரு.

அனுஷா பத்மகாந்தன் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

பெண்களின் வலுவூட்டலில் நுண்நிதியின் வகிப்பங்கு: பதுளை மாவட்டத்தின் கிலனல்பின் பெருந்தோட்டம் குறித்த செயலறிவு ரீதியான ஆய்வு

ஜோதிக்கண்ணன் ஹம்சாயினி
பொருளியல் மற்றும் புள்ளிவிபரவியல் துறை
a20212@arts.pdn.ac.lk

குறைந்த வருமானம் பெறுபவர்கள் மற்றும் அவர்களது முயற்சியாண்மை வைப்புகள், கடன்கள், கட்டண வசதிகள் மற்றும் காப்புறுதி வசதிகள் உள்ளிட்ட நிதி சேவைகளை பரந்த வீச்சில் வழங்கி முயற்சியாளர்களின் வருமான அதிகரிப்புச் செயற்பாடுகளுக்கு உதவுதல் நுண்நிதி எனப்படும். இவ்வாய்வானது, பதுளை மாவட்டத்தின் கிலனல்பின் பெருந்தோட்டப் பெண்களின் வலுவூட்டலுக்கும் நுண்நிதிச் சேவைகளுக்கும் இடையிலான தொடர்பை மதிப்பீடு செய்வதை முதன்மை நோக்கமாகக் கொண்டுள்ளது. ஆய்வு முறையியலின்படி, கிலனல்பின் தோட்டத்தில் 200 பெண்களில் நுண்நிதிச் சேவைகளைப் பெறும் 80 பெண்கள் எளிய எழுமாற்று மாதிரி எடுப்பு முறையின்கீழ் மாதிரியாகத் தெரிவு செய்யப்பட்டுள்ளனர். முதலாம் நிலைத் தரவானது தேயிலைப் பெருந்தோட்டப் பெண் தொழில் முயற்சி யாளர்களிடமிருந்து கட்டமைக்கப்பட்ட வினாக்கொத்து மற்றும் நேர்காணல்கள் மூலமும் இரண்டாம் நிலைத்தரவானது அறிக்கைகள், சஞ்சிகைகள் மற்றும் திணைக்களங்கள் மூலம் சேகரிக்கப்பட்டுள்ளன. சேகரிக்கப்பட்ட தரவுகள் விவரண, புள்ளிவிபர பகுப்பாய்வு மற்றும் பன்மடங்கு பிற்செலவு பகுப்பாய்வு மாதிரியுருக்களைப் பயன்படுத்தி STATA மற்றும் MS Excel மென் பொருட்களின் உதவியுடன் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளன. ஆய்வின் முக்கிய கண்டுபிடிப்புகளின்படி, கிலனல்பின் பெருந்தோட்டப் பெண்களின் வலுவூட்டலில் நுண்நிதியில் எதிர்க்கணிய தாக்கத்தை ஏற்படுத்தியுள்ளது, ஆய்வு மாதிரியில் உள்வாங்கப்பட்ட 86.26% ஆன பெண்கள் மோசமான பன்முகக் கடன் சுமை யினால் கடுமையாகப் பாதிக்கப்பட்டுள்ளனர். மேலும், 92.5% மான பெண்கள் தங்களின் குடும்ப மற்றும் சமூக உறவுகளில் விரிசல்கள், மன உளைச்சல் போன்ற சமூக வலுவூட்டலில் பாதகமான விளைவுகளை எதிர்கொண்டுள்ளனர். அத்துடன், அதிக வட்டி வீதங்கள் மற்றும் முறையற்ற கடன் முகாமைத்துவம் காரணமாக, 80% ஆன பெண்கள் பொருளாதார ரீதியிலான பின்னடைவை சந்தித்துள்ளனர் என்பது புள்ளிவிவர ரீதியாக உறுதி செய்யப்பட்டுள்ளது. இக்கடன் சுமையானது கடன் பொறிக்குள் தள்ளியுள்ளது. எனவே, பெருந் தோட்டப் பெண்களின் உண்மையான பொருளாதார வலுவூட்டலை உறுதி செய்ய வேண்டுமாயின், வட்டி வீதங்களை ஒழுங்குபடுத்தல், முறையான நிதியியல் முகாமை மற்றும் விழிப்புணர்வை அரச மற்றும் அரச சார்பற்ற நிறுவனங்கள் ஒருங்கிணைந்து வழங்க வேண்டும் என இவ்வாய்வு பரிந்துரைக் கிறது.

திறவுச் சொற்கள்: நுண்நிதிச் சேவைகள், வருமானம், சுயதொழில்

சின்னதுரை விஜயகுமார் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

பணவீக்கத்தின் மீது நாணயக்கொள்கை மற்றும் இறைக்கொள்கைகளின் தாக்கம்: இலங்கை குறித்த ஆய்வு

ஹரிணி சிதம்பரம்
பொருளியல் மற்றும் புள்ளிவிபரவியல் துறை
a20220@arts.pdn.ac.lk

ஒரு நாட்டின் பொருளாதார நிலைத்தன்மையை உறுதி செய்வதில் நாணயக்கொள்கை மற்றும் இறைக்கொள்கைக் கருவிகள் முக்கிய பங்கினை வகிக்கின்றன. இலங்கையின் பணவீக்கத்தைக் கட்டுப்படுத்துவதற்காக, இலங்கை அரசாங்கத்தால் நடைமுறைப்படுத்தப்படும் இறைக்கொள்கை மற்றும் மத்திய வங்கியால் நடைமுறைப்படுத்தப்படும் நாணயக்கொள்கை நடவடிக்கைகளின் செயல்திறனை 1990-2024 ஆம் ஆண்டு வரையான வருடாந்த காலத்தொடர் தரவுகளைப் பயன்படுத்தி ஆராய்வது இவ்வாய்வின் நோக்கமாகும். இவ்வாய்வில், பணவீக்கம் (INF) சார்ந்த மாறியாகவும், பண நிரம்பல் (MS), வட்டி வீதம் (IR), நாணயமாற்று வீதம் (EXR), அரசாங்க செலவினம் (GVE) மற்றும் அரசாங்க வருவாய் (GVR) ஆகியவை சாரா மாறிகளாகவும் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. மத்திய வங்கி மற்றும் உலக வங்கி தரவுத்தளங்களிலிருந்து பெறப்பட்ட இரண்டாம் நிலைத் தரவுகளை அடிப்படையாகக் கொண்டு பொருளியலளவை நுட்பங்களை பயன்படுத்தி இவ்வாய்வில் பகுப்பாய்வு மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளது. அதன்படி, மாறிகளின் நிலைத்தன்மையை கண்டறிவதற்காக ADF மற்றும் PP போன்ற அலகுமூலச் சோதனைகளும், மாறிகளுக்கிடையிலான நீண்டகால தொடர்பு மற்றும் கூட்டு ஒருங்கிணைப்புத் தொடர்பினை பரிசோதிப்பதற்காக ARDL Bounds சோதனையும் மாறிகளுக்கிடையிலான குறுங்காலத் தொடர்புகள் மற்றும் நீண்டகால சரிப்படுத்தல் ARDL மாதிரியுருவின் வழுசரிப்படுத்தல் வடிவத்தினைப் பயன்படுத்தியும் இறுதியாக மாறிகளுக்கிடையிலான காரணகாரியத் தொடர்பினை கண்டறிய கிறஞ்சர் காரண காரியச் சோதனையும் மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளது. ARDL மாதிரி முடிவுகளின்படி, குறுங்காலத்தில் பணநிரம்பல், அரசாங்க செலவினம் என்பன பணவீக்கத்தின் மீது நேர்க்கணிய தாக்கத்தினையும், வட்டி வீதம், நாணயமாற்று வீதம் மற்றும் அரசாங்க வருவாய் ஆகியவை பணவீக்கத்தின் மீது எதிர்த் தாக்கத்தினையும் ஏற்படுத்தியுள்ளன. மேலும், அரசாங்க செலவினம் மற்றும் அரசாங்க வருவாய் என்பன நீண்டகாலத்தில் எவ்வித தாக்கத்தினையும் பணவீக்கத்தில் செலுத்தவில்லை. இவற்றுடன், கிறஞ்சர் காரண காரியச் சோதனை முடிவுகளின்படி பணநிரம்பல், நாணயமாற்று வீதம் மற்றும் அரசாங்க செலவினம் மற்றும் அரசாங்க வருவாய் ஆகியவை பணவீக்கத்தை விளக்குவதில் ஒருவழி காரண காரியத் தொடர்பினைக் கொண்டுள்ளதுடன் வட்டி வீதம் பணவீக்கத்துடன் இருவழி காரணகாரியத் தொடர்பினை கொண்டுள்ளது என்பது வெளிப்படுத்தப் பட்டுள்ளது. மேலும், அடிப்படையில் மாறிகளுக்கிடையில் நீண்டகால கூட்டு ஒருங்கிணைப்புத் தொடர்பு காணப்படுகின்றது என்பது உறுதிப்படுத்தப் பட்டுள்ளது. எனவே, இலங்கையில் விலை நிலைத்தன்மையை பேணுவதற்காக வட்டி வீதம், பணநிரம்பல் மற்றும் நாணயமாற்று வீதம் போன்ற நாணயக்கொள்கை கருவிகளை சீரான மட்டத்தில் பராமரிக்க வேண்டுமென்பதுடன் பொருத்தமான அரசாங்க செலவு மற்றும் அரசாங்க வருவாயையும் பேண வேண்டும்.

திறவுச் சொற்கள்: பணவீக்கம், நாணயக்கொள்கை, இறைக்கொள்கை

சங்கரன் விஜேசந்திரன் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

இலங்கையின் பொதுக்கடனைத் தீர்மானிக்கும் பேரினப் பொருளாதாரக் காரணிகள்: உள்நாட்டுக் கடன் மற்றும் வெளிநாட்டுக்கடன் குறித்த சிறப்பு ஆய்வு

சந்தனம் லெரின் கெத்சியா
பொருளியல் மற்றும் புள்ளிவிபரவியல் துறை
a20327@arts.pdn.ac.lk

பொதுப்படுகடன் என்பது அரசாங்கம் வரவுசெலவு திட்டப்பற்றாக்குறையை நிவர்த்தி செய்யும் நோக்கில் ஒரு குறிப்பிட்ட திகதியில் பெற்றுள்ள மொத்த நிதிப் பொறுப்புகளின் தொகையாகும். வளர்ந்து வரும் நாடுகள் அரசின் வரவு செலவுத் திட்ட பற்றாக்குறையை ஈடுசெய்வதற்காக உள்நாட்டு மற்றும் வெளிநாட்டுக் கடன்களைப் பெற்றுக்கொள்கின்றன. 1990-2024 ஆண்டு வரை யிலான வருடாந்த காலத்தொடர்த் தரவுகளைப் பயன்படுத்தி இலங்கையின் பொதுப்படுக்கடன் என்ற வகையில் உள்நாட்டுக்கடன் மற்றும் வெளிநாட்டுக் கடன் மீது செல்வாக்குச் செலுத்தும் பேரினப் பொருளாதாரக் காரணிகளை இரு மாதிரியுருக்களைக் கொண்டு பொருளியலவை நுட்ப முறைகளைக் கொண்டு ஆராய்வதே இவ்வாய்வின் நோக்கமாகும். இங்கு உள்நாட்டுக்கடன் மற்றும் வெளிநாட்டுக்கடன் சார்ந்தமாறிகளாகவும் வரவுசெலவுத் திட்டப் பற்றாக்குறை, மொத்த உள்நாட்டு உற்பத்தி வளர்ச்சி வீதம், நாணயமாற்றுவீதம், நேரடி வெளிநாட்டு முதலீடு, பணவீக்கம், பணநிரம்பல், வட்டி விகிதம் மற்றும் அரசாங்க முதலீடுகள் போன்றவை சாரா மாறிகளாகவும் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளது. இவ்வாய்வானது மத்தியவங்கி, உலகவங்கி மற்றும் சர்வதேச நாணய நிதியம் போன்ற இரண்டாம் நிலைத் தரவுத்தளங்களிலிருந்து தரவுகளைப் பெறப்பட்டுள்ளது. இவ்வாய்வு ADF மற்றும் PP அலகுமூலச் சோதனைகள், ARDL Bounds சோதனை, வழுச்சரிப்படுத்தல் சோதனை மற்றும் கிறஞ்சர் காரணகாரிய சோதனை போன்ற பகுப்பாய்வு நுட்பங்களைப் பயன்படுத்தி முறையே மாறிகளிற்கிடையிலான நிலைத்த தன்மை, நீண்டகாலத் தொடர்பு மற்றும் கூட்டு ஒருங்கிணைப்புத் தொடர்புகள், வழுச்சரிப்படுத்தல் வேகம் மற்றும் காரணகாரியத் தொடர்பு போன்றவை கண்டறியப்பட்டுள்ளது. இவ்வாய்வின் முடிவுகளின் அடிப்படையில், வரவுசெலவுத் திட்டப் பற்றாக்குறை, நாணய மாற்று வீதம் மற்றும் வட்டிவீதம் ஆகியவை பொதுக் கடனுடன் நேர்த் தொடர்பைக் கொண்டுள்ளதையும், பொருளாதார வளர்ச்சி வீதம் பொதுக்கடனில் எதிர்மறையான தாக்கத்தை ஏற்படுத்துவதையும் வெளிப்படுத்தியுள்ளன. அந்தவகையில் சார்ந்த மாறியான உள்நாட்டுக் கடன் சாராமாறிகளுடன் நீண்டகால தொடர்பினை கொண்டிருக்கும் அதேவேளை மற்றுமொரு சார்ந்த மாறியான வெளிநாட்டுக்கடன் நீண்டகால பொருளாதார காரணிகளால் அல்லாமல் பெரும்பாலும் குறுங்கால வெளிப்புறக் காரணிகளால் பாதிக்கப்பட்டுள்ளது. இலங்கையின் உள்நாட்டு மற்றும் மொத்தப் பொதுக் கடன்கள் நிலையான நீண்டகால பொருளாதார தொடர்புகளால் பாதிக்கப்பட்டுள்ளன. அதேசமயம் வெளிநாட்டுக் கடன் ஒப்பீட்டளவில் அதிக மாறுபாடும் வெளிப்புற சார்பும் கொண்டதாக உள்ளது. எனவே, கடன் நிலைத்தன்மையையும் உறுதிப்படுத்துவதற்கு திறமையான கடன் முகாமைத்துவம் அவசியமானவை என்பதை இவ்வாய்வு வலியுறுத்துகிறது.

திறவுச் சொற்கள்: ARDL மாதிரியுரு, பொதுப்படுகடன், உள்நாட்டுக்கடன், வெளிநாட்டுக்கடன், மொத்தக்கடன்

சங்கரன் விஜேசந்திரன் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

நுவரெலியா சென்மாகிரட் கிராமசேவகப் பிரிவில் வாழ்கின்ற குழந்தைகளின் போசணைமட்டத்தின் மீது பொருளாதார நெருக்கடியின் தாக்கம்

திலகநாதன் கோமதி
பொருளியல் மற்றும் புள்ளிவிபரவியல் துறை
a20332@arts.pdn.ac.lk

இலங்கையில் 2021ஆம் ஆண்டில் ஏற்பட்ட பொருளாதார நெருக்கடி நாட்டின் சமூக மற்றும் பொருளாதார நிலைகளில் குறிப்பிடத்தக்க மாற்றங்களை ஏற்படுத்தியுள்ளது. குறிப்பாக, உணவுப் பொருட்களின் விலை உயர்வு, குடும்ப வருமானக் குறைவு, வேலைவாய்ப்பின்மை மற்றும் எரிபொருள்களின் விலை அதிகரிப்பு போன்ற காரணிகள் நாட்டின் பொருளாதாரத்தில் தாக்கத்தை ஏற்படுத்தியுள்ளன. இவ்வாய்வின் பிரதான நோக்கம், நுவரெலியா மாவட்டத்தின் சென்மாகிரட் கிராம சேவகப் பிரிவில் வாழ்கின்ற 5 வயதிற்குட்பட்ட குழந்தை களின் போஷணை மட்டத்தில் பொருளாதார நெருக்கடியின் தாக்கத்தை ஆராய்வதாகும். ஆய்வுப் பிரதேசத்தில் வாழ்கின்ற குறைந்த வருமானத்தைக் கொண்ட குடும்பங்களிலிருந்து எளிய எழுமாற்று மாதிரி முறையின் மூலம் 50 குடும்பங்கள் தெரிவுச் செய்யப்பட்டன. இவ்வாய்வில் முதலாம் நிலை மற்றும் இரண்டாம் நிலைத் தரவுகள் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளது. முதலாம் நிலை தரவுகள் கட்டமைக்கப்பட்ட வினாக்கொத்து, முக்கிய பங்குதாரர்களுடனான நேர்காணல் மற்றும் குழுக்கலந்துரையாடல் மூலமாக சேகரிக்கப்பட்டுள்ளன. இரண்டாம் நிலைத் தரவுகள் கிராம சேவகப் பிரிவின் அறிக்கைகள், மருத்துவ அறிக்கைகள், மானிடவியல் தரவுகள் மற்றும் தொடர்புடைய பிற வெளியீடு களிலிருந்து பெறப்பட்டுள்ளன. இவ்வாய்வில் அளவுசார் மற்றும் பண்புசார் ஆய்வு அணுகுமுறைகள் பயன்படுத்தப்பட்டன. இங்கு போசணைமட்டம் சார்ந்த மாறியாகவும், குடும்ப வருமானம், உணவுப் பொருட்களின் விலை மற்றும் செலவு, உணவு நுகர்வு முறை, கல்வி, சுகாதாரம், வேலைவாய்ப்பு மற்றும் குடும்ப உறுப்பினர்களின் எண்ணிக்கை ஆகியவை சாரா மாறிகளாகவும் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. தரவுகள் விபரண புள்ளிவிபரவியல், வினாக்கொத்தின் நம்பகத்தத்தன்மையை அறிந்து கொள்வதற்காக நம்பகத்தன்மைச் சோதனை யும், இரு மாறிகளுக்கிடையிலான தொடர்பினை கண்டறிவதற்கு பியர்சன் தொடர்பு பகுப்பாய்வு மற்றும் பன்மடங்கு பிற்செலவுப் பகுப்பாய்வு ஆகியவற்றின் மூலம் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டன. தரவுகள் E-Views மற்றும் Ms Excel மென்பொருட்கள் மூலமாக பகுப்பாய்வுச் செய்யப்பட்டுள்ளன. ஆய்வு முடிவுகளின்படி, கல்வி, சுகாதாரம், வேலைவாய்ப்பு மற்றும் குடும்ப அளவு ஆகியவை குழந்தைகளின் போசணை மட்டத்தில் 5% பொருளுண்மை மட்டத்தில் புள்ளிவிபர ரீதியாகக் குறிப்பிடத்தக்க தாக்கத்தை ஏற்படுத்தியுள்ளன. மேலும், குடும்ப வருமானம் 10% பொருளுண்மை மட்டத்தில் குறிப்பிடத்தக்க தாக்கத்தை வெளிப்படுத்தியுள்ளன. பொருளாதார நெருக்கடியானது குடும்பங்களின் கொள்வனவுத்திறன் மற்றும் உணவுப் பாதுகாப்பைக் குறைப்பதன் மூலம் குழந்தைகளின் போசணை மட்டத்தைப் பாதித்துள்ளது என்பதும் கண்டறியப்பட்டுள்ளது. எனவே, குழந்தைகளின் போசணை மட்டத்தை மேம்படுத்துவதற்கும் பாதிக்கப்படக்கூடிய குடும்பங்களுக்கு ஆதரவு வழங்குவதற்கும் பொருத்தமான கொள்கை நடவடிக்கைகள் அவசியமானவை என இவ்வாய்வு வலியுறுத்துகிறது.

திறவுச் சொற்கள்: பொருளாதார நெருக்கடி, குடும்ப வருமானம், உணவுப் பாதுகாப்பு, குழந்தை போசணை, பெருந்தோட்டப் பகுதி

சின்னதுரை விஜயகுமார் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

உள்நாட்டு மற்றும் வெளிநாட்டுச் சுற்றுலாப் பயணிகளின் வருகையில் பொருளாதார மற்றும் பொருளாதாரமல்லாக் காரணிகளின் தாக்கம்: இலங்கை குறித்த ஆய்வு

அசோக்குமார் மேனுஜா
பொருளியல் மற்றும் புள்ளிவிபரவியல் துறை
a20443@arts.pdn.ac.lk

இலங்கையின் நீடித்த பொருளாதார வளர்ச்சிக்கும், அந்நிய செலாவணி வருமானத்தின் அதிகரிப்பிற்கும், வேலைவாய்ப்பு உருவாக்கத்திற்கும் பங்களிப்புச் செய்யும் பிரதான துறைகளில் ஒன்றாகச் சுற்றுலாத்துறை காணப் படுகின்றது. 1990 - 2024 ஆம் ஆண்டு வரையான வருடாந்த காலத்தொடர்த் தரவுகளைப் பயன்படுத்தி, இலங்கையின் உள்நாட்டு மற்றும் வெளிநாட்டுச் சுற்றுலாப் பயணிகளின் வருகையில் பொருளாதார மற்றும் பொருளாதார மல்லாத காரணிகள் ஏற்படுத்தும் தாக்கத்தினை இனங்காண்பதற்கு, நுகர்வோர் கேள்விக் கோட்பாட்டின் அடிப்படையில் இரு வெவ்வேறான பிற்செலவு மாதிரியுருக்கள் மூலம் ஆராயப்பட்டுள்ளது. பொருளாதாரக் காரணிகளாகத் தனிநபர் மொத்த உள்நாட்டு உற்பத்தி (PCG), நாணயமாற்று வீதம் (EXR), பணவீக்கம் (INF), திறந்த பொருளாதாரம் (TOP) ஆகிய மாறிகளும், பொருளா தாரமல்லாத காரணிகளாக அரசியல் ஸ்திரத்தன்மை (POL), பதிவுசெய்யப்பட்ட விடுதிகளின் எண்ணிக்கை (RHR), இயற்கைப் பேரழிவுகள் (DIS) ஆகிய மாறிகள் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளது. ஆய்விற்காக இலங்கை மத்தியவங்கி, இலங்கைச் சுற்றுலாத்துறை அபிவிருத்தி அதிகார சபை மற்றும் உலக வங்கி போன்ற தரவுத்தளங்களிலிருந்து இரண்டாம் நிலைத்தரவுகள் பெறப்பட்டுள்ளது. பொருளியலளவை பகுப்பாய்விற்காக ADF மற்றும் PP, ARDL Bounds, ARDL மாதிரியுருவின் வழுச்சரிப்படுத்தல், கிறஞ்சர் காரண காரிய சோதனை போன்ற சோதனைகளை அடிப்படையாகக் கொண்டு முறையே மாறிகளிற்கிடையிலான நிலைத்த தன்மை, மாறிகளின் நீண்டகால நிலைத்த சமநிலை, மாறிகளுக்கிடையிலான காரணகாரியத் தொடர்பினைக் கண்டறிய பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. இப்பகுப்பாய்வின் முடிவுகளின்படி மாதிரியுரு (I,II) இல் RHR,POL ஆகிய மாறிகள் நீண்ட காலத்தில் புள்ளிவிபர ரீதியாக பொருளுள்ள வகையில் நேர்த்தாக்கத்தைச் செலுத்தியுள்ளது. மாதிரியுரு (I,II) இல் PCG மாறியானது புள்ளிவிபர ரீதியாக எவ்வித தாக்கத்தையும் செலுத்தவில்லை. மாதிரியுரு (II-TFA) இல் EXR ,TOP ஆகிய மாறிகள் நீண்ட காலத்தில் புள்ளிவிபர ரீதியாக பொருளுள்ள வகையில் நேர்த் தாக்கத்தைச் செலுத்தியுள்ளது. இரண்டு மாதிரியுருக்களுக்கும் சார்ந்தமாறி மற்றும் சாராமாறிகளுக்கிடையில் கூட்டு ஒருங்கிணைப்புத்தொடர்பு உறுதிப்படுத்தப் பட்டுள்ளது. வழுச்சரிப்படுத்தல் குணகத்தின் அடிப்படையில் உள்நாட்டுச் சுற்றுலா வருகையைவிட, வெளிநாட்டுச் சுற்றுலா வருகையானது 69.4% மிக வேகமான சரிப்படுத்தல் வீதத்தைக் கொண்டிருப்பதைக் காட்டுகின்றது. எனவே, வெளிநாட்டு சுற்றுலா வருகையானது வெளிவாரி அதிர்ச்சிகளிலிருந்து மிக விரைவாக மீண்டெழும் திறனைக் கொண்டுள்ளது கண்டறியப்பட்டுள்ளது. எனவே இலங்கை அரசாங்கமானது வெளிநாட்டுச் சுற்றுலா வருகையை மேம்படுத்த நடவடிக்கைகளை மேற்கொண்டு அதனை முதன்மைப்படுத்த வேண்டும்.

திறவுச்சொற்கள் *:* உள்நாட்டுச் சுற்றுலா, வெளிநாட்டுச் சுற்றுலா, பொருளாதாரக் காரணிகள், பொருளாதாரமல்லாத காரணிகள்

சங்கரன் விஜேசந்திரன் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக் கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

பொருளாதார வளர்ச்சியின் மீது பணவீக்கத்தின் தாக்கம் இலங்கை குறித்த செயலறிவு ரீதியான ஆய்வு.

செல்வச்சிவகுமார் குலோஜனா
பொருளியல் மற்றும் புள்ளிவிபரவியல் துறை
a20693@arts.pdn.ac.lk

பேரின பொருளாதாரத்தின் மிக அடிப்படையான நோக்கங்களில் ஒன்று குறைந்த பணவீக்கத்துடன் உயர் பொருளாதர வளர்ச்சியைத் தக்கவைத்துக் கொள்வதாகும். பணவீக்கம் மற்றும் பொருளாதார வளர்ச்சி ஆகிய இரண்டு மாறிகளுமே இலங்கையில் தளம்பல் நிலையிலேயே உள்ளது. இந்நிலையில் இந்த ஆய்வு, இலங்கையில் பொருளாதார வளர்ச்சியின் மீது பணவீக்கத்தின் தாக்கத்தினை 1990-2024 வரையான வருடாந்த காலத்தொடர் தரவுகளைப் பயன்படுத்தி ஆய்வு செய்துள்ளது. இங்கு பணவீக்கமானது உள்நாட்டு பண வீக்கம், இறக்குமதி பணவீக்கம் என இரண்டாகப் பிரித்து ஆய்வு செய் யப்பட்டுள்ளது. இவ்வாய்வில் சார்ந்த மாறியாக மொத்த உள்நாட்டு உற் பத்தியும் (GDPR) சாராமாறிகளாக உள்நாட்டு பணவீக்கம்(DIF), இறக்குமதி பணவீக்கம்(IIF), நாணயமாற்று வீதம்(EXR), வட்டி வீதம்(LIR), அரசாங்க செலவினம்(GEX) மற்றும் வர்த்தகத்தின் திறந்ததன்மை(OS) ஆகியன அமை கின்றன. மத்திய வங்கி மற்றும் உலக வங்கித் தரவுத்தளங்களிலிருந்து பெறப்பட்ட இரண்டாம் நிலை தரவுகளை அடிப்படையாகக் கொண்டு பொருளியளளவைப் பகுப்பாய்வில், மாறிகளிற்கிடையிலான நிலைத்தன்மை யினைக் கண்டறிவதற்காக ADF மற்றும் PP போன்ற அலகுமூலச் சோதனை களும் நீண்டகாலத் தொடர்பு மற்றும் கூட்டு ஒருங்கிணைப்புத் தொடர்பு களினைக் கண்டறிவதற்காக ARDL Bounds சோதனையும், மாறிகளிற் கிடையிலான குறுங்காலத் தொடர்பு மற்றும் நீண்டகாலச் சரிப்படுத்தலிற்கு ARDL மாதிரியுருவின் வழுச்சரிப்படுத்தல் வடிவமும் இறுதியாகக் காரண காரியத் தொடர்பினைக் கண்டறிய கிறஞ்சர் காரணகாரியச் சோதனை போன்ற பகுப்பாய்வு நுட்பங்களும் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. இவ்வாய்வின் முடிவுகளின் அடிப்படையில், இங்கு I(2) மாறிகள் எதுவும் இல்லை என்பதை ADF மற்றும் PP அலகு மூலச் சோதனைகள் உறுதி செய்துள்ளன. AIC தகுதி விதியின் படி முதல் சிறந்த 20 மாதிரியுருக்களில் ARDL (1,2,0,2,1,0,0) எனும் மாதிரியுருவே ஆய்வுக்காகத் தெரிவு செய்யப்பட்டுள்ளது. குறுங்காலத்தில் GDPR மீது DIF மற்றும் EXR ஆகியன எதிர்த் தாக்கத்தினையும் LIR நேர்த் தாக்கத்தினையும் செலுத்தியுள்ளது. குறுங்காலத்தில் ஏனைய சாராமாறிகள் GDPR மீது புள்ளிவிபரரீதியாக பொருளுள்ள வகையில் எவ்வித தாக்கத் தினையும் செலுத்தவில்லை. நீண்ட காலத்தில் DIF, IIF மற்றும் OS ஆகியன GDPR மீது நேர்க்கணியத் தாக்கத்தினையும் EXR மற்றும் GEX எதிர்க்கணிய தாக்கத்தினையும் கொண்டிருப்பதுடன் LIR புள்ளிவிபர ரீதியாக பொருளுள்ள வகையில் எவ்வித தாக்கத்தினையும் கொண்டிருக்கவில்லை. GDPR இனை ஸ்திரப்படுத்துவதற்கும் பணவீக்கத்தை முன்கூட்டியே கட்டுப்படுத்துவதற்கும் இலக்கு சார்ந்த நிதி முகாமைத்துவக் கொள்கைகளை அரசாங்கம் துரிதமாக செயற்படுத்த வேண்டும் என இந்த ஆய்வு பரிந்துரைக்கிறது.

திறவுச் சொற்கள்: பொருளாதார வளர்ச்சி, பணவீக்கம், நாணயமாற்றுவீதம், ARDL மாதிரியுரு

அனுஷா பத்மகாந்தன் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

வறுமைக் குறைப்பில் அரசசார்பற்ற நிறுவனங்களின் பங்கு: கிளிநொச்சி மாவட்டத்தின் கரைச்சிப் பிரதேச செயலகம் குறித்த ஒரு விடய ஆய்வு

அழகராஜா சாந்தினி
பொருளியல் மற்றும் புள்ளிவிபரவியல் துறை
a20729@arts.pdn.ac.lk

பெரும்பாலான அபிவிருத்தி அடைந்து வரும் நாடுகளில் வறுமையானது ஒரு சமூக, பொருளாதார பிரச்சினையாக இருந்து வருகின்றது. அந்தவகையில் அரசசார்பற்ற நிறுவனங்களும் அரசிற்கு இணையாக பல வறுமை ஒழிப்புச் செயற்திட்டங்களை அறிமுகப்படுத்தி பங்காற்றி வருகின்றது. குறிப்பாக கிளிநொச்சி மாவட்டத்தில் 1983 ஆம் ஆண்டிற்குப் பின்னர் பெரும் எண்ணிக்கையான உள்ளூர் மற்றும் சர்வதேச அரச சார்பற்ற நிறுவனங்கள் வறியவர்களின் தேவையை நிறைவேற்றும் பொருட்டு செயற்பட்டு வருவதை அவதானிக்கலாம். அந்தவகையில் இவ்வாய்வின் பிரதான நோக்கம் கிளிநொச்சி மாவட்டத்தின் கரைச்சிப் பிரதேச செயலாளர் பிரிவிற்குட்பட்ட வறிய மக்களின் வறுமையைக் குறைப்பதில் அரசசார்பற்ற நிறுவனங்களின் பங்கினை மதிப்பிடுதல் ஆகும். தரவுகளானவை அரசசார்பற்ற நிறுவனங்களின் உதவிக்கு முன்னர் மற்றும் பின்னர் என இரண்டு சுற்றுகளாக வினாக்கொத்துக்கள் மூலமும் தொடர்புபட்ட அரச மற்றும் அரசசார்பற்ற அலுவலர்களை நேர்காணல் மூலமும் பெற்றுக் கொள்ளப்பட்டுள்ளது. இதற்காக கரைச்சிப் பிரதேச செயலாளர் பிரிவிலிருந்து விகிதாசார அடிப்படையில் ஆறு கிராமங்களும் அதிலிருந்து 75 குடும்பங்களும் தெரிவு செய்யப்பட்டுள்ளன. தரவுகளானவை விபரண மற்றும் பன்மடங்கு பிற்செலவு, லொஜிற் பிற்செலவு முறைகள் மூலம் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளது. விபரணப் பகுப்பாய்வு முடிவுகளின்படி, ஆய்வுப் பிரதேசத்திலுள்ள வறிய மக்களின் வாழ்க்கைத்தரத்தை உயர்த்துவதில் அரசசார்பற்ற நிறுவனங்கள் கருத்தில் கொள்ளக்கூடியளவிற்கு பங்களிப்புச் செய்துள்ளன என்பதை வெளிப்படுத்துகின்றது. குறிப்பாக அரசசார்பற்ற நிறுவனங்களின் வறுமை ஒழிப்புச் செயற்திட்டங்களிற்குப் பின்னர் ஆய்வுப் பிரதேச வீட்டுத் துறையின் வருமானம், கல்விமட்டம் மற்றும் சுகாதார வசதிகளில் முன்னேற்றம் ஏற்பட்டுள்ளதாகக் கண்டறியப்பட்டுள்ளது. மேலும் வீட்டுத்துறை சராசரி வருமானம், ஊழியப்படை பங்குபற்றல் வீதம், குடும்பப் பருமன், மற்றும் காலம் (அரசசார்பற்ற நிறுவனங்களின் வறுமை ஒழிப்புச் செயற்பாட்டுக் காலம்) என்பன பொருளுள்ள வகையில் வீட்டுத்துறையின் வறுமை ஒழிப்பில் தாக்கம் செலுத்தியதாக கண்டறியப்பட்டுள்ளது. குறிப்பாக இவை அனைத்தினதும் அதிகரிப்பு, வீட்டுத்துறையின் வறுமை நிலையினைக் குறைவடையச் செய்துள்ளன என்பதை ஆய்வின் முடிவுகள் வெளிப்படுத்தியுள்ளன. இங்கு காலம் எனும் மாறியின் குணகமானது பன்மடங்கு பிற்செலவு மாதிரியுருவில் நேர்க்கணியமாகவும் பொருளுள்ள வகையிலும் இருப்பது விளக்குவது யாதெனில் அரசசார்பற்ற நிறுவனங்களின் உதவிக்குப் பின்னர் வீட்டுத் துறையின் வருமானம் அதிகரித்துள்ளதையும் அதே மாறி லொஜிற் பிற்செலவு மாதிரியுருவில் பொருளுள்ள வகையிலும் எதிர்க்கணியமாகவும் இருப்பது விளக்குவது யாதெனில் வருமானம் அதிகரிப்பதானது பயனாளிகளின் வறுமை நிலை குறைவடைவதனையும் விளக்குகின்றது. எனவே இவ்வாய்வானது அரசசார்பற்ற நிறுவனங்கள் தமது வறுமை ஒழிப்புத் திட்டங்களை அமுற்படுத்தும் போது வருமானப் பெருக்க நடவடிக்கை, கல்வி மற்றும் சுகாதார வசதிகளில் கவனம் செலுத்த வேண்டும் எனப் பரிந்துரை செய்கின்றது.

திறவுச் சொற்கள் : வறுமை ஒழிப்பு, அரசசார்பற்ற நிறுவனங்கள், கிளிநொச்சி மாவட்டம், வாழ்க்கைத்தரம், விபரணப் பகுப்பாய்வு

அனுஷா பத்மகாந்தன் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன

கிராமியப் பெண்களின் சுயதொழில் நடவடிக்கை மீது சமூகப்இ பொருளாதாரஇ அரசியல் காரணிகளின் தாக்கம் - வவுனியா வடக்கு பிரதேச செயலகத்தை அடிப்படையாகக் கொண்ட ஒரு செயலறிவு ரீதியான ஆய்வு

வேல்முருகன் தட்சாயினி
பொருளியல் மற்றும் புள்ளிவிபரவியல் துறை
a20764@arts.pdn.ac.lk

பொருளாதார ரீதியாக பிறரை சார்ந்திராது தமது தேவைகளையும், விருப்பங்களையும் தாமே நிறைவேற்றிக் கொள்ள உதவி புரிவதே சுயதொழில் ஆகும். பெண்களுக்கு பொருளாதார சுதந்திரம் கிடைத்ததைத் தொடர்ந்து தங்களது தனித்துவம் பற்றி எண்ணத் தொடங்கிய பெண்கள் தனக்கான உலகை, சுய பார்வையுடன் அணுகி, தனது முன்னேற்றத்தை பல சுயதொழில் முயற்சிகள் மூலம் அமைத்துக் கொண்டனர். இவ்வாய்வின் நோக்கம் கிராமியப் பெண்களின் சுயதொழில் நடவடிக்கை மீது சமூகப், பொருளாதார, அரசியல் காரணிகளின் தாக்கத்தை ஆராய்தல் ஆகும். இவ்வாய்வானது வவுனியா வடக்குப் பிரதேச செயலக பிரிவிற்குள் தெரிவு செய்யப்பட்ட 05 கிராம சேவகர் பிரிவிலுள்ள 5% மான 50 பெண் சுயதொழில் முயற்சியாளர்களை ஆய்வுக்குட்படுத்தி மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளது. மாதிரிகளிடமிருந்து பெற்றுக் கொண்ட தரவுகள் Ms excel 10 மென்பொருளைப் பயன்படுத்தி விபரண புள்ளிவிரவியல் பகுப்பாய்வு முறை மூலம் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளது. இவ்வாய்வில் பெண்களின் சுயதொழில் சார்ந்த மாறியாகவும், குடும்பப் பொறுப்பு, சமூகக் கட்டுப்பாடுகள், முடிவெடுக்கும் அதிகாரம், வள அணுகல், மூலப்பொருட்களின் கிடைப்பனவு, மூலதன அணுகல், நிறுவன ஆதரவு, அரச கடன் திட்டங்கள் என்பவை சாரா மாறிகளாகவும் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. ஒழுங்கமைக்கப்பட்ட வினாக்கொத்துக்கள், நேர்காணல்கள், கலந்துரை யாடல்கள் மூலம் பெறப்பட்ட முதலாம் நிலைத்தரவுகளையும், இரண்டாம் நிலைத்தரவுகளையும் கொண்டு தரவுப் பகுப்பாய்வின் முடிவுகள் பெறப்பட்டுள்ளன. பெண்களின் சுயதொழில் நடவடிக்கை மீது குடும்ப ஆதரவு, முடிவெடுக்கும் அதிகாரம், சமூகக்காரணிகள், நிறுவன ஆதரவு, அரச கடன் திட்டங்கள் முதலியன பொருளுள்ள வகையில் நேர்க்கணியத் தாக்கத்தினை கொண்டிருந்தமையும், அதேவேளை சமூகக் கட்டுப்பாடுகள், பாலின அடிப் படையிலான பாகுபாடுகள், மூலப்பொருட்களின் கிடைப்பனவு, மூலதன அணுகல் போன்றவை எதிர்க்கணியத் தாக்கத்தை கொண்டிருந்தமையும் கண்டறியப்பட்டுள்ளது. இவ்வாய்வின் முடிவானது பெண்களின் சுயதொழில் மேம்பாட்டிற்காக சமூக ஆதரவை அதிகரித்தல், தொழில்முனைவு பயிற்சிகளை வழங்குதல், நிதி வசதிகளை விரிவுபடுத்துதல் மற்றும் பெண்களுக்கு உகந்த அரசாங்கக் கொள்கைகளை நடைமுறைப்படுத்துவதன் மூலம் பெண்களின் சுயதொழில் நடவடிக்கையை விரிவுபடுத்த முடியும் எனப் பரிந்துரை செய்கின்றது.

திறவுச் சொற்கள்: பெண் சுயதொழில், வவுனியா வடக்கு பிரதேசம், சமூகக்காரணிகள் இபொருளாதார காரணிகள், மூலதன அணுகல்

சின்னதுரை விஜயகுமார் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

வறுமையைக் ஒழிப்பதில் நுண்நிதி நிறுவனங்களின் பங்கு: நுவரெலியா மாவட்டத்தின் இராகலவத்த கிராமசேவகர் பிரிவை அடிப்படையாகக் கொண்ட ஆய்வு

திலானி செல்வநாயகம்
பொருளியல் மற்றும் புள்ளிவிபரவியல் துறை
a20786@arts.pdn.ac.lk

மலையகத்தில் அரச சார்பற்ற நுண்நிதி நிறுவனங்களின் வளர்ச்சி தற்போது அதிகரித்து வருகின்றது. குறிப்பாக, நுவரெலியா மாவட்டத்தின், இராகலவத்த கிராம சேவகர் பிரிவில் வசிக்கும் குடும்பங்களின் வறுமை ஒழிப்பில் நுண்நிதி நிறுவனங்கள் வகிக்கும் பங்களிப்பை ஆராய்வதே இந்த ஆய்வின் பிரதான நோக்கமாகும். இவ்வாய்வில், வறுமை நிலை சார்ந்த மாறியாகவும் குடும்ப வருமானம், கல்வி நிலை, கடன் அளவு, சேமிப்பின் அளவு மற்றும் குடும்ப அங்கத்தவர்களின் எண்ணிக்கை ஆகியவற்றைச் சாரா மாறிகளாகவும் கொண்டு பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டது. ஆய்விற்காக முதலாம் நிலைத் தரவுகள் வினாக்கொத்து மற்றும் நேரடி அவதானம் மூலம் திரட்டப்பட்டன. இராகலவத்த கிராம சேவகர் பிரிவில் கடன் பெற்ற 300 குடும்பங்களில், 20% சதவீதமான 60 குடும்பங்கள் மாதிரியாக தெரிவு செய்யப்பட்டுள்ளது. தரவுகளைப் பகுப்பாய்வு செய்வதற்கு விபரணப் புள்ளிவிபரவியல், பன்மடங்கு பிற்செலவுப் பகுப்பாய்வு மற்றும் நம்பகத்தன்மை சோதனை ஆகிய முறைகள் பயன்படுத்தப்பட்டன. இதற்காக Stata மற்றும் Excel மென்பொருட்கள் பயன்படுத்தப்பட்டன. ஆய்வின் முடிவுகளின்படி, குடும்பங்களின் வறுமையைக் குறைப்பதில் நுண்நிதி நிறுவனங்கள் கலவையான தாக்கங்களைச் செலுத்தியுள்ளமை புள்ளிவிபர ரீதியாக உறுதிப்படுத்தப்பட்டுள்ளது. 60% ஆன பயனாளிகள் மத்தியில் வருமான அதிகரிப்பு ஏற்பட்டு, அவர்கள் வறுமைச் சுழற்சியிலிருந்து விடுபடத் தொடங்கியுள்ளனர். அதேவேளை, 40% ஆனோர் எதிர்மறையான பொருளாதார அழுத்தங்களைச் சந்தித்துள்ளனர். இதற்கு அதிகரித்த வட்டி வீதம், பெற்ற கடனை அன்றாடத் தேவைகளுக்காகப் பயன்படுத்தியமை ஆகியவற்றுடன், மக்களிடையே சேமிப்பின் அளவு போதாமை மற்றும் நுண்நிதி நிறுவனங்களின் கடுமையான மீள்செலுத்தல் கொள்கைகள் என்பனவே பிரதான காரணங்களாகக் கண்டறியப்பட்டுள்ளன. இக்காரணிகளால் இப்பிரதேச மக்கள் தொடர்ந்தும் வறுமைச் சுழற்சியிலேயே சிக்கியுள்ளனர். இப்பிரதேச மக்களின் வறுமைச் சுழற்சியை முழுமையாக முறியடிப்பதற்கு, நுண்நிதி நிறுவனங்கள் தங்களின் கடன் தொகையை அதிகரித்தல், கடுமையான கொள்கைகளைத் தளர்த்தி மக்களுக்குச் சாதகமான முறையில் கடன் மீள்செலுத்தல்களை வடிவமைத்தல் மற்றும் வட்டி வீதத்தைக் குறைத்தல் போன்ற நடவடிக்கைகளை முன்னெடுக்க வேண்டும் என இவ்வாய்வு பரிந்துரைக்கின்றது. இது மக்கள் மத்தியில் நுண்நிதி நிறுவனங்கள் மீதான நம்பிக்கையை மேலும் வலுப்படுத்தும்.

திறவு சொற்கள் **:** நுண்நிதி, வறுமை ஒழிப்பு, வறுமைச் சுழற்சிக் கோட்பாடு, நிறுவனங்கள்

சின்னதுரை விஜயகுமார் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

EDUCATION

AN ACTION RESEARCH STUDY ON IMPROVING STUDENTS' PARTICIPATION IN GEOGRAPHY LESSONS THROUGH ACTIVITY-BASED LEARNING

A.R.M.D.W. Abeykoon
Department of Education, University of Peradeniya
a20006@arts.pdn.ac.lk

During my teaching practice, I observed that Geography lessons in the secondary school I was placed in were predominantly conducted through traditional, teacher-centred methods, which resulted in low student participation, particularly among female students. Recognising this as a significant problem, I undertook this action research study to examine how activity-based learning (ABL) strategies can improve student participation in secondary school Geography lessons. My specific objectives were to identify the current level of student participation, design and implement activity-based learning strategies, observe changes in participation after the intervention, analyse students' views towards activity-based learning, and develop recommendations for Geography teachers. I employed an action research design following the plan–act–observe–reflect cycle under a mixed-methods approach. The sample comprised selected students in a Grade 7 class at a secondary school. I collected quantitative data through structured observation checklists that rated selected students' participation behaviours on a four-point scale across twenty-one lessons, and through the closed-ended section of a student questionnaire. I gathered qualitative data from a teacher reflective journal maintained across all lessons, informal interviews, and open-ended questionnaire responses. I analysed quantitative data descriptively using graphs and charts, while qualitative data were analysed through descriptive summaries and written notes. Findings of the study revealed that lessons conducted without ABL consistently produced low and passive participation, whereas lessons incorporating ABL strategies-such as group work, map-marking tasks, matching activities, puzzles, and worksheets-resulted in markedly higher, more active engagement. Analysis of my reflective journal further confirmed that collaborative activities built student confidence, enhanced understanding, and encouraged even quieter students to contribute. I conclude that activity-based learning is a practical and effective strategy for improving student participation in Geography, and this study recommends that Geography teachers integrate diverse ABL strategies into their regular classroom practice.

***Keywords*:** activity-based learning, student participation, Geography, action research, secondary school

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Subhashini Wijesundara.

IMPLEMENTATION OF THE PRACTICAL COMPONENTS OF THE ICT SUBJECT IN JUNIOR SECONDARY SCHOOLS

N.V.V. Abeywickrama
Department of Education, University of Peradeniya
a20013@arts.pdn.ac.lk

Information and Communication Technology (ICT) has been introduced as a compulsory subject in Sri Lankan junior secondary schools to develop digital literacy and practical skills. However, a noticeable gap exists between theoretical instruction and hands-on practice in many classrooms. This study aims to examine the implementation of practical components of the ICT subject in Grade 8, assess teachers' awareness of the practical curriculum, investigate students' levels of participation, interest, and enthusiasm in practical activities, and identify the major challenges and obstacles encountered during implementation. The study employs a mixed-methods research design (convergent parallel design). Data were collected from three selected schools representing 1AB, 1C, and Type 2 categories in the Kandy District. The sample consists of 120 Grade 8 students (40 students per school) and 6 ICT teachers (2 teachers per school). Structured questionnaires were administered to students, while semi-structured interviews were conducted with teachers. Quantitative data were analysed using frequencies, percentages, tables, and graphs with MS Excel, while qualitative data from interviews were analysed using thematic analysis. The findings revealed the current status of practical ICT implementation, students' level of engagement, and the major challenges encountered in delivering practical ICT activities. The study provides valuable recommendations to enhance the practical teaching of ICT in junior secondary schools.

Keywords: ICT education, practical components, theory-practice gap, student engagement, junior secondary education

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Sakunthala Yatigammana.

AN INVESTIGATIVE STUDY ON INSTANCES OF CHILD RIGHTS VIOLATIONS AMONG SCHOOL STUDENTS IN JUNIOR SECONDARY GRADES: BASED ON A SELECTED SCHOOL IN THE KANDY DISTRICT

M.G.A.K. Agrapala
Department of Education, University of Peradeniya
a20019@arts.pdn.ac.lk

Although children represent the most vital human resource of any nation, instances of child rights violations continue to be reported in the contemporary school system due to various systemic factors. Despite the national educational goals emphasising the preservation of human dignity and the explicit *in loco parentis* (in place of a parent) responsibility vested in teachers, students frequently endure physical and psychological distress owing to a lack of awareness and administrative shortcomings. This study primarily aims to investigate instances of child rights violations within the teaching-learning process of junior secondary grades and to identify strategic measures required to foster an effective and protective school environment. Centring on Peradeniya Central College within the Kandy Education Zone, this study adopts a mixed-methods approach combining qualitative and quantitative data alongside an action research methodology. Utilising a purposive sampling technique, primary data were gathered via questionnaires and interviews conducted with 40 students, 15 teachers, and two principals, while the school guidance and counselling teacher was integrated as a vital new primary data source. Additionally, observational data were gathered from approximately 250 students. Secondary data sources include international conventions, educational circulars, and the latest statistical reports from the National Child Protection Authority (NCPA) to enhance the validity of the research. Quantitative data were evaluated using percentage analysis, while qualitative data underwent descriptive and thematic analysis. Preliminary literature and institutional data indicate that physical resource constraints, inadequate enforcement of official circulars, traditional punitive disciplinary measures, and operational constraints within school counselling services directly contribute to the violation of child rights. Ultimately, this study is expected to identify psychological interventions such as positive reinforcement as alternatives to corporal punishment, thereby offering pragmatic recommendations to establish a more effective, equitable, and rights-respecting educational context.

***Keywords*:** child rights, action research, National Child Protection Authority (NCPA), school counselling.

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Samarakoon Banda.

A STUDY ON THE EFFECTIVENESS OF LEARNING GEOMETRY THROUGH THE FLIPPED CLASSROOM METHOD AND TRADITIONAL METHODS IN TEACHING MATHEMATICS FOR GRADE 8 STUDENTS

W. G. L. Chathuranga
Department of Education, University of Peradeniya
a20106@arts.pdn.ac.lk

Although geometric components comprise about 20%–25% of mathematics education in Sri Lanka, students hold a negative attitude toward them. Therefore, this research was conducted with the primary objective of investigating differences in the effectiveness of learning geometry among Grade 8 students using the flipped classroom method and traditional teaching methods. The specific objectives of the study were to identify the current proficiency level of Grade 8 students in learning geometry, design geometry lessons corresponding to the flipped classroom concept, compare learning outcomes through teaching via both the flipped classroom concept and traditional methods, and present ideas and suggestions regarding the implementation of the flipped classroom method in schools. This study employed a mixed-methods research design and selected a purposive sample of 55 students from two parallel Grade 8 classes at a 1C-type school. Observation, interviews, and a questionnaire were used as data-collection methods. The findings revealed that a majority of students rejected the flipped classroom method and favoured traditional teaching. However, an analysis of the students' test scores indicates that performance in the flipped classroom method (M=67.192) was significantly higher than in the traditional method (M=54.75) ($t=1.7375$; $P=0.04 < 0.05$). Even though most students rejected the flipped model, the analysis of the results confirmed that students who learned through the flipped model performed better than those who learned through the traditional method. It is my view that students' structured, conventional attitudes are the underlying cause for this resistance. This study suggests that fostering an attitudinal change in students would make it highly feasible to help them achieve positive learning outcomes in geometry through the flipped method.

***Keywords*:** flipped classroom, traditional classroom, mathematics, geometry

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Kavinda Wijethunga.

EXPLORING THE PHYSICAL FACTORS INFLUENCING TAEKWONDO PARTICIPATION AMONG UNDERGRADUATES AT THE UNIVERSITY OF PERADENIYA

A.Y.H.P. Chathurangani
Department of Education, University of Peradeniya
a20108@arts.pdn.ac.lk

Sports and martial arts are vital for the holistic development of university undergraduates. This proposed study addresses the critical research problem of unexamined physical barriers and bodily motivations that affect undergraduate students' engagement and retention in Taekwondo programmes. The main objective of this research is to identify and analyse the primary physical factors influencing Taekwondo participation among male and female undergraduates at the University of Peradeniya. It also has some specific objectives. To evaluate the relationship between students' perceived physical capabilities and their active participation in Taekwondo; to assess how institutional physical infrastructure, availability of specialised gear, and the gymnasium's geographical location impact student involvement; and to compare the gender-based differences in perceived physical barriers and motivational factors among the student population. Grounded in Bandura's (1997) self-efficacy theory, which examines how students perceive their physical capacities, the study plans to adopt a mixed-methods research design. Data collection is expected to be conducted using a stratified random sample of 100 undergraduates drawn across all nine faculties, consisting of so active Taekwondo participants and so non-participants. Primary data were gathered through structured questionnaires assessing physical barriers, as well as semi-structured interviews and physical fitness observations. Quantitative data were analysed using SPSS, while qualitative insights were analysed using thematic analysis. It is also anticipated that physical self-efficacy, localised muscle fatigue, and physical access to gyms emerge as the key determinants of sports engagement. Based on these expected outcomes, the study proposes designing specialised physical conditioning workshops and presenting strategic structural recommendations to the university gymnasium administration to maximise resource utilisation and participation.

Keywords: taekwondo, physical factors

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Samarakoon Banda.

A STUDY ON THE FACTORS INFLUENCING THE ACHIEVEMENTS OF UNIVERSITY ATHLETES WHO REACHED THE NATIONAL LEVEL BETWEEN 2022 AND 2025

V.A.I. Chathurangani
Department of Education, University of Peradeniya
a20109@arts.pdn.ac.lk

The period 2022-2025 marks an extremely challenging period in Sri Lankan history, economically, socially, and politically. This period directly and adversely affected the overall development process of the country as well as the educational and sports activities of the university system. In such a context, university educational activities as well as the sports sector were also severely affected. Considering the achievements of university athletes in Sri Lanka during this period, the main objective of this research was to explore the main factors that influenced the achievements of university athletes who reached the national level amidst various hardships and challenges during that period. The specific objectives here are to uncover their historical circumstances, to highlight the special practices that influenced them in advancing in sports, and to highlight these. For this, qualitative research methodology was used, and the research sample was selected through purposive sampling under non-random sampling. Six fully qualified athletes from several state universities who achieved exceptional achievements by representing national-level competitions between 2022 and 2025 were selected as the sample for this study. Here, the documentary information used was the CV obtained from the data contributors, documents containing sporting achievements, and data obtained using a Google Sheet. According to the analysis of the collected data and the research findings, the three main factors that influenced the athletes to reach the national level even in a crisis environment were their high internal motivation and mental resilience to not give up on sports in the face of external obstacles, the continuous financial and mental support received from their families and the university sports department, and the personal commitment and effective guidance shown by the coaches while managing the limited resources available, all of which directly contributed to their success.

Keywords: university athletes

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Walter Seneviratne.

INTEGRATING THE STEAM APPROACH WITH MODERN LEARNING TECHNOLOGIES IN TEACHING GEOGRAPHY FOR GRADE 7 STUDENTS IN A SELECTED SCHOOL IN KANDY DISTRICT

W. D. D. Y. Gunawardhana
Department of Education, University of Peradeniya
a20210@arts.pdn.ac.lk

STEAM is an approach created by integrating Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics. STEAM education and modern learning technologies are widely recognised as important approaches for developing students' twenty-first century skills. Geography in Sri Lankan schools is still largely taught through traditional instructional methods, while the integration of the STEAM approach with modern learning technologies remains limited. The main objective of the study was to investigate how the integration of modern learning technologies into a STEAM-based classroom could enhance the effectiveness and attractiveness of Geography education. The specific objectives included identifying the challenges faced by students in learning Geography, examining the use of modern learning technologies in a STEAM classroom, exploring the challenges encountered by teachers in implementing innovative teaching methods, and identifying practical strategies for integrating modern learning technologies with the STEAM approach in Geography education. A mixed-methods approach was adopted using an experimental research design. This can further be referred to as an Explanatory Sequential Mixed-methods Design. The study was conducted in a selected school in the Kandy District. The sample consisted of 30 Grade 7 students and two Geography teachers. The students were divided into an experimental group (n=15) and a control group (n=15). Both groups were taught the same Geography lessons over six instructional periods. The control group received instruction through the traditional lecture method, while the experimental group was taught using a STEAM approach integrated with modern learning technologies. Quantitative data were collected through pre-tests and post-tests and analysed using SPSS and Microsoft Excel. Qualitative data were gathered through interviews, classroom observations, and lesson reports and analysed using thematic analysis. The findings revealed that students who learned through the STEAM approach integrated with modern learning technologies demonstrated significant improvements in knowledge retention, creativity, and participation in collaborative activities compared with students taught through traditional methods.

Keywords: STEAM education, modern learning technologies

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Sakunthala Yatigammana.

AN INVESTIGATION OF THE IMPACT OF SCHOOL COMMUNITY AWARENESS ABOUT MENSTRUATION ON GIRLS' ACADEMIC ACTIVITIES IN SCHOOL (ATTENDANCE AND PARTICIPATION)

U.G.N.H Jayathissa
Department of Education, University of Peradeniya
a20289@arts.pdn.ac.lk

Menstruation is a natural biological process that significantly influences the health, well-being, and educational experiences of adolescent girls. However, inadequate awareness and persistent social taboos regarding menstruation within school communities may negatively affect girls' attendance and participation in academic and extracurricular activities. Therefore, this study investigates the impact of school community awareness about menstruation on girls' academic activities in selected rural and urban schools. The main objective of the study is to examine the impact of school community awareness about menstruation on girls' attendance and participation in school activities. The study seeks to determine the level of awareness and knowledge about menstruation among members of the school community, identify the challenges girls face regarding attendance and participation during menstruation, evaluate existing menstrual awareness initiatives and support measures implemented by schools, and suggest strategies to improve menstrual awareness and enhance girls' academic experiences. An explanatory sequential mixed-methods research design was employed. The study sample consists of 96 participants from two schools: 40 Grade 11 girls, 40 Grade 11 boys, 10 teachers (6 female and 4 male), and 6 non-academic staff members (2 male and 4 female). Stratified random sampling was used for questionnaire participants, while purposive sampling was used to select participants for focus group interviews. Data were collected through structured questionnaires administered to students, teachers, and non-academic staff, together with focus group interviews conducted with selected female students. Quantitative data were analysed using descriptive and comparative statistical techniques to compare findings between the rural and urban schools, while qualitative data were analysed through descriptive thematic analysis. The study reveals the relationship between school community awareness about menstruation and girls' attendance and participation, identify major menstrual-related challenges experienced by girls, assess the adequacy of existing support measures, and provide recommendations for creating a more supportive and inclusive school environment.

Keywords**:** menstruation, school community, awareness, participation, attendance

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Sakunthala Yatigammana.

A STUDY ON THE IMPACT OF THE TUITION CLASS CULTURE ON THE PARTICIPATION IN EXTRACURRICULAR ACTIVITIES OF STUDENTS STUDYING IN THE ADVANCED LEVEL ARTS STREAM

K.P. Amanda Keshinee
Department of Education, University of Peradeniya
a20326@arts.pdn.ac.lk

Education is expected to promote the holistic development of students through both academic and extracurricular experiences. However, the growing dependence on private tuition, commonly referred to as the shadow education system, has altered students' learning patterns and reduced their engagement in school-based activities. This study examined the impact of tuition class culture on the participation of Advanced Level Arts students in extracurricular activities in the Gampaha Education Zone. An explanatory sequential mixed-methods design was employed to obtain quantitative and qualitative data. Using purposive sampling, 21 Advanced Level Arts students, six teachers, and six school administrators, including principals, were selected from three government schools in the Gampaha Education Zone as the study sample (n = 33). Data were collected through questionnaires and semi-structured interviews. The findings revealed that more than 80% of the students attended over four tuition classes each week, while 75% participated in tuition classes on both weekdays and weekends. Nearly 68% reported limited or no participation in school extracurricular activities, including sports, aesthetic activities, and student leadership programmes. Teachers indicated that tuition schedules frequently conflicted with extracurricular programmes, while school administrators observed lower student participation during major school events. Students also reported experiencing physical fatigue, increased academic pressure, and limited time for extracurricular involvement. These findings suggest that the expansion of tuition classes has reduced opportunities for students to participate in activities that contribute to their personal and social development. The study recommends strengthening school-based extracurricular programmes, promoting greater awareness among parents regarding balanced student development, and improving coordination between academic and extracurricular schedules to encourage more active student participation.

Keywords: tuition class culture, extracurricular activities, advanced level arts stream, personality development, shadow education

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Theekshana Athukorala.

A STUDY OF NEOLIBERAL INFLUENCES ON THE PHILOSOPHY AND DIRECTION OF RECENT PROPOSED SCHOOL EDUCATION REFORMS IN SRI LANKA

H.U. Kosala
Department of Education, University of Peradeniya
a20333@arts.pdn.ac.lk

Although free education was established as a public right through the Kannangara education reforms of 1943, educational policies introduced in Sri Lanka after 1977 have increasingly reflected market-oriented approaches associated with neoliberalism. This study critically examined the extent to which neoliberal principles have influenced the proposed school education reforms for 2025/26. A qualitative research approach based on content analysis was employed to examine the ideological orientation of the proposed reforms. Using purposive sampling, national education policy frameworks, Ministry of Education policy documents, reports published by international financial institutions, and scholarly literature on neoliberal educational principles were selected as primary and secondary data sources. The documents were analysed through qualitative content analysis supported by interpretive and contextual analysis to identify themes and policy statements reflecting neoliberal educational principles. The findings suggest that the proposed reforms indicate a gradual shift from a liberal philosophy of education towards a more market-oriented approach. Although the policy documents continue to recognise education as a fundamental right, they also assign a greater role to private and external stakeholders in educational provision, suggesting a reduced level of direct state responsibility. The analysis further identified policy features commonly associated with neoliberal education, including increased opportunities for privatisation, the development of human capital, and the treatment of education as an investment for economic growth. At the same time, the reforms retain several principles associated with Sri Lanka's long-standing commitment to free education, indicating a dual policy orientation. The study concludes that the proposed education reforms reflect significant neoliberal influences while maintaining elements of the existing public education framework. These findings provide insights for policymakers and educational administrators when evaluating the long-term implications of future education reforms for equity, social justice, and equal access to education.

Keywords: new education reforms, education policy, neoliberalism, free education, content analysis

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Theekshana Athukorala.

A STUDY ON THE IMPACT OF DIETARY HABITS ON PHYSICAL HEALTH AMONG SENIOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS

W.S. Lalindi
Department of Education, University of Peradeniya, Peradeniya.
a20383@arts.pdn.ac.lk

The contemporary secondary education structure in Sri Lanka, particularly at the senior secondary level encompassing Grades 10 and 11, is characterised by a highly competitive and examination-centric nature. During this critical biological and developmental phase of adolescence, tendency among students almost entirely neglects their daily physical health and dietary habits. This study examines the impact of dietary habits on the physical health of senior secondary students in the Tangalle Education Division. The specific objectives are to determine current dietary habits, examine physical health status, identify factors influencing dietary habits and physical health, and determine the relationship between dietary habits and physical health. Using a mixed-methods approach and an explanatory sequential design, data were gathered via multi-stage random sampling from 1AB, 1C, and Type 2 schools. The sample included 60 students (50% male and 50% female) and 6 teachers. Quantitative data from questionnaires and observations were analysed via SPSS, while qualitative data from interviews underwent thematic analysis. Results showed that 50.00% of students consume only two meals daily, and 21.67% completely skip breakfast. Additionally, 76.67% prioritise taste over nutritional value, whereas only 13.33% consider health. Under WHO criteria, 68.33% are underweight or malnourished, and only 31.67% maintain a normal range. Students demonstrated satisfactory upper-body strength (Mean Push-ups = 28.87) but exceptionally low overall body flexibility (Mean Sit and Reach = 4.77). Chi-square tests ($p = 0.695$) showed no significant relationship between skipping breakfast and being underweight. Spearman correlation ($p > 0.05$) confirmed no direct positive correlation between meal frequency and fitness indicators (BMI, push-ups, flexibility, standing long jump), mirroring the baseline finding that food intake frequency lacks a direct relationship with BMI. This indicates that the high prevalence of underweight status is driven by nutrient-deficient, taste-oriented dietary patterns rather than meal frequency, highlighting an urgent need for targeted nutritional education to safeguard students' physical health.

***Keywords*:** senior secondary students, dietary habits, physical health, underweight, Body Mass Index (BMI)

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Vishaka Lindakumbura.

AN ACTION RESEARCH ON MITIGATING EXCESSIVE NOISE AND OFF-TASK BEHAVIOUR DURING GROUP ACTIVITIES AMONG MALE STUDENTS

N.L.T.K. Liyanage
Department of Education, University of Peradeniya, Peradeniya.
a20391@arts.pdn.ac.lk

Implementing group work in an all-boys classroom brought distinct management challenges during my teaching practicum, as students constantly engaged in off-task behaviours and created excessive noise. Despite repeatedly shouting to restore order, I only exhausted myself while the students immediately reverted to their disruptive habits. Consequently, I realised that shouting offers only a temporary solution while causing severe vocal strain. Therefore, I aimed to identify the root causes of my students' off-task behaviour and excessive noise during group work, implement nonverbal tools and evaluate their efficacy while maintaining academic focus. Following the Kemmis and McTaggart action research model, I conducted this study over two cycles with 38 Grade 7 students. I collected data using observation tally sheets, reflective journals, focus group discussions and a Google Form questionnaire. Baseline data showed that behavioural disruptions came from a lack of time awareness, poor noise perception and undefined individual duties. I assigned group roles and used a "Noise Zero Meter" chart, a bell and recorded voice instructions in Cycle 1. Although off-task behaviours decreased, students argued due to resisting peer noise controllers who frequently shouted at them. I resolved this by using a yellow card system, clear assessment rubrics and extra marks as rewards for the team with the best noise controller in Cycle 2. However, I observed that behaviours reverted once I stopped using the tools. Focus group discussions and questionnaires showed that although students were satisfied with these interventions, they reverted to old habits because they behaved well only to earn extra marks and felt a lack of control once the system was removed. This revealed that while nonverbal tools significantly reduced noise and ff-task behaviour, making students change their long-term habits requires a continuous shift in classroom culture rather than temporary tools.

Keywords: excessive noise, ff-task behaviour, group work, nonverbal classroom management tools

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Subhashinie Wijesundera.

A STUDY OF SENIOR SECONDARY SCHOOL TEACHER'S USE OF CHATGPT IN THE ENGLISH CLASSROOM

H. A. Amanda Nethmini
Department of Education, University of Peradeniya
a20463@arts.pdn.ac.lk

In the rapidly evolving landscape of educational technology, ChatGPT emerged as a transformative tool for language teachers, reshaping instructional methodologies. This study explored Generative Artificial Intelligence (AI) integration by Senior Secondary English teachers in Kandy government schools. The main objective was to examine the use of ChatGPT by senior secondary school teachers in the English Classroom. The research was structured around several specific objectives, which were to identify teachers' knowledge of using ChatGPT for classroom instruction, determine the extent to which teachers used ChatGPT in the English classroom, identify teachers' attitudes toward ChatGPT, investigate the challenges faced by teachers when using ChatGPT in the English classroom, and suggest possible strategies to overcome the challenges faced by teachers in using ChatGPT. Conducted through a mixed method contemporary design, the study targeted Senior Secondary English teachers in Kandy District government schools. Quantitative data were gathered via structured questionnaires from a random sample of one hundred teachers and analysed using MS Excel software. Qualitative data were collected through semi-structured interviews with a purposive subsample of ten to fifteen teachers and evaluated using thematic analysis and content analysis techniques. The quantitative findings revealed distinct adoption patterns, as younger teachers demonstrated a substantially higher adoption rate than those with more teaching experience who used it less frequently, while male teachers exhibited a higher overall usage frequency than female teachers. Furthermore, the qualitative findings highlighted that this usage was driven primarily by the need to manage instructional time constraints during lesson preparation. Although participants recognised ChatGPT as a highly beneficial resource, they simultaneously expressed serious concerns regarding student overreliance, widespread plagiarism, and inherent AI bias in classroom activities. The qualitative insights also underlined that the lack of high-speed internet and a severe deficiency in formal training served as the primary systemic barriers, which led to immediate suggestions from the participating teachers for the implementation of targeted professional training workshops, infrastructure development, and clear digital policies to successfully regulate AI adoption.

Keywords: ChatGPT, Generative AI, English Language Teaching (ELT), educational technology

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Vishaka Lindakumbura.

AN ACTION RESEARCH ON THE USE OF GAME-BASED LEARNING METHODS TO DEVELOP MAPPING SKILLS RELATED TO THE SUBJECT OF HISTORY IN FOUR GRADE 7 STUDENTS

L. Bhagya Ranatunga
Department of Education, University of Peradeniya
a20558@arts.pdn.ac.lk

Developing mapping skills is an essential component of History education at the junior secondary level because it enables students to understand historical events within their geographical context. However, many students experience difficulties with map-marking activities, while teacher guides offer limited opportunities to integrate interactive teaching approaches. This action research was conducted to examine the effectiveness of game-based learning methods for improving the mapping skills of Grade 7 History students. The study adopted an action research design comprising three intervention cycles. Four Grade 7 students who obtained the lowest scores on a pre-test of mapping skills were purposively selected as participants. The intervention included three game-based learning activities: Map Bingo, Map Puzzle (Harbour Hunt), and a Treasure Hunt conducted using the Kahoot digital platform. Data were gathered through classroom observations, interviews, teacher and student reflective journals, written documents, and pre and post intervention assessments. Both qualitative and quantitative methods were employed to analyse the data, including thematic analysis and descriptive comparisons of student performance. The findings showed a noticeable improvement in students' mapping skills, classroom participation, confidence, and interest in learning History. The game-based activities encouraged active engagement, collaborative learning, and the application of appropriate strategies during map-marking tasks, creating a more interactive learning environment than conventional classroom practices. The reflective nature of the action research process also enabled the teacher to refine instructional strategies throughout the intervention. The study concludes that game-based learning is a practical and effective approach for developing mapping skills in History and suggests that incorporating structured educational games into classroom practice can enhance student engagement and support meaningful learning at the junior secondary level. Analysis of the data collected in this way revealed that the mapping skills of the four Grade Seven students had improved compared to their previous state.

***Keywords*:** History subject, mapping, game-based learning methods

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Theekshana Athukorala.

TEACHERS AND STUDENTS IN THE TEACHING AND LEARNING PALI SECTIONS IN THE ORDINARY LEVEL BUDDHISM CURRICULUM

Rev. P. Dhammadinna
Department of Education, University of Peradeniya
a20604@arts.pdn.ac.lk

The primary aim of the current General Certificate of Education Ordinary Level (GCE O/L) Buddhism syllabus is to develop a pious Buddhist who internalises Dhamma concepts. The complexity of teaching and learning Pali sections has limited the classroom process to mechanical memorisation focused solely on examinations. The main research problem of this study is to analyse the specific challenges faced by both teachers and students that hinder the effectiveness of this process. In this study, a mixed-methods approach employing a convergent parallel design was adopted to integrate both quantitative and qualitative data. The research sample was selected using purposive sampling, and it consisted of 02 Buddhism subject teachers from two selected schools in the Kandy Educational Zone and 40 Grade 11 students (20 males and 20 females). The student sample was structured using stratified purposive sampling based on academic achievement levels (high, medium, and low) and gender balance. Data were collected using a structured questionnaire for students and a semi-structured interview guide for teachers, supplemented by document analysis of syllabi, teacher guides, and national examination evaluation reports. Quantitative data were analysed using descriptive statistics (frequencies and percentages), while qualitative data underwent thematic analysis supported by direct quotes from teachers. The findings from both data sets were integrated using data triangulation. The study revealed that linguistic complexity, communication barriers, limited time allocation, traditional teacher-centred methods, and examination-oriented pressure are the primary challenges affecting learning outcomes. To overcome these challenges, the study suggests the implementation of visual aids, modern technological tools, student-centred activities, and systematic teacher training programmes.

***Keywords*:** pious Buddhist, pedagogical challenges, memorisation

I wish to acknowledge Samarakoon Banda for his guidance and supervision.

A STUDY ON STRATEGIES FOR MAKING STUDENT PUNISHMENT MEANINGFUL WITHIN SCHOOL CULTURE

Rev. M. Medhananda
Department of Education, University of Peradeniya
a20607@arts.pdn.ac.lk

The primary objective of this research is to explore the extent to which teachers' professional training and school administrations' institutional support contribute to the successful implementation of non-punitive, positive discipline techniques in schools. This study investigates teachers' attitudes towards school discipline and corporal punishment and evaluates their knowledge and understanding of alternative positive discipline strategies. Furthermore, it analyses the roles of Continuous Professional Development (CPD) programmes and principal leadership in guiding teachers towards adopting positive discipline practices. In accordance with existing academic and research conventions, a descriptive research design was employed in this study. Purposive sampling was utilised to select the research sample, comprising five government schools (02 national schools and 03 provincial schools) from the Kandy and Denuwara Education Zones. To maximise the validity and reliability of this study's findings, data triangulation was employed by comparing data from diverse sources. Accordingly, a structured questionnaire was administered to 50 teachers, semi-structured interviews were conducted with 05 principals and focus group discussions were held to examine students' lived experiences. Additionally, structured observation checklists were employed to study student behaviours and teacher-student interactions directly within classroom settings. Quantitative data obtained from the questionnaires were analysed using MS Excel and SPSS, whereas qualitative data derived from interviews and group discussions were examined through deductive thematic analysis and categorised under predefined themes. Analysis of the collected data revealed several significant findings, leading to conclusions related to the research problem. Accordingly, it was concluded that although teachers are theoretically aware of positive discipline strategies, the institutional support received from principals and continuous training are decisive factors in implementing them within the practical classroom environment. Finally, these conclusions aim to propose practical recommendations for fostering a safe and harmonious school culture without reliance on punishment, while effectively balancing legal accountability and the teacher's moral responsibility.

Keywords**:** corporal punishment, positive discipline, institutional support

I wish to acknowledge Samarakoon Banda for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE NATURE OF THE RELATIONSHIP BETWEEN STRUCTURED READING HABITS AND CREATIVE THINKING SKILLS OF GRADE 10 STUDENTS

S.D.H.K. Sandanayaka
Department of Education, University of Peradeniya
a20665@arts.pdn.ac.lk

Creative thinking is widely recognised as an essential competency for addressing the social and professional demands of the twenty-first century. It encompasses skills such as fluency, flexibility, originality, and elaboration, all of which can be strengthened through structured reading practices. However, the increasing emphasis on examination-oriented learning and the widespread use of digital technology have reduced students' engagement in independent reading. This study examines the nature of the relationship between structured reading habits and the creative thinking skills of Grade 10 students. An explanatory sequential mixed-methods research design was adopted for the study. Using simple random sampling, twenty Grade 10 students from a government school in the Kandy District were selected as the study sample (n = 20). Data were collected using a structured questionnaire, a creative thinking test developed based on Torrance's criteria, and semi-structured interviews. The findings indicated that the mean score for structured reading habits was 32.8 (65.6%), while the mean score for creative thinking skills was 20.4 (40.8%). Pearson's correlation analysis revealed a positive relationship between structured reading habits and creative thinking skills (r = +0.73). Students who consistently applied reading strategies before, during, and after reading demonstrated higher levels of fluency, flexibility, originality, and elaboration. Interview findings further indicated that heavy academic workloads and limited access to library resources reduced opportunities for independent reading, whereas book discussions and brainstorming activities supported the development of creative thinking. The findings suggest that structured reading practices are positively associated with students' creative thinking skills and highlight the importance of integrating structured reading strategies into the teaching and learning process at the secondary school level.

***Keywords*:** structured reading, creative thinking skills, Torrance's criteria, Grade 10 students

I wish to acknowledge Theekshana Athukorala for his guidance and supervision.

A STUDY OF GENDER DIFFERENCES IN INTEREST AND SKILLS IN INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY AMONG GRADE 10 STUDENTS

K.K.C. Sandarenu
Department of Education, University of Peradeniya
a20667@arts.pdn.ac.lk

Information and Communication Technology (ICT) has become an essential component of school education in response to rapid digital transformation. Understanding students' interest in ICT and the factors influencing their skill development is important for promoting equitable learning opportunities. This study examines gender differences in ICT interest and skills among Grade 10 students and explores the factors associated with these differences. A mixed-methods research design was adopted for the study. The study sample (n = 30) was selected using purposive sampling and consisted of 28 Grade 10 ICT students and 02 ICT teachers from two selected schools in the Wellawaya Education Zone, Monaragala District. Quantitative data were collected using questionnaires, while qualitative data were gathered through semi-structured interviews. Quantitative data were analysed using descriptive statistical techniques, and qualitative data were analysed through descriptive thematic analysis. The findings indicated that 78.57% of the students demonstrated a positive interest in ICT. Among male students, 85.71% reported a favourable attitude towards ICT, while 71.43% of female students also expressed a high level of interest. Equal levels of interest in programming activities were observed among both male and female students, with 50% of each group indicating a preference for programming tasks. Furthermore, the belief that technology is more appropriate for males was rejected by 89.29% of the participants, with female students (92.86%) demonstrating stronger disagreement than male students (85.71%). Interview findings suggested that access to computers at home and English language proficiency influenced students' opportunities to develop skills. The study recommends promoting collaborative mixed-gender learning environments, improving access to school ICT facilities, and implementing educational strategies that provide equal opportunities for all students to develop ICT knowledge and skills.

Keywords**:** gender, Information and Communication Technology, skills

I wish to acknowledge Theekshana Athukorala for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE USE OF 3D LEARNING AIDS TO EFFECTIVELY TEACH THEMES ON RIVER VALLEY CIVILISATIONS IN GRADE 08 HISTORY LESSONS

W.P.S. Sanjeewani
Department of Education, University of Peradeniya
a20678@arts.pdn.ac.lk

Understanding the River Valley Civilisations is an important component of the Grade 08 History curriculum, yet many students struggle to comprehend the abstract concepts and historical structures associated with this topic. Conventional teaching methods, including textbook illustrations and two-dimensional diagrams, often provide limited opportunities for students to visualise these concepts effectively. This study examines the effectiveness of using three-dimensional (3D) learning aids to improve students' understanding of River Valley Civilisations and their academic achievement in History. A convergent mixed-methods research design was employed to collect and analyse quantitative and qualitative data. Using purposive sampling, 28 Grade 08 students and two History teachers from a Type 1C government school in the Kandy Education Zone were selected as the study sample (n = 30). Quantitative data were collected through pre- and post-tests, each carrying a total of 20 marks, while qualitative data were gathered through semi-structured interviews and classroom observations. The quantitative findings indicated a considerable improvement in students' performance following the intervention. Before the use of 3D learning aids, 64.2% of the students scored below 10 marks in the pre-test, with a mean score of 8.0. After the intervention, 85.7% of the students scored above 15 marks in the post-test, and the mean score increased to 16.4. Qualitative findings further suggested that the use of physical 3D models enabled students to visualise historical structures such as the *bisokotuwa* and *sorowwa* more effectively, promoted active classroom participation, and enhanced conceptual understanding. Although the preparation of 3D learning materials required additional time and resources, the findings suggest that low-cost 3D learning aids can be effectively integrated into History teaching to improve students' understanding of abstract historical concepts and promote meaningful learning experiences.

***Keywords*:** 3D learning aids, River Valley Civilisations, Grade 08

I wish to acknowledge Theekshana Athukorala for his guidance and supervision.

A STUDY ON STRATEGIES TO STRENGTHEN PARENTAL INVOLVEMENT IN ENHANCING THE ACHIEVEMENT LEVELS OF GRADE 06 STUDENTS

H.A.P.L. Senarathna
Department of Education, University of Peradeniya
a20696@arts.pdn.ac.lk

Parental involvement plays an important role in supporting students' academic achievement, particularly during the transition from primary to junior-secondary education. This study examines strategies to strengthen parental involvement and enhance the achievement levels of Grade 6 students in selected schools in the Kandy District. A mixed-methods research design was employed to collect and analyse quantitative and qualitative data. Using purposive sampling, 10 teachers, five Grade 6 students, and 15 parents were selected from one Type 1AB school and one Type 1C school as the study sample (n = 30). Data were collected through structured questionnaires, semi-structured interviews, classroom progress reports, and document analysis. Quantitative data were analysed using descriptive statistical techniques, while qualitative data were analysed through descriptive thematic analysis. The findings indicated that 70% of teachers believed that limited parental involvement had a negative influence on students' academic achievement. In addition, 80% of parents reported that their participation in school activities was largely limited to supporting physical development and financial contributions rather than involvement in their children's learning. Qualitative findings further revealed that inadequate communication between schools and parents limited opportunities for effective collaboration in supporting student learning. The findings suggest that greater parental engagement in monitoring learning activities, maintaining regular communication with teachers, and providing support within the home learning environment could contribute to improved student achievement. The study therefore recommends strengthening school-parent communication through ICT-based platforms, implementing school-based parent education programmes, and developing collaborative strategies that encourage active parental participation in students' academic development.

***Keywords*:** parental involvement, achievement level, development, strategies

I wish to acknowledge Theekshana Athukorala for his guidance and supervision.

AN ANALYTICAL STUDY ON THE IMPACT OF ACTIVITY-BASED TEACHING METHODS IN HISTORY ON THE DEVELOPMENT OF SOCIAL SKILLS AMONG GRADE 06 STUDENTS

P.D.P. Senaratna
Department of Education, University of Peradeniya
a20698@arts.pdn.ac.lk

The subject of History is closely connected to the development of social skills through the exploration of past events, diverse societies, and human behaviour. The widespread use of traditional teacher-centred methods in teaching History within the Sri Lankan school system has limited opportunities for Grade 6 students to develop their social skills. The primary objective of this research is to investigate the impact of using activity-based methods in teaching History on students' social skill development. The specific objectives are to identify students' current level of social skills, teach History using activity-based methods, and assess the resulting changes in their social skills. Under a convergent mixed-methods design, a sample of 20 Grade 6 students from a selected junior-secondary school in the Kandy District of the Central Province was selected through purposive sampling. Data were collected through participant observations and interviews and analysed using descriptive statistics for quantitative data and descriptive analysis for qualitative data. The findings revealed that the average score awarded for students' social skills, measured out of a maximum of 9 marks, rose from 4.70 in the first activity to 7.30 in the fifth activity. This indicates an improvement of 55.3% of the social skills compared to the initial level. Collaboration and communication skills showed the greatest improvement, with their average scores increasing from 1.65 to 2.75 and from 1.70 to 2.85, respectively, moving from a weak to a very good level. Leadership skills have also improved, but at a relatively slower pace, rising from 1.35 to 1.70 and moving from a weak to a moderate level. In the first activity, 50% of the students demonstrated a weak level of performance, while only 10% achieved a very good level. By the end of the fifth activity, 80% of the students had reached a very good level, reflecting a clear qualitative change across all the three skill dimensions. Accordingly, this research concludes that teaching History through activity-based methods effectively develops students' social skills.

Keywords**:** social skills, history subject, Grade 06 students, activity-based learning method

I wish to acknowledge Kavinda Wijethunga for his guidance and supervision.

A STUDY ON ROAD SAFETY AWARENESS AMONG JUNIOR-SECONDARY GRADE STUDENTS

W.D.T.J. Shanthasiri
Department of Education, University of Peradeniya
a20728@arts.pdn.ac.lk

Road safety awareness is an important aspect of protecting school students, particularly at the junior-secondary level, when many begin travelling independently and are required to make decisions in road-related environments. This study examines the level of road safety awareness among junior-secondary students and explores the extent to which their knowledge is reflected in their everyday practices. A mixed-methods research design was adopted for the study. Using the purposive sampling method, 20 junior-secondary students, 03 teachers, 05 parents, and 02 police officers were selected from one rural and one urban school in the Gampola Education Zone, Kandy District as the study sample (n = 30). Quantitative data were collected using questionnaires, while classroom observations and semi-structured interviews were employed to obtain qualitative data. Quantitative data were analysed using descriptive statistical techniques, and qualitative data were analysed through descriptive thematic analysis. The findings indicated that students demonstrated a satisfactory level of theoretical knowledge of road safety rules (65%); however, the real-time application of this knowledge in daily road use was comparatively low (40%). Urban students showed higher theoretical knowledge (80%), but their practical compliance with road safety practices remained relatively low (30%). In contrast, rural students demonstrated lower theoretical knowledge (45%), but a higher level of practical application (60%) and greater caution in road use. These findings suggest a gap between students' knowledge of road safety and their actual behaviour. The study therefore recommends strengthening school-based road safety education through practical learning activities and improving collaboration between schools, parents, and relevant authorities to encourage safer road-use practices among junior-secondary students.

***Keywords*:** road safety awareness, junior-secondary students, road-use practices

I wish to acknowledge Theekshana Athukorala for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE FACTORS INFLUENCING THE SELECTION OF VOCATIONAL SUBJECTS BY FEMALE STUDENTS

K.K.D.I. Thathsarani
Department of Education, University of Peradeniya
a20775@arts.pdn.ac.lk

Education is vital for human development, and vocational education builds practical skills. This study examines factors influencing female students' selection of vocational subjects in schools. Research studies have also confirmed that the selection of vocational subjects varies by gender. Social and cultural barriers limit female students' interest in vocational education. Therefore, the research gap was identified through a review of the relevant literature. This study aims to examine vocational programmes, assess students' attitudes, evaluate the role of training institutes, and recommend strategies to improve female participation in vocational programmes. This study was conducted as a descriptive survey using a mixed-methods approach. Two schools (one girls' school and one mixed school) and a vocational training institute in the Galle district were selected, and the total sample consisted of 41 participants, including female students, teachers, parents, trainees, and training instructors. Primary data were collected using questionnaires, interviews and observations, while secondary data were obtained from books and research reports focusing on the vocational stream. Quantitative data were analysed using graphs, charts, and percentages, while qualitative data were analysed using thematic analysis. According to the findings, social attitudes, gender stereotypes, parental influence, lack of awareness about vocational education, economic constraints, and limited career guidance opportunities in schools significantly affect female students' selection of vocational subjects. Based on the findings, it was concluded that improving career guidance programmes and strengthening collaboration between schools and vocational training institutions can significantly enhance female students' participation in vocational education. Therefore, this research provides valuable insights for educational policy development and future planning in vocational education.

***Keywords*:** vocational education, gender stereotypes, parental influence, training institutions, equal education opportunities

I wish to acknowledge Samarakoon Banda for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN THE USE OF MATHEMATICS IN DAILY LIFE AND MATHEMATICAL SKILLS AMONG GRADE 08 STUDENTS

W.M.I.M. Wanninayaka
Department of Education, University of Peradeniya
a20813@arts.pdn.ac.lk

Mathematics plays an important role in a student's everyday life by supporting logical thinking, problem-solving, and decision-making. However, many students experience difficulty in recognising the practical application of mathematical concepts beyond the classroom. This study examines the relationship between the use of mathematics in daily life and the mathematical skills of Grade 8 students. A mixed-methods research design was adopted to integrate quantitative and qualitative data. Using purposive sampling, twenty Grade 08 students and five teachers were selected from one Type 1AB school and one Type 1C school as the study sample (n = 25). Data were collected through questionnaires, classroom observations, and semi-structured interviews. Quantitative data were analysed using descriptive statistical techniques, while qualitative data were analysed through thematic analysis. The findings revealed that 85% of the students regularly applied mathematics in everyday activities such as shopping, time management, and measurement. In addition, 75% of the students demonstrated satisfactory to high levels of mathematical skills. Teachers also recognised the educational value of connecting mathematics with real-life experiences, with 90% reporting that the practical application of mathematics contributed positively to students' understanding and classroom performance. The findings indicate a positive relationship between the use of mathematics in daily life and students' mathematical skills. Interview data further suggested that students who frequently applied mathematical concepts in everyday situations demonstrated greater confidence and engagement during mathematics lessons. The study concludes that integrating real-life mathematical experiences into classroom teaching can strengthen students' mathematical understanding, improve their problem-solving skills, and encourage the meaningful application of mathematics in daily life.

***Keywords*:** mathematics in daily life, mathematical skills, Grade 08 students, mixed-methods, mathematics education

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Theekshana Athukorala.

INJURY PATTERNS AND PREVENTION STRATEGIES AMONG UNIVERSITY BADMINTON PLAYERS: A STUDY ON COMMON INJURIES AND REHABILITATION

N.A.D.T. Wewelwala
Department of Education, University of Peradeniya
a20830@arts.pdn.ac.lk

Badminton is a demanding sport where injury is common due to repetitive actions, intensive training programmes, and inadequate preventive measures. The main objective of this research is to investigate patterns of injury, risk factors associated with injury, and preventive strategies among university badminton players, along with rehabilitation practices. The specific objectives include identifying common injuries, examining contributing factors, and exploring ways of preventing and recovering from injuries. Using a mixed-methods approach, the data for this study were collected through a structured questionnaire, semi-structured interviews, and structured observations, all of which were aligned with the recommendations of the American College of Sports Medicine and the guidelines of the Badminton World Federation. A three-hour pilot observation was conducted during a training session involving 10 university badminton players (five male players and five female players) and one coach. The preliminary findings indicated that 80% of the players (n=8) did not engage in proper warm-up and cool-down exercises before and after sessions. Among male players, 60% (n=3) sustained knee injuries and 20% (n=1) sustained ankle injuries during or after training sessions. Among female players, 60% (n=2) sustained lower back pain, 20% (n=1) experienced both ankle and knee discomfort, while 20% (n=1) were free from injury during the period of the pilot observation. Moreover, only one male player remained injury-free throughout the pilot session. Overall, the majority of the injury cases observed were caused by inadequate pre-training preparation and improper post-training recovery measures. The pilot study also helped refine the checklist of observations, questionnaire, and interview schedule that will be used in the actual collection of data. Based on these preliminary findings, it is clear that inadequate warm-up routines and biomechanics of the sport contribute to the injuries of university badminton players. The study is expected to support the development of evidence-based injury prevention and rehabilitation strategies tailored for the university sports context.

Keywords**:** injury prevention, rehabilitation, university badminton players

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Walter Senevirathne.

AN ACTION RESEARCH STUDY ON INCREASING STUDENT PARTICIPATION IN ENGLISH LESSONS THROUGH GAMIFICATION

W.M.H.S. Wijesekara
Department of Education, University of Peradeniya
a20856@arts.pdn.ac.lk

English is a subject that requires engaging and interactive teaching methods to enhance student engagement and participation. In this context, participatory learning strategies are considered an important component of the curriculum. Consequently, the teaching and learning process can be continuously improved based on the experiences gained from classroom activities. This action research study investigates the effectiveness of gamification in English lessons with Grade 6 students at a selected Type 1AB girls' school in the Kandy District. The primary objective of this study is to examine how gamification affects student participation in English lessons. Additional objectives of this study are to assess the extent to which existing English teaching practices promoted active student engagement, explore the gamification tools and strategies implemented in the classroom, examine the teacher's experiences and students' perceptions of these tools, and identify the benefits and challenges associated with the use of gamification in English Language Teaching (ELT), while suggesting practical solutions to address those challenges. An action research design with a mixed-methods approach was employed to achieve the objectives of this study. The study sample consisted of Grade 6 students from a selected Type 1AB girls' school and was selected through convenience sampling. Primary data were collected through questionnaires, interviews, and classroom observations, with the informed consent of all participants. Qualitative data were analysed using thematic and content analysis, while quantitative data were analysed using descriptive statistics and pre- and post-test comparisons. The findings are expected to reveal the effect of gamification on students' participation levels and provide practical strategies for effectively incorporating gamification into English language teaching.

***Keywords*:** gamification, student participation, English language teaching, action research, mixed-methods

I wish to acknowledge Subhashini Wijesundara for her guidance and supervision.

UNDERGRADUATE STUDENTS' PERCEPTIONS ON SOCIAL INCLUSION IN THE CLASSROOM

F. Zainab
Department of Education, University of Peradeniya
a20874@arts.pdn.ac.lk

This study explores undergraduate students' perceptions of social inclusion in the classroom context at the University of Peradeniya. The study was guided by five objectives, namely, to explore students' awareness and understanding of social inclusion, to identify the level of social inclusion experienced by students in the classroom, to examine the factors influencing social inclusion, to identify barriers that hinder social inclusion, and to recommend strategies for improving social inclusion. A quantitative research approach was adopted using the cross-sectional survey method. Data were collected through a structured questionnaire consisting of 24 Likert-scale items and administered to a sample of 140 undergraduate students. Stratified random sampling was employed to select 35 students from each year of study (first through fourth year), ensuring equal representation across academic levels. Data were analysed using SPSS application and using descriptive statistics. The findings revealed that a considerable proportion of students selected neutral responses regarding their awareness and understanding of social inclusion and also their experiences of social inclusion within the classroom. Students neither strongly agreed nor disagreed that they felt fully included, respected, and valued in classroom activities, indicating limited awareness or unclear experiences of inclusive practices. The results also showed that students perceived language differences, socioeconomic disparities, lack of awareness, discrimination, and low self-confidence as significant barriers to social inclusion. Furthermore, respondents generally agreed that strategies such as group activities, inclusive teaching practices, strengthened diversity policies, peer support programmes, and awareness-building initiatives could enhance social inclusion. The study concludes that while undergraduate students recognise the importance of social inclusion, many remain uncertain about their own experiences of inclusion within the classroom.

***Keywords*:** social inclusion, undergraduate students, classroom environment, higher education, inclusive education

I wish to acknowledge the guidance and supervision of Pushpa Vitharana.

අටවන ශ්‍රේණියේ භූගෝල විද්‍යාව විෂය ඉගැන්වීම සඳහා පෙරළුණු පන්තිකාමර ක්‍රමය යොදා ගැනීම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ටී. එස්. එම්. කේ. වික්‍රමරත්න
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a19852@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ද්විතීයික අධ්‍යාපන පද්ධතිය තුළ භූගෝල විද්‍යාව යනු න්‍යායාත්මක සංකල්ප මෙන්ම සිතියම් ලකුණු කිරීම වැනි ප්‍රායෝගික කුසලතා බහුල විෂයයකි. එහෙත් වර්තමාන සාම්ප්‍රදායික ගුරු කේන්ද්‍රීය ඉගැන්වීම් රටාවේදී විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට වැඩි කාලයක් වැය වන බැවින්, පන්ති කාමරය තුළ සිසුන්ට ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත වීමට ලැබෙන කාලය සීමිතය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිසුන් අක්‍රීය ඉගෙනුම්කරුවන් බවට පත්වන අතර විෂය කෙරෙහි පවතින උනන්දුව ද ක්‍රමයෙන් හීන වී යයි. අටවන ශ්‍රේණියේ භූගෝල විද්‍යාව විෂය සඳහා පෙරළුණු පන්තිකාමර ක්‍රමය යොදා ගැනීම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණයි. ඒ යටතේ අටවන ශ්‍රේණියේ භූගෝල විද්‍යාව විෂයය අන්තර්ගතය අධ්‍යයනය කිරීම, පෙරළුණු පන්තිකාමර ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් අනතුරුව සිසුන්ගේ භූගෝල විද්‍යාව විෂයය සාධනය අධ්‍යයනය කිරීම, භූගෝල විද්‍යාව විෂයය ඉගෙනුම් හා ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සඳහා පෙරළුණු පන්තිකාමර ක්‍රමය යොදා ගැනීම සම්බන්ධව සිසුන්ගේ අදහස් විමසා බැලීම සහ භූගෝල විද්‍යාව විෂයය ඉගැන්වීම සඳහා පෙරළුණු පන්තිකාමර ක්‍රමය වඩාත් සාර්ථකව යොදා ගැනීම සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම සෙසු අරමුණු කොට ගනිමින් මෙම අධ්‍යයනය සිදු විය. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස මිශ්‍ර පර්යේෂණ ළඟුම යටතේ අභිසාරී පිරිසැලසුම යොදාගන්නා ලදි. මේ සඳහා මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයක අටවන ශ්‍රේණියේ සිසුන් තිස් අට දෙනෙකු සහ විෂයභාර ගුරුවරුන් සිව්දෙනෙකු සසම්භාවී නොවන නියැදිකරණ ක්‍රමවේදය යටතේ තෝරාගත් අතර දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ලේඛනගත වාර්තා සහ ප්‍රශ්නාවලි භාවිත කෙරිණි. රැස්කරගත් දත්ත SPSS හා Excel මෘදුකාංග මඟින් සංඛ්‍යානමය විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේද ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කර අර්ථ නිරූපණය කරන ලදි. භූගෝල විද්‍යාව විෂය යටතේ පාඩම් පහක් සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමයට හා පෙරළුණු පන්තිකාමර ක්‍රමවේදය අනුව උගන්වන ලද අතර මෙහිදී එක් එක් නියැදි පෙර හා පසු පරීක්ෂාවක් සිදු කළ අතර, අනතුරුව කරන ලද දත්ත විශ්ලේෂණයේදී, සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමය මඟින් ඉගැන්වීමෙන් අනතුරුව සිසුන් ලබාගත් ලකුණුවල සාමාන්‍යය අගය 5.5 ක්ද, පෙරළුණු පන්තිකාමර ක්‍රමය මඟින් ඉගැන්වීමෙන් අනතුරුව සිසුන් ලබා ගත් ලකුණුවල සාමාන්‍යය අගය 16.32 ක්ද බව සොයා ගන්නා ලදි. මෙම පෙරළුණු පන්තිකාමර ක්‍රමය භාවිත කිරීමට පෙර සිසුන් ලබාගත් ලකුණුවලට වඩා එය භාවිත කිරීමෙන් පසු ලබාගත් ලකුණුවල පැහැදිලි වර්ධනයක් පෙන්වන බව නිගමනය කළ හැක. ඒ අනුව, පෙරළුණු පන්තිකාමර ක්‍රමය මඟින් සිසුන්ගේ විෂය සාධනය සහ ප්‍රායෝගික කුසලතා ඉහළ නැංවීමට මෙන්ම සක්‍රීය සිසු කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම් පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීමට හැකි බව ප්‍රකාශ කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පදඃ පෙරළුණු පන්ති කාමර ක්‍රමය, භූගෝල විද්‍යාව, විෂය සාධනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පී. ආර්. කේ. ඒ. විතාරණගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නව යොවුන්විය පාසල් සිසුන්ගේ ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම හා ශාරීරික යෝග්‍යතා මට්ටම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම

එල්. එස්. අබේරත්න
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තුමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20002@arts.pdn.ac.lk

නව යොවුන්විය යනු මනුෂ්‍ය ජීවිතයේ ශාරීරික, මානසික වශයෙන් විශාල වෙනස්කම් සිදුවන අතිශය වැදගත් අවධියකි. මෙම අවධියේදී ශරීර වර්ධනය, මාංශපේෂී ශක්තිමත්වීම, ශ්වසන ක්‍රියාකාරීත්වය වර්ධනය හා සමස්ත ශරීරික සංවර්ධනය සිදුවේ. මෙම වයස් කාණ්ඩයේ පාසල් සිසුන්ගේ දෛනික ජීවන රටාව, ක්‍රීඩා හා ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම්වලට සහභාගී වීම ඔවුන්ගේ වර්තමාන හා අනාගත සෞඛ්‍ය තත්ත්වයට දැඩිලෙස බලපෑම් ඇති කරයි. තාක්ෂණික උපාංග භාවිතය, අධ්‍යාපනික පීඩනය හා විවේකය සීමාවීමෙන් නව යොවුන්විය පාසල් සිසුන්ගේ ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් අඩුවීමක් පෙන්වයි. නව යොවුන්වියේ සිටම පාසල් සිසුන් විවිධ ලෙඩ රෝගවලට ගොදුරු වන්නේ මේ නිසාය. නව යොවුන්විය පාසල් සිසුන්ගේ ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම හා ශාරීරික යෝග්‍යතා මට්ටම අතර සම්බන්ධය පිළිබඳ පාසල් පද්ධතිය ආශ්‍රයෙන් විද්‍යාත්මකව විමර්ශනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූ අතර නව යොවුන්විය පාසල් සිසුන්ගේ ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම හඳුනාගැනීම, ඔවුන්ගේ ශාරීරික යෝග්‍යතා මට්ටම මැන බැලීම සහ පාසල් සිසුන්ගේ ජීවනරටා ඔවුන්ගේ ශාරීරික යෝග්‍යතාවට බලපාන ආකාරය ගවේෂණය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ සුවිශේෂ අරමුණු විය. පර්යේෂණය මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයට අනුව සිදු කරන ලදි. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසලක 8 ශ්‍රේණියේ සිට 11 ශ්‍රේණිය දක්වා ශ්‍රේණි හතරකින් ශිෂ්‍යයන් 40 ක නියැදියක් ස්තරායන අහඹු නියැදිකරණය මඟින් තෝරාගෙන ප්‍රශ්නාවලිය සහ ශාරීරික යෝග්‍යතා දර්ශකය මඟින් මැනීමෙන් ලබාගත් දත්ත රූස්කර ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සමීක්ෂණ මඟින්ද, ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය මඟින්ද විශ්ලේෂණය සිදුකළ අතර පර්යේෂණ නියමු පරීක්ෂණ අනාවරණවලට අනුව පැහැදිලි වුයේ ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් හා ශාරීරික යෝග්‍යතා මට්ටම අතර සහසම්බන්ධතාවක් පවතින බවයි. එනම් ශාරීරික සංයුතිය හා ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම අතර සහසම්බන්ධතා සංගුණකය +0.4ද, හිටි දුර පැනීමේ යෝග්‍යතාව හා ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම අතර සහසම්බන්ධතා සංගුණකය +0.2ද, ස්වසන යෝග්‍යතාව හා ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම අතර සහසම්බන්ධතා සංගුණකය +0.05ද, යනුවෙන් ධන සහසම්බන්ධතාවක් පවතින බවත්, නම්‍යශීලීබව හා ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම අතර සහසම්බන්ධතා සංගුණකය - 0.02ද, පේශීමය යෝග්‍යතාව හා ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම අතර සහසම්බන්ධතා සංගුණකය - 0.04 ද,ලෙස ඍණ සහසම්බන්ධතාවක් පවතින බවත් නිගමනය කළ හැක.

ප්‍රමුඛ පද: ශාරීරික යෝග්‍යතා මට්ටම, ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම් මට්ටම, ශාරීරික යෝග්‍යතා දර්ශක

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෝල්ටර් සෙනෙවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපුර්වකව සිහිපත් කරමි.

ගණිතය විෂයය ඉගැන්වීමේදී සිසුන්ගේ අධිප්‍රජානන කුසලතා සංවර්ධනය කිරීම සඳහා පලංචිකරණ සංකල්පය යොදා ගැනීම පිළිබඳ අත්හදා බැලීමක් සඳහා ක්‍රියාමූල පර්යේෂණයක්

ඒ.එස්.එච්. අබේරත්න
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20009@arts.pdn.ac.lk

නිර්මාණශීලී චින්තනය සහ තර්කානුකූල චින්තනයට අවශ්‍ය ඉහළ මානසික හැකියා සංවර්ධනයට ගණිතය විෂයය ඉවහල් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේද පාසල්වල 1 සිට 13 ශ්‍රේණිය දක්වා ගණිතය විෂයය ඉගෙනීම සිදු වේ. නමුත් පංති කාමරය තුළ ගණිතය විෂයෙහි සාධන මට්ටම අඩු ප්‍රතිශතයක් ගනී. මේ සඳහා ගණිත විෂයය ඉගෙනීමට අත්‍යවශ්‍ය වන අධිප්‍රජානන කුසලතා සිසුන් තුළ සංවර්ධනය වීමේ පවතින දුර්වලතා බලපෑ හැකිය. තමන්ගේ චින්තන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ පවතින දැනුවත්භාවය සහ නියාමනය කිරීම අධිප්‍රජානනය යනුවෙන් හඳුන්වයි. ගණිත විෂය සාධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා අධිප්‍රජානන උපායමාර්ග අත්‍යවශ්‍ය මෙවලමක් ලෙස පිළිගෙන ඇත. පන්ති කාමරය තුළ බොහොමයක් සිසුන් ගණිත විෂයය ඉගෙනීමට අධිප්‍රජානන කුසලතා භාවිත කිරීම අවම මට්ටමක පවතින බව පර්යේෂණවලින් හෙළි වී ඇත. එබැවින් මෙම තත්ත්වය වෙනස් කරමින් ගණිතය විෂය ඉගෙනීමේදී අධිප්‍රජානන කුසලතා භාවිතය සිසුන්ට හුරු කිරීම සහ එහි ඵලදායිතාව ගවේෂණය කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් මා ගුරු පුහුණුව ලබන පාසලේ 7 ශ්‍රේණිය සිසුන් සමග මෙම ක්‍රියාමූල පර්යේෂණය සිදු කළෙමි. මේ සඳහා විගොට්ස්කි විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ අවිදුර සංවර්ධන කලාපය තුළ පලංචිකරණ උපාය මාර්ග භාවිත කර ගුරුවරයා තාවකාලික සහාය ලබා දෙන්නෙකු ලෙස ක්‍රියාකරමින් සිසුන්ගේ සැලසුම්කරණය, ස්වයං ප්‍රශ්නකරණය, ශබ්ද නගා සිතීම සහ සවිචාරාත්මක චින්තනය උත්තේජනය කිරීමට අවශ්‍ය අභ්‍යාසවල සිසුන් නිරත කරවීමට ක්‍රියා කළෙමි. එහිදී සිසුන් කෙටි ක්‍රම, කණ්ඩායම් වැඩසටහන්, සමූහ සාකච්ඡා, ආධාරක භාවිත කිරීම සහ ගුරුවරයා විසින් ආදර්ශනය කර පෙන්වීම මඟින් සාම්ප්‍රදායික ඉගෙනුම් රටාවෙන් මිදී ක්‍රියාශීලීව ඉගෙනීම සිදු කිරීමට අවස්ථාව ලබා දුනිමි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ක්‍රියා මූලික පර්යේෂණ පිරිසැලැස්ම භාවිත කළ අතර මැදිහත්වීම් ත්‍රිත්වයක් යොදා ගතිමි. පූර්ව පරීක්ෂණයක් මඟින් 40% - 50% ත් අතර ලකුණු ලබා ගත් සිසුන් හය දෙනෙකු නියැදිය ලෙස තෝරා ගෙන ඇති අතර දත්ත රැස් කිරීම සඳහා සම්මුඛ සාකච්ඡා, සජීවී නිරීක්ෂණ, ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ජර්නල සහ ලිඛිත ලේඛන යොදා ගතිමි. දත්ත විශ්ලේෂණය ප්‍රමාණාත්මකව සහ ගුණාත්මකව සිදු කර ඇති අතර ප්‍රස්තාර, වගු, තීරු සටහන් සහ රාමුගත විශ්ලේෂණ මඟින් අනාවරණය වූයේ මෙම උපායමාර්ග භාවිතයෙන් සිසුන්ගේ සැලසුම්කරණය, ස්වයං ප්‍රශ්නකරණය, සවිචාරාත්මක චින්තනය, ශබ්ද නගා සිතීම සහ විෂය කැමැත්ත ප්‍රමාණාත්මක ලෙස වර්ධනය වූ බවයි. සමස්තයක් ලෙස වර්තමාන පන්ති කාමරය තුළ ගණිතය විෂයය ඉගෙනීමේදී ගුරුවරයා විසින් ලබා දෙන පලංචිකරණය සිසුවාගේ ගණිත සාධනය සංවර්ධනයට ප්‍රයෝජනවත් ලෙස යොදා ගත හැකි බව මේ අනුව පෙනී යයි.

ප්‍රමුඛ පදඃ අධිප්‍රජානනය, අධිප්‍රජානන උපායමාර්ග, පලංචිකරණය, ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය, ගණිත විෂයය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුභාෂිණී විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

10 ශ්‍රේණිය තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ විෂය සිංහල මාධ්‍යයෙන් හදාරන සිසුන් සඳහා ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය පාරිභාෂික වචන භාවිතය ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට සහ විෂය අවබෝධයට බලපාන ආකාරය

ජේ. ඩබ්. එච් ආරච්චි
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20043@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් විෂය මාලාවට 2002දී 12 ශ්‍රේණිය සඳහා සාමාන්‍ය තොරතුරු තාක්ෂණය, 2007 දී අ.පොෙ.ස. සාමාන්‍ය පෙළ සහ 2011 දී අ.පොෙ.ස. උසස් පෙළ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය විෂයත් හඳුන්වා දෙන ලදි. විෂය ක්ෂේත්‍රය යාවත්කාලීන වුවද, ඊට සමගාමීව දේශීය සිංහල පාරිභාෂික වචන නිර්මාණය වීම ප්‍රමාද වී ඇත. මේ හේතුවෙන් ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය පාරිභාෂික වචන බහුලව භාවිත කිරීමට ප්‍රායෝගිකව සිදුවී තිබේ. පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ ලෙස 10 ශ්‍රේණිය තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය විෂය සිංහල මාධ්‍යයෙන් හදාරන සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සහ ඇගයීම් ක්‍රියාවලියේදී ඉංග්‍රීසි පාරිභාෂික වචන භාවිත වන ආකාරය විමර්ශනය කිරීමත් එමඟින් සිසුන්ගේ විෂය අවබෝධය කෙරෙහි ඇති වන බලපෑම හා පවත්නා ගැටලු හඳුනා ගනිමින් ඒ සඳහා යෝග්‍ය විසඳුම් හා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම වේ. සුවිශේෂී අරමුණු ලෙස මූලාශ්‍රවල (විෂය නිර්දේශයේ / ගුරු මාර්ගෝපදේශයේ / පොත්පත්වල) පරිභාෂික වචන දක්වා ඇති ආකාරය, ගුරුවරුන් පන්ති කාමරයේදී සිංහල පාරිභාෂික වචන සඳහා යොදා ගන්නා ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය යෙදුම් භාවිත කරන ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම සහ ඉංග්‍රීසි පාරිභාෂික වචන භාවිතය නිසා සිසුන්ගේ විෂය අවබෝධයට වන බලපෑම සහ එහි ගැටලු හඳුනා ගැනීම හා විසඳුම් යෝජනා කිරීම සිදු කරන ලදි. ඒ මත පර්යේෂණ ප්‍රශ්නද තැනුණිග මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයහි (convergent parallel design) යොදා ගැනේ. ඇල්පිටිය අධ්‍යාපන කලාපයේ අහඹු ලෙස තෝරාගත් එක් ග්‍රාමීය සහ එක් නාගරික පාසලක් ඇසුරින් ගුරුවරුන් 4ක් සහ සිසුන් 40ක් ඇතුළත් නියැදියක් මේ සඳහා භාවිත කෙරිණි. දත්ත රැස්කිරීමේදී ප්‍රමාණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ සිසුන් වෙත ප්‍රශ්නාවලී ලබාදුන් අතර, ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ නිරීක්ෂණ පත්‍රිකාවක් මඟින් පන්තිකාමර නිරීක්ෂණය සිදු කරන ලදි. තවද, ගුරුවරුන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ද්විතියික මූලාශ්‍ර විමර්ශනය ද සිදු කෙරිණි. රැස් කළ දත්ත තේමා විශ්ලේෂණය හා සංඛ්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයට ලක් කිරීම මඟින්, විෂය මූලාශ්‍රවල පාරිභාෂික වචන ස්වභාවය, ගුරුවරුන් ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය යෙදුම් භාවිත කරන ආකාරය සහ එමඟින් සිසුන්ගේ විෂය අවබෝධයට වන බලපෑම හා ගැටලු හඳුනා ගනිමින් අවශ්‍ය යෝජනා සහ ප්‍රායෝගික විසඳුම් රාශියක් අනාවරණය කර ගැනීම අපේක්ෂාව විය.

ප්‍රමුඛ පද: තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය, ඉංග්‍රීසි පාරිභාෂික වචන, පන්තිකාමර නිරීක්ෂණය, ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය, විෂය අවබෝධය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සකුන්තලා යටිගම්මනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ක්‍රියාකාරී ඉගැන්වීම් ක්‍රම භාවිතයෙන් ඉතිහාසය විෂය ඉගෙනීම කෙරෙහි සිසුන් තුළ පවතින රුචිකත්වය වර්ධනය කිරීම පිළිබඳ ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණය

ඩබ්ලිව්.එස්.එම්. බංඩාර
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20084@arts.pdn.ac.lk

පන්ති කාමරය තුළ පවතින සාම්ප්‍රදායික ගුරු කේන්ද්‍රීය දේශන ක්‍රමවේද සහ විභාග කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම් ආතතිය හේතුවෙන් ඉතිහාසය විෂය කෙරෙහි සිසුන් තුළ පවතින රුචිකත්වය සහ සහභාගිත්වය අවම වීම පොදු ගැටලුවකි. මෙම ගැටලුව මා ගුරු පුහුණුව ලද පාසලේද දක්නට ලැබුණි. මෙම ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ක්‍රියාකාරී ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද ක්‍රමානුකූලව පන්ති කාමරය තුළ භාවිත කිරීම මඟින් ඉතිහාසය විෂය ඉගෙනීම කෙරෙහි සිසුන් තුළ පවතින රුචිකත්වය වර්ධනය කිරීමයි. පර්යේෂණයේ සුවිශේෂී අරමුණු ලෙස සිසුන් තුළ පවතින මූලික පෙළඹීමේ මට්ටම හඳුනා ගැනීම, ශිෂ්‍ය පෙළඹවීම වැඩිදියුණු කිරීමට දායක වන ක්‍රියාකාරී ඉගෙනුම් ක්‍රම සැලසුම් කර ක්‍රියාවට නැංවීම, නව ක්‍රියාකාරී ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද භාවිත කිරීමෙන් පසුව සිසුන් තුළ ඇති වූ උනන්දුව, කැමැත්ත සහ පන්ති කාමර සහභාගිත්වය කෙතරම් දුරට වර්ධනය වී ඇත්දැයි නිරීක්ෂණය කර තක්සේරු කිරීම සහ විවිධ ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද මඟින් ඉතිහාස විෂය පිළිබඳ ශිෂ්‍යයන් තුළ ධනාත්මක ආකල්පයක් ගොඩනැගීම හඳුනා ගන්නා ලදි. මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ සිදුකරනු ලැබූ ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණයක් වන අතර මා ගුරු පුහුණුව ලද පාසලේ හත ශ්‍රේණියේ සිසුන් (45) ක් පර්යේෂණය සඳහා භාජනය කළෙමි. සිසුන්ගේ මූලික පෙළඹීම් මට්ටම හඳුනා ගැනීම සඳහා මූලික ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිත කළ අතර මැදිහත් වීමේ ක්‍රියාවලිය ලෙස භූමිකා රංගන ක්‍රමවේදය, ක්‍රීඩා ක්‍රමය සහ කතන්දර ක්‍රමය යන ක්‍රියාකාරී ඉගෙනුම් ක්‍රමවේද පන්ති කාමරයේදී සාර්ථකව ක්‍රියාවට නංවන ලද අතර දත්ත රැස් කිරීම සඳහා සහභාගිත්ව නිරීක්ෂණ මෙවලම් සහ ව්‍යුහගත නොවන සම්මුඛ සාකච්ඡා සක්‍රීයව භාවිත කරන ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණයෙන් අනාවරණය වූයේ භූමිකා රංගන, ක්‍රීඩා සහ කතන්දර වැනි ක්‍රියාකාරී ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද භාවිතයෙන් පසුව සිසුන්ගේ පන්ති කාමර සහභාගිත්වය, ඉගෙනුම් කැමැත්ත සහ විෂය කෙරෙහි පවතින උනන්දුව කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය වී ඇති බවයි. සාම්ප්‍රදායික කරුණු කටපාඩම් කිරීමේ ක්‍රමවේදවලින් මිදී ක්‍රියාකාරී ඉගෙනුම් ක්‍රම භාවිතය සිසුන් තුළ ඉතිහාසය පිළිබඳ ධනාත්මක ආකල්පයක් ගොඩ නැගීමටත් පන්ති කාමරයේ සමාජ සබඳතා වර්ධනය කිරීමටත් හේතු වන බව නිගමනය කළ හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: ඉතිහාසය විෂය, ක්‍රියාකාරී ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද, ශිෂ්‍ය පෙළඹවීම, ශිෂ්‍ය රුචිකත්වය, පන්ති කාමර සහභාගිත්වය

මෙම පර්යේෂණය සඳහා සුභාෂිණි විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කණිෂ්ඨ-ද්විතීක ශ්‍රේණිවල සිසුන්ගේ ගණිත විෂය රුචිකත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා ක්‍රීඩා පාදක ක්‍රියාකාරකම් යොදා ගැනීම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

බී.එම්.ටී.ඩී.කේ. බස්නායක
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20089@arts.pdn.ac.lk

ලෝකයේ මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ද අධ්‍යාපනයට හිමිවන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. මෙම අධ්‍යයනයෙන් කණිෂ්ඨ ද්විතීක ශ්‍රේණිවල සිසුන්ගේ ගණිත විෂය රුචිකත්වය ක්‍රීඩා පාදක ක්‍රියාකාරකම් ඇසුරින් වැඩිදියුණු කරන්නේ කෙසේදැයි ගවේෂණය කරයි. ගණිතයේ පවතින සෛද්ධාන්තික සංකීර්ණත්වය නිසා බොහෝ සිසුන් තුළ පවතින මැළිකම සහ ගණිත භීතිකාව දුරුකරමින්, විෂය රුචිකත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා ක්‍රීඩා පාදක උපායමාර්ගවල ඵලදායීතාව අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි අරමුණ විය. විශේෂයෙන්ම ගණිත සංකල්ප සඳහා ක්‍රීඩා සැලසුම් කිරීම, සිසුන්ගේ පූර්ව සහ පශ්චාත් රුචිකත්ව මට්ටම් මැන බැලීම මෙන්ම මේ පිළිබඳ ගුරු-ශිෂ්‍ය අදහස් විමසීම මෙහි සුවිශේෂී අරමුණු වේ. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක ප්‍රවේශ සහිත මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත විය. ඒ යටතේ පූර්ව සහ පශ්චාත් පරීක්ෂණ සහිත අර්ධ සම්පරීක්ෂණාත්මක සැලසුම, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණ පත්‍රිකා උපයෝගී කරගන්නා ලදි. සාරම්මන සහ සරල සසම්භාවී නියැදිකරණයෙන් තෝරාගත් පාසලක 7 ශ්‍රේණියේ සිසුන් 25 දෙනෙකු නියැදිය ලෙසත්, සම්මුඛ සාකච්ඡා සඳහා අහඹු ලෙස සිසුන් 05 දෙනෙකු සහ ගුරුවරුන් 05 දෙනෙකුත් ලෙස සමස්ත නියදිය 35 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත විය. දත්ත විශ්ලේෂණයේදී විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය සහ අන්තර්ගත විශ්ලේෂණය භාවිත කෙරිණි. පර්යේෂණ සොයාගැනීම්වලට අනුව සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවලින් මිදී ක්‍රීඩා පාදක ක්‍රියාකාරකම් යොදා ගැනීම සිසුන්ගේ රුචිකත්වය සහ සාධනය ඉහළ නංවන බව පර්යේෂණ දත්ත මඟින් තහවුරු විය. මිනිත්තු 40 සීමිත කාලය, විභාග කේන්ද්‍රීය රටාව, විෂය නිර්දේශ ආවරණ ගැටලු සහ පන්තිකාමර කළමනාකරණය මෙහි ප්‍රධාන බාධාවන්ය. අවසන් වශයෙන් නිගමනය කළ හැක්කේ, ප්‍රායෝගික බාධාවන් මතු වුවද කණිෂ්ඨ ද්විතීක සිසුන්ගේ ගණිත රුචිකත්වය සාධනීය ලෙස ඉහළ නැංවීමට ක්‍රීඩා පාදක ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ ඵලදායීතාවකින් යුත් ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම් උපායමාර්ගයක් බවයි.

ප්‍රමුඛ පද: ගණිත විෂය රුචිකත්වය, ක්‍රීඩා පාදක ක්‍රියාකාරකම්, කණිෂ්ඨ ද්විතීක ශ්‍රේණි

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෝල්ටර් සෙනෙවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නව යොවුන් වියේ පාසල් ළමුන් අතර ඇතිවන ප්‍රේම සම්බන්ධතා සහ ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන කාර්යසාධනය අතර පවතින සබඳතාව (මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් මිශ්‍ර පාසලක 10-13 ශ්‍රේණිවල සිසුන් ඇසුරින්) කෙරෙන අධ්‍යයනයක්

බී.ජී.එන්.එස්. චන්ද්‍රසේන
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20098@arts.pdn.ac.lk

නව යොවුන් විය යනු මිනිස් ජීවිතයේ ශාරීරික, මානසික හා සමාජීය වෙනස්කම් රැසක් සිදුවන සංවේදී මෙන්ම පරිවර්තනීය අවධියකි. මෙම කාලසීමාවේදී පාසල් වියේ පසුවන සිසුන් අතර ප්‍රේම සබඳතා ඇතිවීමේ ප්‍රවණතාවක් පවතින අතර, එය ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියට කෙරෙහි විවිධාකාරයෙන් බලපෑම් එල්ල කරයි. එබැවින් මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ නව යොවුන්වියේ පසුවන පාසල් ළමුන් අතර ඇතිවන ප්‍රේම සබඳතා සහ ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන කාර්යසාධනය අතර පවතින සබඳතාව ගවේෂණය කරමින් එමගින් ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන කාර්ය සාධනයට ඇතිවන අහිතකර බලපෑම් මැඩ පැවැත්වීම සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමයි . මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ මිශ්‍ර පාසලක් කේන්ද්‍ර කරගනිමින්, එහි 10 සිට 13 ශ්‍රේණි දක්වා වූ සිසුන් අතරින් අහඹු ලෙස තෝරාගත් 30 දෙනෙකුගෙන් යුත් නියැදියක් ඇසුරින් මෙම අධ්‍යයනය සිදුකරන ලදි . මෙහිදී ගුණාත්මක ක්‍රමවේදයට ප්‍රමුඛතාව දෙමින් සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ, සිද්ධි අධ්‍යයන සහ විවෘත ප්‍රශ්නාවලි මඟින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කර එය තේමාත්මක විශ්ලේෂණයකට ලක් කළ අතර පර්යේෂණයේ සොයාගැනීම්වලට අනුව, ප්‍රේම සබඳතා පවතින සිසුන්ගෙන් බොහොමයකගේ අධ්‍යාපන කාර්යසාධනය, එම සබඳතා ඇතිවීමට පෙර තිබූ සාධන මට්ටමට වඩා යම් මට්ටමකින් පහළට ගොස් ඇති බව අනාවරණය විය. එබැවින් මෙම නොමේරූ ප්‍රේම සබඳතා සිසුන්ගේ අධ්‍යාපන ප්‍රගතිය අඩාල කිරීමට දායක විය හැකි බවත්, තවද සාපේක්ෂව එහි දායකත්වය අධ්‍යාපන ප්‍රගතිය වැඩි කිරීමට වඩා අඩු කිරීමට ලැබී ඇති බවත් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම් මඟින් තහවුරු විය. අවසාන වශයෙන් මෙම අධ්‍යයනයෙන් මා එළඹි නිගමනය වන්නේ, පාසල් වියේ දී ඇතිවිය හැකි ප්‍රේම සබඳතා මඟින් සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනයට ඇති කරන හිතකර මෙන්ම අහිතකර බලපෑම් ද්විත්වයම පවතින නමුත්, හිතකර බලපෑම්වලට වඩා අහිතකර බලපෑම් ව්‍යාප්ත වීමේ ප්‍රවණතාව වැඩි බවය. එබැවින්, මෙම ද්විවිධ බලපෑම්වල ස්වභාවය කුමක් වුවද, නොමේරූ ප්‍රේම සබඳතා කෙරෙහි සිසුන් මානසිකව සහ චර්යාත්මකව දැඩි ලෙස ග්‍රහණය වීමේ සමස්ත ප්‍රවණතාව අවම කරගත යුතුය. පාසල තුළ සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනය සුරක්ෂිත කිරීම උදෙසා ප්‍රේම සබඳතා මඟින් ඇතිවිය හැකි බලපෑම පාලනය කරනු පිණිස දෙමාපියන්, ගුරුවරුන්, පාසල් උපදේශකවරුන් සහ අනෙකුත් අදාළ පාර්ශවයන්ගේ ක්‍රියාකාරී මැදිහත් වීම් සහ මගපෙන්වීම් ශක්තිමත් කළ යුතු බව මෙම පර්යේෂණය මඟින් අවධාරණය කරමින් නිර්දේශ කර සිටිමි.

ප්‍රමුඛ පද: නව යොවුන් විය, පාසල් ප්‍රේම සබඳතා, අධ්‍යාපන කාර්යසාධනය, ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය, තේමාත්මක විශ්ලේෂණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමරකෝන් බණ්ඩාගෙන් ලැබුන උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ගම්පොළ අධ්‍යාපන කලාපයේ තෝරාගත් පාසලක හත ශ්‍රේණියේ සිසුන්ට ගණිත සංකල්ප සංජානනය සඳහා ආධාරක භාවිතයෙන් ඉගැන්වීම පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

ජී.ඒ.ඩී.කේ. චන්ද්‍රසිරි
අධ්‍යාපනවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20100@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ගණිතය බොහොමයක් සිසුන්ට දුෂ්කර අපහසු විෂයක් මෙන්ම සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයේ 39% ක පමණ අඩු සිසුන් ප්‍රමාණයක් ප්‍රථමවරදී අසමත් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ගණිත විෂය මාලාව සකස්වී ඇත්තේ පහළ පංතිවල සිට ඉහළ පන්තිවලට යන විට ක්‍රමයෙන් සංකීර්ණ වන ආකාරයටයි. කනිෂ්ඨ ද්විතීක අංශයේදී ගණිත සංකල්ප නිසි පරිදි සංජානනය නොවීම හේතුවෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීක අංශයේදී ගණිතය අපහසු විෂයක් බවට පත් වී ඇත. මෙම තත්ත්වය යටතේ ඉගැන්වීම් ආධාරක නොමැතිව ගණිතය ඉගැන්වීම මගින් ගණිත සංකල්ප සංජානනය හා ඉගැන්වීම් ආධාරක සහිතව ගණිතය ඉගැන්වීම මගින් ගණිත සංකල්ප සංජානනය අතර වෙනසක් තිබේද යන්න අධ්‍යයනය කිරීම මූලික අරමුණ විය. හත ශ්‍රේණිය සිසුන්ට ගණිත සංකල්ප හොඳින් සංජානනය කිරීමට ආධාරක භාවිතයෙන් ඉගැන්වීම කොතරම් ඵලදායි වන්නේද, ආධාරක භාවිතයෙන් තොරව ඉගැන්වීමෙන් පසු සිසුන්ගේ සාධන මට්ටම කෙසේද, ගණිත සංකල්ප සංජානනය සඳහා සුදුසු ආධාරක මොනවාද, තෝරා ගත් ඉගෙනුම් ආධාරක භාවිත කොට ඉගැන්වීම මගින් කොතරම් දුරට ගණිත සංකල්ප සංජානනය වනවාද, යනාදිය සෙසු අරමුණු කර ගනිමින් මෙම අධ්‍යයනය සිදු කරන ලදි. මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය භාවිතයෙන් සිදුකළ මෙම පර්යේෂණය සඳහා ගම්පොළ අධ්‍යාපන කලාපයේ තෝරාගත් පාසලක හත ශ්‍රේණියේ සිසුන් 28 දෙනෙකු අරමුණු සහගත නියැදිය යටතේ තෝරා ගෙන අදාළ පාර්ශ්ව වෙතින් අවසර ලබාගෙන දත්ත රැස්කිරීම සඳහා සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රශ්න පත්‍ර ,ප්‍රශ්නාවලී යනාදිය යොදාගත් අතර මෙලෙස රැස් කරගත් දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය භාවිතයෙන් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. එමගින් ආධාරක භාවිත නොකර ඉගැන්වූ කණ්ඩායමට වඩා ආධාරක භාවිත කර ඉගැන්වූ කණ්ඩායම වැඩි සාධන මට්ටමක් පෙන්වා තිබීම (පසු පර්යේෂණයේදී පරීක්ෂණාත්මක කණ්ඩායම් විසින් ලබාගත් ලකුණුවල මධ්‍යයනය 30.6 ක් වූ අතර පාලක කණ්ඩායම විසින් ලබාගත් ලකුණුවල මධ්‍යයනය 23 කි), ආධාරක භාවිතයෙන් ඉගැන්වීම සංකල්ප සංජානනයට ඉතා ඵලදායි වන බවත්, ගැටලු විසඳීමට උපකාරී වන ආකාරයේ ඉගෙනුම් ආධාරක ගණිතය ඉගැන්වීමට සුදුසු බවත් යනාදී කරුණු අනාවරණය විය. මෙම පර්යේෂණයේදී කාලය ප්‍රමාණවත් නොවීම හා ළඟා වීමේ අපහසුව යන ගැටලු හේතුවෙන් එක් පාසලක් පමණක් තෝරා ගන්නා ලදි. කණිෂ්ඨ ද්විතියික අංශයේ සිසුන්ට ගණිත සංකල්ප සංජානනය සඳහා ආධාරක භාවිතයෙන් ඉගැන්වීම ඵලදායි වන බව මෙම පර්යේෂණය අවසානයේ නිගමනය කළ හැකි විය. එබැවින් ගුරුවරුන් කනිෂ්ඨ ද්විතීක අංශයේදී සිසුන්ට ගණිත සංකල්ප සංජානනය සඳහා සුදුසු ආධාරක භාවිත කර ඉගැන්වීම වඩාත් වැදගත් වන බව යෝජනා කළ හැක.

ප්‍රමුඛ පදඃ ඉගෙනුම් ආධාරක, ගණිත සංකල්ප, සංජානනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කවින්ද විජේතුංග ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

භූගෝල විද්‍යාව විෂයෙහි සිතියම් ලකුණු කිරීමේ කුසලතා වර්ධනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් උපක්‍රම භාවිතයේ සඵලතාව පිළිබඳ ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණයක්

පී.ජී.ඒ.ජේ. චතුරිකා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20111@arts.pdn.ac.lk

නූතන අධ්‍යාපනික ප්‍රවේශවල භූගෝල විද්‍යාව විෂය ඉගැන්වීමෙන් සිසුන්ගේ අවකාශීය සංජානනය සහ සිතියම්කරණ සාක්ෂරතාව වර්ධනය කිරීම ප්‍රධාන අරමුණකි. සිසුවෙකු සිතියමක් ග්‍රහණය කරගැනීම සහ එහි ස්ථාන නිවැරදිව ලකුණු කිරීම හුදෙක් යාන්ත්‍රික මතකයෙන් ඔබ්බට ගිය, අවකාශීය සබඳතා මනසින් ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමේ උසස් සංජානන ක්‍රියාවලියකි. අර්ථාන්විත ඉගෙනුම් ඵල ළඟා කර ගැනීමට ක්‍රියාකාරකම් පාදක උපක්‍රම අත්‍යවශ්‍ය මෙවලමක් ලෙස පිළිගත්තද, කණිෂ්ඨ ද්විතීයික පාසල් පද්ධතියේ සිතියම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය ප්‍රායෝගිකත්වයෙන් බැහැරව මතකයෙන් ලකුණු කිරීමේ සාම්ප්‍රදායික රාමුවකට පමණක් සීමා වී පවතින බව ගුරු පුහුණු පාසලේදී මා හට නිරීක්ෂණය විය. එබැවින් 8 ශ්‍රේණියේ සිසුන් සිතියම් ලකුණු කිරීමේදී මුහුණ දෙන ප්‍රායෝගික දුෂ්කරතා මඟහරවා, ඔවුන්ගේ සිතියම් නිපුණතාව හා නිරවද්‍යතාව වර්ධනය උදෙසා ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් උපක්‍රම භාවිතයේ සඵලතාව ගවේෂණය කිරීම මෙම ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණයේ අරමුණයි. මෙහිදී සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේදවලින් මිදී සිසුන්ගේ ක්‍රියාශීලී සහභාගීත්වය, සිතියම් ඉගෙනීමේදී සුදුසු උපායමාර්ග තෝරාගැනීම සහ අවකාශීය චින්තනය උත්තේජනය කිරීම සඳහා විවිධ ක්‍රියාකාරකම් භාවිත කෙරිණි. ඒ අනුව ආධාරක භාවිතය, සිතියම් ප්‍රහේලිකා, ත්‍රිමාණ ආකෘති, කෙටි ක්‍රම ඉගැන්වීම, ට්‍රේසිං පේපර් භාවිතය, කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම්, දෘශ්‍යාධාරක සහ තාක්ෂණික මෙවලම් භාවිතය ආදී ක්‍රම භාවිත කරන ලදි. මේ සඳහා ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ මිශ්‍ර පර්යේෂණ පිරිසැලසුමක් සහ මැදිහත් වීමේ චක්‍ර ත්‍රිත්වයක් යොදාගත් අතර තෝරාගත් පාසලේ 8 ශ්‍රේණියේ සමස්ත ශිෂ්‍ය ගහනය වන සිසුන් දසදෙනා සහ විෂයභාර ගුරුවරයා පහසු නියැදිකරණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ තෝරාගැනිණ.. දත්ත රැස් කිරීමට පූර්ව-අපර සාධන පරීක්ෂණ, ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ සහ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ජර්නල් යොදාගත් අතර එම දත්ත ප්‍රමාණාත්මකව හා ගුණාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීම මඟින් අනාවරණය වූයේ මෙම උපක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසු භූගෝල විද්‍යාව විෂය සඳහා සිසුන්ගේ විෂය කැමැත්ත, සිතියම් ලකුණු කිරීමේ සාර්ථකත්වය සහ අවකාශීය හැකියා ප්‍රමාණාත්මක ලෙස වර්ධනය වූ බවයි. ඒ අනුව භූගෝල විද්‍යාව වැනි විෂයක සිතියම්කරණය ඉගැන්වීමේදී සිසුන්ට මතකය සහ නිරවද්‍යතාව වැඩිදියුණු කිරීමට ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් උපක්‍රම සාර්ථකව භාවිත කළ හැකි බව මෙම පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය විය. එබැවින් භූගෝල විද්‍යාව විෂය සඳහා වන ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය තුළ ගුරු-සිසු සක්‍රීය භූමිකාව ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාවට නංවමින් සිතියම් ලකුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් උපක්‍රම සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කිරීම වඩාත් යෝග්‍ය වන බව යෝජනා කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: භූගෝල විද්‍යාව, සිතියම් ලකුණු කිරීමේ කුසලතා, ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුභාෂිණි විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කනිෂ්ඨ ද්විතියික ශ්‍රේණිවල සෞඛ්‍යය හා ශාරීරික අධ්‍යාපන විෂයමාලාව ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

කේ. පී. පී දනන්ජනී
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20115@arts.pdn.ac.lk

සෞඛ්‍යය හා ශාරීරික අධ්‍යාපනය යනු, සිසුවෙකුගේ කායික, මානසික සහ සාමාජීය යහපැවැත්ම උදෙසා අත්‍යවශ්‍ය විෂය පථයකි. එහිදී න්‍යායාත්මක දැනුමට වඩා ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් මූලික වේ. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ කනිෂ්ඨ ද්විතීක ශ්‍රේණි සඳහා පවතින සෞඛ්‍යය හා ශාරීරික අධ්‍යාපන විෂය නිර්දේශයේ ඇතුළත් ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් පාසල් පද්ධතිය තුළ සැබෑ ලෙසට ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය සහ ඒ ආශ්‍රිත ගැටලු විමර්ශනය කිරීමයි. මේ යටතේ විෂයෙහි අන්තර්ගත ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් හඳුනාගැනීම, ගුරුවරුන්ගේ උගන්වන උපක්‍රම හා රුචිකත්වය, සිසුන්ගේ සහභාගීත්වය හා උනන්දුව මෙන්ම පවතින අභියෝග හඳුනාගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ සුවිශේෂී අරමුණු වේ .මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ සිදු කළ මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ එක් පාසලක් තෝරා ගනිමින් ගුරුවරුන් තුන්දෙනෙකු හා ළමුන් හතළිස් දෙනෙකු යොදා ගනිමින් සාරම්මන නියැදිකරණය යටතේ දත්ත රැස් කරන ලදි. ඒ සඳහා ගුරුවරුන් ඉලක්ක කර ගනිමින් සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ සිසුන් සඳහා 1-5 පරිමාණයේ ලිකර්ට් ප්‍රශ්නාවලි, ප්‍රායෝගික කොටස් උගන්වන ආකාරය විමර්ශනය කිරීම සඳහා නිරීක්ෂණ පත්‍රිකාවක් ද, පවතින සම්පත් විමර්ශනය කිරීම සඳහා සැසඳුම් පත්‍රිකාවක් ද භාවිත කළ අතර එමගින් ලැබෙන දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත excel මෘදුකාංග යටතේ ද, ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය යටතේ ද, දත්ත විශ්ලේෂණය සිදුකරන ලදි. පර්යේෂණයේ සොයාගැනීම්වලින් පෙනී යන්නේ එම පාසලේ න්‍යායාත්මක කොටස් සහ ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීම සඳහා වෙන් වෙන් වශයෙන් ගුරුවරු සිටින බවත් එහිදී ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමේ දී, සාම්ප්‍රදායික ඉගැන්වීමේ ක්‍රමවේදවලින් මිදී නවීන ක්‍රියාකාරී ඉගැන්වීමේ ක්‍රමවේද යොදාගැනීම මගින් සිසුන්ගේ රුචිකත්වය වැඩිදියුණු කළ හැකි බවත් ක්‍රියාකාරකම් පදනම් කරගත් සහ ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගැන්වීමේ ක්‍රම සිසුන්ගේ උනන්දුව සහ සහභාගීත්වය වැඩි දියුණු කරන බවත් ය. මේ සඳහා පවතින බාධා ලෙස ක්‍රීඩා උපකරණ හිඟකම, කාලච්ඡේදයේ පවතින වේලාව සීමිත වීම, ශාරීරික අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රමුඛතාවක් නොලැබීම යන සාධක හඳුනා ගත හැකි විය. අවසාන වශයෙන් මෙම අධ්‍යයනය මගින් ශාරීරික අධ්‍යාපනයේ පවතින වැදගත්කම අවධාරණය කිරීම, එයට පවතින කාලච්ඡේද ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම සහ ප්‍රායෝගික කොටස් සඳහා විභාග ඇතුළත වෙනම ම ලකුණු ප්‍රමාණයක් වෙන් කිරීම යනාදී නිර්දේශ ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද : ශාරීරික අධ්‍යාපන විෂයමාලාව, ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම්

මෙම අධ්‍යනය සඳහා වෝල්ටර් සෙනෙවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

06 ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ සිංහල භාෂා අක්ෂර වින්‍යාස දෝෂ මඟහරවා ගැනීම සඳහා සිදු කරනු ලබන ක්‍රියාමූල පර්යේෂණයක්

එච්.කේ.ජී.එම් ද සිල්වා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20127@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය අධ්‍යාපන පද්ධතියෙහි 06 ශ්‍රේණියට ප්‍රවේශ වන සිසුන් මුහුණ දෙන ප්‍රධානතම භාෂාමය ගැටලුවක් වන්නේ සිංහල භාෂා අක්ෂර වින්‍යාස රීති නිවැරදිව භාවිත කිරීමට නොදැනීමයි. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයේ සිට කනිෂ්ඨ ද්විතීයික මට්ටමට පැමිණීමේදී සිදුවන මෙම අක්ෂර වින්‍යාස දෝෂ (විශේෂයෙන් ණ , න , ළ , ල භේදය, ශ ,ෂ, ස අක්ෂර භාවිතය) සිසුන්ගේ ඉදිරි ලේඛන කුසලතා, අධ්‍යයන කාර්ය සාධනය සහ සමස්ත භාෂා ප්‍රවීණතාව කෙරෙහි ඍණාත්මක ලෙස බලපායි. ශ්‍රී ලාංකේය පන්ති කාමර සන්දර්භය තුළ සිසුන්ගේ අක්ෂර වින්‍යාස දෝෂ හඳුනාගෙන ඒවාට ප්‍රායෝගිකව පිළියම් කිරීම සඳහා ගුරුවරයා කේන්ද්‍ර කරගත් ක්‍රියාමූල පර්යේෂණ මැදිහත් වීම් අවම මට්ටමක පවතී. එබැවින් මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසලක 06 ශ්‍රේණියේ සිසුන්ගේ සිංහල භාෂා අක්ෂර වින්‍යාස දෝෂ මට්ටම පරීක්ෂා කිරීම, එම දෝෂ අවම කිරීම සඳහා සුදුසු ප්‍රායෝගික උපක්‍රම හඳුන්වා දීම සහ එම උපක්‍රමවල ඵලදායීතාව සොයා බැලීම අරමුණු කර ගනිමින් මෙම ක්‍රියාමූල පර්යේෂණය සිදු කරන ලදි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ක්‍රියාමූල පර්යේෂණ සැලැස්ම භාවිත කරන ලදි. ඒ අනුව සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, නිරීක්ෂණය කිරීම සහ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණය කිරීම යන ප්‍රධාන පියවර හතර ඇතුළත් සර්පිලාකාර මැදිහත් වීම් චක්‍ර හතරක් ඔස්සේ පර්යේෂණය ක්‍රියාත්මක විය. මෙහිදී 06 ශ්‍රේණියේ සිසුන් අතරින් ඉහළම අක්ෂර වින්‍යාස දෝෂ පෙන්වූ සිසුන් සිව්දෙනෙක් (04) මෙම අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගන්නා ලදි. සිසුන්ගේ අභ්‍යාස පොත් පරීක්ෂාව, ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ජර්නල, සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රශ්නාවලි, භාවිතයෙන් දත්ත රැස් කරන ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණය ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මකව සිදු කෙරිණි. පර්යේෂණය අවසානයේදී සිසුන්ගේ අක්ෂර වින්‍යාස දෝෂ සඳහා බලපාන ප්‍රධාන සාධක ලෙස ශබ්ද උච්චාරණයේ පවතින දුර්වලතා, නිවැරදි කියවීමේ පුරුද්දක් නොමැතිකම, අවධානය නොමැතිකම සහ අකුරුවල හැඩරුව පටලවා ගැනීම හඳුනා ගන්නා ලදි. පර්යේෂණ මැදිහත් වීම් ලෙස භාවිත කළ Spelling Fishing Game, රහස් පරීක්ෂක ක්‍රීඩාව, Spelling Snakes Ladders , Spelling Kahoot Quiz ක්‍රම සිසුන්ගේ අක්ෂර වින්‍යාස දෝෂ අවම කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගිකව සාර්ථක උපක්‍රම බව නිගමනය කළ හැකි විය. පාසලක සිංහල විෂය භාර ගුරුවරයා පමණක් නොව, විද්‍යාව, ඉතිහාසය වැනි සෙසු විෂයයන් උගන්වනු ලබන සෑම ගුරුවරයෙකුම තමන්ගේ පන්ති කාමරයේදී සිසුන් ලියන ලේඛන රටා පිළිබඳව විමසිලිමත් වෙමින්, ඔවුන්ගේ අක්ෂර වින්‍යාසය නිවැරදි කිරීමට ආකල්පමය මැදිහත් වීමක් සිදු කරන්නේ නම් එය වඩාත් ඵලදායී වන බව මෙම පර්යේෂණය මඟින් අවධාරණය කෙරේ. ඒ අනුව කලාප හෝ කොට්ඨාස මට්ටමින් සමස්ත ගුරුවරුන් උදෙසා මෙවැනි පන්ති කාමර මට්ටමේ ක්‍රියාමූල පර්යේෂණ සිදු කිරීම පිළිබඳව ප්‍රායෝගික පුහුණු වැඩසටහන් සහ වැඩමුළු අධ්‍යාපන බලධාරීන් විසින් සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැදගත්කම මෙම අධ්‍යයනය මඟින් දැඩිව යෝජනා කරනු ලබයි.

ප්‍රමුඛ පද: අක්ෂර වින්‍යාස දෝෂ, 06 ශ්‍රේණිය, සිංහල භාෂාව

මෙම අධ්‍යයනය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා පී.ආර්.කේ.ඒ. විතාරණගෙන් ලැබුණු උපදෙස් සහ අධීක්ෂණය කෘතඥතා පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

දේශීය සාම්ප්‍රදායික ක්‍රීඩා ද්විත්වයක් ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය පාසලකට හඳුන්වාදීම සහ සංවර්ධනය කිරීම

එච්.පී. ධනංජය
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20135@arts.pdn.ac.lk

දේශීය සාම්ප්‍රදායික ක්‍රීඩා ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතික උරුමයේ වැදගත් අංගයක් වන අතර, ඒවා සමාජීය සබඳතා වර්ධනය කිරීම, කණ්ඩායම් හැඟීම ඇති කිරීම, නායකත්ව කුසලතා වර්ධනය කිරීම සහ දරුවන්ගේ ශාරීරික හා මානසික සංවර්ධනය සඳහා විශාල දායකත්වයක් ලබා දෙයි. එහෙත් වර්තමානයේ තාක්ෂණික දියුණුව, විදේශීය ක්‍රීඩා හා තාක්ෂණික ක්‍රීඩා ක්‍රම ජනප්‍රිය වීම හේතුවෙන් දේශීය සාම්ප්‍රදායික ක්‍රීඩා පිළිබඳ දැනුම සහ භාවිතය ක්‍රමයෙන් අඩුවෙමින් පවතී. මේ නිසා අනාගත පරපුරට මෙම වටිනා සංස්කෘතික උරුමය අහිමි වීමේ අවදානමක් පවතී. මෙම පසුබිම තුළ දේශීය ක්‍රීඩා පාසල් පද්ධතිය තුළ නැවත ප්‍රචලිත කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉතා වැදගත් වී ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය පාසලකට දේශීය සාම්ප්‍රදායික ක්‍රීඩා වන තාච්චි හා නෙරෙංචි හඳුන්වාදීම සහ ඒවා සංවර්ධනය කිරීමෙන් සිසුන්ගේ ශාරීරික, සමාජීය සහ සංස්කෘතික වර්ධනයට ඇති බලපෑම අධ්‍යයනය කිරීමයි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ අභිසාරී පිරිසැලසුම භාවිත කරන ලද අතර, සාරම්මන නියැදිකරණ ක්‍රමය යටතේ පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස ග්‍රාමීය පාසලකින් තෝරාගත් සිසුන් 20 දෙනෙකු යොදාගන්නා ලදි. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීමේ ක්‍රම භාවිත කරන ලද අතර, ප්‍රාථමික දත්ත නිරීක්ෂණ, ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලි සහ අනියම් සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් රැස් කරන ලදි. එසේ රැස් කරන ලද ප්‍රමාණාත්මක දත්ත Microsoft Excel මෘදුකාංගය භාවිත කරමින් විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාත්මක ක්‍රම වන සංඛ්‍යාත, ප්‍රතිශත සහ මධ්‍යන්‍යය අගය යොදාගෙන විශ්ලේෂණය කරන ලද අතර, ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය මගින් විග්‍රහ කරන ලදි. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව තාච්චි හා නෙරෙංචි ක්‍රීඩා හඳුන්වාදීමෙන් පසුව සිසුන්ගේ සහභාගීත්වය හා උද්යෝගය 90%ක් ඉහළ ගොස් ඇති අතර, සිසුන්ගෙන් 85%ක් ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම්වල වැඩි සක්‍රීයතාවක් පෙන්වූ අතර 78%ක් කණ්ඩායම් ක්‍රීඩා තුළ සහයෝගී හැසිරීම් වර්ධනය වූ බවද, 80%ක් සාම්ප්‍රදායික ක්‍රීඩා පිළිබඳ ධනාත්මක ආකල්පයක් පෙන්වූ බවද අනාවරණය විය. එමෙන්ම මෙම ක්‍රීඩා ඔස්සේ සිසුන්ගේ කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරීත්වය, සන්නිවේදන කුසලතා සහ සංස්කෘතික අවබෝධය ද වර්ධනය වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. එබැවින් සාම්ප්‍රදායික ක්‍රීඩා විෂය මාලාවට ඒකාබද්ධ කිරීම මගින් සිසුන්ගේ පූර්ණ වර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කළ හැකි අතර දේශීය සංස්කෘතික උරුමය රැකගැනීමටද වැදගත් දායකත්වයක් ලබා දිය හැකි බව මෙම පර්යේෂණයෙන් නිගමනය කරයි. තවද මෙම පර්යේෂණය සිදු කිරීමේදී, දත්ත රැස් කිරීම සඳහා පාසල් දෙකක් තෝරා ගත් නමුත් පැවති කාල වේලාව සීමා වීම, පාසල් නිවාඩු හා විභාග කටයුතු, අයහපත් කාලගුණ තත්ත්ව වැනි ගැටලු හා අභියෝග ද මතු විය.

ප්‍රමුඛ පද : ග්‍රාමීය පාසල්, තාච්චි, දේශීය සාම්ප්‍රදායික ක්‍රීඩා, නෙරෙංචි

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කවින්ද විජේතුංගගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

දහවන ශ්‍රේණියේ ඉතිහාසය විෂය මාලාවේ අපේක්ෂිත නිපුණතා සාධනය කෙරෙහි ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ ප්‍රායෝගික උපයෝගීතාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එම්.එස්.අයි. ධර්මදාස
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තුමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20137@arts.pdn.ac.lk

සමකාලීන ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන පද්ධතිය නිපුණතා පාදක ප්‍රවේශයක් මත ක්‍රියාත්මක වන අතර, ඉතිහාසය විෂය මාලාව ද ඒ අනුව ප්‍රතිසංස්කරණය වී ඇත. මෙම මූලික නිපුණතා සාධනය කර ගැනීම ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය මඟින් අපේක්ෂා කෙරේ. එබැවින් මෙම පර්යේෂණයෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වූයේ දහවන ශ්‍රේණියේ ඉතිහාසය විෂය මාලාවට අදාළ නිපුණතා සාධනය සඳහා ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ ප්‍රායෝගික උපයෝගීතාවය කවරාකාර ද යන්නය. ඒ අනුව දහවන ශ්‍රේණියේ ඉතිහාස විෂය මාලාවෙන් අපේක්ෂිත නිපුණතා සාධනයට යොදා ගන්නා ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ සාර්ථක අසාර්ථකභාවය හඳුනා ගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ විය. දහවන ශ්‍රේණියේ පළමු පාඩම් පහට පමණක් අයත් නිපුණතා ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සාධනය වීම අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන පර්යේෂණ සීමාව වූවේය. මෙහිදී මිශ්‍ර පර්යේෂණ ප්‍රවේශය යටතේ අභිසාරී සමාන්තර පිරිසැලසුම යොදා ගන්නා ලදි. මහනුවර හිඳගල සීවලී විද්‍යාලයේ දහවන ශ්‍රේණියේ සිසුන් 26 දෙනෙකු (n=26) සහ විෂයභාර ගුරුවරුන් දෙදෙනෙකු ඇතුළත් අරමුණු සහගත නියැදියක් මෙහිදී තෝරා ගැනිණි. නිපුණතා ආවරණය වන පරිදි සකස් කළ ප්‍රශ්න පත්‍රයක් මඟින් ප්‍රමාණාත්මක දත්තද, සමාජ නිර්මාණාත්මකවාදී ප්‍රවේශය මත පදනම් වූ සම්මුඛ සාකච්ඡා, පන්තිකාමර නිරීක්ෂණ සහ ලේඛන විශ්ලේෂණය මඟින් ගුණාත්මක දත්තද රැස් කරන ලදි. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණයට අනුව අපේක්ෂිත නිපුණතා සිසුන් විසින් සාධනය කරගැනීමේ මට්ටම 65%ක සාමාන්‍ය අගයක් ගත්තේය. ගුණාත්මක දත්ත තේමාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් අනාවරණය වූයේ විෂය නිර්දේශයේ ඇති පුළුල් බව නිසා සිසුන්ට කරුණු ධාරණය කරගැනීමේ අපහසුතාව, ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් අවස්ථා අවම වීම නිසා ශිෂ්‍ය සහභාගිත්වය උදාසීන වීම යනාදියයි. එමෙන්ම විෂය කොටස් ආවරණය කිරීමට කාලය සීමිත වීම, පන්තිකාමරය තුළ ඉහළ ගුරු කේන්ද්‍රීය ස්වභාවයක් පැවතීම හේතුවෙන් ගුරුවරයාගේ සුසාධ්‍යකාරක භූමිකාව බිඳ වැටීම ද ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ ප්‍රධාන දුබලතා විය. මෙම දුබලතා මඟහරවා ගෙන නිපුණතා පාදක අධ්‍යාපනයේ විවෘත අපේක්ෂාව සාක්ෂාත් කර ගැනීමට නම් පන්තිකාමරය තුළ ප්‍රායෝගික හා ශිෂ්‍ය-කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම් අවස්ථා නිර්මාණය කිරීම, සිසුන්ගේ විවිධත්වයට ගැළපෙන පරිදි ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය හැඩගැස්වීම, උසස් තත්ත්වයේ ඉගෙනුම් ආධාරක බහුලව භාවිත කිරීම, සෑම පාඩම් ඒකකයක් අවසානයේදීම අපේක්ෂිත නිපුණතාව තක්සේරුව හා ඇගයීම විධිමත්ව සිදු කිරීම මෙම අධ්‍යයනයෙහි ප්‍රධාන නිගමන විය.

ප්‍රමුඛ පද: ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ ප්‍රායෝගික උපයෝගීතාවය, ඉතිහාසය විෂය මාලාව, නිපුණතා සාධනය, මිශ්‍ර පර්යේෂණය, සමාජ නිර්මාණාත්මකවාදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුභාෂිණී විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පෙරදිග සංගීතය විෂයමාලාවේ ශාස්ත්‍රීය ගායනයේ ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් මුහුණපාන අභියෝග හා ශිෂ්‍ය සාධනය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එම්. පී. එස්. දිලක්ෂි
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20140@arts.pdn.ac.lk

පෙරදිග සංගීතය යනු හුදෙක් විනෝදාස්වාදය ඉක්මවා ගිය ගැඹුරු ශිල්පීය ක්‍රමවේද සහිත විෂය පථයකි. න්‍යායාත්මක හා ප්‍රායෝගික විෂය කොටස්වලින් යුක්ත වන මෙම විෂයමාලාවෙහි ශාස්ත්‍රීය ගායනයේ ප්‍රායෝගික අංශයට හිමිවන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. වර්තමාන ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියෙහි මෙම ශාස්ත්‍රීය ගායනයේ ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරු විවිධ අභියෝගවලට මුහුණ දෙති. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ පෙරදිග සංගීතය විෂයමාලාවේ ශාස්ත්‍රීය ගායනයේ ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් මුහුණපාන අභියෝග හඳුනා ගැනීම සහ එම අභියෝග ශාස්ත්‍රීය ගායනයේ ප්‍රායෝගික කොටස්වල ශිෂ්‍ය සාධනය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය විමර්ශනය කිරීමය. සෙසු අරමුණු වූයේ ශාස්ත්‍රීය ගායන ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් මුහුණපාන අභියෝග හඳුනා ගැනීම, පාසල් තුළ ශාස්ත්‍රීය ගායන ප්‍රායෝගික පුහුණුව ලබා දීම සඳහා පවතින භෞතික සම්පත් සහ යටිතල පහසුකම්වල ප්‍රමාණවත් බව ඇගයීමට ලක් කිරීම, ශාස්ත්‍රීය ගායන ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් මුහුණපාන අභියෝගවලට මුහුණ දීම සඳහා ගුරුවරුන් දැනට භාවිත කරන උපායමාර්ග ඇගයීමට ලක් කිරීම සහ ශාස්ත්‍රීය ගායන ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් මුහුණපාන අභියෝග, ශාස්ත්‍රීය ගායන ප්‍රායෝගික පරීක්ෂණවල ශිෂ්‍ය සාධනය කෙරෙහි බලපා ඇති ආකාරය විශ්ලේෂණය කිරීම යනාදියයි. මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ ගවේෂණාත්මක අනුක්‍රමික පිරිසැලසුම භාවිත කර, අධ්‍යයනය සඳහා මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් 1AB වර්ගයේ පාසලක පෙරදිග සංගීත ගුරුවරුන් දෙදෙනෙකු හා 10,11 ශ්‍රේණි සිසුන් විසි දෙනෙකු ඇතුළත් විසි දෙකකින් යුත් (n=22) නියැදියක් පහසු නියැදිකරණය යටතේ තෝරා ගන්නා ලදි. පර්යේෂණ උපකරණ ලෙස පෙරදිග සංගීත ගුරුවරුන් සඳහා සම්මුඛ සාකච්ඡාවක්, ප්‍රායෝගික පන්තිකාමරයක් නිරීක්ෂණය සඳහා නිරීක්ෂණ පත්‍රිකාවක් සහ පවතින භෞතික සම්පත් පිළිබඳ සොයා බැලීමට සැසඳුම් ලැයිස්තුවක් භාවිත කරන ලදි. මෙහිදී ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය මගින්ද, ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විග්‍රහය මඟින්ද විශ්ලේෂණය කරන ලදි. එමගින් පෙරදිග සංගීතය විෂයමාලාවේ ශාස්ත්‍රීය ගායනයේ ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් මුහුණපාන අභියෝග හා ශාස්ත්‍රීය ගායනයේ ප්‍රායෝගික කොටස්වල විෂය සාධනය අතර ධන සහසම්බන්ධතාවයක් පවතින බව නිගමනය කරන ලදි. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් අනාවරණය වූයේ සීමිත කාලය, ප්‍රායෝගික පරීක්ෂණ සඳහා ශිෂ්‍ය සහභාගිත්වය අවම වීම හා භෞතික සම්පත් හිඟකම යනාදිය ගුරුවරුන් මුහුණ දෙන ප්‍රධානතම අභියෝග වන අතර ඒවා සිසුන්ගේ ශාස්ත්‍රීය ගායනයේ සාධන මට්ටම් පහළ යාමට සෘජුවම බලපාන බවයි.

ප්‍රමුඛ පද : ශාස්ත්‍රීය ගායනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෝල්ටර් සෙනෙවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වක ව සිහිපත් කරමි.

ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදය භාවිතයෙන් 06 ශ්‍රේණියේ සිසුන්ගේ පුරවැසි අධ්‍යාපන විෂය සාධනය වර්ධනය පිළිබඳ ක්‍රියාමූල පර්යේෂණයක්

එච්. එස්. දිල්රුක්ෂි
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20144@arts.pdn.ac.lk

පුරවැසි අධ්‍යාපනය යනු සිසුන් වගකීම් සහගත, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පුද්ගලයන් ලෙස සමාජගත කරන ප්‍රධාන විෂයයකි. වර්තමානයේ බහුලව භාවිත වන ගුරු කේන්ද්‍රීය දේශන ක්‍රමවේදය හමුවේ ශිෂ්‍යයා හුදෙක් සටහන් ලබා ගන්නා විෂය සාධනය ඉතා අවම නිශ්ක්‍රීය පාර්ශ්වයක් බවට පත්ව ඇත. පර්යේෂකයාගේ ගුරු පුහුණු කාලයෙහි 06 ශ්‍රේණියේ පුරවැසි අධ්‍යාපනය ඉගැන්වීමේදී හඳුනාගත් මෙම ගැටලුවට පිළියමක් ලෙස ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදය භාවිතයෙන් පුරවැසි අධ්‍යාපනය විෂය ධාරාව සඳහා සිසුන්ගේ විෂය සාධනය වර්ධනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ විය. මෙම අධ්‍යයනයේ සුවිශේෂී අරමුණ වූයේ 06 ශ්‍රේණියේ සිසුන්ගේ පුරවැසි අධ්‍යාපන විෂය සාධනයේ වත්මන් තත්ත්වය හඳුනා ගැනීම, විෂය සාධනය වර්ධනය කිරීමට ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් ක්‍රමවේද සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම, එම ක්‍රමවේද භාවිතයෙන් පසු සිසුන්ගේ විෂය සාධනයේ වෙනස්කම් ඇගයීමයි. සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, නිරීක්ෂණය සහ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණය යන ප්‍රධාන පියවර 04 ඇතුළත් මැදිහත්වීම් චක්‍ර දෙකකින් යුත් ක්‍රියාමූල පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කෙරිණි. පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස මධ්‍යම පළාතේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ගුරු පුහුණුව ලද පාසලේ පළමු වාර විභාගයේ පුරවැසි අධ්‍යාපනය සඳහා ලකුණු 50ට අඩු මට්ටමක සිටි 06 ශ්‍රේණියේ සිසුන් 10 දෙනෙකු අරමුණු සහගත නියැදිකරණය යටතේ තෝරාගන්නා ලදි. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා පූර්ව හා අපර පරීක්ෂණ, ප්‍රශ්නාවලී, සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ජර්නල භාවිත කළ අතර දත්ත විශ්ලේෂණය ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මකව සිදු කෙරිණි. පළමු මැදිහත්වීම ක්‍රියාකාරකම් දෙකක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කළ අතර එමගින් සිසුන්ට පුරවැසි අධ්‍යාපනය විෂයට කැමැත්තක් ඇති කිරීම අපේක්ෂා කරන ලදි. මේ සඳහා ක්‍රීඩා පාදක ඉගෙනුම් සහ සංගීතාත්මක ඉගෙනුම් ප්‍රවේශ යොදා ගන්නා ලදි. පළමු මැදිහත් වීමෙන් පසුව මැදිහත් වීමේ සාර්ථකත්වය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පරීක්ෂණ පත්‍ර, සම්මුඛ සාකච්ඡා භාවිත කෙරිණි. පළමු මැදිහත් වීමෙන් පසුව සිසුන්ගේ විෂය සාධනයේ සුළු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළද ඒ තත්ත්වය කවදුරටත් වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා දෙවන මැදිහත් වීමක් සිදු කරනු ලැබීය. දෙවන මැදිහත් වීම ක්‍රියාකාරකම් තුනක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කළ අතර එහිදී භූමිකා රංගන, තාක්ෂණික අන්තර් ක්‍රියාකාරී ඇගයුම්, සංකල්ප සිතියම් භාවිත කරන ලදි. පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵලවලට අනුව අනාවරණය වූයේ ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් ක්‍රමවේද භාවිතයෙන් සිසුන්ගේ පුරවැසි අධ්‍යාපන විෂය කෙරෙහි ඇති උනන්දුව සහ විෂය සාධනයේ සැලකිය යුතු ධනාත්මක වර්ධනයක් ඇති කළ හැකි බවයි.

ප්‍රමුඛ පද: ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදය, පුරවැසි අධ්‍යාපනය, විෂය සාධනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා විශාකා ලිදකුඹුරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

වතු ආශ්‍රිත දරුවන් හට විධිමත් අධ්‍යාපනය ලබා ගැනීමේ අවස්ථා පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඒ.ඩී.පී. දිනුෂිකා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20151@arts.pdn.ac.lk

සම අධ්‍යාපන අවස්ථා ඇතිකිරීම කාලීන අවශ්‍යතාවයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ ද බොහෝ කාලයක සිට ඒ සඳහා විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇතත් ඒවා සාර්ථක වීම අවම මට්ටමක පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට මෙන්ම එක් ප්‍රදේශයක් තුළද අධ්‍යාපනයේ විෂමතා පවතී. අධ්‍යාපනය අනිවාර්යයෙන් ලැබිය යුතු වුවත් එය අල්ප වශයෙන් ලබන පිරිස් ඇත. මෙවැනි පිරිස් විධිමත් අධ්‍යාපනයෙන් ගිලිහෙන බව අතීතයේ මෙන්ම වර්තමානයේද දැක ගැනීමට හැකිය. මෙවැනි පිරිසක් ලෙසට වතු ආශ්‍රිත පවුල්වල දරුවන් දැක්විය හැකිය. මේ අනුව රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ බලංගොඩ නගරයේ ඇල්ලේපොල ග්‍රාමයේ වතු ආශ්‍රිතව තෝරාගත් පවුල් 12ක දරුවන් හට විධිමත් අධ්‍යාපනය ලබා දී ඇති අවස්ථා පිළිබඳව සොයා බැලීම, එම දරුවන්ගේ ජීවන තත්ත්වය විධිමත් අධ්‍යාපනයට බලපාන ආකාරය සොයා බැලීම, එම දරුවන්ට විධිමත් අධ්‍යාපනයට සම්බන්ධ වීමේ ඇති ප්‍රායෝගික දුෂ්කරතා හඳුනා ගැනීම සහ එම දරුවන්ට විධිමත් අධ්‍යාපනයට ඇති දුෂ්කරතා මගහරවා ගැනීමට යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ සුවිශේෂී අරමුණු වේ. ගුණාත්මක ප්‍රවේශය යටතේ බහුවිධ ප්‍රත්‍යක අධ්‍යයන පිරිසැලැස්ම භාවිත කළ අතර සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ හා ලේඛන විශ්ලේෂණය යොදාගනිමින් දත්ත රැස්කර එම දත්ත තේමා විශ්ලේෂණය යටතේ විශ්ලේෂණය කරන ලදි. මෙහිදී තේමා ලෙස යටිතල පහසුකම්වල හිඟය, ආර්ථික ගැටලු, අධ්‍යාපනය ලැබීමට නිවසේ ඇති බාධක, දරුවන් රැකියාවල නිරතවීම සහ දෙමාපියන් හා දරුවන් සතුව අධ්‍යාපනය කෙරෙහි පවතින ආකල්ප හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. මේ අනුව වතු ආශ්‍රිත දරුවන් විධිමත් අධ්‍යාපනයට සම්බන්ධ වීම සැලකූ විට බොහෝ ප්‍රායෝගික දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දෙන බව පැහැදිලිය.

ප්‍රමුඛ පද: අධ්‍යාපනයේ විෂමතා, වතු ආශ්‍රිත, විධිමත් අධ්‍යාපනය, සම අධ්‍යාපන අවස්ථා

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පී. ආර්. කේ. ඒ. විතාරණගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

තරගකාරී අධ්‍යාපනය උසස් පෙළ විද්‍යා විෂය හදාරන සිසුන්ගේ මානසික ආතතිය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය විමර්ශනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම

ඩී.එම්.ඩි.එස්. දිසානායක
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20152@pdn.ac.lk

මුළු මහත් සමාජයම පෝෂණය වන්නා වූ මූල බීජය වන්නේ අධ්‍යාපනයයි. 1978 විවෘත ආර්ථිකයත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය දැවැන්ත අර්බුදකාරී මෙන්ම තරගකාරී ස්වභාවයක් ගන්නට විය. එය කෙතරම් තරගකාරී වනවාද යත් එය සමාජයේ මුල් බැස ගෙන හමාරය. එම තරගකාරී ස්වභාවයට ගුරුවරුන් දෙමව්පියන් සහ සිසුන් ද අනුවර්තනය වී ඇත. විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන කඩයිම් විභාගයක් වන අ.පොෙ.ස. උසස් පෙළ විභාගය සිසුන්ගේ ජීවිතය තීරණය කරන තීරණාත්මක විභාගයක් වී ඇත. ඒ අතරිනුත් විද්‍යා විෂය ධාරාවෙහි ප්‍රබල තරගකාරී ස්වභාවයක් දක්නට ලැබේ. මෙම පර්යේෂණය කිරීමේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ තරගකාරී අධ්‍යාපනය සිසුන්ගේ මානසික අතතිය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීමයි. එයට අමතරව කාලීන වශයෙන් විසඳුම් යෝජනා කිරීම සුවිශේෂී අරමුණු වේ. මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රමාණාත්මක ක්‍රමවේදයේ සමීක්ෂණ පිරිසැලසුම යටතේ ක්‍රියාත්මක කරයි. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ගඟවට කෝරළ අධ්‍යාපන කලාපයේ 1AB පාසල් බාලක දෙකක් (50) සහ බාලිකා දෙකක් (50 ඇසුරින් සිසුන් 100ක් ක්‍රමවත් නියැදිකරණය මඟින්ද ගුරුවරුන් විස්සක් සරල සසම්භාවී නියැදීකරණයෙන් තෝරා ගන්නා ලදි. දත්ත රැස්කිරීම ප්‍රශ්නාවලී ඔස්සේ ද දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම අනුමිතික සංඛ්‍යානය, විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය යොදා ගනිමින් එස්පීඑස් ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කරන ලදි. තරගකාරී අධ්‍යාපනය සහ මානසික ආතතිය අතර r- 0.9983ක ප්‍රබල ධන සහසම්බන්ධතා සංගුණකයක් පවතින බව කාල් පියර්සන්ගේ සහසම්බන්ධතා සංගුණකයෙන් සොයා ගත් අතර සිසුන්ගේ ආතති මට්ටම පරීක්ෂා කිරීමෙන් 68%ක ආතතියක් ද (perceived stress scale) පිරිමි සිසුන්ට සාපේක්ෂව සිසුවියන්ගේ ආතති මට්ටම සාපේක්ෂව 72%ක් ඉහළ විය. ප්‍රශ්නාවලිය නියමු පරීක්ෂණයකට ලක්කර සමස්ත සිසුන්ට දෙන ලදි. ප්‍රශ්නාවලියෙන් අනාවරණය වූයේ සිසුන්ට මානසික ආතතිය ඇතිවීම සඳහා ගුරුවරුන් සහ දෙමව්පියන්ගේ බලපෑම 72%ක් ද, අමතර පන්ති ප්‍රමාණය 82%ක් ද, ප්‍රමාණවත් නින්දක් නොමැති වීම 62% ක් ද, විභාග පීඩනය 88%ක් ද වන බවයි. ගුරුවරුන්ගේ ප්‍රශ්නාවලිය මගින් අනාවරණය වූයේ විභාග හා ඇගයීම් සම්බන්ධ පීඩනය 60%ක් ඇති බවයි. මෙම ආතතිය අවම කරගැනීම සඳහා අධ්‍යාපනයේ තරගකාරී බව අඩු කිරීම, දෙමාපියන් ගුරුවරුන්ගෙන් වන බලපෑම අඩු කිරීම, විෂය නිර්දේශය යාවත්කාලීන කිරීම උචිත බව යෝජනා කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ආතති කළමනාකරණය, උසස් පෙළ විද්‍යා සිසුන්, ගුරුවරුන්, තරගකාරී අධ්‍යාපනය, මානසික ආතතිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා විශාකා ලිඳකුඹුරගෙන් ලැබුණ උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

හත්වන ශ්‍රේණියේ පුරවැසි අධ්‍යාපනය විෂය ඉගැන්වීම සඳහා කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් භාවිතය විෂය සාධනයට ඇති කරන බලපෑම

එම්. ඒ. සී. දිව්‍යාංජලී
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20169@arts.pdn.ac.lk

වර්තමාන අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයෙහි ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ප්‍රවේශය මගින් ශිෂ්‍යයන්ගේ දැනුම, කුසලතා සහ ආකල්ප වර්ධනය කිරීම කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු වී ඇත. එම ප්‍රවේශය අතර කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් භාවිතය ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් ගනී. 7 ශ්‍රේණියේ පුරවැසි අධ්‍යාපන විෂය ඉගැන්වීම සඳහා කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් භාවිතය ශිෂ්‍යයන්ගේ විෂය සාධනයට ඇති කරන බලපෑම විමර්ශනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වී ඇත. එමෙන්ම 7 ශ්‍රේණියේ පුරවැසි අධ්‍යාපන නිල විෂය මාලාවේ ස්වභාවය විමර්ශනය කිරීම, කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සුදුසු පාඩම් හඳුනා ගැනීම, ශිෂ්‍යයන්ගේ රුචිකත්වය අධ්‍යයනය කිරීම සහ කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් හා විෂය සාධනය අතර පවතින සම්බන්ධතාවය හඳුනා ගැනීම ද මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණු වී ඇත. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශය ඒකාබද්ධ කළ මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් භාවිත කරන ලදි. පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ එක් පාසලක 7 ශ්‍රේණියේ ශිෂ්‍යයන් 25 දෙනෙකු සරල නියැදිකරණ ක්‍රමය මඟින් තෝරා ගන්නා ලදි. ශිෂ්‍යයන්ගේ කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ රුචිකත්වය මැන බැලීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලියක් ද, ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියෙහි ඔවුන්ගේ හැසිරීම්, සහභාගීත්වය හා අන්තර්ක්‍රියා නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා නිරීක්ෂණ පත්‍රිකා ද භාවිත කර දත්ත රැස් කර විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය සහ සංඛ්‍යාන විද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රම උපයෝගී කර ගනිමින් දත්ත විශ්ලේෂණය කරන ලදි. පර්යේෂණ මගින් අනාවරණය වූයේ 7 ශ්‍රේණියේ පුරවැසි අධ්‍යාපන විෂය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් භාවිතය මගින් ඉගැන්වීම ශිෂ්‍යයන්ගේ විෂය සාධනය ඉහළ නැංවීමට හේතුවන බවයි. තවද ශිෂ්‍යයන්ගේ රුචිකත්වය, ඉගෙනුම් සඳහා වූ අභිප්‍රේරණය, පන්තිකාමර සහභාගීත්වය, සන්නිවේදන කුසලතා, නායකත්ව හැකියාව සහ සහයෝගීතා කුසලතාද වර්ධනය වී ඇති බව අනාවරණය විය. එමෙන්ම කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් භාවිතය හා විෂය සාධනය අතර ධනාත්මක සම්බන්ධතාවයක් පවතින බව ද තහවුරු විය. 7 ශ්‍රේණියේ පුරවැසි අධ්‍යාපන විෂය ඉගැන්වීමේදී කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් භාවිතයට ගැනීම ශිෂ්‍යයන්ගේ විෂය සාධනය ඉහළ නැංවීමට මෙන්ම විෂය පිළිබඳ ශිෂ්‍ය රුචිකත්වය හා ශිෂ්‍ය සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීමට හේතු වන බව මෙම අධ්‍යයනය මඟින් නිගමනය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: අභිප්‍රේරණය, විෂය සාධනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෝල්ටර් සෙනෙවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් පද්ධතිය තුළ උපදේශන ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඊ. එම්. එම්. එල්. බී. ඊරියගම
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20176@arts.pdn.ac.lk

වර්තමාන පාසල් පද්ධතියේ සිසුන් මුහුණ දෙන මානසික ආතතිය, හැසිරීම් ගැටලු හා සමාජීය අභියෝග වැඩිවීම නිසා පාසල් උපදේශන සේවාවේ වැදගත්කම ඉහළ ගොස් ඇත. එහෙත් ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල්වල උපදේශන ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය, එහි ඵලදායීතාවය හා මුහුණ දෙන ප්‍රායෝගික බාධක පිළිබඳ ගැඹුරු අධ්‍යයන හිඟය. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණය මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් පද්ධතියෙහි උපදේශන ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය ගංහත මහ විදුහල සහ රණබිම රාජකීය විදුහල ඇසුරු කොටගෙන විස්තරාත්මක පර්යේෂණයක් සිදු කරන ලදි. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වූයේ පාසල් මට්ටමින් උපදේශන ක්‍රියාවලියේ ව්‍යුහය, සම්බන්ධීකරණය, අදාළ පාර්ශවයන්ගේ භූමිකාවන් හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පවතින අභියෝග හඳුනා ගැනීමයි. මිශ්‍ර පර්යේෂණ ප්‍රවේශය යටතේ මධ්‍යම පළාතේ ගංහත මහ විදුහල සහ රණබිම රාජකීය විදුහල යන පාසල්වලින් 1 AB හා 1C ශ්‍රේණි රාජ්‍ය පාසල් 2කින් දත්ත රැස් කරන ලදි. අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් පාසල් උපදේශකවරුන් 2 දෙනෙකු හා විදුහල්පතිවරුන් 8 දෙනෙකුගෙන් ද, නාභිගත කණ්ඩායම් සාකච්ඡා මඟින් සිසුන් 24 දෙනෙකුගෙන් ද තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදි. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි, අර්ධ ව්‍යූහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා, පාසල් ලොග් සටහන්, පාසල් ලේඛන වාර්තා භාවිත කරන ලදි. 1 AB හා 1C පාසල් ගත්විට 1AB පාසල්වලට සාපේක්ෂව 1C පාසලේ සිසුන් තුළ උපදේශන ගැටලු බහුලව දක්නට ලැබුණි. රණබිම රාජකීය විදුහලේ 9C ශ්‍රේණියේ සිසුන් 20 දෙනෙකුගෙන් යුත් නියදියකින් සිදුකරන ලද නියමු පරීක්ෂාවට අනුව සිසුන් ලබා දුන් නිර්ණාමික තොරතුරු පදනම් කරගෙන 85%කට විවිධ මානසික ගැටලු පවතින බව පැහැදිලි විය. සිසුන් තිදෙනෙක් කිසිම තොරතුරක් සඳහන් නොකෙරිණි. ඔවුන්ගේ බහුතරයට පවතින්නේ අධ්‍යයන පීඩනය, ක්‍රීඩා කිරීමට අවස්ථා අහිමි වීම, නේවාසිකගාරයේ ඇතිවන ගැටලු යනාදියයි. දරිද්‍රතාවය පහසුකම් අවම වීම හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ ගැටලු කල්පැවතීම සිදුව තිබුණි. ප්‍රතිඵල අනුව ජාතික පාසල් උපදේශන සේවාව මඟින් මාර්ගෝපදේශ ලබා දුන්නත් පාසල් මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී උපදේශකවරුන්ගේ පුහුණුව අඩුකම, රහස්‍යභාවය තහවුරු කිරීමට නොහැකි වීම, භෞතික ඉඩකඩ මද බව, විභාග-නැඹුරු අධ්‍යාපන සංස්කෘතිය හා දෙමාපිය/සමාජ පිළිගැනීමේ ඌනතාවය ප්‍රධාන බාධක ලෙස හඳුනා ගන්නා ලදි. එමගින් උපදේශනය "úභාග මූලික වැඩසටහනක්" ලෙස සීමා වී ඇති බව පෙනී ගියේය. නිගමනය ලෙස උපදේශන ක්‍රියාවලිය ඵලදායී කිරීමට උපදේශකවරුන්ගේ අඛණ්ඩ පුහුණුව, පාසල් පරිපාලනයේ කැපවීම, දෙමාපිය දැනුම්වත් කිරීම් හා ප්‍රජා සම්බන්ධීකරණය ශක්තිමත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව නිර්දේශ කෙරේ. තවද මෙහිදී පාසල්වල උපදේශන ක්‍රියාවලිය සිදුකිරීමේදි ඇතිවන බාධක, උපදේශනය නිසි අයුරින් සිදු නොවීම හේතුවෙන් සිසුන්ගේ ගැටලු කල් පැවතීම අධ්‍යාපන සාධනය අවම වීම සහ ඔවුන් මානසික අක්‍රමිකතාවට මුහුණදීම යනාදියට විසඳුම් යෝජනා කෙරිණි.

ප්‍රමුඛ පදඃ උපදේශන ක්‍රියාවලිය, පාසල් උපදේශනය, බාධක, ශ්‍රී ලංකාව, සිසු යහපැවැත්ම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමරකෝන් බණ්ඩාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසලක 6 ශ්‍රේණියේ අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන් සිදු කරන සිංහල අක්ෂර දෝෂ පිළිබඳ කාර්යමූලික පර්යේෂණයක්

කේ.පී.එම්.කේ.ආර්. ගජනායක
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20196@arts.pdn.ac.lk

පර්යේෂකයාගේ ගුරු පුහුණු කාලසීමාව සඳහා මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසලක කණිෂ්ඨ ද්විතීය අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන්ගේ ලිඛිත කාර්යයන් නිරීක්ෂණය කිරීමේදී සිංහල අක්ෂර දෝෂ බහුලව සිදුවන බවත් එය ඔවුන්ගේ ලිවීමේ කුසලතා, භාෂා ප්‍රවීණතාවට අහිතකර බවත් හඳුනා ගන්නා ලදි. මෙම ගැටලුවට විසඳුමක් ලෙස සිසුන්ගේ අක්ෂර දෝෂ හඳුනාගෙන ක්‍රියාකාරකම් මූලික ඉගෙනුම් ක්‍රම භාවිතයෙන් ඒවා අවම කිරීම සඳහා මෙම ක්‍රියාකාරී පර්යේෂණයක් සිදු කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ කණිෂ්ඨ ද්විතීය අධ්‍යාපන අවධියට අයත් තෝරාගත් සිසුන්ගේ සිංහල අක්ෂර දෝෂ සහ ඒවායේ බලපෑම හඳුනා ගැනීම, ඒවා ඇති වීමට බලපාන හේතු අධ්‍යයනය කිරීම, ක්‍රියාකාරකම් මූලික ඉගෙනුම් ක්‍රම යටතේ විවිධ ක්‍රියාකාරකම්, නිරීක්ෂණ, ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණය මගින් ගැටලුවට විසඳුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ යොදාගත් ක්‍රියාමාර්ගවල ඵලදායීතාවය ඇගයීමයි. මෙම පර්යේෂණය සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, නිරීක්ෂණය සහ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණය යන ක්‍රියාකාරී පර්යේෂණ චක්‍රය අනුගමනය කරමින් මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කරන ලදි. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත රැස් කිරීම සඳහා නිරීක්ෂණ, ලිඛිත පර්යේෂණ, ගුණාත්මක දත්ත සඳහා ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ සටහන්, අවිධිමත් සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ සිසුන්ගේ ලිඛිත කාර්යයන් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත වගු හා ප්‍රස්තාර මගින් විශ්ලේෂණය කරන ලද අතර, ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක සාරාංශය මගින් අර්ථකථනය කරන ලදි. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව සිසුන් අතර ස්වර, ව්‍යංජන, දීර්ඝ-හ්‍රස්ව, විරාම ලකුණු භාවිතය සම්බන්ධ අක්ෂර දෝෂ බහුලව පවතින බව අනාවරණය විය. ක්‍රියාකාරකම් මූලික ඉගෙනුම් ක්‍රමය යටතේ ක්‍රීඩා අක්ෂර ගැලපීමේ අභ්‍යාස, ලිවීමේ පුහුණු, වැඩ පත්‍රිකා, ප්‍රතිපෝෂණ ලබා දීමෙන් අනතුරුව සිසුන්ගේ අක්ෂර දෝෂ සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී නිවැරදි ලිවීමේ කුසලතා භාෂා අවබෝධය සහ ඉගෙනුම් උනන්දුව වර්ධනය වූ බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව කණිෂ්ඨ ද්විතීය අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන්ගේ සිංහල අක්ෂර දෝෂ අවම කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරකම් මූලික ඉගෙනුම ඉතා ඵලදායී බව නිගමනය කරන අතර සිංහල භාෂා ගුරුවරුන්ගේ දෛනික ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට ඒකාබද්ධ කළ යුතු බව නිර්දේශ කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: කණිෂ්ඨ ද්විතීය අධ්‍යාපනය, මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය, සිංහල අක්ෂර දෝෂ

මෙම පර්යේෂණය සඳහා සුභාෂිණී විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ප්‍රාථමික සිසුන්ගේ බෙදීමේ ගණිත කර්මය ආශ්‍රිත කුසලතා සාධනය සඳහා ගුරුවරුන් භාවිත කරන ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඩබ්.එම්.එච්.එන් ගුණතිලක
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20206@arts.pdn,ac.lk

ප්‍රාථමික ගණිත ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියේදී බෙදීමේ සංකල්පය දරුවාගේ තර්කන ශක්තිය පියවරෙන් පියවර ගොඩනැඟිය යුතු මූලික ගණිතමය පදනමක් විය. වර්තමාන පන්තිකාමරයේදී ගුරුවරුන් අනුගමනය කළ සාම්ප්‍රදායික ඉගැන්වීම් රටාව හේතුවෙන් බෙදීමේ ගැටලු විසඳීමේදී සිසුන් පසුබෑමට ලක්වීමත්, සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය දක්වාම සිසුන් ගණිතය විෂය කෙරෙහි පවතින උදාසීනත්වය සහ දුර්වල සාමර්ථ වාර්තා වීමත් බෙදීමේ සංකල්පයෙහි පවතින අපැහැදිලි බව සෘජුවම ආධ්‍යාපනික ක්ෂේත්‍රයේ පවතින ගැටලුවකි. එබැවින් ගුරුවරුන් භාවිත කළ ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේදවල සාර්ථකත්වය සහ සිසුන්ගේ කුසලතා සාධනය කෙරෙහි ඒවා බලපෑ ආකාරය විමර්ශනය කිරීම ප්‍රධාන අරමුණ විය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත රැස් කළ මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් භාවිත කෙරිණි. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ පාසලක (3) හා (4) ශ්‍රේණිවල සිසුන් 40 දෙනෙකු සහ ගුරුවරුන් 10 දෙනෙකු අහඹු නියැදියක් ලෙස යොදා ගනිමින් පන්තිකාමර නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා ඔස්සේ තොරතුරු රැස් කළ අතර, සිසුන්ගේ බෙදීමේ මූලික සංකල්ප පිළිබඳ දැනුම මට්ටම හඳුනා ගැනීම, ගුරුවරුන් භාවිත කළ ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද සොයා බැලීම, එම ක්‍රමවේද සිසුන්ගේ කුසලතා සාධනය කෙරෙහි බලපෑ ආකාරය විශ්ලේෂණය කිරීම සහ ගුරුවරුන් මුහුණ දුන් ගැටලුවලට විසඳුම් යෝජනා කිරීම යන කරුණු සාක්ෂාත් කර ගැනිණි. ගුරුවරුන් සිසුන්ගේ තර්කන ශක්තිය වර්ධනය නොකළ පැරණි සාම්ප්‍රදායික ඉගැනවීම් ක්‍රමවලට පමණක් සීමා වූ අතර, සිසුන්ගේ බෙදීමේ මූලික දැනුම් මට්ටම දුර්වලව පැවති බව නිරීක්ෂණය විය. පවතින ඉගැන්වීම් ක්‍රමවල සීමාසහිත බව සිසුන්ගේ ගණිත කුසලතාවලට බලපෑ බැවින් ඒවායින් බැහැරව කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රමය හා දරුවාගේ එදිනෙදා අත්දැකීම් සමඟ බෙදීමේ සංකල්පය බද්ධ කිරීම සහ ගුරුවරයා සහයෝගී ක්‍රියාකාරිකයෙකු ලෙස කටයුතු කිරීම ඉගැන්වීමේදී භාවිත කිරීම ඉතා සාර්ථක බව හඳුනා ගැණිනි. එම ක්‍රමෝපාය මඟින් සිසුන් සතු වූ ගණිතය විෂය කෙරෙහි පැවති බිය දුරු කරමින් ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය ආකර්ෂණීය බවට පත් කිරීමට හැකි වුණි. ගුරුවරුන්ගේ ඉගැන්වීම් රටා නව්‍යකරණය කිරීම, නිරන්තර වෘත්තීය පුහුණුව සහ විෂය නිර්දේශයට ගැළපෙන ක්‍රීඩා උපකරණ පන්තිකාමරයට හඳුන්වා දීම ආධ්‍යාපනික උන්නතිය සඳහා අතිශයින්ම වැදගත් විය. බෙදීමේ සංකල්පය ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවලින් බැහැරව ක්‍රීඩා මූලික, කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් හා තාක්ෂණික ඉගැන්වීම් උපක්‍රම අනුගමනය කිරීම මඟින් සිසුන්ගේ තර්කන ශක්තිය සහ ගණිත කුසලතා සාධනය වඩාත් ඵලදායීව හා ප්‍රායෝගිකව කරගත හැකි බව පර්යේෂණය මඟින් නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: කුසලතා සාධනය

මෙම අධ්‍යයනය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා වෝල්ටර් සෙනෙවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදෙස් හා අධීක්ෂණය කෘතඥතා පුර්වකව සිහිපත් කරමි.

කනිෂ්ඨ ද්විතීයික ශ්‍රේණිවල ගුරුවරුන්ගේ කෘත්‍රිම බුද්ධිය පිළිබඳ දැනුම්වත්භාවය සහ ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සඳහා කෘත්‍රිම බුද්ධිය භාවිතය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: තෝරාගත් නාගරික හා ග්‍රාමීය පාසල් ඇසුරින්

එම්.කේ.සී. ගුණවර්ධන
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තුමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20208@arts.pdn.ac.lk

විසි එක්වන සියවසේ ශීඝ්‍ර තාක්ෂණික පරිවර්තනයත් සමඟ කෘතිම බුද්ධිය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයෙහි සාම්ප්‍රදායික ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය වඩාත් කාර්යක්ෂම, ඵලදායී හා පුද්ගලීකරණය කළ ප්‍රවේශයක් බවට පත් කිරීමට සමත් විය. එහෙත් මෙම නවීන තාක්ෂණය කෙතරම් දුරට ප්‍රායෝගිකව භාවිත කරන්නේද යන්න තවමත් පර්යේෂණාත්මක හිඩැසක්ව පවතී. එබැවින් පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ නාගරික සහ ග්‍රාමීය පාසල්වල කනිෂ්ඨ ද්විතීයික ශ්‍රේණිවල (6-9 ශ්‍රේණි) ගුරුවරුන්ගේ කෘතිම බුද්ධිය පිළිබඳ දැනුම්වත්භාවය සහ භාවිතය විශ්ලේෂණය කිරීමයි. මෙම ප්‍රධාන අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ගුරුවරුන්ගේ අවබෝධතා මට්ටම විමසා බැලීම, ඉගැන්වීමේදී AI මෙවලම් භාවිත කරන ආකාරය පරීක්ෂා කිරීම, ඒ සඳහා බලපාන ගැටලු සහ සීමා හඳුනා ගැනීම මෙන්ම ඒ සඳහා සාර්ථක විසඳුම් යෝජනා කිරීම යන සුවිශේෂී අරමුණු ඔස්සේ මෙම අධ්‍යයනය මෙහෙයවනු ලබයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය ඇතුළත් අභිසාරී මිශ්‍ර පර්යේෂණ සැලසුම භාවිත කෙරේ. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් නාගරික පාසල් දෙකක් සහ ග්‍රාමීය පාසල් දෙකක් නියෝජනය වන පරිදි පහසු නියැදි ක්‍රමය යටතේ ගුරුවරුන් 80 දෙනෙකු පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස තෝරාගෙන ඇත. ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක්, පන්ති කාමර නිරීක්ෂණ සහ අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා භාවිත කර ඇති අතර රැස් කරන ලද ප්‍රමාණාත්මක දත්ත MS Excel භාවිතයෙන් සංඛ්‍යානමය විශ්ලේෂණයටත්, ගුණාත්මක දත්ත තේමා විශ්ලේෂණයටත් ලක් කෙරේ. ප්‍රමාණාත්මක දත්තවලින් ලබාගත් ප්‍රතිඵල අනුව නියැදියේ සියලුම ගුරුවරුන් 100% AI පිළිබඳව අසා ඇති අතර ඉන් 59%කට මධ්‍යස්ථ අවබෝධයක් පවතී. එහෙත් "ඉතා හොඳ" අවබෝධතා මට්ටමක් ඇත්තේ 10%කට පමණි. ගුරුවරුන්ගෙන් 72%ක් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සඳහා AI භාවිත කරන අතර ඒ අතරින් ChatGPT (87%) සහ Google Gemini (77%) ප්‍රමුඛ මෙවලම් වේ. ගුරුවරුන් ප්‍රධාන වශයෙන් පාඩම් සැලසුම් සැකසීමට, ඉගැන්වීම් ද්‍රව්‍ය නිර්මාණයට සහ තොරතුරු සෙවීමට AI යොදා ගනී. එහෙත් බාධා ලෙස Premium AI මෙවලම් සඳහා පවතින ගෙවීම් ගැටලු (74%) සහ ජාතික AI ප්‍රතිපත්තියක් නොමැතිකම (67%) ප්‍රධාන බාධක ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. අවසාන වශයෙන් නාගරික හා ග්‍රාමීය අංශ දෙකෙහිම දැනුම්වත්භාවය ඉහළ වුවද, AI භාවිතය ගැඹුරින් ඒකාබද්ධ කර ඇති ගුරුවරුන් සිටින්නේ ඉතා ස්වල්පයක් බව මෙම අධ්‍යයනය පෙන්වා දෙයි.

ප්‍රමුඛ පද: ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය, කනිෂ්ඨ ද්විතීයික, කෘතිම බුද්ධිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සකුන්තලා යටිගම්මනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ප්‍රාථමික ශ්‍රේණිවල බහුතල ඉගැන්වීම, ඉගෙනුම් ක්‍රමයක් ලෙස භාවිත කරන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

කේ.කේ.ඩී.එස්. එච්. ගුණවර්ධන
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20209@arts.pdn.ac.lk

පන්ති කාමරයක විවිධ නිපුණතා මට්ටම් සහිත ශිෂ්‍යයින් සිටින අතර ගුරුවරුන් විසින් ඔවුන්ට සමාන නිපුණතා මට්ටමක් ලබා දෙන්නේ නැත. බහුතල ඉගැන්වීම මෙයට හොඳ විසඳුමකි. මධ්‍යම පළාතේ ඇතැම් ග්‍රාමීය දුෂ්කර පාසල්වල මෙය භාවිත කරයි. ප්‍රාථමික ශ්‍රේණිවල බහුතල ඉගැන්වීම, ඉගෙනුම් ක්‍රමයක් ලෙස භාවිත කිරීම කෙබඳු ස්වභාවයක් ගනීද? යන්න විමසා බැලීම අධ්‍යයන ගැටලුව වේ. ප්‍රාථමික ශ්‍රේණිවල බහුතල ඉගැන්වීම, ඉගෙනුම් ක්‍රමයක් ලෙස භාවිතය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලිකම අරමුණ වේ. බහුතල ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේදයේ ස්වභාවය, ගුරුවරුන්ගේ අදහස් විමසීමට ලක් කිරීම, බහුතල ඉගැන්වීම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ගුරුවරු මුහුණ දෙන අභියෝග හා බහුතල ඉගැන්වීම ඵලදායි ලෙස යොදා ගැනීමට ඉදිරිපත් කරන යෝජනා සෙසු අරමුණු කරගනිමින් ප්‍රත්‍යයක අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලදි. ඒ අනුව ප්‍රත්‍යයක අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් ගුණාත්මක පර්යේෂණ පිරිසැලසුම යටතේ සසම්භාවී නොවන නියැදිකරණයේ පහසු නියැදිය ඔස්සේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් එක් පාසලක් ඇසුරින් ගුරුවරු 05ක් විදුහල්පති, නියෝජ්‍ය /සහකාර විදුහල්පතිවරු 05ක් සහිතව සමස්ත නියැදිය 10කින් දත්ත ලබා ගන්නා ලදි. දත්ත රැස්කිරීම සඳහා නිරීක්ෂණ පත්‍රිකා , සම්මුඛ සාකච්ඡා හා ගුරුවරුන්ගේ පාඩම් සටහන් පොත් ආදිය යොදාගන්නා ලදි. මෙලෙස එකතු කරගන්නා ලද දත්ත තේමා විශ්ලේෂණය යටතේ විශ්ලේෂණය කරන ලදි. ප්‍රාථමික ශ්‍රේණිවල පාඩම් 05ක් නිරීක්ෂණය කර ලබා ගන්නා දත්ත ඇසුරින් පහත කරුණු අනාවරණය විය. සාම්ප්‍රදායික පෙළපොත කේන්ද්‍ර කරගත් ඉගෙනුම් රටාවෙන් බැහැරව ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීමට ගුරුවරුන් කටයුතු කරන ආකාරය නිරීක්ෂණය විය . බහුතල ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේදයේදී ගුරුවරයා විසින් විවිධ දෘශ්‍ය ආධාරක සහ ඉගෙනුම් උපකරණ පන්තිකාමරය වෙත රැගෙන විත් තිබූ අතර එමඟින් සිසුන්ගේ අවධානය සහ ඉගෙනුම් උනන්දුව ඉහළ මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. සිසුන් විසින් ඉගෙනුම් ආධාරක හා ප්‍රායෝගික දේවල් ඔස්සේ ඉගෙනීමට වැඩි කැමැත්තක් දැක්වූ අතර සිසුන්ගේ මනසෙහි වඩාත් ඵලදායි ලෙස විෂය කරුණු ධාරණය වන බවත් විවිධ මට්ටම්වල පසුවන සිසුන් පහසුවෙන්ම හඳුනා ගැනීමට හා ඔවුන්ට ගැළපෙන පරිදි ඉගැන්වීමට ගුරුවරයාට අවස්ථා ලැබෙන බව නිරීක්ෂණ දත්ත මඟින් තහවුරු විය. බහුතල ඉගැන්වීම ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ඉතා සාර්ථක මෙන්ම අනාගතය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය විකල්පයක් වන ඉදිරියට අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ගුරුවරුන්ට පුහුණු වැඩසටහන් සංවිධානය කළ යුතු බව සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් තහවුරු විය. පාසල් පද්ධතියේ පවතින භෞතික සම්පත්වල හිඟය හේතුවෙන් බහුතල ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේදය සැම පාසලකම ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වී ඇති බව වැඩිදුරටත් අනාවරණය විය. සමස්තයක් ලෙස ගත් විට බහුතල ඉගැන්වීම ශිෂ්‍යයාගේ ස්වයං ඉගෙනුම හා සමාජීය කුසලතා වර්ධනය කළ හැකි ඉහළ විභවතාවයක් සහිත පාසල් පද්ධතියට උචිත සාර්ථක ක්‍රමවේදයක් බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: බහුතල ඉගැන්වීම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා විශාඛා ලිඳකුඹුරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

උසස් පෙළ සිසුන් ක්‍රීඩාවේ නියැලීම සහ ශාස්ත්‍රීය කටයුතු කළමනාකරණය කරගන්නා ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඩබ්.ටී.එම්.එස්. හංසිකා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව , පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20219@arts.pdn.ac.lk

මානසික, සමාජීය හා කායික වශයෙන් පරිපූර්ණ පුද්ගලයකු බිහි කිරීම අධ්‍යාපනයේ මූලික අරමුණක් වන අතර එහිදී ක්‍රීඩාව සිසුන්ගේ සමස්ත සංවර්ධනය සඳහා වැදගත් දායකත්වයක් සපයයි. කෙසේ වෙතත් උසස් පෙළ අවධිය තීරණාත්මක බැවින් ක්‍රීඩා හා ශාස්ත්‍රීය කටයුතු සමබරව පවත්වාගෙන යාම සිසුන්ට අභියෝගයකි. උසස් පෙළ සිසුන් ක්‍රීඩාවේ නියැලීමේදී මුහුණ දෙන අභියෝග හඳුනා ගැනීම, ඒවා කළමනාකරණයට ඔවුන් ගන්නා උපක්‍රම විශ්ලේෂණය කිරීම, ඔවුන්ගේ විෂය සාධනය හඳුනා ගැනීම සහ මෙම කටයුතු වඩාත් ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ගත හැකි යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ සුවිශේෂී අරමුණු විය. මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කළ මෙම අධ්‍යයනයේ නියැදිය සඳහා මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසල් පහක (05) ප්‍රධාන විෂය ධාරාවන් (විද්‍යා, ගණිත, වාණිජ, කලා) නියෝජනය වන පරිදි උසස් පෙළ ක්‍රීඩක සිසුන් 100ක්, දෙමාපියන් 25ක් සහ ගුරුවරුන් 25ක් ඇතුළත් කරගන්නා ලදි. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත රැස් කිරීම සඳහා සිසුන් වෙත ප්‍රශ්නාවලියක් ලබාදුන් අතර ගුණාත්මක දත්ත සඳහා ගුරුවරුන් සහ දෙමාපියන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන ලදි. රැස් කරගත් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත Microsoft Excel මෘදුකාංගය භාවිතයෙන් සංඛ්‍යාත හා ප්‍රතිශත වශයෙන් ද, ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මකව ද විශ්ලේෂණය කරන ලදි. ප්‍රතිඵල අනුව සිසුන්ගෙන් 80%ක් පාසල් ක්‍රීඩා කණ්ඩායම්වල සාමාජිකයන් වූ අතර 65%ක් පසුගිය වාර විභාගයේදී 60%ට වැඩි සාමාන්‍ය ලකුණු ලබාගනිමින් ඉහළ විෂය සාධනයක් පෙන්වා තිබුණි. ක්‍රීඩාව හා ශාස්ත්‍රීය කටයුතු සමබර කිරීමේදී විෂය නිර්දේශයේ පුළුල්භාවය (85%), අධික ශාරීරික වෙහෙස (80%), පාඩම් කිරීමට කාලය ප්‍රමාණවත් නොවීම (75%) සහ අමතර පන්ති සමඟ ඇතිවන කාල කළමනාකරණ ගැටුම් (75%) ප්‍රධාන අභියෝග ලෙස හඳුනා ගැනිණි. එම අභියෝග ජය ගැනීම සඳහා සිසුන්ගෙන් 90%ක් මිතුරන්ගෙන් සටහන් ලබාගැනීම, 85%ක් විභාග කාලයේදී ක්‍රීඩා සීමා කිරීම සහ 80%ක් නිශ්චිත කාලසටහන් භාවිත කිරීම වැනි උපක්‍රම ක්‍රියාවට නංවා තිබුණි. ක්‍රීඩාව මඟින් සිසුන්ගේ චිනය, නායකත්වය හා කාල කළමනාකරණය වර්ධනය වන බව සම්මුඛ සාකච්ඡාවලින් හෙළි විය. අධ්‍යයනය මත පදනම්ව, ක්‍රීඩක සිසුන් වෙනුවෙන් විශේෂ අතිරේක පන්ති පැවැත්වීම, නම්‍යශීලී කාලසටහන් සැකසීම සහ පාසල, ගුරුවරුන් හා දෙමාපියන්ගේ අඛණ්ඩ සහයෝගය සැපයීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග යෝජනා කෙරේ. ඒ අනුව සිසුන්ගේ ක්‍රීඩාමය හා ආධ්‍යාපනික සාර්ථකත්වය උදෙසා සහයෝගී පාසල් හා පවුල් පරිසරයක් ගොඩනැගීම අත්‍යවශ්‍ය බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: උසස් පෙළ සිසුන්, කාල කළමනාකරණය, ක්‍රීඩාව, විෂය සාධනය, ශාස්ත්‍රීය කටයුතු

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා විශාඛා ලිඳකුඹුරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණික විෂය විධිමත් විෂය මාලාවට අනුව නූතන පන්තිකාමරයෙහි ඉගැන්වීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුවන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනය (මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසල් තුනක 7 ශ්‍රේණියේ සිසුන් ඇසුරින්)

ඩබ්.කේ.ටී.ඩී. ජයසිරි
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තුමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20278@arts.pdn.ac.lk

2018 නව චක්‍රලේඛය යටතේ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණික විෂය 6-9 ශ්‍රේණි සඳහා අනිවාර්යය විෂයක් ලෙස හඳුන්වාදී ඇත. මෙම තත්ත්වය යටතේ නූතන පන්තිකාමරයේ දී විධිමත් විෂය මාලාවට අනුව තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණික විෂය ඉගැන්වීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුවන ආකාරය පිළිබඳ සොයා බැලීම සඳහා පොදු අරමුණ ලෙස තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණික විෂය ඉගැන්වීමේ ක්‍රියාවලිය ජාතික විෂය මාලාවට අනුව සිදුවන ආකාරය විමසීමයි. මෙහි සුවිශේෂී අරමුණු ලෙස වර්තමාන පාසලේ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණික විෂය විෂයක් ලෙස ඉගැන්වීම සිදුවන ආකාරය සොයා බැලීම, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණික විෂය ඉගැන්වීමේදී මතුවන ගැටලු හඳුනා ගැනීම, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණික විෂය ඉගැන්වීම සාර්ථක වීම සඳහා සංවර්ධනය විය යුතු මූලික අංග හඳුනාගැනීම ආදිය අධ්‍යයනය කිරීමට යොමු විය. ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් මෙම පර්යේෂණය මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ 1AB, 1C හා 2 වර්ගයේ පාසල් ත්‍රිත්වයක සිසුන් 90 හා ගුරුවරුන් 6 දෙනෙකු පහසු නියැදිකරණය යටතේ තෝරාගනිමින් අදාළ පාර්ශව වෙතින් අවසර ලබා ගෙන දත්ත රැස්කිරීම සිදු කරන ලදි. ඒ සඳහා මෙම දත්ත රැස් කිරීමේ උපකරණ භාවිත කරන ලදි. එනම් සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ , පරිගණක විද්‍යාගාරයේ පිරික්සුම් ලැයිස්තුවක්, ගුරුවරුන්ගේ පාඩම් සටහන් පොත්, ලොග් සටහන් පොත් ආදියයි. එසේ රැස්කර ගන්නා ලද ගුණාත්මක දත්ත තේමා විශ්ලේෂණ ක්‍රමය යටතේ මනාව අධ්‍යයනය කර අදාළ සුවිශේෂී අරමුණු අවබෝධ කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන ලදි.

ප්‍රමුඛ පද: තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය, නූතන පන්තිකාමරය, විධිමත් විෂය මාලාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සකුන්තලා යටිගම්මනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

හත්වන ශ්‍රේණිය සෞඛ්‍යය හා ශාරීරික අධ්‍යාපනය විෂයමාලාවේ ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමට සමපදස්ථ ක්‍රමය භාවිත කිරීම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසලක හත ශ්‍රේණිය පන්තිකාමරයේ සියලුම සිසුන් ඇසුරෙන්)

එස්. එච්. ජේ. ඩී. ජයසූරිය
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තුමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20281@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන පද්ධතිය සිසුවාගේ දැනුම කුසලතා ආකල්ප යන ත්‍රිවිධ ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි සකස් වුණු විශිෂ්ට විෂය නිර්දේශයකින් යුක්ත වේ. මෙහිදී සිසුවාගේ ක්‍රියාශීලී නීරෝගී හා තෘප්තිමත් බවින් යුතු ජීවිතයක් ගත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය දැනුම ආකල්ප කුසලතා හා සමාජ සම්බන්ධතා සමෝධානය කෙරෙන නිපුණතා පෙළක් සංවර්ධනය කර ගැනීම අරමුණු කර ගනිමින් හඳුන්වා දුන් සෞඛ්‍යය හා ශාරීරික අධ්‍යාපන විෂය මාලාවේ වර්තමාන තරගකාරී අධ්‍යාපන ක්‍රමය හේතුවෙන් න්‍යායාත්මක කරුණු මත පමණක් පදනම් වෙමින් විෂයයේ ඇති ප්‍රායෝගික කොටස් සඳහා අඩු අවධානයක් යොමු කරමින් පන්ති කාමරයකට කොටු වූ ගුරු කේන්ද්‍රීය දේශන සාකච්ඡා ක්‍රමයකට රාමුවීම මත විෂයයේ අරමුණු ශිෂ්‍යයන් වෙතට සම්ප්‍රේෂණය කරවීමේ ගැටලු පවතී. විෂයයන් සකස් වී ඇත්තේ සර්පිලාකාර ආකෘතියකට බැවින් සිසුන් විසින් එම විෂයයෙන් ඉගෙන ගන්නා මුල් අවදියේම සිසුන් හට එම සියලු පූර්ව දැනුම කුසලතා හා ආකල්ප ආවරණය වන පරිදි දැනුම සම්ප්‍රේෂණය නොවීම ගැටලුවකි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ 07 ශ්‍රේණිය සෞඛ්‍යය හා ශාරීරික අධ්‍යාපනය විෂය මාලාවේ ප්‍රායෝගික කොටස් සඳහා සමපදස්ථ ඉගැන්වීම් ක්‍රමය භාවිත කිරීම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමයි. තෝරාගත් 07 ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ සෞඛ්‍යය හා ශාරීරික අධ්‍යාපන විෂය මාලාව පිළිබඳ දැනට දක්වන රුචිකත්වය හා සාධන මට්ටම සොයා බැලීම, විෂයයේ ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමට දැනට භාවිත කරන ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද සොයා බැලීම, මෙම සමපදස්ථ ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේදය ඔස්සේ විෂයයේ ඇති ප්‍රායෝගික කොටස් කෙරෙහි සිසුවාගේ සහභාගිත්වය, ක්‍රියාශීලීභාවය, අධ්‍යාපන ප්‍රගතිය, සන්නිවේදන කුසලතා, කණ්ඩායම් කාර්යය හැකියා මත සිදුකළ හැකි සාධනීය බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කර මෙම සමපදස්ථ ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේදය පිළිබඳ ගුරුවරුන්ගේ හා සිසුවාගේ ආකල්ප පිළිබඳ දත්ත එක් රැස්කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ සුවිශේෂී අරමුණු වේ. පර්යේෂණය සඳහා දත්ත එක් රැස්කිරීමට ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක ක්‍රමවේද ඒකාබද්ධ වූ මිශ්‍ර ක්‍රමවේදයක් යොදාගන්නා ලදි. මෙහිදී මහනුවර ප්‍රදේශයේ පාසලක සාරම්මන නියැදිකරණ ක්‍රමය යටතේ තෝරා ගත් 07 ශ්‍රේණිය පන්ති කාමරයේ සිටින සියලුම සිසුන් (14) දෙනා හා සෞඛ්‍යය හා ශාරීරික අධ්‍යාපනය විෂය උගන්වන ගුරුභවතුන් දෙදෙනා මඟින් නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රශ්නාවලී හා සැසඳුම් පත්‍රිකා ආදී දත්ත එක් රැස් කිරීමේ ක්‍රම මඟින් දත්ත එක්රැස් කරන ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා යොදාගන්නා ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක ක්‍රමවේද මිශ්‍ර වූ ක්‍රමවේදයක් දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා යොදා ගන්නා ලදි. පර්යේෂණ නියැදිය පිළිබඳ පූර්ව දත්ත එක්රැස් කිරීම්වලදී සිසුන්ගේ දැනුම කුසලතා ආකල්ප යන ක්ෂේත්‍ර තුනම පරිපූර්ණ වී නොතිබුණු බවයි. න්‍යායාත්මක කරුණු පිළිබඳ අවබෝධයක් තිබුණද 07 ශ්‍රේණිය සිසුවා සතුව ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම්වලදී සතුටුදාය නිරීක්ෂණ දුටුවේ අල්ප වශයෙනි. පර්යේෂණ සොයා ගැනීම්වලින් පෙනී යන්නේ පන්ති කාමරයකට රාමුවෙමින් ගුරු කේන්ද්‍රීය ලෙසින් ඉගැන්වීමට සාපේක්ෂව සිසුන් හට සම වයස් කණ්ඩායම් ඇසුරින් ගුරු මාර්ගෝපදේශය යටතේ ඉගෙනීමට ඉඩ සැලැස්වීම විෂයයෙන් අපේක්ෂිත විෂය අරමුණු සතුටුදායී මට්ටමකට ශිෂ්‍යයන් හට ළඟා කළ හැකි බවයි. මෙහිදී සිසුවා මිත්‍රශීලීව, කණ්ඩායම් කුසලතා වර්ධනය කර ගනිමින්, ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අපේක්ෂිත සාධන මට්ටම කරා ළඟා කරවා ගැනීමට ගුරුවරයාට හැකිය. සැම මොහොතකම සිසුවාට තම මිතුරන් සමග අත්දැකීම් ඔස්සේ විෂයයේ ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගෙනීමට ඉඩ ලබාදීමෙන් විෂය පිළිබඳ මනා අවබෝධයකින් යුතුව ක්‍රියාශීලී වෙමින් යහපත් සන්නිවේදන කුසලතා පවත්වා ගනිමින් විෂයයේ ප්‍රායෝගික කොටස්වල අවබෝධය තමා වෙත ළඟා කර ගත හැකි බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: සමපදස්ථ ඉගැන්වීම් ක්‍රමය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෝල්ටර් සෙනෙවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කනිෂ්ඨ ද්විතීයික ශ්‍රේණිවල සිසුන්ට ගණිතය විෂය ඉගැන්වීමේ දී ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම විෂය සාධනය හා සක්‍රීය සහභාගීත්වයට කරන බලපෑම පරීක්ෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්

ආර්. පී. එස්. එස්. ජයතිලක
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තුමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20287@arts.pdn.ac.lk

ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමයෙහි ගණිතය විෂය අ.පොෙ.ස සාමාන්‍ය පෙළ දක්වා අනිවාර්ය විෂයක් වන්නේ විවේචනාත්මක චින්තනය, ගැටළු විසඳීමේ කුසලතා වර්ධනයට අත්‍යවශ්‍ය පදනම සපයන බැවිනි. එහෙත් කනිෂ්ඨ ද්විතීයික ශ්‍රේණිවල ගණිතය ඉගැන්වීමට භාවිත වන ගුරු කේන්ද්‍රීය ක්‍රමවේද හේතුවෙන් සිසුන්ට ගණිතය අපහසු විෂයක් වී ඇත. එබැවින් ගණිත විෂය සාධනය ද අඩු ප්‍රතිශතයක් ගනී. මෙම තත්ත්වය වෙනස් කරමින් කණිෂ්ඨ ද්විතීයික ශ්‍රේණිවල සිසුන්ගේ ගණිතය විෂය සාධනය හා සක්‍රීය සහභාගීත්වයට ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදවල වැදගත්කම හඳුනා ගැනීම ප්‍රධාන අරමුණ කරගනිමින් ක්‍රියාකාරකම් පාදකව ඉගැන්වීමට පෙර සිසුන්ගේ විෂය සාධනය හා අභිප්‍රේරණය හඳුනා ගැනීම, ගණිතය ඉගැන්වීමට ක්‍රියාකාරකම් සහිත ඉගෙනුම් ක්‍රම සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම, ක්‍රියාකාරකම් සහිත ඉගෙනුම් ක්‍රම භාවිතය මඟින් ගණිතය විෂය සාධනය හා සක්‍රීය සහභාගීත්වය අතර සැලකිය යුතු වෙනසක් තිබේද පරීක්ෂා කිරීම, ක්‍රියාකාරකම් පාදක ක්‍රමවේද මඟින් ගණිතය ඉගැන්වීමේ දී සිදුවන ගැටලු හඳුනාගෙන ඒවාට විසඳුම්, යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම සුවිශේෂී අරමුණු කරගෙන පර්යේෂණය කර ඇත. මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ අභිසාරී පිරිසැලසුම මෙහිදී භාවිත කරන ලදි. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ දෙනුවර අධ්‍යාපන කලාපයේ තෝරාගත් පාසලක සිසුන් 39ක් අරමුණු සහගත නියදි ක්‍රමය යටතේ තෝරාගන්නා ලදි. දත්ත රැස් කිරීමට ප්‍රශ්නාවලි, ප්‍රශ්න පත්‍ර, සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ යොදා ගන්නා ලදි. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය, යුගල කළ t පරීක්ෂණය ද, ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය මඟින් ද විශ්ලේෂණය කරන ලදි. පර්යේෂණ අරමුණු අනුව ක්‍රියාකාරකම් පාදකව ඉගැන්වීමට පෙර ගණිත විෂය සාධනය හා අභිප්‍රේරණය හඳුනා ගෙන පසුව තෝරාගත් පාඩම් කිහිපයක් ක්‍රියාකාරකම් පාදක ක්‍රම අනුව උගන්වන ලදි. යුගල කළ t පරීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල අනුව පූර්ව ලකුණු මධ්‍යයනයට ($M = 55.05$, $SD = 18.708$) සාපේක්ෂව පසු පරීක්ෂණ මධ්‍යයනය ($M = 66.08$, $SD = 16.405$) වෙසෙසි ($t = -4.413$, $p = 0.000$, $P < 0.05$) වර්ධනයක් පෙන්වයි. ගණිතය කෙරෙහි ශිෂ්‍ය අභිප්‍රේරණය හඳුනා ගැනීමට දෙන ලද ප්‍රශ්නාවලි විශ්ලේෂණයට අනුව පූර්ව ප්‍රශ්නාවලියේ අභිප්‍රේරණ මට්ටමට වඩා මැදිහත්වීමෙන් පසුව අභිප්‍රේරණ මට්ටම් ඉහළ ගොස් ඇත. ප්‍රතිඵල අතර පවතින පැහැදිලි වර්ධනය අනුව ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම සිසුන්ගේ ගණිත විෂය සාධනය හා සක්‍රීය සහභාගීත්වයට හේතු වන බව නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: ක්‍රියාකාරකම් පාදක ඉගෙනුම, ගණිතය, විෂය සාධනය, සක්‍රීය සහභාගීත්වය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කවින්ද විජේතුංගගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ කනිෂ්ඨ ද්විතීයික පාසල් සිසුන්ගේ විනය සංවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා පාසල ගන්නා ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් : ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසල් ඇසුරින්

කේ.එල්.ඒ.ඩී.එන්.එස්. ජයවර්ධන
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20291@arts.pdn.ac.lk

චක්‍රලේඛ මගින් ශාරීරික දඬුවම් තහනම් කිරීමත් සමඟ සිසුන් හික්මවීම සඳහා ධනාත්මක විනය ප්‍රවේශයන්හි දැඩි අවශ්‍යතාවයක් මතු වී ඇත. වාර්තාගත දත්තයන්ට අනුව පාසල් විනය සහ හිංසන පැමිණිලි 2021 (2,137), 2022 (2,519) සහ 2023 (2,866) ලෙස ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගොස් තිබේ. මෙම පසුබිම තුළ කනිෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන්ගේ විනය සංවර්ධනය උදෙසා පාසල් මට්ටමින් ගන්නා ධනාත්මක උපක්‍රම, ඒවායේ ප්‍රායෝගික සාර්ථකත්වය සහ ගුරුවරුන් හා පරිපාලන අංශ මුහුණ දෙන සැබෑ අභියෝග විමර්ශනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුවයි. මෙම අධ්‍යයනය මූලික වශයෙන් බෞද්ධ විනය සංකල්පය මත පදනම් වන අතර නාහායිකව පෙන්වා දෙන පරිදි විනය යනු හුදෙක් බාහිරින් කරනු ලබන බලහත්කාරී පාලනයක් නොව, පුද්ගලයාගේ කය, වචනය හික්මවීම තුළින් සිදුවන අභ්‍යන්තර හැඩගැස්මකි. මෙම නාහායික පදනම වර්තමාන අධ්‍යාපන පද්ධතියේ අපේක්ෂිත "ධනාත්මක විනය" ප්‍රවේශ සහ විකල්ප විනය ක්‍රමවේද සමඟ මනාව බද්ධ වේ. ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසල්වල කනිෂ්ඨ ද්විතීයික මට්ටමින් විනය සංවර්ධනය සඳහා පාසල විසින් ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව විස්තරාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන අතර, දැනට ක්‍රියාත්මක පාසල් වැඩසටහන්වල ස්වභාවය අධ්‍යයනය කිරීම, එහි ප්‍රබලතා සහ දුබලතා ඇගයීම, විනය සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට බලපාන ප්‍රධාන ගැටලු, අභියෝග හඳුනා ගැනීම සහ සිසුන්ගේ විනය සංවර්ධනය සඳහා වඩාත් ඵලදායී ධනාත්මක උපක්‍රම හඳුනා ගැනීම මෙහි උප අරමුණු වේ. මෙම පර්යේෂණය සඳහා මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයේ අභිසාරී පිරිසැලසුම යටතේ ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ බාලක, බාලිකා, මිශ්‍ර පාසල් 03ක් ඇසුරින් පුද්ගලයන් 42ක නියැදියක් යොදා ගැනේ. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි (සිසුන් 30, ගුරුවරුන් 06) සඳහාද, විදුහල්පතිවරුන් (03) සහ විනය භාර ගුරුවරුන් (03) සමඟ අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ද, විනය වාර්තා ලේඛන පරිශීලනය භාවිත කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත MS Excel මෘදුකාංගය මඟින් ප්‍රතිශත සහ සංඛ්‍යාත ඇසුරින්ද, ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයෙන්ද විග්‍රහකොට, දත්ත ත්‍රිකෝණකරණයෙන් සියලු දත්ත සංසන්දනය කර අවසන් නිගමනවලට එළඹේ. දත්ත රැස් කිරීම දැනට ක්‍රියාත්මක වන බැවින්, මෙමඟින් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරීත්වය අතර පවතින පරතරය අනාවරණය කරගැනීම, සිසුන්ගේ විනය වර්ධනය සඳහා ගුරු-ශිෂ්‍ය සබඳතා ශක්තිමත් කිරීම, දෙමව්පිය දායකත්වය විධිමත් කිරීම සහ ධනාත්මක විනය උපක්‍රම හඳුන්වා දීමට අදාළ ප්‍රායෝගික යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම මෙහි බලාපොරොත්තුවයි.

ප්‍රමුඛ පද: කනිෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන්, ධනාත්මක විනය, පාසල් විනය, මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය, විනය චක්‍රලේඛ

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමරකෝන් බණ්ඩාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වක ව සිහිපත් කරමි.

සිසුන්ගේ ගණිත වගන්ති ගැටලු විසඳීමේ කුසලතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා පෝල්යාගේ පියවර ක්‍රමය භාවිත කිරීම පිළිබඳ ක්‍රියා මූලික පර්යේෂණයක්

ඒ.අයි.පී. කුමාරගේ
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20345@arts.pdn.ac.lk

පාසල් විෂය මාලාව තුළ ප්‍රායෝගික ගැටලුවලට ගණිතමය සිද්ධාන්ත උපයෝගී කර ගැනීමට මඟ පාදන්නේ වගන්ති ගැටලු විසඳීමේ කුසලතාවයි. කෙසේ වුවද, භාෂාමය අර්ථය වටහා ගැනීමට නොහැකි වීම, දත්ත වෙන් කර නොගැනීම සහ දත්ත ගණිතමය ප්‍රකාශන බවට පරිවර්තනය කිරීමේ අපහසුව නිසා වගන්ති ගැටලු විසඳීමේදී සිසුන් බහුලවම අසාර්ථක වේ. මේ අනුව ගුරු පුහුණු කාලය තුළදී 8 ශ්‍රේණියේ සිසුන් තුළ මෙම දුර්වලතාව නිරීක්ෂණය වූ අතර, ඊට පිළියම් ලෙස පෝල්යාගේ ගැටලු විසඳීමේ සිව් පියවර ක්‍රමය භාවිතයෙන් සිසුන්ගේ කුසලතා මට්ටම ඉහළ නැංවිය හැකි දැයි සොයා බැලීමට ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණයක් සිදු කිරීම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. මෙහි දී නියැදිය ලෙස මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ගුරු පුහුණුව ලද පාසලේ 8 ශ්‍රේණියේ සිසුන් සිව්දෙනෙකු තෝරාගත් අතර, ඔවුන් පූර්ව පරීක්ෂණ ලකුණු අනුව, අඩු මට්ටමේ සිසුන් දෙදෙනෙකු සහ සාමාන්‍ය මට්ටමේ සිසුන් දෙදෙනෙකු ලෙස තෝරා ගන්නා ලදී. මෙහිදී මැදිහත්වීම් ලෙස පියවර කාඩ්පත් ක්‍රමය, වැඩ පත්‍රිකා හා පියවර සිහිපත් කරමින් ගැටලු විසඳීම වැනි මැදිහත්වීම්, චක්‍ර දෙකක් ඔස්සේ සිදු කළෙමි. මෙහිදී ශිෂ්‍ය චර්යාව නිරීක්ෂණය, අභ්‍යාස පොත් පරීක්ෂාව, ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ජර්නල සහ ප්‍රශ්න පත්‍ර භාවිතයෙන් දත්ත රැස් කිරීම මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය ඔස්සේ සිදු කළෙමි. පර්යේෂණය තුළදී සිසුන් පෝල්යාගේ පියවරයන් නිවැරදිව හඳුනාගත්ත ද භාෂාමය බාධා නිසා ගැටලු විසඳීමට වැඩි කාලයක් ගත වූ අතර, විශේෂයෙන්ම ප්‍රතිලෝම ගණනය කිරීමේ හැකියාව අවම වීම නිසා සිව්වන පියවර වන 'නැවත පරීක්ෂා කර බැලීම' තනිව සිදු කිරීමට අපහසුතා ඇති විය. කෙසේ වෙතත් අඛණ්ඩව මැදිහත්වීම් අවසානයේදී පරීක්ෂණ ලකුණු මට්ටම් සැසඳීමේදී, ඔවුන්ගේ ගැටලු විසඳීමේ තර්කන ශක්තියේ සහ ලකුණුවල සාධනීය වර්ධනයක් සිදු විය. මේ අනුව සමස්තයක් ලෙස සම්ප්‍රදායික ගුරු කේන්ද්‍රීය ඉගැන්වීම් රටාව වෙනුවට ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගැන්වීම් ප්‍රවේශයක් සඳහා පෝල්යාගේ පියවර හතරෙන් යුත් සක්‍රීය ක්‍රමවේදය පන්තිකාමරයට ආදේශ කිරීම මගින් සිසුන්ගේ ගණිත වගන්ති ගැටලු විසඳීමේ කුසලතාව සෘජුව හා අර්ථවත් ලෙස වර්ධනය කිරීමට හේතු වන බව මෙම පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය විය.

ප්‍රමුඛ පද: ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණය, ගණිත වගන්ති ගැටලු, පෝල්යාගේ පියවර ක්‍රමය, 8 ශ්‍රේණියේ සිසුන්,

මෙම අධ්‍යයනය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා සුභාෂිණි විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදෙස් සහ අධීක්ෂණය කෘතඥතාපූර්වකව සිහිපත් කරමි

ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයේ පරිසර ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් විෂයයේ ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීම පිළිබඳව සිදු කරන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

බී.ඒ.එම්. ලසන්තිකා කුමාරි
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20350@arts.pdn.ac.lk

ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය යනු දරුවකුගේ සමස්ත සංවර්ධනයේ මූලික පදනම වන අතර එහිදී " පරිසර ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්" විෂය මාලාව සිසුන්ගේ නිරීක්ෂණය "ගවේෂණ" නිර්මාණශීලීත්වය සහ ප්‍රායෝගික කුසලතා වර්ධනය උදෙසා අත්‍යවශ්‍ය කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. මෙම විෂය හුදෙක් පන්ති කාමරය තුළ ලබාදෙන සෛද්ධාන්තික දැනුමට පමණක් සීමා නොවී විවිධ ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් ඇසුරින් දරුවාට සැබෑ ලෝකයේ අත්දැකීමට සැලැස්වීම මෙහි මූලික අපේක්ෂාව වේ. වත්මන් ශ්‍රී ලාංකික පාසල් පද්ධතිය තුළ මෙම විෂයෙහි අන්තර්ගත ප්‍රායෝගික කොටස් කොතරම් දුරට ඵලදායී සහ ගුණාත්මක ලෙස සිසුන් වෙත ළඟා කර දෙන්නේද යන්න විමර්ශනය කිරීම කාලීන අවශ්‍යතාවයකි. ඒ අනුව "ප්‍රාථමික පන්ති කාමර තුළ පරිසර ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් විෂයේ ප්‍රායෝගික පාඩම් සහ ක්‍රියාකාරකම් සැබෑ ලෙසම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ගුරුවරුන් මුහුණ දෙන ප්‍රායෝගික ගැටලු" සීමා සහ අභියෝග මොනවාද යන්න මෙම පර්යේෂණයේ මූලික ගැටලුව විය. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ පරිසර ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් විෂයෙහි ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගෙන්වීමේ වත්මන් තත්වය සහ පන්ති කාමරය තුළ පවතින ගැටලුකාරී ස්වභාවය විමර්ශනය කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක දත්ත භාවිත වන මිශ්‍ර පර්යේෂණය ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරන ලදී. එහිදී නියැදිකරණ ක්‍රමය ලෙස සසම්භාවී නොවන නියැදි ක්‍රමය භාවිත කරමින් මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාථමික පාසල් 05 ක දැනට සේවය කරනු ලබන ප්‍රාථමික ශ්‍රේණි ගුරුවරුන් 15 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත නියැදියක් අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව ගුරුවරුන් සඳහා විශේෂයෙන් සැකසූ ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලි" සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ පන්ති කාමර ක්‍රියාවලිය නිරීක්ෂණ සටහන් පත්‍රිකා දත්ත රැස්කිරීමේ උපකරණ ලෙස භාවිතා කෙරිණි. මෙලෙස රැස්කරගත් ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික දත්ත දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රම මගින් විශ්ලේෂණය කරන ලදී. ප්‍රධාන පර්යේෂණය ආරම්භ කිරීමට පෙර තෝරාගත් කුඩා කණ්ඩායමක් ඇසුරින් පවත්වන ලද නියමු පරීක්ෂණයේ දී අනාවරණය වූයේ දත්ත රැස් කිරීම සඳහා සකස් කරන ලද මෙවලම් 85% ක ඉහළ විශ්වාසනීයත්වයකින් යුක්ත වූ බවයි. පර්යේෂණයේ සමස්ත අනාවරණ මඟින් හෙළි වූයේ වත්මන් ප්‍රාථමික ගුරුවරුන්ගෙන් 75% ක්ම ක්‍රියාකාරකම් පාදක කරගත් ඉගෙනුමට වඩා සෛද්ධාන්තික ඉගැන්වීම් ක්‍රම සඳහා වැඩි නැඹුරුවක් දක්වන බවයි. ප්‍රායෝගික කොටස් නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක නොකිරීමට බලපාන හේතු ලෙස ගුරුවරුන්ගෙන් 80%ක්ම නිල විෂය නිර්දේශයේ පවතින අධික වැඩ බර සහ කාලවේලාව මදිවීම ප්‍රධාන ගැටලුවක් ලෙස දක්වා තිබූ අතර 65% ම පෙන්වා දුන්නේ පාසල් තුළ ප්‍රායෝගික විද්‍යාත්මක උපකරණ, තාක්ෂණික මෙවලම් සහ ස්වභාවික පරිසර සම්පත්වල පවතින උග්‍ර හිඟකමයි. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන මට්ටමේදී පරිසර ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් විෂයෙහි නියමිත ඵලදායිතාවය සහ අපේක්ෂිත නිපුණතා ළඟා කර ගැනීමට නම් පවතින භෞතික සම්පත් සහ කාලීන බාධා ඉවත් කරමින් ප්‍රායෝගික පදනම් කරගත් නවීන ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම් ක්‍රමවේද සඳහා ගුරුවරුන් ව්‍යත්තීමය වශයෙන් මෙන්ම ආකල්පමය වශයෙන්ද බලගැන්වීම අත්‍යවශ්‍ය බව නිගමනය කළ හැකිය

ප්‍රමුඛ පද: පරිසර ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෝල්ටර් සෙනවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

10 ශ්‍රේණිය තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය විෂයමාලාවේ ප්‍රායෝගික අංග ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් යොදාගන්නා ඉගැන්වීම් ක්‍රම පිළිබඳව අධ්‍යයනයක්

ඊ.එම්.ඒ.ජී.ආර්.වයි. කුමාරි
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20351@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික විෂයමාලාව යටතේ දෙන තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය විෂයමාලාව න්‍යායාත්මක මෙන්ම ප්‍රායෝගික අන්තර්ගතයන්ගෙන් යුක්ත විෂයකි. මෙහි විෂය අරමුණුවලට අනුව සිසුන්ට න්‍යායාත්මක මෙන්ම ප්‍රායෝගික ඉගෙනුම් අත්දැකීම් ලබාදිය යුතුය. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වන්නේ, 10 ශ්‍රේණිය තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය විෂයමාලාවේ ප්‍රායෝගික අංග ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් යොදාගන්නා ඉගැන්වීම් ක්‍රම පිළිබඳ පුළුල් අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීමයි. මෙහි සුවිශේෂී අරමුණු වන්නේ 10 ශ්‍රේණියේ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය විෂයමාලාවට අදාළ ප්‍රායෝගික කොටස් ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් දැනට භාවිත කරනු ලබන ඉගැන්වීම් ක්‍රම, පාසල සතු භෞතික සම්පත් ප්‍රායෝගික ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සාර්ථක කරගැනීම සඳහා ගුරුවරුන් විසින් උපයෝගී කරගන්නා ආකාරය, ගුරුවරුන් දැනට යොදාගන්නා ඉගැන්වීම් ක්‍රම පිළිබඳව ශිෂ්‍යයන් දක්වන ආකල්ප, ප්‍රතිචාර මෙන්ම ඉන් සිසුන්ගේ විෂයමය සංජානනයට සිදුවන බලපෑම, ප්‍රායෝගික අංග ඉගැන්වීමේදී සහ ඉගෙනීමේදී ගුරුවරුන් මෙන්ම සිසුන් මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටලු සහ අභියෝග විමර්ශනය කිරීම යනාදියයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සසම්භාවී නොවන පහසු නියැදිකරණය යටතේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ 1AB, 1C සහ Type 2 ලෙස තෝරාගත් පාසල් තුනක් කේන්ද්‍ර කරගත් අතර, එහිදී ගුරුවරුන් 6 දෙනෙකු සහ සිසුන් 45 දෙනෙකු පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස තෝරා ගනිමින් මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ විස්තරාත්මක අනුක්‍රමික පර්යේෂණ පිරිසැලැසුම අනුගමනය කරමින් දත්ත රැස් කරන ලදී. මෙහිදී ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීමට සිසුන් සඳහා ප්‍රශ්නාවලි සහ ගුරුවරුන් සමඟ අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා හරහා දත්ත රැස්කරගත් අතර ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය මඟින් ද, ප්‍රමාණාත්මක දත්ත Microsoft Excel මෘදුකාංගය මඟින්ද විශ්ලේෂණය කිරීමට නියමිතය. මෙම අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම්වලට අනුව, 10 ශ්‍රේණිය තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය විෂයයේ ප්‍රායෝගික අංග ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් ප්‍රයෝගික ක්‍රියාකාරකම් සහ දේශන ක්‍රම මිශ්‍රව භාවිත කළද, පන්ති කාමරවල පවතින ඉහළ ශිෂ්‍ය-පරිගණක අනුපාතය සහ යාවත්කාලීන නොවූ විද්‍යාගාර සම්පත් හේතුවෙන් සිසුන්ට තනිවම පුහුණුවීමට ඇති අවස්ථා සීමිත වී ඇත. මෙය සිසුන්ගේ විෂය සංජානනයට හා ආත්ම විශ්වාසයට ඍණාත්මකව බලපාන අතර විෂය නිර්දේශය ආවරණය කිරීමට ඇති කාලය මදිවීම සහ වත්මන් විභාග රටාව තුළ ප්‍රායෝගික කුසලතාවලට වඩා න්‍යායාත්මක දැනුමට පමණක් මුල්තැන දීම ගුරුවරුන් මෙන්ම සිසුන්ද මුහුණදෙන ප්‍රධානතම අභියෝග ලෙස හඳුනාගත හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: ඉගැන්වීම් ක්‍රම, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය, ප්‍රායෝගික අංග, භෞතික සම්පත්, සිසුන්ගේ සංජානනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සකුන්තලා යටිගම්මනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ග්‍රාමීය රජයේ පාසල්වල ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ ගුරු හිඟය මඟහරවා ගැනීම සඳහා යොදා ගනු ලබන උපක්‍රම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (දෙහිඅත්තකණ්ඩිය කලාපය ඇසුරෙන්)

ඩබ්ලිව්.ඒ.ජී.පී ලක්ෂිකා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20382@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය තුළ සැමට සමාන අධ්‍යාපන අවස්ථා ලබාදීමට ප්‍රතිඥා දී තිබුණද, ග්‍රාමීය පාසල්වල පවතින ගුරු හිඟය තවමත් ජාතික මට්ටමේ ප්‍රධාන ගැටලුවකි. විශේෂයෙන්ම දෙහිඅත්තකණ්ඩිය වැනි දුෂ්කර හා අර්ධ දුෂ්කර කලාපවල පිහිටි රජයේ පාසල්වල ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ (අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර සාමාන්‍ය පෙළ) විෂයයන් සඳහා පවතින ගුරු හිඟය සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් සාධන මට්ටම් කෙරෙහි සෘජුවම බලපායි. මෙම ගුරු හිඟය කළමනාකරණය කරගැනීම සඳහා විදුහල්පතිවරු, කලාප අධ්‍යාපන බලධාරීහු හා පාසල් සිසුහු විවිධ කෙටි කාලීන සහ දිගු කාලීන උපක්‍රම භාවිත කරති. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ දෙහිඅත්තකණ්ඩිය අධ්‍යාපන කලාපයේ ග්‍රාමීය රජයේ පාසල්වල ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ පවතින ගුරු හිඟයේ ස්වභාවය හඳුනා ගැනීම සහ එම හිඟය මඟහරවා ගැනීම සඳහා පාසල් මට්ටමින්, කලාප මට්ටමින් හා සිසුන් විසින් අධ්‍යයන කටයුතු සඳහා යොදාගන්නා උපක්‍රමයන්හි සාර්ථකත්වය විශ්ලේෂණය කිරීමයි. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක ක්‍රමවේදයන්ගේ එකතුවක් ලෙස මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය ඔස්සේ විස්තරාත්මක අනුක්‍රමික පිරිසැලසුම භාවිත කරන ලදී. මේ පර්යේෂණයට දත්ත රැස් කිරීම සඳහා අහඹු නියැදිකරණය ක්‍රමය යටතේ එන ස්ථරායන නියැදිකරණ ක්‍රමය යොදා ගන්නා අතර දෙහිඅත්තකණ්ඩිය කලාපයේ ග්‍රාමීය පාසල් 03ක් මේ සඳහා තෝරා ගැනිණි. ඒ අනුව දත්ත රැස් කිරීම සඳහා තෝරාගත් පාසල් 03හි විදුහල්පතිවරුන්, එක් පාසලකින් සිසුන් විස්සක් බැගින් සිසුන් හැටක් සහ පරිපාලන නිලධාරීන් ලෙස කලාප අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂක සමඟ පවත්වන සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රශ්නාවලී හා ප්‍රතිඵල නිරීක්ෂණ යන ක්‍රම භාවිත කරන ලදී. ඒ තුළින් රැස් කරගත් දත්ත සංඛ්‍යාත්මක සහ විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේද ඇසුරින් විශ්ලේෂණය කෙරිණි. ඒ අනුව ගුරු හිඟය පියවා ගැනීම සඳහා කලාපීය මට්ටමින් ගුරු සංචලතාව, පන්ති ඒකාබද්ධ කිරීම, පාසල් සංවර්ධන සමිති අරමුදල් මගින් තාවකාලික ගුරුවරුන් බඳවා ගැනීම වැනි උපක්‍රම බහුලව පරිපාලනය විසින් භාවිත කරන බව අනාවරණය විය. ඒ වගේම සිසුන් විසින් උපකාරක පන්ති යාම, අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ඉගෙනීම වැනි විකල්ප ක්‍රම යොදා ගනිමින් තම ඉගෙනීම් කටයුතු සිදු කරන බව අනාවරණය විය. කෙසේ වෙතත් මෙම තාවකාලික උපක්‍රම නිසා ගුරුවරුන් අධික කාර්යබහුලත්වයට පත්වීම, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක බව ගිලිහී යාම වැනි ගැටලු මතුවී ඇත. මෙම හේතු මත ග්‍රාමීය පාසල්වල ගුරු හිඟයට ස්ථිර විසඳුමක් ලෙස ප්‍රාදේශීය පදනම මත ගුරු පත්වීම් ලබාදීම, දුෂ්කර සේවා දිරිදීමනා විධිමත් කිරීම හා ස්මාර්ට් පන්ති කාමර හරහා දුරස්ථ ඉගෙනුම් ක්‍රමවේද හඳුන්වා දීම අත්‍යවශ්‍ය බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් නිගමනය විය.

ප්‍රමුඛ පද: කළමනාකරණ උපක්‍රම, ගුරු හිඟය, ග්‍රාමීය පාසල්, ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික අංශය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පී. ආර්. කේ. ඒ. විතාරණගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සංකේත ත්‍යාග ක්‍රමය භාවිත කරමින් බුද්ධ ධර්මය විෂය තුළදී පැවරුම් ඉටු කිරීමට මැළිකමක් දක්වන්නා වූ සිසුන් දිරිමත් කිරීමේ කාර්ය මූලික පර්යේෂණයක්

පී.එම්.එන්. මධුභාෂිණි
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20399@arts.pdn.ac.lk

සංකේත ත්‍යාග ක්‍රමය භාවිත කරමින් 6 ශ්‍රේණියේ තෝරාගත් සිසුන්ගේ පැවරුම් සිදු කිරීම සඳහා වූ මැළිකම මඟහැරවීමේ ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණයක් මෙහි අන්තර්ගතය. මාගේ ගුරු පුහුණු කාල සීමාව තුළ දී මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ දෙනුවර කලාපයට අයත් පාසලක 6 ශ්‍රේණිය සඳහා බුද්ධ ධර්මය විෂය ඉගැන්වීමේ දී මම ලබාදුන් පැවරුම් නිසි පරිදි සම්පූර්ණ නොකරන, ඒ සඳහා මැළිකමක් දැක්වූ සිසුන් සිව්දෙනෙකු හඳුනාගනිමින් එම සිසුන් දිරිමත් කිරීම සඳහා මෙම අධ්‍යයනය සිදු කළෙමි. මම පන්ති කාමරය තුළ පැවති මෙම ගැටලුව හඳුනා ගනිමින් ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණය සඳහා මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ අභිසාරී පිරිසැලසුමට යටත්ව මෙම සිසුන් සිව්දෙනා ඇසුරින් සුවිශේෂී අරමුණු හතරක් යටතේ පූර්ව-පශ්චාත් පරීක්ෂණ හා මැදිහත්වීම් ත්‍රිත්වයක් තුළින් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, නිරීක්ෂණය, ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණය හා සංශෝධනය යන චක්‍රීය ක්‍රියාවලිය ඔස්සේ මෙම පර්යේෂණය සිදු කළෙමි. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා පූර්ව-පශ්චාත් පරීක්ෂණ, පැවරුම් ලකුණු, නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ජර්නලය උපකාර විය. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත Ms Excel ප්‍රතිශත විශ්ලේෂණය මඟින් ද, ගුණාත්මක දත්ත තේමාත්මක විශ්ලේෂණය මඟින් ද විග්‍රහ කර ඒකාබද්ධ කළෙමි. පැවරුම් ක්‍රියාවලියේ දී සිසුන්ගේ අවධානය වෙනතකට යොමුවීම, නිවෙස්වලින් ලැබුණු සහයෝගය ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ මා හට තිබූ කාලවේලාව සීමා වීම වැනි ප්‍රායෝගික ගැටලුවලට මුහුණ දීමට සිදු විය. මා විසින් සිදු කරන ලද චක්‍රීය මැදිහත්වීම්වලින් පසු, මූලිකව 0% මට්ටමක පැවති පැවරුම් සම්පූර්ණ කිරීමේ ප්‍රතිශතය 90%ක් දක්වා වර්ධනය වූ අතර එම සිසුන්ගේ කම්මැලි ස්වභාවය සාධනීය මට්ටමකින් මඟහැරී ගිය බවක් තහවුරු විය. කෙසේ වුවද, දීර්ඝකාලීනව එකම සංකේත ත්‍යාග ලබා දීමේ දී සිසුන් හට එය උදාසීන වීමේ අවදානම මාගේ පර්යේෂණයේ ඇති ප්‍රධාන සීමාවකි. මෙමඟින් ත්‍යාග පිළිබඳ ඇති උනන්දුව ගිලිහී ගොස් පර්යේෂණයේ ඵලදායීතාවය අඩු විය හැකි බවක් මම වටහා ගත්තෙමි. එබැවින් මෙම සීමාව මඟහරවා ගැනීමට ද්‍රව්‍යමය තෑගි වෙනුවට ප්‍රශංසා කිරීම් සහ විෂය තුළ නායකත්වය වැනි සමාජයීය අභිප්‍රේරක භාවිත කිරීම, ත්‍යාග ක්‍රමවේදය වරින්වර වෙනස් කිරීම වැනි විකල්ප උපායමාර්ග මම යෝජනා කරමි. මාගේ මෙම සොයාගැනීම් කනිෂ්ඨ ද්විතියික අංශවල න්‍යායාත්මක විෂයන් සඳහා චර්යාත්මක මාර්ගෝපදේශකත්වයක් ලෙස නවක ගුරුවරුන් හට වැදගත් වනු ඇතැයි මම විශ්වාස කරමි.

ප්‍රමුඛ පද: කාර්ය මූලික පර්යේෂණය, පැවරුම්, බුද්ධ ධර්මය, සංකේත ත්‍යාග ක්‍රමය,

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුභාෂිණී විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සතිමත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් පාදක උපක්‍රම භාවිතයෙන් බුද්ධ ධර්මය විෂයට අදාළ ගාථා මතක තබා ගැනීමේ කුසලතාව වර්ධනය කිරීම පිළිබඳ ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණයක්.

ඩබ්ලිව්.එම්,ඩී.එස්. මධුශානි
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20409@arts.pdn.ac.lk

අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේ දී මතකය වැදගත් සාධකයකි. 06 ශ්‍රේණියේ සිසුන් ද්විතීයික අධ්‍යාපනයට පිවිසීමේ දී බුද්ධ ධර්මය විෂයේ පාලි ගාථා මතක තබා ගැනීම දරුවන්ට අපහසුතාවයක් ගෙන දේ. පාලි වචන උච්චාරණයට ඇති නුහුරුව සහ අවධානය යොමු කිරීමේ අපහසුව නිසා නිවැරදි අක්ෂර විනාශය හා රිද්මය සහිතව ගාථා කටපාඩම් කිරීමේ කුසලතාව ඔවුන්ගෙන් ගිලිහී ගොස් ඇත. එය අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේ මතකය කෙරෙහි බලපාන ප්‍රධාන ගැටලුවකි. සතිමත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් ඇසුරින් 06 ශ්‍රේණියේ සිසුන්ගේ බුද්ධ ධර්ම විෂයට අදාළ පාලි ගාථා මතක තබා ගැනීමේ කුසලතාව වර්ධනය කිරීම මෙම ක්‍රියාමූල පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණයි. එහිදී ගාථා මතක තබා ගැනීමට ඇති බාධා හඳුනා ගැනීම, උපක්‍රම සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ එහි සාර්ථකත්වය ඇගයීම සිදු කරන ලදී. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ක්‍රියාමූල පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, නිරීක්ෂණය සහ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණය යන පියවරයන්ගෙන් යුත් මැදිහත්වීම් තුනක් යටතේ මෙය මෙහෙයවන ලදී. එක් මැදිහත්වීමක් ක්‍රියාකාරකම් දෙකකින් සමන්විත විය. අරමුණුගත නියදිකරණය යටතේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ මා ගුරු පුහුණුව ලැබූ පාසලේ 06 ශ්‍රේණිය සිසුන්ට පෙර පරීක්ෂණයක් ලෙස බුද්ධ ධර්මය විෂයේ ගාථාවක් ලිවීමට හා කියවීමට ලබා දී එයින් සිසුන් 06 දෙනෙක් තෝරාගන්නා ලදී. මෙහිදී පාලි ගාථා කටපාඩම් කරවීම සඳහා සතිමත්භාවය සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් 06ක් වන ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කිරීමේ භාවනා ක්‍රමය 1-10/10-1 දක්වා ගණන් කිරීමේ ක්‍රමය, ආකර්ෂණීය ලෙස ගාථාව ලියා පාඩම් කරවීම, අමතක වන වචන විශේෂ කර ලිවීම, රිද්මය අනුව ගායනා කරවීම, සංඥා මඟින් ගාථාව සම්පූර්ණ කරවීම වැනි ක්‍රියාකාරකම් භාවිත කර ගාථා 03 ක් දරුවන්ට කටපාඩම් කරන ලදී. දත්ත රැස්කිරීම සඳහා පෙර පරීක්ෂණ, පසු පරීක්ෂණ, නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ජර්නල් යොදා ගනිමින් දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කෙරිණි. ඒ අනුව පළමු මැදිහත්වීම යටතේ එක් ගාථාවක් ක්‍රියාකාරකම් 02 ක් යොදා ගනිමින් පුරුදු කළ අතර එයින් ඔවුන්ගේ මතක ශක්තිය හා නිවරදි උච්චාරණය වර්ධනය වීමක් දැකගත හැකි විය. ඒ අනුව විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය මඟින් අනාවරණය වූයේ මෙම ක්‍රමවේදය ක්‍රියාත්මක වීමෙන් පාලි ගාථා මතක තබා ගැනීම, නිවැරදි උච්චාරණයෙන් ගායනා කිරීම හා ලිවීමේ කුසලතාව වර්ධනය වූ බවයි. ඒ අනුව පාලි ගාථා මතක තබා ගැනීමේ කුසලතාව වැඩි දියුණු කිරීමට යොදාගත හැකි සාර්ථක ක්‍රමවේද අතර සතිමත්භාවය සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් හඳුන්වා දිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: කුසලතා වර්ධනය, ක්‍රියාකාරකම් පාදක උපක්‍රම, ගාථා, සතිමත්භාවය, බුද්ධ ධර්මය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා විශාකා ලිඳකුඹුරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශිෂ්‍යත්ව විභාගය සමත්ව ග්‍රාමීය පාසල්වල සිට නාගරික නේවාසික පාසල් වෙත සංක්‍රමණය වී අධ්‍යාපනය ලැබීම, එම සිසුන්ගේ මනෝ සමාජයීය යහ පැවැත්ම කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්.

ඕ.ජී. මධුශංක
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20423@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකා පාසල් අධ්‍යාපන පද්ධතිය තුළ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයේ ඉතා වැදගත් සන්ධිස්ථානයක් වන ශිෂ්‍යත්ව විභාගය ග්‍රාමීය සිසුන්ට ප්‍රමුඛ පෙළේ නාගරික පාසල්වලට ඇතුළත් වීම සඳහා පවතින ප්‍රධාන මාවත වේ. මෙලෙස වාර්ෂිකව සැලකිය යුතු ශිෂ්‍ය ප්‍රජාවක් නාගරික පාසල් වෙත සංක්‍රමණය වන අතර, ඔවුන් විවිධ මනෝ සමාජයීය ගැටලුවලින් පීඩාවන්ට ලක් වීමේ ප්‍රවණතාවක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. වාර්ෂිකව අබණ්ඩව මෙම සංක්‍රමණය සිදු වුවද මේ පිළිබඳ පර්යේෂණාත්මක සොයා බැලීම් ශ්‍රී ලාංකික සන්දර්භය තුළ ඉතා අල්පය. ග්‍රාමීය නාගරික සංස්කෘතිකමය වෙනස් වීම තෝරාගත් පාසලක සිසුන්ගේ මනෝ සමාජයීය යහ පැවැත්මට බලපාන ආකාරය සහ ඔවුන් මුහුණ දෙන ප්‍රධාන අභියෝග අධ්‍යයනය කර යෝග්‍ය විසඳුම් ඉදිරිපත් කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණු වේ. ඒ අනුව මහනුවර පිරිමි ජාතික පාසලක ග්‍රාමීය සංක්‍රමණයෙන් පසු නේවාසිකව අධ්‍යාපනය ලබන 8 සහ 9 ශ්‍රේණියේ සිසුන් හතළිස් දෙනෙකු සම්බන්ධ කර ගනිමින් මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ විස්තරාත්මක අනුමිතික සැලසුමට අනුව ප්‍රත්‍යයක අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලදී. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රමාණාත්මක දත්ත රැස් කිරීම සඳහා, නිර්ණායක මත පදනම්ව තෝරාගත් සිසුන් හතළිස් දෙනකුට ලයිකට් පරිමාණ ප්‍රශ්නාවලියක් ලබා දුන් අතර ගුණාත්මක දත්ත රැස් කිරීම සඳහා උපරිම විචල්‍යතා ක්‍රමය සහිත අරමුණුසහගත නියැදිකරණ යටතේ සිසුන් දස දෙනෙකු සම්මුඛ සාකච්ඡාව සඳහා තෝරාගන්නා ලදී. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සංඛ්‍යාන විද්‍යාත්මක ක්‍රම භාවිතයෙන් ද, ගුණාත්මක දත්ත තේමා විශ්ලේෂණය යොදා ගනිමින් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. පර්යේෂණ සොයා ගැනීම්වලට අනුව සංක්‍රමණික ක්‍රියාවලිය සිසුන්ගෙන් 55%කට ධනාත්මකව ද, 40%කට සෘණාත්මකව ද, 5%කට මධ්‍යස්ථව ද බලපා ඇති බව අනාවරණය විය. එහිදී සමවයසේ මිතුරන් සමඟ සම්බන්ධතා ගොඩනැගීම, නව පරිසරයට අනුගත වීම, තාක්ෂණික උපකරණ භාවිතය, ස්වයං විශ්වාසය බිඳ වැටීම, අනන්‍යතාවය ගිලිහීයාම වැනි අභියෝගවලට ශිෂ්‍යයන් මුහුණ දෙන අතර සංක්‍රමණික බලපෑමේ දිශානතිය තීරණය වීම සහ අභියෝගයන්ට මුහුණ දීමේ ස්වභාවය කෙරෙහි පූර්ව සමාජානුයෝජනය, ශිෂ්‍ය අභ්‍යන්තර සාධක, නව පරිසරයේ අත්දැකීම්, පවුල මූලික සාධක යන පසුබිම් විචල්‍යයන් හතර ප්‍රධාන වශයෙන් බලපාන බව පර්යේෂණයෙන් සොයාගන්නා ලදි. ශිෂ්‍යත්ව විභාගය සමත්ව නාගරික නේවාසික පාසලකට ඇතුළත් කර ඉගැන්වීම ශිෂ්‍ය සාර්ථකත්වයට ප්‍රමාණවත් නොවන බවත්, ඒ සඳහා දෙමාපිය සහ ගුරුවරුන්ගේ සක්‍රිය මැදිහත්වීම සහ යහපත් මනෝ සමාජීය යහපැවැත්මක් ගොඩනැගීම සඳහා පුළුල් කාර්යභාරයක් සිදුවිය යුතු බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් නිගමනය වේ. ඒ සඳහා සාධනීය විසඳුම් ලෙස දෙමාපියන් දැනුම්වත් කිරීම, ගුරුවරුන් සඳහා විශේෂ මාර්ගෝපදේශිත වැඩසටහන්, යහපත් මිතුරු සබඳතා ගොඩනැගීමේ සහ ශිෂ්‍ය කුසලතා සංවර්ධනය වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්වාදිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද : ග්‍රාමීය නාගරික ශිෂ්‍ය සංක්‍රමණය, නේවාසික පාසල් ජීවිතය, ශිෂ්‍යත්ව විභාගය, ශිෂ්‍යයන්ගේ මනෝ සමාජයීය යහපැවැත්ම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුභාෂිණී විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

තෝරාගත් පාසලක ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට සුහුරු පන්ති කාමර සංකල්පය දායක වන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එම්.එම්.ඒ. මුණසිංහ
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20452@arts.pdn.ac.lk

අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ තාක්ෂණයේ වේගවත් විකාශනයත් සමඟ ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සඳහා නවීන ක්‍රමවේදයක් ලෙස 'සුහුරු පන්ති කාමර' සංකල්පය හඳුන්වා දිය හැකිය. මෙය ඉගෙනුම් පරිසරය තාක්ෂණය සහිතව නවීකරණය කර, සිසුන්ට සහ ගුරුවරුන්ට ඉගෙනීම සහ ඉගැන්වීම වඩාත් විධිමත් හා ක්‍රියාකාරී කරවීමේ අරමුණින් ක්‍රියාත්මක වේ. සුහුරු පන්ති කාමරය තුළ භාවිත වන තාක්ෂණික උපකරණ සහ මෘදුකාංග යොදා ගැනීම සඳහා ගුරුවරුන්ගේ හැකියාව, පාසල් වටපිටාවේ පදනම් පහසුකම් මෙන්ම ආරක්ෂිත හා පවත්නා තාක්ෂණික සහය සහිත වාතාවරණයක් තිබිය යුතුය. නමුත් වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේ දී බොහෝ පාසල්වල ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සඳහා සුහුරු පන්ති කාමර ස්ථාපිත කර තිබුණ ද ඒවා විධිමත්භාවයකින් භාවිත කරන ආකාරය දැක ගත නොහැකිය. මේ නිසා සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට සුහුරු පන්ති කාමර සාක්ෂරතාවය බොහෝ සෙයින් බලපෑම් ඇති කරයි. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ සුහුරු පන්ති කාමර සංකල්පය ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට දායක වන ආකාරය පිළිබඳව ගවේෂණය කිරීමයි. ඒ යටතේ පාසල තුළ සුහුරු පන්ති කාමරවල පවතින වත්මන් තත්ත්වය අනාවරණය කරගැනීම, ඒ පිළිබඳ ගුරුවරුන්ගේ සහ සිසුන්ගේ සංජානනයන් හඳුනාගැනීම මෙන්ම සුහුරු පන්ති කාමර භාවිතයේදී මුහුණ දීමට සිදුවන ප්‍රායෝගික ගැටලු විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු කරන ලදී. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලදී. පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය ලෙස මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් බාලක පාසලක් යොදාගත් අතර, පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස ගුරුවරුන් 05 දෙනෙකු සහ 09 ශ්‍රේණියේ සිසුන් 40 දෙනෙකු තෝරාගන්නා ලදී. දත්ත රැස් කිරීමේ ප්‍රධාන මෙවලම් ලෙස ගුරුවරුන් සමඟ පවත්වන ලද ව්‍යුහගත/අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ සිසුන් වෙනුවෙන් පවත්වන ලද කණ්ඩායම් සාකච්ඡා මෙන්ම පන්ති කාමර නිරීක්ෂණ ක්‍රමවේදය ද භාවිත කරන ලදී. රැස් කරගත් දත්ත තේමාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ විශ්ලේෂණයට ලක් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. ඒ අනුව සුහුරු පන්ති කාමර භාවිතය නිසා සිසුන්ගේ පාඩම් කෙරෙහි පවතින අවධානය සහ උනන්දුව වර්ධනය වී ඇති අතර, ගුරුවරුන්ට වඩාත් නිර්මාණශීලි ලෙස විෂය කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට අවස්ථාව ලැබී ඇති අතර තාක්ෂණික මෙවලම් නඩත්තු කිරීමේ දුර්වලතා, අඛණ්ඩ විදුලි සැපයුමක් නොමැති වීම සහ ගුරුවරුන්ට පවතින තාක්ෂණික පුහුණුවේ මදිකම සුහුරු පන්ති කාමර භාවිතයේ පවතින ප්‍රධාන ගැටලු ලෙස හඳුනාගන්නා ලදී.

ප්‍රමුඛ පද: ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය, සුහුරු පන්ති කාමර

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සකුන්තලා යටිගම්මනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සමවයස් සහයෝගී ඉගෙනුම් ක්‍රමය භාවිතයෙන් හය ශ්‍රේණියේ තෝරා ගත් සිසුන්ගේ සංඛ්‍යා ගුණ කිරීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම පිළිබඳ කාර්යමූලික පර්යේෂණයක්

එස්.එච්.එස්.එන්. නිලුපුලී
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20469@arts.pdn.ac.lk

ගණිතය විෂය එදිනෙදා ජීවිතයේ ගැටලු විසඳීමේ දී සෑම අවස්ථාවකම භාවිත වන ඉතා ප්‍රායෝගික විෂයකි. එහි මූලික ගණිත කර්මයක් වන ගුණ කිරීම පිළිබඳ අවබෝධය සහ ප්‍රායෝගික භාවිතය සිසුන්ගේ පසුකාලීන ගණිත ඉගෙනුමට ඉතා වැදගත් වනු ඇත. සම්ප්‍රදායික ගුරු-කේන්ද්‍රීය ක්‍රමය යටතේ සිසු අවශ්‍යතාවන්ට ගැළපෙන ඉගැන්වීම් සීමා වීම නිසා ගුණ කිරීම පිළිබඳ අපේක්ෂිත සාධනයේ දුර්වලතා පවතී. ඒ සඳහා සිසුන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය, අන්තර් සන්නිවේදනය මත පදනම් වූ සමවයස් සහයෝගී ඉගෙනුම් ක්‍රමය භාවිතයෙන් හය ශ්‍රේණියේ තෝරා ගත් සිසුන්ගේ සංඛ්‍යා ගුණ කිරීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම කොතෙක්දුරට සාර්ථක වේදැයි අධ්‍යයනය කිරීමේ අරමුණින් මම මෙම පර්යේෂණය සිදු කළෙමි. මේ යටතේ මා විසින් ඉහළ සාධන මට්ටමවල සිසුන් සමඟ යුගල සහ කණ්ඩායම් කර සහයෝගයෙන් වීසඳීමට ගුණ කිරීමේ ගැටලු ලබා දීම, ගුණිත ක්‍රීඩා සහ සාකච්ඡා ඇතුළත් ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු කළෙමි. අභ්‍යාස පොත් නිරීක්ෂණ, වාර විභාග ලකුණු සහ පෙර පරීක්ෂණ මගින් පහළ සාධන මට්ටමේ සිසුන් සිව් දෙනෙකු පර්යේෂණයේ නියැදිය ලෙස මම තෝරා ගත්තෙමි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස කාර්යමූලික පර්යේෂණ පිරිසැලැස්ම මා විසින් භාවිත කළ අතර මැදිහත්වීම් චක්‍ර තුනක් යොදා ගැනිණි. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා, සජීවී නිරීක්ෂණ, ගුරු-සිසු ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ ජර්නල සහ ලිඛිත ලේඛන යොදා ගැනිණි. ඒ ඇසුරෙන් රැස්කර ගත් දත්ත මම ප්‍රමාණාත්මකව හා ගුණාත්මකව විශ්ලේෂණය කළෙමි. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත වගු හා ප්‍රස්තාර ඔස්සේ විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන මගින් විශ්ලේෂණය ද ගුණාත්මක දත්ත රාමු පදනම් විශ්ලේෂණය මගින් ද විශ්ලේෂණය කළෙමි. මෙම විශ්ලේෂණ මගින් අනාවරණය වූයේ මැදිහත්වීම්වලට පෙර සිසුන්ගේ සාමාන්‍ය ලකුණු මැදිහත්වීම්වලින් පසුව ඉහළ ගිය බවයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිසුන්ගේ ගුණ කිරීමේ අවබෝධය, ගැටලු විසඳීමේ හැකියාව, ආත්ම විශ්වාසය සහ ගණිතය කෙරෙහි ධනාත්මක ආකල්ප සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වූ බව තහවුරු කරන ලදී. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයෙන් නිගමනය කරනු ලැබුවේ ගුණ කිරීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා සමවයස් සහයෝගී ඉගෙනුම් ක්‍රමය පහළ සාධන මට්ටම්වල සිසුන්ට මෙන්ම ඔවුන්ට සහය වූ ඉහළ සාධන මට්ටම්වල සිසුන්ට ද ඵලදායී උපායක් ලෙස යොදා ගත හැකි බවයි.

ප්‍රමුඛ පද: කාර්යමූලික පර්යේෂණය, ගණිතය විෂය, ගුණ කිරීමේ හැකියාව, සමවයස් සහයෝගී ඉගෙනුම, හය ශ්‍රේණියේ සිසුන්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුභාෂිණි විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ජෙෘෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන්ගේ අනාගත වෘත්තීය අභිලාෂ කෙරෙහි පාසල් නිවේදන හා මාධ්‍ය කටයුතු ආශ්‍රිත සැඟවුණු විෂයමාලාවේ දායකත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය ඇසුරෙන්

ආර්.ඩී.සී.ඩී. පද්මසිරි
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20489@arts.pdn.ac.lk

පාසල් ආශ්‍රිතව මාධ්‍ය හා නිවේදන කටයුතු යනු සිසුන්ගේ සන්නිවේදන කුසලතාවයන් හා ආත්ම විශ්වාසයන් වර්ධනය මෙන්ම සැඟවුණු දක්ෂතා ඉස්මතු කිරීම උදෙසා සිදු කරන විෂය සමගාමී ක්‍රියාකාරකමකි. නමුත් පාසල තුළ මාධ්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වල අතිශය දක්ෂතා දක්වන සිසුන් පවා පාසල් අධ්‍යාපනයෙන් පසු සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් සම්ප්‍රදායික වෘත්තීන් වෙත යොමුවීමේ ප්‍රවණතාවක් පවතී. අනාගත වෘත්තියක් ලෙස හෝ දෙවන වෘත්තියක් ලෙසවත් ඔවුන් මාධ්‍ය ක්ෂේත්‍රය තෝරා නොගැනීමට බලපාන සැබෑ හේතු ගවේෂණය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. ඒ අනුව පාසල් තුළ ජෙෘෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන් ආශ්‍රිතව පවතින නිවේදන හා මාධ්‍ය කටයුතුවල වත්මන් ස්වභාවය අධ්‍යයනය කිරීමත්, ඔවුන්ගේ වත්මන් අභිලාෂවල ස්වභාවය අධ්‍යයනය කිරීමත්, ඒවාට ඇති බාධා හා අභියෝග හඳුනාගැනීමත් මේ හරහා සිදු විය. ඒ අනුව මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ජෙෘෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන්ගේ වෘත්තීය අභිලාෂ කෙරෙහි පාසල් නිවේදන හා මාධ්‍ය කටයුතු ආශ්‍රිත සැඟවුණු විෂයමාලාව බලපාන ආකාරය අධ්‍යයනයට ලක් කෙරිණි. මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ පහසු නියැදිකරණය උපයෝගී කරගනිමින් මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් 1AB පාසලක් හා 1C පාසලක් මෙන්ම Type2 පාසලක් පාසල් තුනකින් 10 සහ 11 ශ්‍රේණිවල සිසුන් 60ක් සහ ගුරුවරුන් 15 දෙනෙකුගෙන් යුත් නියැදියක් වෙතින් දත්ත රැස් කරන ලදී. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත රැස්කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි යොදාගත් අතර ගුණාත්මක දත්ත රැස් කිරීම සඳහා අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා යොදාගන්නා ලදී. ලබාගත් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය සහ ගුණාත්මක දත්ත බ්‍රෝන් සහ ක්ලාක්ගේ තේමාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ විශ්ලේෂණයට ලක් විය. දත්ත විශ්ලේෂණයේදී අනාවරණය වූයේ මාධ්‍ය කටයුතු සඳහා ඉහළ කුසලතා දක්වන සිසුන්ගෙන් බහුතරයක් සිය අනාගත වෘත්තිය ලෙස සම්ප්‍රදායික රැකියා තෝරාගෙන ඇති බවයි. ඊට ප්‍රධානතම හේතුව ලෙස පාසල් සංස්කෘතිය තුළ ක්‍රියාත්මක වන 'සැඟවුණු විෂයමාලාව' හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. විශේෂයෙන්ම ගුරුවරුන් විසින් මාධ්‍ය කටයුතු වෘත්තියකට වඩා හුදෙක් පාසලේ උත්සව අවශ්‍යතා සපුරාගන්නා විනෝදාංශයක් ලෙස අර්ථකථනය කිරීමත් පිරිමි සහ ගැහැණු සිසුන් අතර රාජකාරි බෙදීමේදී දක්වන සම්ප්‍රදායික ආකල්ප ද සිසුන්ගේ දැක්ම සීමා කිරීමට ප්‍රබලව බලපා ඇති බව තහවුරු විය. සමස්තයක් ලෙස නිවේදන හා මාධ්‍ය කුසලතා වෘත්තීය අභිලාෂයන් බවට පත් නොවී යටපත් වීමට පාසලේ සැඟවුණු විෂයමාලාව අදෘශ්‍යමාන බාධකයක් ලෙස ක්‍රියා කරන බව නිගමනය කෙරිණි. මෙය අවම කිරීම සඳහා විධිමත් වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශන වැඩසටහන් පාසල් මාධ්‍ය සමාජ තුළට බද්ධ කිරීම යෝජනා කරන ලදී.

ප්‍රමුඛ පද: ජෙෘෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන්, මාධ්‍ය කටයුතු, වෘත්තීය අභිලාෂ, සැඟවුණු විෂයමාලාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමරකෝන් බණ්ඩාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ක්‍රීඩා හා ක්‍රියාකාරකම් මගින් පුරවැසි අධ්‍යාපන විෂය කෙරෙහි සිසුන් තුළ පවතින ආකල්ප සංවර්ධනය කිරීම පිළිබඳව අධ්‍යයනයක්

පී.එච්.එම්. පතිරණ
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20492@arts.pdn.ac.lk

වර්තමාන පාසල් පද්ධතිය තුළ පුරවැසි අධ්‍යාපන විෂය බොහෝ විට ගුරුවරයා කේන්ද්‍ර කරගත් සම්ප්‍රදායික දේශන ක්‍රමවේද හරහා ඉගැන්වේ. මෙහිදී සිසුන් හුදෙක් ශ්‍රවණය කරන්නන් බවට පත්වන අතර විෂය කරුණු කටපාඩම් කිරීමට පමණක් පෙළඹේ. පුරවැසි අධ්‍යාපන විෂය නායකත්වය, සාමූහිකත්වය සහ නීතිගරුක බව වැනි යහපත් ආකල්ප හා කුසලතා ප්‍රායෝගිකව වර්ධනය කළ යුතු විෂයක් වුවද, පවතින ඒකාකාරී ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය හේතුවෙන් සිසුන් තුළ මේ කෙරෙහි පවතින්නේ ඍණාත්මක ආකල්පයකි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ ක්‍රීඩා සහ ක්‍රියාකාරකම් භාවිතයෙන් පුරවැසි අධ්‍යාපන විෂය කෙරෙහි සිසුන් දක්වන ආකල්ප ධනාත්මකව සංවර්ධනය කිරීමයි. මිශ්‍ර පර්යේෂණ ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරමින්, ක්‍රියා මූලික පර්යේෂණයක් ලෙස මෙය සැලසුම් කරන ලදී. පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස මා ගුරු පුහුණුව ලද නාගරික බාලිකා පාසලක 7 ශ්‍රේණියේ පන්තියක සිසුන් 45 දෙනෙකු තෝරාගැනිණි. යුතුකම් හා අයිතිවාසිකම්, ඥාතිත්වය සහ පුරවැසි ගුණාංග වැනි තේමාවන් ඉගැන්වීම සඳහා ප්‍රහේලිකා, භූමිකාරංගන , ගීත බණ්ඩයකට බෝලයක් සිසුන් අතර හුවමාරු කර අහඹු ලෙස එය නවත්වා බෝලය අත ඇති සිසුවාගෙන් ප්‍රශ්න ඇසීම සහ 'රත් වූ පුටුව' (Hot Seat) වැනි සරල පන්තිකාමර ක්‍රියාකාරකම් භාවිත කරන ලදී. පූර්ව සහ පශ්චාත් ප්‍රශ්නාවලී, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ විධිමත් නිරීක්ෂණ මගින් ගුණාත්මක මෙන්ම ප්‍රමාණාත්මක දත්ත රැස්කර විශ්ලේෂණය කරන ලදී. පූර්ව ප්‍රශ්නාවලිය මගින් සිසුන් තුළ පැවති ඍණාත්මක ආකල්ප, පශ්චාත් ප්‍රශ්නාවලිය වන විට ධනාත්මක දිශාවකට පරිවර්තනය වී ඇති බව තහවුරු විය. ක්‍රීඩා සහ ක්‍රියාකාරකම් පාදක කරගත් ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ප්‍රවේශය මගින් විෂය කෙරෙහි පවත්න ආකල්ප ඉහල නැංවීම, ප්‍රායෝගික පුරවැසි කුසලතා වර්ධනය කිරීම සහ භෞතික සීමාවන් ජයගැනීම යන තේමා ඔස්සේ සිසුන්ගේ විෂයානුබද්ධ ආකල්පමය පරිවර්තනයක් සිදුකළ හැකි බව මා හට මේ තුළින් වැටහිණි. කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් තුළින් සිසුන් තුළ සහයෝගීතාවය, සාමූහිකත්වය සහ නායකත්ව ගුණාංග ප්‍රායෝගිකව වර්ධනය වූ අතර, ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියේ පැවති ඒකාකාරී බව ඉවත් වී සිසුන් තුළ ඉහළ ඇල්මක් ඇති විය. ඩිජිටල් පහසුකම් හෝ විශාල ඉඩකඩක් නොමැති අඩු පහසුකම් සහිත ඕනෑම පන්ති කාමරයක වුවද ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය අධ්‍යාපන මෙවලමක් ලෙස මෙම සරල ක්‍රීඩා සහ ක්‍රියාකාරකම් සාර්ථකව භාවිත කළ හැකි බව මෙම පර්යේෂණය මගින් හඳුනා ගත හැකි විය. මෙම පර්යේෂණය තුළින් සම්ප්‍රදායික ගුරු කේන්ද්‍රීය ක්‍රමවේදයෙන් මිදී, සීමිත සම්පත් කළමනාකරණය කරමින් නව්‍යකරණ ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීමට වෘත්තීමය වශයෙන් පරිණත වීමටත් මට හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: ආකල්ප සංවර්ධනය, ක්‍රීඩා සහ ක්‍රියාකාරකම්, පුරවැසි අධ්‍යාපනය, ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම

මෙම පර්යේෂණය සඳහා සුභාෂිණී විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පාසල් කාලයේ ක්‍රීඩා හා කලා අත්දැකීම් පුද්ගල වෘත්තීය ප්‍රවීණත්වයට බලපා ඇති ආකාරය පිළිබඳ බහුවිධ ප්‍රත්‍යක්ෂ අධ්‍යයනයක්

එස්.ඩී.පී.එන්. ප්‍රේමවංශ
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20530@arts.pdn.ac.lk

වර්තමාන ශ්‍රී ලාංකේය අධ්‍යාපන සන්දර්භය තුළ බොහෝ විට විෂය දැනුමට පමණක් මුල්තැන දෙන ඉගෙනුම් රටාවක් දැකිය හැකි වුවද, වෘත්තීය ලෝකයේ විශිෂ්ටයන් වීමට පාසල් කාලයේ ලබන විෂය සමගාමී අත්දැකීම් ප්‍රබල පාලමකි. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්හි වෘත්තීය ප්‍රවීණත්වයට පත් වූ පුද්ගලයන්ගේ සාර්ථකත්වය කෙරෙහි පාසල් අවධියේ ක්‍රීඩා සහ කලා අත්දැකීම් දායක වී ඇති ආකාරය පිළිබඳ බහුවිධ ප්‍රත්‍යක්ෂ අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීමයි. වෘත්තීය ප්‍රවීණයන් පාසල් අවධියේදී අත්පත් කරගත් සුවිශේෂී කුසලතා සහ ආකල්ප හඳුනා ගැනීම, ක්‍රීඩාවෙන් ලැබූ විනය, කණ්ඩායම් හැඟීම හා පීඩනය දරාගැනීමේ හැකියාව වෘත්තීය අභියෝග ජය ගැනීමට බලපාන ආකාරය ගවේෂණය කිරීම සහ කලාවෙන් පෝෂණය වූ නිර්මාණශීලී චින්තනය හා සන්නිවේදන කුසලතා වෘත්තීය නවෝත්පාදන සඳහා දායක වන ආකාරය විශ්ලේෂණය කිරීම මෙහි සුවිශේෂී අරමුණු විය. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශයක් භාවිත කරන ලද මෙම අධ්‍යයනය සඳහා බහුවිධ ප්‍රත්‍යක්ෂ අධ්‍යයන සැලසුම යොදා ගැනිණි. අරමුණුසහගත නියැදිකරණය යටතේ ජාතික මට්ටම නියෝජනය කළ ක්‍රීඩා ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයන් 05 දෙනෙකු සහ වසර 20 ක සේවා කාලයක් සහිත ජාතික සම්මානලාභී කලා ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයන් 05 දෙනෙකු ලෙස සමස්ත නියැදිය පුද්ගලයන් 10 දෙනෙකුගෙන් (n=10) සමන්විත විය. ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීම සඳහා අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ අතීත ආවර්ජන ක්‍රමවේදයන් ද, ද්විතීයික දත්ත සඳහා චරිතාපදාන හා ලිපි ලේඛන විමර්ශනය ද පර්යේෂණ මෙවලම් ලෙස භාවිත කරන ලදී. රැස් කරගන්නා දත්ත විස්තරාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ විශ්ලේෂණය කරන ලදී. මෙම පර්යේෂණය මගින් හුදෙක් විධිමත් අධ්‍යාපනයෙන් ඔබ්බට ගිය, සන්නිවේදනය, ගැටලු විසඳීම සහ නායකත්වය වැනි මෘදු කුසලතා වෘත්තීය විශිෂ්ටත්වය සහ ප්‍රවීණත්වය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන ආකාරයත්, ඒවා පාසල් කාලයේ ක්‍රීඩා සහ කලා ක්‍රියාකාරකම් තුළින් සාර්ථකව පෝෂණය වන ආකාරයත් අනාවරණය කර ගැනීමට හැකි විය. සමාජ සචලතාවයට පාසල් කාලයේ ක්‍රීඩා හා කලා අත්දැකීම් බොහෝ අවස්ථාවලදී බලපා ඇති බව ද මෙම පර්යේෂණයේදී අනාවරණය කරගත හැකි විය. තවද, මෙම සොයාගැනීම් මත පදනම්ව වර්තමාන පාසල් විෂයමාලාව තුළ විෂය සමගාමී ක්‍රියාකාරකම්වල ගුණාත්මක දායකත්වය පුළුල් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රායෝගික යෝජනා ද ඉදිරිපත් කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: මෘදු කුසලතා, වෘත්තීය ප්‍රවීණත්වය, සමාජ සචලතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෝල්ටර් සෙනෙවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කනිෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන්ගේ මනෝ සමාජය ගැටලු විසඳීම සඳහා උපදේශන ගුරුවරයා භාවිත කරන ශිල්පීය ක්‍රම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

අයි.එස්. රාජකරුණා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
a20545@arts.pdn.ac.lk

වර්තමාන සමාජය හා අධ්‍යාපන පද්ධතිය වේගයෙන් වෙනස් වන පසුබිමක කනිෂ්ඨ ද්විතියික අවධියේ සිසුන් විවිධ මනෝ සමාජීය ගැටලුවලට මුහුණ දෙනු දැකිය හැක. එරික්සන් පෙන්වා දෙන පරිදි, නව යෞවනය තුළ ඔහුගේ අනන්‍යතාවයට බාධා එල්ල කළ විට සතුට ඉවත් වී මානසික ව්‍යාකූලත්වය ඇති වේ. ඒ අනුව කනිෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන්ගේ මනෝ සමාජය ගැටලු විසඳීම සඳහා උපදේශන ගුරුවරයා භාවිත කරන ශිල්පීය ක්‍රම අධ්‍යයනය කිරීම මූලික අරමුණ කර ගනිමින්, කනිෂ්ඨ ද්විතියික සිසුන්ගේ මනෝ සමාජීය ගැටලු අධ්‍යයනය කිරීම, එම ගැටලුවට බලපාන හේතු සාධක හඳුනා ගැනීම, එම ගැටලු විසඳීම සඳහා භාවිත කරන ශිල්පීය ක්‍රම හඳුනා ගැනීම, එම ගැටලු විසඳීම සඳහා යොදාගත හැකි නව ශිල්පීය ක්‍රමය යෝජනා කිරීම සෙසු අරමුණු කර ගනිමින් මෙම අධ්‍යයනය සිදු කරන ලදි. මේ පර්යේෂණයට දත්ත රැස් කිරීමේදී අරමුණු සහිත නියැදිකරණය ඔස්සේ පාසල් වර්ගීකරණයට අනුව, මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ පාසල් දහයක් ලෙස, (1AB) පාසල් තුනක් (1C) පාසල් තුනක් හා (Type2) වර්ගයේ පාසල් හතරක් තෝරාගෙන ඒවායේ කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ සිසුන් දහයක් තෝරාගෙන ප්‍රශ්නාවලී, සම්මුඛ සාකච්ඡා ඔස්සේ දත්ත රැස් කරන ලදී. ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක යන දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රම ද්විත්වයම යොදා ගනිමින් මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරන ලදී. මෙහිදී බොහෝ දරුවන්ට අනවශ්‍ය ලෙස කේන්ති යාම, තනි වූ හැඟීම, සමාජ සබඳතා ගොඩනගා ගැනීමට අකමැතිවීම, ආත්ම විශ්වාසය අවමවීම යන ගැටලු ඇති බවත් අනාවරණය විය. මේ ගැටලුවලට බලපාන හේතු ලෙස, විශාල වශයෙන් පවුල් පරිසරය, ආර්ථික අපහසුතා, සමවයස් මිතුරන්ගෙන් එල්ල වන කරදර හා ජංගම දුරකථන භාවිතය අධික වීම යනාදිය අනාවරණය විය. මේ ගැටලු විසඳීමට දැනට උපදේශන ගුරුවරයා නිදහස් සටිටනය, සෞන්දර්යාත්මක ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත කරවීම, පෞද්ගලිකව කතා කිරීම අධික ලෙස යොදාගන්නා බව අනාවරණය වූ අතර, මේ ගැටලු විසඳීම සඳහා Water Theropy, Vison board, සුරතල් සතුන් සමඟ කාලය ගත කිරීමට ඉඩ දීම, නව තාක්ෂණය භාවිත කරමින් ඇප් එකක් හඳුන්වාදීම, කෘතඥතා දින පොතක් පවත්වාගෙන යාම වැනි නව ශිල්ප ක්‍රම තුළින් කනිෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන්ගේ මනෝ සමාජීය ගැටලු අවම කරගත හැකි බව නිගමනය කළ හැක.

ප්‍රමුඛ පද: උපදේශන ගුරුවරයා, කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශය, මනෝ සමාජීය ගැටලු, ශිල්පීයක්‍රම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමරකෝන් බණ්ඩාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ශාස්ත්‍ර පීඨයේ සිසුන් අතර ක්‍රීඩා සහභාගිත්වය සඳහා බලපාන සාධක සොයා බැලීම සහ ක්‍රීඩා සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ආර්.එම්.බී.පී. රත්නායක
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20581@arts.pdn.ac.lk

විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ මූලික පරමාර්ථය වන්නේ ශාස්ත්‍රීය දැනුම ලබාදීම පමණක් නොව ශිෂ්‍යයාගේ පූර්ණ පෞරුෂ වර්ධනය උදෙසා මගපෙන්වීමයි. ඒ සඳහා ක්‍රීඩාව අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වුවද, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ශාස්ත්‍ර පීඨ සිසුන් අතර අන්තර් පීඨ තරගාවලි නියෝජනය සහ පොදු ක්‍රීඩා සහභාගිත්වය අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ ශාස්ත්‍ර පීඨ සිසුන් ක්‍රීඩාවෙන් බැහැර වීමට බලපාන මූලික හේතු සාධක ඔවුන්ගේ ජීවන අත්දැකීම් ඇසුරින් ගවේෂණය කිරීමයි. සිසුන් ක්‍රීඩාව කෙරෙහි දක්වන ආකල්ප හඳුනා ගැනීම, විශ්වවිද්‍යාල අවධියේදී ක්‍රීඩා නතර කිරීමට බලපෑ පෞද්ගලික, පාරිසරික හා ප්‍රායෝගික බාධා (පහසුකම් සහ උපදේශනය පිළිබඳ ගැටලු) විග්‍රහ කිරීම සහ ක්‍රීඩා සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සිසුන් සතු යෝජනා ලබා ගැනීම මෙහි සුවිශේෂී අරමුණු විය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශය භාවිත කෙරිණි. අරමුණුසහගත නියැදිකරණ ක්‍රමවේදය මගින් පාසල් කාලයේ ක්‍රීඩා කළ වර්තමානයේ ක්‍රීඩාව නතර කළ සිසුන් 05ක්, පාසල් කාලයේ ක්‍රීඩා නොකළ වර්තමානයේ විශ්වවිද්‍යාලයේදී ක්‍රීඩා කරන සිසුන් 05ක්, පාසල් කාලයේ ද වර්තමානයේ විශ්වවිද්‍යාලයේදී ද ක්‍රීඩා කරන සිසුන් 05ක් සහ කිසිදා ක්‍රීඩා නොකළ සිසුන් 05ක් වශයෙන් කාණ්ඩ සතරකින් යුත් සිසුන් 20 දෙනෙකුගේ නියැදියක් (n=20) තෝරාගෙන පර්යේෂණය සිදු කරන ලදී. ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීම සඳහා අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ප්‍රශ්නාවලි භාවිත කළ අතර, ද්විතීයික දත්ත සඳහා ලිපි ලේඛන විමර්ශනය සිදු කෙරිණි. රැස් කරගන්නා දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය ඇසුරින් විශ්ලේෂණය කෙරුණි. ශාස්ත්‍රීය පීඩනය, පැවරුම් බහුල වීම සහ පීඨයේ බහුතරයක් සිසුන් මුහුණ දෙන සුවිශේෂී සමාජීය හා මනෝවිද්‍යාත්මක බාධා සිසුන් ක්‍රීඩාවෙන් බැහැර වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා ඇති බව මෙමගින් අනාවරණය විය. මෙම පර්යේෂණයේ අනාවරණ ශාස්ත්‍ර පීඨ සිසුන්ගේ ශාස්ත්‍රීය කාර්යබහුලත්වය මධ්‍යයේ වුවද ඔවුන්ගේ ක්‍රීඩා සහභාගිත්වය සහ පූර්ණ පෞරුෂ වර්ධනය ඉහළ නැංවීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රායෝගික වැඩපිළිවෙළක් සහ උපදේශන සේවාවක් විශ්වවිද්‍යාලය තුළ සැලසුම් කිරීමට මහෝපකාරී වනු ඇත.

ප්‍රමුඛ පද: අධ්‍යයන පීඩනය, ප්‍රායෝගික බාධා

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෝල්ටර් සෙනෙවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

අ.පොස. සාමාන්‍ය පෙළ සිසුන් ගණිතය විෂය සඳහා අමතර පන්තිවලට යොමු වීමට බලපාන හේතු විමර්ශනය කිරීමඨ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය ඇසුරින්

ආර්.එම්.එස්.එන් රත්නායක
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
a20593@arts.pdn.ac.lk

ඕනෑම රටක අධ්‍යාපන පද්ධතියක මූලිකම පදනම පාසල් අධ්‍යාපනය වන අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය තුළ අ.පොස සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය සිසුවෙකුගේ අනාගත වෘත්තීය සහ උසස් අධ්‍යාපන ගමන් මග තීරණය කරන තීරණාත්මක සාධකයකි. එහිදී ගණිතය අනිවාර්ය විෂයක් වන අතර, වර්තමාන ශ්‍රී ලාංකීය අධ්‍යාපන සංස්කෘතිය තුළ පාසල් පද්ධතියෙන් නොමිලේ ලබාදෙන අධ්‍යාපනයට පරිබාහිරව, ගණිතය විෂය සඳහා අතිරේක උපකාරක පන්ති මත සිසුන් දැඩි ලෙස යැපීමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ලැබේ. අ.පොස සාමාන්‍ය පෙළ සිසුන් ගණිතය විෂය සඳහා අමතර පන්තිවලට යොමු වීමට බලපාන මූලික හේතු හඳුනා ගැනීම හා එමගින් පාසල් පද්ධතිය තුළ ගණිතය ඉගෙනීමේ දී පවතින ගැටලු සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම මූලික අරමුණ කරගනිමින් ගණිතය විෂය සඳහා අමතර පන්ති වෙත සිසුන් යොමු වීමට බලපාන මූලික හේතු හඳුනා ගැනීම, ඒ සඳහා සිසුන් යොමු වීමට පාසල තුළින් ඇතිකරන්නා වූ බලපෑම මෙන්ම සමාජීය අතින් ඇති කරන්නා වූ බලපෑම විමර්ශනය කිරීම සෙසු අරමුණු කොට ගනිමින් මෙම පර්යේෂණය සිදු කරන ලදී. ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිතයෙන් සිදු කළ මෙම පර්යේෂණය මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසලකින් සිසුන් 40 ක් පහසු නියැදිකරණය යටතේ තෝරාගෙන ප්‍රශ්නාවලියක් මඟින් දත්ත රැස් කරන ලදි. එලෙස රැස් කරගත් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සංඛ්‍යාන විශ්ලේෂණය යටතේ ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කරන ලදී. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵලවලට අනුව, සිසුන් අතිරේක පන්ති වෙත යොමුවීමට පාසල් පරිසරයෙන් එල්ලවන බලපෑම ඉතා ප්‍රබල බව හෙළි විය. පාසල් පන්ති කාමරය තුළ පවතින ඉගෙනුම් වටපිටාව බාධාවක් බව සිසුන්ගෙන් 57.5% ක් ප්‍රකාශ කර ඇති අතර, පාසලට වඩා උපකාරක පන්තිවල උගන්වන කෙටි ක්‍රම නිසා ගණිතය විෂය පහසුවන බව 60%ක් සඳහන් කර ඇත. එමෙන්ම උපකාරක පන්තිවල පවත්වන අඛණ්ඩ පරීක්ෂණ නිසා විභාග බිය නැතිවන බව 55% කගේ අදහසයි. මෙම අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු වූයේ සමාජීය බලපෑමට වඩා විෂයෙහි පවතින සංකීර්ණ ස්වභාවය, විෂය කෙරෙහි ඇති බිය සහ පාසල තුළින් ලැබෙන අවධානය ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් සිසුන් උපකාරක පන්ති මත බහුලව යැපෙන බවයි.

ප්‍රමුඛ පද: අමතර පන්ති, ගණිතය විෂය, අ.පොස සාමාන්‍ය පෙළ සිසුන්, ද්විතීයික අධ්‍යාපනය, පාසල් පද්ධතිය, සමාජයීය බලපෑම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කවින්ද විජේතුංගගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කනිෂ්ඨ ද්විතීයික ශ්‍රේණිවල උපදේශන සේවයේ යෙදෙන ගුරුවරුන්ගේ පාසල් උපදේශනය පිළිබඳ දැනුම්වත්භාවය සම්බන්ධ අධ්‍යයනයක්

ආර්.එම්.ඩී.එස්. රත්නායක
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
a20591@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් පද්ධතිය තුළ විශේෂයෙන්ම කනිෂ්ඨ ද්විතීයික ශ්‍රේණිවල ඉගෙනුම ලබන යොවුන් වියේ පසුවන සිසුන් මුහුණ දෙන මනෝ සාමාජීය සහ අධ්‍යාපනික අභියෝගයන්ට සහය වීම සඳහා පාසල් උපදේශනය ආරම්භ කර ඇත.(ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය, 2024) එහෙත් සිසුන්ට ස්ථිර හා නිශ්චිත විසඳුම් ලැබීම පිළිබඳ පවතින ගැටලුවලට ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ උපදේශන ගුරුවරුන්ගේ දැනුම්වත්භාවය ප්‍රමාණවත් නොවීමයි. කනිෂ්ඨ ද්විතීයික ශ්‍රේණිවල උපදේශන සේවයේ යෙදෙන ගුරුවරුන්ගේ උපදේශන දැනුම්වත්භාවයේ මට්ටම සහ එම මට්ටම වර්ධනය කිරීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග කවරේද යන්න මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුව වේ. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ගුරුවරුන්ගේ උපදේශන දැනුම්වත්භාවයේ මට්ටම අධ්‍යයනය කිරීමය. සුවිශේෂී අරමුණු ලෙස මූලික උපදේශන සංකල්ප පිළිබඳ අවබෝධය හඳුනා ගැනීම, දැනුම්වත්භාවය සම්බන්ධ ගැටලු සහ ඒවාට බලපාන හේතු විශ්ලේෂණය කිරීම සහ ගුරුවරුන්ගේ දැනුම්වත්භාවය වර්ධනය කිරීමට ගතහැකි ක්‍රියාමාර්ග යෝජනා කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක ප්‍රවේශයක් සහිත මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කිරීමට සැලසුම්කර ඇත. පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ කන්දකැටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයට අයත් පාසල්වල උපදේශන සේවය යෙදෙන ගුරුවරුන් 25 ක් දෙමව්පියන් 5 ක් සාරම්මන නියැදීමේ ක්‍රමය යටතේ තෝරාගැනීමට අපේක්ෂිතය. දත්ත රැස්කිරීම ප්‍රශ්නවලි සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා යන උපකරණ ඇසුරින් සිදු කිරීමට බලාපොරොත්තු වන අතර එම දත්ත අතරින් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ වගු හා ප්‍රස්තාර මඟින් ද ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය මඟින් ද විශ්ලේෂණය කිරීමට සැලසුම්කර ඇත. මෙහිදී තේමා විශ්ලේෂණය භාවිත කිරීමට නියමිතය. උපදේශන ගුරුවරුන්ට පවතින බොහෝ භූමිකා ගැටලු සහ නිසි ප්‍රායෝගික පුහුණුවක් නොමැතිකම වැනි කරුණු මෙමගින් අනාවරණය කර ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. පර්යේෂණය අවසානයේ ගුරුවරුන්ගේ උපදේශන දැනුම් මට්ටමේ පරතරය අවම කරමින් පාසල් උපදේශන සේවාව වඩාත් සාර්ථක කර ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග සහ යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

ප්‍රමුඛ පද : උපදේශන සේවයේ යෙදෙන ගුරුවරුන්, උපදේශනය දැනුම්වත්භාවය කනිෂ්ඨ, ද්විතීයික ශ්‍රේණි

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමරකෝන් බණ්ඩාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

11 ශ්‍රේණියේ ඉගෙනුම ලබන සිසුන්ගේ සාහිත්‍ය රසාස්වාදන කුසලතාව සංවර්ධනය කිරීමෙහිලා සිංහල විෂය උගන්වන ගුරුවරුන් විසින් භාවිත කරන ශිල්ප ක්‍රම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්.

කේ.ඩී. සංජානා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20675@arts.pdn.ac.lk

සිසුන්ගේ සෞන්දර්යාත්මක රසවින්දනය සහ නිර්මාණශීලී චින්තනය ඉහළ නැංවීම උදෙසා පාසල් විෂයමාලාව තුළ භාවිත කළ හැකි ප්‍රබලතම ප්‍රකාශන මාධ්‍යයක් ලෙස සිංහල සාහිත්‍ය හඳුනා ගත හැකිය. ශ්‍රී ලාංකේය පාසල් පද්ධතියේ මෙයට සුවිශේෂ වටිනාකමක් හිමි වුවද, වත්මන් 11 ශ්‍රේණියේ සිසුන්ගේ රසවින්දන කුසලතා වල පැහැදිලි පසුබෑමක් දැකිය හැකිය. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ 11 ශ්‍රේණියේ සිසුන්ගේ වත්මන් සාහිත්‍ය රසාස්වාදන මට්ටම, ගුරුවරුන් භාවිත කරන ශිල්ප ක්‍රම වල දායකත්වය, පවතින ගැටලු හඳුනා ගෙන ඒවාට එලදායී ශිල්පීය ක්‍රම යෝජනා කිරීමයි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ප්‍රවේශය භාවිත කළ අතර පර්යේෂණ පිරිසැලැස්ම ලෙස විවරණීය අභිසාරී මිශ්‍රකම පිරිසැලැස්ම භාවිත කෙරිණි. එහිදී ප්‍රමාණාත්මක දත්ත රැස්කිරීම සඳහා ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක්ද, ගුණාත්මක දත්ත රැස්කිරීම සඳහා අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ පන්ති කාමර නිරීක්ෂණද භාවිත විය. පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ 1AB සහ 1C පාසල් දෙකක් තෝරා ගත් අතර, අරමුණුගත නියැදිකරණය යටතේ සිංහල විෂය උගන්වන ගුරුවරුන් 10 දෙනෙකු සහ 11 ශ්‍රේණියේ සිසුන් 20 දෙනෙකු බැගින් සමස්ත නියැදිය 30ක් (n=30) තෝරා ගැනිණි. රැස්කරගත් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන ක්‍රමවේද ඇසුරින්ද, ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය මඟින්ද දත්ත අර්ථකථනයට ලක් කෙරිණි. විෂය ඉගැන්වීම සඳහා 85% ක් ගුරුවරු සාම්ප්‍රදායික ඉගැන්වීම් ක්‍රම භාවිත කරන අතර සිසුන්ගේ වාර විභාග වල මධ්‍යන්‍ය ලකුණු 50-64 මට්ටමක පැවතීමෙන් ඔවුන්ගේ විෂය ධාරිතා මට්ටම මධ්‍යස්ථ බව හෙළි විය. සම්මුඛ සාකච්ඡාවලදී නවීන ශිල්ප ක්‍රමවලට තමන් ප්‍රිය කරන බව 95%ක සිසුන් ප්‍රකාශ කළ අතර, නාට්‍යමය ක්‍රම මඟින් මතකය 90%කින් තහවුරු වන බව හෙළි විය. එහිදී හඳුනාගත් ප්‍රධාන ප්‍රායෝගික බාධක වන්නේ විභාග කේන්ද්‍රීය පීඩනය (90%), සීමිත කාල පරිච්ඡේද (75%) සහ තාක්ෂණික මෙවලම් හිඟකමයි (70%). ගුණාත්මක දත්ත මඟින් අනාවරණය වූයේ, සිසුන්ගේ අභ්‍යාස පොත් රසවින්දනයෙන් තොරව විභාග ආකෘතියට පමණක් සීමා වී ඇති බවයි. කෙසේ නමුත් විභාග කේන්ද්‍රීය කට පාඩම් ක්‍රමයෙන් මිදී භූමිකා රංගනය, කවි විරිත් ගායනය, තාක්ෂණික මෙවලම් භාවිතය වැනි ප්‍රායෝගික ඉගැන්වීම් ක්‍රම භාවිත කිරීම මඟින් ශිෂ්‍යයන්ගේ රසාස්වාදන කුසලතා සංවර්ධනය වන බව ගුරුවරු හා ශිෂ්‍යයන් පිළිගන්නා බැවින් මෙම ක්‍රමවේද භාවිත කර ඉගැන්වීම සිසුන්ගේ සිංහල සාහිත්‍යය රසාස්වාදන කුසලතා වර්ධනය කිරීමට සුදුසු බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: රසාස්වාදන කුසලතා, ශිල්පක්‍රම, 11 ශ්‍රේණිය, සිංහල සාහිත්‍යය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා තීක්ෂණ අතුකෝරලගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සමාජ මාධ්‍යයක් වන TikTok පරිහරණය ග්‍රාමීය පාසල්වල සාමාන්‍ය පෙළ සිසුන්ගේ ශාස්ත්‍රීය ඉගෙනුම් කාලය සහ ශිෂ්‍ය සාධනයට ඇති කරන බලපෑම

ජී. ඩී. ටී. සෙනෙවිරත්න
අධ්‍යාපනවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20705@arts.pdn.ac.lk

වර්තමාන ඩිජිටල් යුගයේ සමාජ මාධ්‍ය, විශේෂයෙන්ම TikTok වැනි කෙටි වීඩියෝ වේදිකා, පාසල් සිසුන්ගේ දෛනික ජීවිතයේ අනිවාර්ය අංගයක් බවට පත්වී ඇත. මේ පිළිබඳ නාගරික පරිසරයන්හි සිදුකර ඇති පර්යේෂණ ඉතා බහුල වුව ද, ග්‍රාමීය හා දුෂ්කර පාසල්වල සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනය කෙරෙහි මෙය කොතරම් දුරට බලපෑම් කරනවාද යන්න සම්බන්ධයෙන් සිදුකර ඇති අධ්‍යයන විරලය. මෙම පර්යේෂණ හිඩැස පිරවීම උදෙසා, විල්ගමුව අධ්‍යාපන කලාපයේ 11 ශ්‍රේණියේ සිසුන් යොදාගනිමින් මෙම අධ්‍යයනය සිදුකරනු ලැබිණි. මෙහි ප්‍රධාන අරමුණු වන්නේ, සාමාන්‍ය පෙළ සිසුන් TikTok භාවිත කරන ආකාරය හඳුනාගැනීම, එය ඔවුන්ගේ ශාස්ත්‍රීය ඉගෙනුම් කාලයට හා විභාග ලකුණුවලට බලපාන ආකාරය විමර්ශනය කිරීමයි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක දත්ත මත පදනම් වූ මිශ්‍ර ක්‍රමවේදයක් හරහා පර්යේෂණය සිදුකරනු ලබයි. එහිදී මුලින්ම පර්යේෂණ මාතෘකාව ලෙස 'මුහුණුපොත' (Facebook) භාවිතයේ බලපෑම තෝරා ගත්ත ද, ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීමේ නියමු අධ්‍යයනයේ දී සිසුන් Facebook වෙනුවට TikTok භාවිතයට දැඩිව හුරුවී ඇති බව අනාවරණය වූ බැවින්, මාතෘකාව TikTok ලෙස සංශෝධනය කරන ලදි. ඒ අනුව, විධිමත් දත්ත රැස්කිරීම සඳහා සිසුන් සියයක් සඳහා ප්‍රශ්නාවලි මගින් ද, ගුරුවරුන් සහ දෙමාපියන් පස්දෙනෙකු බැගින් තෝරාගෙන සම්මුඛ සාකච්ඡා මාර්ගයෙන් ද, තොරතුරු ලබාගත් අතර, ද්විතීයික දත්ත ලෙස සිසුන්ගේ ප්‍රගති වාර්තා සහ පාසල් ලේඛන භාවිත කරන ලදි. මූලික දත්ත විශ්ලේෂණයට අනුව, බහුතරයක් සිසුන් පාසල් වේලාවෙන් පසු සහ රාත්‍රී කාලයේදී TikTok භාවිතයට පෙළඹෙන බව අනාවරණය විය. එමෙන්ම, TikTok භාවිත කරන පිරිමි සිසුන්ගේ ගණිතය, විද්‍යාව සහ සිංහල යන විෂය සාධන මට්ටම්වල කැපී පෙනෙන අඩුවීමක් නිරීක්ෂණය වුවද, ගැහැණු සිසුන්ගේ එය අධ්‍යාපනික මෙන්ම විනෝදාස්වාද අරමුණු සඳහා සමබරව භාවිත කරමින් දිනකට පැය තුනකට වඩා අධ්‍යයන කටයුතුවල නිරතවන බවක් හඳුනාගත හැකිවිය. ඒ අනුව, ඉදිරි පූර්ණ දත්ත විශ්ලේෂණය මඟින් TikTok භාවිතයේ සැබෑ බලපෑම විද්‍යාත්මකව තහවුරුකර, ග්‍රාමීය සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික අභිවෘද්ධිය උදෙසා ප්‍රායෝගික නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීමට මෙම පර්යේෂණය මඟින් බලාපොරොත්තු වේ.

ප්‍රමුඛ පද: ග්‍රාමීය පාසල්, ශාස්ත්‍රීය ඉගෙනුම් කාලය, ශිෂ්‍ය සාධනය, Tik Tok පරිහරණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුභාෂිණී විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පිග්සෝ ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදය භාවිත කිරීම මඟින් සිසුන්ගේ විද්‍යා විෂය සාධනය, ඉගෙනුම් අභිප්‍රේරණය සහ ක්‍රියාකාරී ඉගෙනුම් හැසිරීම් කෙරෙහි වන බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් : තෝරාගත් පාසලක් ඇසුරින්.

එස්.එම්.එල්.එම් සෙනෙවිරත්න
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20708@arts.pdn.ac.lk

ජිග්සෝ ක්‍රමවේදය යනු විශේෂ සහයෝගීතා ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදයක් ලෙස පිළිගත් ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදයකි. ජිග්සෝ ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදයෙන් සිසුන්ගේ විද්‍යා විෂය සාධනය, ඉගෙනුම් අභිප්‍රේරණය සහ චර්යාත්මක හැසිරීම් කෙරෙහි වන බලපෑම ඇගයීමට ලක් කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. සෙසු අරමුණු වන්නේ පන්ති කාමරය තුළ දැනට පවතින සහයෝගීතා ක්‍රමවේද හඳුනාගැනීම සහ ජිග්සෝ ක්‍රමවේදය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මතු වන අභියෝග විශ්ලේෂණය කිරීමයි. මෙය මූලිකව ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණයක් වන අතර දත්ත ත්‍රිකෝණීකරණය සඳහා ගුණාත්මක දත්ත යොදාගෙන ඇත. තෝරාගත් එක් පාසලක හත්වන ශ්‍රේණියේ සිසුන් ජනගහනය වන අතර සමාන්තර පන්ති දෙකක සිසුන් 90 දෙනෙක් නියැදියේ. එයින් පර්යේෂණාත්මක කණ්ඩායම (n_1=45) සහ පාලක කණ්ඩායම (n_2=45) ලෙස කණ්ඩායම් දෙකක් වෙන් කෙරිණි. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සඳහා පූර්ව-අපර විෂය සාධන පරීක්ෂණ, අභිප්‍රේරණ ප්‍රශ්නාවලිය සහ නිරීක්ෂණ පත්‍රිකාවක්ද, ගුණාත්මක දත්ත සඳහා සිසුන් හා ගුරුවරුන් සමඟ පැවැත්වූ සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ පර්යේෂකයාගේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ සටහන්ද යොදාගන්නා ලදී. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත spss හා Excel මෘදුකාංග භාවිතයෙන් විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන සහ අනුමිතික සංඛ්‍යාන විශ්ලේෂණයට ලක් කළ අතර ගුණාත්මක දත්ත තේමාත්මක විශ්ලේෂණය මඟින් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. ගුරුවරුන් සමඟ පැවැත්වූ සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් අනාවරනය වූයේ වර්තමානයයේදී සහයෝගීතා ඉගෙනුම් ක්‍රමවේදයක් ලෙස සාමාන්‍ය කණ්ඩායම් ක්‍රමය පමණක් භාවිත වන බවයි. පර්යේෂණාත්මක මැදිහත්වීමෙන් ජිග්සෝ කණ්ඩායමේ විෂය සාධනයේ මධ්‍යන්‍යය 13.82 සිට 16.76 දක්වා වර්ධනය වූවද, පාලක කණ්ඩායමේ අපර විෂය සාධන මධ්‍යන්‍යය 13.98 වූ අතර කණ්ඩායම් සංසන්දනය කිරීමේදී පර්යේෂණාත්මක කණ්ඩායමේ සිසුන් ඉහළ ප්‍රගතියක් අත්කරගෙන තිබුණි. ($t(88)=6.065$, $p<0.001$). පර්යේෂණාත්මක කණ්ඩායමේ ඉගෙනුම් අභිප්‍රේරණ මධ්‍යන්‍යය 57.13 සිට 71.22 දක්වා ඉහළ ගියද පාලක කණ්ඩායමේ අපර අභිප්‍රේරණ මධ්‍යන්‍යය 60.51 විය. සිසුන්ගේ ක්‍රියාකාරී ඉගෙනුම් හැසිරීමේ ධනාත්මක රේඛීය ප්‍රවණතාවක් නිරීක්ෂණවලින් තහවුරු විය. ශිෂ්‍ය සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ සටහන් ඇසුරින්, ක්‍රමවේදයට අනුගත වීමේ මුල් අවධියේදී කාල කලමනාකරණය, භූමිකා අපැහැදිලිභාවය, මිතුරන්ගෙන් වෙන්වීමේ ආවේදනාත්මක බලපෑම සහ සන්නිවේදන දුර්වලතා වැනි අභියෝග මතු වූ බව හඳුනාගැනිණි. එහෙත් අඛණ්ඩ ගුරු පහසුකම් සැපයීම සහ මඟපෙන්වීම හරහා පස්වන දිනය වන විට සිසුන් පුද්ගල වගකීමෙන් යුතුව සක්‍රීය ඉගෙනුමකට අවතීර්ණවූ බව නිගමනය කළ හැකිය. මෙම සොයාගැනීම් මත පදනම්ව, විද්‍යා විෂය සඳහා ජිග්සෝ මාදිලිය විධිමත්ව ක්‍රියාවට නැංවීමට අවශ්‍ය ක්‍රමවේද සහ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර ඇත.

ප්‍රමුඛ පද: ඉගෙනුම් අභිප්‍රේරණය, ක්‍රියාකාරී ඉගෙනුම් හැසිරීම් සහයෝගීතා ඉගෙනුම, ජිග්සෝ ක්‍රමවේදය, විද්‍යා විෂය සාධනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සකුන්තලා යටිගම්මන ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි

7 ශ්‍රේණිය සිසුන්ට ඉතිහාසය විෂය ඉගැන්වීමේදී විවිධ ඉගෙනුම් ක්‍රම භාවිත කිරීම ශිෂ්‍යයන්ගේ විෂය සාධනය සහ සක්‍රීය සහභාගිත්වය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය අධ්‍යයනය

ඩබ්ලිව්.ඒ. ලසන්ත ශානික
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20726@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ද්විතීයක අධ්‍යාපනයේ ඉතිහාසය විෂය තවමත් සාම්ප්‍රදායික ගුරු කේන්ද්‍රීය දේශන ක්‍රමවේද මත පදනම් වන බැවින්, සිසුන් යාන්ත්‍රිකව කරුණු කටපාඩම් කිරීමට පෙළඹෙන අතර ඔවුන්ගේ විවේචනාත්මක චින්තනය හා සක්‍රීය සහභාගිත්වය සීමා වී පවතී. මෙය අවම කර ගැනීමෙන් සිසුන්ට වඩාත් අර්ථාන්විත ඉගෙනුම් අත්දැකීමක් ලබා දිය හැකිය. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වනුයේ 7 ශ්‍රේණිය සිසුන්ට ඉතිහාසය විෂය ඉගැන්වීමේදී ප්‍රශ්න විචාරාත්මක, ක්‍රීඩා පාදක, සහ ප්‍රහෙලිකා වැනි නව්‍ය ඉගෙනුම් ක්‍රම භාවිත කිරීම ශිෂ්‍ය විෂය සාධනය සහ පන්තිකාමරයේ සක්‍රීය සහභාගිත්වය කෙරෙහි දක්වන බලපෑම විමර්ශනය කිරීමයි. පවතින සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේද හඳුනා ගැනීම, නව්‍ය ඉගෙනුම් ක්‍රම සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ එමඟින් ශිෂ්‍ය විෂය සාධනය හා ආකල්ප කෙරෙහි වන බලපෑම තක්සේරු කිරීම මෙහි සුවිශේෂ අරමුණු වේ. මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ එන අභිසාරී පිරිසැලසුම මෙහිදී භාවිත කෙරේ. මහනුවර අධ්‍යාපන කලාපයේ තෝරාගත් පාසලක 7 ශ්‍රේණියේ සිසුන් 40 ක් අරමුණු සහගත නියැදි ක්‍රමය යටතේ තෝරා ගන්නා ලදි. ශිෂ්‍ය වාර පරීක්ෂණ ලකුණු අනුව සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමයට උගන්වන පාලක කණ්ඩායමට සිසුන් 20 ක් හා නව්‍ය ක්‍රමවේද භාවිත කරන පරීක්ෂණාත්මක කණ්ඩායමට සිසුන් 20 ක් වශයෙන් සමාන කොටස් දෙකකට වෙන් කරන ලදි. දත්ත රැස් කිරීමට පූර්ව සහ පසු ප්‍රශ්න පත්‍ර, ප්‍රශ්නාවලි, නිරීක්ෂණ සටහන්, ගුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා යොදා ගන්නා ලදි. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත මධ්‍යන්‍යය සහ ප්‍රතිශත ඇසුරින් ද, ගුණාත්මක දත්ත තේමා විශ්ලේෂණය මඟින් ද විශ්ලේෂණය කර පර්යේෂණ ප්‍රශ්න සඳහා පිළිතුරු ලබා ගැනීමට අපේක්ෂිතය.

ප්‍රමුඛ පද: ඉතිහාස අධ්‍යාපනය, ක්‍රීඩා පාදක ඉගෙනුම, විෂය සාධනය, 7 ශ්‍රේණිය, සක්‍රීය සහභාගීත්වය.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සකුන්තලා යටිගම්මනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කනිෂ්ඨ ද්විතීක ශ්‍රේණිවල සිසුන්ගේ චිත්‍ර විෂය කෙරෙහි ඇති උනන්දුව සහ නිර්මාණශීලීත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා කාටුන් වීඩියෝ භාවිතය පිළිබඳ කාර්යමූලික පර්යේෂණයක්

ඩබ්.සී.එස්. සිරිවර්ධන
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20742@art.pdn.ac.lk

සෞන්දර්ය අධ්‍යාපනයේ මූලික පරමාර්ථය වන්නේ කලාව රසවිඳීමෙන්, නිර්මාණශීලීව සිතීමෙන් සහ සහජ කුසලතා දියුණු කිරීමෙන් දරුවාගේ සංවේදී, ගුණගරුක මෙන්ම සමබර පෞරුෂයක් ගොඩනැගීමයි. පාසලේ සෞන්දර්ය විෂය මාලාවෙන් ශිෂ්‍යයාට පැහැදිලිව සිටීමට පරිකල්පන ශක්තිය ලැබෙන විෂයක් ලෙස සෞන්දර්ය විෂය මාලාව හඳුන්වා දිය හැකිය. මා චිත්‍ර විෂය උගන්වන ගුරුවරියක ලෙස පන්ති කාමරය තුළ ඉගෙනුම ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ නිරතව සිටිය දී, කනිෂ්ඨ ද්විතීක ශ්‍රේණිවල සිසුන් හයදෙනෙකුට චිත්‍රයක් දෙස බලා ඇඳීමේ හැකියාව ඇති නමුත්, දෙන ලද මාතෘකාවකට අනුව නිර්මාණශීලී පරිකල්පනයෙන් චිත්‍ර ඇඳීමේ දුර්වලතාවයක් ඇති බවත්, නිදහසේ සිතා චිත්‍ර ඇඳීමේ මැලිකමක් දක්වන බවත් 6,7,8 ශ්‍රේණිවල සිසුන් ඇසුරින් සිදු කළ මූලික පෙර පරීක්ෂණයේදී වටහා ගන්නට විය. එම දුර්වලතා අවම කිරීම සඳහා කාටුන් වීඩියෝ ප්‍රබල ඉගෙනුම් උත්තේජකයක් ලෙස භාවිත කරමින්, සිසුන්ගේ උනන්දුව සහ නිර්මාණශීලීත්වය වර්ධනය අරමුණු කර ගනිමින් මෙම කාර්ය මූල පර්යේෂණය කාලෝචිත බවත් මා හට හැඟී යන්නට විය. පර්යේෂණ නියදිය සඳහා පෙර පර්යේෂණයේදී අවම ලකුණු ලබා ගත් සිසුන් හය දෙනෙකු තෝරාගෙන මැදිහත් වීම සිදුකරන ලදී. කරන ලදි. පර්යේෂණය ක්‍රමවේදය ලෙස මිශ්‍ර පර්යේෂණයට අනුව ප්‍රමුඛ ගුණාත්මක විස්තරාත්මක පිරිසැලසුම භාවිතා කරන ලදී. කාර්යමූලික පර්යේෂණය මැදිහත්වීම පියවර 2ක් ඔස්සේ සිදු වූ අතර පළමු පියවරේ ලැබුණු දත්ත මත පදන්ම්ව මැදිහත්වීමේ දෙවන පියවර ක්‍රියාත්මක කරන ලදි. සෑම පියවරක්ම සැලසුම්කරණය, ක්‍රියාත්මක කිරීම, නිරීක්ෂණය සහ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණය යන චක්‍රීය ක්‍රියාවලියට යටත්ව සිදු කළෙමි. මේ සඳහා දත්ත එක් රැස් කිරීමේ ශිල්පීයක්‍රම කීපයක් ද භාවිත කරන ලදි. නිරීක්ෂණය, සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රායෝගික පරීක්ෂණ ලකුණු මේ අතර විය. දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී ගුණාත්මක දත්ත තේමා විශ්ලේෂණ ක්‍රමයත්, ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා Excel මෘදුකාංගය භාවිත කිරීමට බලාපොරොත්තු වෙමි. මැදිහත්වීමේ පළමු පියවරේදී මූලික හැඩතල ඇසුරින් චිත්‍ර ඇඳීම, වර්ණ ගැන්වීමේ ක්‍රම කියාදීම ස්මාර්ට් පන්තිකාමරයේ දී කාටුන් වීඩියෝ පෙන්වන ලදි. මාසයක් පුරාවට රැස් කරන ලද දත්තවලට අනුව පෙර පරීක්ෂණයට සපේක්ෂව චිත්‍ර විෂය කෙරෙහි තිබෙන උනන්දුවෙහි, සිතුවම්වල නිර්මාණශීලීත්වයේ තරමක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. සිසුන්ගේ නිර්මාණශීලී චින්තනය තවදුරටත් වර්ධනය කිරීම සඳහා දෙවන මැදිහත්වීම ක්‍රියාත්මක කරන ලදි. ඔස්කා සම්මාන සඳහා නිර්දේශ වූ ඇනිමේෂන් කාටුන් පෙන්වන ලදි. ඉන් අනතුරුව නිදහසේ සිතා තමන් කැමති ඕනෑම සිතුවමක් ඇඳීමට අවස්ථාව ලබා දුන් අතර එහිදී රැස්කරන ලද දත්තවලට අනුව දැකගත හැකිවූයේ පූර්ව පරීක්ෂණයට සාපේක්ෂව පසු පරීක්ෂණයේදී සිසුන් ලබා ගත් ප්‍රායෝගික ලකුණු මට්ටම කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගොස් ඇති බව පෙනී යයි. ඒ අනුව සිසුන්ගේ නිර්මාණශීලී පරිකල්පනයත්, චිත්‍ර විෂයට දක්වන උනන්දුවත් වර්ධනය කළ හැකි ප්‍රබල ඉගෙනුම් ආධාරකයක් ලෙස කාටුන්, වීඩියෝ භාවිත කිරීමට හැකි බව පෙන්වා දිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: උනන්දුව, කාටුන් වීඩියෝ, කනිෂ්ඨ ද්විතියික ශ්‍රේණි, කාර්යමූලික පර්යේෂණය, නිර්මාණශීලීත්වය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සකුන්තලා යටිගම්මනගෙන් ලැබුණු උපදේශයේ සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

07 ශ්‍රේණියේ භූගෝල විද්‍යා විෂය ඉගැන්වීම සඳහා සුහුරු පන්තිකාමර භාවිතය සහ විෂය සාධනය සඳහා වන බලපෑම

ටී.එම්.එස්.පී. තෙන්නකෝන්.
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20780@arts.pdn.ac.lk

ඩිජිටල් තාක්ෂණයේ දියුණුවත් සමඟ සමකාලීන අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ සුහුරු පන්තිකාමර භාවිතය කෙරෙහි ඉහළ අවධානයක් යොමුව ඇත. දෘශ්‍යමය දත්ත සහ සිතියම් වැනි සංකීර්ණ ඒකක බහුල භූගෝල විද්‍යා විෂය, සාම්ප්‍රදායික කළු ලෑල්ල සහ පෙළපොතට පමණක් සීමා වී ඉගැන්වීමේදී සිසුන් බොහෝ අපහසුතාවලට මුහුණ දෙනු ලබයි. ඒ අනුව භූගෝල විද්‍යා විෂය ඉගැන්වීමේදී සුහුරු පන්තිකාමර භාවිතය සිසුන්ගේ විෂය සාධනයට ඇති කරන බලපෑම සොයා බැලීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වන අතර භූගෝල විද්‍යා විෂය සඳහා දැනට භාවිත වන ඉගැන්වීම් ක්‍රම, භූගෝල විද්‍යා පාඩම් සඳහා භාවිතා කළ හැකි සුහුරු තාක්ෂණික උපකරණ, සුහුරු පන්තකාමර භාවිතය ශිෂ්‍යයන්ගේ විෂය සාධනය සඳහා වන බලපෑම, සුහුරු පන්තිකාමර භාවිතයේදී ගුරුවරුන් හා ශිෂ්‍යයන් මුහුණ දෙන ගැටලු, සීමා, අභියෝග සහ සුහුරු පන්තිකාමර භාවිතය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා සුදුසු ප්‍රායෝගික යෝජනා අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි සෙසු අරමුණු වේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක ක්‍රමවේදයන්ගේ එකතුවක් වන මිශ්‍රක්‍රම පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ විස්තරාත්මක අනුක්‍රමික පිරිසැලසුම භාවිත කර ඇත. පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ පාසල් දෙකකින් 07 ශ්‍රේණියේ සිසුන් 60 දෙනෙකු සහ භූගෝල විද්‍යා විෂය උගන්වන ගුරුවරුන් 05 දෙනෙකු සසම්භාවී නොවන පහසු නියැදිකරණය යටතේ තෝරාගෙන තිබේ. පළමු අරමුණ සඳහා දත්ත රැස්කිරීමට ගුණාත්මක දත්ත රැස් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් වන නිරීක්ෂණ ක්‍රමවේදය යොදාගත් අතර දෙවන, හතරවන සහ පස්වන අරමුණු සඳහා දත්ත රැස් කිරීමට සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමවේදය යොදා ගත් අතර තෙවන අරමුණ සඳහා අවශ්‍ය දත්ත රැස්කිරීම සඳහා ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ පිරිසැලසුමක් වන සම්පරීක්ෂණ පිරිසැලසුම යොදාගන්නා ලදි. ක්ෂේත්‍රයෙන් රැස්කරගත් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී, නිරීක්ෂණ සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ලැබුණු ගුණාත්මක දත්ත සඳහා තේමා විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කර ඇත. එමෙන්ම සම්පරීක්ෂණ පිරිසැලසුම මඟින් ලබාගත් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා SPSS මෘදුකාංගය යොදාගෙන ඇත. අවසාන පියවරේදී, මෙම ක්‍රමවේද දෙකෙන්ම ලැබුණු ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක ප්‍රතිඵල එකිනෙක සංසන්දනය කරමින් සහ ඒවායේ පවතින වෙනස්කම් ගැඹුරින් අර්ථ නිරූපණය කරමින් පර්යේෂණයේ අවසන් නිගමන සොයා ගන්නා ලදි. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් භූගෝල විද්‍යාව වැනි දෘශ්‍යකරණය අත්‍යවශ්‍ය විෂයයන් සඳහා සුහුරු පන්තිකාමර මඟින් සිසුන්ගේ ආකර්ෂණය හා විෂය සාධනය ඉහළ නංවන ආකාරයත්, සුහුරු පන්තිකාමර භාවිතයේදී මුහුණ දීමට සිදුවන ප්‍රායෝගික අභියෝග ජයගැනීමට ගත හැකි විසඳුම් අධ්‍යයනය කිරීමටත් මෙම පර්යේෂණයෙන් අපේක්ෂිතය.

ප්‍රමුඛ පද : භූගෝල විද්‍යාව, විෂයය සාධනය, සුහුරු පන්තිකාමර

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සකුන්තලා යටිගම්මනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

දෙමාපියන්ගේ පාලන රටාවන් නව යොවුන්විය පාසල් සිසුන්ගේ ස්වයංයාමන ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි සිදුකරන බලපෑම අධ්‍යයනය: තෝරාගත් පාසලක 8 ශ්‍රේණියේ සිසුන් ඇසුරෙන්

එස්.ජේ.එම්.ඩී. මානිශා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20783@arts.pdn.ac.lk

නව යොවුන්විය යනු ශිෂ්‍යයකුගේ ජීවිතයේ තීරණාත්මක සංක්‍රාන්ති සමයකි. වර්තමාන සමාජ රටාව තුළ දෙමව්පියන් අනුගමනය කරනු ලබන විවිධ පාලන රටා දරුවන්ගේ ස්වයංයාමන හැකියාව කෙරෙහි සෘජුවම බලපා ඇත. ලෝකය පුරා සිදු කර ඇති පර්යේෂණ බහුතරයක් ප්‍රමාණාත්මක දර්ශක හා ප්‍රශ්නාවලී මත පදනම්ව පොදු නිගමන ලබාදී ඇතත් නවයොවුන්විය සිසුන්ගේ ස්වයංයාමන ඉගෙනුම හා දෙමාපියන්ගේ බලපෑම අතර පවතින සැබෑ සංකීර්ණ හා සජීවී අන්තර්ක්‍රියාවන් මොනවාද යන්න මෙතෙක් ප්‍රමාණවත් පරිදි අනාවරණය වී නොමැති වීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුවකි. ශ්‍රී ලාංකීය පවුල් සංස්ථාව තුළ ක්‍රියාත්මක වන විවිධ දෙමව්පියන්ගේ පාලන උපක්‍රම සිසුන්ගේ ස්වයං අභිප්‍රේරණය ඉලක්ක සකස් කර ගැනීම හා කාල කළමනාකරණය කෙරෙහි සෘජුවම බලපාන සියුම් මානව හැසිරීම් රටාවන් හා මනෝවිද්‍යාත්මක සාධක මොනවාද යන්න මෙමඟින් හඳුනා ගැනිණි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර තෝරාගත් මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ පාසලක් තුළ 8 ශ්‍රේණියේ සිසුන් 10ක් ඔවුන්ගේ දෙමාපියන් දසදෙනා හා පන්තිභාර ගුරුවරයා ඇතුලුව 21ක් දෙනෙක්ගේ නියදියක් යොදා ගැනිණි. දත්ත රැස්කිරීම සඳහා ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා සෘජු නිරීක්ෂණ සහ ප්‍රගතිවාර්තා ඇතුළු ලිපි ලේඛන භාවිතා කර එලෙස රැස් කරගත් ගුණාත්මක දත්ත සියල්ලම තේමාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදයට අනුව විග්‍රහ කරන ලදි. පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන සොයාගැනීම්වලට අනුව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන රටාවක් අනුගමනය කරන දෙමාපියන්ගේ දරුවන් තුළන් ස්වයංයාමන ඉගෙනුම් මට්ටම් ඉහළ බව අනාවරණය විය. දරුවන් පිළිබඳ අවධානයක් නොදක්වන හා ආක්‍රමණශීලි පාලන රටාවක් ඇති දෙමව්පියන්ගේ දරුවන්ගේ ස්වයංයාමන ඉගෙනුම් මට්ටම පහළ බව තහවුරු විය. මෙම අධ්‍යයනයේ වැදගත්කම හා යෝජනා ලෙස පාසල් පද්ධතියේ ගුරුවරුන් හා දෙමව්පියන් ඒකාබද්ධ කරමින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දෙමව්පිය උපක්‍රම පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැදගත්කම අනාවරණය කරන අතර සිසුන් ස්වාධීන ඉගෙනුම්කරුවන් බවට පත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය මගපෙන්වීම සැපයීමටද මෙම පර්යේෂණය උපකාරී වේ.

ප්‍රමුඛ පද: දෙමව්පියන්ගේ පාලන රටා, නවයොවුන්විය, ස්වයංයාමන ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුභාෂිණී විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

අටවන ශ්‍රේණියේ සිසුන්ගේ මූලික ගණිතකර්ම කුසලතා වර්ධනය කිරීම

ආර්.එම්.එස්. උපමාලිකා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20798@arts.pdn.ac.lk

සමකාලීන අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලිය තුළ ගණිත විෂය අත්‍යවශ්‍ය විෂයක් බවට පත්ව ඇත. ගණිත විෂයේ ඉහළ සාධන මට්ටම් කරා යාමට එකතු කිරීම, අඩු කිරීම, ගුණ කිරීම හා බෙදීම යන මූලික ගණිත කර්ම සිසුන්ට හැකි විය යුතුය. සිසුන්ට මූලික ගණිතකර්ම පළමුවෙන්ම හුරු කරන්නේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය තුළිනි. නමුත් කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයට අයත් අටවන ශ්‍රේණියේ සිසුන්ට මූලික ගණිතකර්ම නොහැකි වීම ගණිත විෂයේ ඉහළ සාධන මට්ටම් කරා යාමට හා ඉහළ සංකල්ප අවබෝධ කරගැනීමට ප්‍රබල බාධාවක් වී ඇත. එබැවින් අටවන ශ්‍රේණියේ සිසුන්ගේ මූලික ගණිතකර්ම පිළිබඳ කුසලතා වර්ධනය කිරීම සඳහා මැදිහත් විය හැකි ආකාරය සොයා බැලීම ප්‍රධාන අරමුණ කරගෙන මෙම ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණය ක්‍රියාත්මක කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණයේ සුවිශේෂී අරමුණු වූයේ අටවන ශ්‍රේණියේ සිසුන්ගේ මූලික ගණිත කර්ම ආශ්‍රිත පවතින දුර්වලතා හඳුනා ගැනීම, දැනට පවතින දුර්වලතා මගහරවා ගැනීමට මැදිහත්වීමේ වැඩසටහනක් සැලසුම් කිරීම, සැලසුම් කළ මැදිහත්වීම ක්‍රියාත්මක කිරීම, ක්‍රියාත්මක කළ මැදිහත්වීමේ ක්‍රියාවලියේ සාර්ථක අසාර්ථක බව විමසීමයි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණ පිරිසැලැස්ම භාවිත කරන ලදි. අටවන ශ්‍රේණියේ සිසුන්ට අනාවරණ පරීක්ෂණයක් පවත්වා ඉන් ලකුණු 65% ට අඩු සිසුන් හය දෙනෙක් නියැදිය ලෙස තෝරා ගැනුණි. මෙහිදී අනාවරණ පර්යේෂණයෙන් හෙළිවූ තොරතුරු, වාර විභාග ලකුණු, සජීවී නිරීක්ෂණ, අවිධිමත් සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රත්‍යවේක්ෂණ ජර්නලය දත්ත රැස්කිරීමට යොදා ගැනුණි. සිසුන්ට මූලික ගණිතකර්ම නොහැකි වීමට ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේදී නිසි අවධානයක් හිමි නොවීම, ස්ථානීය අගයන් පිළිබඳ නිසි අවබෝධයක් නොතිබීම, ගුණිත වගු මතකයේ නොතිබීම, අභ්‍යාසකරණයේ නොයෙදීම, නිවස තුළ ඉගෙනුම් පරිසරයක් නොතිබීම, පාසලේ ගණිත ආචාර්යවරයාගේ රැකියා තෘප්තියක් නොමැතිකම හේතු වී ඇති බවට අනාවරණය විය. ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේදී සිසුන්ට නිසි පරිදි අවධානය ලබාදීම, නිරතුරුව ස්ථානීය අගයන් පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම, දැලිස පත්‍රිකා කරවීම, අභ්‍යාසකරණයේ යෙදවීම, විෂය රුචිකත්වය ඇතිවන පරිදි කරුණාවන්තව හා ඉවසිලිවන්තව ඉගැන්වීම, පන්ති කාමරයේ ඉගෙනීමට සුදුසු වටපිටාවක් ඇති කිරීම මගින් සිසුන්ට ගණිත විෂයේ මූලික ගණිතකර්ම හුරු කරවීමට හා ජීවිතයට ගණිතයේ ඇති වැදගත්කම පෙන්වාදීමට හැකි බව මෙම ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය විය.

ප්‍රමුඛ පද : ක්‍රියාමූලික පර්යේෂණය, මූලික ගණිත කර්ම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෝල්ටර් සෙනෙවිරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

තෝරා ගත් පාසල් දෙකක ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට යොමු වීම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් : පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කය ඇසුරෙන්

ඩබ්ලිව්. ජී. කේ. පී. වෛද්‍යසේකර
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20808@arts.pdn.ac.lk

වර්තමාන සමාජයේ තරුණ පරපුරට බලපාන ගැටලු අතර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සමාජයමය හා ප්‍රධාන අධ්‍යාපනික ගැටලුවක් වී ඇති බව පෙනී යයි. වසර කිහිපයකට පෙරාතුව ග්‍රාමීය පාසල් වලට සාපේක්ෂව නාගරික පාසල්වල මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයේ ප්‍රවණතාවක් තිබුණද මේ වන විට ග්‍රාමීය පාසල්වල ද ශීඝ්‍රයෙන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය ව්‍යාප්ත වෙමින් පවතී. විශේෂයෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන් අතර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයේ ස්වභාවය, ඒ සඳහා බලපාන සමාජීය, ආර්ථික හා පුද්ගලික සාධක සහ එම තත්ත්වය පාලනය කිරීම සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේ අවශ්‍යතාව මත මෙම පර්යේෂණය සිදු කරනු ලබයි. මෙම අධ්‍යනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන් අතර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයේ ස්වභාවය හේතු හදුනා ගැනීම සහ ඒවා වළක්වා ගැනීමට යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සාරම්මන නියැදිකරණ ක්‍රමය භාවිත කිරීමට අපේක්ෂා කරන අතර, පාසල් වර්ගීකරණයට අනුව පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසල් දෙකක් ලෙස 1 - C පාසලක් හා Type 2 පාසලක් තෝරාගෙන ඒවායේ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික සිසු සිසුවියන් (20) ක් , ගුරුවරුන් 4ක්, විදුහල්පතිවරුන් 2ක්, උපදේශන ගුරුවරුන් 2 ක්, දෙමාපියන් 10ක්, කන්දකාඩු පුනරුත්ථාපන කඳවුරෙහි ළමුන් 10 ක් , එහි නිලධාරීන් 2 ක් තෝරාගෙන ප්‍රශ්නාවලි හා සම්මුඛ සාකච්ඡා ඔස්සේ දත්ත රැස් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක යන දත්ත භාවිතයට ගනිමින් මෙම අධ්‍යයනය මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කිරීමට අපේක්ෂා කරන අතර දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා තේමාගත දත්ත විශ්ලේෂණය හා විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය යොදා ගැනීම සිදු කරනු ලැබේ. තවද, මෙම අධ්‍යයනය න්‍යායාත්මක පදනම ලෙස බ්‍රොන්ෆෙන්බ්‍රෙනර්ගේ පරිසර පද්ධති න්‍යාය යොදා ගැනීමද අපේක්ෂා කෙරේ. අධ්‍යයනයේ අවසාන ප්‍රතිඵල මඟින් ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් වළක්වා ගැනීම සඳහා පාසල්, පවුල හා ප්‍රජාව සම්බන්ධ කරගත් ප්‍රායෝගික හා තිරසාර උපාය මාර්ග යොජනා කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පදඃ උපාය මාර්ග, ජ්‍යේෂ්ඨ ද්විතීයික සිසුන්, මත්ද්‍රව්‍ය, පාසල්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමරකෝන් බණ්ඩාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ සිසුන්ට ලිංගික අධ්‍යාපනය ලබාදීම පිළිබඳ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රජාවගේ මතය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එස්.එම්.එස්. වන්දනා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20810@arts.pdn.ac.lk

ලිංගික අධ්‍යාපනය යනු ශ්‍රී ලංකාවේ විධිමත් විෂමාලාව තුළ තවමත් සිසුන් වෙත ලබා නොදෙන නමුත් පාසල් වයසින් ලබාදීමේ අවශ්‍යතාවය ඇති මාතෘකාවකි. ලිංගික අපයෝජනවලට වලට ලක්වීම, බාලවයස්කාර තරුණ තරුණියන් අතර අනපේක්ෂිත ගැබ් ගැනීම් ඇති වීම, ලිංගික සම්ප්‍රේෂණය වන රෝග සහ ආසාදනවලට ගොදුරු වීම හා අධික ලෙස අසභ්‍ය විඩියෝ නැරඹීම ලිංගික අධ්‍යාපනය පාසල් තුළ ලබා නොදීම නිසා ඇති වී ඇති අයහපත් ප්‍රතිඵල වේ. කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ සිසුන්ට ලිංගික අධ්‍යාපනය ලබාදීම පිළිබඳ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රජාවගේ මතය විමර්ශනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණයි. කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ සිසුන්ට ලිංගික අධ්‍යාපනය ලබා දීම පිළිබඳ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් රාජ්‍ය නිළධාරීන්ගේ හා භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ අදහස් හඳුනා ගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ සුවිශේෂ අරමුණයි. මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සිදුකරන ලදි. ඒ අනුව පහසු නියැදීම යටතේ තෝරා ගත් රාජ්‍ය සේවකයන් ලෙස පරිවාස නිලධාරියෙක්, ග්‍රාම නිළධාරිවරයෙක්, විදුහල්පතිවරයෙක්, රජයේ පාසලක විනය භාර ගුරුවරයෙක්, පූජ්‍ය පක්ෂය නියෝජනය කරමින් භික්ෂූන් වහන්සේලා දෙනමක් සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වා ගුණාත්මක දත්ත රැස් කිරීම සිදු කරන ලදි. සම්මුඛ සාකච්ඡාව මඟින් ලද ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීම මඟින් හඳුනාගත්තේ කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ සිසුන්ට වයසට හා සංවර්ධන මට්ටමට ගැලපෙන ලිංගික අධ්‍යාපනයක් ලබාදීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ ප්‍රජාව තුළ ධනාත්මක ආකල්පයක් පවතින බවයි. ලිංගික අධ්‍යාපනය නිසි ක්‍රමවේදයකට අනුව සංස්කෘතික හා සදාචාරාත්මක වටිනාකම් ආරක්ෂා කරමින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බව ප්‍රජාව අතරින් 66.67% ක් ප්‍රකාශ කර ඇත. පවතින විෂය මාලාව තුළ ඇති ලිංගික අධ්‍යාපනය සිසුන්ගේ ප්‍රායෝගික අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින් කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශය වෙනුවෙන් වයස් මට්ටමට ගැලපෙන නව විෂය මාලාවක් වහාම සකස් කළ යුතු බව 83.33% ප්‍රජාව ප්‍රකාශ කරන ලදි. කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ සිසුන්ට සාම්ප්‍රදායික ආකල්ප බිඳ දමමින් ලිංගික අධ්‍යාපනය ලබා දීමේ අවශ්‍යතාවය ප්‍රජාව පිළිගන්නා නමුත් එය සංස්කෘතික සිමාවන්ට අනුකූලව විය යුතු බව මෙම අධ්‍යනයේ නිගමනය වේ. සිසුන්ගේ සුරක්ෂිතභාවය , සෞඛ්‍ය සම්පන්න සංවර්ධනය සහ නිවැරදි දැනුම වර්ධනය කිරීම සඳහා සඳහා සුදුසු විෂය මාලාවක් සකස් කර එය පාසල්වල ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ.

ප්‍රමුඛ පදඃ- කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ සිසුන්, ලිංගික අධ්‍යාපනය, ප්‍රජාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කවින්ද විජේතුංගගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කණිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ සිසුන්ගේ ජ්‍යාමිතිය විෂය සාධන මට්ටම වැඩි දියුණු කිරීමට දෘශ්‍ය ආධාරක යොදා ගැනීම පිළිබඳ ක්‍රියාමූලික අධ්‍යයනයක්

එස්.ජී. වත්සලා
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20816@arts.pdn.ac.lk

පාසල් ගණිත විෂය මාලාවේ ජ්‍යාමිතිය ප්‍රධාන අනුකණ්ඩයක් වුවද, කණිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ සිසුහු ජ්‍යාමිතික සංකල්ප තේරුම් ගැනීමේදී සහ ඒවා ප්‍රායෝගිකව ගැටලු විසඳීමට යොදා ගැනීමේදී දැඩි දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දෙති. මාගේ ගුරු පුහුණු කාලසීමාව තුළ ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ නිරත වන විටදී සිසුන්ගේ ගණිත විෂයෙහි පවතින අඩු සාධන මට්ටම මා හට නිරීක්ෂණය කිරීමට හැකි විය. ඒ අනුව, මා විසින් සිසුන් සඳහා පවත්වන ලද පූර්ව පරීක්ෂණයක ලකුණු මට්ටම් විශ්ලේෂණය කිරීමෙන්, ඔවුන්ගේ ජ්‍යාමිතික සංකල්ප පිළිබඳ අවබෝධය සහ සාධන මට්ටම ඉතා පහළ මට්ටමක පවතින බව නිශ්චිතවම වටහා ගැනීමට මා හට හැකි විය. සාම්ප්‍රදායික දේශන ක්‍රමවේදවලින් ඔබ්බට ගොස්, වියුක්ත ජ්‍යාමිතික හැඩතල සහ ප්‍රමේයයන් සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා දෘෂ්‍ය ආධාරක පන්තිකාමරය තුළ ක්‍රමානුකූලව භාවිත කරමින් සිසුන්ගේ සාධන මට්ටම ඉහළ නැංවිය හැක්කේ කෙසේද යන්න පිළිබඳ මෙරට අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ ප්‍රමාණවත් ප්‍රායෝගික ගවේෂණ සිදු වී නොමැත. මූලිකවම විවිධ පරිගණක මෘදුකාංග භාවිතා කරමින් ජ්‍යාමිතිය ඉගැන්වීම සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණ සිදු කර තිබුණත්, තාක්ෂණික පහසුකම් නොමැති පාසල්වලට පොදුවේ භාවිතා කළ හැකි දෘෂ්‍ය ආධාරක භාවිතය සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණයක් සිදු කර නොමැත. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසලක 7 ශ්‍රේණියේ සිසුන් කණ්ඩායමකට ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණ ඇසුරින් මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ මා විසින් මෙම ක්‍රියාමූලික අධ්‍යයනය මෙහෙයවන ලදි. මෙහිදී පෙර පන්තිභාර ගුරුවරයා විසින් දැනටමත් උගන්වා අවසන් කර තිබූ, ජ්‍යාමිතිය විෂය පථයට අයත් සුවිශේෂ පාඩම් දෙකක් නැවත තෝරාගෙන මා විසින් දෘශ්‍ය ආධාරක ඇසුරින් ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කරන ලදී. දත්ත රැස්කිරීමේ මෙවලම් ලෙස දෘශ්‍ය ආධාරක භාවිතයෙන් ඉගැන්වීමට ප්‍රථමයෙන් මා පූර්ව පරීක්ෂණයක් පැවැත්වූ අතර, ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියෙන් පසුව පසු පරීක්ෂණයක් පවත්වමින් සිසුන් ලබාගත් ලකුණු ප්‍රමාණාත්මකව විශ්ලේෂණය කරන ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණයේදී මා හට හෙළි වූයේ පූර්ව පරීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵලවලට සාපේක්ෂව, දෘශ්‍ය ආධාරක භාවිතයෙන් පසු පවත්වන ලද පසු පරීක්ෂණයේදී සිසුන්ගේ ලකුණු මට්ටම සහ සමත් වීමේ ප්‍රතිශතය කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගොස් ඇති බවයි.අධ්‍යයනය ජ්‍යාමිතියට අදාළ නිශ්චිත පාඩම් දෙකකට පමණක් සීමා වුවද, එමඟින් සිසුන්ගේ ජ්‍යාමිතික සංකල්ප සාධනය සාර්ථකව ඉටු කර ගැනීමට දෘශ්‍ය ආධාරක භාවිතය බෙහෙවින් ඉවහල් වන බව තහවුරු විය. ඒ අනුව ජ්‍යාමිතිය ඉගැන්වීමේදී වියුක්ත සංකල්ප සන්නිවේදනය කිරීමට දෘශ්‍ය ආධාරක භාවිත කිරීම අතිශය සාර්ථක සහ ඵලදායී ක්‍රමවේදයක් බව නිගමනය කළ හැකිය. මෙම අධ්‍යයනයෙන් ගුරුවරුන් කේන්ද්‍ර කරගත් සාම්ප්‍රදායික ඉගැන්වීම් රටාව ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය සහ ප්‍රත්‍යක්ෂ ඉගෙනුම් පරිසරයක් දක්වා පරිවර්තනය වන අතර, කණිෂ්ඨ ද්විතීයික අංශයේ ගණිත විෂය සාධන මට්ටම ඉහළ නැංවීමට මෙන්ම ගුරු පුහුණු වැඩසටහන් විධිමත් කිරීමට ද මෙම ප්‍රතිඵල වැදගත් මෙහෙවරක් ඉටු කරනු ඇත.

ප්‍රමුඛ පදඃ ජ්‍යාමිතිය, දෘශ්‍ය ආධාරක, විෂය සාධන මට්ටම, වියුක්ත සංකල්ප, ක්‍රියාමූලික අධ්‍යයනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුභාෂිණි විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

7 ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ ගණිත විෂය සාධන මට්ටම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා කණ්ඩායම් ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේදය භාවිතයේ බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

කේ.ජී.පී.ඩී. වීරසිංහ
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20825@arts.pdn.ac.lk

ගණිතය යනු පුද්ගලයෙකුගේ තර්කන ශක්තිය, ගැටලු විසඳීමේ හැකියාව වර්ධනය කරන ප්‍රධාන විෂයකි. වර්තමානය වන විට ගණිත විෂයට බොහෝ සිසුන් අඩු සාධන මට්ටමක් දැක්වීම ප්‍රධාන ගැටලුවකි. හත ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ ගණිත විෂය සාධන මට්ටම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා කණ්ඩායම් ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේදය භාවිතයේ බලපෑම විශ්ලේෂණය ප්‍රධාන අරමුණ කරගනිමින් සිසුන්ගේ වත්මන් සාධන මට්ටම හඳුනා ගැනීම, කණ්ඩායම් ඉගැන්වීම සඳහා සුදුසු ක්‍රියාකාරකම් සකස් කිරීම, කණ්ඩායම් ඉගැන්වීමේ ක්‍රමයේදී ගුරුවරයා මුහුණදෙන අභියෝග හඳුනාගැනීම, කණ්ඩායම් ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේදය තුලින් සිසුන්ගේ ගණිත සාධන මට්ටම වැඩිදියුණු වේදැයි විශ්ලේෂණය කිරීම සෙසු අරමුණු කරගනිමින් මෙම අධ්‍යනය සිදු කළෙමි. ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක දත්ත රැස්කිරීමේ ශිල්පීය ක්‍රම දෙකම ඇතුළත් කරමින් මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ අභිසාරී පර්යේෂණ පිරිසැලසුම භාවිතයෙන් සිදුකළ මෙම පර්යේෂණය සඳහා අරමුණු සහගත නියදිකරණය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම පළාතේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ එක් පාසලක් හා එහි හත ශ්‍රේණියේ එක් පන්තියක් තෝරාගත් අතර ගණිත විෂය උගන්වන ගුරුවරුන් තිදෙනකු නියදිය ලෙස ගෙන, අදාළ පාර්ශවයන්ගෙන් අවසර ලබාගෙන ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා, ලේඛනගත දත්ත යොදාගනිමින් දත්ත රැස් කර කළෙමි. එලෙස රැස්කරගත් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය, අනුමිතික සංඛ්‍යානය හා ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය යටතේද අධ්‍යයනය කර විශ්ලේෂණය කරන ලදී.ශිෂ්‍යන්ට පෙර ඇගයීම් පර්යේෂණයක් පවත්වා ඉන් ලැබුනු ප්‍රතිඵල මත දැනුම් මට්ටම් සමාන වන ආකාරයට පංතියේ සිසුන් පරීක්ෂණාත්මක කණ්ඩායමට සිසුන් දහ හතරක් හා පාලක කණ්ඩායමට සිසුන් 14 ක් තෝරාගෙන ගණිත විෂයෙහි පාඩම් ත්‍රිත්වයක් පාසල් කාල පරිච්ඡේද 15 ක් පරීක්ෂණාත්මක කණ්ඩායමට කණ්ඩායම් ඉගැන්වීම් ක්‍රමයෙන් ද, පාලක කණ්ඩායමට සාම්ප්‍රදායික ඉගැන්වීම් ක්‍රමයෙන් ද උගන්වන ලදි. එහිදී සෘජු නිරීක්ෂණය මඟින් හා ගුරුවරු තිදෙනකු සමඟ සිදුකළ සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ගුරුවරු මුහුණදෙන අභියෝග ලෙස කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම අතරතුර පන්තිය පාලනය කිරීම අපහසු වීම, කණ්ඩායම් ඉගැන්වීමේදී පංතිකාමර තුල ඉඩකඩ මදිවීම, කණ්ඩායම් ඉගැන්වීම සඳහා ප්‍රමාණවත් කාලයක් වෙන් කිරීම අපහසු වීම, කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් සකස් කිරීමට වැඩි කාලයක් ගත වීම හඳුනා ගත්තෙමි. අවසානයේදී ඇගයීම් පරීක්ෂණයක් පවත්වා පරීක්ෂණාත්මක කණ්ඩායමේ හා පාලක කණ්ඩායමේ ලකුණු සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණයක් සිදුකළ අතර එහිදී පාලක කණ්ඩායමට වඩා පරීක්ෂණාත්මක කණ්ඩායමේ සාධන මට්ටම ඉහළ මට්ටමක පවතින බව හඳුනා ගැනීමට හැකිවිය. ඒ මඟින් නිගමනය කළ හැක්කේ කණ්ඩායම් ඉගැන්වීම මඟින් හත ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ ගණිත විෂය සාධන මට්ටම වර්ධනය කිරීම සඳහා කණ්ඩායම් ඉගැන්වීම් ක්‍රමය භාවිත කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද : කණ්ඩායම් ඉගැන්වීම, ගණිතය, සාධන මට්ටම, හත ශ්‍රේණිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කවින්ද විජේතුංගගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

හය ශ්‍රේණිය ගණිතය විෂය ඉගැන්වීම සඳහා නාට්‍ය හා කතන්දර ක්‍රමය යොදා ගත හැකි ආකාරය පිළිබඳ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසලක හය ශ්‍රේණියේ සිසුන් ඇසුරින් සිදු කරන ලද පරීක්ෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්

යූ.එල්.ඩී. මහේෂිකා වික්‍රමසිංහ
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය

a20836@arts.pdn.ac.lk

ගණිතය විෂය යනු වියුක්ත සංකල්ප සහිත, හුදෙක් ඉලක්කම් හා සූත්‍ර මත පමණක් පදනම් නොවුණු තාර්කික චින්තනය හා ගැටළු විසඳීමේ හැකියාව වර්ධනය කරන ක්‍රියාවලියකි. එබැවින් ගණිතය යනු සංකීර්ණ, ඉගෙනීමට දුෂ්කර විෂයක් බවට සිසුන් විසින් මත දරන අතර එකී තත්ත්ව අවම කිරීමට සාම්ප්‍රදායික ගුරුකේන්ද්‍රීය ක්‍රමය ඉක්මවා ගිය නිර්මාණාත්මක නව ඉගැනුම් ප්‍රවේශයක අවශ්‍යතාවයක් පවතී. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ, හය ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ ගණිතමය සංකල්ප අවබෝධය සහ විෂය කෙරෙහි පවතින උනන්දුව වර්ධනය කිරීම සඳහා කතන්දර සහ නාට්‍යමය ක්‍රමවේදය ඉගැන්වීම් උපක්‍රමයක් ලෙස භාවිත කිරීමේ ඵලදායිතාව පර්යේෂණාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම වූ අතර සෙසු අරමුණු වූයේ හය ශ්‍රේණියේ ගණිතය විෂයේ කාර්ය සාධනයේ දැනට පවතින තත්ත්වය අවබෝධ කර ගැනීම, ගණිතය විෂය ඉගැන්වීම සඳහා නාට්‍ය හා කතන්දර ක්‍රමය උපයෝගී කරගත් ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම, සැලසුම් කරන ලද නාට්‍ය හා කතන්දර ක්‍රමය උපයෝගී කරගත් ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම, හය ශ්‍රේණිය ගණිතය විෂය ඉගැන්වීම සඳහා නාට්‍ය, කතන්දර ක්‍රමය භාවිතා කිරීමේ ඵලදායීතාවය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම, එම ක්‍රමය භාවිතයෙන් හය ශ්‍රේණියේ ගණිතය විෂය ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් වශයෙන් මුහුණ දීමට සිදුවන දුෂ්කරතා අධ්‍යයනය කිරීමයි. ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක දත්ත රැස් කිරීමේ ශිල්පීය ක්‍රම දෙකම ඇතුළත් කරමින් මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ, අභිසාරී පිරිසැලසුම භාවිත කර, මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරා ගත් පාසලක හය ශ්‍රේණිය එක් පන්තියක සිසුන් අරමුණු සහගත නියැදිකරණය මඟින් තෝරා ගෙන පර්යේෂණ කණ්ඩායමට සිසුන් 40 සහ පාලන කණ්ඩායමට සිසුන් 40 ක් තෝරා ගෙන ගණිතය විෂයයේ පාඩම් ත්‍රිත්වයක් පාසල් කාල පරිච්ඡේද 18ක් තුල උගන්වන ලදි. සෘජු නිරීක්ෂණ හා සම්මුඛ සාකච්ඡා යොදාගෙන ගුණාත්මක දත්තද, ප්‍රශ්න පත්‍ර හා ප්‍රශ්නාවලි මඟින් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත එක්රැස් කරන ලදී. එසේම ගුණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය යටතේ ද, ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය හා යුගල කළ t පරීක්ෂාව මඟින් ද විශ්ලේෂණය කරන ලදි. ශිෂ්‍යයන්ට ලබා දුන් පෙර පරීක්ෂණයේ මධ්‍යනය 54.75 ක් හා පසු පරීක්ෂණයේ මධ්‍යනය 79.5 වේ. ප්‍රශ්නාවලියෙන් නාට්‍ය හා කතන්දර භාවිතයෙන් ගණිතය ඉගැන්වීමට ප්‍රිය කළ ප්‍රතිශතය 97.81%ක් බැවින් සැලකිය යුතු දියුණුවක් පෙන්නුම් කරන ලදි. මෙහිදී යුගල කළ t පරීක්ෂාවෙන් ලැබුණු අගය t = -6.844ක් වන අතර පී(P) අගය සලකා බලන කල P=0.005, P<0.05ක් වීම නිසා වෙසෙසි වෙනසක් ඇති බව කිව හැකිය. ඉහත දත්ත මඟින් අනාවරණය වූයේ නාට්‍ය හා කතන්දර ක්‍රමය භාවිතයෙන් ගණිතයේ සංකීර්ණ සංකල්ප ඉගැන්වීමෙන් ශිෂ්‍යයන්ගේ ගණිත විෂය සාධනයේ සැලකිය යුතු වෙනසක් සිදුවී ඇති බවයි. එසේම මෙම ක්‍රමය භාවිතයෙන් සිසුන් තුළ විෂය කෙරෙහි පවතින බිය හා අකමැත්ත ඉවත් කර, වඩාත් සජීවී සහ රසවත් ලෙස ඉගැන්වීමටත්, කරුණු වඩාත් පැහැදිලිව හා දිගුකාලීනව මතකයේ රැඳෙන පරිදි, ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගැන්වීම් උපක්‍රමයට යොමු කොට, සිසු අවධානය පන්ති කාමරයේ රඳවාගෙන ඉගැන්වීමටත් හැකි බව පර්යේෂණය අවසානයේ නිගමනය කළ හැකි විය. පර්යේෂණයේ සීමා ලෙස තෝරාගත් පාසලක හය ශ්‍රේණිය එක් පන්තියක් පමණක් තෝරා ගැනීම, පාඩම් තුනක් පමණක් මෙම ක්‍රමය මඟින් ඉගැන්වීම, සීමිත සම්පත් සහිත ඉගෙනුම් වාතාවරණයක් පැවතීම ගත හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද : කතන්දර ක්‍රමය, ගණිතය විෂය, නාට්‍ය ක්‍රමය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කවින්ද විජේතුංගගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය කණිෂ්ඨ - ද්විතියික සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියට කරන බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

පී.එම්. වික්‍රමසිංහ
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20839@arts.pdn.ac.lk

වර්තමාන තාක්ෂණික සමාජය තුළ සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය සිසුන්ගේ දෛනික ජීවිතයේ අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් බවට පත් ව ඇති අතර එය ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපනික කටයුතු කෙරෙහි ධනාත්මක සහ ඍණාත්මක බලපෑම් එල්ල කර ඇති බව විමර්ශනය කරන ලද පර්යේෂණවලින් (මහේෂිකා කුමාරිහාමි, 2025 සහ ඔලොක්කු පටබැඳිගේ දිලීප සත්සර, 2026.) අනාවරණය වී ඇත. එහෙත් එම බලපෑම් නිශ්චිත වයස් කාණ්ඩයක් ඔස්සේ අධ්‍යයනය කොට, සමාජ මාධ්‍ය ඵලදායී අයුරින් ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියට යොදාගැනීම දුර්ලභ තත්ත්වයක පවති. එහෙයින් මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වනුයේ, සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියට බලපාන ආකාරය පිළිබඳ ව විධිමත් අවබෝධයක් ලබාගැනීමයි. එසේම, කණිෂ්ඨ - ද්විතීයික පාසල් සිසුන්ගේ සමාජ මාධ්‍ය භාවිතයේ වර්තමාන ස්වාභාවය, භාවිතයට බලපාන ප්‍රධාන හේතු, සමාජ මාධ්‍ය අධ්‍යාපනික කාර්යසාධනයට ඇති කරන බලපෑම් සහ ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය සඳහා සමාජ මාධ්‍ය ඵලදායී ලෙස භාවිතා කළ හැකි ක්‍රමවේද විමර්ශනය මෙම අධ්‍යයනයේ උප අරමුණු වේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක ප්‍රවේශයක් සහිත මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරන අතර පර්යේෂණ නියැදිය ලෙස, මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසලකින් 6-9 ශ්‍රේණිවල සිසුන් 28ක්, ගුරුවරුන් 04ක් සහ දෙමව්පියන් 08 ක් සාරම්මන නියැදි ක්‍රමය යටතේ තෝරාගැනීමට අපේක්ෂිත ය. මෙම පර්යේෂණයෙහි ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණ භාවිත කරන අතර ද්විතියික දත්ත සඳහා සංඛ්‍යා ලේඛන භාවිත කරනු ඇත. තව ද, මෙහි ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා සංඛ්‍යාන විද්‍යාත්මක ක්‍රමය යටතේ වගු සහ ප්‍රස්තාර ද, ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය යටතේ ද සිදු කිරීමට නියමිත ය. ඒ අනුව, පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵල මඟින් සමාජ මාධ්‍ය භාවිතයේ ස්වාභාවය, එයට බලපාන සාධක සහ ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියට ඇති බලපෑම් පිළිබඳ ගැඹුරු අවබෝධයක් ලබාදෙනු ඇතැයි, අපේක්ෂා කරන අතර සමාජ මාධ්‍ය අධ්‍යාපනික අරමුණු සඳහා වඩාත් ඵලදායී ලෙස භාවිත කිරීමට අවශ්‍ය යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට ද මෙම අධ්‍යයනය දායක කරගැනීම අපේක්ෂාවයි.

ප්‍රමුඛ පද :-අධ්‍යාපනික කාර්යසාධනය, ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය, සමාජ මාධ්‍ය, කණිෂ්ඨ -ද්විතියික සිසුන්, ධනාත්මක හා ඍණාත්මක බලපෑම්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමරකෝන් බණ්ඩාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ගණිතය විෂය ඉගෙනීමේ දී දුර්වලතා දක්වන හයවැනි ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ සාධන මට්ටම දියුණු කිරීම සඳහා සිදුකරනු ලබන කාර්ය මූලික පර්යේෂණයක්

යූ.එච්.එන් විජයලාල්
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20843@arts.pdn.ac.lk

ප්‍රාථමික ශ්‍රේණිවල සිට කණිෂ්ඨ ද්විතීයික අධ්‍යාපනයට අවතීර්ණ වන මූලික අවධිය වන හය ශ්‍රේණියේ දී සිසුන් ගණිත විෂය කෙරෙහි පසුගාමීත්වයක්, උදාසීනත්වයක් දැක්වීම හා ඔවුන්ගේ විෂය සාධන මට්ටම අඩු වීම මා විසින් තෝරාගත් පාසලේ හයවන ශ්‍රේණියේ සිසුන් කිහිප දෙනෙකු තුළ දැකිය හැකි ප්‍රබලම ගැටලුවක් බව මම හඳුනා ගත්තෙමි. මා විසින් සිදු කරනු ලබන මෙම කාර්ය මූලික පර්යේෂණයෙන් අධ්‍යයනය කරන ප්‍රධාන ගැටලුව වන්නේ ගණිතය විෂය ඉගෙනීමේ දී චර්යාත්මක හා විෂයාත්මක දුර්වලතා පෙන්නුම් කරන බවට හඳුනාගත් හය ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ සාධන මට්ටම වැඩි කිරීම සඳහා කළ හැක්කේ කුමක්ද යන්න අධ්‍යයනය කිරීමයි. පූර්ව පරීක්ෂණ හා නිරීක්ෂණවලින් මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසලක ගණිතය විෂය ඉගෙනීම කෙරෙහි දුර්වලතා පෙන්නුම් කරන සිසුන් හතර දෙනෙකු මාගේ පර්යේෂණයේ නියදිය ලෙස තෝරා ගත්තෙමි. දත්ත රැස් කිරීම සහ දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක මෙන්ම ගුණාත්මක ක්‍රමවේදයන් භාවිත කරමින් මෙම පර්යේෂණය මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කරනු ලබන්නෙමි. සිසුන්ට ඉගැන්වීමේදී ගණිත ගැටලු විසඳීම සඳහා පන්ති කාමරයේ ඉදිරියට ගෙන ඒම සහ ඔවුන්ව අගය කිරීමට සෙසු සිසුන්ට අවස්ථාවක් ලබා දීම, දිනපතා කාලච්ඡේදය අවසානයේ දී සිසුන්ගේ සටහන් පොත් පරීක්ෂා කරමින් උපස්තම්භන වශයෙන් ස්ටිකර් ලබා දීම, දිරිගැන්වීමේ තරු පුවරුවක් භාවිත කිරීම සහ සහයෝගිතා ඉගෙනුම් ක්‍රමය යොදා ගැනීම යන ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද භාවිත කිරීම සිසුන්ගේ විෂය කෙරෙහි උනන්දුව වර්ධනය කිරීම සඳහා යොදාගත හැකි බව මා විසින් තීරණය කරනු ලැබූ අතර ඒවා ක්‍රියාත්මක කරමින් දත්ත රැස් කළෙමි. ඒ ඇසුරෙන් රැස්කර ගත් දත්ත ප්‍රස්තාර, වගු මඟින් හා විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය කිරීම මඟින් සිසුන්ගේ සාධන මට්ටම ධනාත්මක වශයෙන් වර්ධනය කළහැකි බව අනාවරණය විය. සාමාන්‍ය පන්ති කාමරයේ ගණිතය විෂය ඉගෙනීමේදී දුර්වලතා පෙන්නුම් කරන සිසුන් වෙත විශේෂ අවධානයක් යොමු කිරීම, ඔවුන්ට විශේෂිත වූ ඉගැන්වීම් ක්‍රම යොදා ගැනීම, ධනාත්මකව උපස්තම්භන ලබාදීම වැනි උපාය මාර්ග භාවිත කිරීම මඟින් ඔවුන්ගේ සාධන මට්ටම සහ විෂය ඉගෙනීමේ උනන්දුවක් ඇති කළ හැකි බවද මෙහිදී පෙනී ගියේය. අවසානයේ දී මෙම පර්යේෂණයේ සොයාගැනීම් හය ශ්‍රේණිය ගණිතය විෂය උගන්වනු ලබන ගුරුවරුන් සියලු දෙනාටම එක හා සමාන ලෙස වැදගත් වන බව පෙන්වා දිය හැක.

ප්‍රමුඛ පද : ගණිතය විෂය, හයවන ශ්‍රේණිය සිසුන්, සාධන මට්ටම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුභාෂිණි විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

හත්වන ශ්‍රේණියේ ගණිතය විෂය ඉගැන්වීමේ දී ගුරුවරුන් විසින් භාවිත කරන ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද පිළිබඳ විශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඩබ්ලිව්. ජී. පී. එස්. විජේසිරි
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20862@arts.pdn.ac.lk

වේගයෙන් වෙනස් වන පාසල් පද්ධතියේ ගණිත අධ්‍යාපනයේ ප්‍රමිතිය ඉහළ නැංවීමට ගුරුවරුන්ගේ ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද සෘජුවම බලපායි. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වූයේ හත්වන ශ්‍රේණියේ සිසුන්ට ගණිතය ඉගැන්වීමේදී ගුරුවරුන් අනුගමනය කරන ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද හඳුනා ගැනීම සහ ඒවා සිසුන්ගේ පන්ති කාමර සහභාගිත්වය කෙරෙහි දක්වන බලපෑම විශ්ලේෂණය කිරීමයි. ගුණාත්මක ප්‍රවේශයක් සහිත ප්‍රත්‍යයක අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය භාවිත කළ මෙම පර්යේෂණයේ නියැදිය ලෙස මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ දෙනුවර අධ්‍යාපන කලාපයේ තෝරාගත් පාසලක හත්වන ශ්‍රේණියේ ගණිත විෂය උගන්වන ගුරුවරුන් තිදෙනෙකු යොදා ගැනිණි. පන්ති කාමර නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ වාර්තාගත ලේඛන මඟින් රැස්කරගත් දත්ත මෙහිදී ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේද ඇසුරින් විශ්ලේෂණය කොට ඇත. දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී තහවුරු වූයේ ගුරුවරුන්ගේ අධ්‍යාපනික පසුබිම, වෘත්තීය පුහුණුව සහ වෘත්තීය පළපුරුද්ද මත ඔවුන්ගේ ඉගැන්වීම් ශෛලීන් එකිනෙකට වෙනස් වන බවයි. අධ්‍යයනයට ලක්වූ ගුරුවරුන් තිදෙනා සාම්ප්‍රදායික දේශන-සාකච්ඡා ක්‍රමය, විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රම මෙන්ම කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් සහ නවීන තාක්ෂණය ඔස්සේ ගුරු කේන්ද්‍රීය හා ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම් පරිසරයන් පන්තිකාමරය තුළ ගොඩනැගීය. සාම්ප්‍රදායික ඉගැන්වීම් ක්‍රමවලට සාපේක්ෂව ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ක්‍රම සහ ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් භාවිත කළ අවස්ථාවල දී සිසුන් සංකීර්ණ ගණිත සංකල්ප පහසුවෙන් අවබෝධ කරගත් අතර ඔවුන්ගේ සක්‍රීය සහභාගිත්වය ද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. හුදෙක් සූත්‍ර සම්ප්‍රේෂණයෙන් ඔබ්බට ගොස් සිසුන්ගේ නිර්මාණාත්මක හා විවේචනාත්මක චින්තනය වර්ධනය කිරීමට නම් ගුරුවරුන් තම ඉගැන්වීම් ක්‍රම විවිධාංගීකරණය කළ යුතුය. ගණිත අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා නවීන තාක්ෂණික භාවිතය සහ පන්ති කාමර අන්තර් ක්‍රියාවලිය තීරණාත්මක වන බව මෙමඟින් නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද : ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද, ගණිත අධ්‍යාපනය, ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය ඉගෙනුම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පී. ආර්. කේ. ඒ. විතාරණගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාලවල ඉගෙනුම ලබන දෘශ්‍යාබාධිත ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන්ගේ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතය පිළිබඳ පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය ඇසුරින් සිදුකරනු ලබන විස්තරාත්මක අධ්‍යයනයක්

එච්.එම්.සී. දමයන්ත
අධ්‍යාපන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20113@arts.pdn.ac.lk

අද වනවිට අපගේ එදිනෙදා කටයුතුවල දී මෙන් ම අධ්‍යාපනයේ දී ද තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය අත්‍යවශ්‍ය මෙවලමක් බවට පත් වී ඇත. විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ දී ද අධ්‍යයන කටයුතු පහසු හා කාර්යක්ෂම කරගැනීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණික මෙවලම් සැම අංශයකදීම පාහේ යොදාගැනීමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ලැබේ. අනෙකුත් ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන්ට සාපේක්ෂ ව දෘශ්‍යාබාධිත සිසුන් ට තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයට ප්‍රවේශ වීම මෙන් ම භාවිත කිරීම ද අභියෝගාත්මක වේ. ඒ සඳහා ඔවුන් ට සහායක තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායන් හා මෘදුකාංගවල සහාය ලබාගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වීම ඊට හේතුවයි. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාලවල ඉගෙනුම ලබන දෘශ්‍යාබාධිත සිසුන්ගේ ICT භාවිතය පිළිබඳ විස්තරාත්මක ව අධ්‍යයනය කිරීමයි. පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය පදනම් කොටගෙන මෙම අධ්‍යයනය සිදුකරන ලදි. ඒ යටතේ, ඔවුන් සතු ICT දැනුම ඇගයීම, ඔවුන්ගේ ICT භාවිතයේ ස්වභාවය විශ්ලේෂණය කිරීම, විශ්වවිද්‍යාල පරිසරයේ තොරතුරු තාක්ෂණය භාවිත කිරීමේදී ඔවුන් මුහුණදෙන ගැටලු හා අභියෝග හඳුනාගැනීම යන සුවිශේෂී අරමුණු තුන ඔස්සේ මෙම පර්යේෂණය මෙහෙයවනු ලැබීය. මේ සඳහා මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය භාවිත කෙරුණි. ඒ අනුව ව්‍යූහගත ප්‍රශ්නාවලි මඟින් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත ද අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ගුණාත්මක දත්ත ද රැස්කරගැනීම සිදුවිය. ගුණාත්මක දත්ත තේමා විශ්ලේෂණය මඟින්ද ප්‍රමාණාත්මක දත්ත Excel මඟින්ද, සංඛ්‍යාන විද්‍යාත්මක ක්‍රම භාවිත කරමින් විශ්ලේෂණය කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

ප්‍රමුඛ පද: ICT, දෘශ්‍යාබාධිත විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්, ICT දැනුම සහ භාවිතය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සකුන්තලා යටිගම්මනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

பேராதனைப் பல்கலைக்கழக மாணவர்களினதும் விரிவுரையாளர்களினதும் கல்விச் செயற்பாடுகளில் செயற்கை நுண்ணறிவின் (AI) தாக்கம் (கலைப்பீடத்தின் 2021 ஆம் ஆண்டை மையப்படுத்திய ஒரு ஆய்வு)

இ . அஞ்சுகன்
கல்வித்துறை, கலைப்பீடம், பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20034@arts.pdn.ac.lk

நான்காம் தொழிற்புரட்சியின் மையமான செயற்கை நுண்ணறிவு நவீன உயர்கல்வியில் இன்றியமையாத சக்தியாக உருவெடுத்துள்ளது. பேராதனைப் பல்கலைக்கழகத்தின் கலைப்பீடத்தில் இத்தொழில்நுட்பத்தின் வருகையானது, மாணவர்கள் மற்றும் விரிவுரையாளர்கள் இரு தரப்பினரின் கல்வி அணுகுமுறைகளிலும் குறிப்பிடத்தக்க மாற்றங்களைக் கொண்டு வந்துள்ள அதேவேளை, கல்விசார் நேர்மை தொடர்பான ஆழமான அறநெறிச் சவால்களையும் உருவாக்கியுள்ளது. இவ்வாய்வின் முதன்மை நோக்கம், இப்பல்கலைக்கழகத்தில் உள்ள மாணவர்கள் மற்றும் விரிவுரையாளர்களின் கற்றல் மற்றும் கற்பித்தல் செயற்பாடுகளில் A, மென்பொருளின் தாக்கத்தை ஆழமாக பகுப்பாய்வு செய்வதாகும். அதற்கேற்ப, இக்கட்டுரை AI பயன்பாட்டுப் போக்குகள், சாதகமான மற்றும் பாதகமான தாக்கங்கள், அறநெறிச் சிக்கல்கள் மற்றும் எதிர்கால தீர்வுகளை ஆராய்கிறது. இவ்வாய்வு கலப்பு முறை ஆராய்ச்சி அணுகுமுறையைப் பயன்படுத்துகிறது. 17 துறைகளைச் சேர்ந்த 90 மாணவர்கள் விகிதாசார அடுக்கு மாதிரியெடுத்தல் மூலமும், 19 நிரந்தர விரிவுரையாளர்கள் அடுக்கு மாதிரியெடுத்தல் மூலமும் தேர்ந்தெடுக்கப்பட்டனர். வினாக்கொத்துக்கள், நேர்காணல்கள் மற்றும் இரண்டாம் நிலைத் தரவுகள் மூலம் தகவல்கள் சேகரிக்கப்பட்டு, ஆளு நுஒஉநட மற்றும் கருப்பொருள் பகுப்பாய்வு மூலம் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டன. 75% க்கும் அதிகமான மாணவர்கள் ஊாயவபீவு மற்றும் Gemini போன்ற கருவிகளை அடிக்கடி பயன்படுத்துவதாக ஆய்வின் முடிவுகள் தெரிவிக்கின்றன. இவை கற்றல் வேகத்தை அதிகரித்தல் மற்றும் கருத்துக்களை எளிமையாக்குதல் போன்ற பலன்களை வழங்கினாலும், சுயாதீன விமர்சனச் சிந்தனை குறைதல், ஆழமான வாசிப்பு குறைதல், கல்விசார் நேர்மை மீறல்கள், தரவு நம்பகத்தன்மை குறித்த கவலைகள், பாதுகாப்பு அச்சுறுத்தல்கள் மற்றும் தொழில்நுட்ப சமத்துவமின்மை போன்ற அறநெறிச் சிக்கல்களை உருவாக்கியுள்ளன. மேலும், 10% மாணவர்கள் AI மூலம் உருவாக்கப்பட்ட உள்ளடக்கத்தை மறைப்பதற்கு மேலதிக AI கருவிகளைப் பயன்படுத்துகின்றனர். 90% விரிவுரையாளர்கள் மதிப்பீட்டுச் சவால்களைச் சுட்டிக்காட்டி, மாணவர்களின் ஒப்படைப்புகளில் (Assignments) AI தாக்கம் உள்ளதை உறுதிப்படுத்துகின்றனர். தமது அறிவாற்றல் சுதந்திரம் பாதிக்கப்படலாம் என்ற கவலையை மாணவர்கள் வெளிப்படுத்துகின்றனர். முடிவாக AI தொழில்நுட்பத்தைத் தடை செய்வதற்குப் பதிலாக, பல்கலைக்கழக மட்டத்தில் வலுவான கொள்கைகளை வகுத்தல், சுய சிந்தனையை ஊக்குவிக்கும் மதிப்பீட்டு முறைகளுக்கு மாறுதல் மற்றும் AI எழுத்தறிவை மேம்படுத்துதல் ஆகியவை இத்தொழில்நுட்பத்தை ஆக்கபூர்வமான கல்விக்கருவியாக மாற்ற அவசியமானது என இவ்வாய்வு முடிவு செய்கிறது.

திறவுச் சொற்கள்: செயற்கை நுண்ணறிவு (AI), கல்வியில் AI, அறநெறிச் சிக்கல்கள், விமர்சனச் சிந்தனை, AI எழுத்தறிவு.

எனது வழிகாட்டல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக விரிவுரையாளர் திரு.க.. பாலஸ்ரீதரன் அவர்களுக்கு எனது நன்றிகளைத் தெரிவித்துக் கொள்கிறேன்.

தமிழ் மொழி மூலம் கல்வி கற்கும் ஆண் மாணவர்கள் உயர்கல்வியில் ஈடுபடும் வீதம் குறைவடைதல்

எம்.எம். எப்.பஹ்மிதா
கல்வியியல் துறை, கலைப்பீடம், பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20178@arts.pdn.ac.lk

உயர்கல்வியில் பங்கேற்பு என்பது எந்தவொரு சமூகத்தின் அபிவிருத்திக்கும் முக்கியமான குறியீடாகக் கருதப்படுகிறது. கல்வியறிவும் உயர்கல்வி அடைவுகளும் ஒரு தேசத்தின் பொருளாதார வளர்ச்சியோடு நெருங்கிய தொடர்புடையதாக அமைகின்றன. உயர்கல்வியில் பங்கேற்பு வீதம் அதிகரிக்கும்போது ஒரு நாட்டின் மனித வள மேம்பாடும், வறுமை ஒழிப்பும் நேரடியாக பாதிக்கப்படுகின்றன. இலங்கையில் கல்வித்துறை கடந்த பல தசாப்தங்களாக குறிப்பிடத்தக்க முன்னேற்றங்களை அடைந்திருந்தாலும், உயர்கல்வியில் பாலின இடைவெளி இன்னும் தொடர்கிறது. குறிப்பாக, பல்கலைக்கழக மானியங்கள் ஆணைக்குழுவின் (UGC) தரவுகளின்படி, பல்கலைக்கழக அனுமதியில் ஆண் மாணவர்களின் எண்ணிக்கை மாணவிகளின் தொகையினை விடக் குறைவாகக் காணப்படுவது கல்வித்துறையில் கவலைக்குரிய நிலைமையாக அமைந்துள்ளது. இந்நிலை தமிழ் மொழி கல்வியில் மேலும் தீவிரமாகக் காணப்படுகிறது. இதனடிப்படையில் ஆய்வு பிரதேசமான மாத்தளை கல்வி வலயத்தில் குறிப்பாகவும், தமிழ் மொழி மூலம் பயிலும் ஆண் மாணவர்களின் உயர்கல்வி ஈடுபாடு படிப்படியாக வீழ்ச்சியடைந்து வருவது அவதானிக்கப்படுகிறது. இந்நிலையின் காரணங்களை ஆழமாக ஆராய்வதும், பொருத்தமான தீர்வுகளை முன்மொழிவதும் இவ்வாய்வின் முதன்மை நோக்கமாகும். இவ்வாய்வானது பண்புசார் மற்றும் அளவுசார் முறைகளை இணைத்த கலப்பு முறையியல் (Mixed-Method) மூலம் மேற்கொள்ளப்பட்டது. மாதிரிகள் தெரிவின் போது, வசதி மாதிரியெடுப்பு முறை பயன்படுத்தப்பட்டு மாத்தளை கல்வி வலயத்திலிருந்து நான்கு பாடசாலைகள் தெரிவு செய்யப்பட்டன. இதனடிப்படையில் மாத்தளை மாவட்டத்தில் உள்ள மாத்தளை கல்வி வலயத்தில் காணப்படுகின்ற 1AB பாடசாலைகள் மூன்றும் 1C பாடசாலை ஒன்றும் தெரிவு செய்யப்பட்டு ஆய்வின் தரவுகளைச் சேகரிப்பதற்காக, 80 மாணவர்களிடமிருந்து வினாக்கொத்துகள் மூலமும், 18 ஆசிரியர்கள், 15 பெற்றோர் மற்றும் 4 அதிபர்களிடமிருந்து நேர்காணல் மூலமும் தனித்தனியாகத் தரவுகள் பெறப்பட்டன. அளவுசார் தரவுகள் SPSS மென்பொருளின் விவரண புள்ளியியல் பகுப்பாய்வு மூலமும், பண்புசார் தரவுகள் கருப்பொருள் பகுப்பாய்வு மூலமும் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டன. அளவுசார் பகுப்பாய்வின் முடிவுகளின்படி, சுமார் 69மூ ஆண் மாணவர்கள் தமது உயர்தர கற்கையினை முடித்தவுடன் உயர்கல்வியில் ஈடுபடாமல் தொழிலில் ஈடுபட ஆர்வம் காட்டியிருந்தமை கண்டறியப்பட்டது. மேலும், ஆண் மாணவர்களின் உயர்கல்வி வீழ்ச்சிக்குக் காரணமான காரணிகளாக உடனடி வேலைவாய்ப்பு விருப்பம் (72%) குடும்பப் பொருளாதார வரம்பு (65%), கல்வி ஆர்வமின்மை (58%), உயர்கல்வி பற்றிய விழிப்புணர்வின்மை (58%), பெற்றோரின் கல்வி நிலை (42%) மற்றும் தொழில் வழிகாட்டல் குறைபாடு (43%) என்பன சதவீத அடிப்படையில் கண்டறியப்பட்டன. நேர்காணல் மூலம் பெறப்பட்ட் தரவுகளின் பகுப்பாய்வின் அடிப்படையில் பொருளாதார அழுத்தமும் உடனடி வருமானத்திற்கான தேவையும், வழிகாட்டல் குறைபாடும் விழிப்புணர்வின்மை கல்வி சார் உந்துதலின்மை தன்மை ஆகியன இனம் காணப்பட்டன.இவற்றின் பரிந்துரைகளாக கல்வி அதிகாரிகள் மற்றும் பாடசாலைகளுக்கான முறையான தொழில் வழிகாட்டல்களை வலுப்படுத்துதல், பெற்றோருக்கான விழிப்புணர்வு நடத்துதல், நிதியுதவிகளை அதிகரித்தல் போன்றன முன்வைக்கப்படுகின்றன.

திறவுச் சொற்கள்: உயர்கல்வி, பங்கேற்பு, மாத்தளை கல்வி வலயம்

எனது வழிகாட்டல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக திருமதி. F.S.N Mohamad அவர்களுக்கு எனது நன்றிகளைத் தெரிவித்துக் கொள்கிறேன்.

பாடசாலைகளில் தரம் 10 இல் தகவல் மற்றும் தொடர்ப்பாடல் தொழிநுட்ப பாடத்தெரிவை மேற்கொள்வதில் மாணவர்கள் எதிர்நோக்கும் பிரச்சினைகள்

P.M.F. பாயிகா
கல்வியியல் துறை, கலைப்பீடம் பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20179 @ arts.pdn.ac.lk

இலங்கையில் தகவல் தொடர்பாடல் தொழில்நுட்பப் பாடமானது கலைத்திட்டத்தில் 2006ம் ஆண்டில் தரம் 10 இல் தெரிவுப் பாடமாக அறிமுகப்படுத்தப்பட்டது. இப் பாடமானது மாணவர்களது கல்வி அறிவை மேம்படுத்தி தொழில்நுட்ப உலகின் சவால்களை வெற்றிகொள்ள உதவுகின்றது. எனினும் இப்பாடத்தினைத் தெரிவு செய்யும் மாணவர்களது எண்ணிக்கை குறைவாகவே காணப்படுகிறது. அந்தவகையில் இவ் ஆய்வானது "பாடசாலைகளில் தரம் 10 இல் தகவல் மற்றும் தொடர்பாடல் தொழில்நுட்ப பாடத்தெரிவை மேற்கொள்வதில் மாணவர்கள் எதிர்நோக்கும் பிரச்சினைகள்" எனும் தலைப்பினைக் கொண்டு அமைகின்றது. தரம் 10 இல் ஐஊவு பாடத்தை அதிகளவான மாணவர்கள் தெரிவு செய்யாமைக்கான காரணங்களை கண்டறிந்து அவற்றிற்குரிய ஆலோசனைகளை முன்வைப்பதாக அமைந்துள்ளது. அதனடிப்படையில் இந் நோக்கத்தினை அடைந்து கொள்வதற்காக குருநாகல் மாவட்டத்தில், குளியாப்பிட்டிய கல்வி வலயத்தில் உள்ள தமிழ் மொழிமூல 18 பாடசாலைகளில் விருப்பத்தெரிவு பாடங்களில், ICT பாடங்கள் கற்பிக்கப்படும் 4 பாடசாலைகள் ஆய்விற்கு உட்படுத்தப்பட்டுள்ளன. ஆய்வு மாதிரிகளாக இப்பாடசாலைகளின் 4 அதிபர்களும், ICT பாட ஆசிரியர்கள் 5 பேர் மற்றும் 80 சிரேஷ்ட இடை நிலைப்பிரிவு மாணவர்களும் வசதியான மாதிரி எடுப்பின் அடிப்படையில் தரவுகள் சேகரிக்கப்பட்டன. இதில் 85 பேரிடம் வினாக்கொத்து மூலமாகவும் 04 பேரிடம் நேர்காணல் மூலமாகவும் தரவுகள் சேகரிக்கப்பட்டன. அவற்றுள் அளவு ரீதியான தரவுகள் புள்ளிவிபரவியல் அடிப்படையில் பகுப்பாய்விற்கு உட்படுத்தப்பட்டு Microsoft excel மென்பொருளைப் பயன்படுத்தி வரைபுகள், அட்டவணைகள் மூலமாக எடுத்துக்காட்டப்பட்டுள்ளன. பண்பு ரீதியான தரவுகள் கருப்பொருள் பகுப்பாய்வு மூலமாக பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளன. இவ்வாய்வின் முடிவில் மாணவர்களில் 80%உம் அதிக மாணவர்களிடையே மாணவர் மனநிலை, குடும்பச் சூழல், பாடசாலையில் ICT பாட ஆசிரியர் இன்மை, போதிய வளம் மற்றும் விழிப்புணர்வின்மை, ICT பாடப் பரீட்சை சரியான முறையில் இடம் பெறாமை போன்றனவும் தகவல் மற்றும் தொடர்பாடல் தொழில்நுட்ப பாடத்தெரிவை மேற்கொள்வதில் மாணவர்கள் எதிர்நோக்கும் பிரச்சினைகளாகக் கண்டறியப்பட்டன. ICT பாடத்தை 6 தொடக்கம் 11 வரை கட்டாய பாடமாக்க வேண்டும், ஐஊவு பாட பரீட்சைகளை 6 - 9ற்கு முறையாக நடத்துதல், ICT பாடம் தொடர்பான விழிப்புணர்வை ஆசிரியர், மாணவர், பெற்றோருத்து நடத்துதல், நவீன கற்பித்தல் முறைகளைப் பயன்படுத்தி ஆசிரியர்கள் நவீன முறையிலான கற்பித்தலை மேற்கொள்ளல் போன்ற பல பரிந்துரைகளும் இவ்வாய்வின் மூலம் முன்வைக்கப்பட்டுள்ளது.

திறவுச் சொற்கள்: தகவல் தொடர்பாடல் தொழில்நுட்பப் பாடம், தரம் பத்து மாணவர்கள், பாடத்தெரிவு, கலைத்திட்டம்

எனது வழிகாட்டல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக Jameela அவர்களுக்கு எனது நன்றிகளைத் தெரிவித்துக் கொள்கிறேன்.

கிராமப்புற பாடசாலைகளில், உயர்தரத்தில் பொதுத் தகவல் தொழில்நுட்ப (GIT) பாட கற்றல் - கற்பித்தலில் எதிர்நோக்கப்படும் சவால்களும், அவற்றுக்கான பரிந்துரைகளும் (திருகோணமலை கல்வி வலயத்தின் குச்சவெளி கோட்டம்)

M.S.M. Jayeeth
கல்வியியல் துறை, கலைப்பீடம் பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20258@arts.pdn.ac.lk

இருபத்தோராம் நூற்றாண்டின் டிஜிட்டல் கல்வித் தேவைகளை நிறைவு செய்யும் நோக்கில் இலங்கையில் க.பொ.த உயர்தர மாணவர்களுக்காகப் பொதுத் தகவல் தொழில்நுட்ப (GIT) பாடம் அறிமுகப்படுத்தப்பட்ட போதிலும், கிராமப்புறப் பாடசாலைகளில் நிலவும் டிஜிட்டல் இடைவெளி காரணமாக அதன் அடிப்படை நோக்கம் முழுமையாக எட்டப்படவில்லை. இச்சூழலில், திருகோணமலை கல்வி வலயத்தின் குச்சவெளி கோட்டத்திற்குட்பட்ட தெரிவு செய்யப்பட்ட தமிழ்மொழி மூல 1C பாடசாலைகளில் GIT பாடக் கற்றல்-கற்பித்தலிலுள்ள, சவால்களை இனங்கண்டு அவற்றுக்கான பரிந்துரைகளை முன்வைப்பதே இவ்வாய்வின் பிரதான நோக்கமாகும். கலப்பு முறை ஆய்வாக வடிவமைக்கப்பட்ட இவ்வாய்வு, வசதி மாதிரியெடுப்பு முறையின் அடிப்படையில் தெரிவு செய்யப்பட்ட மூன்று கிராமப்புறப் பாடசாலைகளைச் சேர்ந்த 60 மாணவர்கள் மற்றும் 04 GIT பாட ஆசிரியர்கள் உள்ளடங்கலாக மொத்தம் 64 பேரை ஆய்வு மாதிரிகளாகக் கொண்டு முன்னெடுக்கப்பட்டது. தரவுச் சேகரிப்பிற்காக வினாக்கொத்து, நேர்காணல் மற்றும் குழுக்கலந்துரையாடல் ஆகிய முதலாம் நிலைத் தரவுச் சேகரிப்பு முறைகளும், ஆவணங்கள் மற்றும் அறிக்கைகள் சார்ந்த இரண்டாம் நிலைத் தரவுகளும் பயன்படுத்தப்பட்டு, அவை விபரணப் புள்ளிவிபரவியல் மற்றும் கருப்பொருள் பகுப்பாய்வுகளுக்கு உட்படுத்தப்பட்டன. ஆய்வு முடிவுகளின்படி, 72% மாணவர்கள் தகுதியான தொழில்நுட்ப ஆசிரியர்களின் பற்றாக்குறையையே முதன்மைச் சவாலாகக் குறிப்பிட்டுள்ளனர். அத்துடன், பல்கலைக்கழக அனுமதிக்கான Z-score கணக்கீட்டில் இப்பாடம் நேரடியாக உள்ளடக்கப்படாமை, பழுதடைந்த கணினிகள், அடிக்கடி ஏற்படும் மின்சாரத் தடை மற்றும் ஆசிரியர்களுக்கான முறையான பயிற்சியின்மை காரணமாக இப்பாடம் பல பாடசாலைகளில் பெயரளவிலேயே கற்பிக்கப்படுகின்றது என ஆசிரியர்கள் தரப்பில் கண்டறியப்பட்டுள்ளது. எனவே, நிலவும் ஆசிரியர் வெற்றிடங்களை உடனடியாக நிரப்புவதுடன், பின்தங்கிய பாடசாலைகளின் டிஜிட்டல் உட்கட்டமைப்பை மேம்படுத்தி, தேசிய ரீதியில் இப்பாடத்தைப் பல்கலைக்கழக அனுமதிக்கான ஒரு கட்டாயத் தகைமையாக மாற்றுவதன் மூலமே மாணவர்களின் முழுமையான ஈடுபாட்டையும் கல்விசார் நிலைத்தன்மையையும் உறுதிசெய்ய முடியும் என இவ்வாய்வு வலியுறுத்துகிறது.

திறவுச் சொற்கள்: பொதுத் தகவல் தொழில்நுட்பம் (GIT), கிராமப்புறப் பாடசாலைகள், கற்றல் கற்பித்தல் சவால்கள், டிஜிட்டல் இடைவெளி,

K. Balasiritharan அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

க.பொ.த. (சாதாரண) மாணவர்களின் உளநலத் தேவைகளை பூர்த்தி செய்வதில் ஆலோசனை மற்றும் வழிகாட்டல் சேவையின் வினைத்திறன்: பட்டிருப்பு கல்வி வலயத்தை அடிப்படையாகக் கொண்ட ஓர் ஆய்வு.

ம. வேனுஜன்
கல்வியியற்துறைஇ பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20296@arts.pdn.ac.lk

இலங்கையில், க.பொ.த. (சா/த) பரீட்சையானது பதின்ம வயது மாணவர்களிடையே கணிசமான உளவியல் அழுத்தத்தை ஏற்படுத்துகின்ற ஒரு முக்கிய கல்வி மைல்கல்லாகும். மட்டக்களப்பு மாவட்டம் போன்ற போருக்குப் பின்னரான வலயங்களிலுள்ள தமிழ்மொழி மூலப் பாடசாலைகளின் மாணவர்கள் பரீட்சை பதற்றம், குடும்ப அழுத்தங்கள், சமவயதினருடனான முரண்பாடுகள் மற்றும் உளச்சமூக ஆதரவிற்கான மட்டுப்படுத்தப்பட்ட அணுகல் உள்ளிட்ட பலதரப்பட்ட சவால்களை எதிர்கொள்கின்றனர். மாணவர் நலன்புரி தொடர்பான தேசியக் கொள்கை அர்ப்பணிப்புகள் இருந்தபோதிலும், வலயப் பாடசாலைகளில் பாடசாலை சார்ந்த ஆலோசனைச் சேவைகள் போதியளவு ஆராய்ச்சிக்கு உட்படுத்தப்படாமலும், சீரற்ற முறையிலேயே நடைமுறைப்படுத்தப்பட்டும் வருகின்றன. இவ்வாய்வானது, பட்டிருப்பு கல்வி வலயத்திற்குட்பட்ட தமிழ்மொழி மூலப் பாடசாலைகளில் க.பொ.த. (சா/த) மாணவர்களின் உளவியல் தேவைகளை ஆராய்வதுடன், இத்தேவைகளை நிவர்த்தி செய்வதில் தற்போதுள்ள ஆலோசனை மற்றும் வழிகாட்டல் சேவைகளின் செயல்திறனை மதிப்பிடுகிறது. குறிப்பாக, இச்சேவைகளின் அணுகல்தன்மை, மாணவர்களின் விழிப்புணர்வு மற்றும் ஆலோசனை ஆசிரியர்கள் எதிர்கொள்ளும் கட்டமைப்பு ரீதியான தடைகள் ஆகியவற்றை இது புலனாய்வு செய்கிறது. இதற்காக ஒருங்கிணையும் கலப்பு-முறை வடிவமைப்பு பயன்படுத்தப்பட்டது. செல்லுபடியாக்கப்பட்ட லிகர்ட் அளவுகோல் (Likert-scale) வினாக்கொத்தைப் பயன்படுத்தி ஆறு பாடசாலைகளைச் சேர்ந்த 180 மாணவர்களிடமிருந்து அளவுசார் தரவுகள் சேகரிக்கப்பட்டன. நோக்குநிலை அடிப்படையில் தேர்ந்தெடுக்கப்பட்ட பத்து மாணவர்கள் மற்றும் ஆலோசனை ஆசிரியர்களுடனான பகுதி-கட்டமைக்கப்பட்ட நேர்காணல்கள் மூலம் பண்புசார் தரவுகள் சேகரிக்கப்பட்டதுடன், உற்றுநோக்கல் சரிபார்ப்புப் பட்டியல்கள் மற்றும் ஆலோசனைப் பதிவேடுகளின் ஆவண பகுப்பாய்வு மூலம் அவை மேலதிகமாக பலப்படுத்தப்பட்டன. அளவுசார் கண்டுபிடிப்புகளின்படி, சுமார் 62% மாணவர்கள் தங்களின் உளவியல் தேவைகள் நிவர்த்தி செய்யப்படவில்லை எனத் தெரிவித்துள்ளனர் இதில் பரீட்சை மனஅழுத்தமும் எதிர்காலம் பற்றிய கவலையுமே மிக முக்கியமான பிரச்சினைகளாகக் காணப்பட்டன. போதிய பயிற்சியின்மை, அதிக கற்பித்தல் பணிச்சுமை மற்றும் ஆலோசனைகளை வழங்குவதற்கான தனிப்பட்ட இடவசதி இன்மை ஆகியவையே சேவை வழங்கலில் உள்ள முதன்மைத் தடைகள் என ஆலோசனை ஆசிரியர்கள் இனங்கண்டுள்ளதாக பண்புசார் கண்டுபிடிப்புகள் வெளிப்படுத்தியுள்ளன. சமூக அவப்பெயர் மற்றும் இரகசியத்தன்மை மீறப்படும் என்ற அச்சம் காரணமாக மாணவர்கள் உதவி பெற தயங்குவதாகவும் இவ்வாப்பாய்வு காட்டுகிறது. முறையான வளப்பற்றாக்குறை மற்றும் சமூகத் தடைகள் காரணமாக, தற்போதுள்ள ஆலோசனைச் சேவைகள் மாணவர்களின் தேவைகளை முழுமையாக நிவர்த்தி செய்யப் போதுமானதாக இல்லை என இந்த ஆய்வு முடிவு செய்கிறது. பாடசாலை சார்ந்த உளவியல் ஆதரவை வலுப்படுத்துவதற்காக, பிரத்தியேக ஆலோசகர் நியமனங்கள், இரகசியத்தன்மை பேணல் தொடர்பான பயிற்சிகள் மற்றும் வலய மட்டத்திலான வள ஒதுக்கீடு ஆகியவற்றை இது பரிந்துரைக்கிறது. இக்கண்டுபிடிப்புகள் இலங்கை கல்விச் சூழலில் மாணவர் நலனுக்கான சான்றுகள் அடிப்படையிலான கொள்கை உருவாக்கத்திற்கு பங்களிக்கின்றன.

திறவுச்சொற்கள்: ஆலோசனை வழிகாட்டல், உளவியல் தேவைகள், செயல்திறன், கலப்பு-முறை ஆராய்ச்சி

எனது வழிகாட்டல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக Jameela அவர்களுக்கு எனது நன்றிகளைத் தெரிவித்துக் கொள்கிறேன்.

பின்தங்கிய பிரதேசங்களில் பெண்கள் உயர்தர கல்வியை அணுகும் போது எதிர்கொள்ளும் சவால்கள்(மட்டக்களப்பு மாவட்ட பட்டிருப்பு கல்வி வலய படுவான கரை பிரதேசத்தை மையமாகக் கொண்ட ஆய்வு)

கி. கதிர்சன்
கல்வியியல் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20311@arts.pdn.ac.lk

பெண்கல்வி என்பது 21ம் நூற்றாண்டின் முக்கிய கருத்தியலாகும். இலங்கையில் ஆரம்ப காலங்களில் பெண்களுக்கான கல்வி வசதிகள் மட்டுப்படுத்தப்பட்டதாகவே காணப்பட்டன. பிரித்தானியராட்சிக் காலப்பகுதியில் இலவசக் கல்வி நடைமுறைக்கு வந்த பின்னர் பெண்கல்வி வளர்ச்சி வீதம் அதிகரித்தது. எனினும்இ இலங்கையின் அதிகஷ்ட பிரதேசங்களில் பெண் கல்விக்கான சவால்கள் இன்னும் தொடர்ந்து கொண்டே இருக்கின்றன. அப் பிரச்சினையை அடிப்படையாகக் கொண்டு, பின்தங்கிய பிரதேசங்களில் பெண்கள் உயர்தரக் கல்வியை அணுகும் போது ஏற்படும் சவால்களைக் கண்டறிந்து அவற்றுக்கான பரிந்துரைகளை முன்வைப்பதாக இவ்வாய்வு அமைந்துள்ளது. நோக்கத்தினை அடைந்து கொள்வதற்காக மட்டக்களப்பு மாவட்டம் பட்டிருப்பு கல்வி வலயத்தின் படுவான்கரை பிரதேசம் ஆய்வு செய்யப்பட்டது. தெரிவு செய்யப்பட்ட 4 பாடசாலைகளில் கல்வி கற்கும் மாணவர்களில் 60 பேரும் ஆசிரியர்கள் 08 பேரும் அதிபர்கள் 02 பேரும் தெரிவு செய்யப்பட்ட 2 கிராமங்களில் இருந்து இடைவிலகிய மாணவர்கள் 05 பேரும் மாணவர்களின் பெற்றோர்கள் 05 பேரும் எழுமாற்று மற்றும் வசதி அடிப்படையில் மாதிரிகளாகத் தெரிவு செய்யப்பட்டு தரவுகள் சேகரிக்கப்பட்டன. அவற்றுள் அளவு ரீதியான தரவுகள் புள்ளிவிபரவியல் அணுகுமுறையில் Microsoft-Excel மென்பொருளினை பயன்படுத்தி பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளது. பண்பு ரீதியான தரவுகள் கருப்பொருள் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டு முடிவுகள் முன்வைக்கப்பட்டுள்ளன. இவ்வாய்வின் முடிவில் பெண் மாணவர்களில் 70% உம் அதிகமானவர்கள் போக்குவரத்து, பாதுகாப்பு சார் பிரச்சினைகளை எதிர்நோக்குகின்றமை. இப்பிரதேசங்கள் பொருளாதார ரீதியில் பின்னடைந்து காணப்படுகின்றமை, போதிய உட்கட்டமைப்பு வசதிகள் காணப்படாமை, வெளியிடங்களுக்கு சென்று கற்றலை மேற்கொள்வதற்கான குடும்பங்களின் எதிர்ப்பு, சமூகம் சார் பயக்கண்ணோட்டம், இளவயது திருமணங்கள், மாணவிகளின் தொலைபேசி மோகம், பாடசாலை கல்வி நடைமுறைகளில் காணப்படும் குறைபாடுகள் என்பன மாணவிகளின் கல்விக்கு பாரிய சவால்களாக இனங்காணப்பட்டுள்ளன. மற்றும் இவ் ஆய்வின் முடிவில் நான்கு கருப்பொருள்கள் இனங்காணப்பட்டன. அவை உட்கட்டமைப்பு வசதியின்மை, பாதுகாப்பு பிரச்சினை, பொருளாதார மந்தநிலை, சமூக சவால்கள் என்பனவாகும். உரிய வகையில் மாணவர்களுக்கான விழிப்புணர்வுகளை வழங்கி பொருளாதார ரீதியில் உந்துதல்களையும் போதிய பாதுகாப்பு மற்றும் முறையான உட்கட்டமைப்பு வசதிகளையும் வழங்குவதன் மூலமாக இப்பிரதேசத்தில் பெண்பிள்ளைகள்இ உயர்தரக் கல்வியை சிறப்பாக மேற்கொள்ள முடியும் என்பதற்கான பரிந்துரைகளும் இவ்வாய்வில் முன்வைக்கப்பட்டுள்ளது.

திறவுச் சொற்கள்: பெண் கல்வி, உயர்தரக் கல்வி, கல்விசார் சவால்கள், இளவயது திருமணம், தொலைபேசி மோகம்

எனக்கு சிறந்த முறையில் வழிகாட்டி மேற்பார்வை செய்த F.S.N.Mohamed அவர்களுக்கு மனமார்ந்த நன்றியை தெரிவித்துக் கொள்கிறென்

தரம் ஆறு மாணவர்களின் கற்றல் பின்னடைவில் செல்வாக்குச் செலுத்தும்இ தரம் ஐந்து புலமைப்பரிசில் பரீட்சையின் கல்வியல் காரணிகள்: ஹொரவ்பொத்தானை கல்வி வலயத்தை அடிப்படையாகக் கொண்ட ஓர் ஆய்வு

அழியார் நிஸ்மியா
கல்வித்துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20623@arts.pdn.ac.lk

இலங்கையில், திறமையான மாணவர்களைக் கண்டறிந்து அவர்களுக்குச் சலுகைகள் வழங்குவதற்கு 1948 ஆம் ஆண்டில் தரம் ஐந்து புலமைப்பரிசில் பரீட்சை அறிமுகப்படுத்தப்பட்டது. எவ்வாறாயினும், இப்பரீட்சையானது நாளுக்கு நாள் கடுமையான அழுத்தத்தை ஏற்படுத்தும் ஒரு காரணியாக மாறிவருகிறது. ஏறத்தாழ 10% மாணவர்கள் மாத்திரமே இதற்கான வரப்பிரசாதங்களைப் பெறத் தகுதிபெறுகின்ற போதிலும், 90%-இற்கும் அதிகமான தரம் ஐந்து மாணவர்கள் இப்பரீட்சைக்குத் தோற்றுகின்றனர். இதனுடைய எதிர்வுகூறல் செல்லுபடித்தன்மை மற்றும் சமத்துவம் குறித்து பல ஆய்வுகள் ஆராய்ந்திருந்தாலும், மாணவர்கள் தரம் ஆறிற்கு மாறும்போதான பரீட்சைக்குப் பிந்திய தாக்கங்கள் குறித்து, குறிப்பாக ஹொரவ்பொத்தானை போன்ற கிராமப்புற வலயங்களில் மிகக் குறைந்த கவனமே செலுத்தப்பட்டுள்ளது. இந்த ஆய்வானது, ஹொரவ்பொத்தானை கல்வி வலயத்தில் தரம் ஐந்து புலமைப்பரிசில் பரீட்சை சார்ந்த காரணிகள் தரம் ஆறு மாணவர்களின் கற்றல் அடைவு மட்டத்தில் செல்வாக்கு செலுத்தும் விதத்தை ஆராய்கிறது. குறிப்பாக, பரீட்சையின் பின்னர் மாணவர்கள் எதிர்கொள்ளும் பின்னடைவுகளை அடையாளம் காண்பதுடன், அதற்குக் காரணமான கல்வியல் காரணிகளை இது ஆராய்கிறது.இதற்காகக் கலப்பு முறை அணுகுமுறை பயன்படுத்தப்பட்டது. வினாக்கொத்து மூலம் நான்கு பாடசாலைகளைச் சேர்ந்த 60 மாணவர்களிடமிருந்து அளவறி தரவுகளும், நான்கு அதிபர்கள், 20 ஆசிரியர்கள் மற்றும் 24 பெற்றோர்களுடனான நேர்காணல்கள் மூலம் பண்பறி தரவுகளும் சேகரிக்கப்பட்டன. முதன்மைத் தரவுகளுக்குத் துணையாக ஆவணப் பகுப்பாய்வும் மேற்கொள்ளப்பட்டது. ஆய்வின் முடிவுகளின்படி, தரம் ஆறிற்குள் நுழைந்த பின்னர் 67% மாணவர்கள் கற்றல் அடைவில் வீழ்ச்சியைக் கண்டுள்ளனர் என்பதும், 65% மாணவர்கள் தொடர்ந்து பரீட்சை சார்ந்த பயம் மற்றும் பதற்றத்தைக் கொண்டிருப்பதாகத் தெரிவிப்பதும் கண்டறியப்பட்டுள்ளது. நீண்டகால பரீட்சை தயாரிப்பினால் ஏற்படும் உளவியல் சோர்வு, தரம் ஆறு பாடத்திட்டத்திற்கு பழக்கப்படுவதில் உள்ள சிரமங்கள், வகுப்பு நேரங்கள் அதிகரிக்கப்பட்டமை மற்றும் பரீட்சைக்குப் பிந்திய கற்றல் உந்துதல் குறைவடைந்தமை ஆகியன முதன்மைக் காரணிகளாகப் பண்பறி முடிவுகள் மூலம் கண்டறியப்பட்டன. புலமைப்பரிசில் பரீட்சையைச் சுற்றியுள்ள கடுமையான போட்டித்தன்மை, மாணவர்களின் தொடர் கற்றலைப் பாதிக்கும் குறிப்பிடத்தக்க இடைமாறல் பின்னடைவுகளை உருவாக்குகிறது என இந்த ஆய்வு உறுதிசெய்கிறது. தரம் ஆறு மாணவர்களுக்கான வழிகாட்டல் மற்றும் ஆலோசனைச் சேவைகள், பெற்றோருக்கான விழிப்புணர்வுத் திட்டங்கள், ஆசிரியப் பயிற்சிகள் மற்றும் மாணவர்களை மீண்டும் கற்றலில் ஈடுசெய்வதற்கான நவீன கற்பித்தல் கருவிகளைப் பயன்படுத்துதல் போன்றவற்றை இந்த ஆய்வு பரிந்துரைக்கிறது. இவை இலங்கையின் ஆரம்பக் கல்வியில் அதிகப் பங்குகளைக் கொண்ட பரீட்சைகளால் ஏற்படும் மறைமுகப் பாதிப்புகளைப் புரிந்துகொள்வதற்குப் பங்களிக்கின்றன.

திறவுச்சொற்கள்: தரம் ஐந்து புலமைப்பரிசில் பரீட்சை, கற்றல் அடைவு, தரம் ஆறு மாணவர்கள், பரீட்சைக்குப் பிந்திய தாக்கங்கள், கல்வியல் காரணிகள்

இந்த ஆய்விற்கான வழிகாட்டல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக Jamila அவர்களுக்கு எனது நன்றியைத் தெரிவித்துக்கொள்கிறேன்.

ஆசிரியர் பயிற்சியின் போது பல்கலைக்கழக மாணவர்கள் எதிர்கொள்ளும் சவால்கள்

வேணுமிதா சந்திரன்
கல்வியியல் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20679@arts.pdn.ac.lk

சிறந்த ஆசிரியர்களை உருவாக்கும் செயன்முறையில், பல்கலைக்கழக மட்டத்தில் வழங்கப்படும் ஆசிரியர் பயிற்சியானது தவிர்க்க முடியாததொரு வாண்மை விருத்தி அங்கமாக விளங்குகின்றது. இதற்கமைவாக இவ்வாய்வானது, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகக் கல்வியியல் துறை மாணவர்கள் தமது ஆசிரியர் பயிற்சியின் போது எதிர்கொள்ளும் சவால்களை இனங்கண்டு அவற்றினைத் தீர்ப்பதற்கான பரிந்துரைகளை முன்வைப்பதைப் பிரதான நோக்கமாகக் கொண்டுள்ளது. இந்நோக்கத்தினை அடைந்து கொள்வதற்காகப் பயிற்சி ஆசிரியர்களிடமிருந்து மட்டுமல்லாமல் கல்விச் சமூகத்திலுள்ள பலரதும் கருத்துக்களை உள்ளடக்கிய ஒரு கலப்பு முறை ஆய்வாக இது மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளது. வசதி மாதிரி எடுப்பு முறையின் அடிப்படையில் 60 பயிற்சி ஆசிரியர்களுக்கு வினாக்கொத்து முறையிலும்இ எழுமாற்று மாதிரி எடுப்பின் அடிப்படையில் பல்கலைக்கழக விரிவுரையாளர்கள், பாடசாலை அதிபர்கள் மற்றும் பாடசாலை வழிகாட்டி ஆசிரியர்கள் ஐவர் வீதம் நேர்காணல் முறையிலும் இந்த ஆய்வில் நேரடியாக உள்வாங்கப்பட்டுள்ளனர். அளவு ரீதியான தரவுகள் Microsoft Excel மென்பொருள் மூலமாகவும் பண்பு ரீதியான தரவுகள் கருப்பொருள் பகுப்பாய்வு முறை மூலமாகவும் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளன. பண்புசார் பகுப்பாய்வினூடாக வகுப்பறை முகாமைத்துவச் சவால்கள், பயிற்சி ஆசிரியர்களின் உளவியல் ரீதியிலான சவால்கள், பாடசாலைச் சமூகத்துடனான சவால்கள் போன்ற பிரதாதன கருப்பொருள்களும் கண்டறியப்பட்டுள்ளன. ஆய்வு முடிவுகளின்படி, 85 சதவீதமானவர்கள்- பயிற்சி ஆசிரியர்களின் முன் அனுபவமின்மை, 78 சதவீதமானவர்கள்- கோட்பாட்டு அறிவுக்கும் பாடசாலை யதார்த்த நிலைக்கும் இடையிலான இடைவெளி, மற்றும் 91 சதவீதமானவர்கள்- வேலைப்பளுவால் ஏற்படும் உளவியல் அழுத்தங்களையும் பிரதான சவால்களாக எதிர்கொள்கின்றனர் என்பது உறுதிப்படுத்தப்பட்டுள்ளது. இச்சவால்களை நிவர்த்தி செய்யப் பல்கலைக்கழக மட்டத்தில் நுண்நிலைக் கற்பித்தல் பயிற்சிகளை அதிகரித்தல், பயிற்சி ஆசிரியர்களின் மேலதிக வேலைப்பளுவைக் குறைத்து உளவியல் வழிகாட்டல்களை வழங்குதல் மற்றும் பாடசாலை நிர்வாகத்திற்கும் பல்கலைக்கழகத்திற்கும் இடையிலான தொடர்பை வலுப்படுத்துதல் ஆகிய பிரதான பரிந்துரைகள், ஆய்வில் தரவளித்த 92 சதவீதமானோரின் கருத்துக்களின் அடிப்படையில் முன்வைக்கப்பட்டுள்ளன.

திறவுச் சொற்கள்: ஆசிரியர் பயிற்சி, கல்வியியல் துறை மாணவர்கள், கற்பித்தல் சவால்கள், வகுப்பறை முகாமைத்துவம், வாண்மை விருத்தி

எனக்கு சிறந்த முறையில் வழிகாட்டி மேற்பார்வை செய்த F.S.N. Mohamed அவர்களுக்கு மனமார்ந்த நன்றியை தெரிவித்துக் கொள்கிறேன

உயர்தர மாணவர்களின் கல்வி அடைவுமட்டத்தில் பெற்றோர்களின் கல்வித்தகைமை செல்வாக்குச் செலுத்தும் தாக்கம்

யோகராஜன் வேணுஜன்
கல்வியியல் துறை, கலைப்பீடம், பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்.
a20804@arts.pdn.ac.lk

கல்வியானது சமூக முன்னேற்றத்தின் அடிப்படையாக விளங்கவதோடு, ஒரு மாணவனின் கல்விப் பயணத்தைச் சீராக வடிவமைப்பதில் குடும்பப் பின்னணி மிக முக்கிய பங்கு வகிக்கின்றது. அந்தவகையில், உயர்தர மாணவர்களின் கல்வி அடைவு மட்டத்தில் பெற்றோர்களின் கல்வித் தகைமை எவ்வாறான செல்வாக்கைச் செலுத்துகின்றது என்பதைக் கண்டறிந்து, அதற்கான பரிந்துரைகளை முன்வைப்பதாக இவ்வாய்வு அமைந்துள்ளது. இவ்வாய்வானது வடமராட்சி கல்வி வலயத்தை அடிப்படையாகக் கொண்டு கரவெட்டி, மருதங்கேணி மற்றும் பருத்தித்துறை ஆகிய மூன்று கோட்டங்களை உள்ளடக்கிய 45 மாணவர்கள், 45 பெற்றோர்கள், 9 ஆசிரியர்கள் மற்றும் 3 அதிபர்களை உள்ளடக்கிய எழுமாற்று மாதிரித் தெரிவு முறையில் அமைந்த கலப்பு முறையிலான ஆய்வாகும். இதற்காக மாணவர்கள் மற்றும் பெற்றோர்களுக்கு வினாக்கொத்து முறையிலும், ஆசிரியர்கள் மற்றும் அதிபர்களுக்கு நேர்காணல் முறையிலும் தரவுகள் சேகரிக்கப்பட்டன. அளவுரீதியான தரவுகள் Microsoft Excel மென்பொருள் மூலமாகவும், பண்புரீதியான தரவுகள் கருப்பொருள் பகுப்பாய்வு முறை மூலமாகவும் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டன. பண்பு சார் பகுப்பாய்வினூடாக கற்றல் வழிகாட்டலும் கண்காணிப்பும், கற்றலில் வீட்டுச் சூழலின் தாக்கம் போன்றவை பிரதான கருப்பொருள்களாக கண்டறியப்பட்டுள்ளன. ஆய்வின் முடிவுகளாக, உயர்கல்வித் தகைமை கொண்ட பெற்றோர்களின் பிள்ளைகளில் 85 சதவீதமானோர் சிறந்த கற்றல் சூழலையும் எதிர்கால இலக்குகளுக்கான தெளிவான வழிகாட்டலையும் பெற்றுள்ளனர் என்பதும், குறைந்த கல்வித் தகைமை கொண்ட பெற்றோர்களின் பிள்ளைகளில் 70 சதவீதமானோர் போதிய வழிகாட்டலின்மையால் கற்றலில் பின்னடைவை எதிர்கொள்கின்றனர் என்பதும் பெறப்படுள்ளன. மேலும் மாணவர்களின் கல்வி அடைவை மேம்படுத்துவதற்காக பெற்றோர்களுக்கான விழிப்புணர்வுத் திட்டங்கள், சமூக அடிப்படையிலான கற்றல் மையங்கள் மற்றும் மாணவர்–ஆசிரியர்–பெற்றோர் முக்கோணத் தொடர்பு ஆகியவற்றை இவ்வாய்வு பரிந்துரைக்கிறது. இவற்றை செயற்படுத்தும் போது கல்வித்தகைமை குறைந்த பெற்றோர்களின் பிள்ளைகளும் கல்வியில் சிறந்த அடைவுமட்டத்தை அடைவர் என இந்த ஆய்வு வெளிப்படுத்துகின்றது.

திறவுச் சொற்கள்: உயர்தர மாணவர்கள், பெற்றோரின் கல்வித் தகைமை, கல்வி அடைவு மட்டம், வடமராட்சி கல்வி வலயம், கற்றல் சூழல்

எனக்கு சிறந்த முறையில் வழிகாட்டி மேற்பார்வை செய்த F.S.N.Mohamed அவர்களுக்கு மனமார்ந்த நன்றியை தெரிவித்துக் கொள்கிறேன

புதுக்குடியிருப்புக் கல்விக் கோட்ட கட்டிளமைப் பருவ மாணவர்களின் கற்றல் ஊக்க்தின் மீது ஆடம்பர பொருள் மீதான ஆர்வத்தின் தாக்கம்

சி. யாழவன்
கல்வியியல் துறை, பேராதனைப்பல்கலைக்கழகம்
a20870@arts.pdn.ac.lk

துரிதமான உலகமயமாக்கல், மற்றும் எண்ணிம ஊடகங்களின் பரவலான தாக்கம் ஆகியவற்றால் வகைப்படுத்தப்படும் தற்காலச் சூழலில், கட்டிளமைப் பருவ மாணவர்களிடையே வளர்ந்துவரும் பொருள் மீதான ஆர்வங்கள் கல்வி உளவியல் துறையில் ஒரு பிரச்சினையாக உருவெடுத்துள்ளன. இத்தகைய ஆர்வங்கள், மாணவர்களின் கற்றல்சார் அக ஊக்கி மற்றும் கல்விசார் ஈடுபாடு ஆகியவற்றை வடிவமைக்கக்கூடிய ஆற்றலைக் கொண்டுள்ளன. குறிப்பாக போருக்குப் பிற்பட்ட கிராமப்புறச் சூழல்களில் இதன் அனுபவபூர்வச் சான்றுகள் குறைவாகவே உள்ளன. இவ்வாய்வு, இலங்கையின் முல்லைத்தீவு மாவட்டம் புதுக்குடியிருப்புக் கல்விக் கோட்டத்தைச் சேர்ந்த கட்டிளமைப் பருவ மாணவர்களிடையே பொருள் மீதான ஆர்வங்கள், கற்றல்சார் அக ஊக்கி மற்றும் கல்விசார் ஈடுபாடு ஆகியவற்றுக்கிடையிலான இடைத்தொடர்புகளை ஆராய்வதை நோக்கமாகக் கொண்டுள்ளது. இவ் ஆய்வில் கலப்பு ஆய்வு வடிவமைப்பு (Mixed-Methods Research Design) பின்பற்றப்பட்டது. அளவுசார் அங்கத்தில் குறுக்குவெட்டு, இணைவு மற்றும் கணிப்பாய்வு அணுகுமுறைகள் பயன்படுத்தப்பட்டதோடு, அவற்றை சூழலியல் ரீதியில் விளக்குவதற்காக பண்புசார் ஆய்வும் இணைக்கப்பட்டது. நோக்க மாதிரித் தெரிவின் மூலம் 16–19 வயதுக்குட்பட்ட 100 கட்டிளமைப் பருவ மாணவர்கள் தெரிவுசெய்யப்பட்டனர். தரவு சேகரிப்புக்கு மூன்று தரப்படுத்தப்பட்ட கருவிகளான Material Values Scale, Academic Motivation Scale–High School ஆகியவை பயன்படுத்தப்பட்டன. பண்புசார் தரவுகள் மையக்குழுக் கலந்துரையாடல் மற்றும் அரைகட்டமைப்பு நேர்காணல்கள் மூலம் சேகரிக்கப்பட்டன. SPSS மென்பொருளில் Pearson இணைவுக் குணகம், independent sample t-tests மற்றும் எளிய linear regression போன்ற புள்ளியியல் பகுப்பாய்வுகள் மேற்கொள்ளப்பட்டன. ஆய்வின் முடிவுகள், கற்றல்சார் அக ஊக்கிக்கும் கல்விசார் ஈடுபாட்டிற்கும் இடையில் புள்ளியியல் ரீதியில் குறிப்பிடத்தக்க நடுத்தர வலிமையுள்ள நேர்க்கணியத் தொடர்பு ($r = .432$> $p < .001$> $r^2 = .187$) உள்ளதை வெளிப்படுத்தின. அதாவது, கல்விசார் ஈடுபாட்டில் காணப்படும் மாறுபாட்டில் சுமார் 18.7% அக ஊக்கியால் விளக்கப்படுகின்றது. மாறாக, பொருள்சார் மதிப்புக்களுக்கும் அக ஊக்கிக்கும் ($r = -.043$> $p = .674$), பொருள்சார் மதிப்புக்களுக்கும் கல்விசார் ஈடுபாட்டிற்கும் ($r = -.077$> $p = .448$) இடையில் நுட்பமான, குறிப்பிடத்தக்கதல்லாத தொடர்புகளே காணப்பட்டன. இது போருக்குப் பிற்பட்ட கிராமப்புறச் சூழலில் பொருள்சார் நாட்டங்கள் மாணவர்களின் கல்விச் செயற்பாட்டை நேரடியாகப் பாதிக்கவில்லை என்பதைச் சுட்டிக்காட்டுகின்றது. மேலும், மூன்று மாறிகளிலும் பால்நிலை அடிப்படையில் குறிப்பிடத்தக்க வேறுபாடுகள் காணப்படவில்லை. இவ் ஆய்வு முடிவுகள் கல்விசார் ஈடுபாட்டை வளர்ப்பதில் அக ஊக்கியின் மையப் பங்கினை வலியுறுத்துவதோடு, பொருள் மீதான ஆர்வம் பற்றிய கலாசாரச் சூழல்சார் விளக்கங்களின் முக்கியத்துவத்தையும் எடுத்துரைக்கின்றன. போருக்குப் பிற்பட்ட கல்விச் சூழல்களில் ஊக்க மேம்பாட்டுத் தலையீடுகளை வடிவமைக்க விரும்பும் கல்வியாளர்கள், கொள்கை வகுப்பாளர்களுக்கு இவ் ஆய்வு அனுபவபூர்வச் சான்றுகளை வழங்குகின்றது.

திறவுச் சொற்கள்: பொருள்சார் மதிப்புக்கள் அக ஊக்கி, கட்டிளமைப் பருவம்

எனது வழிகாட்டல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக விரிவுரையாளர் திரு.க. பாலஸ்ரீதரன் அவர்களுக்கு எனது நன்றிகளைத் தெரிவித்துக் கொள்கிறேன்.

ENGLISH

(M)OTHERS IN MYTH: A STUDY OF "UNMOTHERLY" WOMEN-FIGURES IN SELECTED SRI LANKAN NARRATIVES

R.W.M.R.R.R. Piyawardhana
Department of English, University of Peradeniya
a20510@arts.pdn.ac.lk

This research examines selected narratives surrounding three "unmotherly" women in Sri Lankan mythology; *Mohini*, *Bodilima*, and *Balagiri*. The present study intends to observe how the image of the "unmotherly" woman has been constructed in the mainstream Sri Lankan discourse and bases itself on the research question of why women who deviate from the stereotypical image of motherhood are being portrayed as demons in common discourse. This research focuses on written and oral narratives, formal and informal interviews, films, songs, cosplays, and comic skits about these figures. This study aims to fill the gap in analyses of these selected figures in terms of their "unmotherliness" by analysing the discursive construction of these women. The theories of Malathi de Alwis, Michel Foucault, Louis Althusser, Friederike Schmiga, Roland Barthes, and Claude Lévi-Strauss serve as the theoretical base of the study. Given the common understandings of these figures as mythical creatures, this study looks at how these myths serve as a reflection of the Lankan society's view on a woman that is "unmotherly". This study argues that the narratives surrounding these figures have been shaped by discourses and various ideological factors rather than by any inherent characteristic that would classify a woman as "unmotherly" and also that the narratives surrounding these figures reflect how the Lankan society views a motherhood that is unconventional.

Keywords: Myth, unmotherly, ideal mother, discourse, woman

I wish to acknowledge Nishani Jayaweera for her guidance and supervision.

‘BEING BOMBADIL’: INTERPRETING TOM BOMBADIL FROM *THE LORD OF THE RINGS* THROUGH BUDDHIST-INFORMED CONCEPTS OF NON-ATTACHMENT AND NON-SELF

W.M.T.U.K. Weerasinghe,
Department of English, University of Peradeniya
a20826@arts.pdn.ac.lk

The present study is a qualitative textual analysis of the characterisation of Tom Bombadil in J.R.R. Tolkien's *The Lord of the Rings (LOTR)* with a special focus on Buddhist-informed concepts of ‘non-attachment’ and ‘non-self.’ Among the many enigmatic figures that populate the Tolkien legendarium, few have inspired as much speculation and interpretive debate as Tom Bombadil. Existing scholarship has predominantly examined Bombadil through Christian and Pagan frameworks. While some work examines Bombadil using Buddhist-informed concepts within Tolkien scholarship, such studies remain scarce. This study adopts a reader-response approach and a Buddhist-informed perspective to address this gap in the scholarship. The study is guided by the research question of whether Bombadil and Buddhism, despite emerging from different cultural and philosophical traditions, converge on the concepts of ‘non-attachment’ and ‘non-self.’ Tom Bombadil is an enigmatic character encountered by the hobbits in the Old Forest, occupying a liminal space outside the mainstream structures of power in the *LOTR*. This position has led scholars to use Bombadil to challenge the dualisms embodied in the conflict over the One Ring in Tolkien’s universe (Sprouse; Raja). This study’s analysis draws from the theoretical frameworks of Mikhail Bakhtin’s carnivalesque, Victor Turner’s liminality, and Jacques Derrida’s différance to argue that Bombadil’s liminal positioning and resistance to a fixed identity resonate with the concepts of non-attachment and non-self, offering a Buddhist-informed perspective on Bombadil’s enduring interpretive openness.

Keywords: Tolkien Studies, Buddhist-informed discourse, non-attachment, non-self, différance

I wish to acknowledge Nishani Jayaweera for her guidance and supervision.

THE ARWI LANGUAGE AND THE CONSTRUCTION OF SRI LANKAN MUSLIM IDENTITY

F.H. Hatheem
Department of English, University of Peradeniya
a20ai892@arts.pdn.ac.lk

Sri Lanka, located in the Indian Ocean, has served as a major hub for maritime trade for over 2,000 years, attracting traders from all around the world. Arab traders, in particular, frequented this island for its rich natural resources. The constant contact between Arab traders and local Muslim communities eventually gave rise to 'Arwi', which is a hybrid language spoken in Tamil but written in the Arabic script. This study examines the historical trajectory of Arwi in Sri Lanka and its impact on the construction of Sri Lankan Muslim identity. Adopting a qualitative framework, the study utilises primary data gathered through semi-structured interviews alongside secondary data derived through textual and linguistic analyses, grounded in the theoretical perspectives of Carmen Fought, Pierre Bourdieu, Benedict Anderson and Joshua Fishman. The findings reveal that in the past Arwi had been an integral part of the local Muslim community, especially among Muslim women who are believed to be the custodians of Arwi. However, the use of Arwi gradually declined and is at present largely confined to religious, educational and limited cultural domains. The study concludes that the current geo-political shifts depict a rising demand for the revival of Arwi among the younger generations and an embracing of Arwi as part of Sri Lankan Muslim identity, suggesting a new phase in the island's multi-ethnic and multi-linguistic environment.

Keywords: Arwi, hybrid language, Muslim women, Muslim identity, Sri Lankan Muslim

I wish to acknowledge Sachini Marasinghe for her guidance and supervision.

VOICING DISTRESS: A DISCOURSE STUDY ON THE POLICY, REPRESENTATION, AND STUDENT EXPERIENCE PERTAINING TO MENTAL HEALTH AT THE UNIVERSITY OF PERADENIYA

K.V.S. Kahatapitigama
Department of English, University of Peradeniya
a20ai899@arts.pdn.ac.lk

Even though mental health has received increasing attention at the University of Peradeniya, it remains unclear how institutional support is provided, how it operates, and to what extent the students benefit from it. Students may require formal accommodations, such as exam adjustments, deadline extensions, flexible attendance, and other organisational support during their studies. This study examines how mental health is understood, discussed, and addressed at the university. The study explores perceptions with regard to mental health support and gaps between policy and the real experiences among the students and other stakeholders. This study, which falls within the category of discourse analysis, follows a qualitative approach. It focuses on how mental health is understood, spoken about, and organised within the university. The analysis is based on a set of narratives elicited through semi-structured interviews and conversations with students, administrators, counsellors, and lecturers. Institutional documents, including policy-related documents, will also be analysed from a discourse analysis perspective. The findings so far reveal that although mental health accommodations are mentioned in the disability guidelines, the students may not view them as clearly established university policy. CaPSU and Roberosia Society represent existing support systems within the university, yet the students' understanding of support is often tied to informal lecturer-based arrangements, such as deadline extensions. The findings reveal gaps between university practices, policies, and students' real experiences. Addressing mental health requires examining broader systems that impact support access.

Keywords: University of Peradeniya, mental health discourse, student experience, institutional recognition, policy and practice

I wish to acknowledge N.M. Kalugampitiya for his guidance and supervision.

NARRATING THE FORT: OFFICIAL NARRATIVES, LIVED EXPERIENCE AND THE COST OF HERITAGE AT GALLE FORT

Deshan Lorensu Hewa
Department of English, University of Peradeniya
a20ai936@arts.pdn.ac.lk

This study approaches Galle Fort, Sri Lanka's largest fully walled town and a UNESCO World Heritage Site, as a living community and a walled settlement in which multi-ethnic, multilingual residents continue to inhabit, negotiate, and contest the meanings of their space. Displacement within the Fort is understood as an active, ongoing process, one through which residents are still losing ground even as the structures around them are declared preserved. The central question of this research is as follows: at what human, economic, and discursive cost is the aesthetic image of Galle Fort produced and sustained, and for whom? Drawing on Henri Lefebvre's theorisation of space as socially produced and perpetually contested, and on Edward Said's account of how discourse selectively aestheticises and silences, the study examines how official heritage narratives construct an image of the Fort. This image, the study argues, conceals the labour, loss, and displacement on which it depends. Methodologically, the research is grounded in semi-structured interviews with residents, inhabitants who were evicted from the Fort, and institutional actors. It also draws on archival and visual analysis of museum displays and heritage maps, alongside attention to the voices of the Fort's displaced residents, as well as observational fieldwork conducted within the Fort. The findings indicate that displacement proceeds not through conflict but through consensus. Heritage regulation, while intended to protect the built environment, disproportionately burdens lower-income residents, who are displaced even as the structures they once inhabited are preserved. The 2004 tsunami, the Fort's most devastating collective trauma, is found to be largely unmarked within its official memory, while residents' own experiences of loss are increasingly aestheticised and reabsorbed as heritage. It is concluded that the Fort's narrative of preservation success obscures a parallel and ongoing history of social cost, and that an understanding of heritage as a structurally uneven process requires sustained attention to those who bear that burden.

Keywords: Galle Fort, gentrification, heritage narratives, displacement, spatial regulation

I wish to acknowledge Sachini Marasinghe for her guidance and supervision.

COSTUMING IDENTITY: GENDER PERFORMANCE IN THE SRI LANKAN COSPLAY COMMUNITY

W.M.K.T Wijekoon
Department of English, University of Peradeniya
a20ai941@arts.pdn.ac.lk

'Cosplay', which derives from the words 'costume' and 'play', is the art of embodying a fictional character and is a form of self-expression. Those who engage in 'cosplaying' are called 'cosplayers'. While existing research is primarily based on the experiences of American cosplayers from diverse racial and cultural backgrounds, limited attention has been paid to how dynamics such as gender and identity operate within non-Western cosplay communities, such as Sri Lanka. This study explores the performance, expression, and regulation of gender identities within the Sri Lankan cosplay community through costuming practices, with a particular focus on cosplay acts such as cross-dressing and other gendered performances. Cosplay, which was once a niche hobby in Sri Lanka, appears to have entered the mainstream. As the community continues to grow, there is a need to develop scholarly understandings of how cosplayers construct, negotiate, and express their gender identities through costume and performance. This qualitative research examines the lived experiences of cosplayers by conducting semi-structured interviews with cosplayers in Sri Lanka, and these data will be analysed thematically. In this study, I will draw mainly on Judith Butler's theory of gender performativity, Stephen Greenblatt's concept of self-fashioning, and Michel Foucault's understanding of surveillance and regulation. Roland Barthes' concept of "Myth" and Homi K. Bhabha's concept of the "Third Space" will be used as supporting analytical lenses. Cosplay culture is a global phenomenon that has been adapted and reinterpreted by Sri Lankan cosplayers. While contributing to the existing scholarship on cosplay, gender identity, and self-expression, the study will provide insights into how Sri Lankan cosplayers engage with a global cultural practice while navigating local socio-cultural expectations surrounding gender and identity.

Keywords: Cosplay, cosplayers, gender performativity, cross-dressing, self-expression

I wish to acknowledge Kanchuka Dharmasiri for her guidance and supervision.

FINE ARTS

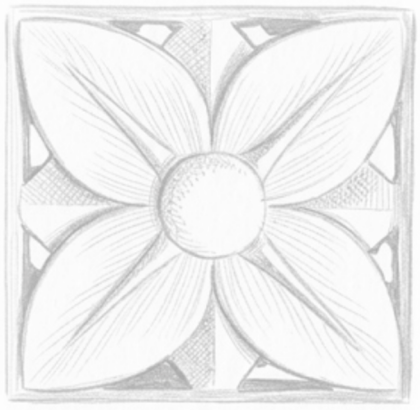

A STUDY ON THE PRESENTATION OF NORTH INDIAN RHYTHMS USING WESTERN INSTRUMENTATION

Y.M.I.I. Bandara
Department of Fine Arts, University of Peradeniya
a20085@arts.pdn.ac.lk

The tabla is one of the most widely used membranophone percussion instruments in the international music arena today. Based on this, the present study addresses the following research problem: 'What methods and techniques can be applied to represent tabla bols in the Hindustani system using Western staff notation?' The primary objectives of this research are to identify methods of adapting North Indian rhythmic patterns and compositions to Western notation, to investigate the historical development of North Indian rhythmic notation systems, and to conduct a comparative and analytical study of Eastern and Western notation practices. This study is academically significant because limited systematic research has been conducted on the notation of tabla compositions in relation to Western music notation. Employing a qualitative research methodology, primary data were collected through the analysis of musical scores, interviews, questionnaires, and practice-based observations. Secondary data were gathered through literature reviews and online sources. The collected data were analysed using a correlational analytical framework. The research focuses on the adaptation of major Hindustani talas, including Teental, Dadra, Keharwa, Jhaptaal, Deepchandi, Ektaal, and Rupak, into the framework of Western notation. The study examines how these talas can be represented on the lines and spaces of the grand staff, how Western note values may be assigned to rhythmic units, and how rests can be utilised in the transcription of tabla bols into Western notation. Furthermore, the study explores how selected Western music time signatures can be used to notate Hindustani talas and how the number of matras (beats) and their values within each vibhag (section) can be represented using Western staff notation. Through this approach, the study proposes a systematic method for adapting Hindustani tabla bols to the Western staff notation system while preserving the rhythmic integrity of the original compositions.

Keywords: *Tabla Bols*, Hindustani *Vibhag*, matras, time signature, Western notation

I wish to acknowledge L. Seneheweera, M. Alawathukotuwa and N. Senevirathne for their guidance and supervision.

A STUDY OF SOCIAL OCCUPATIONS DEPICTED IN TEMPLE MURALS OF THE KANDYAN TRADITION (BASED ON SELECTED TEMPLE MURALS)

H. A. K. Darshani
Department of Fine Arts, University of Peradeniya, Peradeniya
a20119@arts.pdn.ac.lk

Sri Lankan temple mural art was established during the eighteenth-century Kandyan Kingdom period with a unique religious and cultural revival. This style of painting served as a major communication tool for popularising religious stories and information, and the artists incorporated the social environment in which they lived into the paintings. This research primarily investigates the social professions depicted in the murals of the Kandyan tradition and the occupational identities constructed through them. The basic assumption of this study is that the painting art of the Kandyan tradition visually records social stratification, rather than simply creating an ideal world. The samples of this research were paintings from the Karagampitiya Subodharamaya, Kathaluwa Purwaramaya, and Kotte Rajamaha Viharaya. It can be observed that the Sri Lankan social structure changed in the face of foreign cultural and economic influences, especially in the eighteenth and nineteenth centuries, and that these changes were reflected in the paintings through professional representations. Using a qualitative research methodology, the study examined the content features, image grammar, and professional tools of the paintings using formal and contextual analysis methods. According to the findings, the artists have depicted trade, seafaring, labour, and service occupations in great detail when depicting Jataka tales. Especially through paintings of temples such as Kathaluwa and Karagampitiya, the artist has subtly depicted the class and professional divisions of the time, as well as the characters' clothing and postures. Finally, it can be concluded that the temple murals of the Kandyan tradition are valuable visual sources and historical documents for identifying the evolution of occupational identities and social strata of the time.

Keywords: Kandyan tradition, social occupations, occupational identity, contextual study, temple murals

I wish to acknowledge W.M.P.S. Bandara for his guidance and supervision

AN ANALYTICAL STUDY OF THE COSTUMES AND ORNAMENTS OF THE MAJESTIC TUSKER CARRYING THE SACRED CASKET IN THE DALADA PERAHERA

W. A. Ishara Deshani
Department of Fine Arts, University of Peradeniya
a20130@arts.pdn.ac.lk

As human culture evolved, clothing transcended its role as a basic necessity and became a marker of social status. In the Kandy Esala Perahera, costumes serve as unique cultural signifiers. The costumes and ornaments of the tusker carrying the Sacred Casket extend far beyond mere external decoration; they represent a powerful visual expression and constitute a complex semiotic system that reflects socio-cultural identity. Accordingly, this research investigates how the social, cultural, political, economic, and technological contexts from the eighteenth century to the present have influenced the chronological evolution of the casket-bearing tusker's costumes and ornaments. While the primary objective of this study is to examine the chronological changes in the attire of the auspicious tusker, the secondary objectives are to identify traditional motifs, craftsmanship techniques, the impact of cultural encounters, and the semiotic systems embedded within these costumes. This study is based on a qualitative research methodology. Data were collected from both primary and secondary sources and analysed systematically using formalist and contextual approaches. The findings reveal that, in the past, under royal patronage and strong religious devotion, costumes were used as a powerful medium to symbolise the state's reverence for the Sacred Tooth Relic. Furthermore, in the absence of modern lighting, traditional decorative elements such as Piththala Bokkalam (brass sequins) were used to create a shimmering effect under the light of pandam (torches). However, in the contemporary era, the Perahera has increasingly become a performing-arts spectacle that receives growing patronage from wealthy commercial entities. Combined with modern electrical lighting and technological advancements, these developments have shifted human motivations and intentions. Consequently, traditional cultural heritage has been increasingly modified, and the raw materials, colours, motifs, and external decorative features of these costumes and ornaments have undergone significant chronological transformation.

***Keywords*:** chronological change, tusker costumes, Perahera culture, semiotic systems, socio-cultural identity

I wish to acknowledge W.M.P.S. Bandara for his guidance and supervision

AN ANALYTICAL STUDY OF VISUAL ILLUSTRATIONS IN SYBIL WETTASINGHE'S CHILDREN'S STORIES WITH REFERENCE TO SELECTED CHILDREN'S ILLUSTRATED WORKS

W.W.B.M. Upuli Ishanka
Department of Fine Arts, University of Peradeniya
uiwijesundara2001@gmail.com

Children's literature blends text and visual imagery to engage young readers, with illustrations playing a key role in attracting children to books and facilitating their understanding of the content. In Sri Lanka, Sybil Wettasinghe stands out as a prominent author and illustrator whose work has significantly contributed to the aesthetic and psychological development of children for over seventy years. Her distinctive illustration style, infused with local cultural elements, has appealed to both local and international audiences. One notable work, *Kuda Hora* (The Umbrella Thief), exemplifies her capacity to resonate with children globally. For illustrators in children's literature, a profound understanding of child psychology is essential, as it shapes their approach to visual strategies such as colour use, line manipulation, composition, and emotional character expression tailored to various developmental stages. This analytical study, focusing on selected works by Wettasinghe, seeks to explore her illustration techniques through a child psychology lens. It poses the research question: 'What are the visual strategies used by Sybil Wettasinghe to create children's story illustrations in a child-mind-friendly manner?' Utilising a qualitative research methodology focused on visual content analysis, the study examines selected children's illustrated books by Wettasinghe through theoretical frameworks derived from the works of Viktor Lowenfeld, Jean Piaget and Lev Vygotsky. The findings suggest that Wettasinghe's artwork is intricately connected to children's cognitive and artistic development. In conclusion, Wettasinghe's artistic success stems from her ability to view the world from a child's perspective, transforming familiar sociocultural elements into a visual narrative that aligns with children's cognitive frameworks through simple lines, vivid colours, inherent textures, and pronounced emotions. This alignment effectively demonstrates her understanding of children's minds, culminating in a profound impact on their literary experiences.

Keywords: Sybil Wettasinghe, children's story illustrations, child psychology, visual communication, local identity

I wish to acknowledge W.M.P.S. Bandara for his guidance and supervision.

VISUAL MEDIA PSYCHOTHERAPY IN SRI LANKA: AN ANALYTICAL STUDY ON THE CURRENT STATUS AND FUTURE POSSIBILITIES

K.P.C.J. Perera
Department of Fine Arts, University of Peradeniya
a20500@arts.pdn.ac.lk

Visual media psychotherapy (VMT) in the modern sense is relatively new to Sri Lanka. The use of visual media, such as painting, film-making, photography, and video art for therapeutic purposes, is still in its very early stages in the country. This field remains largely unexplored and has yet to be established at the institutional level within the Sri Lankan mental health sector. This research explores the current status and future possibilities of visual media psychotherapy in Sri Lanka. Furthermore, by exploring the psychotherapeutic principles of visual media embedded in traditional Sri Lankan healing rituals (*Shanthikarma*), this study proposes culturally adapted methods for promoting mental well-being at the community level. The research methodology adopted a mixed-methods approach, integrating both qualitative and quantitative techniques. Primary data were collected through in-depth interviews with psychotherapists and traditional healing ritual artists (*Gurunnansela*), as well as through non-participant observations. Secondary data were collected from books, websites, and video recordings. The collected data were analysed using thematic analysis and a phenomenological approach. The findings reveal that visual media psychotherapy in Sri Lanka is not yet established within a formal institutional framework, and while there are challenges to its development, there is significant potential for its growth. Notably, this study confirms that integrating the visual elements of local traditional healing rituals into modern psychotherapy can enhance community-level mental well-being and facilitate the adoption of culturally compatible therapeutic practices.

Keywords: visual media psychotherapy, healing rituals, visual symbols, cultural adaptation

I wish to acknowledge Sudesh Mantillake and Saroj Jayasinghe for their guidance and supervision.

SRI LANKAN CINEMA PRESERVATION AND ITS CHALLENGES

M.D. Dilshani Piyumika
Department of Fine Arts, University of Peradeniya
dilshanimahawaththa@gmail.com

Conservation is the set of measures taken to protect and preserve natural resources, the environment, and tangible and intangible heritage. Cinema conservation is an important aspect of preserving works of art and culture. Cinema is part of intangible cultural heritage. Cinema conservation, relating to cinema as a powerful audiovisual medium, involves the preservation of old and valuable films, historical materials related to cinema, and the human cultural environment associated with them for future generations. In Sri Lanka, cinema conservation operates under an informal system. Although the country's cinema is preserved to some extent through the intervention of both the public and private sectors, there is no formal institutionalised system. Due to decades of neglect, inadequate conservation policies, climate change, and institutional constraints, Sri Lankan films are at risk of deterioration and loss. Another important aspect of cinema conservation is the preservation of human culture. The main research question of this study is: 'What are the challenges faced in the conservation of Sri Lankan cinema, including human, technical, political, economic, legal, and regulatory challenges?' The aim of this study is to identify the problems existing in Sri Lankan cinema conservation and to identify the challenges faced by Sri Lankan cinema through a comparative study of international cinema conservation methods. A qualitative research methodology was primarily used for this study. Primary data were collected through field studies and interviews, while literature reviews served as secondary sources. The findings confirmed that there is still no proper methodology to preserve Sri Lankan cinema, that the existing institutions are following a slow conservation process, that although resources are available, the relevant officials do not possess the necessary technical knowledge, and that government support is also insufficient. The research introduced a proposal that includes a formal conservation methodology to minimise the existing problems in preserving Sri Lankan cinema and proposed the necessary steps to protect Sri Lanka's cinematic heritage.

***Keywords*:** cinema preservation, intangible cultural heritage, Sri Lankan cinema, cinema heritage

I wish to acknowledge W.M.P.S. Bandara for his guidance and supervision.

THE MURALS OF DAMBULLA VIHARAYA: CONFLICT RECONCILIATION

K.H.M.M.S. Premachandra
Department of Fine Arts, University of Peradeniya
a20521@arts.pdn.ac.lk

The Kandyan tradition of temple wall paintings, spanning from the 17th to the 18th century, can be identified not merely as an aesthetic expression, but as a strategic tool utilised to reconcile contemporary social, political, and religious conflicts. The objective of this study is to examine how King Kirti Sri Rajasinha, a ruler of the Nayakkar lineage, strategically employed visual art to resolve the socio-political conflicts prevalent during his reign. To achieve this, thematic wall paintings such as Mara Parajaya, Vijayagamanaya, Mahindagamanaya, the Dutugemunu-Elara War, Skanda and Ganesha, and the Enshrining of Relics at Ruwanwelisaya are utilised as sample paintings. This research is a qualitative, data-driven analytical study. While formalistic and contextual methods were applied for data analysis, visual observation and field studies were employed as the primary data collection methods. The research problem examines how King Kirti Sri Rajasinha utilised temple wall paintings as a tool to mitigate the socio-cultural and political challenges he encountered. Among the paintings found at the Dambulla Temple, specific artworks are highly significant: the depiction of the Dutugemunu–Elara War portraying King Dutugemunu's victory over King Elara, the painting depicting King Kirti Sri Rajasinha in the same position as the deities Kataragama and Vibhishana, and the Enshrining of Relics at Ruwanwelisaya painting, which depicts King Kirti Sri Rajasinha standing directly behind King Dutugemunu. Furthermore, the portrayal of Mara Parajaya holding firearms reflects the prevailing Buddhist socio-political context of the era. Through the analysis of these temple murals, it can be inferred that this continuous religious patronage extended by King Kirti Sri Rajasinha at the Dambulla Temple enabled him to secure the trust and allegiance of the Buddhist populace as a devout Buddhist monarch. Another key finding is that these wall paintings symbolically convey messages of restoring peace and justice to resolve the socio-political conflicts of the period. It can be concluded that visual art was strategically deployed within a crisis-ridden, Buddhist-centric social landscape for ideological control, conflict reconciliation, and state stabilisation.

Keywords: conflict, Dambulla Viharaya, King Kirti Sri Rajasinha, reconciliation, visual art

I wish to acknowledge W.M.P.S. Bandara for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE ARTWORK ASSOCIATED WITH PALM LEAF MANUSCRIPTS OF THE KANDYAN ERA (BASED ON THE PALM LEAF MANUSCRIPTS IN THE LIBRARY OF THE SRI DALADA MALIGAWA)

Rev. Helambagahawaththe Dhammananda
Department of Fine Arts, University of Peradeniya.
a20602@arts.pdn.ac.lk

The Kandyan era is widely recognised as a distinctive and highly significant period in the history of Sri Lankan art. While Kandyan painting initially displayed a somewhat uniform and standardised style, it later evolved into a diverse range of artistic genres. Alongside the era's famous temple murals, contemporary palm-leaf manuscript writing and decoration also showcase remarkable craftsmanship. A primary feature that reflects both the external beauty and the preservation of a palm-leaf manuscript is its cover (Pitakamba). Moving beyond its purely functional purpose of protecting the pages, the cover developed into a canvas for rich artistic expression. As studies on manuscript-based artwork remain relatively limited, the primary objective of this research is to critically examine the illustrations found on both the outer covers and the inner leaves of Kandyan-period palm-leaf manuscripts. Different types of covers were used for these manuscripts depending on their purpose and ownership. Wooden covers were typically crafted for everyday use, while ivory covers were reserved for royal collections and prominent temples. While early manuscript cover art was relatively simple, it eventually evolved to feature highly intricate decorative elements. The research question is: 'Is this manuscript-based artwork a direct extension of the broader Kandyan painting tradition, or did it develop independently as a distinct sub-genre?' A comparative analysis was conducted between Kandyan temple murals and manuscript illustrations to identify their similarities and differences. This study primarily employs a qualitative research methodology, with the manuscripts preserved in the library of the Sri Dalada Maligawa serving as the primary source material. Secondary sources included online articles, academic journals, and interviews with experts in the field. Ultimately, the study conducted a comparative, text- and image-based analysis of the artwork and concluded that the illustrations on Kandyan palm-leaf manuscript covers are indeed a direct extension of the traditional Kandyan mural painting style.

Keywords: genres, Kandyan era temple murals, palm leaf manuscript covers, Sri Dalada Maligawa

I wish to acknowledge W.M.P.S. Bandara for his guidance and supervision.

AN ANALYTICAL STUDY OF VISUAL ART THROUGH *DHVANI* THEORY AS AN EASTERN LITERARY CRITICAL CONCEPT: WITH REFERENCE TO THE "*MARA PARAJAYA"* MURAL

Rev. Poththewela Dhammasiri
Department of Fine Arts, University of Peradeniya
a20603@arts.pdn.ac.lk

In the Eastern world, several theories of literary criticism emerged across different eras, among which the Dhvani theory, introduced in the 8th century CE by Anandavardhana, is considered one of the most significant theories in Eastern literary criticism. The Dhvani concept, which explains the literary qualities that contribute to the interpretation of suggested meaning (*vyangyartha*) beyond the surface meaning of a creation, explains how each individual perceives and experiences a creation by aligning it with their own experiences. Accordingly, this research analyses a work of visual art based on the Dhvani theory. In doing so, the *Mara Parajaya* (Defeat of Mara) mural in the Dambulla, Degaldoruwa, Hindagala, and Lewella Gangaramaya temples is used as a visual art sample. The primary objective of this research is to present new interpretations of visual art through a multidisciplinary approach, analysing a visual artwork through a literary criticism concept and highlighting its aesthetic flavours (*rasa*). Furthermore, the research problem of this study is to examine how the Dhvani theory can be applied to critique a visual artwork. Using a qualitative research methodology, the murals were studied through archaeological field observations, using Dhvanyaloka and Dhvanyaloka-Locana as primary sources and other academic writings as secondary sources for data collection. The reader's experiences, the context of creation, external factors, sequence, location, and space all contribute to this suggestive quality. These characteristics can also be applied to generate aesthetic flavour and interpret meaning in a painting. Accordingly, the Buddhist conceptual framework related to the *Mara Parajaya* painting, the individuals with an understanding of it, the time period of its creation, social conditions, its positioning, and qualities such as colour, lines, and composition are important in achieving its suggested meaning. The amalgamation of these attributes generates the intended meaning and highest aesthetic flavour of the visual artwork Mara Parajaya, which can be concluded as the "visual dhvani" (*drushya dhvani*) of a visual poem.

***Keywords*:** Anandavardhana, visual poetry, *Dhvani* theory, *Mara Parajaya*, *Vyangyartha*

I wish to acknowledge W.M.P.S. Bandara for his guidance and supervision.

A STUDY ON THE USE OF THE LION SYMBOL ASSOCIATED WITH VIHARA DOORWAYS WITH REFERENCE TO SELECTED TEMPLE DOORWAYS OF THE UPCOUNTRY AND LOW COUNTRY KANDYAN TRADITION

R.G.G. Shashini Vishalya Samaranayaka
Department of Fine Arts, University of Peradeniya
a20650@arts.pdn.ac.lk

In architecture, the doorway was not merely a point of entry but a structural element that generated diverse cultural, religious, and political meanings through various forms of decoration. Similarly, the lion symbol appears as a foundational animal icon in art history and was widely utilised in association with these architectural entrances. This use of the lion symbol can be observed near the temple doorways of both the Upcountry (*Udara*ta) and Low Country (*Pahatarata*) traditions of the Kandyan period. This research investigates whether these symbols were purely decorative elements or meaningful visual tools. Using a qualitative research methodology, the study gathered data from primary and secondary sources, analysing them through formal and contextual methods. Ultimately, the study concludes that, as the lion symbol represents bravery, majesty, superiority, royalty, power, protection, direction, splendour, nobility, sanctity, strength, nationhood, and Buddhist symbolism in both Eastern and Western contexts, its application in Kandyan temple doorways functioned as a meaningful visual tool. This usage was deeply rooted in Buddhist concepts, protective beliefs, and multicultural influences, with distinct variations emerging between Upcountry and Low Country temples due to foreign cultural contact and British artistic influence.

Keywords: doorway, Kandyan tradition, lion symbol, Low Country, temples

I wish to acknowledge W.M.P.S. Bandara for his guidance and supervision.

COLONIAL CULTURAL CHALLENGES AND RECONCILIATION THROUGH DEPICTIONS OF V*ESSANTARA JATAKAYA*

W.A.S.M. Wijesinghe
Department of Fine Arts, University of Peradeniya
a20860@arts.pdn.ac.lk

The Low-Country temple art, which emerged in the latter part of the 18th century, is a visual source that comments on the contemporary social, political, economic, and religious conditions. With the advent of colonisation, native identity declined over time. As a result, the bond between Buddhists and the temple weakened. This can be identified as a conflict that existed in that society. Along with the spread of Western culture and Christianisation in the country, people embraced Christianity and its cultural elements for targeted benefits. With the expansion of colonisation, the resulting social decline contributed to the alienation of Buddhists from the temple. The use of visual art as a tool to reconstruct this conflict is evident in the Low-Country temple murals. Among them, a special place belongs to the *Vessantara Jatakaya*. The main objective of this research is to examine how the *Vessantara Jatakaya* was used to reconstruct contemporary social conflicts and reflect the Low-Country socio-cultural, political, religious, and economic context. The research question is: 'Was the *Vessantara Jatakaya* used as a visual tool to reconstruct social conflicts within the Sri Lankan colonial cultural context?' A qualitative content analysis was conducted using the *Vessantara Jatakaya* murals found in the Low-Country temples of Totagamuva Sri Subhadrarama Maha Viharaya, Ambalangoda Sunandarama Maha Viharaya, Telwatta Totagamu Ratpat Rajamaha Viharaya, Kathaluwa Purvarama Maha Viharaya, and Dodanduwa Kumara Maha Viharaya as the research samples. The Bodhisattva's practice of giving (*Dana Paramita*) is depicted through the Vessantara Jatakaya, which is strongly emphasised in Low-Country temples of the same period. This highlights the value of giving and can be identified as a visual presentation against Western colonialism while re-emphasising declining Buddhist morality. Accordingly, it can be concluded that the Low-Country mural artist has used visual art as a tool to reconstruct contemporary conflicts.

Keywords: conflict, reconstruction, colonisation, *Vessantara Jatakaya,* cultural challenges

I wish to acknowledge W.M.P.S. Bandara for his guidance and supervision.

CONTEMPORARY SOCIO-CULTURAL AND POLITICAL IDEOLOGIES: SRI LANKAN THEATRE ARTS (BASED ON TWO SELECTED INDEPENDENT PLAY SCRIPTS)

R.M.D.S. Ranabahu
Department of Fine Arts, University of Peradeniya.
dimuthma20rms@gmail.com

Throughout different eras of human history, art and its social role have been interpreted through various theoretical approaches. Among these forms of artistic expression, theatre arts possess a unique identity because they continuously and directly question contemporary socio-political as well as cultural realities. Within the Sri Lankan context, theatre arts generate a multitude of social, cultural, and political perspectives among audiences, serving as a powerful ideological tool that provides social meaning far beyond mere aesthetic entertainment. The theoretical foundation of this study is rooted in Karl Marx's concept of ideology (Marxist Theory of Ideology). According to the Marxist approach, the economic relations of production form the 'base' of a society, which determines the cultural, religious, and political 'superstructure' (including art). Ruling forces disseminate ideologies through such superstructural tools to reinforce their dominance. The primary problem of this research is to investigate how contemporary playwrights utilise 'theatre grammar', comprising practical and symbolic elements such as lighting design, costume design, and theatrical music, to question or resist these existing dominant power structures, crises, and prevalent ideologies within their contemporary social contexts. To analyse this problem, this study adopts a qualitative research methodology. The primary texts selected for this research are two contemporary independent Sinhala playscripts: Secret Files by Indika Ferdinando and Ape Gedara Gini Thiyayida by Rajitha Dissanayake. The primary data consist of the respective playscripts and structured interviews conducted with the directors. Secondary data include a review of relevant academic texts, newspaper reports, criticisms, and journals. Formal and content analysis methods are employed to evaluate the collected data.

Keywords: ideology, Karl Marx, theatre grammar, *Ape Gedara Gini Thiyayida*, Secret Files

I wish to acknowledge W, M. P. S. Bsandara and R. Manupriya for their guidance and supervision.

පරිවර්තන නාට්‍ය කලාව හා ලංකා සමාජය
(සිවිල් යුධ සමයේ නිෂ්පාදිත තෝරාගත් නාට්‍ය හතරක් ඇසුරෙන් විග්‍රහ කර බැලීම.)

ඩී.එම්.එන්.අයි.එම්. දසනායක
ලලිතකලා අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20122@arts.pdn.ac.lk

වර්ෂ (1983) සිට (2009) දක්වා කාලයේ ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති සිවිල් යුධ සමය රටේ දේශපාලනයට, සමාජයට සහ සංස්කෘතියට ගැඹුරු බලපෑමක් ඇති කළ යුගයකි. මෙම කාලසීමාවේ නාට්‍යය ජනතා විරෝධයේ පිළිබිඹුවක් ලෙස ක්‍රියා කළ අතර, ඒ සඳහා පරිවර්තන නාට්‍යය කෘති මඟින් ශ්‍රී ලාංකේය සංදර්භයට ගැළපෙන පරිදි නැවත ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමක් සිදු විය. මෙම පර්යේෂණය, දිරිය මව සහ ඇගේ දරුවෝ, මකරා, යක්ෂාගමනය සහ ට්‍රෝජන් කාන්තාවෝ යන පරිවර්තන නාට්‍යය පිටපත් පාදක කරගනිමින් සිවිල් යුධ සමයේ නිෂ්පාදිත පරිවර්තන නාට්‍යය කලාවේ සමාජීය වැදගත්කම විමසන ලදි. ඉහත දැක්වූ නාට්‍ය පිටපත්වලින් යුධ සමයේ වූ බේදවාචකය, මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වීම්, කාන්තාවන් මුහුණ දුන් බේදනීය තත්ත්ව, බලයේ වූ දූෂිත ස්වභාවය සහ සමාජ අසාධාරණයන් කලාත්මකව නිරූපණය කර තිබේ. "මකරා" නාට්‍යයෙන් බලයෙහි වූ දූෂිත ස්වභාවය සහ සමාජ පීඩනය පිළිබඳවත් "දිරිය මව සහ ඇගේ දරුවෝ" නාට්‍යයෙන් යුද්ධයෙන් හටගන්න අවස්ථාව, අසරණකම, භාණ්ඩ හිඟකම ආදිය අසීමාන්තික ලෙස භාවිත කරමින් අනීතිකව, අධික ලාභ ලැබීම සහ කාන්තා ධෛර්යය පිළිබඳවත්, "යක්ෂාගමනය" නාට්‍යයෙන් මහා අපරාධකරුවන් සම්පූර්ණයෙන් නිරුවත් කොට හාස්‍යයට ලක්කිරීම පිළිබඳවත්, "ට්‍රෝජන් කාන්තාවෝ" නාට්‍යයෙන් යුද්ධයේදී කාන්තාවන් මුහුණ දුන් ලිංගික පීඩනය සහ එහි වූ ශෝකය පිළිබඳවත් අන්තර්ගත වේ. මෙම පරිවර්තන නාට්‍යය කෘති මඟින් ලාංකේය සමාජයේ පවතින ගැටලු විමසීමට ලක් කෙරෙයි. පරිවර්තකයින් මුල් කෘතිවල අන්තර්ගතය ශ්‍රී ලාංකේය සන්දර්භයට උචිත පරිදි එහි වූ සංස්කෘතික, දේශපාලනික කරුණු ගැළපෙන ආකාරයෙන් පරිවර්තනය කර එකී නාට්‍යය නිර්මාණය කර ඇත. මෙමඟින් රසිකයාට තම ප්‍රශ්න සහ ගැටලු පිළිබඳ පුළුල් දෘෂ්ටි කෝණයකින් විමසා බැලීමට හැකියාව ලැබෙයි. මෙම පර්යේෂණයෙන් අරමුණු වූයේ, සිවිල් යුධ සමයේ නිෂ්පාදිත පරිවර්තන නාට්‍යය, කලා නිර්මාණ ලෙස පමණක් නොව, සමාජය දෙස විවේචනාත්මකව බැලීමට පාදක වූ කලා මාධ්‍යයන් ලෙස නිරූපණය වන ආකාරය විශද කිරීමයි. මෙම පරිවර්තන නාට්‍යය යුද්ධයේ බේදවාචකය, මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය සහ සමාජ අසාධාරණයන්ට එරෙහිව හඬ නැගූ අතර, ශ්‍රී ලාංකේය නාට්‍යය කලාවේ සමාජ වගකීම ඉස්මතු කරන ලදි. මෙම නාට්‍යය පිටපත් මෙරට සමාජයේ සංස්කෘතික මතකය සහ ඓතිහාසික සත්‍යය පිළිබිඹු කිරීමට දායක වූ බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු වේ.

ප්‍රමුඛ පද: සිවිල් යුද්ධය, පරිවර්තන නාට්‍යය, සමාජය, දේශපාලනය, සංස්කෘතිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රියන්ත ෆොන්සේකාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

විමුක්ති ජයසුන්දර සහ කාව්‍යමය සිනමාව: ශ්‍රී ලාංකේය සිනමාවේ සුවිශේෂී සෞන්දර්ය මානයක් අනාවරණය කිරීම

කේ.ජී.පී.ඒ. කුමාර
ලලිත කලා අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
pawankoholangoda@gmail.com

ශ්‍රී ලාංකේය සිනමාව බහුලව ම රේඛීය ආඛ්‍යාන මත පදනම් වුව ද, විමුක්ති ජයසුන්දරගේ සිනමා භාවිතය ඊට හාත්පසින් ම වෙනස් වූ කාව්‍යමය ගුණාංගවලින් සමන්විත වේ. නමුත් මෙතෙක් ජයසුන්දරගේ සිනමාව ශාස්ත්‍රීය සංවාදයට බඳුන් වී ඇත්තේ, සමාජ යථාර්ථවාදී හෝ දේශපාලනික සිනමාවක් වශයෙන් පමණි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ, ඔහුගේ නිර්මාණ තුළ කාලය, නිහඬතාව සහ රූපය භාවිත කරන ආකාරය 'කාව්‍යමය සිනමාව' යන න්‍යායාත්මක රාමුව තුළ අර්ථකථනය කිරීමයි. මෙය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය මත පදනම් වේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස 'සුළඟ එනු පිණිස, 'Light in the Yellow Breathing Space' සහ 'සුළඟ ගිනි අරන්' යන චිත්‍රපටවල අන්තර්ගත විශ්ලේෂණයක් සිදු කෙරේ. අන්ද්‍රේ බසින්, ජිල්ස් ඩෙලූස්, යන න්‍යායචාර්යවරුන්ගේ සහ පියරේ පාඕලෝ පැසොලිනි, අන්ද්‍රේ තර්කොව්ස්කි යන ගෝලීය සිනමාකරුවන්ගේ න්‍යායන් මෙන්ම මහගම සේකරගේ රිද්මය පිළිබඳ දේශීය න්‍යායන් ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ලෙස මෙහි දී භාවිත වේ. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල මගින්, ජයසුන්දරගේ චිත්‍රපටවල එන දීර්ඝ දර්ශන සහ නිහඬතාව හුදෙක් හිඩැස් නොව, කාව්‍යමය අර්ථ සහ කාලය මූර්තිමත් කරන ප්‍රබල සංකේත බව හඳුනාගනු ලබන අතර, විමුක්ති ජයසුන්දර හුදු කතාන්තර කීම ඉක්මවා යමින් 'කාව්‍යමය මොහොතවල්' නිර්මාණය කරමින් සිය ආඛ්‍යානය තුළ කාව්‍යමය සංවේදනයට මුල් තැන දෙන බව අනාවරණය කෙරේ. තවද, ඔහු බටහිර කාව්‍යමය සිනමා ලක්ෂණ, ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතික හා පාරිසරික අංග සමඟ මුසු කරමින් දේශීය කාව්‍යමය සිනමා අනන්‍යතාවක් ගොඩනගන ආකාරය මෙයින් තහවුරු වේ. ඒ අනුව, විමුක්ති ජයසුන්දරගේ නිර්මාණ හුදු දේශපාලනික සිනමාවක් ලෙස පමණක් කියවීමෙන් ඔබ්බට ගොස්, එය සමාජ යථාර්ථවාදය අතික්‍රමණය කළ සුවිශේෂී දාර්ශනික හා කාව්‍යමය සෞන්දර්යයක් සහිත සිනමා සම්ප්‍රදායක් බවට නිගමනය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: කාව්‍යමය සිනමාව, විමුක්ති ජයසුන්දර, සිනමා සෞන්දර්යය, රූපය හා කාලය, රිද්මය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අතුල සමරකෝන්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ජන කලාව ආශ්‍රිත සංස්කෘතික අත්දැකීම් මඟින් සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය "සිව්සැට හා SICFF" කලා උත්සව ඇසුරින්

කේ. එස්. මාධවී
ලලිත කලා අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20397@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකික අස්පර්ශනීය සංස්කෘතික උරුමයේ මුල් බැසගත් ජන කලාව දේශීය ප්‍රජාවන්ගේ සංස්කෘතික අනන්‍යතාවන්, විශ්වාස පද්ධතින්, සමාජ වටිනාකම් මෙන් ම පාරිසරික දැනුම් පද්ධතින් විකාශනය කරන හා නිරූපණය කරන සංස්කෘතික ප්‍රකාශන ආකාරයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. ලෝකයේ සියවස් ගණනාවක් පුරා පැවත එන පැරණිතම ව්‍යාපාරයක් වන සංචාරක ව්‍යාපාරය ඔස්සේ ගොඩනැගුණු සංස්කෘතික සංචාරක ව්‍යාපාරය ශ්‍රී ලංකාවේ ජනරංග කලාව පදනම් කරගත් සංස්කෘතික අත්දැකීම්, සංචාරක ආකර්ෂණය සඳහා යොදා ගැනීම සම්බන්ධව මෙම පර්යේෂණයේ අවධානයට ලක්ව ඇත. ඒ සඳහා දේශීය ජන කලාංගයන්ගේ මූලිකත්වයෙන් පවත්වනු ලබන "සිව්සැට හා Sri Lanka International Folk Festival (SICFF) ජනකලා උත්සවයන්හි දායකත්වය හඳුනාගන්නා අතර පර්යේෂණයේ මුඛ්‍ය අරමුණ වූයේ, එම කලා උත්සව ඇසුරින් සංචාරකයන්ට ලබාදෙන සංස්කෘතික අත්දැකීම් විමර්ශනය මෙන් ම එම අත්දැකීම් සංස්කෘතික උරුම වටිනාකම් ආරක්ෂා කරමින් සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට දායක වන ආකාරය හඳුනා ගැනීමත් ය. එම සංස්කෘතික අත්දැකීම් එහිදී ඵලදායී ලෙස දායක කර ගනුයේ කෙසේ ද යන ගැටලුව අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශය භාවිතයෙන් සහභාගී නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ඔස්සේ දත්ත රැස් කෙරිණි. එම දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී Dean Maccannel ගේ "Stage Authenticity, Barbara Kirshenblatt ගේ "Destination Culture" හා අස්පර්ශනීය සංස්කෘතික උරුමයන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වූ 2003 යුනෙස්කෝ සම්මුතිය යොදා ගැනිණ. පර්යේෂණයේ අධ්‍යයනය අනුව ජනරංග කලාව ආශ්‍රිත අව්‍යාජ සංස්කෘතික අත්දැකීම් සංචාරක ආකර්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීම, දේශීය කලාකරුවන් සවි බල ගැන්වීම මෙන් ම අස්පර්ශනීය උරුම සංරක්ෂණය හා දේශීය සංස්කෘතිය ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් ප්‍රවර්ධනයට දායක වන අතර, ජන කලා උත්සව සංචාරක ප්‍රවර්ධනය සඳහා ඵලදායී උපායමාර්ගික මෙවලමක් ලෙස භාවිත කළ හැකි බව නිගමනය විය.

ප්‍රමුඛ පද - ජනරංග කලාව, සංස්කෘතික සංචාරක ව්‍යාපාරය, සංස්කෘතික උරුම අත්දැකීම්, සිව්සැට කලා උත්සවය, SICFF ජන කලා උළෙල

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුදේශ් මන්තිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

1990 දශකයේ සිංහල හාස්‍යමය චිත්‍රපට පිළිබඳව අධ්‍යයනයක්

ඩී.වී.පී රශ්මි
ලලිත කලා අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20569@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය සිනමා ඉතිහාසය තුළ 1990 දශකය යනු හාස්‍යමය සිංහල සිනමාව ප්‍රධාන ප්‍රවාහයක් ලෙස කැපී පෙනෙන ලෙස ඉස්මතු වූ වකවානුවකි. එකල පැවති සමාජ, දේශපාලන සහ ආර්ථික අර්බුද මෙන් ම රූපවාහිනී මාධ්‍යයේ ව්‍යාප්තිය හමුවේ සිනමා කර්මාන්තය මුහුණ දුන් කඩා වැටීම හමුවේ, පීඩාවට පත්ව සිටි ලාංකේය ප්‍රේක්ෂකයන්ට දෛනික ජීවිතයේ යථාර්ථයෙන් මිදී විනෝදාස්වාදයක් ලැබීමට එකල බිහිවූ හාස්‍යමය සිනමා නිර්මාණ කදිම පිටුවහලක් වූ අතර, එය වාණිජ සිනමාවේ පැවැත්ම උදෙසා ප්‍රධාන මෙවලමක් කරගැනීමේ ප්‍රවණතාවක් ද දක්නට ලැබිණි. එහෙත් මෙම චිත්‍රපට හුදෙක් වාණිජ ලේබලයන් මත පමණක් පදනම් වූවා ද නැතහොත් ඒවා තුළ හාස්‍යමය සිනමා ශානරීය ලක්ෂණ අන්තර්ගත වන්නේ ද යන්න පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයක් මෙතෙක් නිසි ලෙස සිදුවී නොමැත. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ 90 දශකයේ තිරගත වූ ශ්‍රී ලාංකේය සිංහල හාස්‍යමය චිත්‍රපට සැබැවින් ම හාස්‍යමය ශානරයට අන්තර්ගත කළ හැකි ද සහ ඒවා තුළ පවතින ව්‍යුහාත්මක ලක්ෂණ කවරේද යන්න විමර්ශනාත්මකව විමසා බැලීමයි. ගුණාත්මක දත්ත මත පදනම් වන අන්තර්ගත විශ්ලේෂණ ප්‍රවේශයක් (Content Analysis Method) ගත් මෙම අධ්‍යයනය සඳහා, 1990 දශකයට අයත් ප්‍රධාන හාස්‍යමය චිත්‍රපට නියැදියක් උපයෝගී කරගන්නා ලදී. රැස්කළ දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා ෆ්‍රෑන්ක් ක්‍රෘට්නික් (Frank Krutnik) සහ ස්ටීව් නීල්ගේ (Steve Neale) ආඛ්‍යානය සහ හාස්‍යමය ජවනිකා (Narrative vs. Gags) පිළිබඳ න්‍යායාත්මක ආකෘතිය භාවිත කරනු ලැබීය. පර්යේෂණයේ සොයාගැනීම්වලට අනුව, 90 දශකයේ සිංහල හාස්‍ය චිත්‍රපටවල ප්‍රධාන කථා ආඛ්‍යානය අභිබවා බන්දු-ටෙනිසන් සුසංයෝගයේ ශාරීරික රංගනයන් මත පදනම් වූ ස්වාධීන හාස්‍යමය ජවනිකා (Gags) සහ ස්ලැප්ස්ටික් (Slapstick) ලක්ෂණ ඉස්මතු වෙමින් සුවිශේෂී ශානරීය අනන්‍යතාවක් ගොඩනඟා ඇති බව පැහැදිලි විය. ඒ අනුව, මෙම අධ්‍යයනය මඟින් නිගමනය කරනු ලබන්නේ 1990 දශකයේ සිංහල හාස්‍යමය චිත්‍රපට යනු හුදෙක් සූත්‍රගත වාණිජ නිෂ්පාදනයන් පමණක් නොව, ඒවා සතු සුවිශේෂී ව්‍යුහාත්මක හා ශානරීය ලක්ෂණ සහිත හාස්‍යමය සිනමා ශානර ප්‍රවාහයක් බවයි.

ප්‍රමුඛ පද : 90 දශකයේ සිනමාව, හාස්‍යමය සිනමාව, ශානර න්‍යාය, ආඛ්‍යානය සහ හාස්‍යමය ජවනිකා, ස්ලැප්ස්ටික් කොමඩි

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුදේශ් මන්තිලකගෙන් හා අතුල සමරකෝන්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

බටහිර නර්තන චලන චිකිත්සාවේ සහ දේශීය උඩරට ශාන්තිකර්මවල සමනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ සංසන්දනාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඊ. ජී. චෙසිකා නිකේෂි සමරවික්‍රම
ලලිත කලා අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
chesikasamarawickrama@gmail.com

මිනිසාගේ ශාරීරික, මානසික සහ ආධ්‍යාත්මික සුවතාව උදෙසා පෙරදිග ලෝකයේ මෙන් ම අපරදිග ලෝකය තුළද, විවිධ ක්‍රමවේද භාවිත කර ඇත. අද වන විට කාර්ය බහුල ජීවන රටාවත් සමග ශාරීරික මෙන් ම මානසික සෞඛ්‍යය ද යහපත්ව පවත්වා ගැනීම මිනිසා සතු වගකීමක් බවට පත් ව ඇත. ඒ අනුව මෙම සන්දර්භය තුළ බටහිර නර්තන චලන චිකිත්සාව (Dance Movement Therapy) සහ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය උඩරට ශාන්තිකර්ම මගින් සිදුකරන සමනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ සංසන්දනාත්මක විමර්ශනයක් මෙම අධ්‍යයනය මගින් සිදු කරයි. මෙහිදී උඩරට ශාන්තිකර්ම යටතට කොහොඹා කංකාරි ශාන්තිකර්මය සහ උඩරට බලි ශාන්තිකර්මය ගෙන ඇති අතර මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වනුයේ, බටහිර නර්තන චලන චිකිත්සාවේ සහ දේශීය උඩරට ශාන්තිකර්මවල සමනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුවන්නේ කෙසේ ද? සහ ඒවායේ දක්නට ලැබෙන සමාන අසමානතා මොනවාද? යන්නයි. පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණු වනුයේ, බටහිර නර්තන චලන චිකිත්සාවේ සහ දේශීය උඩරට ශාන්තිකර්මවල සුවවීමේ ක්‍රියාවලිය හඳුනාගැනීම සහ එම ක්‍රියාවලිය අතර ඇති සමාන අසමානතා පිළිබඳ සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණයක් සිදු කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේද භාවිත කර ඇති අතර නිරීක්ෂණ, සහභාගීත්ව නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කර ඇත. එමෙන් ම ප්‍රකාශිත ග්‍රන්ථ, ශාස්ත්‍රීය සඟරා, පර්යේෂණ වාර්තා සහ වෙබ් අඩවි ඇසුරින් ද්විතීයික දත්ත රැස් කර විශ්ලේෂණය කර ඇත. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා Embodied Cognition and Phenomenology Theory, Ritual Theory and Performance Studies, Sensory Ethnography and Anthropology of the Senses, Somatic Theory ආදි න්‍යායන් භාවිත කර ඇත. මෙම ක්‍රමවේද දෙක සංස්කෘතික, දාර්ශනික සහ ආකෘතිමය වශයෙන් වෙනස්කම් දැක්වුව ද, මනස සහ කය මූලික කරගෙන ශාරීරික මානසික සුවතාව උදෙසා සමනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සිදු කිරීම මෙහි ප්‍රබල සමානකමක් වන අතර මෙහි ඇති ප්‍රබල වෙනස්කමක් වනුයේ, බටහිර නර්තන චලන චිකිත්සාව තුළ විද්‍යාව සහ මනෝ විද්‍යාව පදනම් සංකල්ප ඇති අතර ශාන්තිකර්මවල ඇත්තේ ඇදහිලි හා විශ්වාස පදනම් වූ ආධ්‍යාත්මික සංකල්පයකි.

ප්‍රමුඛ පද : නර්තන චලන චිකිත්සාව, කොහොඹා කංකාරි ශාන්තිකර්මය, උඩරට බලි ශාන්තිකර්මය, සමනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුදේශ් මන්තිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

යාතුකර්මීය සංවේදන අත්දැකීම් සමකාලීන රංග නිර්මාණයකට ගෙන ඒම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: කොහොඹා කංකාරිය ඇසුරෙන්

ඩී.ටී.කේ. සරත්චන්ද්‍ර
ලලිත කලා අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20680@arts.pdn.ac.lk

කොහොඹා කංකාරිය යනු, ශ්‍රී ලාංකේය යාතුකර්ම සම්ප්‍රදායේ වැදගත් යාතුකර්මයක් වන අතර එය බහු සංවේදනමය අත්දැකීම් මත ගොඩනැගුණු අභිවහන ක්ෂේත්‍රයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය. මෙම පර්යේෂණයෙහි අරමුණ වන්නේ කොහොඹා කංකාරිය තුළ දක්නට ලැබෙන සංවේදන අංග හඳුනාගෙන ඒවා සමකාලීන රංග නිර්මාණයකට දායක විය හැකි ආකාරය පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීමයි. ඒ අනුව කොහොඹා කංකාරිය තුළ දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන සංවේදන අංග මොනවා ද, ඒවා යාතුකර්මීය ව්‍යූහය තුළ කුමන කාර්යභාරයක් ඉටු කරන්නේ ද, ඒවා නවීන රංග නිර්මාණයක අර්ථ නිර්මාණයට දායක වන්නේ ද යන්න ගවේෂණය කරයි. යාතුකර්ම න්‍යාය, අභිවහන න්‍යාය හා සංවේදනීය ජනවාංශ විමර්ශනය යන න්‍යායාත්මක ප්‍රවේශයක් මගින් ඒවා කෙසේ විශ්ලේෂණය කළ හැකිද යන්න ගවේෂණය කරයි. මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරන අතර ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ, සහභාගිත්ව නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ග්‍රන්ථ හා ලේඛන මගින් දත්ත රැස්කර ඇත. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා වික්ටර් ටර්නර් හා කැතරින් බෙල්ගේ යාතුකර්ම න්‍යාය, රිචඩ් ශෙක්නර්ගෙ අභිවහන න්‍යාය සහ සාරා පින්ක්ගේ සංවේදනීය ජනවාංශ විමර්ශනය යන න්‍යායාත්මක රාමු භාවිත කර ඇත. මූලික සොයාගැනීම් අනුව ශබ්දය, චලනය, අවකාශය, දෘශ්‍ය අංග, ගන්ධය, රසය හා ප්‍රේක්ෂක සහභාගිත්වය එකිනෙකට සම්බන්ධ වෙමින් සමූහිය හා ශරීරානුගත සංවේදන අත්දැකීමක් නිර්මාණය කරන බව හෙළි විය. තව ද, මෙම සංවේදනමය අංග සමකාලීන රංග නිර්මාණයක් සඳහා නව සෞන්දර්යාත්මක ප්‍රවේශයකින් හා සංවේදන මූලික වූ අභිවහන ආකෘතියක් ගොඩනැගීමට හැකියාවක් ඇති බව අනාවරණය විය. එබැවින් කොහොඹා කංකාරියේ සංවේදනමය අත්දැකීම් සමකාලීන රංග කලාව තුළ භාවිත කිරීම මගින් නව රංගන අත්දැකීම් හා අර්ථ නිර්මාණය කිරීමේ හැකියාවක් පවතින බව මෙම පර්යේෂණය පෙන්වා දෙයි.

ප්‍රමුඛ පද: කොහොඹා කංකාරිය, සංවේදන අත්දැකීම්, යාතුකර්මීය අභිවහනය, සංවේදනීය ජනවාංශ, සමකාලීන රංග නිර්මාණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රියන්ත ෆොන්සේකාගෙන් හා සුදේශ් මන්තිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන පද්ධතියේ නාට්‍ය හා රංග කලාව පාසල් විෂය මාලාව තුළ රංග කලා චිකිත්සාව යොදා ගැනීමේ හැකියාවන් විමර්ශනය කිරීම

එස්.ඒ.එස්.කේ. සුබසිංහ
ලලිත කලා අධ්‍යයනාංගය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20752@arts.pdn.ac.lk

වත්මන් ශ්‍රී ලාංකේය පාසල් පද්ධතිය තුළ පවතින දැඩි තරගකාරී සහ විභාග කේන්ද්‍රීය අධ්‍යාපන රටාව හේතුවෙන්, සිසුන් මුහුණ දෙන මානසික ආතතිය, කාංසාව සහ චිත්තවේගීය බිඳවැටීම් කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගොස් ඇත. නාට්‍ය හා රංග කලාව විෂය මාලාව සතු ප්‍රායෝගික මෙවලම් සිසුන්ගේ චිත්තවේගීය සහ මනෝ විද්‍යාත්මක සුවතාවට දායක කරගත හැකි වුවද, ලාංකේය අධ්‍යාපන ප්‍රවේශය තුළ එහි 'චිකිත්සක විභවය' (Therapeutic Potential) කෙරෙහි මෙතෙක් ප්‍රමාණවත් ශාස්ත්‍රීය අවධානයක් යොමු වී නොමැත. 2016 වසරට සාපේක්ෂව 2024 වන විට මෙරට පාසල් සිසුන්ගේ කාංසාව, විශාදය, හුදෙකලාභාවය සහ සියදිවි නසා ගැනීමේ ප්‍රවණතා ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගොස් ඇති බව ජාතික හා ගෝලීය සෞඛ්‍ය සමීක්ෂණ වාර්තා සනාථ කරයි. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වන්නේ, ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් 6-13 ශ්‍රේණිවල නාට්‍ය හා රංග කලාව විෂය නිර්දේශයන්හි අන්තර්ගත ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් ජාත්‍යන්තර රංග කලා චිකිත්සක (Drama Therapy) න්‍යායන් සමඟ සැසඳීම සහ ඒවා පාසල් පන්ති කාමරය තුළ ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී පවතින අභියෝග විමර්ශනය කිරීමයි. සීමිත කාලරාමුව සැලකිල්ලට ගනිමින්, මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක සහ ප්‍රමාණාත්මක දත්ත මිශ්‍ර කරගත් ප්‍රවේශයක් භාවිත කරන ලදි. ඒ අනුව, ද්විතීයික දත්ත ලෙස වත්මන් විෂය නිර්දේශ, ගුරු මාර්ගෝපදේශ සහ රංග කලා චිකිත්සක න්‍යායාත්මක සාහිත්‍යය විශ්ලේෂණයට ලක් කෙරුණි. ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම සඳහා දිවයිනේ විවිධ පළාත් නියෝජනය කරන පාසල් නාට්‍ය ගුරුවරුන් ඉලක්ක කරගනිමින් Google Forms ඔස්සේ මාර්ගගත සමීක්ෂණයක් (Online Survey) පවත්වන ලදි. පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵලවලට අනුව. වත්මන් විෂය මාලාවේ එන භූමිකා රංගන, නාට්‍ය ක්‍රීඩා සහ සංවේදන අභ්‍යාසයන් රංග කලා චිකිත්සක මූලධර්ම සමඟ න්‍යායාත්මකව 70%කට වඩා සෘජුව ම බද්ධ වන බව පෙනී යයි. කෙසේ වෙතත්, පන්ති කාමරය තුළ පවතින සීමිත කාලවේලාව, භෞතික සම්පත් හිඟකම, ගුරුවරුන් සතු ප්‍රමාණවත් නොවන න්‍යායාත්මක පුහුණුව සහ විභාග ඉලක්ක කරගත් ඇගයීම රටාව හේතුවෙන් මෙම අභ්‍යාසයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ගුරුවරුන්ට බාධා එල්ල වී ඇත. අවසාන වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් නාට්‍ය විෂය මාලාව හුදෙක් සෞන්දර්යාත්මක රස විඳීනයට පමණක් සීමා නොකර, සිසුන්ගේ මානසික සුවතාව සුරකින ප්‍රායෝගික මෙවලමක් ලෙස ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය යෝජනා සහ මාර්ගෝපදේශ මාලාවක් මෙම අධ්‍යයනය මගින් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි.

ප්‍රමුඛ පද: නාට්‍ය හා රංග කලාව, රංග කලා චිකිත්සාව, විෂය මාලා විශ්ලේෂණය, ශිෂ්‍ය මානසික සුවතාව. ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් අධ්‍යාපනය.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රියන්ත ෆොන්සේකාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ළමා රැඳවියන්ගේ ශාරීරික හා මානසික සෞඛ්‍යය වර්ධනය කිරීම සඳහා කෙරෙන නර්තන පාදක මැදිහත්වීම: වේරවලවත්ත ළමා රැඳවුම් මධ්‍යස්ථාන ඇසුරිනි

එම්.ඒ.එච්.පි. හේමචන්ද්‍ර
ලලිත කලා අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
a20ai893@arts.pdn.ac.lk

වර්තමාන ගෝලීයකරණ සමාජය තුළ ළමා අපචාරීත්වය යනු, විවිධ සමාජ හා ආර්ථික සාධක මත පැනනැගුණු සංකීර්ණ මනෝවිද්‍යාත්මක අර්බුදයකි. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වන්නේ, වේරවලවත්ත ළමා රැඳවුම් මධ්‍යස්ථානයේ රැඳවියන්ගේ ශාරීරික හා මානසික සෞඛ්‍යය තත්ත්වයන් හඳුනා ගැනීම සහ නර්තන පාදක මැදිහත්වීම (Dance Based Intervention) මගින් එම තත්ත්වයන් වර්ධනය කරන්නේ කෙසේ ද යන්න විමර්ශනය කිරීමයි. පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය ඒකාබද්ධ කෙරුණු මිශ්‍ර ක්‍රමය (Mixed Method) භාවිත කර ඇත. ප්‍රාථමික දත්ත එක්රැස් කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර සටහන්, සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම්, නිරීක්ෂණ සහ ප්‍රශ්නාවලී උපයෝගී කර ගැනේ. න්‍යායාත්මක පදනම ලෙස Trauma Informed practice, Somatic Theory සහ Participatory Arts වැනි සංකල්ප භාවිත කර ඇත. සති 08 ක කාල රාමුවක් තුළ සැලසුම් කර ඇති මෙම වැඩසටහන සුදානම් වීමේ අදියර, නම්‍යශීලී බව හා ශරීර පාලනය වර්ධනය කරන ශාරීරික හුරු කිරීම්, ප්‍රකාශනවාදී නර්තන අභ්‍යාස සහ ප්‍රගතිය ඇගයීම යන ප්‍රධාන අදියර හතරකින් සමන්විත වේ. මෙමගින් ළමා රැඳවියන්ගේ මනෝ සමාජීය පසුබිම අවබෝධ කර ගනිමින් ඔවුන්ගේ නිර්මාණාත්මක හැකියාවන් ඔප්නැංවීමට මගපෙන්වයි. නර්තනය පදනම් කරගත් කලාත්මක මැදිහත්වීම ප්‍රබල විද්‍යාත්මක හා මානුෂීය ප්‍රවේශයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. නර්තන චලන චිකිත්සාව (Dance Movement Therapy) හරහා දරුවන්ගේ කායික අලස බව දුරු කරමින් යටිසිතේ පවතින ආතතිය, කෝපය හා කම්පනයන් (Trauma) පිටතට මුදා හරිමින් ඔවුන්ගේ මානසික සුවතාව තහවුරු කිරීමත් මෙහිදී සිදු කෙරේ. මීට අමතරව කණ්ඩායම් නර්තන ක්‍රියාකාරම් මගින් සහයෝගීතාව, නායකත්වය සහ සමාජීය කුසලතා සංවර්ධනයත් මෙම මැදිහත්වීම ධනාත්මකව බලපා ඇත. මෙම අධ්‍යයනය මගින් ළමා රැඳවියන්ගේ සමස්ත ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම සඳහා නර්තනය වැනි සෞන්දර්යාත්මක විෂයයන් පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලියට එලදායී ලෙස යොදාගත හැකි ආකාරය සාකච්ඡා කෙරේ. මෙහිදී ලැබෙන සොයා ගැනීම් ළමා මනෝවිද්‍යාව සහ සෞන්දර්ය අධ්‍යාපනය යන ක්ෂේත්‍රයන්හි ඉදිරි ප්‍රායෝගික භාවිතය සඳහා ඉහළ දායකත්වයක් ලබා දෙනු ඇත.

ප්‍රමුඛ පද - ළමා රැඳවියන්, නර්තන චලන චිකිත්සාව, ශාරීරික හා මානසික සෞඛ්‍යය, පුනරුත්ථාපනය, නර්තන පාදක මැදිහත්වීම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුදේශ් මන්තිලකගෙන් සහ ප්‍රභාත් රණසිංහගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

බර්ටෝල්ට් බ්‍රෙෂ්ට්ගේ 'දුරස්ථීකරණ' සංකල්පය සිංහල නාට්‍ය කලාවට ගෙන ඒමෙහිලා හෙන්රි ජයසේනයන්ගේ දායකත්වය හුණුවටයේ කතාව ඇසුරින් කෙරෙන විමර්ශනයක්

ආර්.එම්.එස්.සී. රත්නායක
ලලිත කලා අධ්‍යයනාංගය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20ai914@arts.pdn.ac.lk

බර්ටෝල්ට් බ්‍රෙෂ්ට්ගේ 'දුරස්ථීකරණ' (Alienation Effect) සංකල්පය සිංහල නාට්‍ය කලාවට හඳුන්වා දීමේදී හෙන්රි ජයසේනයන් ඉටු කළ සුවිශේෂී සහ පුරෝගාමී භූමිකාව 'හුණුවටයේ කතාව' නාට්‍යය ඇසුරින් විමර්ශනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණයි. මෙහිදී ජයසේන සූරින් විසින් බටහිර බ්‍රේවියානු එපික් (Epic) රීතිය දේශීය නාට්‍ය සම්ප්‍රදායන්හි පවතින අනන්‍ය සෞන්දර්යාත්මක ලක්ෂණ, දේශීය ගීතවත් රිද්ම සහ පොහොසත් ගැමි කට වහර සමඟ සාර්ථකව මුසු කළ ආකාරය පළමුව විමර්ශනය කෙරේ. ඔහු බෙස්ට්ගේ වියුක්තන්‍යායික දුරස්ථීකරණය. අපේ පැරණි නාඩගම්, කෝලම් හා ශෛලිගත නාට්‍ය ආභාසයෙන් දේශීයකරණය කරමින් ලාංකේය පොදු ප්‍රේක්ෂකයාට පහසුවෙන් ගෝචර වන පරිදි සකස් කළේය. දෙවනුව, නාට්‍යයේ එන ප්‍රධාන චරිත ත්‍රිත්වය හරහා මෙම දුරස්ථීකරණ රීතිය ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාවට නැංවුණු ආකාරය සවිස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කෙරේ. එහිදී වේදිකා මායාව නිරන්තරයෙන් බිඳ හෙළමින්, ප්‍රේක්ෂකයාගේ බුද්ධිමය අවධානය දේශපාලනික හා සමාජීය තේමාවන් වෙත යොමු කරවන 'පොතේගුරු' ගේ සුවිශේෂී පුරක භූමිකාවත්, සාම්ප්‍රදායික නීතිය. පාලක පන්තියේ සදාචාරය සහ ආයතනික යුක්තිය පිළිබඳ සංකල්ප උපහාසාත්මකව ප්‍රශ්න කරමින් ප්‍රේක්ෂකයාගේ තර්කන බුද්ධිය අවදි කරන විනිසුරු අසඩක්ගේ චරිත නිරූපණයත්, නාට්‍යමය සහානුභූතිය (Empathy) සහ තාර්කික චින්තනය අතර දෝලනය වෙමින්, දැඩි ආවේගශීලීත්වයෙන් තොරව බුද්ධිමත් තීරණ කරා ප්‍රේක්ෂකයා මෙහෙයවන ගෘෂාගේ සන්සුන් අරගලයත් මෙම දුරස්ථීකරණයේ ප්‍රධාන නියෝජනයන් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. තෙවනුව, පෞද්ගලික දේපළ හිමිකම, පන්ති විඥානය සහ පාලක පන්තියේ කුරිරු බව විවේචනය කරමින් 'හුණුවටයේ කතාව' සිංහල ප්‍රේක්ෂකයා තුළ ඇති කළ ප්‍රබල සමාජ - දේශපාලනික බලපෑම මෙන් ම නව මතවාදී ප්‍රබෝධය තක්සේරු කෙරේ. අවසාන වශයෙන්, බුද්ධිවියානු රංග ශෛලිය දේශීයකරණය කිරීමේ මෙම සාර්ථක ප්‍රවණතාව, පරාක්‍රම නිරිඇල්ල, ධර්මසිරි බණ්ඩාරණායක සහ සෝමලතා සුභසිංහ වැනි පසුකාලීන ලාංකීය නාට්‍යකරුවන්ගේ දේශපාලනික හා සමාජානුභූතික නාට්‍ය ප්‍රවේශයන් සඳහා සෘජුව මග පෙන්වූ ආකාරය ගවේෂණය කෙරේ. ඒ අනුව, මෙම පර්යේෂණය මගින් බටහිර නාට්‍ය න්‍යායන් දේශීය අනන්‍යතාවකින් යුතුව සිංහල වේදිකාවට දායාද කිරීමේදී හෙන්රි ජයසේනයන් තැබූ නොමැකෙන සලකුණ විද්‍යාත්මකව තහවුරු කරයි.

ප්‍රමුඛ පද- බර්ටෝල්ට් බ්‍රෙෂ්ට්, දුරස්ථීකරණය, හෙන්රි ජයසේන, හුණුවටයේ කතාව, එපික් රීතිය.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රියන්ත ෆොන්සේකාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

GEOGRAPHY

TRANSFORMATION OF SUB-URBAN RESIDENTIAL MOBILITY: A CASE STUDY OF THIRUNELVELI TOWN, JAFFNA

S. Abiramy
Department of Geography, University of Peradeniya
a20014@arts.pdn.ac.lk

Residential mobility is a contemporary suburban feature that reflects population movements reshaping settlement patterns and land-use structures. Thirunelveli town, located in the Nallur Divisional Secretariat Division of Jaffna District, has experienced residential dynamics, making it an important study for understanding suburban transformation. This study aims to evaluate the transformation of suburban residential mobility in Thirunelveli Town by analysing the factors that stimulate it. It further examines the perceptions of native residents and newcomers about suburban residential transformation. Clark & Onaka's (1983) Lifecycle and Housing Adjustment theory is used as the theoretical and analytical framework. The study used an inductive approach, employing a mixed-methods design that combined qualitative and quantitative methods. Primary data were collected through field observations between November 2025 and June 2026, semi-structured interviews (20), and key informant interviews (05). The collected primary data were analysed through thematic analysis. Secondary data gathered from satellite imagery from the USGS database (2005 & 2025) were analysed using supervised classification with ArcGIS Pro. The findings reveal that Thirunelveli town experienced greater transformation in residential mobility along the Jaffna-Palaly main road. Medium transformation occurred towards the inner residential areas of Thirunelveli town. Lower transformation remained in peripheral agricultural areas. In 2005, residential mobility was mainly influenced by involuntary drivers, specifically post-conflict resettlements. By 2025, it was increasingly driven by voluntary drivers, specifically improved socio-economic opportunities. Native residents appreciated the improved facilities but expressed concerns about agricultural land conversion and changes in social relations, while newcomers were generally satisfied with sub-urban opportunities regarding the transformation. Overall, the study concludes that residential mobility in Thirunelveli town has shifted from necessity-based movement to choice-based movement due to improved suburban opportunities. The study also highlights the need for sustainable urban planning and the protection of agricultural land for future residential development.

***Keywords**:* residential mobility, sub-urban transformation, Thirunelveli town, sustainable development

I wish to acknowledge Arularasi Balakrishnan for her guidance and supervision.

FACILITIES AND CHALLENGES FOR INTERNATIONAL TOURISTS IN SRI LANKA: A STUDY ON SIGIRIYA ROCK FORTRESS AND DAMBULLA CAVE TEMPLE

W.K.S. Alwis
Department of Geography, University of Peradeniya
a20023@arts.pdn.ac.lk

Heritage tourism plays a significant role in Sri Lanka's economy. Sigiriya Rock Fortress and Dambulla Cave Temple, both UNESCO World Heritage Sites, attract many international tourists year-round. However, tourists often face challenges with accessibility, facilities, and service quality. This research fills the gap by conducting a direct comparison of international visitor experiences at these two sites, a comparison that has been absent. Using a mixed-method approach with the SERVQUAL model, this research aims to compare satisfaction levels, evaluate accessibility services, and investigate revisit intentions. Preliminary findings on satisfaction levels at Sigiriya show that the scenery, experience, and historical value were rated with a mean score of 1 out of 4. Meanwhile, Dambulla reported 83% positive satisfaction for its spiritual atmosphere. Yet, historical significance was valued by 50% of the visitors. Dambulla was rated at 50% for better value for money compared to Sigiriya, which was rated only 17%. However, challenges remain, including steep, slippery paths, poor handrails, limited sanitary facilities, and overcrowding reported by tourists. About 44% reported pressure from vendors and constant touting, especially from tuk-tuk drivers. Notably, interviews with local guides and site observations reveal that the overall physical facilities are well maintained for tourists, but from the tourists' perspective, they expect higher-quality services. This visitor satisfaction gap, aligned with the SERVQUAL model, indicates that satisfaction must meet not only objective quality but also standards of global travel experiences. As the study is still ongoing, recommendations can be suggested, such as stricter regulations for vendors and touts and improvements in service quality by considering tourists' perspectives, which would enhance sustainable heritage tourism in Sri Lanka.

Keywords: Dambulla, facilities, heritage tourism, SERVQUAL, Sigiriya, tourist satisfaction

I wish to acknowledge Rekha Nianthi for her guidance and supervision.

IMPACTS OF CENTRAL EXPRESSWAY-INDUCED RESETTLEMENT ON LIVELIHOODS AND SENSE OF PLACE: A CASE STUDY OF MIRIGAMA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION (DSD)

J.S.A. Hirushi Anjana
Department of Geography, University of Peradeniya
a20033@arts.pdn.ac.lk

The Central Expressway has been promoted as a catalyst for regional connectivity, economic growth and spatial integration in Sri Lanka. This study aims to examine the social and economic impacts of expressway-induced resettlement and explores how affected households perceive their sense of place and adapt to new environments. A mixed-methods approach was employed, using a household survey of 40 respondents, 16 in-depth interviews, and 3 key informant interviews. The study was guided by Cernea's Impoverishment Risk and Reconstruction (IRR) Model, Scudder-Colson's four-stage model, and Place attachment theory. The findings demonstrate that expressway-induced resettlement generated significant socio- economic and place-based impacts in Mirigama DSD. Although approximately 45% of households owned more than one acre of land before displacement, resettlement packages provided only 12.5- 15 perch plots and Rs. 500,000 in compensation. Participants viewed this as insufficient to offset the loss of their former landholdings, particularly given escalating land and housing costs in the post-crisis economy, contributing to ongoing economic insecurity and dissatisfaction with the resettlement process. Furthermore, this resettlement contributed to joblessness by disrupting land-based and informal livelihood systems. Loss of access to markets, customer networks, and agricultural resources further constrained income-generating opportunities. Social disarticulation was evident in resettlement sites, characterised by social isolation, weakened community cohesion, and the breakdown of kinship and neighbourhood, informal support networks, thereby undermining social stability. Resettlement also disrupted a sense of place by weakening emotional, cultural, and functional attachments, while the loss of ancestral land and relocation to unfamiliar environments significantly reduced place attachment. The research concludes that expressway-induced resettlement has generated severe economic vulnerability and social disarticulation and weakened place attachment. It recommends integrated livelihood restoration and socially sensitive resettlement planning.

Keywords: Central Expressway, resettlement, socio-economic impacts, sense of place, place attachment

I wish to acknowledge M.M. Alikhan for his guidance and supervision.

INFLUENCE OF PUBLIC SPACES ON RESIDENTIAL WELLBEING: AN ANALYSIS IN GELIOYA TOWN AND ITS SURROUNDING AREAS

S.F. Asma
Department of Geography, University of Peradeniya
a20053@arts.pdn.ac.lk

Public spaces contribute to physical, mental and social wellbeing and liveability in urban environments. However, contemporary urban areas are facing public space scarcity due to rapid urban development. Gelioya is one such rapidly growing suburb of Kandy, dominated by commercial activities. This study examines how the lack of public spaces affects the well-being of residents in the town of Gelioya and its surrounding areas. The study is guided by the Healthy Cities Concept, the Liveable Cities Concept, the Third Place Theory, and the Sustainable Development Goal (SDG 11). The study used an inductive approach, employing a mixed-methods approach. The qualitative method was used as dominant and the quantitative method as supportive. Primary data were collected through key informant interviews (07), semi-structured interviews (15) with residents, and field observations conducted between November 2025 and June 2026. Collected Qualitative data through semi-structured interviews and key informant interviews were transcribed, coded and traced connections using thematic analysis. Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA) was conducted using secondary data collected from various sources. Findings indicate that public spaces are absent in Gelioya town, forcing residents to depend on institutional facilities such as school grounds, which are not freely accessible for community use. Haphazard development of Gelioya town, scarcity of government-owned land, limited financial resources, weak institutional capacities, and a lack of public awareness among residents of the need for public spaces are identified as the major barriers to acquiring public spaces in Gelioya town and its surrounding areas. The absence of public space negatively affects the physical, mental, and social well-being of residents. Potential sites for future development of public spaces were identified, mainly on suitable private lands near Gelioya town, with the existing variable weightage. The study concludes that achieving SDG 11, which promotes public spaces essential to improving residents' well-being and supporting sustainable urban development in Gelioya, is important.

Keywords: public spaces, residential wellbeing, Gelioya town, haphazard development, sustainable urban communities

I wish to acknowledge Arularasi Balakrishnan for her guidance and supervision.

ASSESSING THE IMPACT OF DEFORESTATION ON WILDLIFE DISPLACEMENT AND THE THREATS THEY POSE TO THE HUMAN COMMUNITY IN VENGALACHEDDIKULAM DS DIVISION

F.B. Aysha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20063@arts.pdn.ac.lk

Deforestation is the permanent removal of forest cover resulting in the conversion of forested land into non-forest uses. This research examines the impact of deforestation on wildlife displacement and the threats posed by displaced wildlife to local communities in the Vengalacheddikulam DS Division of Vavuniya District between 2020 and 2025. A mixed-methods approach was employed using both primary and secondary data. Primary data were collected through questionnaire surveys (60 households), key informant interviews (07) and field observations. Secondary data were obtained from relevant government official records. GIS and RS techniques were used to analyse changes in forest cover and wildlife movement patterns. The findings revealed that the total forest area decreased from 20321.60 hectares in 2020 to 18440.49 hectares in 2025, indicating a reduction of 1881.11 hectares during the study period. Agricultural expansion, development activities, timber extraction and logging were identified as the major drivers of deforestation. By 2025, agricultural land covered 8550 hectares while the population had increased to 31310. Forest degradation and habitat fragmentation contributed to the displacement of wildlife, particularly elephants, wild boar and monkeys, into agricultural lands and human settlements. The most affected communities included Sinnasippikulam, Periyakaddu, Periyathampanai, Ganesapuram, Kappachchi and Manic farm. According to the questionnaire survey, 83.3% of households reported crop damage, 68.3% reported safety-related threats, and 48.3% reported damage to settlements and property due to wildlife intrusion. The study concludes that deforestation has contributed to wildlife displacement and increased human-wildlife conflicts in the area, highlighting the need for sustainable forest management, effective land-use planning and appropriate mitigation measures to balance environmental conservation and community wellbeing.

Keywords: deforestation, wildlife displacement, human-wildlife conflict

I wish to acknowledge Isthikar Aariff for his guidance and supervision.

POVERTY TRAPS IN GONADHIKAWATTA TEA ESTATE AREA

B.R.R.M.S.U. Bambaradeniya
Department of Geography, University of Peradeniya
a20068@arts.pdn.ac.lk

Estate households in Sri Lanka experience socio-economic deprivation despite development initiatives. This study investigates intergenerational poverty traps within the Gonadhikawatta tea estate community, focusing strictly on the Mavi Kumbura North GN division in the Udunuwara Divisional Secretariat. It aims to analyse factors contributing to persistent poverty and propose policy recommendations to improve livelihoods. Adopting a mixed-methods design, a structured survey was administered to 100 randomly selected households across line rooms, targeting household heads. Qualitative insights were captured through key informant interviews with divisional staff, the GN officer, the Development Officer, and the Samurdhi Niladhari, as well as participant observations. Secondary data were obtained from official records. Quantitative metrics were evaluated using Excel-based descriptive analysis, while income classification maps based on people's monthly income were generated using GIS-based methods. Empirical results reveal a compounding cycle of structural barriers that prevent escape from poverty. Specifically, 100% of households lack land ownership because all land and line rooms belong to the estate, legally preventing proper housing construction. Educational marginalisation is severe, with 80% of adult respondents having only attained primary education (Grades 1-5), thereby restricting occupational mobility. Furthermore, 75% of households receive Aswasuma benefits, indicating a high level of reliance on welfare support. Financial vulnerability is further compounded by microfinance loans taken out by 70% of residents; low daily incomes make repayment difficult, contributing to sustained financial vulnerability. Crucially, acute housing insecurity directly constrains structural mobility, as 90% of respondents refuse to migrate for external employment out of fear of losing their residential claims. The study concludes that localised structural exclusion and spatial isolation systematically constrain opportunities for upward socio-economic mobility.

Keywords: poverty traps, structural exclusion, estate household, spatial deprivation, intergenerational mobility

I wish to acknowledge Pushpika Masakorala for her guidance and supervision.

ASSESSING THE ROLE OF IMPROPER AGRICULTURAL PRACTICES ON LANDSLIDE EVENTS: A CASE STUDY CONDUCTED IN HALI - ELA DIVISIONAL SECRETARIAT IN BADULLA DISTRICT

S. Brindha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20093@arts.pdn.ac.lk

Landslides are the most destructive natural hazards in Sri Lanka, and the Hali-Ela Divisional Secretariat Division (DSD) in Badulla District is highly vulnerable to landslides due to its physical and geological characteristics. However, improper agricultural practices significantly contributed to landslide frequency in several cases. Effective landslide risk reduction and suitable land management are therefore essential. The study aims to evaluate the role of improper agricultural practices and their impact on landslide events in the Hali-Ela DSD. A mixed-methods approach was employed. The primary data were collected through questionnaire surveys administered to 30 farmers, semi-structured interviews with agricultural officers, divisional officers, field observations, and soil sampling. Secondary data were obtained from satellite imagery, Digital Elevation Model (DEM) data, landslide hazard maps, and published reports. Both qualitative and quantitative techniques were used to analyse the data. The findings revealed that several improper agricultural practices significantly contributed to landslides in the study area, including the expansion of cultivation on steep slopes, inadequate soil conservation measures, excessive use of fertilisers, and the cultivation of unsuitable crops. Furthermore, the study found that more than 50% of recent agricultural expansion has occurred on steep slopes, increasing environmental vulnerability and landslide risk. Therefore, the study concludes that improper agricultural practices significantly influence landslide events in the Hali-Ela DSD. Further, the study emphasised the importance of adopting proper agricultural practices, such as limiting cultivation on steep slopes, reducing fertiliser use, and selecting suitable crops, to reduce landslide risk and promote environmental sustainability in the study area.

Keywords: landslides, improper agricultural practices, slope stability, Hali-Ela DSD

I wish to acknowledge S. Chithra for her guidance and supervision.

IDENTIFYING ISOLATION EFFECTS FACED BY ELEPHANTS IN PINNAWALA ELEPHANT ORPHANAGE

W.C.I. Chandrasiri
Department of Geography, University of Peradeniya.
a20103@arts.pdn.ac.lk

Elephants are recognised as keystone species that play an important role in maintaining the ecological balance of Sri Lanka's ecosystems. The Pinnawala Elephant Orphanage (PEO), established as an external conservation facility, provides protection, veterinary care, and other care for orphaned, injured, and newborn elephants. However, its spatially confined, human-managed environment is markedly different from natural habitats, often resulting in isolation and altered ecological dynamics. The aim of this research is to analyse the effects of isolation faced by elephants at the PEO, focusing on behavioural changes, signs of stress and welfare implications. Primary data were collected through semi-structured interviews with veterinarians, elephant keepers and institutional officers, as well as questionnaires of visitors and direct field observations of elephant behaviour. Secondary data were obtained from institutional records, published studies and conservation reports. According to the analysis, elephants in PEO exhibit stress-related behaviours such as stereotyped behaviour patterns, low environmental connectivity and altered feeding habits. Observations revealed that isolation among elephants was more pronounced in separate structures. Spatial analysis further showed that space, environmental factors and opportunities for interaction were limited. Quantitative findings from visitor surveys highlighted concerns about insufficient space and visible signs of stress, with more than 60% of respondents noting solitary behaviour among elephants. The study concludes that the effects of isolation in PEO are multidimensional and include spatial confinement, maternal deprivation and forced grouping. This research is guided by island biogeography theory and demonstrates how spatial confinement and limited interaction affect the welfare of captive elephants. It also provides insight into specialised management within ex situ conservation environments.

Keywords: elephants, isolation, keystone species, habitat, ex situ conservation

I wish to acknowledge Isthikar Aariff for his guidance and supervision.

STRUCTURE AND PROCESSES OF KANDYAN HOMEGARDENS ALONG THE URBAN-RURAL GRADIENT WITHIN KANDY DISTRICT

D.M.I.S.K. Dasanayaka
Department of Geography, University of Peradeniya
a20121@arts.pdn.ac.lk

Kandyan home gardens are traditional agroforestry systems in the central highlands of Sri Lanka, recognised for their diverse plant composition and ecological value. However, rapid population growth, urbanisation, land fragmentation, wildlife damage, labour shortages, and changing dietary preferences have contributed to the transformation of these traditional systems. This study examines the structural characteristics and spatial arrangement of Kandyan home gardens along the urban-rural gradient in Kandy District. A mixed-method approach was employed, incorporating questionnaire surveys, interviews, field observations, satellite imagery, and secondary data. Data analysis included species richness and Shannon diversity indices; GIS analysis of NDVI and NDBI to assess vegetation cover and built-up land-use patterns; thematic analysis to identify key themes related to home garden management; and correlation and regression techniques. The study reveals clear variations in home garden structure and spatial organisation along the urban-rural gradient. Urban home gardens are generally smaller and predominantly characterised by front gardens featuring ornamental plant species. These gardens provide limited space for crop cultivation and are rarely associated with adjacent land uses such as paddy fields. In contrast, home gardens in the 10 km, 15 km, and 20 km zones exhibit more complex spatial arrangements. Commercial crops, including clove, nutmeg, and arecanut, are often concentrated in specific sections of the garden, while other plant species are distributed in mixed-use patterns around the household. Rural home gardens are surrounded by paddy fields and other agricultural land uses. The findings suggest that urbanisation influences the spatial organisation and land-use patterns of Kandyan home gardens. This study reveals a transition in the structure and processes of Kandyan home gardens from a production-oriented system in rural areas where commercial crops are spatially concentrated in specific sections of the garden, to urban home gardens characterised by ornamental plants and reduced household food production.

Keywords: Kandyan home gardens, urban-rural gradient, spatial patterns, agroforestry, Kandy District

I wish to acknowledge Lalitha Dissanayake for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF HERITAGE TOURISM ON THE VILLAGE ECONOMY: A CASE STUDY OF SIGIRIYA, SRI LANKA

D.H.K. Dasanayake
Department of Geography, University of Peradeniya
a20124@arts.pdn.ac.lk

Heritage tourism is promoted as a catalyst for rural development, yet its micro-level impacts in developing countries remain underexplored. This study assesses the impact of heritage tourism on the village economy of Sigiriya, Sri Lanka, using the Three-Pillar Model of Sustainability, and evaluates how technology adoption shapes income generation. A mixed-methods approach was employed, combining semi-structured interviews (n=20) with key stakeholders and a household survey (n=30) in the Sigiriya GN division, a community comprising 276 families. Findings reveal tourism is the primary source of income for 90% of households, contributing more than half of their monthly earnings. In addition, 90% of participants reported increased income, while 95% experienced business growth. However, benefits are highly unequal, with wealthy locals, external investors, and hotel chains that acquire land and operate large-scale accommodations capturing disproportionate gains. The village has shifted from agriculture to heavy dependence on tourism, creating significant vulnerability to external shocks. The use of digital technologies among villagers (90%) has improved access to tourism markets and livelihood opportunities. Nevertheless, unequal digital literacy, fraudulent bookings, and high commission fees continue to limit the benefits some community members experience. Additional social challenges include declining investment in education among youth who prioritise immediate tourism income over long-term learning, out-migration of skilled labour to urban tourist hubs, and the erosion of traditional community values as tourism commercialises daily life. Environmental degradation such as forest clearing for hotels and human-elephant conflict further undermines long-term sustainability. The study concludes that while heritage tourism has generated substantial economic benefits, it has simultaneously contributed to socio-economic inequality, increased dependence on tourism, and weakened the environmental and social dimensions of sustainability. Policy implications include promoting a more equitable distribution of tourism benefits, enforcing environmental regulations, and strengthening digital capacity to foster a more sustainable and inclusive village economy.

Keywords: heritage tourism, rural livelihood, economic inequality, technology adoption, sustainable tourism, Sigiriya

I wish to acknowledge M.M. Alikhan for his guidance and supervision.

URBAN ASSEMBLAGE, MONTAGE, AND THINKING PLACE: A STUDY OF SEA STREET IN COLOMBO

R.K.U. Dinukshi
Department of Geography, University of Peradeniya
a20150@arts.pdn.ac.lk

Sea Street in Colombo, Sri Lanka, is a two-kilometre urban corridor historically associated with the Tamil Chettiar community and the jewellery trade. This study examined how commerce, religion, migration, and everyday practices shape the identity of this urban assemblage. The objective of the research is to analyse Sea Street as a cultural landscape and to situate its spatial rhythms within broader debates in urban morphology and cultural geography. An ethnographic approach was employed, combining walking observation, participatory engagement, and writing-as-method with montage to capture multiplicity and document spatial practices. The findings revealed that high-end gold shops were concentrated up to Sea Beach Street, beyond which brass shops and a wedding hall appeared, indicating a transition in land use and commercial zoning. Shop signboards consistently displayed Lord Ganesha, embedding religious symbolism into the economic landscape and reinforcing cultural identity. Architectural contrasts were evident, with advanced commercial models near the entrance while traditional techniques persisted farther into the corridor, demonstrating spatial differentiation along the street. These spatial practices materialise meanings and territorialise space, positioning Sea Street as a thinking place where local power, ritual, and commerce converge. The study concludes that Sea Street exemplifies how streets function as cultural landscapes, offering insights into resilience, transformation, and the negotiation of identity in urban Sri Lanka.

Keywords: Sea Street, thinking place, writing place, montage, urban assemblage

I wish to acknowledge Thamali Kithsiri for her guidance and supervision.

THE PAST, PRESENT AND FUTURE OF THE KITHUL INDUSTRY: A CASE STUDY IN ADAVIKANDA GRAMA NILADHARI DIVISION (GND), RATNAPURA

W. Dilkee Dulanjalee
Department of Geography, University of Peradeniya
a20170@arts.pdn.ac.lk

The Kithul industry represents an important traditional rural livelihood in Sri Lanka, contributing to income generation, the preservation of indigenous knowledge, and sustainable resource utilisation. Despite its cultural and economic significance, the industry has undergone several challenges recently. However, limited research has been conducted on the Kithul industry in Sri Lanka. Therefore, this study aims to examine the Kithul industry in the Adavikanda GND of Ratnapura District by exploring its historical development, traditional practices, key challenges, future potential, and sustainable development. This study adopted a mixed-methods approach, utilising quantitative and qualitative data. Primary data were collected through oral history, household questionnaire surveys, key informant interviews, and field observations, while secondary data were obtained from literature and reports. Purposive sampling was used for oral history methods with three participants and for key informant interviews with four participants. Snowball sampling was used for the household questionnaire survey, which included all 38 Kithul tappers in the village. Quantitative data were analysed using descriptive statistical methods in Microsoft Excel, while qualitative data were analysed through thematic analysis. The findings reveal that Kithul tapping in the village has a history of nearly 200 years and continues through family tradition. Traditional knowledge and ritual practices remain significant in Kithul tapping and processing activities, including tree preparation, inflorescence treatment, and sap collection. Historically, Kithul jaggery production contributed to rural livelihoods through barter exchange systems. The industry is currently affected by environmental impacts, threats from animals, a decline in the number of Kithul tappers, and difficulties climbing Kithul trees, resulting in reduced production and income. The industry's future sustainability depends on improving climbing safety, expanding market access, enhancing training programs, increasing youth participation, advancing technology, strengthening institutional support, and conserving traditional knowledge. Overall, strengthening these key dimensions is essential for the long-term sustainability of the Kithul industry in rural Sri Lanka.

Keywords: Kithul industry, indigenous knowledge, traditional practices, rural livelihoods, sustainable development

I wish to acknowledge Fazeeha Azmi for her guidance and supervision.

MAPPING LINGUISTIC DIVERSITY AMONG TAMIL SPEAKERS: A CASE STUDY OF UNIVERSITY OF PERADENIYA

N.G.D.K. Fernando
Department of Geography, University of Peradeniya
a20192@arts.pdn.ac.lk

This study examines how the Tamil language varies among Tamil speakers from the East, North, and estate sector (Malaiyaga) communities by focusing on linguistic differences in pronunciation and vocabulary. A qualitative research approach was employed using one key-person interview, a few document analyses, two semi-structured interviews, and two informal conversations with Tamil-speaking university students from different regions. This research identifies three major varieties of Tamil spoken at the University of Peradeniya. First, Northern (Jaffna) Tamil is characterised by its conservative grammar and relatively high-pitched pronunciation. Eastern Tamil, the second category, which is widely spoken in the Muslim community, differs from both the Jaffna and Central Province dialects, as speakers have developed distinctive linguistic features unique to their region and community. Third is Tamil, spoken in the Central Province, mainly by the Malaiyaga or Indian Tamil community, which has preserved many features of the language brought by their ancestors from India, reflecting their historical and cultural heritage. In that context, word choice and grammar vary regionally. The study found that their historical background, education level, ancestry, and regional identity cause language differences and continue to shape their culture and social identity across the region, indicating the strong influence of place on language and identity.

Keywords: linguistic diversity, Tamil dialects, culture and social identity, geographical variation

I wish to acknowledge Thamali Kithsiri for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF RESIDENTIAL CHOICES ON THE WELL-BEING OF APPAREL WORKERS IN THE KATUNAYAKE FREE TRADE ZONE (KFTZ)

W.D.U. Fernando
Department of Geography, University of Peradeniya
a20195@arts.pdn.ac.lk

The apparel industry is the backbone of the Sri Lankan economy, which draws a massive internal migrant workforce to major industrial hubs. In response to abrupt increases in housing demand, densely populated and informal residential settlements have emerged organically in the vicinity of the KFTZ. A significant research gap remains in understanding how these housing conditions directly impact the material, relational and subjective well-being (3D Well-being) of the apparel workers. This study aims to identify the factors influencing their residential choices and examine how these choices affect their 3D Well-being. This study used a mixed method combining semi-structured interviews and questionnaires. Data were collected through a random sample of 30 male and female apparel workers residing in boarding places across highly, moderately and lowly populated streets within the Andiambalama West GN Division. Semi-structured interviews were processed using thematic analysis, while questionnaires were analysed quantitatively. The data revealed that a substantial portion of workers' monthly income was consumed by rent, though factory-provided transportation helped offset the burden of living in close proximity and commuting. In terms of relational well-being, strict boarding rules enhanced structural safety but also reinforced language, cultural, and social network barriers among the migrant workforces. Consequently, these factors heavily influenced subjective well-being, with the trade-offs between restricted personal freedoms and institutional buffers such as on-site counselling directly shaping overall well-being and individual perceptions of their living environments. Overall, these findings indicate that current residential places are financially burdensome, lack basic human facilities, and impose social restrictions on apparel workers, highlighting an urgent need for housing policies to safeguard the comprehensive welfare of the workforce.

***Keywords**:* apparel workers, residential choices, 3D well-being, KFTZ, Andiambalama West GN Division

I wish to acknowledge Fazeeha Azmi for her guidance and supervision.

SPATIAL INEQUALITIES OF PUBLIC SERVICE ACCESSIBILITY IN THE WANDURAMBA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION

W.I. Gimhani
Department of Geography, University of Peradeniya
a20200@arts.pdn.ac.lk

Access to healthcare, education, and administrative services is essential for ensuring equitable development and improving the quality of life of communities. In the Wanduramba Divisional Secretariat Division (DSD), challenging terrain, poor road connectivity, and limited public services create accessibility barriers and service deserts. This study aims to develop an Integrated Accessibility Index (IAI) to evaluate geographic accessibility across the 22 Grama Niladhari Divisions (GNDs), identify service deserts, and provide evidence-based recommendations for service equity. GIS-based Service Area Analysis was used to calculate network travel distances for healthcare, education, and administrative services using 1 km, 3 km, and 5 km thresholds. These distances were used to derive IAI scores (0-9), which were then weighted by priority to evaluate overall accessibility for 7778 buildings in the DSD. Spatial analysis reveals that healthcare accessibility has the highest service disparity, with 30.78% of buildings experiencing poor accessibility. Educational access is decentralised, but 5.86% of buildings are more than 5 km from educational services. Administrative services show relatively high accessibility; however, 21.8% of buildings have limited accessibility. According to the IAI, 19.11% of buildings are highly accessible, 23.93% are moderately accessible, and 23.93% are low ability. The highest score of 9 accounts for 1.26% of buildings, achieving perfect accessibility, while 5.33% of buildings are located beyond 5 km. The identified service deserts are Mabotuwana, Neththiwela, Kumbalmalhena, and Kirindalahena. The findings indicate uneven public service accessibility across the Wanduramba DSD, where peripheral communities remain underserved, creating spatial disparities in regional development. This hidden inequality hinders regional development. Policymakers need to avoid broad national statistics. Instead, planners should use integrated, criteria-based frameworks to drive decentralised, multi-sectoral investments and move away from single-service planning to uplift low-accessibility peripheral populations through combined development interventions.

Keywords: accessibility, spatial inequalities, integrated accessibility index, service deserts, public services

I wish to acknowledge R.M.K. Kumarihamy for her guidance and supervision.

GEOGRAPHICAL ASSESSMENT OF FROG SPECIES AND THEIR ASSOCIATED HABITATS IN HANTHANA FOREST, SRI LANKA: A CASE STUDY BASED ON EXISTING RECORDS

I. Induja
Department of Geography, University of Peradeniya
a20254@arts.pdn.ac.lk

The assessment of frog species and their associated habitats is essential for understanding ecosystem health and biodiversity conservation. Frogs are highly sensitive to environmental changes. This research evaluates the diversity, distribution, and threats of frog species across different habitat types in the Hanthana forest and informs conservation priorities. This study is based on a qualitative approach, mainly on a literature review. Data were gathered from published research papers, scientific reports and historical records on frog species in the Hanthana forest. Expert consultations were also conducted with experienced researchers to gain practical insights and fill gaps in the published data. The literature review found that 17 amphibian species have been recorded in the Hanthana range, including 10 endemic species. This represents 31% of Sri Lanka's total amphibian fauna. Among these, *Pseudophilautus halliday* (Halliday's shrub frog) is a special species which was first discovered in the Hanthana range, while the endangered *Pseudophilautus zorro* (Gannoruwa shrub frog) has also been observed in the Hanthana conservation area. Five species were recorded for the first time in Hanthana during the 2003 survey: *Philautus fergusonians* (Ferguson'sshrubfrog), Rhacophorus Macropus (Bigfoot shrub frog), Rhacophorus *reticulatus* (Reticulated Thigh shrub frog), *Rhacophorus cavirostris* (Hollow-snouted shrub frog), *Microhyla ornata* (Ornate Narrow–mouth frog). The first four species are now classified under the genus Pseudophillautus following taxonomic revisions. In terms of habitats, riverine areas supported the highest number of species, with 13 recorded, followed by natural forest patches with 10. Grasslands, pine plantations and abandoned tea lands had fewer species. Hanthana forest faces serious threats from illegal logging, annual fires, and human activities such as hiking. These threats put the frog species region at risk. This shows the need for updated field surveys to properly document Hanthana's frog diversity. The study concludes that conservation measures are needed, including more field research, better habitat protection, and community awareness programs.

Keywords: frog species, associated habitats, Hanthana forest, conservation

I wish to acknowledge Isthikar Aariff for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF CATTLE FARMING ON RURAL LIVELIHOODS: A CASE STUDY OF DELTHOTA DSD

Y.M.A.G.K.Y.M. Jayathilaka
Department of Geography, University of Peradeniya
a20286@arts.pdn.ac.lk

Cattle farming has become an important livelihood activity for many rural households in the Delthota area, contributing to income generation, employment creation, and local economic development. This study aims to identify the geographical factors influencing cattle farming, evaluate its contribution to rural livelihoods and the rural economy, and examine the challenges and opportunities associated with the development of dairy farming. A case study approach was adopted for this research. Primary data were collected mainly through semi-structured interviews with thirty cattle farmers selected through purposive sampling and field observations. Secondary data were obtained from books, journal articles, government reports, and other relevant publications. The findings revealed favourable environmental conditions, including moderate temperatures, adequate rainfall, availability of pastureland, and access to water resources, which support cattle farming in this area. In the study area, cattle farming contributes significantly to household income, self-employment, milk production, and improvements in living standards among rural families. The study also found that many households maintain dairy cattle farming as a supplementary source of income, indicating opportunities for future development of the dairy sector in the area. However, farmers face several challenges, such as high feed costs, animal diseases, limited veterinary services, transportation difficulties, and market-related constraints. The study concludes that cattle farming remains a vital livelihood activity for rural communities in the Delthota area. The study recommends strengthening veterinary services, improving access to financial and technical assistance, and expanding market opportunities to enhance the sustainability and long-term development of the cattle farming sector.

Keywords: cattle farming, rural livelihoods, dairy farming, rural economy, Delthota

I wish to acknowledge M.M. Alikhan for his guidance and supervision

THE IMPACT OF SPATIAL ACCESSIBILITY VARIATIONS ON EDUCATIONAL OUTCOMES: A CASE STUDY OF SELECTED ESTATE COMMUNITIES IN DELTHOTA

R. Keerthana
Department of Geography, University of Peradeniya
a20323@arts.pdn.ac.lk

Access to education is widely recognised as a fundamental human right. Sri Lanka's free education policy ensures the right to education for all. Despite that, educational accessibility remains a major challenge in many estate areas in Sri Lanka, including the Delthota DS Division of the Kandy District. The main objective of this study is to analyse the impact of variations in spatial accessibility on the educational outcomes of estate communities in Delthota. This study used the concept of accessibility and Distance Decay Theory to explain how spatial accessibility influences students' educational outcomes. The research adopted a mixed-method approach combining qualitative and quantitative methods. Secondary data were collected, and spatial analysis was conducted to examine school accessibility patterns. Attendance records of Grade 6, 8, and 10 students from high-distance and low-distance estates were compared. Primary data were collected through semi-structured interviews with parents (05), students (05), and bus drivers (03). Key Informant Interviews were conducted with teachers (05). The findings indicate that students from Hewaheta, Loolkandura, Bowlana, and Bopitiya Estates experience limited bus transportation facilities. Students from Bataweera Estate face severe challenges, including a lack of proper bus services within the estate, which forces them to walk approximately 7km to school and 7km back home. High-distance estates, Hewaheta and Loolkandura, recorded low student attendance rates and lower O/L and A/L examination results. Low-distance estates, including Piyasenapura, Little Valley, and Great Valley, achieved higher attendance rates and better academic performance. The accessibility concept emphasises that when spatial and temporal barriers increase, students' opportunities to access education decrease. Therefore, increasing regular bus transportation services and improving road infrastructure in high- and medium-distance estate areas would reduce these barriers and enhance students' access to education.

Keywords: spatial accessibility, transportation challenges, educational outcomes, estate areas in Delthota

I wish to acknowledge Arularasi Balakrishnan for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF TOURISM DEVELOPMENT ON LAND USE PATTERN IN ELLA DS DIVISION, SRI LANKA

L. Krishanthi
Department of Geography, University of Peradeniya
a20335@arts.pdn.ac.lk

Sri Lanka's tourism industry has become a significant contributor to national economic growth. The rapid expansion of tourism has stimulated infrastructure development and investment in several destinations, and the Ella Divisional Secretariat Division (DSD) has emerged as one of Sri Lanka's most popular tourist destinations. The increasing demand for tourism-related facilities has accelerated land-use changes, raising concerns about environmental sustainability in Ella. This study examined the impacts of tourism development on land use patterns in the Ella DSD. A mixed-methods approach was adopted to investigate the relationship between tourism growth and land-use transformation. Primary data were collected through semi-structured interviews administered to 25 respondents, questionnaires, and field observations. Secondary data were obtained from tourism statistics, satellite imagery, and relevant literature. Spatial analysis was conducted in ArcGIS Pro by comparing land-use maps from 2017 and 2026, while quantitative and qualitative data were analysed using descriptive statistics and thematic analysis. The findings revealed a continuous increase in both domestic and international tourist arrivals to Ella over the past two decades. The supervised classification of Sentinel-2 satellite imagery revealed notable land-use and land-cover changes within the Ella DS Division between 2017 and 2026. Built-up land increased by 34.94%, while bare land increased by 13.06%. In contrast, agricultural land and forest cover decreased by 21.24% and 4.09%, respectively. These findings demonstrate that tourism development has significantly transformed land use patterns, contributing to deforestation, biodiversity loss, soil erosion, and increasing pressure on natural resources. The study recommends sustainable land use planning and effective environmental conservation measures to support long-term tourism development.

Keywords: tourism development, tourist arrivals, land use change, environmental sustainability, Ella DS Division

I wish to acknowledge Tilak Bandara for his guidance and supervision.

THE CHANGES OF THE POTTERY INDUSTRY IN MOLAGODA

H. I. C. Kumari
Department of Geography, University of Peradeniya
a20355@arts.pdn.ac.lk

The traditional pottery industry in Molagoda, Kegalle District, has undergone significant changes, including technological diffusion and income disparity. The main objective of this study is to understand the factors that affect this transformation in relation to artisans' livelihoods. Using the simple random sampling method, 20 domestic pottery households were selected. These included traditional pottery households (10), semi-mechanised (05), and declining or abandoned (05). Demographically, most of the artisans in the industry are over 35 years old. The spatial pattern of the fourteen traditional households and six semi-mechanised households indicates that access to markets, transport routes, and raw materials plays an important role in shaping the current changes in the pottery industry. These findings show that production methods are influenced not only by technology, but also by resource availability and market accessibility. The main factors influencing the changes are competition from other products, the migration of the younger population, a lack of capital, and shifting market demand in the area. Thus, this study concludes that the pottery industry in Molagoda has been undergoing a significant transformation driven by demographic, market, and technological factors, which heavily impact the livelihoods of local artisans and the sustainability of the craft.

Keywords: cottage industry, spatial analysis, industrial transition, GIS, Molagoda

I wish to acknowledge Thamali Kithsiri for her guidance and supervision.

FACTORS INFLUENCING SUGARCANE CULTIVATION AND ITS IMPACT ON SMALL TANKS: A CASE STUDY OF THE SEVANAGALA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION

J.G.M. Lakshani
Department of Geography, University of Peradeniya
a20376@arts.pdn.ac.lk

Sugarcane cultivation has expanded rapidly in Sri Lanka's dry zone and has become a dominant commercial land use in the Sevanagala Divisional Secretariat Division, where small tanks remain crucial for irrigation, domestic water supply, and rural livelihoods. This study investigates the impact of sugarcane cultivation on small tank systems in Sevanagala, with particular attention to catchment changes, encroachment on tank reservations, sedimentation, and downstream paddy water availability. The Agrarian Development Department identified a reduction in tank capacity due to sedimentation and catchment degradation, highlighting the growing pressure on the local tank system. A mixed-method case study approach was used, combining field observations, farmer interviews, institutional records, spatial interpretation, and secondary data analysis. Results indicate that sugarcane cultivation covers about 4,215 ha, nearly 56.1% of the total catchment area of 7,518 ha, with about 3,922-3,923 farmers engaged in the crop. Sugarcane also creates strong competition for water because it requires about 1,294-2,500 mm annually, while paddy requires 2,891 mm per year in this area and depends on seasonal tank releases. As a result, the availability of tank water for downstream paddy cultivation has declined by about 40-50% during dry periods. The study concludes that rapid sugarcane expansion is placing severe pressure on small tank systems in Sevanagala, while forest cover in the catchment has declined from 25% to 8%, reducing natural protection against runoff, erosion, and sediment inflow. Effective catchment protection, enforcement of tank reservation boundaries, and improved irrigation management are essential for the long-term sustainability of small tanks and downstream paddy cultivation.

Keywords: sugarcane, small tanks, sedimentation, water availability, Sevanagala

I wish to acknowledge M.M.P. Perera for his guidance and supervision.

THE ROLE OF SAND DUNES IN PROTECTING KIRINDA COASTAL ENVIRONMENT

P.K.K. Madhushani
Department of Geography, University of Peradeniya
a20408@arts.pdn.ac.lk

The Kirinda coastal zone is in the Hambantota District and consists of a dune system, which is vital to maintaining environmental stability and protecting inland areas from coastal hazards. However, this sensitive and fragile ecosystem is under serious threat from both human and natural factors, including illegal sand mining, unregulated development, tourism, deforestation, and climate change. The objectives of this research include evaluating the role of sand dune systems in protecting the Kirinda coastal environment, identifying temporal and spatial changes and assessing the effectiveness of the management measures. A mixed research methodology with quantitative and qualitative methods was used to achieve the objectives of the study. Questionnaires, semi-structured interviews, field observations, historical records, satellite images, and Google Earth data were used to collect necessary data. Thematic analysis, numerical analysis, and GIS-based spatio-temporal analysis methods were used to analyse the results. The main findings of this research revealed that the sand dune system provides important environmental and socio-economic services by reducing coastal erosion, absorbing wave energy, protecting biodiversity, and supporting the tourism industry. It was also found that the stability of the sand dune system gradually decreased between 2000 and 2025, particularly due to weak governance, increased economic pressures, poverty, and other anthropogenic factors. Therefore, this research identified that controlling unauthorised sand mining, restoring damaged sand dunes, educating the public, and strengthening coastal management practices are essential to ensure the long-term sustainability of the Kirinda coastal environment.

Keywords: sand dunes, coastal protection, spatio-temporal changes, GIS, Kirinda

I wish to acknowledge M.S.M Razik for his guidance and supervision.

IMPACT OF THE SOCIO–ECONOMIC CRISIS ON POOR HOUSEHOLDS OF WELIKADAMULLA GN DIVISION

G. Manojani
Department of Geography, University of Peradeniya.
a20433@arts.pdn.ac.lk

The socio-economic crisis in Sri Lanka has created unbearable challenges for poor households, affecting their livelihoods, income, employment, and access to basic needs. Vulnerable households have been disproportionately affected by rising inflation, increasing living costs, and economic instability. This study examined how the socio-economic crisis affected the livelihoods of poor households in Welikadamulla GN Division. The specific objectives were to analyse the changes in income sources, employment status, and financial stability before and after the crisis, examine the effects of the crisis on basic household needs such as food security, healthcare access, and children's education, and explore the resilience processes adopted by households to cope with economic hardships. The study was guided by Vulnerability Theory, which explains how economic shocks increase household vulnerability and affect households' capacity to adapt to and recover from crises. These theoretical perspectives provide a basis for understanding the impacts of the socio-economic crisis on poor households and their coping mechanisms. A quantitative research approach was employed in this study. Primary data were collected through structured questionnaires administered to 30 poor households in the Welikadamulla GN Division; secondary data were gathered from journal articles, books, government reports, and other relevant sources. Descriptive statistical techniques were used to analyse the data. The findings revealed that 80% of households experienced a decline in income, while 67% reported reduced employment opportunities, resulting in financial instability. Food insecurity affected 73% of households, 60% faced difficulties in accessing healthcare, and 57% reported challenges in supporting their children's education. The most affected groups were chronically poor and women-headed households. Households coped by reducing expenditure (83%), borrowing money (70%), engaging in additional income-generating activities (47%), and relying on social support networks. The study recommended strengthening social protection programs, expanding livelihood opportunities, and providing targeted assistance to improve the resilience and well-being of poor households.

Keywords: socio-economic crisis, poor households, resilience, livelihoods, healthcare

I wish to acknowledge M.A. Shantha Jayakumara for his guidance and supervision.

ASSESSING THE CONTRIBUTION OF FLOOD REGULATION SERVICES TO COMMUNITY RESILIENCE IN THE UDUNUWARA DS DIVISION, KANDY

M. N. F. Mubassara
Department of Geography, University of Peradeniya
a20447@arts.pdn.ac.lk

Floods are among the common natural hazards experienced by communities in Sri Lanka, especially in regions with high rainfall, rapid land-use changes, and increasing anthropogenic pressure on natural ecosystems. The Udunuwara Divisional Secretariat Division in Kandy is prone to flood-related impacts due to its environmental and socio-economic characteristics. Natural features such as vegetation cover, wetlands, and soil systems play a significant role in regulating floodwaters and minimising communities' exposure to flood threats. This study aims to assess the contribution of flood-regulation services to community resilience in the Udunuwara DS Division and identify measures to strengthen these services. The study adopts a mixed-methods approach, combining field observations, questionnaire surveys, and key informants' interviews along with GIS and Remote Sensing techniques. Primary data are collected from community members and relevant stakeholders, while secondary data are obtained from government institutions, meteorological records, topographic maps, and satellite imagery. Spatial analyses, including NDVI, NDBI, DEM, and land-use/land-cover change detection, are used to evaluate environmental conditions and flood-regulation services. The findings indicate that vegetation cover, wetlands, and soil retention play an important role in reducing flood hazards and enhancing community resilience. However, human activities such as deforestation, agricultural expansion, and infrastructure development have reduced the effectiveness of these natural flood regulation functions in several places. Overall, the study concludes that strengthening flood regulation services through sustainable land management practices, ecosystem conservation, and community-based adaptation strategies can improve resilience to flood hazards. The findings can support local planning and decision-making related to flood management and sustainable land use in the Udunuwara DS Division.

***Keywords*:** flood regulation services, community resilience, flood hazards, GIS and remote sensing, Udunuwara

I wish to acknowledge Isthikar Aariff for his guidance and supervision.

RECONSTRUCTION OF A TRADITIONAL VILLAGE THROUGH TOURISM: A CASE STUDY OF KAYAMWALA IN SIGIRIYA

A.C. Niroopama
Department of Geography, University of Peradeniya
a20473@arts.pdn.ac.lk

Kayamwala village is located within the Sigiriya Grama Niladhari Division and has experienced significant transformations due to tourism activities associated with the Sigiriya area. The study aims to examine how tourism development has transformed land use patterns, analyse socio-cultural changes, and identify the challenges and opportunities in Kayamwala village. The study adopts a qualitative case study approach. Purposive and snowball sampling techniques were used to select participants with relevant knowledge, exposure to, and experience with tourism development and village transformation. Based on their recommendations, data were collected from local residents and stakeholders. In total, the study included two key informant interviews, nineteen semi-structured interviews, and field observations. The findings indicate that Kayamwala village is centred on Kayamwalalake, with two main roads running along either side of the tank. The first road is the Kayamwala Lake Road, which connects to the Sigiriya-Inamaluwa main road, and another road runs along the lake towards Kalapuraya. Along Kayamwala Lake Road, agricultural land has been largely reduced and replaced by tourism-related development, such as cafes and craft shops, indicating a clear shift in land-use patterns. In contrast, the Kalapuraya route shows limited physical development but is strongly associated with rural tourism activities. Along this route, socio-cultural practices have been transformed through commodification, where everyday rural tourism-related activities such as traditional cooking demonstrations, cart riding, and *Wadiya* experiences. They perform their village routines for foreign tourists. Also, recent involvement by external investors has led to the construction of large hotels and restaurants in this area, which directly influences rural tourism and local identity. The study highlights that tourism has reshaped spatial and cultural identity by creating socio-economic opportunities and challenges related to the commodification of the traditional rural identity, the gradual loss of that identity, and the sustainability of the village's identity.

Keywords: tourism development, rural transformation, land use change, socio-cultural change, commodification

I wish to acknowledge Thamali Kithsiri for her guidance and supervision.

THE INTERRELATIONSHIP BETWEEN SLOPE PERCENTAGE AND LAND USE DYNAMICS: A CASE STUDY OF DAMBETENNA GN DIVISION, HAPUTALE

A. Pradeepa
Department of Geography, University of Peradeniya
a20516@arts.pdn.ac.lk

Agricultural land use in mountainous regions is strongly influenced by slope conditions, which determine soil fertility, erosion susceptibility, water retention, and cultivation suitability. This study analysed the interrelationship between slope percentage and land use dynamics in the Dambetenna Grama Niladhari Division, Haputale, aiming to identify slope categories through manual field measurement, determine the major cultivation types, and examine the correlation between slope gradient and land-use change, with particular emphasis on the suitability and sustainability of vegetable cultivation. A mixed-methods approach was adopted, integrating quantitative slope measurements with qualitative field observations and semi-structured farmer interviews as primary data, supplemented by maps, administrative records, and published literature as secondary data. Eight agricultural lands were surveyed, with slope measured at eight points per land to derive average gradients ranging from 7.0% to 37.6%. Lands were classified into gentle (0-8%), moderate (8-30%), and steep (30-45%) categories; moderate slopes were dominant, accounting for five of the eight lands (62.5%), followed by steep (25%) and gentle (12.5%) slopes. Carrot, beans, and home garden crops were concentrated on gentle and moderate slopes, while cabbage, leek, potato, beetroot, and tomato were predominantly cultivated on moderate slopes, reflecting more favourable soil conditions and a reduced risk of erosion. Although general crop cultivation persisted on steep terrain, vegetable farming there remained limited and was sustained mainly through conservation measures such as contour cultivation, terracing, mulching, and crop rotation. The analysis reveals a clear and consistent relationship between slope percentage and crop distribution, indicating that cultivation suitability declines as gradient increases while dependence on conservation practices rises correspondingly. The study concludes that slope-based land use planning, combined with targeted soil conservation interventions, is essential for sustaining vegetable cultivation and improving long-term agricultural productivity in the Dambetenna GN Division.

Keywords: slope percentage, land use dynamics, vegetable cultivation, agricultural sustainability, Dambetenna

I wish to acknowledge M. M. P. Perera for his guidance and supervision.

IMPACT OF THE DIGITAL DIVIDE ON HOMESTAY TOURISM DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF PEDRO DIVISION, NUWARA ELIYA, SRI LANKA

P. Pratheesha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20519@arts.pdn.ac.lk

Homestay tourism is an important component of rural tourism development in Sri Lanka, contributing to income generation, cultural exchange and community development. Despite the growing importance of digital technologies and online platforms in tourism, homestay providers in rural and estate areas often lack the digital skills and resources to effectively engage in the digital tourism economy. This study examines the impact of the digital divide on homestay tourism in the Pedro Division of Nuwara Eliya, focusing on digital access, skills, and usage among homestay operators. A mixed-methods approach was employed, using a questionnaire survey of 30 homestay operators, semi-structured interviews with 15 homestay operators and 8 tourists, 3 KIIs, and field observations. Data were analysed using SPSS and thematic analysis. Findings show that 93.3% owned smartphones and 83.3% had internet access, indicating basic digital access. However, only 33.3% used professional booking platforms such as Airbnb and Booking.com, while most relied on WhatsApp (80%) and Facebook (43%) for communication and promotion. This indicates limited digital literacy for using advanced platforms and digital marketing tools. Constraints such as high data cost (70%), language barriers (76.7%) and lack of time (63.3%) reduced digital engagement. As a result, homestay operators had low online visibility, limited tourist reach, fewer bookings and relied on intermediaries. The study concludes that the digital divide remains a significant barrier to sustainable homestay tourism development in the Pedro Division, emphasising the need to strengthen ICT infrastructure, enhance digital literacy, and implement training programmes to promote digital inclusion and rural tourism development in Sri Lanka.

Keywords: digital divide, homestay tourism, rural tourism development, ICT access, digital literacy

I wish to acknowledge M.M. Alikhan for his guidance and supervision.

CHALLENGES AND OPPORTUNITIES OF COMMUNITY PARTICIPATION IN TOURISM ACTIVITIES: A STUDY OF *SARADIYEL GAMMANAYA*, SRI LANKA

D.W.H.D. Prematilaka
Department of Geography, University of Peradeniya
a20528@arts.pdn.ac.lk

Global tourism is moving away from traditional monument travel, with global arrivals reaching 1.4 billion as travellers seek meaningful, real-life experiences. While Sri Lanka is famous for beach tourism, the island is now seeing a major rise in culture and legend-based travel. Although this type of tourism is on the rise, limited research has examined community involvement. Further, the existing literature does not address the specific household-level community participation in managing historical legends as tourist sites. This study addresses this gap by examining tourism promotion and local community realities in *Saradiyel Gammanaya within Uthuwankanda* village, in *Mawanella.* The objectives of this study were to examine how villagers participate in the tourism industry and the opportunities and challenges they encounter in making their livelihoods and managing legendary tourism. Guided by the Community-Based Tourism (CBT) concept, this study employed a qualitative approach to collect data. Primary data were collected using structured questionnaires. It also used interviews with the local temple monk, the Grama Niladhari, the development officer, and the site manager. Field observation and historical records also helped to collect data. The tentative findings revealed that before the introduction of legendary tourism to the village, no one had experience in the tourism sector. After tourism was introduced, a considerable number of villagers began working as guides, cooks, and cleaners. While the introduction of tourism helped some villagers to open small cafes and hotels, challenges remain. Employment opportunities are limited, particularly for young people and older women. Many workers expressed concerns about low and unequal salaries, leading to feelings of unfair treatment. In addition, the community experiences traffic congestion and parking difficulties during holiday periods, when tourist arrivals are high. Environmental issues were also identified as concerns among villagers, as some tourists improperly disposed of waste. The study emphasises that while promoting legendary tourism in the village, it is also important to address salary issues, manage holiday traffic, and create jobs for different groups to ensure that tourism benefits the local community.

Keywords: legendary tourism, *Saradiyal* village, community participation, local employment

I wish to acknowledge Fazeeha Azmi for her guidance and supervision.

RECENT EXPANSION OF MANGO CULTIVATION IN TANK CASCADE AREAS AND ITS ENVIRONMENTAL IMPACT ON THE CASCADE ENVIRONMENT

R.M.S.S.P. Rajapaksha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20549@arts.pdn.ac.lk

Commercial mango cultivation has expanded rapidly across Sri Lanka's Dry Zone, fundamentally transforming the traditional tank cascade landscapes. In Anuradhapura District, particularly within the Siwalakulama and Periyakulama cascade areas, chena lands, home gardens, and scrublands are being converted into commercial mango orchards. This transition to commercial monoculture raises serious concerns about long-term environmental sustainability. The objective of this study is to explore the environmental impacts of the expansion of mango cultivation in these cascade areas. This study investigates the spatial expansion patterns of mango cultivation between 2016 and 2025 in the selected cascade areas, examining the socio-economic drivers of this transition and evaluating environmental impacts, including changes in agricultural biodiversity, soil conditions, agrochemical use, and human-wildlife conflict. A mixed-methods approach was used, combining structured questionnaire surveys with 30 farmers selected through stratified random sampling, key informant interviews, field observations and spatial analysis using ArcGIS. The findings revealed a significant and accelerating expansion of mango cultivation during 2016-2025, with peak growth between 2018 and 2022. Approximately 70% of farmers converted chena lands to mango cultivation, with most adopters being farmers seeking low-cost, ease of cultivation, and more stable income opportunities. Some early adopters further expanded their cultivation after 2022. Water sourcing has increasingly shifted towards agro-wells, raising concerns about lowering the groundwater table within cascade catchments. Agrochemical use remained lower than in previous cropping systems, and farmers adopted soil conservation practices. An increase in vegetation cover and soil fertility, as well as in human-wildlife conflict involving elephants, monkeys, and bats, was also recorded. The study concludes that mango cultivation has expanded rapidly in the study areas over a short period, strengthening farmers' livelihoods and reducing seasonal income risks. However, this driven expansion has produced both beneficial and some adverse effects on the ecological balance of the tank cascade areas.

Keywords: tank cascade systems, mango cultivation, land use change, environmental impact, recent expansion

I wish to acknowledge M.P. Perera for his guidance and supervision.

A GEOGRAPHICAL ANALYSIS OF THE CHALLENGES FACED BY BETEL FARMERS: CASE STUDY IN EPALADENIYA AND NINDAWELA GN DIVISIONS IN KURUNEGALA

D.P.V. Rasangika
Department of Geography, University of Peradeniya
a20565@arts.pdn.ac.lk

Betel cultivation is an important agricultural activity that contributes significantly to rural livelihoods and Sri Lanka's export economy. This study examined the underlying factors and challenges faced by the betel farmers and proposed appropriate recommendations in the Epaladeniya and Nindawela GN Divisions. A mixed-methods approach was used, combining quantitative and qualitative techniques. Primary data were collected through household surveys and key informant interviews conducted with 30 farming households using ArcGIS Survey123. Using stratified random sampling, 30 betel farmers were selected, and purposive sampling was used to select key informants (5). Quantitative data were analysed using statistical techniques, while qualitative data were interpreted through thematic analysis. The findings revealed that betel farmers face several production-related challenges, including rising input costs, limited availability of healthy plants, disease outbreaks, pest infestations, and climatic events such as heavy rainfall and prolonged dry periods. The occurrence of "bacterial leaf spot" has been identified as the most adverse challenge faced by farmers in betel cultivation. Marketing challenges included volatile market prices, dependence on intermediaries, limited export opportunities, and inadequate market information. The study further found that betel cultivation remains largely a traditional occupation, influenced by traditional socio-cultural beliefs and practices. These beliefs influence cultivation and disease management practices, as well as farmers' decision-making processes. The study concludes that strengthening disease management strategies, improving market access, promoting digital marketing platforms, and enhancing farmer-buyer linkages are essential to improving farmers' livelihoods and ensuring the long-term sustainability of betel cultivation in the study area.

Keywords: betel cultivation, production challenges, marketing challenges, socio-cultural practices, digital marketing

I wish to acknowledge M.A.S. Jayakumara for his guidance and supervision.

HUMAN PRESSURE AND ENVIRONMENTAL IMPACTS OF COASTAL TOURISM: A CASE STUDY OF PIGEON ISLAND NATIONAL PARK, SRI LANKA

A.A.M. Razan
Department of Geography, University of Peradeniya
a20595@arts.pdn.ac.lk

Marine ecosystems are vital for biodiversity conservation and human livelihoods. Pigeon Island Marine National Park, located off the Trincomalee coast of Sri Lanka, is one of the country's most significant marine sanctuaries. However, in recent years, the park has faced increasing environmental pressures, particularly from unsustainable coastal tourism. This study examines the impacts of tourism and other human activities on the environment of Pigeon Island. A mixed-method approach was employed, incorporating visitor questionnaires, stakeholder interviews, field observations, secondary data, and Normalised Difference Vegetation Index (NDVI) analysis using ArcGIS Pro for 2015 and 2025. Findings reveal that anthropogenic activities such as snorkelling, boating, reef walking, and other recreational practices are the primary sources of ecological stress, with 68% of respondents identifying snorkelling as the most damaging activity. NDVI values declined from 0.41 in 2015 to 0.33 in 2025, representing a 19.5% reduction in vegetation health in the area. Field observations further highlighted waste accumulation, visitor overcrowding, and habitat disturbance linked to tourism development. The study concludes that increased coastal tourism has contributed significantly to environmental degradation within Pigeon Island Marine National Park. These results underscore the urgent need for stronger visitor management, stricter conservation enforcement, and sustainable tourism planning to safeguard the park's long-term ecological sustainability.

Keywords: Pigeon Island National Park, NDVI, coastal tourism, human pressure, conservation

I wish to acknowledge M.S.M. Razik for his guidance and supervision.

A GEOGRAPHICAL STUDY OF ANIMAL INVASION AND ITS IMPACT ON AGRICULTURAL PRACTICES IN KARAGASTHANNA GN DIVISION

R.F. Risna
Department of Geography, University of Peradeniya
a20624@arts.pdn.ac.lk

The invasion of animals into agricultural areas has become a major challenge for rural agricultural communities in Sri Lanka. Causing significant crop damage, reduced agricultural productivity, and economic losses, creating serious challenges for rural livelihoods and food security, rapid land-use changes, deforestation, habitat fragmentation, and the expansion of agricultural activities have increased human-wildlife conflict in many rural areas. This study aims to identify frequently invading wild animals, assess economic and psychological impacts on farmers and evaluate crop vulnerability and damage levels. This study employed a mixed-methods approach, using questionnaire surveys of 40 farming households selected through purposive sampling. Semi-structured interviews were conducted with 05 people, along with field observations. Data were analysed using SPSS and thematic analysis. Findings show that wild boars, porcupines, monkeys and peacocks were the major animals responsible for crop damage. Farms near forest boundaries and natural vegetation experience more frequent animal invasions. This study further found that 80% of farmers reported declines in crop yield. While 73.3% experienced financial losses and psychological stress due to wild animals' attacks. Common mitigation measures included electric fencing, night guarding and the use of scare devices. However, their effectiveness was limited because of high maintenance costs and recurring wildlife movement. Many farmers changed their cropping patterns and reduced the area under cultivation. The study concludes that animals remain a significant geographical and agricultural issue in Karagasthanna GN Division. It highlights the need for integrated land-use planning, strengthened human-wildlife conflict management, improved farmer support programs, and community-based conservation strategies to ensure sustainable agricultural development.

Keywords: animal invasion, agricultural practices, crop damage

I wish to acknowledge Isthikar Aariff for his guidance and supervision.

RECENT TRENDS IN CHEMICAL FERTILIZERS AND PESTICIDES USAGE IN UPCOUNTRY VEGETABLE CULTIVATION FROM 2000-2026: A CASE STUDY OF THE NANUOYA GN DIVISION

T. Rosalin Mery
Department of Geography, University of Peradeniya
a20627@arts.pdn.ac.lk

Upcountry vegetable cultivation is an important agricultural activity in Sri Lanka, contributing to food security, employment and rural livelihoods. In Nanu-oya GN Division, favourable climate and soil support intensive vegetable cultivation. Over the past years, the use of chemical fertilisers and pesticides has increased significantly, causing soil degradation, water contamination, and health risks, and undermining sustainable farming practices. This study analyses vegetable cultivation patterns, key factors, and usage patterns of chemical fertilisers and pesticides, as well as recent trends in their use from 2000-2026, in the Nanu-oya GN Division. A mixed-method approach was used for this study. Data were collected through structured questionnaires, key informant interviews, field observations, and secondary sources, and were analysed using descriptive statistics, spatial mapping, thematic analysis, and data comparison. Findings show that the vegetable cultivation pattern of Nanu-oya GN Division includes various types of cultivation across 3-4 seasonal patterns. Chemical fertiliser and pesticide use have increased significantly compared with previous decades. 70% of farmers apply chemical fertilisers and pesticides at levels exceeding the recommended levels. Commonly used chemical fertilisers include TDM, Urea, Dolomite, and G VEGE. 60% of farmers apply organic fertilisers when preparing the land for cultivation. When it comes to pesticides, insecticide and fungicide use is high, while herbicide/weedicide use is lower due to manual weed management. Commonly used pesticides include Polycrone, Mancozeb, and Deconil. Major driving factors behind the use of agrochemicals are ease of use, availability, quick response, higher yield and market demand for visually good products. There is regular monitoring and support by some non-governmental organisations on vegetable cultivation. But government training and awareness programs remain insufficient. Overall, sustainable agrochemical management, farmer education and awareness programs are crucial for sustainable upcountry vegetable cultivation in the Nanu-oya GN Division.

Keywords: Upcountry vegetable cultivation, chemical fertilisers, pesticides, agrochemical use, sustainable farming practices

I wish to acknowledge Muditha Prasannajith Perera for his guidance and supervision.

SPATIAL VARIATION IN THE ECONOMIC PARTICIPATION OF OLDER ADULTS: A COMPARATIVE STUDY IN URBAN AND RURAL AREAS OF BADULLA

Ruthrathi Sandararasan
Department of Geography, University of Peradeniya
a20633@arts.pdn.ac.lk

Population ageing has become a significant demographic trend in Sri Lanka due to declining fertility rates and increasing life expectancy, creating both challenges and opportunities for sustainable economic development. Older adults' participation levels vary across geographic settings. This study examines the spatial variation in the economic participation of older adults by comparing urban and rural areas in the Badulla District. A quantitative research design was employed, and primary data were collected from 60 older adults, comprising respondents from urban (30) and rural estate (30) areas, using a structured questionnaire. The findings revealed significant urban–rural differences in economic participation. In urban areas, 56.66% were economically active in informal employment, while in rural areas only 36.6% were active, with 63.4% remaining economically inactive due to ageing and poor health. Non-economically dependent individuals primarily depended on financial support from spouses and children, indicating strong intergenerational dependency and household-based support systems. Urban older adults showed relatively higher involvement in small-scale businesses and informal self-employment due to better access to services and opportunities, while rural older adults were more engaged in agriculture and casual labour but faced lower incomes and limited employment opportunities. The study further revealed that good health, higher education, and stable pension income positively influenced economic participation, whereas poor health and financial insecurity reduced involvement, particularly in rural areas. Overall, the findings highlight significant spatial disparities in the economic participation of older adults in the Badulla District within the silver economy context, emphasising the need for location-specific policies, age-friendly employment opportunities, and livelihood support programs to promote active ageing, reduce inequality, and enhance sustainable development and inclusive growth.

Keywords*:* population ageing, older adults, economic participation, urban - rural comparison, silver economy

I wish to acknowledge Pushpika Masakorala for her guidance and supervision.

SOCIO-ECONOMIC IMPACTS OF MECHANISED PADDY HARVESTING ON FARMERS IN THE DEHIGAMA GRAMA NILADHARI DIVISION, KURUNEGALA DISTRICT

M.K.F. Sameeha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20655@arts.pdn.ac.lk

The adoption of harvesting machines in Sri Lanka's paddy sector represents a significant shift from manual to technology-driven farming. Localised studies examining the impacts and their socio-economic consequences remain limited. This research investigates the socio-economic impacts of harvesting machines on small-scale paddy farmers in Dehigama GN, Kurunegala. Employing a qualitative research approach, data were collected through semi-structured interviews (30), key informant interviews (02), focus group discussions (01), and field observations. Semi-structured interviews were conducted through purposive sampling with three generations of farmers: Young (18-35 years), Middle (36-55 years), and Elderly (56 years and above) farmers to explore generational perspectives. Agricultural Modernisation Theory and Rogers' Diffusion of Innovations Theory were used as the theoretical framework for this study. Findings reveal a generational divide in perceptions and experiences of harvesting machine usage in paddy cultivation. The findings showed generational differences in perceptions of agricultural mechanisation. Young farmers emphasised economic benefits, labour efficiency, and machine use, while middle-aged and elderly farmers highlighted social, cultural, environmental, and operational challenges and preferred traditional methods. Elderly farmers had greater expertise in traditional harvesting, whereas younger and middle-aged farmers were more aware of machinery, per-acre hiring costs, and seasonal price changes during peak harvesting in Dehigama. The study concludes that while modernisation offers some farmers better lives through technology, in Dehigama, machines disadvantage many farmers. Rogers' Diffusion framework reveals that adoption patterns are shaped by generational differences in how farmers assess benefits against disruptions to their traditional ways. The findings recommend policies that bridge generational gaps and ensure technological changes benefit the entire small-scale farming community in Dehigama.

Keywords: harvesting machines, paddy cultivation, socio-economic impacts, agricultural mechanisation, small-scale farmers

I wish to acknowledge Arularasi Balakrishnan for her guidance and supervision.

GEOGRAPHICAL ASSESSMENT OF IDENTIFYING THE AVAILABILITY OF CARRYING CAPACITY FOR THE ANIMAL POPULATION IN PINNAWALA OPEN ZOO, SRI LANKA

D.R.I.L. Senevirathna
Department of Geography, University of Peradeniya
a20704@arts.pdn.ac.lk

Pinnawala Open Zoo, located in Sri Lanka, is a unique zoological park designed to provide semi-natural habitats for captive animals while promoting conservation and education. This study presents a geographical assessment of the carrying capacity of selected animal populations in zoo environments. Carrying capacity is a key concept in zoo management, as it determines the maximum number of animals that can be supported without causing environmental degradation or negatively affecting animal welfare. The main objective of this study is to identify the carrying capacity of animal populations by analysing spatial conditions, resource availability, and anthropogenic influences. Due to practical limitations, the study focuses on six selected species: Sri Lankan leopard, spotted deer, Hog deer, Macaw, ring-tailed lemur, and greater flamingo, representing a range of ecological and behavioural characteristics. A mixed-method approach was applied, combining quantitative data such as enclosure size, population density, and resource distribution with qualitative data gathered through field observations, staff interviews, and visitor surveys. The findings indicate that the Sri Lankan leopard enclosure operates within acceptable spatial limits, although environmental enrichment could be improved. Herbivorous species such as spotted deer and hog deer show relatively higher densities, suggesting potential pressure on space and resources. The enclosures for macaws and ring-tailed lemurs are generally adequate but require enhanced habitat complexity, while the greater flamingo enclosure shows moderate suitability regarding water availability. Additionally, visitor activities were found to influence animal behaviour, thereby affecting the effective carrying capacity. Overall, the study concludes that although the zoo maintains manageable conditions, improvements in spatial planning and habitat management are necessary to ensure long-term sustainability and animal welfare.

Keywords: carrying capacity, Pinnawala open zoo, animal population, anthropogenic factors, spatial condition

I wish to acknowledge Isthikar Aariff for his guidance and supervision.

THE EFFECTS OF MODERN SUPERMARKETS ON THE LIVELIHOODS OF TRADITIONAL VENDORS: A CASE STUDY OF KIRIWANDHALA, AVISSAWELLA

K. Sharmila
Department of Geography, University of Peradeniya
a20730@arts.pdn.ac.lk

Supermarket expansion is an important feature of retail transformation in many developing countries, including Sri Lanka. Its rapid growth has influenced consumer behaviour, retail structures, and the livelihoods of traditional vendors. Many studies focus on large urban centres, whereas limited attention has been given to small towns in understanding commercial dynamics in Sri Lanka. This study analyses the spatio-temporal expansion of supermarkets and examines their impacts on the livelihoods of traditional vendors in the small town of Kiriwandhala in Avissawella. A mixed-method approach was employed to achieve the above objective. Primary data were collected through semi-structured interviews (12), key informant interviews (3), and field observations between November 2025 and June 2026. Secondary data were gathered from government records, GIS sources, and Google Earth historical imagery. The concepts of the urban sphere of influence and the Political Economy of Urban Space are used as the theoretical framework. The findings reveal that Kiriwandhala experienced a transformation in its retail structure between 2015 and 2025. Before 2022, retail activities were dominated by traditional vendors, with no major supermarkets operating in the town. A major shift occurred in 2022 with the establishment of Keells, Cargills Food City, and Senuri Supermarket, and continued through 2026. The expansion was mainly influenced by improvements to the Colombo-Batticaloa main road (A4), commercial development, population growth, lifestyle changes, and the proximity of the Seethawaka Industrial Zone. The study identifies a competitive commercial environment in which traditional vendors are increasingly being suppressed by supermarket growth. Traditional vendors experienced a significant reduction in income due to declining consumer demand and the threshold population. In contrast, fruit, vegetable, and fish vendors located far from supermarkets experienced relatively limited impacts due to continued demand for fresh products. The study concludes that the expansion of supermarkets has reshaped the sphere of influence and the political economy of urban spaces by generating unequal patterns of competition.

Keywords: modern supermarkets, traditional vendors, consumer behaviour, livelihood impacts

I wish to acknowledge Arularasi Balakrishnan for her guidance and supervision.

IMPACTS OF INVASIVE AQUATIC PLANTS ON LOCAL LIVELIHOODS IN THE ANAWILUNDAWA WETLAND, SRI LANKA

I.M.S. Sithumini
Department of Geography, University of Peradeniya.
a20743@arts.pdn.ac.lk

The Anawilundawa Wetland is one of Sri Lanka's Ramsar wetlands, supporting rich biodiversity while providing essential resources for the livelihoods of surrounding communities. However, the rapid spread of invasive aquatic flora has become a major environmental challenge. This study aimed to identify the major invasive aquatic flora species in the Anawillundwa reservoir, examine their impacts on local livelihoods, and propose sustainable conservation strategies for their management. A mixed-methods research approach was adopted using both primary and secondary data. Primary data were collected through field observations, questionnaire surveys, and semi-structured interviews with 30 households, while secondary data were gathered from published literature and institutional reports. The findings identified water hyacinth (*Eichhornia Crassipes*), giant salvinia (Salvinia molesta), and water lettuce (*Pistia Stratiotes*) as the dominant invasive aquatic flora species. Approximately 90% of respondents identified water hyacinth as the most serious invasive species affecting their livelihoods, while over 80% reported that its dense growth has made fishing activities almost impossible. Nearly 75% stated that agriculture and access to domestic water have also been negatively affected. Respondents explained that the year-round availability of water following the Deduru Oya–Senagal Oya water diversion project has accelerated the spread of water hyacinth. They further stated that although the Irrigation Department supports periodic maintenance of the Anawilundawa Reservoir, obtaining approval for maintenance under the wetland's conservation management is difficult, limiting regular tank maintenance and contributing to the continued spread of invasive aquatic plants. The study also found that the Salvinia Weevil (*Crytobagous Salviniae*) is effective in controlling giant Salvinia, whereas no effective management strategy currently exists for water hyacinth. Therefore, the study recommends regular tank maintenance, stronger community participation, and sustainable conservation measures to protect both the wetland ecosystem and local livelihoods.

Keywords: Anawilundawa wetland, invasive aquatic plants, water hyacinth, livelihoods, Ramsar wetland

I wish to acknowledge Tilak Bandara for his guidance and supervision.

ANALYZING THE POTENTIALS AND CHALLENGES OF ECOTOURISM DEVELOPMENT IN THE POST-WAR PERIOD: A CASE STUDY IN VADAMARACHCHI REGION, JAFFNA

M. Subanitha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20751@arts.pdn.ac.lk

Ecotourism is becoming a significant means of achieving sustainable development. The Vadamarachchi region in Jaffna district has considerable potential for ecotourism development due to its rich natural environment, culture, and historical heritage. The utilisation of these resources for tourism remains limited in Jaffna in the post-war period. This study examines the potential and challenges of ecotourism development and proposes a model for sustainable ecotourism. A mixed-methods approach was adopted for the study. Primary data were collected through questionnaire surveys administered to 60 local residents and 20 tourists, as well as 10 key informant interviews and field observations. Secondary information was gathered from books, journal articles and reports. Quantitative data were analysed using descriptive statistics, while qualitative data were interpreted through thematic analysis. The study identified beaches, mangrove forests, bird-watching areas, sand dunes, natural water springs, temples, traditional fishing villages, cultural festivals and historical heritage sites as major ecotourism resources. The findings revealed that more than 70% of respondents expressed a positive attitude towards ecotourism development. However, inadequate transportation, poor accommodation, limited promotion, weak institutional coordination, lengthy administrative procedures, environmental degradation, coastal erosion, language barriers and a shortage of trained guides remain principal constraints. Furthermore, local communities are willing to participate in tourism-related activities, including employment and local enterprises, as well as cultural tourism, if appropriate training and infrastructure are available. A sustainable ecotourism development model is proposed based on the findings, focusing on resource conservation, community participation, infrastructure improvement, institutional support and destination promotion. The study concludes that effective planning and coordinated stakeholder involvement are essential for achieving sustainable ecotourism development and enhancing local livelihoods.

Keywords: ecotourism, post-war development, community participation, sustainable tourism, Vadamarachchi

I wish to acknowledge Tilak Bandara for his guidance and supervision.

EVOLUTION OF WATER USE PATTERNS AND IRRIGATION PRACTICES IN VEGETABLE FARMING: A CASE STUDY OF DAMBULLA D.S DIVISION

D.P.N. Thathsarani
Department of Geography, University of Peradeniya
a20774@arts.pdn.ac.lk

Water is a critical resource for vegetable farming in Sri Lanka's Dry Zone, where rainfall is seasonal and increasingly unpredictable. Changing rainfall patterns, climate variability, and growing agricultural water demand have created challenges for sustainable vegetable production. Therefore, this study examined the evolution of water use patterns and irrigation practices in vegetable farming within the Dambulla D.S.D. The objectives were to identify water sources and irrigation methods, analyse temporal and spatial changes in water use patterns, and examine irrigation practices over recent decades. A mixed-method case study approach was employed. Primary data were collected from 40 vegetable farmers through questionnaires, interviews, and field observations in Dambulla, while secondary data were obtained from irrigation records and meteorological data covering 1995–2025. Qualitative data were analysed using thematic analysis, while quantitative data were summarised using Microsoft Excel and GIS techniques. The findings revealed that farmers depend on surface and groundwater sources. Rainfall became unpredictable during the study period, leading to increased irrigation demand and, after the 2000s, a shift toward groundwater use by approximately 70% of farmers. Farmers used multiple irrigation water sources. Tube wells with motorised pumps were used by 40% of farmers, while solar-powered tube wells and canal water were each used by 17.5%. Sprinkler irrigation was adopted by 12.5%, drip irrigation by 7.5%, and domestic wells by 5%. Traditional irrigation methods such as basin and furrow irrigation and manual watering continue alongside modern technologies. Spatial variations in water use were observed across locations, driven by water availability and infrastructure. The study reveals a significant transition in vegetable farming within the Dambulla D.S.D from rainfall-dependent cultivation to groundwater-supported and technology-driven irrigation systems during 1995–2025. While these changes have enhanced agricultural resilience and productivity, increasing pressure on groundwater resources highlights the need for sustainable water resource management and climate-resilient irrigation strategies.

Keywords: water use patterns, irrigation practices, vegetable farming, climate variability, Dambulla

I wish to acknowledge M.P. Perera for his guidance and supervision.

IMPACT OF THE DIGITAL DIVIDE ON HOUSEHOLD DIGITAL ECONOMY-BASED EMPLOYMENT AND INCOME: A COMPARATIVE STUDY BETWEEN WARUNAGAMA AND SIYAMBALAGUNAYA GN DIVISIONS

R.D.G. Thushani
Department of Geography, University of Peradeniya
a20790@arts.pdn.ac.lk

The digital economy has created new opportunities for rural people to access information, find employment, and earn income through digital platforms. However, the digital divide remains a major challenge, limiting people's ability to benefit from these opportunities. While many studies have discussed digitalisation and rural development, there is limited research on how the digital divide affects household employment and income in the local digital economy. This study aimed to compare digital access among households in the Siyambalagunaya and Warunagama GN Divisions of the Wellawaya Divisional Secretariat by examining the relationship between digital access and employment status, and by identifying how differences in digital access affect income opportunities. A mixed-methods approach was used for data collection. Primary data were gathered through questionnaires administered to 40 randomly selected households, including 20 from each GN Division, and Key Informant Interviews with Grama Niladhari officers. Institutional resource profiles and data from the Census of Population and Housing 2024 report were also used. The findings show that Warunagama has better mobile network coverage, while Siyambalagunaya experiences poor network quality. However, Siyambalagunaya has a higher level of human capital, with 10% of sampled households engaged in digital economy-related activities, supported by higher levels of digital literacy and university education. In Warunagama, only 5% of households have attempted to earn income through digital platforms. The tentative finding reveals that the lack of awareness of online opportunities and time limitations were identified as major barriers to this pattern. Overall, the findings indicate that improving digital infrastructure alone is not sufficient and that digital skills and awareness are also important for increasing rural digital employment and income opportunities.

Keywords*:* digital divide, digital economy, digital employment, household income, digital literacy

I wish to acknowledge Fazeeha Azmi for her guidance and supervision.

SPATIAL VARIATIONS OF SALINITY CONDITIONS IN SURFACE AND GROUNDWATER BODIES OF PADAVI SRIPURA

A.M.S. Wickramasingha
Department of Geography, University of Peradeniya.
a20833@arts.pdn.ac.lk

The increase in water salinity has become a significant environmental and public health concern due to its effects on drinking water quality and agricultural productivity. This study aimed to examine the spatial and seasonal variation of salinity in water sources and to identify salinity hot spots and cold spots within the Padavi Sripura DSD. A total of nearly 102 water samples were collected from groundwater and surface water sources during both dry and rainy seasons, and salinity levels were assessed using electrical conductivity measurements. Primary data were further collected through questionnaire surveys and interviews with five Grama Niladharis representing selected Grama Niladhari Divisions. Spatial and statistical analyses were conducted using ArcGIS Pro and Microsoft Excel, while interpolation and hotspot analysis techniques were employed to visualise and interpret salinity distribution patterns. The results revealed distinct spatial and seasonal variations in salinity across the study area. Groundwater sources exhibited higher salinity levels than surface water sources, with salinity increasing during the dry season (842.39 ppm) and decreasing during the rainy season (692.23 ppm). In contrast, surface water sources recorded relatively higher salinity during the rainy season (280 ppm) and lower salinity during the dry season (205.9 ppm). Sripura Grama Niladhari Division recorded the highest mean salinity value (1420.12 ppm), while Lassanagama recorded the lowest mean salinity value (325.8 ppm). Sripura, Sewajanapadaya, Kawanthissapura, and Gamunupura were identified as extreme salinity hot spots during the dry season, whereas Sripura and its surrounding areas remained the major hot spot during the rainy season. Lassanagama and Parana Medawachchiya were identified as salinity cold spots. The study concludes that salinity variation in Padavi Sripura is strongly influenced by irrigation practices, groundwater recharge variability, and land use patterns. The findings emphasise the need for sustainable water resource management and targeted mitigation measures in salinity-prone areas. This research provides baseline information for long-term water quality monitoring and supports evidence-based planning to reduce environmental and health risks associated with salinity pollution.

Keywords: spatial variations, salinity, groundwater, surface water, GIS

I wish to acknowledge Muditha Prasannajith Perera for his guidance and supervision.

SPATIO-TEMPORAL DYNAMICS OF URBAN AND SUBURBAN DEVELOPMENT ALONG THE KURUNEGALA-KULIYAPITIYA ROAD AND ASSOCIATED CONSEQUENCES (2013-2024): A GIS APPROACH

S.P.H.S. Wickramasingha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20835@arts.pdn.ac.lk

In developing nations, transport corridors are critical drivers of regional spatial restructuring, yet empirical research on intermediate growth axes connecting secondary towns remains limited. The Kurunegala to Kuliyapitiya (B247) road corridor in Sri Lanka is a less-focused corridor, and this study aims to quantify the spatio-temporal dynamics of linear urbanisation along the 40 km corridor for the period 2013-2024. The Transport Land Use interaction framework and growth pole theory. Integrating Remote Sensing and Geographic Information Systems. Environmental degradation and built-up density configurations were monitored using the Normalised Difference Vegetation Index (NDVI) and Normalised Difference Built-up Index (NDBI), while spatial decay patterns were systematically analysed across a multi-ring buffer gradient stratified at 0-500 m, 500 m-1 km, 1 km-1.5 km, and 1.5 km-2 km intervals. The study's preliminary spatial mapping shows a pronounced pattern of ribbon development radiating outward from the primary terminal nodes, with rapid suburban transitions consolidating around the Narammala intermediary node. Initial findings indicate an extensive conversion of fertile agricultural lands and home gardens into built-up surfaces, concentrated heavily within the immediate 0-500 m roadside perimeter. This research underscores how enhanced regional accessibility accelerates unchecked linear sprawl, emphasising the urgent need for Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA) suitability modelling to shift current development pathways toward sustainable, node-based corridor management strategies.

Keywords: spatio-temporal dynamics, ribbon development, multi-ring buffer analysis, transport-land use interaction, Kurunegala-Kuliyapitiya corridor

I wish to acknowledge Lalitha Dissanayake for her guidance and supervision.

SPATIAL AND TEMPORAL VARIATION OF HEAT STRESS IN DAIRY CATTLE IN SRI LANKA

L.P.S.D.N. Wijerathna
Department of Geography, University of Peradeniya
a20852@arts.pdn.ac.lk

Heat stress in dairy cattle is a significant thermal challenge arising from the combined effects of a cow's internal heat and environmental factors, which can exceed the body's thermal balance and tolerance thresholds. The main objective of the study is to analyse the spatial and temporal variation of heat stress in dairy cattle in Sri Lanka. The monthly average data on relative humidity and temperature were obtained from the Meteorological Department. Heat stress in dairy cattle is calculated and categorised using the Temperature Humidity Index (THI) and the Livestock Weather Safety Index (LWSI). Interpolation analyses have been conducted using ArcGIS Pro software. The results reveal that the annual average THI values for dairy cattle in Sri Lanka ranged from 61 to 81 from 1996 to 2025. The lowest THI values, with an annual average of 61, have been recorded at Nuwara Eliya and Seetha Eliya, while the highest values are reached at Mannar and Trincomalee, at 81. According to the LWSI, Nuwara Eliya, Seetha Eliya, and Bandarawela fall into the normal (≤70) category, where dairy cattle are not subjected to heat stress. All other areas of Sri Lanka fall within the above critical (72≤78) and dangerous (78≤82) levels. In contrast, the northeast monsoon season is the most comfortable for dairy cattle, while the first inter-monsoon, southwest monsoon, and second inter-monsoon seasons create uncomfortable conditions except in the central highlands. The highest monthly average THI was recorded in April and May, with emergency category (≥82) readings around Mannar, Trincomalee, and Jaffna. The recent period's THI is higher than that of 1931-1960. Moreover, this study assesses the relationship between THI and dairy cattle milk yield. Greater attention should be given to implementing adaptation strategies in dairy farming in Sri Lanka.

Keywords: dairy cattle, heat stress, interpolation, livestock weather safety index, THI

I wish to acknowledge Rekha Nianthi for her guidance and supervision.

THE ROLE OF PERADENIYA BOTANICAL GARDEN IN MAINTAINING ENDEMIC PLANT SPECIES IN SRI LANKA

W.M.G.A.B. Wijethunga
Department of Geography, University of Peradeniya
a20863@arts.pdn.ac.lk

Sri Lanka is recognised as a global biodiversity hotspot with high plant endemism, making the conservation of endemic plant species a national priority. The Royal Botanic Gardens, Peradeniya, serves as one of the country's most important institutions for ex -situ plant conservation. This study examined the role of the Royal Botanic Gardens, Peradeniya, in maintaining and conserving endemic plant species by documenting endemic species, analysing their spatial distribution, and evaluating conservation and management practices. A mixed-methods approach was employed, combining field observations, GPS data collection, semi-structured interviews with botanical garden officers and technical staff, focus group discussions with gardeners, and secondary data from institutional records and the literature. Geographic coordinates of endemic plant species were mapped and analysed using ArcGIS Pro to identify their distribution patterns within the garden. The findings revealed that more than 110 endemic plant species are currently maintained in the Royal Botanic Gardens, Peradeniya. Spatial analysis showed that a significant concentration of endemic species occurs in Zones C, D, and E, which experience relatively low levels of human disturbance and provide favourable environmental conditions for plant growth and survival. The study identified several conservation and management practices employed by the garden, including species identification, seed banking, tissue culture, vegetative propagation, nursery management, living collections, herbarium documentation, germplasm conservation, and regular plant health monitoring. These measures support the preservation of genetic diversity and the long-term survival of endemic species. The study concludes that the Royal Botanic Gardens, Peradeniya, plays a crucial role in conserving Sri Lanka’s endemic flora through systematic conservation efforts and scientific management.

Keywords: endemic plant species, biodiversity conservation, ex-situ conservation, spatial distribution, plant conservation management

I wish to acknowledge Isthikar Aariff for his guidance and supervision.

GIS AND REMOTE SENSING BASED SUITABILITY ANALYSIS FOR URBAN ROOFTOP GARDENING IN GAMPAHA MUNICIPAL COUNCIL

M.D.T.N. Abesinghe
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis001@arts.pdn.ac.lk

Rapid urbanisation within Gampaha District resulted in environmental challenges such as the urban heat island effect, loss of green spaces, increased stormwater runoff, and decreased environmental quality. Rooftop gardening is an effective solution as a sustainable green infrastructure that can mitigate these challenges. The adoption of rooftop gardening in Sri Lanka remains very low due to high implementation and maintenance costs. Most studies focus on benefits and challenges, not on spatial suitability. This study aims to identify the most heated areas within the Gampaha Municipal area for urban rooftop gardening using GIS and Remote Sensing, and to evaluate the willingness of community engagement - potentials, challenges, and identify strategies for implementing sustainable rooftop gardening practices. A mixed-method approach was used by integrating GIS and Remote Sensing analysis with a household survey. LiDAR data and secondary spatial datasets were used to identify the most heated areas. A qualitative analysis was used to assess community perceptions and challenges through a stratified random sampling survey and thematic analysis. The Land Surface Temperature (LST) analysis identified Madagama I, Madagama III, and Madagama IV as the most heat-vulnerable areas, characterised by the highest concentration of built-up areas and limited green cover. Community responses revealed a generally positive inclination toward adopting rooftop gardening due to its environmental and aesthetic benefits. However, the local residents identify high installation and material costs as major barriers to implementing rooftop gardening. The findings concluded that rooftop gardening is an effective nature-based solution for enhancing urban environmental sustainability in the Gampaha Municipal Council area.

Keywords: rooftop gardening, green infrastructure, GIS, remote sensing, suitability analysis

I wish to acknowledge Lalitha Dissanayake for her guidance and supervision.

A SPATIAL ANALYSIS OF THE IMPACTS OF PROTRACTED DISPLACEMENT FROM MANNAR TO KALPITYA

A.H.F. Afsa
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis003@arts.pdn.ac.lk

This study examines the spatial and socio-economic impacts of protracted displacement from Mannar to Kalpitiya between 1990 and 2025. Protracted displacement caused by the Sri Lankan civil conflict has had significant impacts on the socio-economic and environmental conditions of IDPs and host communities. Since the 1990s, nearly 35000 displaced people from Mannar have settled in the Kalpitiya DS Division, leading to notable changes in land use patterns and community dynamics. The study aims to achieve three objectives: (1) to evaluate how protracted displacement influenced Land Use and Land Cover (LULC) changes in Kalpitiya from 1990 to 2025; (2) to evaluate how protracted displacement has influenced competition for resources, which have contributed to tensions between displaced and host communities; and (3) to assess the socio-economic impacts of protracted displacement in the Kalpitiya DS Division. A mixed-methods approach was employed. Landsat satellite imagery from 1990, 2001, 2012, and 2024 was used to analyse spatial changes in LULC using supervised classification techniques. Community-level data were collected through 40 interviews, including twenty IDPs and twenty from the host community and analysed using descriptive statistical methods. The findings reveal that considerable spatial changes and the growth of the displaced population increased pressure on land and natural resources, resulting in competition over housing, employment, land, and public services. These challenges contributed to tensions between displaced and host communities. It also generated positive and negative socio-economic effects, including improvements in health services and educational services, as well as negative effects such as increased land prices and cultural changes in local communities. The study concludes that protracted displacement has played a significant role in shaping land-use patterns and socio-economic conditions in Kalpitiya.

Keywords*:* protracted displacement, Internal Displaced Persons (IDPs), host community, Land Use and Landcover (LULC), tension

I wish to acknowledge M.M. Alikhan for his guidance and supervision.

A GIS-BASED SPATIAL ANALYSIS OF TUITION CLASSES: A CASE STUDY OF THE GAMPAHA MUNICIPAL COUNCIL AREA

D.A.J.H.D. Arachchi
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis005@arts.pdn.ac.lk

Private tuition, often referred to as shadow education, has become an essential support mechanism for students in Sri Lanka's competitive educational environment. Despite Sri Lanka's free education policy, private tuition classes have emerged as a major educational phenomenon, attracting many students seeking academic advancement. In the Gampaha Municipal Council (MC), private tuition classes are highly concentrated in the urban core, attracting students from local and distant areas. However, there is a lack of systematic studies to determine the distribution of tuition classes. In that context, this study aims to examine the spatial distribution patterns and locational characteristics of tuition classes within the Gampaha MC Area. Primary data were collected through GPS-based geo-tagging using the SW map mobile application during the field survey. The spatial distribution of tuition classes shows a highly clustered pattern between the Gampaha-Minuwangoda Road (B288) and the Gampaha-Ja Ela Road (A33) in the Madagama II GN Division. The study further argues that the high concentration of road and railway accessibility and the location of two main bus stands on B288 and A33 Roads are closer to the railway station. By analysing the current locations of tuition classes, there is potential to expand them further away from the cluster, as four new private tuition institutions have already been established west of the B288.

Keywords: GIS, spatial analysis, tuition classes, accessibility, Gampaha municipal area

I wish to acknowledge Thamali N. Kithsiri for her guidance and supervision.

APPLICATION OF GEOSPATIAL TECHNOLOGIES IN ASSESSING SHORELINE DYNAMICS AND COASTAL MANAGEMENT FROM KALMUNAI TO OLUVIL, SRI LANKA

M.H.A. Aashif
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis008@arts.pdn.ac.lk

The coastal area between Kalmunai and Oluvil in the Ampara District of Eastern Sri Lanka has experienced considerable changes along its shoreline over the last twenty years, influenced by both natural coastal dynamics and human activities, such as the development of Oluvil Harbour. Recognising these changes is crucial for effective coastal management and promoting sustainable development. This research aims to evaluate shoreline modifications along the Kalmunai-Oluvil coastline from 2000 to 2025, pinpoint areas of erosion and accretion, and assess the impact of coastal management strategies on shoreline behaviour. Multi-temporal satellite images from Landsat and Sentinel-2 were analysed using Google Earth Engine (GEE). Shorelines were delineated through the Automated Water Extraction Index (AWEI) in conjunction with Otsu thresholding to ensure consistent and automated shoreline extraction. The extracted shorelines were then analysed using the Digital Shoreline Analysis System (DSAS), which generated Net Shoreline Movement (NSM), End Point Rate (EPR), and Linear Regression Rate (LRR) statistics to measure shoreline changes. The results reveal significant spatial variation in shoreline dynamics across the study area. Erosion was identified as the dominant process along several coastal segments, while localised accretion occurred in areas associated with sediment deposition. The findings indicate that coastal structures, particularly Oluvil Harbour and other protective measures, have influenced sediment transport patterns and contributed to contrasting zones of erosion and accretion. The similar trends observed in the EPR and LRR analyses further support the reliability of the results. This research shows that the integration of GEE, AWEI, Otsu thresholding, and DSAS is an effective and efficient approach for long-term shoreline monitoring, providing valuable information for informed coastal management and planning in the Kalmunai–Oluvil coastal area.

Keywords: shoreline change, coastal management, Google Earth Engine, DSAS, remote sensing

I wish to acknowledge M.S.M Razik for his guidance and supervision.

ASSESSING THE IMPACT OF COASTAL MORPHOLOGICAL CHANGES ON COASTAL TOURISM IN KALPITIYA: A GIS AND REMOTE SENSING-BASED APPROACH

F.D. Banu
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis010@arts.pdn.ac.lk

Coastal zones are dynamic environments increasingly influenced by natural processes and human activities, resulting in significant shoreline changes that affect ecosystems, infrastructure, and tourism-based economies. The Kalpitiya Peninsula in Sri Lanka, designated as a key tourism development zone, is experiencing coastal morphological changes, including erosion in areas such as Kudawa and accretion in Kandakuliya. However, limited studies have examined how these changes interact with coastal tourism systems. Therefore, this study aims to analyse spatio-temporal coastal morphological changes in Kalpitiya from 2000 to 2025 and evaluate their implications for coastal tourism planning and management. A mixed-methods approach was used, integrating multi-temporal Landsat imagery with GIS-based techniques, including the Modified Normalised Difference Water Index (MNDWI) for land-water extraction and the Digital Shoreline Analysis System (DSAS) for shoreline analysis. Field observations and stakeholder interviews were used to support and validate the analysis. The results showed that approximately 57.9% of the coastline experienced erosion, while 40.6% showed accretion, with mean rates of -3.9 m/year and +4.5 m/year, and shoreline changes ranging from -16.3 m to +42.6 m. Spatial overlay analysis using 100 m and 200 m buffer zones generated from the 2025 shoreline demonstrates that several tourism-related infrastructures, including roads and tourism facilities, fall within high-risk zones, particularly in Kudawa, where erosion has caused damage. In contrast, accretion in Kandakuliya has resulted in approximately 270 acres of new land, indicating potential for future tourism development. The findings identified both vulnerable areas and zones with development potential, providing a spatial basis for planning and management. The study concludes that coastal morphological changes in Kalpitiya create both challenges and opportunities, emphasising the importance of integrating coastal change analysis with tourism planning for effective coastal management.

Keywords: coastal morphology, Kalpitiya, coastal tourism, GIS, DSAS

I wish to acknowledge S. Chithra for her guidance and supervision.

SPATIOTEMPORAL ANALYSIS OF HUMAN HEAT STRESS IN SRI LANKA

P.G.B.M.B.M. Basnayaka
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis011@arts.pdn.ac.lk

Human thermal comfort is an important factor affecting health, daily activities, and overall well-being. In tropical countries such as Sri Lanka, rising air temperature and humidity associated with climate change increase the risk of human heat stress. This study analyses the spatiotemporal patterns of human heat stress across Sri Lanka using Thom's Discomfort Index (DI), calculated from monthly averaged air temperature and relative humidity. The DI are separated into five classes as follows: I (DI < 21°C) no discomfort, II (21 ≤ DI < 24°C) discomfort to less than 50% the population, III (24 ≤ DI < 27°C) discomfort to more than 50% of the population, IV (27 ≤ DI < 29°C) discomfort to most, and V (29 ≤ DI < 32°C) severe heat stress to everyone. Monthly averaged meteorological data from eight weather stations from 1977 to 2024 were analysed. The results indicate that human heat stress was highest during April, May, June, and July. DI values of Colombo, Trincomalee, Hambantota, Anuradhapura, and Ratnapura ranged between 24 and 29°C, i.e. Classes III and IV, while the long-term trends were weak but positive. The stations at high elevation, Nuwara Eliya and Bandarawela, were in Class I during the period, though Bandarawela shifted to Class II during May. Katugastota generally remained in Class II but shifted to Class III during March-May. Ratnapura recorded its highest heat stress during January and February. Although all stations recorded DI values below 29°C, Trincomalee exceeded this threshold from June to September in several years of the study period. Stations currently staying just below the severe heat stress threshold will likely cross it as the world becomes warmer. Trincomalee could face an expanding window of severe heat stress months. This study highlights the importance of monitoring heat stress in vulnerable regions to mitigate heat-related illnesses across Sri Lanka.

Keywords: human heat stress, Thom's Discomfort Index, spatio-temporal analysis, Sri Lanka

I wish to acknowledge Mahlon Rambukkange for his guidance and supervision.

OPTIMIZING HEALTHCARE ACCESSIBILITY: A GIS-BASED DELIMITATION OF HOSPITAL CATCHMENT AREAS TO REDUCE CONGESTION AT NATIONAL HOSPITAL GALLE

G.G.J. Chamodya
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis012@arts.pdn.ac.lk

Overcrowding of the Outpatient Department (OPD) at tertiary healthcare institutions is a critical issue in the Sri Lankan healthcare system, mainly because many patients bypass nearby primary and secondary healthcare institutions. In this research, the spatial pattern of OPD units, healthcare-seeking behaviour, and catchment area of National Hospital Galle (NHG) are analysed using GIS techniques. The objectives of this research include identifying the geographic origin of OPD patients, estimating bypassing behaviour, delineating the hospital catchment area, and determining the factors of hospital selection. The spatial analysis of patient origin data from 1,064 GN Divisions used Kernel Density Estimation, Origin-Destination Mapping, Spatial Autocorrelation, and Hotspot Analysis. The GIS-based network analysis determined the accessibility of NHG and the closest medical services. The catchment area was established through KDE contour mapping, cumulative contribution analysis, and DBSCAN clustering. Moreover, 150 patients' answers within the catchment zone have been analysed using NVivo and R. Results indicated that a considerable amount of bypassing took place. The mean distance from the closest health care institution is 4.68 km, while the mean travel distance for NHG is 95.69 km, from each patient's respective GND. A Wilcoxon Signed Rank Test indicated a statistically significant difference between these two variables ($V = 549{,}671$, $p < 2.2 \times 10^{-16}$). Additionally, an exponential distance-decay model generated a small value of β (0.0088), giving a variance of just 10.27% ($R^2 = 0.1027$). Mainly, three types of hospital catchments were delineated: Core, Extended, and Fringe, using actual patient flow. Trust and service quality were found to be the most important criteria determining hospitals' utilisation, followed by medicine availability, diagnostics, and staff behaviour. The results indicate that NHG functions as a supra-regional healthcare attractor, highlighting the need for GIS-based patient redistribution strategies and strengthened peripheral healthcare services to reduce OPD congestion.

Keywords: GIS, hospital catchment area, bypass behaviour, patient congestion, outpatient department

I wish to acknowledge Pushpika P. Masakorala for her guidance and supervision.

ESTABLISHING AN OFF-GRID ECO-TOURISM VILLAGE IN THE DAMBULLA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION

S.W.S. Dahanayaka
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis013@arts.pdn.ac.lk

The growing demand for nature-based and sustainable tourism has increased interest in developing eco-tourism destinations that conserve the environment while supporting local communities. Although Sri Lanka has abundant natural and cultural resources, tourism development has mainly focused on coastal destinations, and the establishment of planned off-grid eco-tourism villages remains limited. The Dambulla Divisional Secretariat Division (DSD), located within Sri Lanka's Cultural Triangle, possesses significant potential for sustainable eco-tourism due to its rich natural landscapes and proximity to major heritage attractions. This study aimed to identify suitable locations for establishing an off-grid eco-tourism village in the Dambulla DSD using GIS and Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA). Spatial datasets, including land use, flood risk, water bodies, protected areas, road networks, Dambulla town, Sigiriya, Dambulla Cave Temple, and Kandalama Lake, were analysed in a GIS environment. The Analytical Hierarchy Process (AHP) was used to assign weights to the selected criteria, and a weighted overlay analysis was performed to produce the final site suitability map. The results identified three highly suitable locations for off-grid eco-tourism village development within the area. Among them, Kandalama, Inamaluwa, and Kalundewa were identified as the most suitable locations due to their favourable environmental conditions, accessibility, proximity to major tourism attractions, and lower environmental constraints. The generated suitability map offers valuable spatial information for tourism planning and land-use decision-making in the Dambulla DSD. The study demonstrates that integrating GIS, AHP, and MCDA provides an effective approach for identifying suitable sites for off-grid eco-tourism village development. The findings can support planners, tourism authorities, and policymakers in promoting sustainable tourism, protecting environmental resources, and achieving balanced regional development in Sri Lanka.

Keywords: GIS, eco-tourism, site suitability, MCDA-AHP, sustainable tourism

I wish to acknowledge D.M. Lalitha Disanayake for her guidance and supervision.

NETWORK-BASED EVALUATION OF VETERINARY SERVICE ACCESSIBILITY AND DEMAND PRESSURE IN GAMPAHA DISTRICT, SRI LANKA

G.R.N.D. Dayananda
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis015@arts.pdn.ac.lk

Veterinary services are essential for animal health, livestock production, and public health. However, access to these services is uneven across Sri Lanka, and Gampaha District reflects many of these spatial disparities. This study evaluates veterinary service accessibility and service pressure in Gampaha District using Geographic Information Systems (GIS). A road network dataset was developed using travel-time values to represent actual travel conditions. Government and private veterinary facilities were identified using Google Maps and verified through official records. Animal demand was estimated using livestock statistics and pet population proxies. A dasymetric mapping approach was applied to redistribute animal populations according to land-use patterns. Network-based service areas were generated for 20, 30, and 40-minute travel times in ArcGIS Pro. Service pressure was measured using the Two-Step Floating Catchment Area (2SFCA). The analysis reveals clear spatial differences in veterinary service accessibility. Companion animal clinics are mainly concentrated in urban areas and provide better accessibility than services for farm animals. In contrast, many rural and peri-urban areas have limited access to veterinary care. The study also identifies a shortage of 24-hour emergency veterinary facilities across the district. Livestock-dominated areas experience relatively high service pressure because of fewer facilities and longer travel times. The Service Pressure Index further highlights several underserved areas where existing veterinary services are insufficient to meet animal healthcare needs. These findings demonstrate the unequal distribution of veterinary services and identify locations that require greater planning attention. The study provides spatial evidence to support veterinary service planning in Gampaha District. The findings can assist decision-makers in improving facility distribution, strengthening emergency veterinary services, and guiding future resource allocation.

Keywords: network analysis, veterinary accessibility, dasymetric mapping, service pressure, Gampaha District

I wish to acknowledge Lalitha Dissanayake for her guidance and supervision.

SCENARIO-BASED FLOOD INUNDATION MODELLING USING GIS AND HYDROLOGICAL MODELS: CASE STUDY OF BADULLA MUNICIPAL COUNCIL AREA

D.M.T.L. Dissanayaka
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis017@arts.pdn.ac.lk

Flooding is one of the most frequent natural hazards affecting urban areas in Sri Lanka, particularly during periods of intense rainfall. The Badulla Municipal Council (BMC) area has experienced recurrent flash floods, highlighting the need for effective flood hazard assessment to support disaster risk reduction and improve urban planning. This study examines how different rainfall scenarios affect flood inundation patterns and the exposure of elements at risk within the BMC area using Geographic Information Systems (GIS), Hydrologic Engineering Centre - Hydrologic Modelling System (HEC-HMS), and Hydrologic Engineering Centre-River Analysis System (HEC-RAS). The study first prepared the spatial datasets required for modelling by processing a digital elevation model (DEM), delineating the Badulu Oya sub-catchment, generating land use/land cover (LULC) and hydrological soil group maps, and developing a Curve Number dataset. The Curve Number (CN) values and the CN grid map were created using Arc Hydro, an ArcGIS plugin used to combine land-use and soil-type data in the same coordinate system. These datasets are used in HEC-HMS, where precipitation losses are estimated using the Soil Conservation Service Curve Number (SCS-CN) method and excess rainfall is transformed into runoff using the SCS Hydrograph method to generate discharge hydrographs for three hypothetical rainfall scenarios (50 mm, 100 mm, and 150 mm over five hours). The simulated hydrographs are then incorporated into HEC-RAS to perform two-dimensional unsteady flow simulations for estimating flood extent and inundation depth. Preliminary analysis indicates that the Badulu Oya sub-catchment has been successfully delineated with a calculated area of 215.31 km² for hydrological modelling, and the completed spatial analysis provides the essential inputs for rainfall-runoff and hydraulic simulations. The study provides scientifically derived flood hazard information that can support flood risk reduction, land-use planning, and future urban development decisions within the Badulla Municipal Council area.

Keywords**:** flood inundation modelling, Geographic Information Systems (GIS), HEC-HMS, HEC-RAS, Badulla Municipal Council

I wish to acknowledge Shyamantha Subasinghe for his guidance and supervision.

ANALYSIS OF BASIN CHARACTERISTICS FOR STREAM MANAGEMENT USING GIS: A CASE STUDY OF THE GELIOYA CATCHMENT, KANDY DISTRICT

M.D.M.C.K Disanayaka
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis018@arts.pdn.ac.lk

Understanding the physical characteristics of the catchment is essential for effective stream management and sustainable watershed planning, and GIS is a powerful tool for assessing stream catchments. The Gelioya Catchment, located in the Udunuwara Divisional Secretariat Division of Kandy District, Sri Lanka, is experiencing increasing water-related pressure. This study aimed to analyse the basin characteristics of the Gelioya Catchment using Geographic Information Systems (GIS) and geospatial techniques to identify areas requiring priority management. The study integrated Digital Elevation Model (DEM) data, Sentinel-2 satellite imagery, Remote Sensing (RS), and Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA) within a GIS environment. Hydrological analysis was carried out using flow direction, flow accumulation, and watershed delineation tools to define the catchment boundary and micro-catchments. Morphometric parameters, including drainage density, stream order, stream frequency, basin shape, slope, elevation, relief, and length of overland flow, were analysed to evaluate the hydrological behaviour of the watershed. Land Use and Land Cover (LULC) was derived from Sentinel-2 imagery to assess the effects of human activities on the watershed. The morphometric and LULC parameters were combined using a GIS-based weighted overlay analysis within the MCDA framework to prepare a Stream Management Priority Map. The analysis identified high, medium, and low-priority management zones based on erosion susceptibility, runoff potential, drainage characteristics, and land-use conditions. High-priority areas require immediate conservation and restoration, while medium- and low-priority areas require continuous monitoring and improved land management practices. The findings demonstrate that integrating GIS, RS, morphometric analysis, and MCDA provides a practical and reliable approach for stream management and watershed planning, supporting environmental conservation, flood risk reduction, and sustainable water resource management in the Gelioya Catchment and other comparable watersheds in Sri Lanka.

Keywords: GIS, morphometric analysis, MCDA, Gelioya catchment

I wish to acknowledge Lalitha Dissanayake for her guidance and supervision.

ARTIFICIAL NEURAL NETWORK BASED FORECASTING OF SALT PRODUCTIVITY UNDER CHANGING CLIMATE VARIABLES: A CASE STUDY OF PUTTALAM SALT LTD

E.M.S.P. Edirisinghe
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis020@arts.pdn.ac.lk

Salt is an essential commodity in Sri Lanka, with the Puttalam region accounting for most of the national output and being central to self-sufficiency. Solar salt is produced through natural evaporation and crystallisation of seawater, making the process weather-sensitive. Therefore, unseasonal rainfall and high humidity in recent years have led to significant production losses and an increasing dependence on imports. However, the relative role of each weather variable on the production at Puttalam Salt Ltd has not been clearly established. This study examines the relationship between monthly salt production and key climatic variables to determine which variable most strongly shapes productivity, to support climate-resilient planning. Secondary data covering 132 months (January 2015-December 2025), comprising production records from Puttalam Salt Ltd and climatic variables (rainfall, solar radiation, sunshine duration, humidity, temperature, wind speed, and evaporation) from the Department of Meteorology, Sri Lanka, were analysed using a quantitative time-series approach. Each climate-production relationship was assessed using correlation analysis with significance testing, and production was compared across climatic threshold conditions. Correlation analysis showed that dry, sunny conditions raise salt output, with solar radiation the single most influential driver, whereas wet and humid conditions chiefly rainfall and high relative humidity were the dominant suppressing factors, while wind, temperature, sunshine, and evaporation had weaker positive effects. Threshold analysis reinforced this pattern: of the 132 months, the 82 drier months (rainfall below about 100 mm), 103 sunnier months (above 7 hours daily), and 111 less humid months (below 85%) each averaged roughly twice the output of their unfavourable counterparts, while the 50 wet months fell below 2,000 tonnes and the 21 most humid months showed the sharpest decline. These findings define the favourable conditions for high salt yield and provide an evidence-based foundation for climate-informed production planning at Puttalam Salt Ltd.

Keywords: solar salt production, climate variability, Puttalam Salt Ltd, Pearson correlation, time-series analysis

I wish to acknowledge Mahlon Rambukkange for his guidance and supervision.

AN MCDA APPROACH TO ASSESSING AGRICULTURAL BIOMASS-BASED POWER GENERATION POTENTIAL IN THE DRY ZONE OF SRI LANKA

E.A.D.A. Edirisinghe
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis021@arts.pdn.ac.lk

As the world faces ever-increasing challenges associated with its ongoing energy crisis and considering the limited and environmentally destructive nature of the existing sources of energy in fossil fuels, there is a need to shift towards alternative energy sources which are sustainable, resilient, and decentralised. There is much promise in renewable energy technologies in addressing these structural problems, where biomass can be considered a source of energy that is constant, consistent, and carbon neutral, and thus can serve as a good source of baseload power. In countries such as Sri Lanka, which are agriculture-based, the availability of agricultural wastes makes biomass readily available and geographically diverse; hence, it can be used for local energy production through thermal and electrical means. This study estimates the techno-energetic, environmental, and bio-energy potentials of using crop residues from four major crops in the dry zone of Sri Lanka. Through the application of the material flow analysis model together with empirical thermochemical conversion characteristics, specific power generation capacity per distinct feedstock was systematically calculated by taking into account regional crop yields, ratio of residue to product (RPR), moisture correction factor, and higher heating value (HHV) of the crops from the bomb calorimeter standards. The outcomes indicate that the specific power generation potentials are around 349.77 MW for paddy husk and straw, around 71.66 MW for maize stover and cobs, around 97.67 MW for sugarcane bagasse, and around 28.54 MW for cassava stalks and rhizomes. Summation of these distinct bioenergy potentials gives the national potential of producing total electricity annually around 4.83 TWh. Systematic utilisation of agricultural residues in the dry zone of Sri Lanka could improve the national energy grid sustainability, widen the domestic energy resources, reduce economic dependence on costly imports of fossil fuel, and develop a framework for rural circular bioeconomy.

Keywords: biomass valorisation, agricultural residues, power generation potential, higher heating value, Sri Lanka dry zone

I wish to acknowledge Tilak Bandara for his guidance and supervision.

SPATIOTEMPORAL ANALYSIS OF SETTLEMENT EXPANSION AND LAND USE AND LAND COVER CHANGES IN THE KATTANKUDY-MANMUNAI PATTU COASTAL CORRIDOR

D.C Edirivira
Department of Geography, University of Peradeniya.
a20gis022@arts.pdn.ac.lk

Land Use and Land Cover (LULC) change is a major issue in many coastal areas. Population growth, urbanisation, and infrastructure development are reasons for that. These changes lead to the expansion of settlements. It led to a reduction of agricultural land, wetlands, and natural vegetation. The coastal Grama Niladari Divisions (GNDs) of Kattankudy and Manmunai Pattu in Batticaloa District have experienced rapid development during the last 10 years. Therefore, it is important to understand the Land use patterns of how settlement expansion changed in this area. The objective of the study is to analyse settlement expansion and Land Use and Land Cover changes in the coastal GNDs of Kattankudy and Manmunai Pattu between 2000 and 2025. The study examined what LULC changes have occurred during the study period, how settlement expansion has changed spatially and temporally, which land use categories have been most affected by settlement growth, and what factors have influenced these changes. This study uses a mixed-method approach combining Remote Sensing and Geographic Information Systems with qualitative data. Landsat and Sentinel satellite images, census records, planning documents, field observations, and key informant interviews will be used to collect data. Supervised image classification, change detection analysis, and GIS mapping techniques will be applied to identify and measure land use changes. The expected findings reflect that settlement areas have expanded significantly between 2000 and 2025, and wetlands, agricultural lands, and vegetation areas have decreased. Population growth, housing demand, infrastructure development, and post-conflict development are expected to be the main factors affecting these changes. The study is expected to provide useful information to sustainable coastal planning, environmental conservation, and effective land-use management in Batticaloa District.

Keywords: land use and land cover change, settlement expansion, remote sensing, Geographic Information Systems, coastal land management

I wish to acknowledge Thilak Bandara for his guidance and supervision.

SPATIAL AND TEMPORAL ANALYSIS OF INFRASTRUCTURE GROWTH FOR PLANNING INSTITUTE IN KADUWELA MUNICIPAL COUNCIL AREA USING WEBGIS

H.M.B.S Gunathilaka
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis028@arts.pdn.ac.lk

The rapid urbanisation of the Colombo Metropolitan Region has hastened the development of suburban areas such as Kaduwela. However, infrastructure monitoring at the municipal level continues to rely heavily on static maps, paper records, and disjointed datasets, limiting the ability to conduct meaningful spatio-temporal analysis for planning and decision-making. This study aims to analyse and visualise infrastructure development in the Kaduwela Municipal Council (KMC) area from 2014 to 2024 and develop a WebGIS-based platform to assist municipal planning and increase public awareness. The spatial analysis was complemented by mixed-methods institutional surveys. Spatial data were sourced from Google Earth historical imagery, OpenStreetMap, and administrative boundary datasets. Roads, housing, and service infrastructure were digitised and analysed to identify spatial and temporal changes. To assess existing infrastructure monitoring practices and institutional requirements, questionnaires and interviews were conducted with technical officers. The WebGIS platform was developed using ArcGIS Online for visualisation and data sharing. The analysis revealed visible expansion of road networks, housing developments, and service infrastructure during the study period, especially in areas with improved accessibility influenced by the Southern Expressway. A survey of 11 municipal technical officers revealed that 54.5% currently use GIS software to monitor infrastructure, while 45.5% rely on paper maps and Excel-based records. The main challenges identified were: lack of accurate and up-to-date data (72.7%), fragmented data management (18.2%), and limited technical resources (9.1%). Moreover, 90.9% of respondents found a WebGIS platform very useful, 100% agreed that it would enhance future planning and decision-making, and 90.9% expressed willingness to support system testing. The study concludes that integration of WebGIS in municipal infrastructure management provides better accessibility to spatial data, improved infrastructure monitoring, and evidence-based planning, ultimately contributing to efficient and sustainable urban development in the KMC area.

Keywords: WebGIS, infrastructure growth, Kaduwela Municipal Council

I wish to acknowledge E.G.I. Sevwandi for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON ATMOSPHERIC WATER VAPOUR IN THE WET ZONE OF SRI LANKA

W. K. R. Harshani
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis030@arts.pdn.ac.lk

Water vapour is the atmosphere's most abundant greenhouse gas and a driver of Earth's climate and weather patterns. Through continuous evaporation and condensation processes, water vapour fuels the water cycle. Because of its importance to agriculture, water supply, and human health, studying the spatiotemporal trends of water vapour across the diverse climatic regions of Sri Lanka is essential. The increase in ocean heat content has caused higher evaporation rates, thereby increasing near-surface water vapour at coastal stations, and the rise in surface temperatures has increased the atmosphere's water-holding capacity across all regions of Sri Lanka. Changes in moisture transport patterns are directly connected with heavy rains in the Wet zone and drought in the Dry zone. This study aims to examine the variations of the water vapour in the Wet Zone of Sri Lanka during the Southwest Monsoon season (May – September) from 1985 to 2025, using the mixing ratio derived from surface pressure and temperature data. Sen's Slope Estimator was used to estimate moisture levels in selected meteorological stations. The results indicate unique monthly trends. The month of May has the highest mixing ratio in Colombo (24.96 g/kg), while August has the lowest mixing ratio, 22.06 g/kg. The month of September is the transitional month due to the weak monsoon, which helps regain the moisture.

Keywords: mixing ratio, water vapour, southwest monsoon, wet zone, dry zone

I wish to acknowledge M. P. Rambukkange for his guidance and supervision.

BEYOND CROW DISTANCE: A GIS-BASED MULTI-CRITERION ACCESSIBILITY ANALYSIS FOR HOSTEL ALLOCATION AT THE UNIVERSITY OF PERADENIYA

H.M.P.C.G. Herath
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis031@arts.pdn.ac.lk

The increasing demand for hostel accommodation at the University of Peradeniya has highlighted limitations in the existing allocation system. Hostel allocation for first-year students relies on a 50 km straight-line (Euclidean/crow-flight) distance criterion from students' residences, assuming distance alone represents accessibility. Under the current policy, students living within 50 km of the university are excluded from hostel allocation. This approach overlooks variations in transport accessibility, terrain conditions, travel burden, and socio-economic circumstances that influence students' ability to commute. This study develops a GIS-based Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA) model to enhance spatial justice in hostel allocation. The study population consisted of 1,141 students. Primary data collection is ongoing toward a target sample of 100 students, with preliminary findings based on a pilot sample of 29 respondents collected through ArcGIS Survey123. Secondary data on terrain constraints were obtained from OpenStreetMap road networks and a 30 m SRTM Digital Elevation Model. To assess the allocation framework, Euclidean and network distances were compared using the OD Cost Matrix tool, together with slope analysis. The analysis reveals that the 50km crow distance criterion underestimates accessibility constraints. Survey responses indicated that non-hostelled students experience longer travel times due to limited transport accessibility and terrain constraints. To integrate geographical and social factors through Weighted Overlay analysis into a suitability model, Analytical Hierarchy Process (AHP) weights were assigned to eight criteria, to generate an Accessibility Index and suitability map. Comparison with existing allocations revealed significant mismatches. Among the pilot sample,17.2% had applied for hostel accommodation but had not received it, indicating that students with accessibility needs may remain unaccommodated under the current allocation framework. The study concludes that the proposed GIS MCDA framework can support a web-based decision support dashboard to improve transparency and fairness in hostel allocation policies in Sri Lankan higher education.

Keywords: GIS, MCDA, AHP, hostel, accessibility

I wish to acknowledge P.P. Masakorala for her guidance and supervision.

ASSESSING THE OPPORTUNITIES AND CHALLENGES OF COMMUNITY - BASED ECOTOURISM THROUGH GIS MAPPING IN MADADUMBARA DS DIVISION, SRI LANKA

H.M.S.H. Herath
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis032@arts.pdn.ac.lk

Community-based tourism has a significant contribution to rural livelihood development in Sri Lanka. The Madadumbara Divisional Secretariat Division (DSD), located in the wet zone of Kandy District, possesses significant ecotourism potential owing to its natural, cultural and traditional attractions. Despite its rich natural and cultural resources, the ecotourism potential of Madadumbara DSD has not been systematically assessed, limiting opportunities for community-based tourism development. Therefore, this study aims to map ecotourism resources and assess suitable locations for community-based ecotourism development in the Madadumbara DSD using participatory GIS and multi-criteria decision analysis. The unpopular attractions are mapped using the local knowledge of twenty-five purposely selected stakeholders using printed maps and GPS mobile applications. Also, Analytical Hierarchy Process (AHP) pairwise comparisons are used to identify suitable areas for developing tourist accommodation facilities for community-based ecotourism, with criterion weights validated using a Consistency ratio (CR) ($CR \leq 0.10$). Weighted overlay analysis is applied to model a final accommodation and ecotourism suitability map classified into five distinct zones from very high to very low suitability. The initial findings show that ecotourism resources are spread throughout the study area, but active tourism occurs only in the central part, namely Heeloya village. Also, the AHP pairwise comparisons confirmed that the area around the Victoria Reservoir is the most suitable area for developing tourist accommodation facilities. The study demonstrates the usefulness of GIS-based approaches in identifying suitable areas for community-based ecotourism development and provides a spatial planning framework for promoting sustainable tourism and improving rural livelihoods in the Madadumbara DS Division.

***Keywords**:* community-based ecotourism, Participatory GIS (PGIS), analytic hierarchy process, suitability mapping, Madadumbara DSD

I wish to acknowledge M.M. Alikhan for his guidance and supervision.

SMALLHOLDER COCONUT CULTIVATION AND ASSOCIATED ISSUES IN THE KURUNEGALA DISTRICT: A SPATIAL AND TEMPORAL GIS-BASED ANALYSIS

P.D.P.W. Ihalagama
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis034@arts.pdn.ac.lk

Coconut (*Cocos Nucifera*) is an important perennial crop that supports rural livelihoods and the national economy in Sri Lanka. Kurunegala District holds approximately 38% of Sri Lanka's total coconut extent and is a key part of the "Coconut Triangle". Most coconut cultivation in this district is carried out by smallholder farmers who manage small and fragmented land holdings. Despite its agricultural significance, smallholder coconut cultivation faces growing difficulties that are reducing yields and shrinking cultivated land. This study examines spatial and temporal changes in smallholder coconut cultivation and the associated challenges in Pannala and Ehetuwewa DS Divisions between 2015 and 2025. Primary data are collected through a questionnaire survey from 40 farmers and interviews with Coconut Development and Agrarian Service Officers. Secondary data include Landsat and Sentinel-2 imagery for LULC change detection and data from the Coconut Development Authority. NDVI analysis, spatial distribution mapping, and change detection are applied using ArcGIS Pro. In Pannala, approximately 60% of farmers identified ageing coconut trees as the principal challenge, while 40% reported pest and disease occurrences, and coconut lands being sold and cleared for housing and construction. In Ehetuwewa, approximately 67% of farmers confirmed the human-elephant conflict, coconut plant diseases, and prolonged drought as crucial factors suppressing cultivation. LULC change detection shows a reduction of 2813.67 ha in Pannala and 1580.22 ha in Ehetuwewa over the 10 years. NDVI analysis shows vegetation cover in Pannala declined from 9121.59 ha to 6307.92 ha, and in Ehetuwewa from 3899.97 ha to 2319.75 ha. Preliminary findings reveal distinct challenge profiles between the two divisions. At the divisional level, more findings and specific recommendations for persistent challenges will be further refined upon the completion of the study of smallholder coconut cultivation in the Kurunegala District.

***Keywords**:* smallholder coconut cultivation, NDVI, LULC, GIS, remote sensing, Kurunegala district

I wish to acknowledge Rekha Nianthi for her guidance and supervision.

SPATIAL DISTRIBUTION OF GEM MINING AND THEIR ACCESSIBILITY TO THE MARKET IN KURUWITA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION

A.U. Imanthi
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis035@arts.pdn.ac.lk

Sri Lanka is internationally recognised for its gemstone industry, with the Rathnapura District being the country's most important gem-producing region. Within the district, the Kuruwita Divisional Secretariat Division (DSD) has become a significant area for gem mining due to its favourable geological conditions and long history of mining. As a centuries-old tradition, gem mining plays an important role in the local economy while preserving the country's rich cultural heritage. The primary objective of this study is to analyse the spatial distribution of gem mining activities and evaluate their accessibility to the gem markets in Kuruwita DS Division. As this is an ongoing study, this abstract focuses on identifying the spatial distribution of gem mining sites in the Kuruwita DSD. Primary data were collected using Survey 123, and the collected data were mapped. Overall, the results revealed that gem mining sites are dispersed. Traditional small-scale pit mining and spreading of mining pits across different accessible private lands owned by the license holders contribute to a dispersed pattern. However, the distribution has also clustered around Kuruwita and Kahengama GN Divisions, as these areas contain historically favourable gem-bearing deposits and have a long-established tradition of gem mining, making them attractive mining locations. Ultimately, mapping these distinct spatial variations provides the necessary foundation to assess how spatial isolation or clustering influences a mining site's economic connectivity to regional trading hubs.

***Keywords*:** gem mining, spatial distribution, Survey 123

I wish to acknowledge Thamali Kithsiri for her guidance and supervision.

A CONVOLUTIONAL NEURAL NETWORK MODEL FOR IDENTIFYING POTENTIAL TROPICAL CYCLONE FORMATION REGIONS IN THE BAY OF BENGAL

N. D. S. Jayaweera
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis039@arts.pdn.ac.lk

Cyclones are among the main natural hazards in Sri Lanka, but they are difficult to predict because of the complexity of the environment in which they form and develop. In this study, a Convolutional Neural Network (CNN) is trained to identify potential regions for Tropical Cyclone (TC) formation in the Bay of Bengal (BoB). The atmospheric variables used to train the model were Convective Available Potential Energy, Convective Inhibition, Sea Surface Temperature, Vertical Wind Shear (between 250 hPa and 850 hPa height levels), and Relative Vorticity (850 hPa). The variables were derived from the ECMWF ERA5 reanalysis dataset from 1990 to 2024. To assess pre-development environmental conditions, all variables were extracted within 24 hours prior to each system reaching cyclone intensity (i.e., 34 knots). The cyclone occurrence dates were obtained from the Indian Meteorological Department and the International Best Track Archive for Climate Stewardship. Non-cyclone events for this period were selected randomly. A 250 km buffer was applied around each cyclone centre, while excluding the inner 25 km to reduce the influence of the core and emphasise surrounding conditions. The samples were normalised into z -scores using the mean and standard deviation. Using the derived data, 11 by 11 grid samples were extracted, producing approximately 21724 cyclone and non-cyclone sample points. Cyclone samples were categorised into three classes based on their distance from the centre (near, intermediate, and far), along with the non-cyclone samples. The resulting CNN model achieved an overall internal accuracy of 93.71%. The model was further independently evaluated using three cyclone events from 2025. To support real-time operational forecasting, a web-based system was developed to generate cyclone probability maps for the BoB during pre- and post-monsoon seasons using the data from the Global Forecast System. The results show that the CNN can effectively capture key environmental conditions related to TC formation in the BoB. The integrated real-time forecasting system offers a useful tool for cyclone risk assessment and long-term disaster resilience planning.

Keywords: Convolutional Neural Network, tropical cyclone, future projection, Bay of Bengal

I wish to acknowledge Mahlon P Rambukkange for his guidance and supervision.

LOWER NILWALA FLOOD PROTECTION DAMS AND THEIR IMPACT ON CROP TYPE CHANGES: A GEOSPATIAL ASSESSMENT

H.A.C. Kaushalya
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis041@arts.pdn.ac.lk

The Nilwala River is an important hydrological system in the Southern Province of Sri Lanka. The Nilwala Flood Protection Scheme was implemented in 1984 in the Lower Nilwala Basin. The scheme consists of flood protection dams, which are categorised into two main types: BR-type dams and BL-type dams. These dams have influenced agricultural transformation and the sustainability of farming systems in the region. This study aimed to map the spatial distribution of flood protection dams, examine crop type changes before and after dam implementation, and assess the impacts of these changes on agriculture, farmer livelihoods, and long-term sustainability. Dam location data were collected from the District Irrigation Office, Matara. A 1 km buffer zone was created around each dam to define the study area. Crop type changes were analysed using 1:5000 topographic maps from 1945, 1985, and 2018, which were digitised, classified into major crop categories, and analysed using change detection techniques. The study identified 33 flood protection dams distributed across five Divisional Secretariat Divisions, with some dams located within the Kiralakele and Kadduwa schemes. The analysis of crop type changes showed that traditional crops such as cinnamon and citronella gradually declined from 1985 to 2018, while home gardens, marshlands, and scrublands expanded. Field surveys revealed that the impacts varied across locations. In areas such as Thihagoda and Malimbada, farmers increased koratu cultivation and adopted more diversified farming practices. In contrast, areas such as Mathota Isadin Town experienced improvements in paddy cultivation following dam construction. Overall, the flood protection dams have contributed to improved water management; however, they have also created localised agricultural disparities.

Keywords**:** Nilwala basin, flood protection dams, crop type change, GIS, sustainability

I wish to acknowledge M.P. Perera for his guidance and supervision.

SPATIAL CORRELATION OF MULTIDIMENSIONAL POVERTY AND GEOGRAPHIC FACTORS USING GIS IN NILDANDAHINNA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION

W.M.K.Yasara
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis042@arts.pdn.ac.lk

Poverty remains an intractable problem in many countries. Countries have their own methods for measuring poverty. The Multidimensional Poverty Index (MPI) used in Sri Lanka measures social conditions such as health, education, and living standards, and ignores the spatial and environmental determinants that contribute to poverty. This study integrates spatial analysis into poverty diagnostics within the Nildandahinna DSD in Nuwara Eliya. The research employs a dual-framework approach. First, socioeconomic MPI is computed using census data at the Grama Niladhari (GN) level. Second, a Geographic Poverty Analysis (GPA) is constructed using a weighted overlay integrated with an Analytical Hierarchy Process (AHP). Nine geographical criteria used in this study were: proximity to tea plantations, road accessibility, health service density, distance to secondary schools, proximity to urban centres, slope, landslide risk, land surface temperature (LST), and population density. According to the findings, the AHP model showed strong structural reliability with a conformity ratio (CR) of 0. 0023. The spatial correspondence between MPI and GPA outputs was systematically evaluated, categorising the region into Spatial Agreement, MPI Dominant, and Geo-Poverty Dominant zones. The MPI map identifies critical poverty hotspots in Hapugahapitiya, Hegasulla, Morangathenna, and Kurupanawela. GPA mapping shows numerous areas with high risks in Sorrigegahapathana, Delmar, Udupussellawa North and South Kandeyaya. These overlapping analyses present a considerable spatial correlation. In spatial poverty traps, vulnerability to the MPI is aggravated by geographic factors, whereas MPI-dominated areas will have continued social deprivations. This study demonstrates the need for a geo-socio-economic Integration in studying poverty, showing that Poverty is not only a social consequence but is also a geographic consequence.

Keywords: Multidimensional Poverty Index (MPI), Geographic Poverty Analysis (GPA), AHP, Correlation

I wish to acknowledge M.I. Fazeeha Azmi for her guidance and supervision.

ASSESSING SPATIAL ACCESSIBILITY OF HEALTH CARE SERVICES IN KILINOCHCHI DISTRICT USING GIS

N. Kayalvizhi
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis043@arts.pdn.ac.lk

Access to healthcare services is a critical determinant in improving community health outcomes and reducing spatial inequalities. Within the Kilinochchi District, the spatial distribution of facilities and the transport network significantly influence the ability of residents to reach timely medical care. Based on Hansen's (1959) Spatial Accessibility Theory, this study evaluates public and private healthcare accessibility using GIS-based time-distance analysis. Secondary data were gathered from the Regional Director of Health Services (comprising 13 public and 6 private centres), national census reports, and Open Street Map layers. ArcGIS Pro was utilised to execute network workflows, evaluating service areas, closest facility routing, Two-Step Floating Catchment Area metrics, Spatial Accessibility Indices (SAI), and Hotspot clusters. Results demonstrate a severe centralised concentration of healthcare facilities along urban corridors with high road density. Network routing indicates that central settlements within the Karachchi (Kilinochchi Town) and Kandavalai divisions enjoy rapid access within a 5-to-10-minute drive-time catchment. In contrast, moderate accessibility is observed in transition zones like Pachchilaipallai (Palai), while lower accessibility (up to 30 minutes) persists across peripheral coastal regions, specifically within the remote western expanses of the Poonakary division (near Veravil and Jeyapuram), where sparse infrastructure restricts timely emergency intervention. Furthermore, the SAI reveals a moderate-to-strong positive linear relationship (R2 = 0.54) between population density and service availability. Significant disparities remain across several peripheral Grama Niladhari Divisions, including Gowtharimunai, Ponnaveli, Kiranchi, Veravil, and Chundikkulam. This study provides empirical evidence to identify underserved communities, offering healthcare planners a targeted baseline to support strategic planning and ensure equitable resource allocation.

***Keywords*:** spatial accessibility, healthcare services, Kilinochchi district, GIS-based assessment, inequalities of services

I wish to acknowledge Arularasi Balakrishnan for her guidance and supervision.

SPATIAL AND FUNCTIONAL DYNAMICS AROUND THE KOGGALA EXPORT PROCESSING ZONE, SRI LANKA: A GEOGRAPHICAL ANALYSIS

M.T. Kodithuwakku
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis044@arts.pdn.ac.lk

Since the mid-twentieth century, Export Processing Zones (EPZs) have become important instruments of industrialisation worldwide. Beyond their industrial role, EPZs have significantly influenced spatial structures, land-use patterns, and socio-economic transformations in surrounding regions. This study examines the spatial and functional transformations associated with the Koggala Export Processing Zone (KEPZ) in the Habaraduwa Divisional Secretariat Division of Galle District. A mixed-method approach was adopted, combining GIS-based spatial analysis, field observations, questionnaire surveys, and semi-structured interviews. Primary data were collected using Survey123 from migrant and native workers employed in KEPZ, while secondary data were obtained from the Department of Census and Statistics and multi-temporal satellite imagery. Land Use/Land Cover (LULC) change detection was conducted using Maximum Likelihood Supervised Classification. The results reveal significant spatial transformations between 1990 and 2025, with approximately 8.46 km² (17.34%) of agricultural lands and 5.06 km² (10.37%) of vegetation converted into built-up areas. Built-up lands expanded from the coastal belt toward inland regions, reflecting industrial growth and settlement expansion around KEPZ. Normalised Difference Vegetation Index (NDVI) analysis confirmed an increase in low vegetation-density areas near KEPZ and along transportation corridors. A total of 82.9% of migrant workers originated from the Southern Province, while smaller proportions were from Monaragala (8.6%), Ampara (6.6%), Polonnaruwa (1.3%), and Anuradhapura and Kalutara (0.6%). The establishment of KEPZ has contributed to the development of secondary economic activities in adjacent Grama Niladhari Divisions, Koggala I, Koggala II, Katukurunda, including boarding services, food supply, retail trade, transportation, recycling-related enterprises, such as carpet sewing. Overall, the KEPZ can be identified as a dominant contributor to regional transformation in its surrounding hinterland through industrial expansion.

Keywords: KEPZ, spatial transformation, LULC change, migration, industrial expansion

I wish to acknowledge R.M.K. Kumarihamy for her guidance and supervision.

GIS-BASED OPTIMISATION OF ROADSIDE TREE PLANTING FOR URBAN HEAT MITIGATION IN ANURADHAPURA MUNICIPAL COUNCIL

K.M.A.K. Kulasekara
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis045@arts.pdn.ac.lk

Rapid urbanisation and the replacement of natural vegetation with impervious surfaces have intensified urban heat conditions in many cities worldwide. Tropical dry-zone cities such as Anuradhapura experience significant thermal stress due to consistently high temperatures. Roadside tree planting has emerged as a practical urban greening strategy to reduce heat exposure and improve thermal comfort in urban environments. Therefore, this study develops a GIS-based Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA) model to optimise roadside tree planting locations for urban heat mitigation within the Anuradhapura Municipal Council. The objectives are to identify and prioritise roadside segments with high thermal stress, recommend suitable tree species for dry-zone roadside planting, and develop a Web GIS decision-support tool for urban greening initiatives. The methodology integrates remote sensing and GIS-based spatial analysis with an MCDA framework. Key evaluation criteria include Land Surface Temperature (LST), vegetation cover (NDVI), solar radiation, built-up density, and proximity to major public infrastructure. Expert judgments are incorporated through the Analytical Hierarchy Process (AHP) to derive criterion weights, and weighted overlay analysis is subsequently performed to generate roadside tree planting suitability maps. The analysis suggests that Maithripala Senanayake Mawatha, Godage Mawatha, and Mosque Road represent high-priority roadside segments for tree planting due to high thermal conditions. Kohomba (Azadirachta indica), Mee (Madhuca longifolia), Karanda (Pongamia pinnata), and Ehela (Cassia fistula) were identified among a set of highly recommended tree species for roadside planting in the study area. The resulting Web GIS platform provides spatial guidance for urban greening initiatives and supports urban heat mitigation planning in Anuradhapura. The developed framework can be extended to other similar dry-zone urban areas with comparable climatic conditions for sustainable urban environmental management.

Keywords: GIS, urban heat mitigation, roadside tree planting, Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA)

I wish to acknowledge D.M.L. Dissanayake for her guidance and supervision.

TEMPORAL ASSESSMENT OF FLOOD IMPACTS ON AGRICULTURAL ACTIVITIES IN THE IRANAMADU TANK COMMAND AREA USING GIS AND REMOTE SENSING TECHNIQUES

K. Lavanya
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis049@arts.pdn.ac.lk

The Iranamadu Tank is the primary agricultural water source in Northern Sri Lanka, feeding approximately 21,985 acres of paddy land. However, during heavy monsoons, sudden emergency spillway discharges trigger severe flooding across low-lying agricultural zones in the Kandawalai and Part of the Karachchi Divisional Secretariats, inflicting unpredictable crop losses and soil degradation amid a lack of detailed digital mapping for the most vulnerable areas. This study aims to look at the spatial and temporal patterns of this flooding from 2016 to 2025, specifically mapping the worst flood years (2018, 2023, and 2025) and assessing the damage caused to crops and soil. Methodologically, satellite imagery was utilised to delineate exact flood boundaries despite seasonal cloud cover, while multispectral satellite imagery was processed using ArcGIS Pro and R Studio to derive spectral indices, including NDVI, NDMI, SAVI, and NDWI, and, to monitor crop health, vegetation recovery, and prolonged soil waterlogging. To ensure thematic accuracy, remote sensing outputs were validated through primary fieldwork, including ground-truth GPS data, experts' interviews, and local farming community surveys. The results yielded high-resolution flood maps and confirmed a strong negative correlation between prolonged flood duration and paddy yield outcomes. In conclusion, spatial analysis demonstrated that the most heavily affected flood zones are concentrated within the Kandawalai Divisional Secretariat Division (DSD), specifically identifying the Uriyan and Murasumoddai Grama Niladhari (GN) divisions as the primary vulnerability hotspots. Ultimately, these findings provide critical spatial insights to assist policymakers in optimising reservoir management, developing targeted flood-mitigation infrastructure, and safeguarding agrarian livelihoods in these high-risk sectors

Keywords: Iranamadu tank, flood impact, remote sensing, paddy agriculture

I wish to acknowledge S. Chithra for her guidance and supervision.

ASSESSING THE STATUS AND CHALLENGES OF MANGROVE VEGETATION IN MANMUNAI SOUTH ERUVILPATTU DS DIVISION USING GEOSPATIAL TECHNOLOGIES

E. Livojini
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis050@arts.pdn.ac.lk

Mangrove ecosystems provide vital socio-economic and ecological benefits, yet increasing anthropogenic pressures and inadequate management practices have accelerated their degradation in the Manmunai South Eruvilpattu Divisional Secretariat (DS). This study assesses the current status, spatial distribution, and key challenges affecting these ecosystems using GIS-based geospatial techniques, while evaluating the effectiveness of past management interventions. A mixed-method approach with a dominant quantitative component was adopted. Secondary data were integrated from Sentinel-2 Level 2A, multi-temporal Landsat imagery, Google Earth Pro, rainfall records, and government reports obtained from the DS office, the Coastal Conservation Department, and the Forest Department. Primary field data were gathered through direct field observations, structured interviews, and a comprehensive questionnaire survey conducted among local household communities, focusing on fishermen and farmers. Geospatial analyses included supervised classification, land-use/landcover mapping, and vegetation index assessments using NDWI and SAVI. A SWOT analysis was carried out to evaluate past institutional measures. The study reveals that the most productive natural mangrove ecosystems are densely concentrated around Periyakallar and Koddaikallar areas, whereas major mangrove planting and restoration efforts have historically been focused on Kurukkalmadam, Thettativu, Settipalayam, and Kaluthavalai areas. Although these ecosystems provide essential services such as coastal protection, climate regulation, water purification, and nursery habitats, the assessment identified agricultural expansion, post-war development, settlement growth, mangrove deforestation during the civil war, land encroachment, and seasonal flooding as the main drivers of mangrove degradation and loss. The study concludes that continuous geospatial monitoring, strengthened legal enforcement, and active community participation are urgently required for the long-term conservation and sustainable management of mangrove ecosystems in the region.

Keywords: mangrove vegetation, challenges, anthropogenic degradation, geospatial technologies.

I wish to acknowledge M.S.M. Razik for his guidance and supervision.

ASSESSMENT OF LAND USE CONVERSION IMPACTS ON ECONOMIC SUSTAINABILITY AND IDENTIFICATION OF SUITABLE CROPS: A GIS-BASED CASE STUDY OF ELPITIYA ESTATE

H.H.D. Maduhansi
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis051@arts.pdn.ac.lk

As a response to plantation sector pressures, planters engaged in repeated crop conversions, yet their consequences for economic sustainability remain poorly understood. Crop suitability mismatches have led to land-use conversions. This study was done at Elpitiya Estate, aiming to map land-use conversions over 24 years, evaluate their impact on economic sustainability, and develop a crop suitability model. Mixed methods were adopted; quantitative data included soil samples, Landsat 7, 8, and 9 images, DEM data, rainfall, temperature, and data on soil pH, land extent, production, yield, and labour costs maintained by the Estate. Qualitative data were collected from the manager and 15 workers through interviews and questionnaires on their opinions and experiences regarding conversions. Landsat data were processed using supervised classification to identify land-use conversions. Economic sustainability was assessed using the Agricultural Growth Formula, Efficiency Ratio, Stability Index and qualitative data were analysed thematically. Crop Suitability was modelled using Multi-Criteria Decision Analysis with WLC techniques based on soil pH, texture, slope, rainfall, temperature, and land use. Findings from the maps indicate rubber lands steadily declined due to rapid oil palm expansion until 2020, followed by its replacement with cinnamon after the policy change on oil palm cultivation in 2022. Economic sustainability indicators vary by crop, with rubber -35.4% decline in Total Factor Productivity (TFP) growth, reduced efficiency, and instability despite low labour costs. Oil palm initially recorded TFP growth of 28% but later slowed down, with stability owing to policy restrictions. Cinnamon showed higher growth and efficiency. Thematic analysis confirmed reactive crop conversions and labour shortages. Assessments indicate conversions reduced economic sustainability, highlighting the need for suitable crops. The model identified the eastern zone as suitable for future expansion of cinnamon and tea, while the western zone is less suitable. Planters attempted land-use conversions to meet challenges, but success remains unproven; this suitability model can assist them.

Keywords: land use conversion, economic sustainability, MCDA, estate

I wish to acknowledge M.A.S. Jayakumara for his guidance and supervision.

CAUSES AND CONSEQUENCES OF SEASONAL AGRICULTURAL CHANGES IN SIYAMBALANDUWA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION: A GIS ANALYSIS

H.M.D.S. Magalla
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis053@arts.pdn.ac.lk

Poverty in Sri Lanka is characterised by clear spatial disparities. As such, Monaragala has been identified as one of the poorest districts for many years, and the Siyambalanduwa Divisional Secretariat Division (DSD) is considered the poorest in the district. Although the poverty situation in Siyambalanduwa DSD has been prevalent for a long time, research examining poverty, agricultural land use and cropping patterns in the area remains limited. This study aims to analyse the relationship between agricultural land use changes, cropping pattern shifts and poverty. One of the main objectives of this study is to examine how seasonal (*Yala and Maha*) agricultural land use changes (maize, sugarcane lands) affect household income, livelihood insecurity and farmers' vulnerability in Siyambalanduwa DSD. This research employed collected LULC data and Sentinel-2 data, structured questionnaires from a sample of 30 households, and methods to achieve the objective. In addition, in order to understand the spatial and temporal extent of changes in maize and sugarcane cultivation, this study used satellite data obtained from Google Earth Engine. These tools helped to shed light on the temporal dynamics of land use within the study area. The findings of the study suggest that changes in maize and sugarcane cultivation have a direct impact on household income and livelihoods. Families with greater access to productive agricultural land and stable crop production experience higher incomes and improved livelihood security. However, these families may face increased vulnerability due to recent land use changes, such as reduced cropland, climate variability, and market fluctuations. This could lead to livelihood insecurity and persistent poverty in this area.

Keywords: agricultural land use change, cropping pattern shift, poverty, livelihood insecurity, farmer vulnerability

I wish to acknowledge Fazeeha Azmi for her guidance and supervision.

AGRO-WELL CONSTRUCTION AND ITS IMPACT ON CROP DIVERSIFICATION: A GIS-BASED CASE STUDY IN PANDUWASNUWARA WEST DS DIVISION

P.M.I.U. Marasingha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis055@arts.pdn.ac.lk

Agriculture in Sri Lanka has traditionally depended on rainfall, but climate change and water scarcity have become major problems for farmers in the dry and intermediate zones. As a solution, the government introduced agro-well construction in 1989 for additional groundwater supply for agriculture. This study aims to evaluate how agro-well construction impacts crop diversification and its socio-economic and environmental consequences in the Panduwasnuwara West Divisional Secretariat Division using GIS technology. To achieve this, a mixed-method approach is used for data collection and analysis. Primary data were gathered through field observations, questionnaires with 60 farmers using agro-wells, and interviews with 12 government officers. Secondary data, including digital topographic layers and satellite imagery, were sourced from official institutions to evaluate land use transformation. The temporal expansion and spatial distribution of the agro-wells were mapped using GIS software. Crop diversification levels were measured using the Crop Diversification Index formula, while land-use efficiency was calculated through the Cropping Intensity formula. Qualitative information was analysed to identify socio-economic factors. The findings show a strong positive correlation between increased agro-well density and a shift from paddy to high-value commercial vegetables and cash crops. Proximity and buffer analyses show that good agro-well placement helps increase cropping intensity. However, geospatial analysis suggests groundwater depletion risks in tank cascades, highlighting a need for balanced water management. In the end, this study provides a useful spatial database and clear maps to help create better agro-well plans and crop diversification methods.

Keywords: agro-wells, crop diversification, GIS, cropping intensity, Panduwasnuwara West

I wish to acknowledge M.P. Perera for his guidance and supervision.

FLOOD RISK MAPPING AND SOCIO-ECONOMIC IMPACT ASSESSMENT FOR THE AKURANA DS DIVISION USING GIS TECHNIQUES

M.H. Sheydh Mohamed
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis057@arts.pdn.ac.lk

Flooding is a common environmental problem in the Akurana Divisional Secretariat Division. Every year it damages homes, roads, businesses and public facilities. The rapid growth of urbanisation, land use changes, poor drainage systems, and the features of the Pinga Oya catchment have all contributed to the increased vulnerability of the area to floods. This study aimed to develop a flood susceptibility map of the Akurana Divisional Secretariat Division using the Weighted Linear Overlay Analysis tool in a Geographic Information System (GIS). It also examined the socio-economic impacts of flooding in highly vulnerable areas through community interviews. A mixed-methods approach combining GIS analysis and interview data was adopted. Six factors were selected for the analysis, namely distance to river, elevation, drainage density, slope, land use/land cover and distance to road. The factors distance to river (28%), elevation (20%) and drainage density (17%) were given the highest weights as they have a greater effect on flood susceptibility. The analysis classified the study area into five classes of flood susceptibility from very low to very high, which range from 1 to 5. The overlay of the flood susceptibility map and the land use map shows that the low-lying built-up areas close to the A9 road belong to the very high vulnerability (class 5) to floods because of poor drainage, dense development, and lack of vegetation. Agricultural land and areas with vegetation were generally less vulnerable to flooding. Further, this study will analyse the causes and impacts of floods in the study area. The results of this study can assist local authorities in identifying flood-prone areas, improving land use planning, supporting disaster preparedness and reducing the impacts of future flooding in the Akurana Divisional Secretariat Division.

Keywords: Akurana, flood susceptibility, GIS, socio-economic impacts, Weighted Linear Overlay Analysis

I wish to acknowledge Rekha Nianthi for her guidance and supervision.

URBAN HEAT DYNAMICS AND GREENING OPTIMIZATION IN THE KURUNEGALA MUNICIPAL COUNCIL AREA: A GIS AND REMOTE SENSING-BASED APPROACH

M.I.F. Murshidha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis058@arts.pdn.ac.lk

The Kurunegala Municipal Council (KMC) area has experienced rapid urban expansion over the past decade, resulting in increased impervious surfaces and declining vegetation cover. However, limited research has examined priority areas for Urban Greening (UG) interventions at the Grama Niladhari (GN) division level. This study analyses urban heat patterns and identifies suitable locations for UG implementation within KMC using the FAO Green Cities framework. Three objectives were addressed: analysing Land Surface Temperature (LST) variations and urban heat hotspots from 2015 to 2025; identifying UG priority zones based on urban surface characteristics; and developing a GIS-based suitability model to recommend appropriate UG interventions. Multi-temporal Landsat 8 imagery was used to derive LST; hotspots were delineated using Getis-Ord Gi* analysis; Land Use/Land Cover maps were generated through Support Vector Machine classification, and suitability was assessed using Weighted Linear Combination. Results indicate that high-temperature areas (>30°C) expanded from 11.5 ha (1.04%) in 2015 to 63.72 ha (5.72%) in 2025. Decadal LST change analysis further reveals that approximately 32.05% of the KMC area experienced a strong warming trend between 2015 and 2025. Persistent hotspots were concentrated in the Kurunegala Town Bazaar, Town Central, Iluppugedara, and South GN divisions. Two priority intervention zones were identified: the Kurunegala Town Centre and the Kurunegala Hospital Area. Recommended UG typologies include green roofs, green walls, landscaped open spaces, and street tree planting, with Karanda Tree (*Pongamia pinnata)* and Cat's claw creeper (*Dolichandra unguis-cati)* proposed as suitable species due to their thermal stress tolerance, dry-zone adaptability, and local presence. This study demonstrates the potential of a GIS-based decision-support framework for urban heat mitigation and sustainable urban planning in KMC and other rapidly urbanising secondary cities in Sri Lanka.

Keywords**:** urban heat island, land surface temperature, urban greening, remote sensing, Kurunegala Municipal Council

I wish to acknowledge R.M.K. Kumarihamy for her guidance and supervision.

ASSESSMENT OF URBAN LAND VALUE USING GIS AND MACHINE LEARNING: A CASE STUDY OF PAHALAWELA GN DIVISION

H.W.G. Nayananjalee
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis059@arts.pdn.ac.lk

Land value is a variable that has become an increasingly important component of real estate marketing in the 21st century. Urban land value changes are influenced by various spatial factors. Traditional land value assessment methods lacked reliability, efficiency, and consistency. In contrast, Geographical Information Systems (GIS) and Machine Learning (ML) techniques are modern technological methods that can predict land value with high accuracy and efficiency. This study aims to identify key criteria responsible for urban land value changes and develop a Machine Learning model to predict the urban land value for the future. Mixed methodology was applied, including qualitative and quantitative methodological approaches. Primary data were collected using semi-structured questionnaires from a small sample consisting of 60 cases, 10 samples from land owners and 50 samples from experts. Key informant interviews were conducted with the villagers who have been living in the Pahalawela area for a long time. Perceptions, ideas and experiences were collected to identify the responsible key criteria. Relative Importance Index (RII) was used to identify the most influential six ranked variables (Land extent, width of the road near the land, quality of the water supply, quality of the power supply, quality of the internet service and distance to the two main roads, Parliament Road and the Pannipitiya Road). Spatial analysis was performed using ArcGIS Pro, while the Machine Learning models were developed in Python. Mainly, three specific ML techniques, such as Random Forest (RF), Support Vector Machine (SVM) and XGBoost, were implemented and evaluated to predict urban land value. Findings revealed that ML models can predict urban land value more accurately and efficiently than traditional methods. This model supports urban planning and data-driven decision-making on urban land values.

Keywords: urban land value, GIS, machine learning, Relative Importance Index

I wish to acknowledge M.A.S. Jayakumara for guidance and supervision.

GEOSPATIAL ANALYSIS OF INTRA-URBAN INEQUALITY IN PUBLIC SERVICE DISTRIBUTION: A CASE STUDY OF JAFFNA MUNICIPAL COUNCIL

Q. Niruja
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis060@arts.pdn.ac.lk

In the pursuit of achieving equitable urban development, ensuring equal access to public services remains a significant challenge, particularly in rapidly growing municipalities. Although previous studies in Sri Lanka have examined public service accessibility, urban deprivation, and service prioritisation, limited attention has been given to integrating accessibility assessment, spatial equity evaluation, and spatial decision-making within a comprehensive ward-level framework for the Jaffna Municipal Council (JMC). This study addresses this gap by applying GIS to assess intra-urban inequality in public service distribution and support evidence-based urban planning. The study evaluates the spatial accessibility of key public services across the wards of Jaffna Municipal Council using the Public Service Accessibility Index (PSAI), assesses the equity of service distribution in relation to population using the Spatial Equity Index (SEI), applies Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA) to identify priority areas for planning interventions, and develops an interactive WebGIS platform to visualise and share the findings. A quantitative GIS-based approach is adopted using ward boundary data, road networks, population data, and key public service location datasets. The datasets were collected from relevant government agencies and spatial data repositories. Spatial analyses are carried out using ArcGIS Pro, while the interactive WebGIS platform is developed using ArcGIS Online. Preliminary observations, supported by the initial spatial database and existing planning reports, indicate that public services are unevenly distributed across the JMC, with underserved areas concentrated in coastal settlements such as Gurunagar, Passaiyoor, Navanthurai, Columbuthurai, and Reclamation. These patterns suggest potential disparities in accessibility and spatial equity. The WebGIS platform will provide an effective means of visualising and communicating these findings to planners and decision-makers. This study provides a practical GIS-based framework demonstrating how the integration of accessibility analysis, spatial equity assessment, MCDA, and WebGIS can support equitable public service planning in the JMC.

Keywords: GIS, accessibility, equity, MCDA, WebGIS

I wish to acknowledge E.G.I. Sevwandi for her guidance and supervision.

SEA SURFACE TEMPERATURE VARIATION AND HEATWAVE DYNAMICS: PREDICTING FUTURE THERMAL TRENDS FROM POINT PEDRO TO MANNAR

R.A.D.S. Perera
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis062@arts.pdn.ac.lk

Rising sea surface temperatures driven by global warming are creating one of the most pressing environmental challenges facing coastal regions today, making it essential to understand how local areas in Northern Sri Lanka are responding to this change. The portion of the Indian Ocean connected to Northern Sri Lanka directly affects mangroves, seagrasses, and fish breeding grounds along this coast. Therefore, any temperature rise could threaten these ecosystems and the livelihoods of local fishing communities that depend on them. Earlier studies have shown that the Gulf of Mannar has experienced a slow but steady warming trend over the past decades: a decadal Sea Surface Temperature (SST) increase of approximately 0.04°C to 0.15°C, and the shallow waters of the Palk Bay heating up faster than the open ocean, frequently exceeding thermal thresholds up to 31.5°C to 34.0°C. However, there is still a clear data gap in high-resolution, long-term spatial mapping at the local level from Mannar to the Point Pedro coastline. This study used MODIS Terra, MODIS Aqua, Landsat 5, 6, 7, 8 and 9, and NOAA OISST satellite data to measure both SST and Land Surface Temperature (LST) in two adjacent 1-km buffer zones along the coastline, on the land and sea sides of the coastline. Since Landsat 8 and 9 only provide data from 2013 onward, sensor harmonisation was used to combine multiple satellites and reach a full 30-year dataset, which was downloaded as GeoTIFF files through Google Earth Engine due to the large data size. The results show a gradual rise in both SST and LST over the past three decades, revealing an overall increase of 0.45°C to 0.60°C in SST and an accelerated 0.75°C to 0.90°C increase in LSTs along the coast. Based on these observed historical rates, predictive modelling also suggests a further increase in local SST by 2040. These findings indicate that the Mannar to Point Pedro coastline is gradually warming, which could affect marine life and coastal communities in the coming years. Future studies should expand this analysis with high-resolution data and include local community impact assessments.

Keywords: global warming, sea surface temperature, land surface temperature, remote sensing

I wish to acknowledge Mahlon Rambukkange for his guidance and supervision.

MAPPING WATER SCARCITY AND COMMUNITY RESILIENCE IN NOCHCHIYAGAMA: A GEOSPATIAL PERSPECTIVE ON THE WATER CRISIS

W.A.D. Priushani
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis063@arts.pdn.ac.lk

Water scarcity is a major challenge in the Dry Zone of Sri Lanka, affecting livelihoods and resource sustainability. The Nochchiyagama Divisional Secretariat Division (DSD) faces increasing pressure on water resources due to climatic variability, rising demand, and environmental change. The area exhibits both physical and economic dimensions of water scarcity, yet comprehensive geospatial information describing their spatial distribution and associated community resilience remains limited. This study aimed to assess surface and groundwater availability and analyse spatio-temporal changes in household drinking water access (2012-2024) in Nochchiyagama DSD. Sentinel-2 imagery was processed to extract surface water using the Normalised Difference Water Index (NDWI). Groundwater potential was assessed using an Analytical Hierarchy Process (AHP)-based weighted overlay approach, integrating six thematic layers: rainfall, geology, slope, drainage density, soil, and land use/land cover. Spatio-temporal changes in household drinking water access (2012-2024) were analysed using Grama Niladari Division GND)-level census data. Surface water bodies are mainly concentrated in the Mahaweli H Zone, particularly Pahamunegama, Amunukole, and Navakkulama GNDs. The groundwater potential zones are predominantly moderate (43.66%) and low (33.56%), followed by high potential zones (21.36%), while very low (0.23%) and very high (1.16%) potential zones occupy only marginal areas. Household water access indicates a transition from well-based sources to RO-treated and piped supply between 2012 and 2024 in GNDs such as Kusumpura, Nelawagama, Pahala Halmillewa, and Navakkulama. The study recommends prioritising water resource planning in low groundwater potential areas through rainwater harvesting, sustainable groundwater/surface water management, and improved drinking water infrastructure while conserving high groundwater potential zones to ensure long-term water security.

Keywords: water scarcity, NDWI, GIS, remote sensing, Nochchiyagama

I wish to acknowledge R.M.K. Kumarihamy for her guidance and supervision.

GEOPOLITICS OF MARITIME RESOURCES: A GIS-BASED STUDY OF THE INDO-SRI LANKA FISHING DISPUTE AND ITS IMPACT ON FISHERMEN'S LIVELIHOODS IN JAFFNA

R. Janani
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis065@arts.pdn.ac.lk

The increasing global demand for marine resources has intensified competition over fisheries, transforming maritime boundaries into sources of geopolitical friction and livelihood insecurity. In South Asia, the Palk Strait has become a flashpoint where competing national interests, historical grievances, and resource depletion strain bilateral relations between India and Sri Lanka. This study examined the geopolitical dimensions of resource competition in the Palk Strait and assessed its socio-economic impacts on fishermen in Jaffna District, Sri Lanka. The research integrated GIS and Participatory GIS (PGIS) to merge spatial data with local ecological knowledge. Primary data were collected through fifteen key informant interviews, four focus group discussions, and three participatory mapping workshops. Supplemented by secondary data from fisheries records, naval reports, and official International Maritime Boundary Line (IMBL) maps. GIS analysis mapped disputed fishing zones, bottom trawling areas, and encroachment hotspots, while PGIS digitised hand-drawn maps to highlight the gap between official and actual fishing boundaries. The findings revealed that intensified cross-border incursions by Indian mechanised trawlers have caused severe resource depletion and habitat degradation. Consequently, Jaffna fishermen face severe economic losses, as fishing nets are repeatedly destroyed, forcing many households into high-interest debt cycles. These localised crises escalate into geopolitical tensions through recurring cycles of illegal fishing, naval arrests, and diplomatic negotiations, a pattern described as "careful carelessness". Crucially, while GIS reveals macro-spatial patterns, PGIS exposes a hidden reality: fishermen's traditional grounds extend far beyond the IMBL, leaving their lived experiences invisible in official datasets. The study concludes that geopolitical tensions are the outcome, rather than the driver, of accumulated livelihood crises. This research provides spatial evidence to inform sustainable fisheries management, maritime boundary diplomacy, and policies to enhance the resilience of Northern coastal communities.

Keywords: Indo-Sri Lanka fishing dispute, Palk Strait, maritime resource governance, Participatory GIS (PGIS), geopolitical tensions

I wish to acknowledge M.M. Alikhan for his guidance and supervision.

MAPPING THE SACRED LANDSCAPE IN ANURADHAPURA: A GIS-BASED ANALYSIS OF PILGRIMAGE, HERITAGE, TOURISM, AND CULTURAL IDENTITY

N.T. Ranasingha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis066@arts.pdn.ac.lk

Anuradhapura is one of the most important sacred cities in Sri Lanka, functioning as a pilgrimage centre, heritage city, tourism destination, and living cultural landscape. As a UNESCO World Heritage Site, it contains sacred monuments, monasteries, reservoirs, and pilgrimage routes representing over two thousand years of Buddhist history. However, limited attention has been given to the spatial relationships between pilgrimage, tourism, and sacred landscape dynamics. This study aims to analyse the spatial distribution of sacred sites, pilgrimage routes, tourism infrastructure, and culturally significant locations in Anuradhapura using Geographic Information Systems (GIS). The study adopts a quantitative GIS-based approach integrating field observations, Survey123 questionnaire data, and secondary spatial data obtained from government agencies and open-source platforms. Data on sacred sites, pilgrimage routes, hotels, land use, road networks, and population were analysed in ArcGIS Pro. The findings reveal a clear spatial separation between the sacred core and urban-tourism zones. Sacred sites are mainly concentrated within the GNDs of Shuddha Nagaraya, Tisawewa, Pethispura, Abayawewa, Devanampiyathissapura, and Wessagiriya, defining the functional sacred landscape of Anuradhapura beyond formal administrative boundaries. In contrast, hotels and tourism facilities are highly concentrated in Step 2 Part 1, Step 2 Part 2, Step 2 Part 3, and Step 1 Part 2, indicating strong tourism clustering in the new town area. Population density analysis shows that Step 2 and Step 3 divisions have the highest population concentrations, reflecting recent urban growth. Land use analysis identifies settlement expansion along the urban periphery and tourism corridors, increasing pressure on nearby heritage zones. Viewshed analysis further shows that major stupas maintain strong visual dominance across the surrounding GNDs. Overall, the study highlights the value of GIS in understanding sacred landscape dynamics and supporting sustainable heritage conservation.

Keywords: sacred landscape, GIS, pilgrimage, heritage conservation, Anuradhapura

I wish to acknowledge R.M.K. Kumarihamy for her guidance and supervision.

SPATIO-TEMPORAL ANALYSIS OF SCHOOL-RELATED TRAFFIC CONGESTION AND ITS ASSOCIATION WITH BUILT ENVIRONMENT CHARACTERISTICS IN KANDY CITY

G.H.M.S.S. Rathnayake
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis067@arts.pdn.ac.lk

Traffic congestion is a significant challenge in Kandy City due to its unique urban morphology. While school runs are considered a leading cause of recurring traffic congestion, limited attention has been given to detailed segment-level variations in congestion and how such variations relate to the surrounding built environment. Addressing this gap, this study investigates the spatio-temporal patterns of school-related traffic congestion within the Kandy Municipal Council (KMC) area and assesses the influence of built environment factors on school traffic congestion along major school-serving corridors. Adopting a quantitative approach, the study focuses on sections of three major arterial corridors within KMC: AA001 (Colombo-Kandy), AA009 (Kandy-Jaffna), and AA026 (Kandy-Mahiyanganaya-Padiyatalawa). Each corridor was divided into 500 m segments using ArcGIS Pro, creating 28 analytical units in total. Traffic congestion data were recorded from Google Maps at 15-minute intervals from 6:30 a.m. to 2:30 p.m. across five school days. Built environment characteristics were measured within 200 m buffers using the 4D framework (Density, Diversity, Design, and Distance to Transit). Variables include building density, school density, land use composition, distance to the city centre, intersection density, and bus stop density. Analytical methods include time-series visualisation, bivariate correlation analysis, k-means clustering, and Ordinary Least Squares (OLS) regression, all conducted in RStudio to examine spatial and temporal variations in school traffic congestion and their association with the built environment. Initial field observations indicate clear temporal patterns of congestion during school drop-off and pick-up periods. The ongoing analysis is expected to identify distinct congestion patterns across road segments and determine how built environment factors correspond to variations in congestion intensity. The study contributes to a more systematic understanding of school traffic congestion dynamics and provides an evidence base for targeted school traffic management strategies aimed at improving sustainable urban mobility in Kandy City.

Keywords: school traffic congestion, built environment, spatio-temporal analysis, Kandy Municipal Council

I wish to acknowledge E.G.I. Sevwandi for her guidance and supervision.

SEA SURFACE TEMPERATURE AND CHLOROPHYLL-A DYNAMICS IN SRI LANKA'S EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE

S.R Samaranath
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis068@arts.pdn.ac.lk

Marine fisheries constitute a vital component of Sri Lanka's economy, food security, and coastal livelihoods. However, environmental variability associated with oceanographic parameters such as Sea Surface Temperature (SST) and Chlorophyll-a (Chl-a) may significantly influence fish distribution patterns and marine fish production. This ongoing study aims to examine the spatial and temporal variability of SST and Chl-a within Sri Lanka's Exclusive Economic Zone, assess their relationship with marine fish production, and explore fishermen's perceptions of environmental change and adaptive responses. A mixed-method approach was employed, integrating quantitative geospatial analysis with qualitative field investigations. MODIS satellite-derived SST and Chl-a datasets are being analysed using ArcGIS Pro and RStudio, while annual marine fish production statistics were obtained from official fisheries reports. Time-series analyses were performed for selected years (2014,2018,2022) to identify initial environmental trends, and semi-structured interviews with fishermen were undertaken to capture local ecological knowledge and experience related to changing marine conditions. Preliminary results reveal an increase in mean SST from 28.05 ° C in 2014 to 29.21 ° C in 2018, remaining relatively elevated at 29.08 ° C in 2022. Mean Chl-a concentrations increased nearly twofold from 0.325 mg/m^3 (2014) to 0.600 mg/m^3 (2022). Conversely, marine fish production declined from approximately 459,000 Mt in 2014 to 280,610 Mt in 2022. Qualitative findings corroborate the satellite-derived data, with fishermen consistently reporting rising sea surface temperatures, shifts in traditional fishing grounds, changes in water characteristics, reduced fish availability, and longer travel distances to fishing areas. Younger fishermen demonstrated greater reliance on technological tools, revealing varied adaptation strategies. The ongoing analysis for 2014-2024 is expected to provide a more comprehensive understanding of the interactions between oceanographic variability, fish production dynamics, and fishermen's experiences, thereby contributing to a robust evidence base for climate-informed, participatory fisheries management in Sri Lanka.

Keywords: sea surface temperature, Chlorophyll-a, Exclusive Economic Zone, fishermen's perceptions

I wish to acknowledge E.G.I. Sevwandi for her guidance and supervision.

BLUE-GREEN INFRASTRUCTURE NETWORK IN GAMPAHA DSD FOR SUSTAINABLE STORMWATER MANAGEMENT: A GIS-BASED ASSIGNMENT

K.K.N. Sathsarani
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis070@arts.pdn.ac.lk

Rapid urbanisation is increasing impervious surfaces, leading to greater stormwater runoff and flooding, highlighting the need for sustainable solutions. This research aims to find suitable areas for establishing Blue Green Infrastructure (BGI) and to create a network of BGI for sustainable stormwater management in Gampaha DSD by using GIS techniques. The quantitative approach is being applied, using secondary data such as Sentinel-2 images, SRTM DEM, rainfall, soil, and administrative data. Random Forest classification method was used for LULC (Land Use and Land Cover) mapping, and identification of green and blue areas was performed using NDVI (Normalised Difference Vegetation Index) and NDWI (Normalised Difference Water Index) indices. The weighted overlay analysis is currently being finalised to identify the most suitable locations for BGI implementation. Proximity Analysis, Cost Surface Analysis, and Least Cost Path Analysis are performed to analyse the spatial connectivity of the green and blue spaces and design a network for BGI. The preliminary land cover map derived through the application of Sentinel-2 satellite image data resulted in a five-class land use map utilising the Random Forest classification method. Preliminary results indicated that vegetation was the major land cover type, occupying 26.42% of the study area, with built-up areas covering 24.79%, water bodies at 23.66%, agricultural lands at 19.03%, and bare lands at 6.10%. Results of NDVI analysis were recorded in a range of −0.116 to 0.653, with an average value of 0.385, showing the existence of substantial vegetation within the study area. The values of NDWI ranged from −0.592 to 0.362, with an average value of −0.365, thus depicting the spatial distribution of existing blue spaces and surface moisture levels. The study provides a GIS-based framework for identifying suitable BGI areas and developing a connected network for sustainable stormwater management in Gampaha DSD.

Keywords*:* blue-green infrastructure, stormwater management, Multi-Criteria Decision Analysis

I wish to acknowledge Shyamantha Subasinghe for his guidance and supervision.

URBAN HIERARCHY AND ITS IMPACT ON REGIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT IN MULLAITIVU DISTRICT: A GIS-BASED STUDY

S.Thanusha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis071@arts.pdn.ac.lk

Urban hierarchy explains the spatial organisation of settlements, from villages to cities, based on size, functions, and patterns of service provision. The Northern Province of Sri Lanka was severely affected by the thirty-year civil war that ended in 2009, and the Mullaitivu district is the worst affected. While post-war reconstruction activities are ongoing, Mullaitivu district remains one of the poorest districts in Sri Lanka. The main objective of this research is to rank settlements in the Mullaitivu district based on their amenities, population, and services, and to understand how this ranking affects economic growth. This study used Central Place Theory and the Core-Periphery Model as the major theoretical framework for analysis. A mixed-methods approach is used to achieve the above objective with a dominant quantitative method. Secondary data were collected by combining satellite imagery, census data, statistical handbooks and infrastructure records. Primary data were gathered through key informant interviews with government officers and planners in the district secretariat office. Geospatial technologies used in this study, including weighted overlay analysis to classify settlements into different levels, network analysis to assess connectivity patterns between settlements, buffer analysis from town centres, and Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA) by allocating weights to variables identified in the literature. The study identified that Puthukkudliyiruppu town was identified as an emerging core commercial town centre and economically contributed more than all other town centres in the Mullaitivu district. On the other hand, Mullaitivu town, which had been the core commercial town before 2009, has declined in its economic prominence after the postwar period. Further, the study explored the peripheries, including Mankulam, Oddusuddan, and Thunukkai, and found that they have fewer services and economic opportunities than the district's core city. The study provides useful information to planners for better regional development decisions in future.

***Keywords**:* urban hierarchy, post-conflict development, geospatial technologies, regional planning, township dynamics

I wish to acknowledge Arularasi Balakrishnan for her guidance and supervision.

ANALYSIS OF CLIMATE CHANGE IN SRI LANKA BASED ON KÖPPEN CLASSIFICATION

S.B.N.J. Semasinghe
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis072@arts.pdn.ac.lk

Climate change is a major global challenge that affects the environment in many ways, including changes in precipitation patterns, rising temperatures, and more frequent floods and droughts. In Sri Lanka, where the climate is strongly controlled by monsoon circulation and topography, understanding these shifts is essential for environmental management and climate adaptation. Previous studies of climate change in Sri Lanka have focused on rainfall and temperature trends, while the variability of Köppen climate types has received comparatively little attention. This study aims to analyse climate variability across the major climatic zones of Sri Lanka using the Köppen-Geiger Climate Classification. Monthly rainfall and temperature data from 1885 to 2025 were analysed from seven meteorological stations (Anuradhapura, Kurunegala, Kandy, Badulla, Nuwara Eliya, Colombo, and Ratnapura) representing Wet, Dry, and Intermediate zones. The Köppen Year Climate Method was applied to classify the climate type of each year, while frequency analyses were used to assess the occurrence and persistence of climate types. The findings revealed that Anuradhapura was strongly dominated by Tropical Savanna with dry summer (As, 84.4%) and dry winter (Aw, 15.6%), indicating high climatic persistence. In contrast, Wet zone stations were mainly characterised by Tropical Monsoon (Am, 58.2% in Colombo and 48.2% in Kandy) and Tropical Rainforest (Af, 60.3% in Ratnapura), with relatively stable humid conditions. Nuwara Eliya exhibited the highest climatic diversity, alternating among Subtropical Highland (Cwb, 46.0%), Oceanic (Cfb, 37.6%), and Warm-Summer Mediterranean (Csb, 16.3%) climates, reflecting a significant variability in precipitation. Intermediate zone stations demonstrated transitional climates, with Kurunegala dominated by Aw (45.4%) and Am (39.0%), and Badulla dominated by As (56.0%), Am (23.4%), and Aw (19.1%). Overall, findings indicate that Sri Lanka's broad climatic framework has remained stable, while considerable spatial and temporal variability exists in climate type occurrence.

***Keywords**:* climate change, Köppen-Geiger climate classification, year climate method, temperature, rainfall

I wish to acknowledge Mahlon Rambukkange for his guidance and supervision.

SEASONAL VARIATION OF LONG-RANGE TRANSPORT PATHWAYS AND POTENTIAL SOURCE REGIONS OF $PM_{2.5}$ IN COLOMBO, SRI LANKA

B.R.N.P. Senarathna
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis074@arts.pdn.ac.lk

Transboundary transport of air pollutants is a significant concern across South Asia. Fine particulate matter ($PM_{2.5}$) is among the most harmful of these transported pollutants, causing significant health risks across borders. In Sri Lanka, air quality is largely influenced by transported $PM_{2.5}$, yet a comprehensive assessment of its source regions and transport pathways is lacking. Therefore, this study aims to identify the dominant $PM_{2.5}$ transport pathways and source regions for Colombo and their seasonal changes. Using $PM_{2.5}$ measurements and GDAS climate reanalysis data from 2021 to 2025, 120-hour back trajectories were calculated at 500 m and 1500 m altitudes using the MeteoInfo software. Concentration-weighted trajectory (CWT) analysis was applied to identify potential source regions, covering the Southwest (SWM) and Northeast (NEM) monsoons as well as first (FIM) and second (SIM) inter-monsoons. Key findings reveal that during the SWM, over 90% of trajectories at both altitudes originated from the Arabian Sea and the Indian Ocean. Furthermore, CWT analysis yielded uniformly low concentrations, reflecting their marine origin. The NEM indicated the highest pollution loading, with the dominant trajectory clusters (~68% at 500 m and ~69% at 1500 m) arriving from the Indo-Gangetic Plains (IGP), which were supported by intense CWT hotspots over the Bay of Bengal, IGP, and the Indian Peninsula. The FIM showed a clear transport corridor from the Bay of Bengal and the Bangladesh-Myanmar coast (nearly 50-60% at both altitudes), with CWT hotspots confirming these areas as potential source regions. The SIM displayed a dispersed distribution pattern where near-equal clusters ranging from 20% to 30% arrived from northeast, west, and northwest directions, with the eastern Indian coast identified as the dominant source region. These results illustrate the seasonal shifts in $PM_{2.5}$ source regions, while emphasising the need for a common policy plan to control regional air pollution.

Keywords: $PM_{2.5}$, trajectory analysis, transboundary air pollution, Sri Lanka, MeteoInfo

I wish to acknowledge M.P. Rambukkange for his guidance and supervision.

EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF LANDSLIDE MITIGATION MEASURES IN THE KADUGANNAWA AREA USING GEOSPATIAL TECHNIQUES

K.R.A.D. Senevirathna
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis075@arts.pdn.ac.lk

Kadugannawa, located along the Colombo - Kandy (A1) road and the main railway line, is one of the most landslide-prone areas in Sri Lanka due to its steep, engineered cut slopes, unstable geological formations, high rainfall, and intensive human activities. The main objective of this research is to assess landslide risk and evaluate the effectiveness of the mitigation measures in the area using geospatial techniques. A mixed-method approach was adopted, combining both primary and secondary data sources. Landslide risk zones were identified using Multi-Criteria Decision Analysis, integrating Weighted Overlay Analysis and the Analytical Hierarchy Process. Seven conditioning factors: rainfall, drainage density, slope, soil type, land use and land cover, settlement density, and proximity to road and railway networks, were considered in the analysis. Existing mitigation structures were mapped through field surveys and institutional records, while their effectiveness was assessed using several GIS-based spatial techniques, including spatial suitability analysis, terrain compatibility assessment, residual risk evaluation, and community perception surveys. Preliminary findings identify high and very high-risk zones in areas with steep slopes, unstable geology, and intensive human activities. Both structural and non-structural measures have been adopted to mitigate landslide risk. However, the study shows that most of the engineering mitigation measures are generally located within identified high and very high-risk zones. However, many high-risk locations, particularly along the A1 road corridor and the Kandy-Colombo railway line, remain without adequate interventions. Community-based landslide management, nature-based landslide mitigation and early warning systems were generally low in the study area, although awareness has improved considerably with the recent landslide events associated with Cyclone Ditwah. This study is expected to enhance understanding of landslide risk and the effectiveness of mitigation in Kadugannawa and support GIS-based recommendations for improved landslide risk management.

Keywords: landslide risk, GIS, anthropogenic, community-based landslide management

I wish to acknowledge M.S.M. Razik for his guidance and supervision.

SURFACE WATER POLLUTION SUSCEPTIBILITY IN DIMBULAGALA DS DIVISION: A GIS-BASED ANALYSIS

W.G.T.N. Shamindi
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis078@arts.pdn.ac.lk

Surface water is one of the most important natural resources for human life. Streams and irrigation tanks are the main sources of water for agriculture and rural communities in the Dimbulagala Divisional Secretariat Division (DSD). But the water resources are increasingly under threat from the rapid expansion of agriculture, growing human settlements, and unplanned land use activities. The susceptibility to surface water pollution in the Dimbulagala DSD was identified and mapped using GIS-based techniques and multi-criteria decision analysis (MCDA) in this study. Six factors were used: agricultural areas, settlement areas, industrial areas, distance to water bodies, gradient slope, and soil clay content. Primary data were collected by conducting a focus group discussion with seven experts. Field-level data were collected from the Mahaweli Authority of Sri Lanka, the Dimbulagala DSD office, and the Agriculture Development Authority. Secondary data, such as Digital Elevation Models, satellite images, and classified land use maps, were collected and processed accordingly. GIS techniques were used to generate thematic maps for each factor. All spatial layers were reclassified, standardised, and integrated using the weighted linear combination method under the MCDA framework to compute the Surface Water Pollution Susceptibility Index. Weights were assigned according to expert knowledge. Agricultural areas:35%, settlement areas: 25%, industrial areas:15%, distance to water bodies:12%, gradient slope: 8%, and soil clay content: 5%.The final overlay analysis produced a susceptibility map classifying the study area into low, moderate, and high pollution risk zones. Based on the findings, mitigation measures including controlled agrochemical application, riparian buffer zone establishment, regulated solid waste disposal, and improved wastewater management were recommended to reduce pollution risk and support sustainable surface water resource management in the Dimbulagala DSD.

Keywords**:** GIS, surface water pollution, susceptibility mapping, Weighted Linear Combination, Dimbulagala

I wish to acknowledge Muditha Prasannajith Perera for his guidance and supervision.

ASSESSMENT OF WETLAND LANDSCAPE TRANSFORMATION IN SELECTED COASTAL LAGOON AREAS OF TRINCOMALEE DISTRICT

M.T.F. Sihana
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis079@arts.pdn.ac.lk

Coastal wetland ecosystems provide ecological services, including flood regulation, coastal protection, biodiversity conservation, and carbon storage, yet they face increasing anthropogenic pressures such as settlement expansion, aquaculture development, and infrastructure growth. In the Trincomalee District, lagoon-associated wetland landscapes remain insufficiently examined despite growing environmental concerns. This study assessed wetland landscape transformation in three selected coastal lagoon areas - Periyakarachai, Sinnakarachai, and Trincomalee Lagoon from 2013 to 2025. Three objectives were addressed: quantifying spatio-temporal changes in the wetland landscape; identifying Grama Niladhari Division (GND)-level hotspots and their driving factors; evaluating landscape fragmentation and connectivity using landscape ecology metrics. Multi-temporal Landsat 8 imagery (2013, 2019, and 2025) was analysed using NDVI, NDWI, and MNDWI. Wetland change maps were generated through supervised Random Trees classification, while change matrix analysis and zonal statistics were used to detect transformation patterns at the GND level. Results reveal a considerable decline in wetland vegetation from 4829.76 ha (38.20%) in 2013 to 960.48 ha (7.60 %) in 2025, a loss of nearly 3869 ha over twelve years. Similarly, open water extent covering the lagoon areas also reduced from 1208.16 ha (9.56%) in 2013 to 1030.68 ha (8.15%), indicating gradual encroachment. Salt pan expansion around Periyakarachai Lagoon and tourism- driven urban growth around Trincomalee Lagoon were identified as primary Drivers. Wetland loss between 2013 and 2019 was largely driven by agricultural conversion, while the 2019 to 2025 period saw growing development and settlement encroachment across several GNDss. Although replanting and restoration initiatives are currently underway in some areas, stronger policy enforcement, regulated land use planning, community awareness programs, and long- term ecological monitoring are further recommended to ensure effective conservation of these ecologically sensitive lagoon-wetland environments.

Keywords: wetland transformation, coastal lagoon, landscape ecology, GIS, remote sensing

I wish to acknowledge S.I.S. Subasinghe for his guidance and supervision.

CLIMATE CHANGE, CLIMATIC ZONE TRANSITIONS AND THEIR IMPACT ON PADDY CULTIVATION: A GIS-BASED STUDY OF RATNAPURA DISTRICT, SRI LANKA

A.P.L. Sirisena
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis080@arts.pdn.ac.lk

Analysis of long-term rainfall and temperature trends helps understand climate variability, climatic zone changes and supports effective crop and water resource management. This study aims to analyse long-term climate variability, identify climatic zone transitions, and evaluate their impacts on paddy cultivation in Ratnapura District using GIS and farmer perceptions. The exclusivity of the study is the use of rainfall and temperature data that provide spatial variability instead of a location-based approach. Daily rainfall and temperature data from the Climate Hazards Group InfraRed Precipitation with Stations (CHIRPS) were used in this study. Sen's slope estimator and the Mann–Kendall (M–K) test were used to investigate the trends in annual and seasonal rainfall and temperature throughout the district. Climatic zone transitions were identified through GIS-based change detection using the climatic classification system of the Department of Meteorology, Sri Lanka and the Post-Classification Comparison (PCC) technique. In addition, a field survey was conducted to assess farmers' perceptions of climate change and its effects on paddy cultivation. Annual rainfall rose by up to 210.09 mm/year and 113.48 mm/year during 2015-2023, while a decrease of 141.15 mm/year was observed during 1997-2005, indicating temporal variability in rainfall patterns across the district. A significant temperature rise occurred (0.38 °c/year) between 2006 and 2014. The results revealed significant climatic zone transitions in Ratnapura District, with several areas shifting between wet, intermediate, dry, and arid zones during the study period. According to the information obtained from farmers, it was confirmed that, except for a few farmers in the Kolonna area, most farmers were not severely affected by climate change. Climate variability had a limited impact on paddy cultivation due to reliable irrigation, especially from reservoirs. There were no major changes in cultivated extent or yield, with only minor planting adjustments. The findings support crop suitability planning, irrigation management, disaster risk reduction and sustainable agricultural development.

Keywords: climate change**,** climatic zone transition**,** Mann-Kendall Test**,** paddy cultivation

I wish to acknowledge P.P. Masakorala for her guidance and supervision.

FOREST COVER DYNAMICS IN MULLAITIVU DISTRICT: SPATIO-TEMPORAL CHANGE DETECTION AND PREDICTION

P. Thaksana
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis082@arts.pdn.ac.lk

The assessment of forest cover and its spatial and temporal changes has remained challenging. Monitoring forest cover changes using remote sensing and Geographic Information System (GIS) techniques provides an effective approach for understanding spatial and temporal variations in forest landscapes. Therefore, this study aimed to detect changes in forest cover and predict future forest distribution in Mullaitivu District. Alexander (Sandy) Mather's (1992) Forest Transition Theory was used as the theoretical framework for this study. This study employed a deductive approach using a quantitative research method. The secondary data were collected from satellite images, including Landsat 4–5 TM Collection 2 Level-2 imagery (1995–2010) and Landsat 8–9 OLI/TIRS Collection 2 Level-2 imagery (2015–2025), along with elevation and slope data derived from the Shuttle Radar Topography Mission (SRTM) Digital Elevation Model (DEM) obtained from the United States Geological Survey (USGS) for spatio-temporal analysis. Data related to road networks, settlement patterns, and water bodies were collected from OpenStreetMap (OSM). The collected spatial data were analysed through image preprocessing, including mosaicking and clipping, using ArcGIS Pro version 3.6.1. The Normalised Difference Vegetation Index (NDVI) was used to assess vegetation density, while supervised classification was applied to classify forest and non-forest land cover. Forest cover changes were analysed from 1995 to 2025, and forest cover was predicted using the MOLUSCE plugin for QGIS based on Artificial Neural Network (ANN) and Cellular Automata (CA) models. Spatial driving factors, including distance to roads, settlements, water bodies, elevation, and slope, were incorporated into the prediction model. The NDVI analysis indicated changes in vegetation density and vegetation health in Mullaitivu District during 1995–2025. The results showed spatial and temporal variations in forest cover during 1995–2025. The study provided useful information for sustainable forest management in Mullaitivu District.

Keywords: forest cover dynamics, change detection, forest cover prediction, NDVI, spatio-temporal analysis

I wish to acknowledge Arularasi Balakrishnan for her guidance and supervision.

SPATIAL ASSESSMENT OF HUMAN-ELEPHANT CONFLICT RISK USING GIS: A CASE STUDY OF SELECTED DS DIVISIONS IN HAMBANTOTA DISTRICT

W.W.S. Udari
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis084@arts.pdn.ac.lk

Human-Elephant Conflict (HEC) is a major environmental and socio-economic concern in Sri Lanka, with Hambantota District repeatedly identified as a significant hotspot. Despite extensive ecological research, spatially explicit and predictive risk assessments at the Divisional Secretariat (DS) level remain limited. This study aims to develop a GIS-based HEC Risk Index for the Hambantota, Lunugamwehera, Sooriyawewa, and Tissamaharama DS Divisions by integrating human death, elephant death, and crop damage records (2018-2024) with key environmental and anthropogenic spatial variables, addressing how these incidents are spatially and temporally distributed, how land-use and proximity factors influence conflict occurrence, and which areas can be classified into high, medium, and low risk zones. The study uses a quantitative, GIS-based methodology supported by key informant interviews with wildlife officers. Human death, elephant death, and crop damage records from 2018-2024 were compiled and cleaned, and Kernel Density Estimation (KDE) was applied to generate hotspot maps, which reveal high-value clustering of conflict incidents in the Gannoruwa GN near the Hambantota MER, Kawanthissapura GN near Yala National Park, and Agunukolawewa GN near Lunugamwehera National Park, indicating spatial concentration of human-elephant interactions near forest edges and agricultural lands. These early findings confirm the spatial heterogeneity of conflict occurrence and support the need for a comprehensive, weighted risk index to classify conflict-prone zones. Once completed, the study is expected to provide an evidence-based spatial tool for prioritising mitigation interventions, guiding land-use planning, and supporting wildlife conservation authorities in reducing human-elephant conflict within Hambantota District.

Keywords**:** human-elephant conflict, GIS, risk index, hotspot mapping, Hambantota

I wish to acknowledge Shyamantha Subasinghe for his guidance and supervision.

CHARACTERIZATION OF FOREST FIRES IN SRI LANKA USING REMOTE SENSING AND GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEMS (2017 - 2021)

K.K.D.D. Upeksha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis085@arts.pdn.ac.lk

Forest fires have emerged as a major growing environmental concern in Sri Lanka, especially in the Dry and Intermediate climatic zones. These areas experience dry periods and rising temperatures, which contribute to frequent fire occurrences. These fires cause major environmental and socio-economic challenges, emphasising the need for effective ways to manage forest fires. Although previous studies in Sri Lanka have largely prioritised forest fire susceptibility and risk mapping, limited research has examined the spatial and temporal characteristics of actual burned areas and burn severity using multi-temporal satellite imagery. This study aims to characterise the spatial and temporal patterns of forest fires in Sri Lanka between 2017 and 2021 using Remote Sensing (RS) and Geographic Information Systems (GIS). The study used multi-temporal Sentinel-2 satellite imagery to calculate the Normalised Burn Ratio (NBR) and Differenced Normalised Burn Ratio (dNBR) for mapping burn areas and assessing burn severity. Fire records from NASA FIRMS and the Sri Lanka Forest Department are incorporated to support the identification and validation of fire events. Spatial analysis techniques, including Getis-Ord Gi* hotspot analysis and Kernel Density Estimation (KDE), are used to identify statistically significant clusters. The findings show the spatial distribution of burn areas and burn severity through selected forest fire events in Sri Lanka during the period. Hotspot analysis revealed recurrent fire-prone areas concentrated in central and southeastern regions. Temporal analysis indicates that the forest fire events were concentrated during the dry seasons (January - March and July - September). The frequency of forest fire occurrences increased between 2017 and 2021. Analysis of burn severity also shows an increasing trend in the extent and severity of burned areas during the study period. The findings provide significant geographic support for enhancing forest fire monitoring and sustainable forest management in Sri Lanka.

Keywords: forest fires, burn severity, remote sensing, dNBR, Sri Lanka

I wish to acknowledge Mahlon Rambukkange for his guidance and supervision.

GEOSPATIAL ASSESSMENT OF FLOOD HAZARD VULNERABILITY IN AKURESSA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION

K. L. H. Wathsala
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis086@arts.pdn.ac.lk

Flooding is a major environmental and socio-economic issue in Sri Lanka, particularly in the Akurassa Divisional Secretariat Division (DSD). Both natural and human factors contribute to increasing flood risk. Although flood risk assessments using GIS technology have been conducted in many urban areas, no such comprehensive assessment had previously been carried out for the Akurassa DSD. The study aimed to identify the major factors influencing flood risk, generate a flood risk map for 2026, and propose strategies to reduce flood impacts in the Akurassa DSD. Both primary and secondary data sources were used, including field observations and spatial data sets. GIS techniques were applied for spatial analysis, and a Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA) framework was used to assess flood risk. The Analytic Hierarchy Process (AHP) was employed to assign weights to the selected flood risk factors based on their relative importance. The resulting flood risk map revealed that moderate to high flood risk zones dominate the study area. Very high-risk zones cover approximately 22 sq. km², while high-risk areas span 34.86 sq. km. Areas characterised by high concentrations of buildings and extensive road networks exhibit greater flood susceptibility due to human-induced factors. The high-risk zone covers a larger area than the lower-risk zone. More than 50% of the study area is classified as flood-prone. Therefore, taking suitable actions and implementing risk management measures are unavoidable. Based on the results of assessment in Akurassa DSD, following mitigation measures such as collaboration with government and NGEOs, providing locally and internationally well trained human resources to enhance the capacity to respond effectively to achieve maximum efficiency during flood event, relocate the shops which currently situated in center of the town into a suitable location and ensure the proper system to drain rainwater are recommended to reduce future flood damage and enhance disaster preparedness within the Akurassa DSD significantly.

Keywords: flood hazard, vulnerability, MCDA, AHP, Akuressa DSD

I wish to acknowledge S. Chithra for her guidance and supervision.

EXPLORING THE RELATIONSHIP BETWEEN NEIGHBOURHOOD WALKABILITY AND WELL-BEING OF OLDER ADULTS USING QUALITATIVE GIS (QGIS): A CASE STUDY APPROACH

W.A.S. Pinsara Wikramaarachchi
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis087@arts.pdn.ac.lk

Population ageing is increasing globally, creating challenges for health systems and urban planning. In Sri Lanka, older adults represent a growing share of the population, highlighting the need for age-friendly neighbourhoods that support active ageing. However, research on neighbourhood walkability in Sri Lanka has given limited attention to older adults' perceptions and lived experiences. This study aimed to examine the relationship between neighbourhood walkability and older adults' well-being in the Madagama GN Division within the Gampaha MC area. Specifically, it sought to identify facilitators and barriers to walkability, develop an Elderly Qualitative Walkability Index (EQWI), and examine its relationship with well-being. A mixed-methods design was used involving 30 older adults aged 65-75 years. Participatory mapping and semi-structured interviews were conducted to identify facilitators and barriers to neighbourhood walkability. Qualitative data were analysed using thematic analysis in ATLAS. ti, while spatial analysis was performed in ArcGIS Pro. Quantitative data were collected using an adapted Neighbourhood Environment Walkability Scale and standardised well-being instruments. Objective and perceived walkability indicators were integrated to develop an EQWI. Findings revealed strong spatial clustering of walkability conditions across the area. Facilitators included proximity to essential services, access to public transport, and connected street networks. Barriers included poor sidewalk conditions, unsafe pedestrian crossings, heavy traffic, and a lack of resting facilities. Thematic analysis identified key dimensions of walkability, including access to facilities and services, walking facilities, traffic and crime safety, and aesthetics. Participants emphasised that safety perceptions, familiarity, and environmental quality influenced walking behaviour. Areas with higher perceived walkability were associated with greater mobility, social participation, and psychological well-being, whereas low-walkability environments limited outdoor activity and reduced independence.

***Keywords*:** walkability, older adults, participatory mapping, qualitative GIS, well-being

I wish to acknowledge Pushpika P. Masakorala for her guidance and supervision.

ASSESSING OCEAN WAVE AND CURRENT ENERGY POTENTIAL FOR RENEWABLE ENERGY DEVELOPMENT IN SRI LANKA: A GIS-BASED APPROACH

B.K.G.A.A. Wickramasingha
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis088@arts.pdn.ac.lk

The growing demand for sustainable energy in Sri Lanka and its strategic location in the Indian Ocean offer great opportunities for the development of marine renewable energy. Ocean current and wave energy are considered the most technically feasible among marine energy sources. This study aims to identify suitable offshore locations for ocean wave and ocean current energy generation within Sri Lanka's exclusive economic zone (EEZ). By integrating a quantitative GIS-based multi-criteria decision analysis (MCDA) with the analytical hierarchy process AHP), wave energy suitability and ocean current energy suitability were assessed using 2025 and 2026 oceanographic data. Furthermore, monthly variations in wave energy potential for 2023 and 2024 were analysed, and the annual mean wave energy potential for 2027 was predicted using a machine learning approach. Potential fishing grounds were derived using sea surface temperature and chlorophyll-a data. Bathymetry data were used for technical constraints, and fishing grounds and marine protected areas were used as environmental constraints. Preliminary results indicate that the EEZ has a depth of about 4,483 meters, with favourable conditions for several ocean wave and current energy converter technologies. The highest resource concentrations are located in the south-western, southern, and south-eastern offshore regions. The annual mean wave energy potential across the EEZ was 9.75 kW/m, with hotspot values reaching 12.96 kW/m in the southwestern, southern, and southeastern offshore regions. The mean ocean current energy potential was 30.40 W/m², with a maximum of 131.01 W/m² in southern offshore waters. In contrast, offshore waters in the north and east showed greater potential for fishing activity, which may need to be excluded from future energy development. These results highlight the significant marine renewable energy potential of Sri Lanka and provide a scientific basis to identify environmentally sustainable and technically suitable sites for future ocean energy development and long-term planning.

Keywords: ocean wave energy, ocean current energy, GIS-MCDA, machine learning, Sri Lanka

I wish to acknowledge Shyamantha Subsinghe for his guidance and supervision.

SPATIO-TEMPORAL DISTRIBUTION AND PREDICTIVE MODELING OF TUBERCULOSIS IN KANDY, SRI LANKA

G.A.M.D.S. Wickramasinghe
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis090@arts.pdn.ac.lk

Tuberculosis (TB) caused by *Mycobacterium tuberculosis* remains a critical public health concern in Sri Lanka, where Kandy records high prevalence. Interactions between rapid urban growth and micro-climatic changes aggravate disease transmission. Studies in Sri Lanka fail to identify the spatial heterogeneity and temporal lags in epidemic waves. This study aims to address this gap to evaluate the disease prevalence within Kandy District during 7 years using a Bayesian modelling approach. The analysis was conducted across 1,187 Grama Niladhari Divisions (GN) in Kandy District from 2019 to 2025. Global Moran's I statistic indicated a weak but statistically significant spatial autocorrelation at I= 0.061546, z-score 5.683. Kernel density estimation and hotspot analysis identified Kandy Four Gravets, Akurana, Kundasale, Delthota, Udapalatha, Pasbage Korale, Suduhumpala, Bawwagama and Deyyanewela as persistent, high-prevalence areas. Temporarily, a quarterly cycle is observed over 28 quarters from 2019 to 2025. Recurrent peaks were observed in Quarter-1 and Quarter-4 and lows in Quarter-2 and Quarter-3, where high annual burden was reported in 2019, while declining during the 2020-2021 period. Cases rebounded from 2022 onwards and recorded a high of 171 in Quarter-1 2025. Descriptive statistics showed a skewed case distribution across 33,236 observations, with a mean of 3.21, a skewness of 4.95, and a kurtosis of 34.66. This indicates that the disease burden was concentrated in small localities that were evenly distributed across the district. The population ranged from 82 to 7591 per GN. This was the most stable covariate across time. Rainfall showed the strongest seasonality with 13.56mm in Quarter-4, whereas Temperature peaked in Quarter-2 at 27.240 °C. These climatic patterns influence human behaviour, mobility and exposure conditions to TB transmission. The Besag-York-Mollié type 2 and Random Walk order 2 (BYM2+RW2 model) can be used to assess the predictive performance of the model for TB surveillance and targeted public health intervention planning in Kandy District.

Keywords: tuberculosis, spatial, temporal, prediction

I wish to acknowledge P.P. Masakorala for her guidance and supervision.

GIS-BASED SPATIAL PRIORITISATION OF GREEN INFRASTRUCTURE INTERVENTIONS WITH A GEODESIGN DEMONSTRATION: A CASE STUDY OF KANDY MUNICIPAL COUNCIL

W.W.M.V.M. Wijerathne
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis091@arts.pdn.ac.lk

While urban greening efforts in the Kandy Municipal Council (KMC) area are largely restricted to conserving the existing vegetation, rising urban environmental stress (UES) demands a more proactive strategy that incorporates green infrastructure (GI). Adopting an evidence-based approach, this study aims to spatially prioritise sites for GI using GIS and demonstrate the application of a site-specific GI solution through GeoDesign, moving beyond the conventional opportunity mapping. The study follows two methodological phases within a mixed-method approach. Phase 1 constructs the analytical foundation by developing an Urban Environmental Stress Index (UESI) using land surface temperature (LST) derived from Landsat 9 imagery and Green Accessibility (GA) calculated through network analysis on neighbourhood canopy cover above 30% based on the 3-30-300 rule. These indicators are integrated through Multi-Criteria Decision Analysis in ArcGIS Pro. Phase 2 develops a GeoDesign for a selected priority site using CityEngine and evaluates it through a qualitative stakeholder survey. Preliminary analysis shows that LST levels across the KMC area range between 23°C and 43°C. Higher LST values exceeding 39°C are concentrated in the urban centre, where built-up areas are dense, while densely vegetated areas record the lowest LST of 23°C-27°C. Areas with canopy cover above 30% coincide with these lower LST zones. Above 35°C, canopy cover becomes highly fragmented and spatially dispersed. Given this, the expected GA outcome would likely depict high LST zones as areas with the least accessibility, ultimately identifying the dense built-up centre as the primary UESI hotspot. Consultation with the Urban Development Authority (UDA), the primary urban planning authority, is expected to guide the selection of a priority site for GeoDesign development. This study introduces the concept of GeoDesign to the local context, an underexplored approach, and contributes to urban planning and climate studies by providing spatially actionable insights for urban greening strategies in the KMC.

Keywords: GeoDesign, GIS, urban, green, strategy

I wish to acknowledge E.G.I. Sevwandi for her guidance and supervision.

A GIS-BASED SPATIAL SITE SUITABILITY ANALYSIS FOR SELECTING SITES FOR A PROPOSED CRICKET GROUND IN THE COLOMBO AND GAMPAHA DISTRICTS

K.D.R.N.D.S. Wimalasekara
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis092@arts.pdn.ac.lk

Rising cricket viewership and aspirations to host international matches have increased demand for international-standard sports infrastructure in Sri Lanka, underscoring the need for a scientific approach to selecting cricket ground sites. Although Colombo and Gampaha Districts possess well-developed transport networks and supporting infrastructure, limited research has applied Geographic Information Systems (GIS) and Multi-Criteria Decision Analysis (MCDA) to identify suitable locations for new international cricket grounds. This study addresses that gap by using spatial datasets on land use and land cover, slope, flood risk, road accessibility, distance to airports, proximity to five-star hotels, and distance to existing international cricket stadiums collected from government agencies and satellite images. The criteria were weighted according to their relative importance referring to existing literature and expert consultations as follows: land use and land cover (25%), slope (20%), flood risk (20%), road accessibility (20%), distance to airports (6%), proximity to five-star hotels (6%), and distance to existing international cricket stadiums (3%). Preliminary analysis indicates that the study area comprises low, moderate, and suitable zones for cricket ground development. The Kottawa, Homagama, Negombo, Divulapitiya, Meerigama, and Weliweriya areas were identified as the most suitable locations due to their favourable land characteristics, lower flood risk, and good accessibility. A sensitivity analysis, conducted by adjusting criterion weights by ±5%, produced highly consistent suitability patterns indicating that the model is robust. The study acknowledges limitations related to data availability and spatial resolution. The findings demonstrate the usefulness of GIS and MCDA for supporting evidence-based sports infrastructure planning, given that the model outcomes are validated and assessed. The study provides a practical, replicable decision-support framework that enables planners, sports authorities, and policymakers to transparently compare alternative sites and prioritise investments for future cricket ground development in Sri Lanka.

Keywords: multi-criteria decision analysis, spatial suitability analysis, cricket ground site selection, Colombo, Gampaha

I wish to acknowledge E.G.I. Sevwandi for her guidance and supervision.

FLOOD ASSESSMENT AND EMERGENCY ROUTE PLANNING FOR FLOOD-PRONE AREAS IN THE ELAPATHA DSD USING GIS TECHNIQUES

H.K.C. Yalindi
Department of Geography, University of Peradeniya
a20gis093@arts.pdn.ac.lk

Flooding is a major natural hazard that affects many regions worldwide. In Sri Lanka, flooding caused by monsoon rainfall threatens low-lying areas. Despite the high flood vulnerability of the Elapatha Divisional Secretariat Division and its impacts on communities and livelihoods, there is a lack of comprehensive GIS-based studies to optimise emergency evacuation routes for flood-affected communities in the area. This study aimed to identify optimal emergency evacuation routes using GIS. The sub- objectives were to model flood zones using GIS and Remote Sensing (RS), identify vulnerable settlements through spatial analysis, and evaluate stakeholder perceptions of existing and proposed evacuation routes. This study utilised secondary datasets, including Sentinel-2 imagery, OpenStreetMap, and rainfall data, to model flood hazard zones using the Analytical Hierarchy Process and Weighted Overlay. Anselin Local Moran's I identified highly vulnerable settlement clusters. These locations were integrated with the flood and slope maps in ArcGIS Pro Network Analysis to simulate the best emergency routes, and stakeholder opinions on the current and improved routes were compared using descriptive statistics. The flood susceptibility model revealed that high-risk zones are concentrated along low-lying river plains, especially in Radella, Haldoala, Samangama, Karangoda, and Dellabada. "High-high" vulnerability clusters concentrated across low-lying areas of Karangoda, Samangama, Dellabada and Elapatha. Integrating high-risk settlements into the Network Analysis generated the emergency routes for pedestrians. It used a walking speed of 1.2m/s. The simulation identified optimal evacuation routes for highly vulnerable settlements, directing the Dellabada, Haldola, and Elapatha communities to Pushparama Viharaya, Rajasisugama Jayasumanarama Viharaya, and Mudalindarama Viharaya, respectively, via Hangamuoya, Balibathgoda, and Elapatha Road. The estimated walking times to these designated safe shelters were 37, 23, and 7.6 minutes. In conclusion, this study shows that combining spatial analysis with network routing can support effective flood disaster management.

***Keywords*:** emergency routes, Elapatha, flood susceptibility, AHP, GIS

I wish to acknowledge S. Chithra for her guidance and supervision.

MACHINE LEARNING TECHNIQUES TO PREDICT DAILY AIR TEMPERATURE IN COLOMBO AND NUWARAELIYA

H.M.S. Charshika
Department of Geography, University of Peradeniya
a19gissp074@arts.pdn.ac.lk

Weather forecasting is the process of predicting future atmospheric conditions using meteorological observations. Among weather variables, air temperature is one of the most important elements because it influences agriculture, water management, environmental planning, economic activities, and daily life. In Sri Lanka, weather forecasting mainly depends on numerical weather prediction (NWP) models. However, these models require high computational power and show lower accuracy in tropical regions because of complex atmospheric conditions. Therefore, this study compares the performance of three machine learning models, namely, Random Forest (RF), XGBoost, and LightGBM, together with a deep learning model, Long Short -Term Memory (LSTM), to predict daily air temperature in Colombo and Nuwara Eliya. Daily air temperature data were collected from the NOAA database, while precipitation, surface pressure, relative humidity, and wind speed data were collected from the NASA POWER database for the period from 2016 to 2025. The models were evaluated using the coefficient of determination (R^2), Root Mean Squared Error (RMSE), and Mean Absolute Error (MAE). The results showed that the Machine Learning models performed better than the LSTM model for both locations. XGBoost produced the best results for Colombo (R^2= 0.8401, RMSE = 0.3648, MAE = 0.2823), while LightGBM achieved the highest accuracy for Nuwaraeliya (R^2 = 0.7929, RMSE = 0.4851, MAE = 0.3780). Overall, the findings showed the potential of machine learning techniques to provide accurate air temperature predictions across different climate regions in Sri Lanka.

Keywords: AI, air temperature, machine learning, model performance, prediction.

I wish to acknowledge Rekha Nianthi for her guidance and supervision.

HISTORY

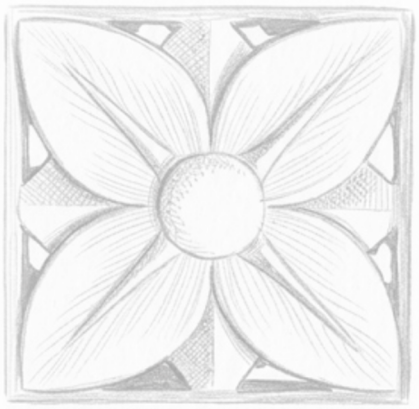

A STUDY ON THE ECONOMIC CONTRIBUTION OF WOMEN IN PRE-COLONIAL SRI LANKA

A.B.S. Anuruddhika
Department of History, University of Peradeniya
a20039@arts.pdn.ac.lk

This research paper examines women's contributions to the economy of pre-colonial Sri Lanka by identifying the various sectors in which they participated. The primary objective of this study is to gain a comprehensive understanding of women's economic position relative to men during the pre-colonial period. In this regard, the fields in which women made economic contributions are identified and analysed. The study covers the period from the Anuradhapura Kingdom to the end of the Kotte Kingdom. Drawing mainly on primary sources, it illustrates the various forms of women's economic contribution during this historical period. Particular attention is given to the status of women with respect to property ownership and usufruct rights, through which their economic role is examined in greater depth. The research employs the historical method, utilising both primary and secondary sources for data collection. The study highlights the various forms of women's economic contribution within ancient Sri Lankan society through an analysis of primary sources and identifies this subject as an area for further investigation. It presents a broad analysis of women's economic contribution in pre-colonial Sri Lanka, with particular attention to the occupational sectors in which women were engaged and the nature of their roles. The findings reveal that, in addition to the responsibilities assigned to them by society, women made a significant contribution to their households' economic well-being in collaboration with men. Furthermore, the study explores the extent to which women's economic contributions toward sustaining family livelihoods may have been recognised within the patriarchal social structure of the time. It is concluded that women's economic contribution in pre-colonial Sri Lanka was multidimensional, making them active participants in the economy while fulfilling the responsibilities assigned to them by the prevailing patriarchal social order and working alongside men in economic activities.

***Keywords**:* Pre-colonial Period, women's economic contribution, property ownership, patriarchal social system, multidimensional nature

I wish to acknowledge A.M.M. Chandrika for her guidance and supervision.

A HISTORICAL STUDY ABOUT THE REFLECTION OF NATIONALISM IN 20TH-CENTURY SRI LANKA THROUGH THREE SELECTED NOVELS

B.M. Hashini Prabuddhi Basnayake
Department of History, University of Peradeniya
a20091@arts.pdn.ac.lk

Nationalism served as a powerful ideological force during Sri Lanka's 20th-century transition from British colonial rule to independence. Within this era of intense socio-political and cultural transformation, the Sinhala novel emerged as a highly effective medium for recording, interrogating, and negotiating changing national perspectives. This study aims to identify the historical foundations of the nationalistic sentiment reflected through didactic moralism in early modern literature. Additionally, this study examines how these literary works capture the evolution and propagation of indigenous national identity alongside competing Western ideologies. Consequently, the central research problem investigates how far contemporary national identity and consciousness within Sri Lanka's socio-political background are reflected through three key 20th-century novels: *Jayatissa saha Rosalin* by Piyadasa Sirisena, *Gamperaliya* by Martin Wickramasinghe, and *Gamanaka Mula* by Gunadasa Amarasekara. Utilising qualitative data analysis and a descriptive historical method, the study takes a closer look at the structural evolution of Sri Lankan nationalism. The discussion reveals a distinct evolution across three phases. Early twentieth-century literature represents an anti-colonial revivalist phase characterised by strict moralism and an explicit binary between "virtuous Sinhalese" values and Westernised society. By the mid-twentieth century, literary works shift towards a realist critique of the disintegrating feudal order and changing class dynamics. In the late post-colonial period, literature reflects an intellectual, nativist search for a "civilisational consciousness" in response to the political and social changes of the modern era. This study reveals that these three novels trace a complex literary trajectory on Sri Lankan Nationalism. They mirror a shift from external anti-colonial resistance toward an authentic post-colonial national ideology grounded in internal cultural transformation, establishing the novel as a vital historical record of Sri Lanka's evolving national consciousness.

Keywords: nationalism, resistance, post-colonial ideology, Sinhala novels, 20th century

I wish to acknowledge Nelum Jayathilaka for her guidance and supervision.

A HISTORICAL STUDY OF THE SOCIAL AND CULTURAL CHALLENGES FACED BY THE INDIGENOUS PEOPLE OF SRI LANKA: A FOCUS ON THE DAMBANA *VEDDA* COMMUNITY

E.A. Ashirwadani Bhagya
Department of History, University of Peradeniya
a20092@arts.pdn.ac.lk

This research paper examines the lifestyle of the indigenous people of Sri Lanka and the sociocultural problems they face. Sri Lanka is a multicultural country with several minority groups. The roots of the *Vedda* people, who are among the most important indigenous groups in Sri Lanka, can be traced to ancient times, more precisely to the time of Kuveni, according to the *Mahavamsa*. Traditionally, these indigenous groups were found across the country, but today they primarily live in the Dambana area. The primary objective of this research is to investigate the challenges confronting Sri Lanka's indigenous populations, particularly those residing in Dambana, stemming from gradual societal transformations. The methodology used in this study was qualitative in nature. This means that data were collected from secondary sources, such as the literature and archaeology, to gain full insight into the subject matter. This study explores several key thematic areas, including the socio-economic organisation and daily lifestyles of the indigenous community, their unique cultural characteristics, traditional knowledge systems, indigenous medicine, environmental management practices, and the contemporary sociocultural challenges the community currently faces. The process of modernisation and social change in Sri Lankan society has led to serious problems for the indigenous population. As a result, their ways of life and culture are slowly declining, leading to social changes within the society. This underscores the need to understand the lifestyle of Sri Lanka's indigenous population.

Keywords: Sri Lanka, *Adivasis*, Dambana, social transformation, society

I wish to acknowledge A.M.M Chandrika for her guidance and supervision

A STUDY ON THE CONTRIBUTION OF SIGIRI GRAFFITI AND PAINTINGS AS SOURCES FOR STUDYING WOMEN IN THE ANURADHAPURA ERA

L.P. Hirunika Dewmini
Department of History, University of Peradeniya
a20133@arts.pdn.ac.lk

The Anuradhapura era holds a unique position in Sri Lanka's historical evolution, marking a period characterised by a distinct social fabric shaped by contemporary Indian influences. In reconstructing the multi-faceted lives of women during this era-spanning social, cultural, religious, and political dimensions-Sigiri graffiti and the accompanying frescoes emerge as invaluable primary sources. Their significance extends far beyond traditional written chronicles like the *Mahavamsa*, offering unmediated insights into ancient Sri Lankan society. The foundational objective of this academic study is to investigate how these artistic and literary remnants reflect the status, roles, and representation of women in the Anuradhapura period. While formal chronicles often prioritise royal lineages and major political events, Sigiri graffiti provides a rare glimpse into the thoughts, emotions, and aesthetics of ordinary individuals and elite visitors alike. Similarly, the secular nature of the Sigiri paintings offers vital visual evidence regarding contemporary female attire, adornments, and social status. By employing a critical historical methodology, this research analyses the textual nuances of the graffiti alongside the visual semiotics of the paintings. This dual approach helps bridge significant gaps in the existing historiography of the region. Ultimately, the study demonstrates that Sigiri's cultural heritage serves as a crucial socio-cultural mirror, revealing that women in the Anuradhapura era actively participated in and influenced the broader socio-political and cultural landscape of ancient Sri Lanka, rather than being mere passive observers.

Keywords: Anuradhapura era, female representation, Sigiri graffiti, Sigiri paintings, Patria

I wish to acknowledge A.M.M Chandrika for her guidance and supervision

THE POLITICAL ROLE OF SRI LANKAN WOMEN IN THE TWENTIETH CENTURY

H.A. Sanduni Hansika
University of Peradeniya, Department of History
a20216@arts.pdn.ac.lk

The primary objective of this study is to identify the political role of Sri Lankan women during the twentieth century. The scope of this research is limited strictly to the twentieth century. By analysing various scholarly perspectives, this study portrays the patriarchal social system and the traditional role of women, while deeply examining the women's associations that emerged alongside educational awakening and political awareness. Since this is qualitative research, data were collected through primary and secondary sources related to the relevant period. Furthermore, early female representation, women's representation during the State Council era, and the status of women in the first parliament of the post-independence era are discussed in-depth herein. Attention was also focused on how family background, education, and social environment influenced exceptional figures like Mrs. Sirimavo Bandaranaike and Mrs. Chandrika Kumaratunga in ascending to state leadership. Similarly, this study investigates the impact of their leadership on women's political representation and women's empowerment in Sri Lanka. This research paper presents a comprehensive investigation into the political role of Sri Lankan women in the twentieth century, focusing on female political representation during the century, as well as the political and structural factors that influenced ordinary Sri Lankan women entering the political arena. In conclusion, this study reveals that although the political role of Sri Lankan women gradually developed during the twentieth century, female representation did not reach the expected level due to patriarchal social structures, societal norms, and limitations in political opportunities. Nevertheless, this study clarifies that educational awakening, the activism of women's organisations, and female leadership during this period laid the foundation for expanding women's political participation in Sri Lanka.

Keywords: women's representation in politics, patriarchy, women's associations, twentieth century, universal franchise

I wish to acknowledge A.M.M. Chandrika for her guidance and supervision

A HISTORICAL STUDY OF THE ROLE OF DRUMMING IN THE SRI LANKAN RELIGIOUS AND CULTURAL CONTEXT

A.N.H. Madhushani
Department of History, University of Peradeniya
a20419@arts.pdn.ac.lk

The Local drumming tradition is a powerful art form that expresses the identity of Sri Lankan culture. Local drumming has evolved through a combination of prehistoric rituals, Indian influences and Buddhism. Drumming can be identified as an art form that received state recognition in Buddhist religious activities from the Anuradhapura period to the Kandy period. The origin and historical background of Sri Lankan drumming were studied in this study. Additionally, it also analysed the religious significance, symbolic meaning and continuity of drumming in Buddhist rituals and the *Perahera* tradition, as well as drumming as a cultural instrument in ritual practices and traditional etiquette. A qualitative research approach was used in this study, and data were collected and analysed through field notes and interviews with experts and library references. The findings reveal that drumming in Sri Lanka has remained an essential part of religious and cultural life from ancient times to the present. In Buddhist and folk religious practices, drumming is used as a medium of communication, a form of spiritual expression and a ritual component. In particular, drumming plays a major role in *Devala Perahera*, *Shanthikarma*, *Thovil* and Buddhist temple rituals. Further, drum playing helps devotees experience a calm and tranquil state. However, it was found that traditional drumming practices face certain challenges due to modernisation, urbanisation, the influence of Western music and technology. Nevertheless, drumming remains an essential element of Sri Lanka's religious and cultural life, functioning as an important historical medium that supports spiritual expression, social cohesion and cultural continuity. Therefore, it is essential to preserve Sri Lanka's intangible cultural heritage and safeguard it for future generations.

Keywords: drumming, religious rituals, procession traditions, cultural identity

I wish to acknowledge K. M. Rohitha Dasanayaka for his guidance and supervision

THE CONTRIBUTION OF T.B. JAYAH TO THE RELIGIOUS AND SOCIAL REVIVAL OF SRI LANKAN MUSLIMS

M.N.F. Nasla
Department of History, University of Peradeniya
nas73469025@gmail.com

During the nineteenth century, religious and social renaissance movements emerged as significant developments in Sri Lanka. The social, educational, and cultural challenges caused by colonial rule encouraged different communities to take steps to protect their religious beliefs and cultural traditions. In this context, T.B. Jayah made a remarkable contribution to the religious and social renaissance of Sri Lankan Muslims. Accordingly, the main purpose of this research is to examine the contribution of T.B. Jayah to the religious and social renaissance during the nineteenth century from a historical perspective. In particular, this research attempted to reveal how T.B. Jayah contributed to the religious and social renaissance. To achieve the purpose of the research, a historical approach was adopted using both primary and secondary sources. The findings reveal that T.B. Jayah contributed to the educational development, social awareness, and political progress of the Muslim community while encouraging the preservation of religious values. Furthermore, his efforts played an important role in strengthening social unity and the advancement of Sri Lankan Muslims. Therefore, this research concludes that T.B. Jayah holds a significant place in the history of Sri Lanka's religious and social renaissance due to his valuable contributions to the Muslim community.

Keywords: T.B. Jayah, religious and social renaissance, Sri Lankan Muslims, educational development

I wish to acknowledge S.A.C. Feroziya for his guidance and supervision

HUMAN-ENVIRONMENTAL RELATIONS IN SRI LANKA: A LITERARY AND ARCHAEOLOGICAL INVESTIGATION FOCUSING ON THE RAJARATA CIVILISATION

K.G.R.K. Nawarathna
Department of History, University of Peradeniya
a20461@arts.pdn.ac.lk

Archaeological and historical evidence confirms that human societies have maintained a close and dynamic relationship with the natural environment since the earliest stages of civilisation. In Sri Lanka, this relationship is most clearly reflected in the development of the Rajarata civilisation, which flourished through its successful adaptation to environmental conditions. Agriculture served as the principal economic activity, and agricultural rituals, cultivation practices, irrigation systems, and settlement patterns demonstrate the interconnectedness between humans and nature. Ancient Sri Lankans possessed advanced knowledge in fields such as hydrology, engineering, agriculture, and astronomy. This expertise is evident in the planning of ancient cities, the construction and distribution of reservoirs, canal networks, and the orientation of architectural structures according to environmental and geographical considerations. Furthermore, Buddhist teachings encouraged respect for nature and strengthened human–environmental relationships, as reflected in the establishment and functioning of *Aranya Senasana* monastic complexes. This study examines the nature of human–environmental relations in the Rajarata region through a qualitative research methodology. Secondary sources, including the *Mahavamsa*, *Culavamsa*, inscriptions, archaeological reports, scholarly books, and research articles, were critically analysed. Archaeological evidence from Anuradhapura and surrounding Rajarata areas, including reservoirs, canals, settlements, and religious monuments, was also utilised. Particular attention was given to the interrelationships among water management systems, agricultural production, settlement expansion, technological innovation, and religious culture. The findings reveal that the success and longevity of the Rajarata civilisation were fundamentally shaped by its sustainable engagement with the environment. The extensive irrigation network served not only as a water-conservation mechanism but also as a foundation for social, economic, and political organisation. The study further demonstrates a strong correlation between literary sources and archaeological evidence.

Keywords: historical evidence, Anuradhapura, Rajarata civilisation

I wish to acknowledge U.S.Y. Sahan Mahesh for his guidance and supervision

SRI LANKA AS A BUDDHIST CENTER IN THE MARITIME SILK ROAD: RELIGIOUS NETWORKS, PILGRIMAGE, AND CULTURAL EXCHANGE

S.M.D. Nethra
Department of History, University of Peradeniya
a20466@arts.pdn.ac.lk

The Silk Road, a major route connecting the East and West in the ancient world. These two silk roads, the Land Silk Road and the Maritime Silk Road, have a unique place in connecting other countries. Among these routes, which can be identified as major trade routes, the Maritime Silk Road holds a prominent place in the ancient world. This route was opened for economic activities and was the main route of trade, as many scholars point out. However, it had not only economic benefits but also was a basis for religious and cultural exchanges. The research problem is to study how Sri Lanka functioned as a Buddhist exchange centre within the maritime Silk Road network. Data collection was carried out through qualitative methods using primary and secondary sources and quantitative methods such as field studies. Here, the functioning of Buddhist universities, Sri Lanka's religious relations and pilgrimages with other countries, as well as the impact of cultural exchanges such as art and architecture, are examined. It is revealed that the movement of Buddhism along the oceanic paths is not just an exchange of ideas, but a broader process involving technology, art and diplomatic relations, in which Sri Lanka has served as a leading Buddhist centre.

Keywords: maritime silk road, pilgrimage, cultural exchange, religious networks, Buddhist centre

I wish to acknowledge Madurawala Sobhitha Thero for guidance and supervision

AN ANALYSIS OF DIPLOMACY UNDER THE NAYAKKAR DYNASTY

D.T.W. Pathberiya
Department of History, University of Peradeniya
a20490@arts.pdn.ac.lk

This research focuses on the diplomatic relations, nature of governance, and politics of the Kandyan Kingdom under the Nayakkar dynasty (1739-1815), the last kingdom of Sri Lanka. Originating from the Madurai region of South India, the Nayakkars, upon ascending the Kandyan throne, employed distinctive and multifaceted diplomatic strategies to consolidate their power and safeguard the kingdom against foreign invasions. This study mainly uses qualitative research methodology and a historical analytical approach. For this, local chronicles such as *Mahavamsa*, *Rajavaliya*, and Dutch and British archival records have been used as primary sources. The data have been analysed extensively using scholarly books, research papers, and articles in both national and international journals, as secondary sources, by modern historians. This research focuses on political relations, military conflicts, and various treaties with the Dutch and later British, who controlled the coastal areas of the island, as well as regional alliances built through South Indian marriages. It also analyses how they attempted to gain local legitimacy by embracing Buddhism and leading a religious renaissance, amidst strong opposition from local elites. Finally, it concludes how the interplay of these external diplomatic strategies and internal political intrigues led to the annexation of the kingdom to the British through the Kandyan Convention of 1815 and the collapse of the Nayakkar rule.

Keywords: Kandyan Kingdom, Nayakkar Dynasty, diplomatic relations, Dutch and British

I wish to acknowledge Mahinda Somathilake for guidance and supervision

THE ROLE OF FEMALE PLANTATION WORKERS: A HISTORICAL STUDY FOCUSED ON LOOLKANDURA

M. M. Fathima Safriya
Department of History, University of Peradeniya
a20641@arts.pdn.ac.lk

Plantation farming was introduced in Sri Lanka during the European colonial period. Initially, coffee was cultivated, but following the spread of *Hemelia vastatrix disease* (coffee leaf rust), other plantation crops such as cinchona, tea, rubber and coconut were introduced. Tea plantation farming was established in 1872 by James Taylor in Loolkandura estate in the Central Province of the island. Accordingly, the main objective of this study is to examine the political, social and economic roles of women plantation workers working in Loolkandura estate. Furthermore, the research problem of this study is to identify and highlight the political, social and economic challenges faced by women plantation workers. This study adopts a historically based qualitative approach. For this, primary and secondary sources are taken for analysis. This study concludes that women plantation workers have faced social, political and economic challenges since the beginning, and continue to face numerous difficulties today. Thus, it is true that the women plantation worker community in the Loolkandura region continues to enjoy relatively few amenities and a low standard of living compared to other communities.

Keywords: plantation farming, tea crop, Loolkandura, James Taylor, women gardeners

I wish to acknowledge S.A.C. Feroziya for guidance and supervision

THE ROLE OF I.L.M. ABDUL AZEEZ IN THE RENAISSANCE OF SRI LANKAN MUSLIMS: A HISTORICAL PERSPECTIVE

A.S.F. Sahla
Department of History, University of Peradeniya
a20643@arts.pdn.ac.lk

The colonial period in the history of Sri Lankan Muslims, particularly the late nineteenth and early twentieth centuries, was a significant era of social, educational, and political transformation. The educational movements, religious reform initiatives, and social awareness campaigns of this period laid the groundwork for the revival of the Sri Lankan Muslim community. Among the prominent leaders of this renaissance, I.L.M. Abdul Azeez played a key role in advancing its educational, social, and intellectual transformation. Therefore, the primary objective of this study is to examine the contributions of I.L.M. Abdul Azeez to the educational, social, political, and cultural renaissance of Sri Lankan Muslims and to evaluate his role in the advancement and preservation of the distinct identity of the Muslim community. Historical research methodology based on both primary and secondary sources has been utilised. Furthermore, this study reveals that I.L.M. Abdul Azeez made significant contributions to strengthening the educational revival of Muslims, supporting the growth of educational institutions, fostering intellectual awareness among students, pioneering social reformist ideas and expanding political participation. Moreover, his writings, speeches, and public intellectual engagements served as a guiding force for the modern progress of the Muslim community. Accordingly, this study concludes that I.L.M. Abdul Azeez played a pivotal role in the renaissance of Sri Lankan Muslims, and his thoughts and activities have exerted a lasting impact on the educational, social, and political advancement of the Muslim community.

Keywords: I.L.M. Abdul Azeez, Sri Lankan Muslims, renaissance, educational reform, social and political transformation

I wish to acknowledge S.A.C. Feroziya for guidance and supervision

A HISTORICAL STUDY OF EDUCATIONAL REFORMS IN SRI LANKA THROUGH THE BRITISH ERA (1796 - 1944)

N.M.N.M. Sewmini
Department of History, University of Peradeniya
a20712@arts.pdn.ac.lk

The British colonial period was a critical time in Sri Lanka that saw significant transformations in the traditional political, social, economic, and cultural patterns. This research primarily explores the historical evolution of the educational policies and reforms introduced by the British to our country during the period of 1796 - 1944. The primary problem of the research is to examine how the educational policies implemented at that time led to managing the gap between the needs of colonial rulers and the socio-economic aspirations of the local people. This research was conducted through historical research methodology. Here, primary sources such as *Colebrooke-Cameron documents*, *the Morgan Committee Report*, and Public Administration Reports, as well as secondary sources written on British education policies, were critically analysed. According to the main findings of the research, it appears that the British early education policy was designed solely to minimise state education expenditure and to create a local elite class educated in English and needed for the colonial administration. In addition, due to the priority given to English-medium education, a new class disparity was created in society. However, with *the Morgan Committee Report* of 1867, education became a direct state responsibility. It was also possible to study that despite many obstacles such as rulers' administrative policies, cost-cutting, religious loyalties and westernisation, the locals were constantly struggling to obtain educational opportunities for their social advancement. Although British educational policies were primarily aimed at the survival of the imperialist structure, they underwent a systematic evolution by considering the demands of the local society. The conclusion was that the establishment of the foundation for free education in 1944 paved the way for the educational aspirations of the general public in this country to become a practical reality.

Keywords: British era, educational reforms, colonial needs, local aspirations, free education

I wish to acknowledge A.M.M. Chandrika for her guidance and supervision

THE HISTORICAL EVOLUTION AND SOCIAL IMPACT OF SHANTHIKARMA IN SRI LANKA: A STUDY WITH SPECIAL ATTENTION TO MATARA REGION

W. B. Sanduni Sithumini
Department of History, University of Peradeniya
a20744@arts.pdn.ac.lk

This research paper examines the historical development and social impact of *Shantikarma*, a prominent ritual practice in Sri Lankan culture that fulfils both worldly and spiritual needs, with a focus on the Matara region. Compared to other regions, the performance style of *Shanthikarma* in the Matara region has claimed a unique place due to its distinct performance styles and stage arrangements. However, its traditional qualities have faced various challenges in the context of current social and cultural changes. The main aim of this study was to identify the cultural variations and regional identity within the overall cultural flow of the Matara area. Additionally, it examined the social and psychological influence of *Shanthikarma* on the customs and beliefs of the people in the Matara area, as well as explored the modern challenges faced by this traditional art form. This study mainly used a qualitative research method, collecting data through field notes and using both primary sources like the *Mahāvaṃsa*, *Dīpavaṃsa* and *Pūjāvaliya*, as well as secondary sources. It was revealed that the regional structure and stage arrangements found in peaceful rituals like the *Riddi Yaga*, *Suniyam Shanthiya*, *Mahasohon Samayama* and *Sanni Yakuma* of the Matara tradition were different from those in other traditions. These *Shantikarma* rituals have not only been limited to religious practices but have also acted as a strong cultural element that safeguards the mental well-being, communal harmony, and social unity of the rural people of Matara. Moreover, even though these traditional practices have somewhat transformed due to current technological and social changes, the people in the Matara area still place strong faith in these *Shantikarma* rituals for their mental and spiritual relief. Therefore, this research clearly emphasises the need to systematically preserve this cultural heritage for future generations, even in the face of modern social and technological changes.

Keywords: *Shanthikarma*, traditional, regional identity, Matara region, cultural elements

I wish to acknowledge A.M.M. Chandrika for her guidance and supervision

SOCIO-RELIGIOUS AND CULTURAL RELATIONS BETWEEN SRI LANKA AND CHINA IN THE PRE-COLONIAL ERA: A HISTORICAL STUDY

Selvanayakam Tharani
Department of History, University of Peradeniya
a20768@arts.pdn.ac.lk

The long historical relations between Sri Lanka and China, two nations with rich traditions in Asia, hold a unique place in world history. Before the arrival of Western colonial powers, Sri Lanka served as a key hub in the Indian Ocean, while China emerged as the centre of East Asian civilisation. Together, they established a strong spiritual and intellectual bridge. Beyond the trade exchanges along the maritime Silk Road, Buddhism was the primary force connecting these two cultures philosophically. Despite the challenges of long-distance travel, this study examines how both societies shared deep religious ideas and life values and how this shaped their cultural paths. The research question of this study is: 'How did Buddhism shape the socio-religious and cultural relations between Sri Lanka and China during the pre-colonial period?' The main objective of this study is to analyse the origin and growth of these relations. Methodologically, this research used primary and secondary historical sources, applying historical, descriptive, and analytical approaches. The main findings show that these pre-colonial relations were not accidental but were founded on official religious and cultural ties between the two states. The Trikaya doctrine and Bodhisattva concepts at the Abhayagiri Vihara created a deep philosophical connection between the two nations. Furthermore, the religious activities of monks such as Vajrabodhi and Amoghavajra spiritually linked these two Asian cultures. Furthermore, Buddhist arts, sculptures, and Chinese coins exchanged between them were not just trade items but had a lasting cultural impact and promoted shared knowledge within their social lives and religious structures. In conclusion, this study confirms that these religious values and art exchanges served as a great cultural bridge that left a permanent mark on their history. Based on these findings, the study offers new recommendations for future bilateral relations and historical preservation in Asia.

Keywords: Buddhism, religious relations, cultural heritage, Sri Lanka-Chinese cultural relations, pre-colonial

I wish to acknowledge S. A. C Feroziya for her guidance and supervision.

A HISTORICAL SURVEY OF FEMALE FIGURES EMERGING IN SRI LANKAN POLITICAL HISTORY: FROM THE ANURADHAPURA PERIOD TO THE KANDYAN PERIOD

P.S. Upamalika
Department of History, University of Peradeniya
a20797@arts.pdn.ac.lk

Studies on Sri Lankan political history have predominantly focused on the roles played by kings, military leaders, and other male political actors in shaping the country's political landscape. In contrast, scholarly investigations into the political contributions of women remain relatively limited. Similarly, information on female political figures is limited in primary sources, and in many cases, primary sources are framed within a male-centric historiographical tradition. Therefore, the objective of this research is to investigate the female figures that emerged in Sri Lankan political history from the Anuradhapura period to the Kandyan period and the nature of their political roles from a historical perspective. Thus, a long period of Sri Lankan history was selected for this research because the number of female political figures in the history of the country was limited. This study analyses the attitude of society towards women and politics in the patriarchal social system that has been in place in Sri Lanka since ancient times, the way in which female political figures functioned in politics as well as in the social, economic, cultural, and religious fields, and their overall effectiveness. A qualitative research methodology was used for this research, and information was collected mainly from primary sources, supplemented by secondary sources. The central focus of the research was the nature of women's representation in Sri Lankan political history. This constituted the central research problem. Finally, this research presents a broad analysis of the status of women in the political activities of Sri Lanka in the past, with particular attention to the sources available for studying women's historical figures in Sri Lankan history. In addition, attention is drawn to the political rights of women in the political history of this country and especially to the four queens who held state power in this country. This makes it clear that primary historical writings have not paid much attention to the political roles of women in Sri Lanka, but that women who played a significant role in shaping the political course of this country and fulfilled many politically important responsibilities were active in Sri Lanka's political process.

Keywords: political history, female figures, patriarchy, queens, women's leadership

I wish to acknowledge A.M.M. Chandrika for her guidance and supervision

ශ්‍රී ලංකාවේ මුස්ලිම්වරුන් විසින් සිදු කරනු ලබන සුබසාධක පද්ධතියේ ඓතිහාසික පරිණාමය පිළිබඳ විචාරාත්මක විමසුමක්. (ක්‍රි.ව.7 සියවසේ සිට වර්තමානය දක්වා)

එම්. ආර්. එෆ්. රුසෙයිකා
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a19639@arts.pdn.ac.lk

මනුෂ්‍ය සමාජයේ පැවැත්ම පිණිස සුබසාධනය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වන අතර, ශ්‍රී ලාංකේය සමාජයේ විවිධ ජන කොටස් තමන්ට අනන්‍ය වූ සංස්කෘතික හා ආගමික වටිනාකම් පදනම් කරගනිමින් සමාජ සුබසාධන ක්ෂේත්‍රය පෝෂණය කිරීමට සුවිශේෂී දායකත්වයක් අතීතයේ සිටම ලබා දී ඇති බව පෙනේ. 7 සියවසේ සිට වර්තමානය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ මුස්ලිම්වරුන්ද ආගමික ඉගැන්වීම්වලට අනුකූලව ආයතනික හා ප්‍රජා මට්ටමෙන් විවිධ සුබසාධන ව්‍යුහයක් නිර්මාණය කරගෙන ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වන්නේ බාහිර පාර්ශවයන් මුස්ලිම් ප්‍රජාව වෙත සලසන සුබසාධනය වෙනුවට මුස්ලිම්වරුන් විසින්ම ස්වකීය ප්‍රජාවගේ සහ ශ්‍රී ලාංකේය සමාජයේ යහපැවැත්ම පිණිස සිදුකර ඇති ප්‍රජාමූල සුබසාධන දායකත්වය විමර්ශනයට ලක්කිරීමයි. එහිදී ලාංකීය මුස්ලිම් ප්‍රජාව සතු සාම්ප්‍රදායික හා නූතන සුබසාධන ක්‍රමවේදය සමඟ මුසුවෙමින් සුබසාධක ක්‍රියාවලිය ආයතනික ව්‍යුහයක් ලෙස විකාශනය වූයේ කෙසේද යන ගැටලු ඔස්සේ ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය මත පදනම්ව ප්‍රාථමික හා ද්විතීක මූලාශ්‍රය පරිශීලනය කරමින් කරුණු අධ්‍යයනය කරන ලදී. එහිදී මෙම සුබසාධක ක්‍රියාවලිය මුල් කාලීනව පල්ලිය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් ව්‍යාප්ත වූ සාම්ප්‍රදායික සුබසාධන රටා ඔස්සේ පසුකාලීනව එය වඩාත් විධිමත් සිවිල් සංවිධාන සහ අරමුදල් පද්ධති දක්වා පරිවර්තනය වී ඇති බවක් හෙළි වේ. එමෙන්ම මෙම ක්‍රියාවලිය හුදෙක් ස්වකීය ප්‍රජාවගේ සහනය පිණිස පමණක් නොව, පොදු ආපදා සහ වසංගත තත්ත්වයන්හිදී සමස්ත ලාංකීය ජන සමාජයටම ප්‍රතිලාභ සැලසෙන අයුරින් ක්‍රියාත්මක වී ඇති බව ද පැහැදිලි වේ. මුස්ලිම්වරුන් විසින් සිදු කරන ලද ප්‍රජා මූල සුබසාධන ක්‍රියාවලිය ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ ආරක්ෂණ ඉතිහාසයේ නොසලකා හැරිය නොහැකි වැදගත් ක්‍රියාවලියක් බවත්, එය රාජ්‍ය සුබසාධන යාන්ත්‍රණයට මනා අත්වැලක් සපයා ඇති බවත්, ඓතිහාසික භාවිතයන් නූතන අවශ්‍යතාවලට ගැළපෙන පරිදි වඩාත් විනිවිදභාවයකින් සහ සැලසුම් සහගතව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමෙන් රටේ සමස්ත සමාජ-ආර්ථික සංවර්ධනයට සහ සහජීවනයට වඩාත් ප්‍රබල දායකත්වයක් ලබා දිය හැකි බව පැහැදිලිය.

ප්‍රමුඛ පද: ශ්‍රී ලාංකේය මුස්ලිම් ප්‍රජාව, සුබසාධන පද්ධතිය, සමාජ ආරක්ෂණය, ඓතිහාසික විකාශනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නෙළුම් ජයතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

උඩරට සමයට අයත් විහාර චිත්‍රවලින් පිළිබිඹු වන රාජකීය චරිත පිළිබඳ ඓතිහාසික පර්යේෂණයක්

ඒ.ඒ. ඉමන්ත කේෂාන් අබේසිංහ
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20003@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකීය ඉතිහාසයේ අවසාන රාජධානිය වන උඩරට රාජධානිය රජවරුන් 12 දෙනකු පමණ පාලනය මෙහෙයවා තිබේ. කලා හා සංස්කෘතික වශයෙන් වැදගත් සිදුවීම් ගණනාවක් සනිටුහන් කරන මෙම යුගය චිත්‍ර කලා සම්ප්‍රදාය අතින් ඉදිරිපියවරක් තැබූ කාල පරිච්ඡේදයකි. උඩරට සහ පහතරට ලෙස චිත්‍ර සම්ප්‍රදාය දෙකක් එහිදී වර්ධනය වූ අතර සමකාලීන රාජකීය චරිත ඇඳීමට කලාකරුවන් එහිදී අමතක කර නැත. මෙම ප්‍රස්තුතයේදී එම චිත්‍රවලින් නිරූපිත රාජකීය චරිත අධ්‍යයනය කිරීම පර්යේෂණයේ අරමුණ වේ. මෙහිදී පර්යේෂණ ගැටලුව වන්නේ උඩරට සිතුවම්වලින් හෙළිවන සමකාලීන රාජකීයයන්ගේ සැබෑ ස්වරූපය නිරූපණය වේද යන්නයි. ප්‍රස්තුතය මෙහෙයවීමේදී දෙගල්දොරුව, දඹුල්ල, හිඳගල, බඹරගල, ගංගාරාමය ආදි විහාරවල චිත්‍ර තුළින් රාජකීය චරිත හඳුනා ගත හැකිය. එම පර්යේෂණ අධ්‍යයනයෙන් මෙන්ම ද්විතීය හා ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය පරිශීලනය කරමින් පර්යේෂණය මෙහෙය වීම වැදගත් විය. වර්තමානයේ මෙන් ඡායාරූප නොමැති යුගයක රාජකීයයන්ගේ චරිතය නිරූපණය කර තිබීම නිසා ඔවුන්ගේ භාහිර ස්වරූපය, සමකාලීන වස්ත්‍රාභරණය, රාජකීයයන්ගේ පොදු ස්වරූපය හා ඔවුන්ගේ දේශයේ උපේනියට සිදුවූ සේවය පිළිබඳව යම් ආවරණයක් කර ගැනීමේ හැකියාව පවතී. පුරාවිද්‍යාත්මකව හමුවී ඇති ආභරණ ඇඳුම් පැළඳුම්, මගින් නැවත තහවුරු කර ගැනීමට ඉතාමත් පිටුවහලක් ලැබේ. දඹුල්ල විහාරයේ නිර්මාණවලින් කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජුගේ නියම ස්වරූපය හඳුනා ගැනීමට ලැබීම එහි උදාහරණයි. වෙනත් මූලාශ්‍රයවලින් නොලැබෙන එම තොරතුරු ඉතිහාසය ප්‍රති නිර්මාණය කිරීමේදී අතිශයින්ම වැදගත්ය.

ප්‍රමුඛ පදඃ උඩරට සමය, දේශපාලනය, රාජකීය චරිත, විහාර සිතුවම්වස්ත්‍රාභරණ

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා රෝහිත දසනායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පධානඝර ආරාම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එන්. කේ. අමරනන්ද
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20024@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධ විහාරාරාම නිර්මාණ සම්ප්‍රදාය ආරම්භ වන්නේ ක්‍රි. පූ. තුන්වන සියවසේ මෙරටට බුදුදහම හඳුන්වා දීමෙන් පසුවය. මෙලෙස ආරම්භ වූ විහාරාරාම ලෙන් විහාරාරාම, නාගරික විහාරාරාම හෙවත් මහාවිහාර, පබ්බතාරාම හෙවත් ප්‍රදේශීය විහාර සහ පධානඝර හෙවත් ද්වීත්ව චේදිකා ගොඩනැගිලි විහාරාරාම ලෙස හඳුන්වා දෙනු ලැබේ. භික්ෂු සමාජයේ සහ ගිහි සාමාජිකයින්ගේ ආගමික අවශ්‍යතා පාදකව නිර්මාණය වූ මෙම පැරණි ආරාමික ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ සුවිශේෂී ගොඩනැගිලි විශේෂයක් ලෙස පධානඝර ආරාම සම්ප්‍රදාය අනුරාධපුර යුගයේ මධ්‍යභාගයේ සිට ඉදිරියට පැමිණ ඇත. පධානඝර සම්ප්‍රදාය ආරම්භ වීම සඳහා ධූතාංගධාරී භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ ක්‍රියාකාරීත්වය ප්‍රධාන වශයෙන්ම බලපා තිබේ. එසේම මුල්කාලීන භික්ෂු චර්යාව බොහෝ සෙයින්ම පරිසරය හා සම්බන්ධිතව පැවති බව විසුද්ධිමග්ග, සමන්තපාසාදිකාව, ධම්මසංගනී අට්ඨවාව, මනෝරථපූරණී ආදි අට්ඨකතා මඟින් අවබෝධ කරගත හැකිය. චුල්ලවග්ග පාලිය වැනි බෞද්ධ සූත්‍ර ධර්ම අධ්‍යයනයේදී මැනවින් පැහැදිලි වන්නේද භික්ෂු චර්යාව පරිසරයට අනුකූලව සකස් වී තිබූ අයුරුය. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්මාණය වූ පධානඝර ආරාමයන්හි වාස්තුවිද්‍යාත්මක අංග භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ අධ්‍යාත්මික සංවර්ධනය හා සම්බන්ධ වූයේ කෙසේද යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස තෝරාගනිමින් මෙම අධ්‍යයනය සිදුකර ඇත. මෙහිදී අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කය පුරා විහිදී ඇති පධානඝර නිර්මාණ කෙරෙහි අවධානය යොමු කෙරෙන අතර බටහිරාරාම, රිටිගල, මානාකන්ද ආදි පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන කෙරේ අවධානය යොමු කර තිබේ. මෙම පර්යේෂණයේදී මූලග්‍රන්ථ සහ සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය මත පදනම්ව දත්ත රැස්කිරීම සිදු කෙරුණි. එසේම පුරාවිද්‍යා ස්ථාන හා සම්බන්ධ කැණීම් වාර්තා අධ්‍යයනය, ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයින් වන පුරාවිද්‍යාඥයින් ඉතිහාසඥයින් සහ වෙනත් විද්වත් කණ්ඩායම් සමග සාකච්ඡා පැවැත්වීම මෙන්ම වාස්තුවිද්‍යාත්මක අංග නිරීක්ෂණය මත නිගමනවලට එළඹීම සිදු කර තිබේ. විශේෂයෙන් ස්වභාවික පරිසරය හා වඩාත් සමීප වී භික්ෂූන්ගේ ආධ්‍යාත්මික ගුණ වර්ධනය කරගත හැකි ආකාරයෙන් සහ එම ස්ථානයේ වාසය කරන භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ ධූතාංග වත්පිළිවෙත් වැඩිය හැකි ආකාරයෙන් මේවා නිර්මාණය කර තිබෙන ආකාරය මෙම අධ්‍යයනය මගින් අනාවරණය කර ගත හැකි විය. බාහිර සමාජයෙන් දුරස්ව භික්ෂුවගේ ප්‍රධාන ඉල්ලකය වන නිවන කරා යාම සඳහා වූ භාවනායෝගී පිළිවෙත් සඳහා අවශ්‍ය පරිසරය නිර්මාණය කිරීම මෙම ආරාම නිර්මාණයේ මුඛ්‍ය පරමාර්ථය වී තිබේ. මෙම නිර්මාණ භික්ෂු සමාජය තුළ විවිධ මතධාරී කණ්ඩායම්වල නැගීම මනාව නිරූපණය කෙරෙන ගෘහ නිර්මාණ සම්ප්‍රදායක් ලෙස දැක්විය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පදඃ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කය, ආරාම, ද්වීත්ව චේදිකා, පධානඝර, වාස්තුවිද්‍යාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුමුදු ධර්මරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සර්ප වෙදකම උෆව පළාතේ සමාජීය හා සංස්කෘතික භූමිකාව ඇසුරින් සිදුකරන ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්

ඩී.එම්.එච්.ආර්. ආරියපාල
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20044@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය පාරම්පරික වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය මෙරට සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය උදෙසා බිහි වූ විශිෂ්ට වෛද්‍ය ශිල්ප ක්‍රමයකි. එහි ප්‍රධානතම හා සුවිශේෂී අංගයක් ලෙස සර්ප විෂ වෙදකම හඳුන්වා දිය හැකිය. කෘෂිකාර්මික ජීවන රටාවක් පැවති මෙරට ගැමි ජනතාවට බහුලව මුහුණදීමට සිදුවූ සර්ප දෂ්ටන හේතුවෙන් තම ජීවිත බේරා ගැනීම උදෙසා ආදිතම අවදිවල සිටම සර්ප වෙදකම භාවිත විය. මෙම පර්යේෂණය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ සර්ප වෙදකම උෆව පළාතේ සමාජීය හා සංස්කෘතික භූමිකාව ඇසුරින් සිදු කරන ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්, යන තේමාව මූලික කොට ගනී. ඡෙව විවිධත්වයෙන් අනූන උෆව පළාත තුළ සර්ප වෙදකම සහ එහි සංස්කෘතිය අතර පවතින්නේ වෙන්කළ නොහැකි සමාජීය සබඳතාවයකි. එහෙත් නූතන බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාවේ ව්‍යාප්තිය හා සමාජ විපර්යාසයන් හමුවේ මෙම සාම්ප්‍රදායික දැනුම සහ ප්‍රතිකාර ක්‍රම වර්තමානය වන විට ශීඝ්‍රයෙන් අභාවයට යමින් පවතී. ඒ අනුව උෆව පළාතේ සර්ප වෙදකම සමාජීය හා සංස්කෘතික පරිසරයට අනුගතව පරිණාමය වූ ආකාරයත්, දේශීය ජන ජීවිතය ගොඩනැගීමට එයින් ලැබුණු පිටිවහලත්, නූතන සමාජය තුළ එහි වටිනාකම සහ වර්තමාන පැවැත්ම කෙබඳුද යන්නත් විමසා බැලීම මෙහි ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුව වේ. අභාවයට යන දේශීය සර්ප වෙදකම දිරිගැන්වීමත්, ප්‍රතිකාර ක්‍රම හා ඖෂධ පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම, සර්ප වෙදකම හා බැඳුණු සුවිශේෂී චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර, නැකැත් මන්ත්‍ර ශාස්ත්‍ර හා ආගමික විශ්වාසයන් අධ්‍යයනය කිරීම මූලික කොට ගැනිණි. එසේම වෙදැදුරන්ගේ සමාජීය භූමිකාව සහ නූතන අභියෝග හමුවේ මෙම සාම්ප්‍රදායික දැනුම ලේඛනගත කිරීමේ අවශ්‍යතාවයද පැන ඇති විය. මෙහි පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය පරිශීලනය, මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් වෙද පරම්පරා ඇසුරින් සිදු කරන ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් දත්ත රැස්කර විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු කරනු කෙරිණි. මෙලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ සර්ප වෙදකම ඓතිහාසිකව ගොඩනැගී ඇත්තේ හුදෙක් වෛද්‍යමය ක්‍රමවේදයක් ලෙස පමණක් නොව එය සමාජීය ආගමික විශ්වාස සහ සංස්කෘතික චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර සමඟ සමීපව බැඳුණු සංකීර්ණ සමාජ සංස්කෘතික ආයතනයක් ලෙස පවතින බව පෙන්වාදිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: උෆව පළාත, දේශීය වෛද්‍ය විද්‍යාව, පාරම්පරික වෙදකම, සමාජ-සංස්කෘතික භූමිකාව, සර්ප වෙදකම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුමුදු ධර්මරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මහනුවර යුගයේ නීතිය ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරය සහ දඬුවම් ක්‍රම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්.

ඩබ්.එම්.ඩී.එම්. බංඩාර
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20083@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ වසර දහස් ගණනාවක් පැරණි මානව ඉතිහාසය ගොඩනැගීමේදී නීති පද්ධතිය සහ දඬුවම් ක්‍රමවේදයන්ට හිමිවන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුව වන්නේ, මහනුවර යුගයේ ක්‍රියාත්මක වූ නීති පද්ධතිය සහ දඬුවම් ක්‍රමවේද හේතුවෙන් සම්ප්‍රදායික දේශපාලන හා සමාජීය ව්‍යුහයන් පරිවර්තනය වී, නව සමාජ ක්‍රමයක් ස්ථාපිත වූයේ කෙසේද යන්න විමර්ශනය කිරීමයි. එකල නීතිය ක්‍රියාත්මක කළ ආකාරය, දඬුවම් ලබා දුන් පටිපාටිය සහ යුක්තිය ඉටු වූ ආකාරය පිළිබඳ ගැඹුරු අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීම මෙම ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වේ. විශේෂයෙන්ම, නීති විරෝධී ක්‍රියා හඳුනාගැනීමේ අපහසුතා පැවති අවස්ථාවන්හිදී භාවිත කළ සාක්ෂි විමසීමේ ක්‍රමවේද සහ ග්‍රාම සභා මෙන්ම රාජ සභා මට්ටමින් යුක්තිය ඉටු කළ ආකාරය පිළිබඳව ද මෙහිදී අවධානය යොමු කෙරේ. නීති සංග්‍රහයන්ගේ වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින්, විමලධර්මසූරිය රජුගේ සිට ශ්‍රී වික්‍රම රාජසිංහ රජු දක්වා වූ කාලසීමාව තුළ නීති පද්ධතියේ සහ දඬුවම් ක්‍රමවල ස්වභාවය විමර්ශනය කිරීම මෙහි අරමුණු අතර වේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර ඇති අතර, ඒ සඳහා ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය මැනවින් පරිශීලනය කරන ලදී. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව, නීති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පාලකයාගේ දේශපාලන බලපෑම සහ දඬුවම් ක්‍රමවේදයන්ගේ දැඩි බව මහනුවර රාජධානියේ සමාජ-දේශපාලන ව්‍යුහය කෙරෙහි තීරණාත්මක බලපෑමක් එල්ල කළ බව පෙනේ. මෙම දඬුවම් ක්‍රමවේදයන්ගේ බලපෑම නිසා දේශීය සමාජ ව්‍යුහයන් පරිවර්තනය වී, මහනුවර රාජ්‍යය විදේශීය බලපෑමට ලක්වීමට මග පෑදුණු අයුරුත්, ඒ ඔස්සේ පැරණි සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමය වෙනුවට නව සමාජ රටාවක් බිහි වූ අයුරුත් මෙම පර්යේෂණය මගින් අවසාන වශයෙන් නිගමනය කෙරිණි.

ප්‍රමුඛ පද: දඬුවම් ක්‍රමවේද, නීති පද්ධතිය, මහනුවර යුගය, සමාජ පරිවර්තනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සහන් මහේෂ්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

බෝධිසත්ව සංකල්පය හා පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවෙන් හමුවන බෝධිසත්ත්ව ප්‍රතිමා පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්

ඩයි.එම්.එන්.එම්. බණ්ඩාර
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය,
a20086@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ආගමික සහ සංස්කෘතික ඉතිහාසය අධ්‍යයනයේදී මහායාන බුදුදහම සහ ඒ හා බැඳුණු බෝධිසත්ත්ව සංකල්පයට හිමිවන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. දේශීය හා විදේශීය උගතුන් විසින් මහායාන බුදුදහම පිළිබඳ විවිධ පර්යේෂණ සිදු කර තිබුණ ද, ක්‍රි.ව. 7-10 අතර කාලසීමාවට අයත් බෝධිසත්ත්ව ප්‍රතිමාවල ශෛලීය විකාශනය, කලාත්මක ලක්ෂණ, දේශීය අනන්‍යතාව සහ විදේශීය ආභාසයන් ඒකාබද්ධ කර සිදු කළ ගැඹුරු විශ්ලේෂණාත්මක පර්යේෂණයක අවශ්‍යතාව පවතී. ඒ අනුව, මෙම පර්යේෂණය මගින් ක්‍රි. ව. 7-10 සියවස් අතර ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්මාණය වූ බෝධිසත්ත්ව ප්‍රතිමාවල ශෛලීය ලක්ෂණ සහ භූගෝලීය ව්‍යාප්තිය පදනම් කරගනිමින්, එකල පැවති මහායාන බුදුදහමේ ස්වභාවය, විදේශීය සංස්කෘතික සබඳතා සහ ප්‍රදේශීය ආගමික විශ්වාස පිළිබඳ ඓතිහාසික නිගමනවලට එළඹීම සිදු කෙරිණි. බෝධිසත්ත්ව සංකල්පය ලංකාව තුළ ව්‍යාප්ත වූ ආකාරය, ප්‍රතිමා නිර්මාණයේ සුවිශේෂී ශෛලීය ලක්ෂණ සහ එකල සමාජයේ පැවති ආගමික විශ්වාසයන් අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණු විය. අධ්‍යයනය සඳහා ඓතිහාසික පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය සහ ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ දත්ත භාවිත කරන ලදී. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව, ක්‍රි.ව. 7-10 සියවස්වල බෝධිසත්ත්ව ප්‍රතිමා කලාව හුදෙක් ආගමික ප්‍රකාශනයක් පමණක් නොව, දකුණු ඉන්දියාවේ පල්ලව වැනි රාජ්‍යයන් සමඟ පැවති දේශපාලනික, සංස්කෘතික හා වෙළඳ සබඳතාවල සෘජු ප්‍රතිඵලයක් බව තහවුරු විය. මෙම ප්‍රතිමාවලින් විදේශීය ආභාසය කැපී පෙනුණ ද, ඒවා සතු දේශීය අනන්‍යතාව වෙන් කර හඳුනා ගැනීමට සහ සුරක්ෂිත කිරීමට දේශීය ශිල්පීන් සමත් වී ඇත. මහායාන බෝධිසත්ත්ව වන්දනාව එකල ලාංකීය සමාජයේ ප්‍රදේශීය මට්ටමින් ඉතා ප්‍රබලව සහ ගැඹුරින් මුල් බැසගෙන පැවති බව මෙම පර්යේෂණය මගින් තහවුරු විය.

ප්‍රමුඛ පද: ආගමික විශ්වාස, පල්ලව, බෝධිසත්ත්ව ප්‍රතිමා, මහායාන බුදුදහම, විදේශීය ආභාසය,

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සහන් මහේෂ්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මහියංගණ වැදි පෙරහැරේ අස්පර්ශික සමාජ සංස්කෘතික උරුමය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ආර්.ඩබ්ලිව්.එම්.ඩබ්ලිව්.ඩී.පී. දිසානායක
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20161@arts.pdn.ac.lk

ආදිවාසී වැදි ජනයා දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවල වාසය කරන අනුජන කණ්ඩායමකි. මහියංගණයේ වැදි ජනයා ඔවුන් අතර වඩාත් සුවිශේෂී වේ. ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන ආගමික උත්සවයක් වන වැදි පෙරහැර, ඓතිහාසික මහියංගණ සමන් දේවාලයේ වාර්ෂික ඇසළ උත්සවයට සම්බන්ධව දිය කැපීමේ දිනයේ පවත්වයි. බුදුන් වහන්සේගේ පළමු ලංකාගමනය සිහිපත් කිරීම සඳහා එය සංකේතයක් ලෙස පිළිගැනේ. එබැවින් අතීතයේ සිට පැවත එන මෙම සංස්කෘතිකාංගය, බුදු දහම පැමිණීමත් සමග දේශීය ජනයා ඊට දැක්වූ ප්‍රතිචාරය මේ තුළින් මූර්තිමත් කෙරේ. වේගයෙන් වෙනස් වන නූතන සමාජය තුළ ආදිවාසීන් තම ආධ්‍යාත්මික විශ්වාසයන්, සමාජ අනන්‍යතාව සහ සංස්කෘතික අඛණ්ඩතාව සුරක්ෂිත කොට ගෙන ඇත්තේ කෙසේද යන ගැටලුව මත පදනම්ව මෙම අධ්‍යයනය සිදු කෙරුණි. මහියංගණ වැදි පෙරහැරේ අස්පර්ශික සමාජ සංස්කෘතික උරුමය පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. එසේම වැදි ජනයාගේ ඓතිහාසික හා සංස්කෘතික පසුබිම හඳුනාගැනීම, මහියංගණ පෙරහැර හා ඓතිහාසික පරිණාමය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමත්, මහියංගණ වැදි පෙරහැරේ වැදි ප්‍රජාවගේ සහභාගිත්වය සහ ඔවුන්ගේ සංස්කෘතිකාංග බෞද්ධ චාරිත්‍ර සම්ප්‍රදායන් සමග පවතින්නා වූ සහ සම්බන්ධතා පිළිබඳ විමසීමත් මෙම අධ්‍යනය තුළින් සිදු කෙරිණි. එසේම ඔවුන් මුහුණ දෙන අභියෝග පිළිබඳ හඳුනා ගැනීමත් අවධානයට ලක්විය. ඒ අනුව මෙම අරමුණු සාධනය කර ගැනීමට ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය හා ප්‍රමාණාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් සම්මුඛ සාකච්ඡා, ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය හා පුස්තකාල පරිශීලනය හරහා දත්ත රැස්කිරීමත් දත්ත විශ්ලේෂණය තුළින් නිගමනවලට එළඹීමත් සිදු කෙරුණි. ඒ අනුව අලුයම පවත්වන මහියංගණ වැදි පෙරහැර තුළින් නිරූපණය වන්නේ එදා බුදුන් වහන්සේ පළමුව මහියංගණයට වැඩම කළ අවස්ථාවේ උන් වහන්සේව බිය වද්දමින් පලවා දැමීමට යක්ෂයින් සටනට ගිය ආකාරය පිළිබිඹු කිරීමයි. ප්‍රධාන සංසිද්ධියට අනුරූපව බුදුන් වහන්සේගේ පළමු ලංකා ගමනය සිදු වන විට එකල වාසය කළේ වර්තමාන වැදි ජනතාවගේ ආදි මුතුන් මිත්තන් බැව් ඔවුන්ගේ විශ්වාසයයි. එමෙන්ම ඔවුන් සඳහන් කරන ආකාරයට එවක ප්‍රදේශීය පාලකයා වූයේ වර්තමානයේ පවා වැඳුම් පිදුම් ලබන සුමන සමන් දෙවියන් පිළිබඳවද මෙහිදී කරුණු අනාවරණය විය. දහවල් පවත්වන වැදි පෙරහැර තුළින් විජය රජුට දිවිදොස් වැළදුණු අවස්ථාවේ එය පහ කිරීමට වූ භාරයක් ප්‍රතිනිරූපණය කරන බැව් ආදි වාසීන් විශ්වාස කරයි. එමෙන්ම මෙම වැදි පෙරහර මුල් කර ගනිමින් ඔවුන් විසින් ඒ වෙනුවෙන් සිදු කරනු ලබන විවිධ චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර පිළිබඳවත් මෙහිදී හඳුනාගත හැකි විය. ඒ අනුව මහියංගණ වැදි පෙරහැර තුළින් බුදුන් වහන්සේගේ පළමු ලංකාගමනය පිළිබඳව සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය සිදු කරනු ලබන විස්තර හා බැඳි සිදුවීම් මාලාවක සංස්කෘතික අඛණ්ඩතාව මෙම අස්පර්ෂණීය උරුමය තුළින් අනාවරණය වන බව පැහැදිලිය.

ප්‍රමුඛ පද: බුදුන්ගේ පළමු ලංකාගමනය, මහියංගණ වැදි පරපුර, වැදි පෙරහැර, සමාජ සංස්කෘතික උරුමය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුමුදු ධර්මරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

දේශීය ආයුර්වේද ශිල්ප ක්‍රම සහ දුර්ලභ ඖෂධීය ශාක සංරක්ෂණයෙහිලා දේසිංහගේ මහියංගණ ආයුර්වේද කෞතුකාගාරයේ දායකත්වය සහ එහි වර්තමාන ප්‍රවණතා

ආර්.ඩී.එම්.ආර්.ඩී. දිසානායක
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20166@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින එකම ආයුර්වේද කෞතුකාගාරය වන දේසිංහගේ මහියංගණ ආයුර්වේද කෞතුකාගාරය සතු ඓතිහාසික, වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක හා අධ්‍යාපනික වටිනාකම පිළිබඳ ගවේෂණාත්මක විමර්ශනයක් සිදු කෙරිණි. පැරණි වෛද්‍ය උපකරණ, පුස්කොළ පොත්, ඖෂධ වට්ටෝරු සහ දුර්ලභ ඖෂධීය ශාක සහිත ඔසු උයනකින් සමන්විත මෙම ස්ථානය සුවිශේෂී ජාතික උරුමයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. කෙසේ වෙතත්, වර්තමානයේ පවතින රාජ්‍ය අනුග්‍රහයේ අවම මට්ටම සහ ප්‍රචාරණ ක්‍රමවේදවල පවතින දුර්වලතා හේතුවෙන්, මෙම වටිනා උරුමය දෙස්-විදෙස් ජනතාවගේ අවධානයට ලක් නොවී අභාවයට යාමේ අවදානමකට ලක්ව තිබීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුව ලෙස හඳුනා ගන්නා ලදී. මෙම කෞතුක භාණ්ඩ සහ ඔසු උයනේ වටිනාකම ලේඛනගත කිරීම, ඒ පිළිබඳ මහජන අවබෝධය පුළුල් කිරීම සහ සංරක්ෂණ හා ප්‍රවර්ධන උපායමාර්ග ඉදිරිපත් කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණු විය. පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය අනුගමනය කළ අතර, එහිදී කෞතුකාගාර පරිශ්‍රය සහ ඔසු උයන සෘජුව නිරීක්ෂණය කිරීමත්, පාලනාධිකාරිය, කාර්ය මණ්ඩලය, දේශීය වෛද්‍යවරුන් සහ නරඹන්නන් සමඟ සිදු කළ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ඔස්සේ ප්‍රාථමික දත්ත එක්රැස් කරන ලදී. මීට අමතරව, පුස්කොළ පොත් සහ ආයුර්වේද වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිබඳ පවතින සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය ද්විතීයික දත්ත ලෙස පරිශීලනය කෙරිණි. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව, මෙම වටිනා උරුමයන් විනාශ වීමට පෙර ලේඛනගත කොට සංරක්ෂණය කිරීමේ සහ රජයේ මැදිහත්වීමෙන් සංචාරක ආකර්ෂණය ඉහළ නැංවීමේ දැඩි අවශ්‍යතාවක් පවතින බව තහවුරු විය. ඒ අනුව, මෙම ජාතික උරුමය අනාගත පරපුර උදෙසා සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා කාලීන සහ ප්‍රායෝගික ක්‍රියාමාර්ග රැසක් මෙම පර්යේෂණය මගින් යෝජනා කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: ආයුර්වේද කෞතුකාගාරය, ජාතික උරුමය, දේශීය වෛද්‍ය විද්‍යාව, මහියංගණය, සංරක්ෂණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සහන් මහේෂ්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පුරාතන ශ්‍රී ලංකාවේ දානශාලා පිළිබඳව විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

එල්.එම්. ගුණරත්න
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20202@arts.pdn.ac.lk

බෞද්ධ ආරාම පද්ධතිය වර්ධනය වීමට සමගාමීව ඒ ආරමයන්හි භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ වැඩිවීමත් සමඟ භික්ෂු අවශ්‍යතා පුළුල් විය. මෙයට විසඳුමක් ලෙස ආරාම කේන්ද්‍ර කරගෙන විවිධ වාස්තු විද්‍යාත්මක ගොඩනැගිලි ඉදිවීම දැකිය හැකිය. මහින්දාගමනයත් සමඟ පැමිණි භික්ෂූන් වහන්සේලා ප්‍රථමයෙන් වස් තුන් මසක් වැඩ වාසය කළේ මිහින්තලය කේන්ද්‍ර කරගෙන ගල්ලෙන් තුළයි. ස්වභාවික පරිසරය කේන්ද්‍ර කරගෙන නිර්මිත ලෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ ප්‍රදේශවල මුල් අවධියේ භික්ෂූන් වහන්සේලා වැඩ සිටි බවට පූර්ව බ්‍රාහ්මී ශිලා ලේඛනයන්හි සඳහන් වේ. මෙම භික්ෂූන් වහන්සේලා පිණ්ඩපාතයෙන් යැපෙමින් සරල දිවියක් ගත කළ බව පෙනී යයි. ඉන්පසු මහමෙව්නා උයන කේන්ද්‍ර කරගත් මහා විහාරය, මිහින්තලය, ජේතවනාරමය, සිතුල්පව්ව, අභයගිරිය, රිටිගල, රජගල, තිස්සමහරාමය, දීඝවාපිය වැනි ආරාම සංකීර්ණ බිහිවිය. මේ ආරාමයන්හි භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ වැඩිවීමත් සමග විවිධ විහාර අංග නිර්මාණය විය. මේ අතරින් දානශාලා හෙවත් භෝජනශාලා නම් ගොඩනැගිල්ල භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ දානමය අවශ්‍යතාවය සඳහා ඉදිවිය. පුරාතන ශ්‍රී ලංකාවේ අනුරාධපුරය කේන්ද්‍ර කරගෙන නිර්මාණය වූ ප්‍රධාන දානශාලා කිහිපයක් සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය මෙන්ම පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය මඟින් අනාවරණය වේ. මේ මූලාශ්‍රය මඟින් මහාපාලි දානශාලාව, මිහින්තලය දානශාලාව, මිරිසවැටිය දානශාලාව, වෙස්සගිරිය දානශාලාව, ථූපාරාම දානශාලාව, ජේතවනාරාමය දානශාලාව, අභයගිරිය දානශාලාව වශයෙන් අනුරාධපුරයේ එවකට වැඩ වාසය කළ භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ දානමය අවශ්‍යතාවය සලසාලීමට භාවිත කළහ. පොලොන්නරුව යුගයේ ආලාහන පිරිවෙන ප්‍රධාන භික්ෂු මධ්‍යස්ථානයක් විය. මෙම ආලාහන පිරිවෙන කේන්ද්‍ර කරගෙන පුරාතනයේ දානශාලාවක් ක්‍රියාත්මක වී තිබේ. පුරාතන දානශාලාවන් හි භාවිතය සහ තාක්ෂණය කෙසේද යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස තෝරාගෙන මෙම අධ්‍යයනය සිදුකර ඇත. මෙම පර්යේෂණය උදෙසා උතුරු මැද පළාතේ දානශාලා පිළිබඳව අවධානය යොමු කර තිබේ. උතුරු මැද පළාතේ අනුරාධපුරය හා පොලොන්නරුව නගරය කේන්ද්‍ර කරගෙන පුරාතනයේ ඉදි වූ ආරාම සංකීර්ණ තුළ විවිධ වාස්තු විද්‍යාත්මක නිර්මාණ අතර දානශාලා ප්‍රධාන තැනක් ගනු ලැබීය. ශ්‍රී ලංකාවේ බුදු සමයේ ව්‍යාප්තිය සමග බෞද්ධ ආරාමයන්හී දියුණු වාස්තු විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ සහිත දාන ශාලා නිර්මාණය කර ඇති අතර ඒවා ක්‍රමවත්ව පවත්වාගෙන ගිය බව පෙනී යනු ලැබේ.

ප්‍රමුඛ පද: ආරාම සංකීර්ණ, දානශාලා, පිණ්ඩපාතය, භෝජනශාලා, වාස්තු විද්‍යාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මදුරාවල සෝභිත හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සීතල යුද්ධ සමයේ ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය

කේ. හංෂිකා
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20214@arts.pdn.ac.lk

1945 වර්ෂයේදී දෙවන ලෝක යුද්ධය නිල වශයෙන් අවසන් කිරීමත් සමඟ ලෝක දේශපාලනය තුළ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය ප්‍රමුඛ ධනවාදී කඳවුර සහ සෝවියට් දේශය ප්‍රමුඛ කොමියුනිස්ට් කඳවුර අතර ඇති වූ ද්වි-ධ්‍රැවීය මතවාදීමය අරගලය සීතල යුද්ධය ලෙස හැඳින්වේ. සීතල යුද්ධ සන්දර්භය තුළ වූ ගෝලීය බල අරගලය සහ දේශපාලනික බෙදීම්, පශ්චාත් දෙවන ලෝක යුද සමයේ යටත්විජිතකරණයෙන් නිදහස් වූ ලංකාවේ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික හැසිරීම මෙන්ම විදේශ ප්‍රතිපත්තිය හැඩගැස්වීමෙහිලා තීරණාත්මක බලපෑමක් එල්ල කරන ලදී. එම ඓතිහාසික පසුබිම පදනම් කරගනිමින් සිදුකරන ලද මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුව වූයේ සීතල යුද්ධ සමයේ ලෝක දේශපාලනයේ ඇති වූ වෙනස්කම් හා අභ්‍යන්තර දේශපාලන වෙනස්කම් ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය සම්පාදනයට කවරාකාරයෙන් බලපෑවේද යන්නයි. සීතල යුද්ධ සමයේ ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීමේදී අභ්‍යන්තර හා ලෝක දේශපාලනයේ බලපෑම විශ්ලේෂණය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ ඓතිහාසික විකාශනය සහ පරිණාමය හඳුනා ගැනීම මෙහි මූලික අරමුණු විය. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීක මූලාශ්‍රය ඇසුරින් සිදුකරන ලද මෙම අධ්‍යයනයේ දී ජාත්‍යන්තර බලවතුන්ගේ දෘෂ්ටිවාදාත්මක ඝට්ටනයෙන් බැහැරව සිය ජාතික ස්වෛරීභාවය, ආර්ථික අභිලාෂ සහ ජාතික ආරක්ෂාව සපුරා ගැනීම පිණිස ආරම්භයේදී නොබැඳි පිළිවෙත ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ මූලිකාංගය සහ උපායමාර්ගික පදනම වූ බව හෙළි වේ. මෙරට තුළ ඇති වූ 88-89 භීෂණ සමය, දීර්ඝකාලීන උතුරේ සිවිල් යුදමය වාතාවරණය, දේශීය පරිපාලන තන්ත්‍ර මාරු වීමත් සමඟ සිදු වූ දේශපාලන දෘෂ්ටිවාදයන්ගේ වෙනස්වීම, ජාත්‍යන්තර දේශපාලනය තුළ සෙසු මිත්‍ර රාජ්‍යයන් නොබැඳි පිළිවෙතින් ඈත්වීම සහ සෝවියට් දේශයේ බිඳවැටීම වැනි සාධක ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය කෙරෙහි බලපාන ලද බව අනාවරණය වේ. ඒ අනුව සීතල යුද්ධ සමයේ ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය ස්ථිතික සිද්ධාන්තයක් නොවූ අතර ගෝලීය සහ බාහිර දේශපාලනික පසුබිම මත නිරන්තරයෙන් ගතිකත්වයට බඳුන් වූ ක්‍රියාවලියක් බව මෙම අධ්‍යනයේදී පැහැදිලි වේ.

ප්‍රමුඛ පද: කොමියුනිස්ට්වාදය, ධනවාදය, විදේශ ප්‍රතිපත්තිය, ශ්‍රී ලංකාව, සීතල යුද්ධය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නෙළුම් ජයතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ජනප්‍රවාදවලින් හෙළිවන කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ ඓතිහාසික ස්ථාන ඇසුරින් අධ්‍යයනයක්

එච්.ඩී.සී.පී. හතුරුසිංහ
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20227@arts.pdn.ac.lk

ජනප්‍රවාද යනු, කිසියම් මානව කණ්ඩායමක් විසින් හවුලේ භුක්ති විඳිනු ලබන, වාචික හෝ වෙනත් ක්‍රමවේදයකින් පරම්පරාගතව සම්ප්‍රේෂණය වන සාම්ප්‍රදායික දැනුම හා ප්‍රකාශනයන්ගේ සමස්තයයි. නූතන ඓතිහාසික ශික්ෂණයට අනුව ජනප්‍රවාද, මූලාශ්‍රයක් ලෙස යුගයේ සැලකිල්ලට ගන්නා අතර, මෙහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යකාලීන දේශපාලන හා සංස්කෘතික ඉතිහාසයේ හැරවුම් ලක්ෂ්‍යයක් සනිටුහන් කරන කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ ජනප්‍රවාද අධ්‍යයනයට ලක් කෙරේ. සාම්ප්‍රදායික ඉතිහාසකරණයේදී රාජකීය වංශකථා සහ අභිලේඛන සාක්ෂිවලට ප්‍රමුඛතාවය හිමි වුවද, ප්‍රාදේශීය අනන්‍යතාවය සහ ජන විඥානය හැඩගැස්වීමේදී මුඛපරම්පරාගත ජනප්‍රවාද සතු ඥානවිභාගාත්මක වටිනාකම නිසි ශාස්ත්‍රීය විමර්ශනයකට ලක්වී නොමැත. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වන්නේ, කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ පවතින සුවිශේෂී ඓතිහාසික ස්ථාන කේන්ද්‍ර කරගනිමින්, ඒවා හා බැඳුණු ජනප්‍රවාද, ප්‍රදේශීය ආඛ්‍යාන සහ පුරාවෘත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සහ එමගින් නිරූපණය වන ඓතිහාසික යථාර්ථය හා සමාජ-සංස්කෘතික පරිණාමය විද්‍යාත්මකව අර්ථකථනය කිරීමයි. මෙකී ඓතිහාසිකත්වය පදනම් කරගනිමින් මෙහෙයවන ලද මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ ගැටලුව වන්නේ, වංශානුගත ඉතිහාසය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමට ජනප්‍රවාද කෙතරම් දුරට දායක වේද යන්නයි. මෙම ගැටලුව විමර්ශනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශය භාවිත කර ඇති අතර, සාහිත්‍යය අධ්‍යයනය ඔස්සේ දත්ත විශ්ලේෂණය කරමින් ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ මෙන්ම ප්‍රදේශයේ ජ්‍යේෂ්ඨ පුරවැසියන් හා ප්‍රදේශීය විද්වතුන්ගෙන් ලබාගත් අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා උපයෝගී කරගන්නා ලදී. මෙහිදී විජය කුමරු හා සබැඳි ජනප්‍රවාදයක් වෙයි. විජය රජු විසින් නෙරපා හරින කුවේණිය ඉතාමත් දුකින් හා කෝපයෙන් ශාපයක් කළ බවත්, අනතුරුව ඇතුගල ඇතුළු සත්ව පර්වත පද්ධතිය නිර්මාණය වූ බවත් ජනප්‍රවාදයේ එයි. එසේම පඬුවස්නුවර, දඹදෙණිය, යාපහුව, අරන්කැලේ සහ රිදී විහාරය වැනි පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති දේශපාලනික, ආර්ථික, ආගමික සහ පාරිසරික බලපෑම් මත පදනම්ව වර්ගීකරණය කරමින් විමසුමට ලක් කරන ලදී. පර්යේෂණයේ සොයාගැනීම්වලට අනුව, මෙම ප්‍රදේශීය ජනප්‍රවාද හුදෙක් ප්‍රබන්ධ කථා නොව, නිල ඉතිහාස ලේඛනවල මගහැරී ඇති බිම් මට්ටමේ මහජන ඉතිහාසය ප්‍රතිනිර්මාණය කරන සජීවී සාක්ෂි වේ. අවසාන වශයෙන්, ලිඛිත ඉතිහාසයේ පවතින හිඩැස් පිරවීමෙහිලා මුඛපරම්පරාගත ඉතිහාසයේ ඇති අනුපූරක දායකත්වය ඇගයීමට ලක් කරන මෙම අධ්‍යයනය, ක්ෂය වෙමින් පවතින මෙම අස්පර්ශ සංස්කෘතික උරුම විධිමත් ලෙස ලේඛනගත කිරීමේ සහ සංරක්ෂණය කිරීමේ ජාතික අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කරයි.

ප්‍රමුඛ පද: අස්පර්ශනීය සංස්කෘතික උරුමය, කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කය, ඉතිහාස ප්‍රතිනිර්මාණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා රෝහිත දසනායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කතිකාවත්වලින් හෙළිවන භික්ෂු සංස්ථාව සහ ආරාම කළමනාකරණය පිළිබඳව විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

එච් .ආර්. උදාරා නෙත්මිණි හේරත්
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20237@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකීය බෞද්ධ සමාජය තුළ භික්ෂු විනය සුරක්ෂිත කිරීම සහ ආරාම පාලනය ක්‍රමවත්භාවය ඇති කිරීමට කතිකාවත්වලින් ඉටු කළ සේවය අපරිමිතය. එහෙයින් භික්ෂුව හා ආරාම කළමනාකරණය උදෙසා කතිකාවත්වලින් සිදුකළ බලපෑම කවරේද යන්න අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ගැටලුව විය. එහිදී ඓතිහාසික පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීය මූලාශ්‍රය යොදා ගනිමින් භික්ෂුව හා ආරාමය විධිමත් සැලැස්මක් යටතේ කළමනාකරණය කිරීම, බුද්ධකාලීන කළමනාකරණ සංකල්ප පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණු විය. මේ සඳහා අනුරාධපුර යුගයේ සිට මහනුවර යුගය දක්වා වූ කතිකාවත් විමර්ශනයට ලක් කර ඇත. කතිකාවත් මගින් භික්ෂූන්ගේ විනය ආරක්ෂා කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ භික්ෂූන් මහණ කිරීම විධිමත් කිරීම, උපසම්පදා කිරීම මෙන්ම ආරාම පරිපාලන කටයුතු විධිමත් හා කාර්යක්ෂමතාවයකින් යුත්තව පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශකයන් අනාවරණය වේ. එසේම ශාසනික අර්බුද උත්සන්න වූ අවස්ථාවලදී භික්ෂු සංස්ථාව සංවිධානය, පාලනය, මෙහෙයවීම වැදගත් වූ හෙයින් කතිකාවත් මගින් සමකාලීන සමාජයේ පැවැති ගැටලුකාරීත්වය සාධනය කිරීමෙහිලා ප්‍රමුඛ කාර්යයක් ඉටු කර තිබේ. පසුවද ලාංකික සන්දර්භයේ භික්ෂූ විනය හා ආරාම පාලන විෂයේ කළමනාකරණ මූලධර්ම තිබූ බවත් ඉන්පසුව අනාගතයේද භික්ෂුව විනයානුකූලව ක්‍රියාකළ යුතු ආකාරය, ආරාම පාලනය කිරීමට ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග අන්තර්ගත වීමෙන්ද මනාවට පෙනී යන්නේ කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති කතිකාවත්වල සඳහන්ව තිබූ බවයි. විශේෂයෙන්ම කතිකාවත්වලින් අතීත සමාජයේ භික්ෂු සංස්ථාව සහ ආරාම පාලනය කිරීමේදී කළමනාකරණ ක්‍රමවේද සාර්ථකව භාවිත කර ඇති බවත් වර්තමානයේද භික්ෂු විනය සුරක්ෂිත කිරීමෙහිලා කතිකාවත්වල සඳහන් කළමනාකරණ මූලධර්ම භාවිත කළ හැකි බවත් මෙම පර්යේෂණයෙන් නිගමනය කළ හැකි වේ.

ප්‍රමුඛ පද: ආරාම, කතිකාවත්, කළමනාකරණය, බෞද්ධ, භික්ෂුව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මදුරාවල සෝභිත හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ මුරගලෙහි විකාශනය, සංකේතාර්ථය හා කලාත්මක වටිනාකම පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක් (අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු අවධීන් ආශ්‍රයෙන්)

ආර්.ඩී.සුභානි හර්ෂනී ජයලත්
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
a20264@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු යුගවලට අයත් ආගමික හා ආගමික නොවන ගොඩනැගිලිවල ප්‍රවේශ මාර්ගයෙහි සඳකඩපහන සහ කොරවක්ගල සමඟ ස්ථාපිත මුරගල, පුරාණ සිංහල ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයට අනන්‍ය වූ සුවිශේෂී ශෛලමය අංගයකි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුව වන්නේ මුරගලෙහි කැටයම් තුළින් නිරූපිත සංකේතාර්ථ ඔස්සේ සමකාලීන සමාජයේ ආගමික, සංස්කෘතික හා කලාත්මක ලක්ෂණ විද්‍යමාන වන ආකාරය පිළිබඳව පවතින දැනුම් පරතරය පිරවීමයි. පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රයක් ලෙස මුරගලෙහි ඓතිහාසික හා කලාත්මක වටිනාකම විග්‍රහ කිරීම, එහි සංකේතාර්ථ විමර්ශනය කිරීම සහ විදේශීය ආභාස හඳුනා ගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණු විය. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක ක්‍රමවේද යොදා ගනිමින් ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන, විශේෂඥ සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ඇසුරින් දත්ත රැස් කරන ලදී. අධ්‍යයනය මගින් මුරගලෙහි ආරම්භයේ පැවති කැටයම් රහිත ස්වරූපයේ සිට ක්‍රමානුකූලව නාගරාජ මුරගල දක්වා සිදුවූ විකාශනය මැනවින් නිරූපණය කරයි. එහිදී පුන්කලස, නාග රූප සහ වාමන රූප මගින් පාරිශුද්ධත්වය, සශ්‍රීකත්වය, සෞභාග්‍යය සහ ආරක්ෂාව වැනි අර්ථයන් සංකේතවත් වන ආකාරය හඳුනාගත හැකිය. තවද, අනුරාධපුර යුගයට සාපේක්ෂව පොළොන්නරු යුගයේ මුරගලෙහි කැටයම්වල සිදුවූ ශෛලීය වෙනස්කම්, ශරීරාංගවල විපර්යාස සහ ආභරණ භාවිතයේ බහුලත්වය වැනි කරුණු ද පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය විය. මුරගල නිර්මාණය සඳහා හින්දු හා අමරාවතී සම්ප්‍රදායන්ගෙන් ලැබුණු ආභාසය ද මෙමගින් තහවුරු වේ. අවසාන වශයෙන්, මුරගල යනු හුදු ගෘහ නිර්මාණ අංගයක් පමණක් නොව, ගොඩනැගිලි කරා ළඟා වන තැනැත්තා තුළ වාසනාව, සෞභාග්‍යය සහ ආරක්ෂාව යන සංකල්ප තහවුරු කිරීමේ අරමුණින් නිර්මාණය කරන ලද සංස්කෘතික සාධකයක් බව මෙම අධ්‍යයනය මගින් නිගමනය විය.

ප්‍රමුඛ පද: අනුරාධපුර යුගය, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය, මුරගල, පුරාවිද්‍යාව, පොළොන්නරු යුගය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සහන් මහේෂ්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුකාරධූරයේ ආරම්භය, විකාශය හා කාර්යභාරය (ලන්දේසි අවධියේ සිට 1947 දක්වා)

එච්.ඩබ්ලිව්.ජී.ටී.එන්. ජයවික්‍රම
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20294@arts.pdn.ac.lk

ආණ්ඩුකාරධූරය වනාහි දේශපාලන ක්‍රියාදාමය තුළ වැදගත් භූමිකාවක් නිරූපණය කරන නිලයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුකාරධූරයේ ආරම්භය සම්බන්ධව අධ්‍යයනය කිරීමේදී එය යටත්විජිත අවධිය දක්වා ගමන් කරයි. එයින් නිරූපණය වන්නේ ලංකාවේ ආණ්ඩුකාරධූරය ස්ථාපිත වීම යුරෝපීය ආභාසයෙන් සිදු වූ බවයි. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේදී ලන්දේසීන්ගේ අවධියේ සහ බ්‍රිතාන්‍ය අවධිය යටතේ ලංකාවේ ආණ්ඩුකාරධූරයේ විකාශය සහ එම ධූරයේ කාර්යභාරය පිළිබඳව මෙම පර්යේෂණයෙන් අධ්‍යයනය කරන ලදි. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වූයේ ආණ්ඩුකාරධූරයේ ආරම්භය හා විකාශය අධ්‍යයනය කිරීමත් එම ධූරයේ ඇති වූ චලිතයන් හඳුනා ගැනීමත්ය. යටත්විජිත ආණ්ඩුකාරධූරයේ ප්‍රභවය කාලානුරූපීව සහ අවස්ථානෝචිතව එහි කාර්යභාරය වෙනස් වූයේ කෙසේද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුවයි. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ඇසුරෙන් සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයේදී ලන්දේසි අවධියේ ස්ථාපිත වූ ආණ්ඩුකාරධූරය ලංකාවේ ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක, අධිකරණ බලතල ක්‍රියාවට නංවනු ලැබිණි. මේ තත්ත්වය හා සමානව බ්‍රිතාන්‍යයන් යටතේ ආණ්ඩුකාරධූරයේ වගකීම හා බලය ක්‍රියාවට නැංවිණි. එය වෙනස්වීම්වලට ලක් වූයේ 1833න් පසුව ඇති කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ තුළිනි. 1833න් පසු ඇති කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ හමුවේ ආණ්ඩුකාරධූරය සම්බන්ධව ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගනු ලැබූ අතර, එමඟින් ධූරය සම්බන්ධව වෙනස්වීම් සිදු විය. 1947 තෙක් මේ තත්ත්වය ක්‍රියාකාරී වූ බවත් දැකගත හැකි වේ. එමඟින් ආණ්ඩුකාරධූරයේ බලය සීමා කිරීමකට ලක් වන අතර, ධූරයට හිමි කාර්යභාරයද වෙනස්වීම්වලට ලක් විණි. පසුකාලීනව අග්‍රාණ්ඩුකාරධූරය මෙරට ස්ථාපිත වීම හා එය දේශීය නියෝජනයක් බවට පත් වූයේ එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. ඒ අනුව ආණ්ඩුකාරධූරය මෙරට දේශපාලන ඉතිහාසය තුළ ව්‍යවස්ථාදායක, විධායකයට අවශ්‍ය පදනම සැපයූ බවත් එය ප්‍රායෝගිකව දේශපාලන ක්‍රියාවලියට බලපෑම් ඇති කරන බවටත් නිගමනය කළ හැකි වේ. එමඟින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන ප්‍රවාහයක් කරා යොමු වීමට අවශ්‍ය පදනම ආණ්ඩුකාරධූරය හේතුවෙන් සැලසුණු බව සඳහන් කළ හැකි වේ.

ප්‍රමුඛ පද: ආණ්ඩුකාරධූරය, ආරම්භය, කාර්යභාරය, බ්‍රිතාන්‍ය පාලනය, විකාශය, ශ්‍රී ලංකාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නෙළුම් ජයතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

යටත්විජිත ශ්‍රී ලංකාවේ බන්ධනාගාර ආරම්භය සහ විකාශනය පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්

එස්.ඩී.යූ.ඕ. කාවින්දිකා
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20319@arts.pdn.ac.lk

නූතන ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය තුළ අපරාධ යුක්තිය පසිඳලීමේ ක්‍රියාවලිය සහ සමාජ පාලනය ප්‍රමුඛ ආයතනයක් ලෙස බන්ධනාගාර සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමිකර ගනියි. පූර්ව යටත්විජිත ලාංකේය සමාජයේ විවිධ දඬුවම් ක්‍රම පැවතුණද නූතන ක්‍රමයේ ආරම්භය සිදු වන්නේ බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිත පාලන සමයේදීය. ඒ අනුව 1844 අංක 18 දරණ බන්ධනාගාර ආඥාපනත මගින් මෙරට බන්ධනාගාර ක්‍රමය නෛතිකව ස්ථාපිත කෙරුණු අතර මෙම පර්යේෂණයෙන් 1844 සිට 1948 දක්වා කාලය තුළ බ්‍රිතාන්‍යයන් විසින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ බන්ධනාගාර ආරම්භ කිරීම සහ එහි විකාශනය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කරනු ලැබීය. බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිත රජය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ බන්ධනාගාර ස්ථාපිත කිරීමේදී අපරාධ මර්දනය කිරීමේ අරමුණ ඉක්මවා යමින් සිරකරු ශ්‍රමය සූරා කෑමේ ආර්ථික උපාය මාර්ගයක් ලෙස එය යොදා ගත්තේ කෙසේද යන්න මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුව වන අතර යටත්විජිත සමයේ බන්ධනාගාර ස්ථාපිත කිරීම මෙරට අපරාධ අඩුවීම සම්බන්ධයෙන් බලපෑ ආකාරය විශ්ලේෂණය කිරීම සහ සිරකරු ශ්‍රමය යොදා ගැනීමෙන් බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිත රජය විසින් අත්පත් කරගත් සමාජ හා ආර්ථික වාසි විමර්ශනය කිරීම මූලික අරමුණු විය. මෙහිදී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ඇසුරින් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයෙන් බ්‍රිතාන්‍යයන් විසින් බන්ධනාගාර පිහිටුවීමේ මූලික අරමුණ අපරාධ මර්දනය කිරීම පමණක් නොවන බවයි. එහිදී ඔවුන් විසින් යටත්විජිත ආර්ථිකය ගොඩනැගීමට අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය පිණිස එනම් මාර්ග, වරායන්, කර්මාන්තශාලා යනාදියට අවම ශ්‍රමය අඩු පිරිවැයකින් ලබා ගැනීම සඳහා සුදුසුම පිරිසක් ලෙස බන්ධනාගාර සිරකරුවන් යොදාගෙන ඇති බව හෙලිවේ. එබැවින් සිරකරු ශ්‍රමය යොදා ගැනීමෙන් යටත්විජිත පාලනයට දැවැන්ත ආර්ථික වාසියක් ලබා ගැනීමට හැකි වූ අතරම, බන්ධනාගාර දේශීය ජනතාව භීතියට පත් කිරීමේ මෙවලමක් ලෙසද භාවිත කර තිබේ. බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිත රජය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ බන්ධනාගාර ස්ථාපිත කිරීම සහ විකාශනය කිරීම එක් අතකින් අපරාධ පාලනයේ මෙවලමක් වූ අතරම අනෙක් අතින් ලාභදායී ලෙස සිරකරු ශ්‍රමය යොදා ගැනීමේ ආර්ථික උපක්‍රමයක් වූ බව පැහැදිලි විය.

ප්‍රමුඛ පද: අපරාධ මර්දන, ආර්ථික වාසි, බන්ධනාගාර, යටත්විජිත සමය, සිරකරු ශ්‍රමය,

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නෙළුම් ජයතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

දැඩිමුණ්ඩ දේව සංකල්පය සහ වන්දනය පිළිබඳ සබරගමුව පළාත ඇසුරින් සිදු කරන ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්

ජී. ආර්. එම්. එන්. එස්. කුමාරි
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20354@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය ජන සමාජයේ ආගමික හා සංස්කෘතික අනන්‍යතාව දීර්ඝ කාලීන ඓතිහාසික පරිණාමයකට ලක්ව ඇත්තේ බෞද්ධ දර්ශනයේ සහ දේශීය දේව විශ්වාස පද්ධතීන් අතර පවතින අන්තර් සබඳතා මතය. මෙම සාම්ප්‍රදායික ජන ආගමික පදනම තුළ විශේෂයෙන්ම සබරගමුව පළාතේ ප්‍රදේශීය ජන ජීවිතය සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය සහ පුරාණ විහාර දේවාල පද්ධතිය සමඟ බද්ධ වූ සුවිශේෂී වන්දනා ක්‍රමයක් ලෙස දැඩිමුණ්ඩ දේව වන්දනාව හඳුනාගත හැකිය. ප්‍රාග් බෞද්ධ යක්ෂ සංකල්ප සහ බුදු දහම අතර ඇති වූ සංස්කෘතික මිශ්‍රණය නිරූපණය කරන දැඩිමුණ්ඩ දෙවියන් සිංහල බෞද්ධ දේව මණ්ඩලය තුළ ශාසනාරක්ෂක මෙන්ම ප්‍රධාන ආරක්ෂක දේවතාවකු ලෙස විකාශනය වී ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික ගැටලුව වූයේ සබරගමුව පළාතේ සමාජ සංස්කෘතික ව්‍යුහය තුළ දැඩිමුණ්ඩ දේව සංකල්පය ස්ථාපිත වී ඇති ආකාරය සහ එහි වන්දනාමය ස්වරූපය කවරාකාරද යන්න පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීමයි. ඒ අනුව අදාළ කලාපය තුළ දැඩිමුණ්ඩ වන්දනාවේ ඓතිහාසික ව්‍යාප්තිය සහ සමකාලීන ප්‍රදේශීය වන්දනා රටා විශ්ලේෂණය කිරීම මෙහි මූලික අරමුණ විය. මෙම අධ්‍යයනය මගින් දැඩිමුණ්ඩ සංකල්පයේ ඓතිහාසික මූලාරම්භය, වන්දනා ක්‍රමවේද, චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර සහ උත්සව, බෞද්ධාගම සහ අදාළ දේව විශ්වාස අතර පවතින ව්‍යුහාත්මක සබඳතාව, කලාපීය සමාජ සංස්කෘතික වැදගත්කම මෙන්ම කාලීනව සිදුවී ඇති පරිවර්තනයන් ශාස්ත්‍රීය විග්‍රහයකට ලක් විය. මෙම පර්යේෂණ අරමුණු සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර ඒ යටතේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය ඇසුරින් සිදු කෙරූ පුස්තකාල පර්යේෂණ, පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක සහ තෝරාගත් කලාප ආශ්‍රිත ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ මෙන්ම සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් දත්ත රැස් කරමින් විශ්ලේෂණය කෙරිණ. පරිච්ඡේදකරණය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ දේව වන්දනාවේ ඓතිහාසික පසුබිම, නාම ප්‍රභවය සහ දේව මණ්ඩලයේ භූමිකාව මුලින්ම සාකච්ඡාවට ලක් වූ අතර අනතුරුව සබරගමුව පළාතේ ප්‍රධාන සහ ප්‍රදේශීය දේවාල පද්ධතිය ඒවායේ පාලන සංවිධානය සහ සමාජ දේශපාලන අනුග්‍රහය විග්‍රහ කෙරිණ. තවද වන්දනාව සහ සබැඳි චාරිත්‍ර, සිරිත් විරිත්, කලාත්මක ප්‍රකාශන මෙන්ම ඊට සහභාගී වන්නන්ගේ සමාජ ස්ථරීකරණය විමර්ශනය වූ අතර අවසාන වශයෙන් දැඩිමුණ්ඩ සංස්කෘතිය බෞද්ධාගම, පත්තිනි සහ කතරගම වන්දනාවන් සමඟ දක්වන සාපේක්ෂ සබඳතාවේ සහ එහි සුවිශේෂී ප්‍රදේශීය ලක්ෂණ සංසන්දනය කරමින් පර්යේෂණ නිගමනය සහ උපන්‍යාසය තහවුරු කිරීම සිදු කෙරිණ.

ප්‍රමුඛ පද: ජන ආගමිකත්වය, දැඩිමුණ්ඩ දේව සංකල්පය, දේව මණ්ඩලය, සබරගමුව පළාත, සිංහල බෞද්ධ

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුමුදු ධර්මරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පොලොන්නරු අවධියේ බෞද්ධ සංස්කෘතියට එල්ල වූ හින්දු බලපෑ

කේ.එම්. මල්ෂානි ලක්ශිකා
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20380@arts.pdn.ac.lk

පොලොන්නරු යුගය ශ්‍රී ලාංකේය ඉතිහාසයේ දේශපාලනික, ආගමික සහ සංස්කෘතික වශයෙන් සුවිශේෂී පරිවර්තනයක් සිදුවූ යුගයකි. චෝල ආක්‍රමණයන්, දිගුකාලීන ද්‍රවිඩ පාලනය සහ පසුව බලයට පත් සිංහල පාලකයන් ඉන්දීය රාජකීය පවුල් සමඟ පැවැත්වූ විවාහ සබඳතා වැනි සාධක හේතුවෙන්, දේශීය බෞද්ධ සංස්කෘතිය කෙරෙහි හින්දු ආගමික ආභාසය දැඩි ලෙස බලපෑවේය. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ පොලොන්නරු යුගයේ බෞද්ධ සංස්කෘතිය විකාශනය වීමෙහිලා හින්දු ආගමික බලපෑම සිදුවූ ආකාරය විශ්ලේෂණය කිරීම සහ ඒ පිළිබඳව පවතින පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂි පදනම් කරගනිමින් එම සංස්කෘතික සංසර්ගය තහවුරු කිරීමයි. අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍රය පරිශීලනය කිරීමත්, ක්ෂේත්‍ර ගවේෂණයන්හි නිරත වෙමින් දත්ත රැස් කිරීමත් සිදු කෙරිණි. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය තුළ දක්නට ලැබෙන 'ගෙඩිගේ' සම්ප්‍රදාය (උදා: තිවංක පිළිමගෙය, ලංකාතිලක, ථූපාරාමය), බෞද්ධ විහාර තුළ දක්නට ලැබෙන හින්දු දේව රූප කැටයම්, සඳකඩපහනෙහි දක්නට ලැබෙන කලාත්මක වෙනස්වීම් (ගව රූපය ඉවත් වීම) සහ බෞද්ධ විහාර සංකීර්ණ ආශ්‍රිතව හින්දු දේවාල ඉදිවීම වැනි කරුණු මගින් මෙම බලපෑම මනාව තහවුරු වේ. තවද, බෞද්ධ ජනතාව අතර දේව වන්දනාව ප්‍රචලිත වීම තුළින් ආගමික බහුත්වවාදී පසුබිමක් පොළොන්නරු යුගය තුළ ගොඩනැගී තිබූ බව පෙනේ. අවසාන වශයෙන්, හින්දු ආගමික බලපෑම පොලොන්නරු යුගයේ බෞද්ධ සංස්කෘතියේ විකාශනය කෙරෙහි සුවිශේෂී සහ තීරණාත්මක බලපෑමක් සිදු කළ බවත්, එම යුගය මෙරට සංස්කෘතික ඉතිහාසයේ බහු ආගමික සංසර්ගය ඉහළින්ම ප්‍රකට කළ වැදගත් අවධියක් බවත් මෙම පර්යේෂණය මගින් නිගමනය විය.

ප්‍රමුඛ පද: චෝල ආක්‍රමණ, පිළිම ගෙවල්, පොලොන්නරු යුගය, බෞද්ධ සංස්කෘතිය, හින්දු ආභාසය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සහන් මහේෂ්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සිරිසඟබෝ රාජ චරිතය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

එල්.එම්. සංදීපනී ස්වර්ණමාලී ලංසකාර
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20384@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය ඉතිහාසයේ සිරිසඟබෝ රජු යනු අතිශය ජනප්‍රිය මෙන් ම ආගමික භක්තියෙන් පුදනු ලබන ඓතිහාසික චරිතයකි. එහෙත් මෙම චරිතය වටා ගොඩනැගී ඇති ආඛ්‍යානය ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රයවල සිට පසුකාලීන සාහිත්‍ය කෘති සහ ජනප්‍රවාද දක්වා පැමිණීමේ දී විවිධ වෙනස්කම්වලට භාජනය වී ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුව වන්නේ සිරිසඟබෝ කතා පුවත කලින් කලට සංවර්ධනය වී හෝ වෙනස් වී ඇති බව අමතක කොට වර්තමාන ස්ථාන නාම හා මෑත කාලීන ජනප්‍රවාද අනුව යමින් පමණක් ඉතිහාසය ගොඩනැගීමට හා විවිධ ප්‍රදේශවලට ඓතිහාසිකත්වයක් ලබාදීමට ඇතැම් උගතුන් ගත් උත්සාහයක් ද යන්න විමර්ශනය කිරීම යි. ඒ අනුව දීපවංශය හා මහාවංශය වැනි ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රයවල එන සිරිසඟබෝ චරිතයත් පසුකාලීන ව ලියවුණු කෘතිවල එන චරිතයත් අතර පරස්පරතා සහ කතා පුවතේ වර්ධනය විමර්ශනය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ යි. මෙම අධ්‍යයනය සම්පූර්ණයෙන් ම ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් මත පදනම් වන අතර ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය භාවිතයෙන් දත්ත රැස්කර විශ්ලේෂණය කර ඇත. මෙම පර්යේෂණයට අනුව දීපවංශය හා මහාවංශය වැනි පැරණි මූලාශ්‍රයවල මේ රජු පිළිබඳ ව සඳහන් වන තොරතුරු වලට වඩා පසුකාලීන කෘති හා ප්‍රදේශීය ජනප්‍රවාද මඟින් ඊට බොහෝ අතිශයෝක්ති සහගත සිදුවීම් එක්කර ඇති බව තහවුරු වේ. විශේෂයෙන් ම ඇතැම් ප්‍රදේශවලට සාවද්‍ය ඓතිහාසික වටිනාකමක් ලබාදීමේ අරමුණින් පසුකාලීන ව ස්ථාන නාම හා බැඳුණු ජනප්‍රවාද නිර්මාණය වී ඇති බව අනාවරණය විය. එහෙත් සිරිසඟබෝ කතා පුවත යනු හුදෙක් ඓතිහාසික සිද්ධියක් පමණක් නොවන බවත් කාලානුරූපී ව වර්ධනය වී ඇති බෞද්ධ පරමාදර්ශී ප්‍රතිරූපයක් බවත් නිගමනය කළ හැකි ය. එබැවින් හුදෙක් වර්තමාන ස්ථාන නාම සහ මෑත කාලීන ජනප්‍රවාද මත පමණක් පදනම් ව ඉතිහාසය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම ශාස්ත්‍රීය වශයෙන් ගැටලු සහගත වන බව පෙනේ.

ප්‍රමුඛ පද: සිරිසඟබෝ රජු, මහාවංශය, ජනප්‍රවාද, ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය, ප්‍රදේශීය අනන්‍යතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මහින්ද සෝමතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ප්‍රාග් බෞද්ධ ආගමික ඇදහිලි ඓතිහාසික යුගයට සිදු කළ බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (අනුරාධපුර සහ පොළොන්නරු යුග ඇසුරෙන්)

ඩබ්. ඩී. ගයානි මධුශංකා
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20406@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය ඉතිහාසයෙහි මහින්දාගමනයට පූර්ව අවධිය ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගය ලෙස හඳුනාගත හැකි අතර, එම යුගයේ ආගමික ඇදහිලි හා විශ්වාස පැවති බව මහාවංසය, දීපවංසය වැනි වංශකථා මඟින් සනාථ වේ. ඒ අනුව මෙම ආගමික ඇදහිලි හා විශ්වාස මෙරටට බුදු දහම ලැබීමෙන් පසු, බුදු දහම හා සම්බන්ධ වී අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු යන ඓතිහාසික යුගවලට සිදු කළ බලපෑම කෙබඳු වේ ද යන ගැටලුව නිරාකරණය කර ගැනීමේ මුඛ්‍ය අරමුණින්, ප්‍රාග් බෞද්ධ ආගමික ඇදහිලිවල මහින්දාගමනයේ බලපෑමෙන් ඇති වූ නව්‍ය ප්‍රවණතා අධ්‍යයනයත් අරමුණු කර ගනිමින් සිදු කළ මෙම පර්යේෂණයේ දී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත රැස් කොට, විස්තරාත්මක විධි ක්‍රමය යටතේ එම දත්ත විශ්ලේෂණය කරන ලදී. ප්‍රාග් බෞද්ධ ආගමික ඇදහිලි යනු ශ්‍රී ලංකාවට බුදු දහම ලැබීමට පෙර පැවති ආගමික ඇදහිලි වේ. එය ජෛන ආගම, බ්‍රාහ්මණ ආගම වැනි සංස්ථාපිත ආගමික ඇදහිලිවලින් හා දේව, යක්ෂ, ස්වභාවික වස්තු වන්දනය වැනි අසංස්ථාපිත ආගමික ඇදහිලිවලින් ද සමන්විත වේ. මෙරටට බුදු දහම ලැබීමත් සමඟ අනුරාධපුර යුගයේ දී එකී ප්‍රාග් බෞද්ධ ආගමික ඇදහිලි වලට බෞද්ධ බලපෑම එල්ල වූ අතර, ඇතැම් ඇදහිලි කාලානුරූපී ව එම බලපෑමෙන් මිදී ස්වාධීන ලෙස නැවත මතු වී ඇත. තවත් සමහර ඇදහිලි බෞද්ධ ආභාසය ලබමින් පරිණාමයට ලක් ව ඇත. ජෛන හා බ්‍රාහ්මණ ආගම් වරින් වර නැවත මතු වීමත්, වෘක්ෂ වන්දනය, මළවුන් පිදීම, දේව වන්දනය ආදිය බුදු සමය බද්ධ වී දේව හා අමනුෂ්‍ය කොටස් වලට පිං දීම දක්වා පරිවර්තනය වීමත් මඟින් ඒ බැව් සනාථ වේ. මීට අමතර ව, පොළොන්නරු යුගයේ හින්දු ආගමේ මතුවීම ප්‍රබල වූ අතර, ශිව දෙවියන් වන්දනා කිරීම හා ජෛන ආගමික අදහස් මතු වීම ද විශේෂයෙන් දැකිය හැකිය. මේ අනුව, අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු යුගවල ඇතැම් ප්‍රාග් බෞද්ධ ආගමික ඇදහිලි නැවත මතු වී ඇති අතර බොහොමයක් ප්‍රාග් බෞද්ධ ආගමික ඇදහිලි හා විශ්වාස බුදු දහම හෝ හින්දු දහමේ බලපෑම මත පරිණාමයට ලක් වී ඇති බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ආගමික ඇදහිලි, ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගය, අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව, මහින්දාගමනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මදුරාවල සෝභිත හිමියන්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය කෘතඥතා පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනයේ එන්. එම්. පෙරේරාගේ භූමිකාව පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්

ඩබ්ලිව්. පී. ආර්. මධුවන්ත
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20412@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ නූතන දේශපාලනයේ වාමාංශික ව්‍යාපාරය, කම්කරු අයිතිවාසිකම් දිනාගැනීම සඳහා වූ අරගලය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන සන්දර්භයේ වර්ධනය සම්බන්ධයෙන් ආචාර්ය එන්. එම්. පෙරේරා විසින් ඉටුකරන ලද කාර්යභාරය සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමිකර ගනී. විශේෂයෙන් ම මාක්ස්වාදී, රැඩිකල්වාදී අදහස් මූලික කරගත් වාමාංශික දේශපාලන ධාරාව යටතේ වාමාංශික නායකයෙකු ලෙස ශ්‍රී ලාංකික දේශපාලනයේ දිශානතිය, වෘත්තීය සමිති ව්‍යාපාර සහ පක්ෂ දේශපාලනය යනාදියට සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඔහු සිදුකර ඇත. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණු වූයේ 1930 සිට 1970 දක්වා ශ්‍රී ලංකා දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ එන්. එම්. පෙරේරාගේ දේශපාලන ප්‍රවේශය, දේශපාලන භූමිකාව, දේශපාලන දර්ශනය සහ ක්‍රියාකාරීත්වය විචාරශීලී ව අධ්‍යයනය කිරීම යි. එමෙන් ම වාමාංශික අදහස්වල වර්ධනය, කම්කරු ව්‍යාපාරයේ සංවිධානය සහ පාර්ලිමේන්තු දේශපාලනයට ඔහුගේ දායකත්වය ඉස්මතු කිරීම ද මෙහි අරමුණු අතර විය. එන්. එම්. පෙරේරාගේ දේශපාලන දර්ශනය සහ ක්‍රියාකාරීත්වය වාමාංශික ව්‍යාපාරයේ වර්ධනයට සහ සමකාලීන දේශපාලන ප්‍රවාහයට ඇති කළ බලපෑම කුමක් ද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව විය. මෙහි පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස හැන්සාඩ් වාර්තා, පාර්ලිමේන්තු විවාද වැනි ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය මෙන් ම ද්විතීයක මූලාශ්‍රයවලින් ලබාගත් දත්ත විශ්ලේෂණය කරමින් නිගමනවලට එළඹෙන ලදී. දේශපාලන බලය අත්පත් කරගැනීමේ සාම්ප්‍රදායික ප්‍රවේශයකට වඩා ජනතා අයිතිවාසිකම්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය මත පදනම් වූ දේශපාලන දර්ශනයක් ගොඩනැගීම සඳහා ඔහුගේ දායකත්වය වැදගත් වූවා සේ ම නූතන දේශපාලන සංවාදවලට ඔහුගේ දර්ශනයෙන් හා දේශපාලන ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් ලැබුණු දායකත්වය රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවට සහ පාර්ලිමේන්තුවට සිදුකළ මැදිහත්වීම්, කම්කරු ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ගෙන ගිය ව්‍යාපාර වැදගත් ය. එහි දී එන්. එම්. පෙරේරාගේ දේශපාලන ක්‍රියාකාරීත්වය ශ්‍රී ලංකාවේ වාමාංශික දේශපාලන ව්‍යාපාරය ස්ථාපිත කිරීම, කම්කරු දේශපාලනය ශක්තිමත් කිරීම, පක්ෂ සන්ධාන දේශපාලනයේ වර්ධනය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන සම්ප්‍රදාය ගොඩනැගීම සඳහා මූලික පදනමක් සපයා ඇති බව පැහැදිලි විය. තව ද විපක්ෂ නායකයෙකු හා මුදල් අමාත්‍යවරයෙකු ලෙස දේශපාලනික වශයෙන් ඔහුගේ මැදිහත්වීම ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ගමන් මඟ කෙරෙහි දීර්ඝකාලීන බලපෑමක් කළ බව හඳුනාගත හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: එන්.එම්.පෙරේරා, වාමාංශික දේශපාලනය, ලංකා සමසමාජ පක්ෂය, නායකත්වය, භූමිකාව

මෙම පර්යේෂණය සඳහා නෙළුම් ජයතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

රාගම බැසිලිකාවේ වාස්තු විද්‍යාත්මක සහ සමාජ සංස්කෘතික කාර්යභාරය පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්

එන්. ඒ. ජේ. මදුමාධවී,
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20417@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කිරීමේ දී දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ ලංකාව විවිධ ජාතීන්ගේ යටත්විජිතයක් ව පැවති බව පෙනේ. ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි යටත්විජිතවාදීන්ගේ වාණිජ අරමුණු සමඟ බැඳෙමින් පැවති අනෙක් ප්‍රධාන ම අරමුණ වූයේ ඔවුන්ගේ ආගම් මෙරට ව්‍යාප්ත කිරීම යි. යුරෝපීයයන් ඔවුන්ගේ කිතු දහම ලංකාවේ ස්ථාපිත කිරීමට දැඩි පරිශ්‍රමයක් දැරීය. මේ සඳහා ක්‍රියාත්මක මිෂනාරී ව්‍යාපාරයේ ප්‍රධාන ම උපක්‍රමයක් වූයේ මිෂනාරී න්‍යාය පත්‍රය යුරෝපීය අනන්‍යතාවට පමණක් සීමා නොවී කිතු දහම දේශීය ජනතාවට සමීප කිරීමට දේශීයන්ට වඩා හුරු පුරුදු දේශීය අනන්‍යතාවට අනුගත වන ආකාරයට ක්‍රියාත්මක කිරීම යි. රාගම බැසිලිකාවේ වාස්තු විද්‍යාව හා සමාජ සංස්කෘතික කාර්යභාරයේ යටත් විජිතවාදය, මිෂනාරී න්‍යාය පත්‍රය, දේශීයකරණය සම්මිශ්‍රණය වී ඇති ආකාරය විමර්ශනය කිරීම හා වර්තමානයේ පවා නොනැසී පවතින ආගමික හා සංස්කෘතික උරුම ස්ථානයක් ලෙස බැසිලිකාවේ පශ්චාත් යටත් විජිත වැදගත්කම අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණු විය. රාගම බැසිලිකාව මෙරට ක්‍රිස්තියානි උරුමයේ වැදගත් ස්ථානයක් හිමිකර ගත්ත ද එහි යටත්විජිත සම්භවය, වාස්තු විද්‍යාත්මක සංකේතවාදය, ප්‍රදේශීය ප්‍රජාව කෙරෙහි බලපෑම පිළිබඳ සීමිත ඓතිහාසික විමර්ශනයක් සිදු වී ඇත. පවතින අධ්‍යයන බොහොමයක් ද කොළඹ, මහනුවර ප්‍රධාන යටත්විජිත දේවස්ථාන කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත. එබැවින් මෙම පර්යේෂණය යටත්විජිත බල ව්‍යුහය, මිෂනාරී න්‍යාය පත්‍රය, දේශීය සංස්කෘතික සම්මිශ්‍රණයේ අවකාශය ලෙස රාගම බැසිලිකාවේ ක්‍රියාකාරීත්වය කුමක් ද යන ගැටලුව මත කේන්ද්‍රගත විය. ප්‍රස්තුත විෂය සඳහා ප්‍රාථමික, ද්විතීයක මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනයෙන් මෙන් ම ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණ ආදියෙන් තොරතුරු රැස් කළ අතර විස්තරාත්මක විධික්‍රමය යටතේ ඒවා විශ්ලේෂණය කරමින් දත්ත සංවිධානාත්මක අයුරින් ඉදිරිපත් කෙරුණි. එහි දී රාගම බැසිලිකාව හුදු ආගමික ගොඩනැගිල්ලක් පමණක් නොව යටත්විජිත බල ව්‍යුහය, මිෂනාරී න්‍යාය පත්‍රය හා දේශීය සංස්කෘතිය ප්‍රමුඛ කරගත් විශිෂ්ට සම්මිශ්‍රණයක සංකේතයක් ලෙස ක්‍රියා කරන බව නිගමනය කළ හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: යටත්විජිතකරණය, රාගම බැසිලිකාව, වාස්තු විද්‍යාව, සමාජ සංස්කෘතික කාර්යභාරය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුමුදු ධර්මරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාණ කැටයම් තුළින් හෙළි වන කාන්තා නිරූපණය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (අනුරාධපුර අවධිය ආශ්‍රයෙන්)

යූ.ඊ. මුණසිංහ
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20453@arts.pdn.ac.lk

පුරාණ කැටයම් කලාව ශ්‍රී ලාංකේය ශිෂ්ටාචාරයේ වඩාත් ම වැදගත් කලාත්මක හා සංස්කෘතික ප්‍රකාශනයක් ලෙස සැලකිය හැකි ය. එය හුදු සෞන්දර්යාත්මක අගයක් ඉසිලීමට පමණක් සීමා නොවී, අතීත සමාජ, ආර්ථික, ආගමික හා සංස්කෘතික ලක්ෂණ දෘශ්‍යමාන කරන සජීවී මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. අනුරාධපුර යුගයට අයත් කැටයම් අතර ස්ත්‍රී නිරූපණ සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමිකර ගන්නා අතර, ඒවා මඟින් එදා පැවති සමාජ වටිනාකම් හා ආගමික සංකල්ප පිළිබිඹු වේ. දේවතා, යක්ෂ, නාග, උපස්ථායිකා සහ අර්ධ දිව්‍ය චරිත ආදී විවිධ සන්දර්භ ඔස්සේ කාන්තා රූප නිරූපණය කර තිබුණ ද, ඒ පිළිබඳ කෙරෙන සෘජු ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයන සාපේක්ෂ ව සීමිත ව පවතී. මෙම පර්යේෂණය මඟින් මිහින්තලය, රුවන්වැලි සෑය, අභයගිරිය, ජේතවනාරාමය සහ ඉසුරුමුණිය යන ඓතිහාසික ස්ථාන කේන්ද්‍ර කරගනිමින්, එහි නිරූපිත කාන්තා ස්වරූප විශ්ලේෂණය කෙරෙයි. විශේෂයෙන් ම, එම රූපවල දක්නට ලැබෙන ඇඳුම් පැළඳුම්, ආභරණ, කේශ විලාසිතා සහ ශාරීරික ලක්ෂණ පිළිබඳ ව විමර්ශනය කිරීම මඟින් පුරාණ ශ්‍රී ලාංකේය සමාජයේ කාන්තාවගේ සමාජ තත්ත්වය, ඔවුන් ඉටුකළ භූමිකා සහ ඔවුන් සතු සංකේතාත්මක වැදගත්කම හඳුනා ගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. පුරාණ ලක්දිව කාන්තාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ දී, අනුරාධපුර යුගයේ හමු වන ස්ත්‍රී කැටයම් කෙතරම් දුරට මූලාශ්‍රය ලෙස උපකාරී වන්නේ ද යන්න මෙම පර්යේෂණ ගැටලුව මඟින් විමසනු ලැබේ. පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කළ අතර, ඒ යටතේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය, පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂි, ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ සහ ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයන් සමඟ පැවති සම්මුඛ සාකච්ඡා දත්ත රැස්කිරීම සඳහා භාවිත කරන ලදී. සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයවල සීමිත ව සඳහන් කරුණු සනාථ කිරීමේ දී, කැටයම් කලාවේ පවතින ඓතිහාසික වටිනාකම සහ විශ්වසනීයත්වය මෙම අධ්‍යයනය මඟින් මනාව තහවුරු කරයි. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව, අනුරාධපුර යුගයේ කැටයම්වලින් නිරූපිත කාන්තා රූප අතීත ශ්‍රී ලාංකේය සමාජයේ කාන්තාවන්ගේ සෞන්දර්යාත්මක, ආගමික, සමාජීය හා සංස්කෘතික භූමිකා පිළිබිඹු කරන ජීවමාන ඓතිහාසික සාක්ෂි ලෙස නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: පුරාණ ශ්‍රී ලංකාව, අනුරාධපුර යුගය, කැටයම් කලාව, කාන්තා නිරූපණ, සංස්කෘතික උරුමය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සහන් මහේෂ්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී සංඛපාල පුරාණ රජමහා විහාරයේ ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත්කම පිළිබඳ විමර්ශනයක්

බී.එස්.ටී. පෙරේරා
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20497@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ සබරගමු පළාතේ රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ අටකලන් කෝරළයට අයත් තඹගමු පත්තුවේ පල්ලෙබැද්ද ග්‍රාමයේ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පිහිටා ඇති ශ්‍රී සංඛපාල පුරාණ රජමහා විහාරය වනාහි මෙරට බෞද්ධ ඉතිහාසය සහ සංස්කෘතික උරුමය නිරූපණය කරන සුවිශේෂී ඓතිහාසික බෞද්ධ සිද්ධස්ථානයකි. තව ද මෙම විහාරස්ථානය අනුරාධපුර යුගයේ සිට මහනුවර යුගය දක්වා දීර්ඝ ඓතිහාසික විකාශනයකට උරුමකම් කියන පූජනීය මෙන් ම පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථානයකි. එහෙයින් මෙම පර්යේෂණයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ආගමික, සංස්කෘතික හා පුරාවිද්‍යාත්මක උරුම පිළිබඳ ශාස්ත්‍රීය අවබෝධය ගැඹුරු කිරීම සඳහා ශ්‍රී සංඛපාල පුරාණ රජමහා විහාරයේ ඓතිහාසිකත්වය කවරේද යන්න විමසීම පර්යේෂණ ගැටලුව විය. සෙල්ලිපි, ගුහා ලෙන්, අනෙකුත් පුරාවිද්‍යාත්මක නටඹුන් හා සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් ශ්‍රී සංඛපාල පූරාණ රජමහා විහාරයේ ඓතිහාසික ආරම්භය, සංවර්ධනය සහ වැදගත්කම විමර්ශනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. මේ සඳහා ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, සෘජු නිරීක්ෂණ වැනි ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය මෙන් ම පුස්තකාල පරිශීලනය, පුරාවිද්‍යාත්මක වාර්තා, පොත්පත්, විද්වත් ලිපි වැනි ද්විතීයක මූලාශ්‍රය ද උපයෝගී කරගනු ලැබීය. එනම් ශ්‍රී සංඛපාල පුරාණ රජමහා විහාරයේ ඓතිහාසිකත්වය විමර්ශනය කිරීම සඳහා යොදාගත් පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණ ඒකාබද්ධ කරන බහුවිධ ප්‍රවේශයක් විය. පර්යේෂණයේ දී හඳුනාගත් පරිදි දුටුගැමුණු රජුගේ දසමහා යෝධයන්ගෙන් කෙනෙකු වූ ඵුස්සදේව යෝධයා මෙම විහාරස්ථානයේ ආරම්භක පසුබිම හා සම්බන්ධ බව තහවුරු විය. තව ද මෙම විහාරස්ථානයට අයත් අනුරාධපුර මුල් යුගයට අයත් පූර්ව බ්‍රාහ්මී ලෙන් ලිපි මඟින් එම කරුණ තවදුරටත් තහවුරු කෙරේ. ක්‍රමයෙන් සංවර්ධනය වූ මෙම විහාරය පරසතුරු ආක්‍රමණ, රටේ අභ්‍යන්තර කෝලාහල සහ ස්වභාවික විෂම බලපෑම් හේතු කොටගෙන අභාවයට ගිය ද නැවත මහනුවර රාජධානි සමයේ දී රාජාධිරාජසිංහ රජුගේ රාජකීය අනුග්‍රහය යටතේ කරතොට ධම්මාරාම හිමියන්ගේ මැදිහත්වීමෙන් නව පුනර්ජීවනයක් ලබා ඇත. මහනුවර යුගයට අයත් සිතුවම් හා මූර්ති කලා ලක්ෂණ විහාරස්ථානයේ කලාත්මක හා සංස්කෘතික වැදගත්කම තවදුරටත් මතු කරයි. මෙම පර්යේෂණය මඟින් ශ්‍රී සංඛපාල පුරාණ රජමහා විහාරය යනු හුදෙක් ප්‍රදේශීය වටිනාකමකින් යුත් සිද්ධස්ථානයක් පමණක් නොව ලක්දිව බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරයේ සහ දේශපාලන ඉතිහාසයේ හැරවුම් ලක්ෂ්‍යයක් නිරූපණය කරන ජාතික උරුමයක් බව තහවුරු කරයි. මෙමඟින් අනාවරණය කරගත් කරුණු විහාරස්ථානයේ සංරක්ෂණ ක්‍රියාවලියට මෙන් ම ඉදිරි ඓතිහාසික හා පුරාවිද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සඳහා මනා මඟ පෙන්වීමක් සපයනු ඇත.

ප්‍රමුඛ පද: ශ්‍රී සංඛපාල පුරාණ රජමහා විහාරය, සෙල්ලිපි, ඵුස්සදේව යෝධයා, මහනුවර යුගය, කරතොට ධම්මාරාම හිමි

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මධුරාවල සෝභිත හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පශ්චාත් යටත්විජිත ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන සන්දර්භය කෙරෙහි ඩඩ්ලි සේනානායකගේ භූමිකාව පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්

ඒ. එස්. ශක්ති ප්‍රබෝධ
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20515@arts.pdn.ac.lk

1948 වසරේ දී බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යවාදයෙන් නිදහස ලැබීමෙන් පසු ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දුන් ප්‍රධාන ම අභියෝගය වූයේ ස්ථාවර පශ්චාත් යටත්විජිත රාජ්‍යයක් සහ දේශපාලන සංස්කෘතියක් ගොඩනැගීම යි. මෙම තීරණාත්මක සමයේ සිව් වතාවක් අග්‍රාමාත්‍ය ධුරය හෙබ වූ ඩඩ්ලි සේනානායකගේ භූමිකාව ලංකා දේශපාලන ඉතිහාසයේ සුවිශේෂී සංධිස්ථානයක් සනිටුහන් කරයි. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් ඔහුගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන අනන්‍යතාව සහ එමඟින් මෙරට දේශපාලන පරිවර්තනය කෙරෙහි ඇති කළ බලපෑම ඓතිහාසික ප්‍රවේශයකින් යුතු ව විග්‍රහ කෙරේ. ඩඩ්ලි සේනානායකගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී නායකත්වය සහ දේශපාලන අනන්‍යතාව පශ්චාත් යටත්විජිත ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන පරිවර්තන කෙරෙහි බලපෑවේ කෙසේද යන පර්යේෂණ ගැටලුව පාදක කර ගනිමින් පර්යේෂණය සිදු කරන ලදී. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභිකයකු ව සිටිය දීත් අග්‍රාමාත්‍ය ධුරය හොබවනු ලැබූ කාලයේ දීත් ඩඩ්ලි සේනානායක සිදු කළ කෘෂිකාර්මික හා වාරිමාර්ග ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනය කිරීම, වාර්ගික හා ආගමික නොසන්සුන්තා කළමනාකරණයේ දී සිදු කළ මැදිහත්වීම සහ ලංකාවේ පසුකාලීන දේශපාලනය කෙරෙහි සේනානායකගේ බලපෑම අධ්‍යයනය කිරීම අරමුණු විය. මෙහි දී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ පශ්චාත් යටත්විජිත ලංකාවේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනයට බඳුන් කරන ලදී. ඔහු ඇති කළ මෙම දේශපාලන පරිවර්තනය, පශ්චාත් යටත්විජිත ලංකාවේ රාජ්‍ය නිර්මාණ ක්‍රියාවලිය හැඩගැස්වීමේ දී තීරණාත්මක බලපෑමක් කළ බව මෙම පර්යේෂණය ඔස්සේ නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: ශ්‍රී ලංකාව, පශ්චාත් යටත්විජිත, ඩඩ්ලි සේනානායක, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී නායකත්වය, දේශපාලන අනන්‍යතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නෙලුම් ජයතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

බ්‍රිතාන්‍ය පාලන අවධියේ වතු අධිකාරීත්වය පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක් (නිලධාරීන්, පාලන විධික්‍රම හා කම්කරුවන්ගේ ක්‍රියාකාරිත්වය ඇසුරෙන්)

ඩී.එම්.පී. රණසිංහ
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20555@arts.pdn.ac.lk

බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිත පාලන අවධිය යනු ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික, සමාජ, දේශපාලන සහ සංස්කෘතික පරිවර්තන සිදු වූ තීරණාත්මක අවධියකි. ඔවුන් ලංකාවේ ආරම්භ කළ වතු වගාව යටත්විජිත පාලකයන්ගේ ආර්ථික අරමුණු ඉටු කරගැනීමේ ප්‍රධාන ම මාර්ගය බවට පත්කර ගන්නා ලදී. එහි දී දේශීයයන් වතු ශ්‍රමයට යොමු කරගැනීමට තිබූ අපහසුතාව නිසා බ්‍රිතාන්‍ය වැවිලිකරුන් විසින් දකුණු ඉන්දියානු ශ්‍රමිකයන් ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන්වා ගත් අතර වතු ආර්ථිකයේ සාර්ථකත්වය රඳා පැවතියේ එම ප්‍රජාවේ ක්‍රියාකාරීත්වය මත ය. වතු ආර්ථිකයේ වර්ධනයත් සමඟ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ සාර්ථකත්වය සඳහා වතු කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් පාලන ව්‍යුහයක් බිහි කළ අතර එහි කේන්ද්‍රය වූයේ යුරෝපීය වැවිලිකරුවන් ය. ඔවුන් විසින් වතුවල මූල්‍යමය හා උපාය මාර්ගික ඉලක්ක තීරණය කළ අතර වතු අභ්‍යන්තරයේ කාර්යක්ෂමතාව සහ ක්ෂේත්‍ර කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා වතු අධිකාරීවරයාගේ සිට වතු කම්කරුවා දක්වා පරිපාලන ධුරාවලියක් නිර්මාණය කරගනු ලැබී ය. එබැවින් මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණු වූයේ වතු අධිකාරීත්වයේ නිලධාරී යාන්ත්‍රණය පිළිබඳ ව හා වතු අධිකාරීත්වයේ නෛතික බලය පිළිබඳ ව ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක යෙදීම යි. මෙහි ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ වතු පාලනාධිකාරිය සහ යටත්විජිත රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය අතර පැවති අන්තර් සම්බන්ධතාව වතු කම්කරු ප්‍රජාවගේ දෛනික ජීවිතය කෙරෙහි සිදුකර ඇති බලපෑම කුමක්ද යන්න යොදා ගන්නා ලදි. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය පරිශීලනය කරමින් වතු වගාවේ ආරම්භය සහ එහි ඓතිහාසික පසුබිම පිළිබඳ වත් වතු අධිකාරවරයාගේ සිට වතු කම්කරුවා දක්වා විහිදුණු බල ධුරාවලිය පිළිබඳ වත් රාජ්‍යය සහ වතු නිලධාරීන් අතර සබඳතාව පිළිබඳ වත් වතු අධිකාරී පාලන ක්‍රම කම්කරුවා කෙරෙහි බලපෑ ආකාරය පිළිබඳ වත් අධ්‍යයනය කරන ලදි. එහි දී මෙම පර්යේෂණය මඟින් බ්‍රිතාන්‍යයන් ඇති කළ ලංකාවේ වතු පරිපාලන ව්‍යුහය යනු පොදුගලික කළමනාකරණයක් නොව රාජ්‍ය අනුග්‍රහය, නීතිය, දැඩි ධුරාවලිගත නිලධාරී බලය සහ ණය උගුල් වැනි උපක්‍රමශීලී මෙවලම් එකිනෙක බද්ධ කරමින් වතු කම්කරු ප්‍රජාව වතු පරිශ්‍රයේ රඳවා තබාගත් පාලන ව්‍යුහයක් බව හඳුනාගත හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: බ්‍රිතාන්‍ය සමය, වතු ආර්ථිකය, අධිකාරීත්වය, බල ධුරාවලිය, කම්කරු ප්‍රජාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නෙළුම් ජයතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

වයඹ පළාතේ අම්බලම් පිළිබඳව ඓතිහාසික පර්යේෂණයක්

ආර්.එම්.එස්. රනෙහිපුර
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20561@arts.pdn.ac.lk

පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ ගමනාගමනයේ දී බහුල ලෙස භාවිත කළ අම්බලම, වර්තමානයේ පුරාවිද්‍යාත්මක ස්මාරකයක් බවට පත් වී තිබේ. "උත්තර ශාලා" , "අම්බර" , "ඉසිඹුහල්" , "මාවත් මඩු", "Traveller's Rest" , "Way Side Inn" ආදී විවිධ නම්වලින් මූලාශ්‍රයවල ව්‍යවහාර වන අම්බලම, සමකාලීන සමාජයේ විශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කළ ස්ථානයකි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ වයඹ පළාතේ කුරුණෑගල සහ පුත්තලම දිස්ත්‍රික්ක කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් එහි පවතින අම්බලම්වල ඓතිහාසික පසුබිම, වාස්තු විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ සහ අතීත කාර්යභාරය විමර්ශනය කිරීම යි. මෙහි දී "අතීත අම්බලම බහුකාර්ය මධ්‍යස්ථානයක් ද" යන පර්යේෂණ ගැටලුව ඔස්සේ පුරාණ ශ්‍රී ලාංකේය ග්‍රාමීය සමාජ ව්‍යුහයේ අම්බලම වැදගත් සමාජ ආයතනයක් ලෙස ක්‍රියා කළ ආකාරය පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කෙරේ. වර්තමානය වන විට ප්‍රායෝගික උපයෝගීතාවක් නොමැති වීම හේතුවෙන් අම්බලම යන අංගය අභාවයට ගිය ද ඒවායේ වත්මන් කාර්යභාරයේ වෙනස්වීම් විමසීමත් මෙහි සෙසු අරමුණු වේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය ඇසුරින් දත්ත රැස්කර ඇත. අම්බලම පිළිබඳ සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය සාපේක්ෂ ව අල්ප වුව ද, ඒවා ආශ්‍රයෙන් හමු වන පුරාවිද්‍යාත්මක ගෘහනිර්මාණ මූලාශ්‍රය ද, ප්‍රදේශවාසීන් සමඟ සිදුකළ සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ලබාගත් වාචික දත්ත ද අධ්‍යයනය සඳහා බෙහෙවින් පිටිවහල් විය. පර්යේෂණයේ සොයා ගැනීම් අනුව පැහැදිලි වන්නේ අම්බලම යනු හුදෙක් නවාතැනක් පමණක් නොව එය ග්‍රාමීය මට්ටමෙන් සමාජ සාකච්ඡා පැවැත් වූ ආගමික වත් පිළිවෙත් ඉටු කළ, ප්‍රදේශීය වෙළෙඳාම, අධිකරණ හා පාලන තීන්දු තීරණ ගත් මෙන් ම වැදගත් ජන සන්නිවේදන කාර්ය රැසක් ඉටුකළ සැබෑ බහුකාර්ය මධ්‍යස්ථානයක් වූ බව යි. එහෙත් වර්තමාන තාක්ෂණික දියුණුව සහ පුරාවිද්‍යා බලධාරීන්ගේ අවධානය නිසි ලෙස නොලැබීම හේතුවෙන් වයඹ පළාතේ අම්බලම් බහුතරයක් විනාශ වෙමින් පවතී. එබැවින් මෙම සුවිශේෂී අංගය මතු පරපුර උදෙසා සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක පදනමකින් යුතු ප්‍රායෝගික සංරක්ෂණ යෝජනාවලියක අවශ්‍යතාව මෙම ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයෙන් අවධාරණය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රයක්, වයඹ පළාත, අම්බලම්, බහුකාර්ය මධ්‍යස්ථාන, ඓතිහාසික පසුබිම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා රෝහිත දසනායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ඇළ මාර්ග හා බැඳුණු මෙරට වාරි තාක්ෂණය පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්. (අනුරාධපුරයෙහි සහ පොළොන්නරුවෙහි තෝරා ගත් ඇළ මාර්ග හතරක් ආශ්‍රයෙන් - යෝධ ඇළ, ඇළහැර ඇළ, මිණිපේ ඇළ, අංගමැඩිල්ල ඇළ)

ආර්.එල්.කේ.එම්.රත්නායක
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20580@arts.pdn.ac.lk

පුරාතන ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි තාක්ෂණය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී, වියළි කලාපීය වාරි ඇළ මාර්ග පද්ධතියේ පවතින තාක්ෂණික ප්‍රවීණතාව සුවිශේෂී වේ. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණු වූයේ, ඇළ මාර්ග ආශ්‍රිත වාරි තාක්ෂණික ක්‍රමවේදවල පවතින සංකීර්ණත්වය විමර්ශනය කිරීමත්, මෙතෙක් අවධානයට ලක් නොවූ තාක්ෂණික අගය හෙළිදරව් කිරීමත් ය. ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි තාක්ෂණය අධ්‍යයනය කිරීමේ දී අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු යුගවලට අයත් ඇළ මාර්ග කොතෙක් දුරට මූලාශ්‍රය ලෙස උපකාරී වන්නේ ද යන්න මෙම පර්යේෂණ ගැටලුව මඟින් විමසනු ලැබේ. අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය අනුගමනය කළ අතර, ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය පරිශීලනය, ක්ෂේත්‍ර ගවේෂණ සහ ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයන් සමඟ පැවැත්වූ සම්මුඛ සාකච්ඡා දත්ත රැස්කිරීම සඳහා භාවිත කරන ලදී. පර්යේෂණ සොයාගැනීම්වලට අනුව, පැරණි වාරි ඉංජිනේරුවන් ඇළ මාර්ගවල නැග්ම, බැස්ම, ගමන් මඟ, ජල ප්‍රවාහ වේගය, ගැඹුර, බෑවුම් ප්‍රතිශතය සහ දිශානතිය වැනි තාක්ෂණික සාධක මැනවින් කළමනාකරණය කර ඇත. යෝධ ඇළ, ඇළහැර ඇළ, අංගමැඩිල්ල ඇළ සහ මිණිපේ ඇළ වැනි ප්‍රධාන ඇළ මාර්ග කේන්ද්‍ර කරගනිමින් සිදු කළ මෙම අධ්‍යයනය මඟින්, ඓතිහාසික වාරි ශිෂ්ටාචාරයේ ඇළ මාර්ගවල දායකත්වය, අන්තර් නිම්න ජල සම්පාදනය සහ අමුණු භාවිතය පිළිබඳ ව පුළුල් ලෙස විමර්ශනය කෙරේ. වියළි කලාපීය භූ විෂමතාව, දේශගුණික තත්ත්ව සහ ජල කළමනාකරණ මූලධර්ම මැනවින් සංකලනය කරමින් මෙම නිර්මාණ සිදු කර ඇති බව තහවුරු වේ. වියළි කලාපීය වැව් පද්ධතියේ තිරසාරභාව සඳහා මෙම ඇළ මාර්ග ජාලය අපූර්ව ජෛව හා තාක්ෂණික ක්‍රමවේද භාවිත කරමින් නිර්මාණය කර ඇත. අවසාන වශයෙන්, මෙම ඇළ මාර්ග ජාලය හුදු ජල ප්‍රවාහන මාධ්‍යයක් පමණක් නොව, ඉහළ වාරි ඉංජිනේරු තාක්ෂණයක් පෙන්නුම් කරන විශිෂ්ට නිර්මාණයක් බවත්, වර්තමාන ජල අර්බුදයට විසඳුම් සෙවීමේ දී මෙම පුරාතන වාරි සංකල්ප සක්‍රීය ව උපයෝගී කරගත හැකි බවත් මෙම පර්යේෂණය මඟින් නිගමනය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: වාරි තාක්ෂණය, ඇළ මාර්ග, වියළි කලාපය, ජල කළමනාකරණය, වාරි ඉංජිනේරු ශිල්පය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සහන් මහේෂ්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මහනුවර යුගයේ සූපවේදය පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක් (ඉවුම් පිහුම්, ශිල්පීය ක්‍රම, අමුද්‍රව්‍ය සහ ආහාර චාරිත්‍ර)

ආර්.එම්.එන්.එල් රත්නායක
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20584@arts.pdn.ac.lk

උඩරට රාජධානි සමය හෙවත් මහනුවර යුගය ලාංකේය ඉතිහාසයේ සුවිශේෂී කාල පරිච්ඡේදයක් වන අතර ඒ නිසා ම මෙම යුගයේ සුවිශේෂී භූගෝලීය පිහිටීම, දේශපාලනික ස්වාධීනත්වය සහ බාහිර යටත්විජිත බලපෑම් හමුවේ සාපේක්ෂ ව හුදකලාව පැවතීම හේතුවෙන් කැපී පෙනෙන සමාජ, සංස්කෘතික ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරයි. මේ අතර උඩරට සමාජයේ ආහාරපාන රටාවට ද හිමිවන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. ආහාර යනු හුදෙක් මිනිසාගේ මූලික අවශ්‍යතාවක් පමණක් නොව, එය යම් නිශ්චිත යුගයක සංස්කෘතික අනන්‍යතාව, සමාජ ව්‍යුහය, ආර්ථික තත්ත්ව සහ ආගමික විශ්වාස නිරූපණය කරන ප්‍රධාන ඓතිහාසික මූලාශ්‍රයකි. මහනුවර යුගයේ දේශපාලන සහ සමාජ ඉතිහාසය පිළිබඳ ව පුළුල් ලෙස පර්යේෂණ සිදු ව තිබුණ ද ඒ සඳහා සූප ශාස්ත්‍රය භාවිත කර ඇත්තේ ඉතාමත් අවම වශයෙනි. මෙම පර්යේෂණය මඟින් මහනුවර යුගයේ සමාජ සංවිධානය, දේශපාලනය, සංස්කෘතිය සහ ආගමික කටයුතු පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රධාන මූලාශ්‍රයක් ලෙස සූපවේදය යොදා ගනිමින් මහනුවර යුගයේ භාවිත වූ ප්‍රධාන ඉවුම්, පිහුම් ශිල්පීය ක්‍රම හඳුනා ගැනීම, විවිධ සමාජ කණ්ඩායම් විසින් පරිභෝජනය කරන ලද පොදු අමුද්‍රව්‍ය සහ ආහාර ද්‍රව්‍ය විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු කරයි. ආහාර ආශ්‍රිත චාරිත්‍ර චාරිත්‍ර සහ ඒවායේ සංස්කෘතික හා ආගමික වැදගත්කම් පරීක්ෂා කරමින් ඉවුම්, පිහුම් පිළිවෙත්වලින් මහනුවර යුගයේ පුළුල් සමාජ, දේශපාලනික සහ ආර්ථික සන්දර්භය පිළිබිඹු වන ආකාරය මෙම පර්යේෂණය මඟින් ඇගයීමට ලක්විය. පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය, ද්විතීයක මූලාශ්‍රය පරිශීලනය, සම්මුඛ සාකච්ඡා ඇසුරින් දත්ත රැස්කිරීම, විශ්ලේෂණාත්මක ඇගයීම් මඟින් නිගමනවලට එළඹීමේ ඓතිහාසික පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරනු ලැබිණි. මේ අනුව සූපවේදය යනු හුදෙක් මුළුතැන්ගෙට පමණක් සීමා වූ කාර්යයක් පමණක් නොව මහනුවර යුගයේ දෛනික ජීවිතය, සමාජ ධුරාවලිය, ආර්ථික හුවමාරු රටා සහ සංස්කෘතික අන්තර් ක්‍රියා පිළිබඳ ව වටිනා අවබෝධයක් ලබාදෙන මෙම යුගයේ ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කළ හැකි ප්‍රධාන ම මෙන් ම ඓතිහාසික මූලාශ්‍රයක් බව නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: මහනුවර යුගය, සූපවේදය, ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය, ආහාර චාරිත්‍ර, සංස්කෘතික අනන්‍යතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුමුදු ධර්මරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

යටත්විජිත ශ්‍රී ලංකාවේ තැපැල් සේවයේ ආරම්භය සහ විකාශය පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්

ආර්. එම්. පී. පී. පී. රත්නායක
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
a20585@arts.pdn.ac.lk

මානව සම්භවයේ ආරම්භයේ සිට ම විවිධ ක්‍රම මාර්ගයෙන් සන්නිවේදනය සිදු වී ඇත. අතීතයේ සිට ම සමූහයා අතර සන්නිවේදනය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ද විවිධ ක්‍රම භාවිත කර තිබේ. ලිපි මාර්ගයෙන් අදහස් හුවමාරු කරගැනීම සන්නිවේදනයේ සංවර්ධිත අවස්ථාවක් වන අතර යුරෝපා රටවල තැපැල් සේවාව ඒ සඳහා ආරම්භ කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ තැපැල් සේවය පණිවිඩ හුවමාරු ක්‍රමයක් ලෙස මුලින් ම ලන්දේසීන් විසින් ආරම්භ කර ඇති අතර එම සේවාව නිල රාජ්‍ය පාලන කටයුතුවලට පමණක් සීමා විය. පසුව බ්‍රිතාන්‍යයන් ලංකාව අත්පත් කරගැනීමෙන් අනතුරු ව තැපැල් සේවය විධිමත් කිරීමට පියවර ගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයෙන් තැපැල් සේවයේ ආරම්භය හා විකාශය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කරන ලදී. තැපැල් සේවය ආරම්භයට සහ වර්ධනයට බලපෑ අභ්‍යන්තර හා බාහිර සාධක හඳුනා ගැනීම හා බ්‍රිතාන්‍යය යුගයේ තැපැල් සේවාව ලංකාවේ සමාජ මතවාද ව්‍යාප්තියට සිදු කළ බලපෑම අධ්‍යයනය මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණු විය. බ්‍රිතාන්‍ය පාලන කාලයේ ශ්‍රී ලංකාවේ තැපැල් සේවාව වර්ධනය වීම ලංකා සමාජයේ මතවාද ව්‍යාප්තියට බලපෑවේ කෙසේ ද යන්න මූලික පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස ගැනුණු අතර ම, ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයට අයත් ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනයට බඳුන් කරන ලදී. මූලාශ්‍රයවලින් ලද තොරතුරු ඇසුරින් ලංකාවේ තැපැල් සේවාවේ ආරම්භය, තැපැල් සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ සංවිධාන ව්‍යුහය හා එහි වර්ධනය මෙන් ම සමකාලීන ලංකා සමාජයේ වූ මතවාද සමාජගත වීම සඳහා තැපැල් සේවයෙන් සිදු වූ දායකත්වය යන අංශ අධ්‍යයනය කළ අතර එහි දී බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයේ ස්ථාපිත කළ තැපැල් සේවය, හුදෙක් රාජ්‍ය පරිපාලන මෙවලමක් පමණක් නොව විවිධ මතවාද ජාලගත කිරීමේ ප්‍රධාන ම සන්නිවේදන මාධ්‍ය ලෙස හඳුනාගන්නා ලදී. එමෙන් ම තැපැල් සේවය බ්‍රිතාන්‍යයන්ගේ අවශ්‍යතා අරමුණු කරගෙන ස්ථාපිත කළ ද ලාංකිකයන් ද තැපැල් සේවය දේශීය අනන්‍යතා, ආගමික දෘෂ්ටිවාද සහ නිදහස්කාමී ජාතිකවාදී මතවාද ව්‍යාප්ත කිරීමේ මෙවලමක් ලෙස භාවිත කර තිබෙන බව පැහැදිලි විය.

ප්‍රමුඛ පද: ශ්‍රී ලංකාව, බ්‍රිතාන්‍යය පාලනය, තැපැල් සේවය, සන්නිවේදනය, මතවාද ව්‍යාප්තිය.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නෙළුම් ජයතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමිග

නායක්කර් පාලන සමයෙහි දී ප්‍රදානය කළ සන්නස් මඟින් හෙළිවන සමකාලීන ඉඩම් භුක්ති ක්‍රමය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

බද්දේගම චින්තක හිමි
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20600@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ අවසාන ස්වදේශීය රාජධානිය වූ මහනුවර රාජ්‍යයේ පාලකයින් වශයෙන් දකුණු ඉන්දියානු නායක්කර් වංශිකයන් බලයට පත්වීමෙන් පසු ව එහි දේශපාලනික, සමාජයීය මෙන් ම ආර්ථික ක්ෂේත්‍රවල සැලකිය යුතු වෙනස්කම් රැසක් සිදු විය. මෙකී පරිවර්තන මධ්‍යයේ සාම්ප්‍රදායික ඉඩම් භුක්ති ක්‍රමය නායක්කර් පාලකයන්ගේ අවශ්‍යතා අනුව හැඩගැසුණේ කෙසේ ද යන්න සහ එකල පැවති ඉඩම් පරිපාලන නීතිරීති මොනවාද යන්න පිළිබඳ මෙම අධ්‍යයනයෙහි දී විමසා බැලීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මහනුවර රාජධානියේ පැවති සියලු ඉඩකඩම්වල නාමික අයිතිකරුවා වූයේ රජු ය. හිමිකරුවා ලෙස රජු විසින් විවිධ පුද්ගලයන් හා ආයතන වෙත ඉඩම් ප්‍රදානය කිරීම සඳහා භාවිත කරන ලද නිල සහ ප්‍රධාන ම ලේඛන මාධ්‍යය වූයේ සන්නස් ප්‍රදානය යි. තඹ පත්‍ර, රිදී පත්‍ර හෝ පුස්කොළ මත ලියැවුණු මෙම සන්නස් මඟින් එකල පැවති ඉඩම් භුක්ති ක්‍රමයේ විවිධ ස්වරූප මැනවින් නිරූපණය වේ. නායක්කර් රජවරුන් දේශීය බෞද්ධ ජනතාවගේ සහ මහා සංඝරත්නයේ විශ්වාසය දිනාගැනීම සඳහා විහාරාරාම වෙත විශාල වශයෙන් ඉඩම් පූජා කළ බවත් එමඟින් ආගමික ඉඩම් භුක්තිය තවදුරටත් ශක්තිමත් වූ බවත් සන්නස් මඟින් නිසැක ව ම සනාථ වේ. එසේ ම රාජ්‍ය සේවය වෙනුවෙන් නිලධාරීන්ට තාවකාලික ව පවරන ලද 'නින්දගම්', 'බණ්ඩාරගම්' මෙන් ම රජුට සුවිශේෂී සේවා සැපයූ පුද්ගලයන්ට ප්‍රදානය කළ 'පරවේණි ඉඩම්' පිළිබඳ ව ද සන්නස් පත්‍රිකාවල සඳහන් නීතිමය කොන්දේසි රැසක් හඳුනාගත හැකිය. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය වශයෙන් නායක්කර් සමයට අයත් වන සන්නස්, රාජකීය ලේඛන සහ එකල ලියැවුණු වෙනත් ලිපි ලේඛන භාවිත කළ අතර ද්විතීයක මූලාශ්‍රය ලෙස මහනුවර යුගයේ ආර්ථික ඉතිහාසය පිළිබඳ ලියැවුණු ග්‍රන්ථ සහ පර්යේෂණ පත්‍රිකා උපයෝගී කර ගෙන ඇත. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ සිදුකළ මෙම අධ්‍යයනයේ අවසාන නිගමනය වන්නේ නායක්කර් සමයේ නිකුත් කළ සන්නස් යනු හුදෙක් ඉඩම් අයිතිය තහවුරු කළ ඔප්පු විශේෂයක් පමණක් නොව මහනුවර යුගයේ පැවති වැඩවසම් සමාජ හා ආර්ථික රටාව, කුල ක්‍රමය, රාජ්‍ය පරිපාලනය සහ නීතිමය පසුබිම වටහා ගැනීමට ඇති ඉතාමත් විශ්වසනීය සහ සජීවී ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය විශේෂයක් වන බව යි.

ප්‍රමුඛ පද: නායක්කර් සමය, මහනුවර රාජධානිය, සන්නස්, ඉඩම් භුක්තිය, විහාරගම්, රාජකාරි ක්‍රමය.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මහින්ද සෝමතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

යාපනය අර්ධද්වීපයේ බෞද්ධ උරුමය පිළිබඳ පුරාවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

පිනිදියගේ ඉසුරු ජගත් කුමාර
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20605@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය යාපනය අර්ධද්වීපයේ බෞද්ධ උරුමය පිළිබඳ ඓතිහාසික, පුරාවිද්‍යාත්මක හා ශිලාලේඛනමය සාක්ෂි විමර්ශනය කිරීම අරමුණු කරගත් ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයකි. මෙම පර්යේෂණයේ පර්යේෂණ ගැටලුව වන්නේ යාපනය අර්ධද්වීපයේ බෞද්ධ උරුමය පිළිබඳ පවතින විවිධ මතවාද සහ මතභේද හමුවේ එම උරුමයේ ඓතිහාසික පැවැත්ම තහවුරු කරන විධිමත් හා විද්‍යාත්මක සාක්ෂි සංග්‍රහ කර විශ්ලේෂණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව යි. ඒ අනුව යාපනය අර්ධද්වීපයේ බෞද්ධ උරුමයට අදාළ පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන, ශිලාලේඛන, ඓතිහාසික වාර්තා සහ සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය ඇසුරින් එහි බෞද්ධ උරුමයේ ස්වභාවය හා වැදගත්කම විග්‍රහ කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශය භාවිත කර ඇති අතර මහාවංසය, දීපවංසය, ශිලාලේඛන, පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තු වාර්තා, ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ, පර්යේෂණ ලිපි සහ අනෙකුත් ද්විතීයක මූලාශ්‍රයවලින් දත්ත රැස්කර විස්තරාත්මක හා විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රමවේද ඔස්සේ අධ්‍යයනය සිදු කර ඇත. පර්යේෂණයේ දී දඹකොළපටුන, නාගදීපය, කඳුරුගොඩ විහාරය, වල්ලිපුරම් ඇතුළු බෞද්ධ පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන මෙන් ම වල්ලිපුරම් රන් සන්නස සහ අනෙකුත් ශිලාලේඛන මඟින් යාපනය ප්‍රදේශයේ බෞද්ධ සංස්කෘතියේ පැවැත්ම සනාථ වන ආකාරය විමර්ශනය කර ඇත. එසේ ම පුරාණ වරාය, ස්ථාන නාම, ජාත්‍යන්තර වෙළඳ සබඳතා සහ පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂි අතර පවත්නා අන්තර් සම්බන්ධතාව ද විග්‍රහ කරමින් යාපනය අර්ධද්වීපයේ බෞද්ධ උරුමයේ ඓතිහාසික පදනම පැහැදිලි කර ඇත. පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵල අනුව යාපනය අර්ධද්වීපය ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධ ඉතිහාසය හා සංස්කෘතික උරුමය සම්බන්ධයෙන් සුවිශේෂී වැදගත්කමක් දරන ප්‍රදේශයක් වන අතර පුරාවිද්‍යාත්මක, ශිලාලේඛනමය සහ සාහිත්‍යමය සාක්ෂි මඟින් එහි බෞද්ධ උරුමයේ ඓතිහාසික පදනම තහවුරු වන බව අනාවරණය වේ. එබැවින් මෙම උරුමය සංරක්ෂණය කිරීම, විධිමත් ලෙස ලේඛනගත කිරීම සහ අනාගත පර්යේෂණ සඳහා පුළුල් අවධානයක් යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව මෙම අධ්‍යයනය මඟින් අවධාරණය කරයි.

ප්‍රමුඛ පද: පුරාවිද්‍යාව, ඓතිහාසික උරුමය, බෞද්ධ උරුමය, යාපනය අර්ධද්වීපය, ශිලාලේඛන.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මදුරාවල සෝභිත හිමියන්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ගම්පොළ යුගයේ කැටයම් කලාව පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක් (ඇම්බැක්කේ දේවාලය සහ ගඩලාදෙණිය විහාරය ඇසුරින්)

ආර්.ඩී. ඉරුෂි අමන්දා සමරතුංග
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20652@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ දේශපාලනික හා සංස්කෘතික සංක්‍රාන්ති සමයක් ලෙස ගම්පොළ යුගය (ක්‍රි.ව. 1341-1415) සුවිශේෂී වේ. මෙම පර්යේෂණය මඟින් ගම්පොළ යුගයේ කැටයම් කලාව සහ ඒ ඔස්සේ පිළිබිඹු වන සමාජ-සංස්කෘතික පරිවර්තන පිළිබඳ විමර්ශනයක් සිදු කෙරිණි. මෙරට ඉතිහාසයේ ආරම්භයේ සිට ම මිනිසාගේ අනන්‍යතාව හා බැඳුණු කලාවක් ලෙස පැවති කැටයම් කලාව, ගම්පොළ යුගයේ දී කලාත්මක දෘෂ්ටි කෝණයකින් මෙන් ම සමාජ දෘෂ්ටි කෝණයකින් ද විශ්ලේෂණය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ යි. විශේෂයෙන් ම, ඇම්බැක්කේ දේවාලයේ දැව කැටයම් සහ ගඩලාදෙණිය විහාරයේ ශෛලමය කැටයම් මඟින් ප්‍රකට කෙරෙන දකුණු ඉන්දීය කලා ආභාසය සහ දේශීය බෞද්ධ සන්දර්භය අතර වූ සහසම්බන්ධය විවරණය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අභිප්‍රාය විය. ගම්පොළ යුගයේ කැටයම් වලින් එකල පැවති සමාජ හා සංස්කෘතික තත්ත්ව පිළිබිඹු කරන්නේ ද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වේ. අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය විශ්ලේෂණය, ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ සහ විශේෂඥ සම්මුඛ සාකච්ඡා යන ක්‍රමවේද යොදා ගන්නා ලදී. ක්‍රි.ව. 1344 දී සිව්වැනි බුවනෙකබාහු රජුගේ අනුග්‍රහයෙන් ගණේෂ්වරාචාරි නම් ද්‍රවිඩ ශිල්පියාගේ මූලිකත්වයෙන් නිර්මාණය වූ ගඩලාදෙණිය විහාරයේ කැටයම් විජයනගර් කලා ලක්ෂණ මනාව ප්‍රකට කරයි. අනෙක් පසින්, තුන්වැනි වික්‍රමබාහු රජ සමයේ ඉදිකළ ඇම්බැක්කේ දේවාලය ලාංකික දැව කැටයම් කලාවේ කුටප්‍රාප්තිය සනිටුහන් කරයි. එහි හේවිසි මඩුවේ කුළුණු 32හි නෙළා ඇති හංස පූට්ටුව, භේරුණ්ඩ පක්ෂියා සහ දෛනික ජීවන දර්ශන වැනි නිර්මාණ මඟින් එකල පොදු ජන ජීවිතය සහ සංස්කෘතික ව්‍යුහය මනා ව නිරූපණය වේ. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව, ගම්පොළ යුගයේ කැටයම් කලාව හුදු සංස්කෘතික අංගයක් පමණක් නොව, ආගමික සහජීවනය, විදේශීය සබඳතා සහ ජනතාවගේ දෛනික ජීවන රටාවේ ස්වභාවය සන්නිවේදනය කරන ප්‍රබල මාධ්‍යයක් බව මෙම පර්යේෂණය මඟින් නිගමනය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: ගම්පොළ යුගය, කැටයම් කලාව, ඇම්බැක්කේ දේවාලය, ගඩලාදෙණිය ශ්‍රී සද්ධර්මතිලක විහාරය, සංස්කෘතික වෙනස්වීම්.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සහන් මහේෂ්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ගිරයඃ
සංස්කෘතික භූමිකාව සහ තාක්ෂණික පරිවර්තනය පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්

ඩී.එස්.සඳරුවන්,
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20668@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකික සංස්කෘතික උරුමයේ ගිරය යනු හුදෙක් පුවක් කැපීම සඳහා පමණක් භාවිත වූ සරල ගෘහස්ථ උපකරණයක් නොවේ. එය අතීත ජන සමාජයේ දෛනික ජීවිතය, කලාත්මක කුසලතාව සහ විශ්වාස පද්ධතිය මැනවින් නිරූපණය කරන කැඩපතකි. උඩු අත සහ යටි අත යන ලෝහමය කොටස් ද්විත්වය කවාකාර හිසකින් සම්බන්ධ කරමින් නිමවා ඇති මෙම මෙවලම බුලත් විට හැපීමේ සාම්ප්‍රදායික සංස්කෘතියේ වැදගත් අංගයක් විය. මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ ගැටලුව වන්නේ ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතියේ සුවිශේෂී අංගයක් ලෙස ගිරයේ ඓතිහාසික, සංස්කෘතික සහ තාක්ෂණික වැදගත්කම කුමක් ද යන්නයි. ගිරයේ උපත පිළිබඳ පුවත මහා සම්මත රජුගේ අග මෙහෙසිය වූ මැණික්පාල බිසවගේ ග්‍රහදෝෂාන්ධකාරය දුරු කිරීමේ දෙහි කැපීමේ චාරිත්‍රය දක්වා ඈතට දිවයයි. විශ්වකර්ම දිව්‍ය පුත්‍රයා විසින් යකඩ සහ වානේ උණුකර, මෝස්තර ශිල්පීය ක්‍රමවේදයට අනුව ගිරවෙකුගේ හැඩය සහිත ව ප්‍රථම ගිරය නිර්මාණය කළ බව ජනශ්‍රැතියේ සඳහන් වේ. භාවිතයේ විශේෂතා කාර්යභාරය සහ හැඩය අනුව සාම්ප්‍රදායික සමාජයේ ගිරය ප්‍රධාන වර්ග කිහිපකට බෙදා දක්වා ඇත. එනම්, ආභරණයක් ලෙස ගෙල ලා බඳින පොඩි ගිර, අදෘශ්‍යමාන ග්‍රහදෝෂ වැළැක්වීමට ගැහැණු දරුවන් පළඳින වැලකුම් ගිරය, ප්‍රසූතිකාගාරයේ දී පෙකණි වැල කැපීමට ගන්නා වැදුම් ගිරය, විවාහ මංගල්‍යයේ දී කිරිකඩ සේලයේ ගැටගසන පත්තිනි ගිරය සහ කාන්තාවන් කොණ්ඩය බැඳීමට ගන්නා කුමාරිහාමි ගිරය නම් වේ. පුවක් සහ ඖෂධ වර්ග කැපීමට අමතර ව, දේශීය යාතුකර්ම, යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර සහ නිමිති ශාස්ත්‍රය වැනි ආගමික හා සමාජයීය සන්දර්භවල ගිරය සතු සංස්කෘතික භූමිකාව අතිශය සුවිශේෂී වේ. මෙහි පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය පරිශීලනය, ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් දත්ත රැස් කර විශ්ලේෂණය කරනු ලබයි. මිනිසා ලෝහ ශිල්පය ප්‍රගුණ කිරීමත් සමඟ වානේ, යකඩ, පිත්තල, රන් සහ රිදී වැනි විවිධ ලෝහ මාධ්‍යවලින් ගිරය නිර්මාණය විය. සෞන්දර්යාත්මක මොණර කැටයමින් සහ ගුරුළු පාද වැනි හැඩවලින් යුක්ත වූ මෙම සාම්ප්‍රදායික මෙවලම නූතන කාර්මික හා තාක්ෂණික පරිණාමය හමුවේ ක්‍රමයෙන් අභාවයට යමින් පවතී. අතීතයේ සිට ම ශ්‍රී ලාංකේය අනන්‍යතාවේ සංකේතයක් වූ ගිරය, වර්තමාන ප්‍රවණතා සහ ජීවන රටාවල වෙනස්වීම් හමුවේ කෞතුකාගාර භාණ්ඩයක් බවට පත්වීමේ අවදානමකට ලක් ව ඇත. එබැවින්, මෙම දේශීය මෙවලම සතු සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණික ඥානය සහ සෞන්දර්යාත්මක වටිනාකම මතු පරපුර උදෙසා සංරක්ෂණය කිරීම ප්‍රධාන වගකීමකි.

ප්‍රමුඛ පදඃ ගිරය, සංස්කෘතික උරුමය, සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණය, ජනශ්‍රැතිය, ලෝහ ශිල්පය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුමුදු ධර්මරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

බෝධි සංස්කෘතිය හා ඒ හා බැඳි සමාජ පරිසරය පිළිබඳ පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්

ටී.ජී. මල්කි සඳරුවනි
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20670@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවට අනන්‍ය වූ සමාජ ක්‍රමයක් ලාංකේය සන්දර්භයේ මුල් බැසගෙන තිබේ. මෙම සංස්කෘතිය හැඩ ගැසීම කෙසේ සිදු වී ද යන්න අධ්‍යයනයේ දී, බෞද්ධ සමාජයේ බෝධිය වටා ගෙතී ඇති සමාජ ක්‍රමය සුවිශේෂී ව දිස්විය. මේ අනුව ලාංකේය සමාජය හා ඒ හා බැඳි සමාජ සංස්කෘතියට බෝධියෙන් සිදු කළ බලපෑම හඳුනාගැනීම සඳහා මෙම පර්යේෂණය සිදු කෙරිණි. මේ සඳහා පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස ලාංකේය සමාජයට බෝධි සංස්කෘතියෙන් වූ බලපෑම කවරේ ද යන පර්යේෂණ ගැටලුව යොදාගත් අතර ඒ ඔස්සේ පර්යේෂණය සිදු කෙරුණි. පර්යේෂණය සිදු කිරීම සඳහා යොදාගත් පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක දත්ත භාවිත කෙරූ අතර ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය පාදක විය. මෙම පර්යේෂණය සිදු කිරීමේ දී ලාංකේය සමාජ ක්‍රමයේ හැරවුම් ලක්ෂ්‍යය ලෙස දේවානම්පියතිස්ස රාජ්‍ය සමයේ සිදු වූ මහින්දාගමන සිදුවීම වැදගත් සිදුවීමක් බව හා එහි දී සංඝමිත්තා තෙරණිය වැඩම වූ ශ්‍රී මහා බෝධි රෝපණය සමඟ ඒ වටා ගෙතුණු සමාජ පරිසරයක් නිර්මාණය වීම සිදු වූ බව හඳුනාගත හැකි ය. මෙම බෝධි රෝපණයෙන් දේශපාලන, සමාජ, ආර්ථික ක්ෂේත්‍රවලට බලපෑමක් සිදු ව ඇත. සමාජයේ ද අන්තර් පුද්ගල සබඳතා ගොඩ නැඟීමට හා ජන විශ්වාස අතර බෝධිය ප්‍රමුඛත්වය ගෙන තිබේ. ජන විශ්වාස අතර දරුඵල ලබා ගැනීමට, කරදර උපද්‍රව සිදු වූ විට, කෘෂිකර්මාන්ත සාර්ථක කර ගැනීම ආදී අවස්ථාවල දී බෝධියෙන් ආශිර්වාදය පැතීම පුරාතන කාලයේ සිට පැවත එයි. ග්‍රාමීය සමාජ ක්‍රමය ස්ථාවරත්වයට වැදගත් වී ඇති බව හඳුනාගත හැකි ය. බෝධිය හුදෙක් ආගමික ඇදහිල්ලකට එහා ගිය ජීවන රටාව සමඟ මුසු වුවකි . මෙම පර්යේෂණය සිදුකිරීමෙන් බෝධි වෘක්ෂ වන්දනාව ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගවල පැවති වෘක්ෂ වන්දනා ක්‍රමවලින් බිඳී, බෞද්ධ අර්ථකථනයක් ඇති ව විකාශනය වූ ඇදහිලි ක්‍රමයකි. පැරණි යුගවල සිට පැවත ආ බව හඳුනාගත් අතර මෙම විකාශනය හුදෙක් ආගමික ඇදහිල්ලකට පමණක් සීමා නොවූ බව පැහැදිලි විය. මිනිසුන්ගේ ජන ජීවිතය සමඟ බැඳී පැවති බෝධි සංස්කෘතිය අඛණ්ඩ ව විකාශනය වූ බව මෙම පර්යේෂණයෙන් නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: බෝධිය, ශ්‍රී ලංකාව, සංස්කෘතිය, වෘක්ෂ වන්දනාව, සමාජය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මදුරාවල සෝභිත හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

වෙල්ගම් විහාරයේ ඓතිහාසිකත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඩබ්ලිව්.එම්.ටී.ඒ.ආර්. වීරසිංහ
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20684@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික හා සංස්කෘතික අනන්‍යතාව මනාව විදහාපාන සුවිශේෂී පූජා භූමියක් ලෙස ත්‍රිකුණාමලයේ පිහිටි වෙල්ගම් වෙහෙර හඳුනාගත හැකිය. අනුරාධපුර යුගය දක්වා දිවෙන දීර්ඝ ඉතිහාසයකට උරුමකම් කියන මෙම විහාරස්ථානය, විශේෂයෙන්ම චෝල පාලන සමයේදී රාජ රාජ පෙරුම්පල්ලි යන ගෞරවනාමයෙන් චෝල පාලකයින්ගේ අනුග්‍රහයට පාත්‍රව ඇත. එසේම මෙකල දිවයිනේ ජීවත් වූ දෙමළ බෞද්ධයන්ගේද නොමඳ අනුග්‍රහය ලැබූ දේශීය ඉතිහාසයේ විරල ගණයේ මූලාශ්‍ර හමුවන ආගමික මධ්‍යස්ථානයකි. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික වශයෙන් වෙල්ගම් විහාරයෙහි ඓතිහාසිකත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරන අතර ඒ යටතේ අතීතයේ පැවති අෂ්ඨ මූලායතන අතරින් එක් මූලායතනයක් ලෙස ක්‍රියාකළ විල්ගම්මූලය තත් විහාරස්ථානය කේන්ද්‍ර කරගනිමින් සිදු වූයේද යන පර්යේෂණ ප්‍රශ්නය පාදක කරගෙන මෙම පර්යේෂණය සිදු කෙරේ. වෙල්ගම් වෙහෙර සුවිශේෂී වන්නේ ලක්දිව විශාලතම දෙමළ සෙල්ලිපි ප්‍රමාණයක් හමුවන එකම බෞද්ධ විහාරස්ථානය වීම හේතුවෙනි. මෙහි දක්නට ලැබෙන සිංහල හා දෙමළ භාෂාවන්ගෙන් කැටයම් වූ ශිලා ලේඛන මඟින් පැහැදිලි වන්නේ, සිංහල හා දෙමළ යන ද්විත්ව ජන කණ්ඩායම් මෙම විහාරය තම ආගමික කටයුතු සඳහා සමගියෙන් භාවිත කර ඇති බවයි. තවද, මෙම පූජා භූමියේ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයෙහි දේශීය සම්ප්‍රදාය සමඟ දකුණු ඉන්දීය චෝල කලා ලක්ෂණ මුසු වී ඇති ආකාරය, මහ පිළිමගෙය සහ අනෙකුත් පුරාවිද්‍යාත්මක නටබුන් මඟින් සජීවී ලෙස විදහා දක්වයි. සිංහල-දෙමළ බෞද්ධ සබඳතා සහ සංස්කෘතික සංකලනය පිළිබඳ සාක්ෂි හමු වේ. ථේරවාදී සහ මහායාන බෞද්ධ සම්ප්‍රදායන්හි සංකලනය පිළිබඳ සාක්ෂි සපයයි. එසේම විදේශීය ආභාෂ විශේෂයෙන් දකුණු ඉන්දීය කලා සම්ප්‍රදායන්ගේ බලපෑම පිළිබඳ ලැබෙන මෙම දුර්ලභ සාක්ෂි, ලාංකීය ඉතිහාසයේ වැදගත් ප්‍රවේශ තහවුරු කිරීමට ඉවහල් වේ. මෙහි ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය, ශිලා ලේඛන, මූර්ති සහ කැයටම් ආදී පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍ර සහ සාහිත්‍යමය මූලාශ්‍ර අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍ර ගවේෂණය සම්මුඛ සාකච්ඡා ආශ්‍රයෙන් තොරතුරු රැස්කිරීමත්, දත්ත විශ්ලේෂණය මඟින් නිගමනවලට එළඹීමත් සිදුකෙරේ. අතීත ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතික සහජීවනය වර්තමාන සමාජයට පූර්වාදර්ශයක් ලෙස ලබා දීමත්, ජාතික සමගිය උදෙසා ඉතිහාසය අර්ථවත් ලෙස භාවිත කිරීමත් මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අපේක්ෂාව වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධ උරුමය පිළිබඳ වඩාත් පුළුල් හා සාධනීය දැක්මක් සමාජගත කිරීමෙහිලා වෙල්ගම් විහාරය සුවිශේෂී දායකත්වයක් ලබා දෙන බව මෙමඟින් පැහැදිලි වේ.

ප්‍රමුඛ පද: චෝල බලපෑම, පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක, බෞද්ධ උරුමය, රාජ රාජ පෙරුම්පල්ලි, ශිලා ලේඛන අධ්‍යයනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුමුදු ධර්මරත්නගෙන් ලැබුනු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

හෙළ වෙස් මුහුණු කලාව පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක් (අම්බලන්ගොඩ ප්‍රදේශය ඇසුරෙන්)

එච්.ඩබ්ලිව්. සඳුනි සෞභාග්‍යයා
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20692@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික කලාවන් පිළිබඳ අවධානය යොමුකරන විට දේශීය ජනයාගේ දැතින් නිර්මාණය වූ ප්‍රෞඩත්වය විදහා දක්වන උරුමයක් ලෙස වෙස් මුහුණු කර්මාන්තය සුවිශේෂී වේ. ලොව කුමන ජාතියකට හෝ ඉපැරණි වෙස් මුහුණු සම්පතක් උරුමව තිබීම එකී ජාතිය ලොව පෞරාණිකත්වයට පත් වූ ජන කොටසක් බව සපථ කිරීමේ සළකුණක් බව මානව විද්‍යාඥයන්, ඉතිහාසඥයන් ආදීන් විසින් පෙන්වා දෙනු ලබයි. වෙස් මුහුණු කලාව සම්බන්ධ පර්යේෂණ ඉතිහාසය තුළ මෙම අධ්‍යයනය සුවිශේෂී වන්නේ මෙම අධ්‍යයනයෙන් අම්බලන්ගොඩ ප්‍රදේශය මූලික කරගත් වෙස් මුහුණු කලාවේ ඓතිහාසිකත්වය හා සංස්කෘතිකාංගයක් ලෙස එහි ඇති වටිනාකම විවරණය වීමයි. මේ සම්බන්ධ සිදුකර ඇති ඓතිහාසික පර්යේෂණ අල්ප බැවින් එම හිඩැස සම්පූර්ණ කිරීමට මෙම පර්යේෂණය වැදගත් වේ. මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ වෙස් මුහුණු කලාවේ ආරම්භය හා විකාශනය පිළිබඳ ගවේෂණය කිරීමත් වෙස් මුහුණු කලාවේ නිර්මාණශීලිත්වය හා කලාත්මක බව ගවේෂණය කරමින් ඒ හා බැඳි සංස්කෘතිකාංග පිළිබඳ හෙළිදරව් කර ගැනීමත්ය. පර්යේෂණ ගැටලුව බවට පත් වූයේ ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතික උරුමයක් වශයෙන් වෙස් මුහුණු කර්මාන්තයේ ඓතිහාසිකත්වය හා සංස්කෘතිකාංගයක් වශයෙන් එහි ඇති උපයෝගීතාව කිනම් ආකාරයකින් සුවිශේෂී වන්නේද ? යන්නයි. පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍ර පරිශීලනය කිරීම, ක්ෂේත්‍ර ගවේෂණවල නිරත වෙමින් තොරතුරු ලබා ගැනීම සහ ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීම මඟින්ද තොරතුරු රැස් කරන ලදි. වෙස් මුහුණු කලාවේ ඓතිහාසික ප්‍රභවය හා විකාශනය යටතේ එහි උපත , දේව මුහුණු , මනුෂ්‍ය මුහුණු යක්ෂ මුහුණු , සත්ත්ව මුහුණු ආදී චරිත හා වර්ග වශයෙන් ලංකාවේ පවතින විවිධ වෙස් මුහුණු වර්ග හා ඒවායින් ප්‍රකාශ වන භාවමය සන්නිවේදනය පිළිබඳ අවධානය යොමුකරමින් වෙස් මුහුණු නිර්මාණකරණ ක්‍රියාවලිය යටතේ විවිධ අංශ කෙරෙහි විශේෂයෙන් දැව වර්ග තෝරා ගැනීම සහ සැකසීම ,කැටයම් කිරීමේ තාක්ෂණය සහ ඊට අදාළ මෙවලම් , වර්ණ ගැන්වීම, භාවිත කරන ලද සාම්ප්‍රදායික ශිල්ප ක්‍රම හා නවීන ශිල්ප ක්‍රම සහ අම්බලන්ගොඩ ප්‍රදේශයේ සාම්ප්‍රදායික වෙස් මුහුණු ගුරුකුල පිළිබඳත් අවධානයට යොමු කර තිබේ . එමෙන්ම ලාංකේය වෙස් මුහුණ කලාව සාම්ප්‍රදායික සංස්කෘතිකාංගවල ප්‍රකාශනයක් වී ඇත. එහිදී කෝලම් නාටක ,ශාන්ති කර්ම , සොකරි නාටක ආදිය හා සබැඳි වෙස් මුහුණුවලින්, සංස්කෘතිකාංග සඳහා වෙස් මුහුණුවල වැදගත්කම පැහැදිලි වේ. වර්තමානයේ අම්බලන්ගොඩ ප්‍රදේශයෙහි වෙස් මුහුණු කලාව නව ප්‍රවණතා ද අත්පත් කරගනිමින් දෙස් විදෙස් සංචාරක ආකර්ෂණය දිනාගත් වටිනා වාණිජ භාණ්ඩයක් මෙන්ම සංස්කෘතික උරුමයක් ලෙස ලබා ඇති වටිනාකමත්, හෙළ වෙස් මුහුණු කලාව නූතන තරගකාරී සමාජ රටාව නිසා විවිධ වූ අභියෝගවලට ලක් වූ ආකාරයත් එහි සුරක්ෂිතතාව පිණිස ගන්නා ලද ක්‍රමෝපාය යනාදි විවිධ පැතිකඩ මෙම පර්යේෂණය මඟින් අනාවරණය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පදඃ අම්බලන්ගොඩ, නිර්මාණකරණය, වෙස් මුහුණු, සංචාරක ආකර්ෂණය සංස්කෘතිකාංග

මෙම පර්යේෂණය සඳහා මදුරාවල සෝභිත හිමියන්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ අභිලේඛන තුළින් හෙළිවන ඓතිහාසික තොරතුරු පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එල්. ටී. ජී. එන්. ශ්‍රීමාලි
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20750@arts.pdn.ac.lk

පුරාණ රුහුණු රාජධානියේ වැදගත් භූමි ප්‍රදේශයක් ලෙස හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයෙහි සුවිශේෂී ස්ථානයක් උසුලයි. මෙම ප්‍රදේශය පුරාණ ජනාවාස, ආගමික මධ්‍යස්ථාන, වාරි කර්මාන්ත සහ වෙළෙඳ සබඳතා වැනි විවිධ සංස්කෘතික උරුමවලින් සමන්විත වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය ගොඩනැගීමෙහිලා හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයෙන් හමුවන අභිලේඛන සුවිශේෂී සාධක සපයන්නේ ද යන්න විමසා බැලීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුව වේ. ඓතිහාසික මූලාශ්‍ර ලෙස හම්බන්තොටින් හමුවන අභිලේඛනවල අන්තර්ගත ඓතිහාසික වැදගත්කම හෙළි කිරීම, පුරාතන ලංකාවේ සමාජ, දේශපාලන, ආගමික, ආර්ථික හා සංස්කෘතික අංශ අභිලේඛන ආශ්‍රයෙන් ගොඩනැගෙන ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම සහ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය මූලික කරගත් රාජවංශ, රාෂ්ට්‍රමය සහ සංස්කෘතික ඉතිහාසය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණු විය. මීට අමතර ව, අභිලේඛන සංරක්ෂණය උදෙසා ගත යුතු පියවර පිළිබඳත් මෙහිදී සාකච්ඡා කෙරේ. පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍ර පරිශීලනය, ක්ෂේත්‍ර චාරිකා මගින් තොරතුරු එක්රැස් කිරීම සහ ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීම යන ක්‍රමවේද භාවිත කරන ලදි. පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵල අනුව, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයෙන් හමුවන අභිලේඛනවලින් දේශපාලන, ආගමික, ආර්ථික, සමාජ සහ සංස්කෘතික වශයෙන් වූ අතිමහත් ඓතිහාසික තොරතුරු රාශියක් අනාවරණය වන බව තහවුරු විය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය ගොඩනැගීමෙහිලා හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ අභිලේඛන අතිශය වැදගත් සහ සුවිශේෂී සාධක සපයන මූලාශ්‍රයක් බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු වේ.

ප්‍රමුඛ පදඃ අභිලේඛන, ඉතිහාසය, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය, රුහුණු රාජධානිය, සංස්කෘතික උරුම

මෙම පර්යේෂණය සඳහා සහන් මහේෂ්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාථමික කර්මාන්තයක් වන ලාක්ෂා කර්මාන්තය පිළිබඳ ඓතිහාසික අධ්‍යයනයක්

එච්.ඩබ්.ආර්.කේ. සෞම්‍යා සුරවීර
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20762@arts.pdn.ac.lk

පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වයංපෝෂිත ආර්ථික රටාව තුළ විවිධ ප්‍රාථමික කර්මාන්ත වැදගත් භූමිකාවක් ඉටු කළ අතර, ඉන් ලාක්ෂා කර්මාන්තය සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමිකර ගනී. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුව වන්නේ, පුරාණ ලංකාවේ ප්‍රාථමික කර්මාන්ත අතුරින් ලාක්ෂා කර්මාන්තය වඩාත් සුවිශේෂී කර්මාන්තයක් ලෙස හඳුනාගත හැකි ද යන්න විමසා බැලීමයි. ලාක්ෂා කර්මාන්තයේ ඓතිහාසික වැදගත්කම හෙළි කිරීම, එහි සාම්ප්‍රදායික ස්වරූප සහ වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණු විය. අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක ප්‍රවේශයක් සහිත ඓතිහාසික පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලදි. ඒ යටතේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍ර පරිශීලනය කිරීම, ක්ෂේත්‍ර චාරිකා මගින් තොරතුරු එක්රැස් කිරීම සහ ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීම සිදු කෙරිණි. රැස්කරගත් දත්ත ඓතිහාසික හා විවේචනාත්මක විශ්ලේෂණයකට ලක් කෙරුණු අතර, එමගින් ලාක්ෂා කර්මාන්තයේ ඓතිහාසික පසුබිම පුළුල් ලෙස විමර්ශනය කරන ලදි. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව, අතීතයේ කෘෂීන්ගෙන් ලබාගත් ලාකඩ ඇසුරින් දියුණු වූ මෙම කර්මාන්තය හුදු ජීවනෝපාය මාර්ගයක් පමණක් නොව, රාජකීය සහ ආගමික අවශ්‍යතා සඳහා දායක වූ ඉහළ සෞන්දර්යාත්මක හා තාක්ෂණික වටිනාකමකින් යුත් කර්මාන්තයක් බව තහවුරු වේ. කෙසේ වුවද, වර්තමානයේ අමුද්‍රව්‍ය හිඟකම සහ නවීන විකල්ප හේතුවෙන් මෙම කර්මාන්තය අභාවයට යෑමේ තර්ජනයට ලක්ව ඇති අතර, මාතලේ ප්‍රදේශයේ පාරම්පරික ශිල්පීන් සුළු පිරිසක් විසින් සංචාරක ව්‍යාපාරය ඉලක්ක කරගනිමින් මෙය තවමත් ජීවමානව පවත්වාගෙන යනු ලබයි. ඒ අනුව, ඉහළ රාජ්‍ය අනුග්‍රහයක් ලැබූ මෙම සුවිශේෂී සංස්කෘතික උරුමය අනාගත පරපුර උදෙසා රැකගැනීමට විධිමත් රාජ්‍ය මැදිහත් වීමක් වර්තමානයේ අත්‍යවශ්‍ය බව මෙම අධ්‍යයනය මගින් නිගමනය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: ඓතිහාසික අධ්‍යයනය, ප්‍රාථමික කර්මාන්ත, රාජ්‍ය අනුග්‍රහය, ලාක්ෂා කර්මාන්තය, සංස්කෘතික අනන්‍යතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සහන් මහේෂ්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නායක්කර් වංශික පාලකයන්ගේ බෞද්ධාගමික ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඉමේෂා වීරක්කොඩි
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20818@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය ඉතිහාසයේ අවසාන ස්වාධීන රාජධානිය වූ කන්ද උඩරට වසර තුන්සියයකට අධික කාලයක් සිය ස්වාධීනත්වය රැක ගැනීමට සමත්විය. මුලින් ප්‍රාදේශීය රාජයක් වශයෙන් පැවති උඩරට, ස්වාධීන රාජධානියක් බවට පත් කරන ලද්දේ සේනාසම්මත වික්‍රමබාහු රජුය. දහඅටවන සියවස වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රිතව ඇති වූ බල අරගල සහ විදේශීය ආක්‍රමණ හමුවේ මෙරට ස්වදේශීය රාජ්‍යත්වය මෙන්ම සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතියද දැඩි පරිහානියකට ලක්ව තිබුණි. මෙවැනි තීරණාත්මක සංක්‍රාන්ති සමයක මහනුවර සිංහාසනයට පත් වූ දකුණු ඉන්දීය සම්භවයක් සහිත නායක්කර් වංශික රජවරුන් මෙරට ආගමික හා දේශපාලන ඉතිහාසය වෙනස් කළ තීරණාත්මක සාධකයක් බවට පත් විය. දහඅටවන සියවසේ මහනුවර රාජධානිය පාලනය කළ නායක්කාර් වංශික රජවරුන් අනුගමනය කළ බෞද්ධාගමික ප්‍රතිපත්ති, ඒවායේ අරමුණු සහ දිගුකාලීන බලපෑම පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක විශ්ලේෂණයක් මෙමගින් සිදු කරනු ලදි. දේශීය රදල බලවේග සහ සංඝ සමාජයෙන් එල්ල වූ දේශපාලන හා සංස්කෘතික අභියෝග හමුවේ, විදේශීය සම්භවයක් සහිත මෙම පාලකයන් ස්වකීය දේශපාලන පැවැත්ම සහ රාජ්‍යත්වයේ වලංගුභාවය තහවුරු කරගැනීම සඳහා බුදුදහම උපක්‍රමශීලී අන්දමින් මෙවලමක් කර ගත්තේ කෙසේද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව විය. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ රාජ්‍යත්වය සහ ආගම අතර පැවති සංකීර්ණ සබඳතාවත්, දේශීය ආගමික හා සංස්කෘතික අනන්‍යතාව ශක්තිමත් කිරීමට ඔවුන් ගත් උපාය මාර්ගත් විමසා බැලීමය. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය සහ පුස්තකාල පරිශීලනය භාවිත කරමින් දත්ත විශ්ලේෂණය කර ඇත. පර්යේෂණයේ සොයා ගැනීම්වලට අනුව නායක්කර් පාලකයන්ගේ හින්දු ආගමික පසුබිම සහ දකුණු ඉන්දීය සබඳතා හේතුවෙන් මතුවූ අභ්‍යන්තර දේශපාලන විරෝධතා සමනය කරගැනීමට ඔවුන් දැඩි ලෙස බෞද්ධ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති වෙත නැඹුරුවී ඇත. වැලිවිට සරණංකර හිමියන්ගේ මූලිකත්වයෙන් උපසම්පදාව නැවත පිහිටුවීම, දළදා පෙරහැර උත්කර්ෂවත් අයුරින් පැවැත්වීම, බෞද්ධ අධ්‍යාපනය නංවාලීම සහ විහාරස්ථාන ප්‍රතිසංස්කරණය වැනි කාර්ය සඳහා රාජ්‍ය අනුග්‍රහය උපරිමයෙන් ලබා දී ඇත. නායක්කර් රජවරුන්ගේ මෙම ප්‍රතිපත්ති හුදු දේශපාලන උපක්‍රමයක් පමණක් නොව, එමඟින් පරිහානියට පත්ව තිබූ සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතිය සහ ජාතික අනන්‍යතාව පුනර්ජීවනය වීමටත්, සමකාලීන සමාජ-සංස්කෘතික ව්‍යුහයෙහි දිගුකාලීන සාධනීය ප්‍රතිඵල ඇති කිරීමටත් හේතුවී තිබේ.

ප්‍රමුඛ පදඃ නායක්කර් වංශය, බෞද්ධ ප්‍රතිපත්ති, මහනුවර රාජධානිය, රාජ්‍යත්වය සහ ආගම, සංස්කෘතික පුනර්ජීවනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මහින්ද සෝමතිලකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශිල්පීය සංකේතයක් ලෙස පුන්කලසේ විකාශනය සහ එහි භාවිතය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (අනුරාධපුර යුගයේ සිට මහනුවර යුගය දක්වා)

පී. එම්. එස්. විජේරත්න
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20855@arts.pdn.ac.lk

පුන්කලස කලා ඉතිහාසය සහ සංකේත විද්‍යාව ආශ්‍රිතව නිරන්තරයෙන් දෘශ්‍යමාන වන ශිල්පීය අංගයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධාගමික මුහුණුවර තුළ අනුරාධපුර යුගයේ සිට මහනුවර යුගය දක්වා එහි කැපීපෙනෙන විකාශනයක් සිදු වූ බැවින් එම කාලපරිච්ඡේදයෙහි පුන්කලසේ භාවිතය අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණය ඔස්සේ සිදුකරන ලදි. ජනප්‍රිය භාවිතයක් පැවතියද පුන්කලස පිළිබඳ ලාංකේය පර්යේෂණවල වියුක්තතාවක් පවතී. එබැවින් ශිල්පීය අංගයක් ලෙස පුන්කලසේ පවතින වැදගත්කම කවරේදැයි විමංසනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ගැටලුව ලෙස ගනු ලැබීය. මෙහි පර්යේෂණ අරමුණු වූයේ ශිල්පීය අංගයක් ලෙස පුන්කලසේ ඓතිහාසික අගය හෙළිකිරීම, ශිල්පීය විකාශනයේදී එහි සිදු වූ ස්වරූපීයමය වෙනස හඳුනාගැනීම සහ නව දැනුමක් උත්පාදනය කිරීමෙන් නවක පර්යේෂකයන්ට පූර්වාදර්ශයක් සැපයීමයි. මෙම අධ්‍යයනය ඓතිහාසික ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් සිදුකරන ලද අතර ප්‍රාථමික, ද්විතීයික මූලාශ්‍රය දත්ත සහ පුරාවිද්‍යාත්මක ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන දත්ත ඒ සඳහා පදනම් කරගනු ලැබීය. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයෙන් පුන්කලසේ ලාංකේය උපත සිදුවූ ආකාරය සහ එහි අන්වර්ථ නාම , කැටයම්, මූර්ති, සිතුවම් සහ සැරසිලි යන විවිධ මාධ්‍ය තලවල පුන්කලස නිරූපණය කර ඇති ආකාරය , ආගමික, සංකේතාත්මක, ජීවමය සහ ඓතිහාසිකමය වශයෙන් පුන්කලසට හිමිව ඇති වැදගත්කම යනාදී තොරතුරු බොහොමයක් හෙළි කරගත හැකිවිය. එසේම පුන්කලස නුදෙක් සෞභාග්‍යය, සශ්‍රීකත්වය නිරූපණය කරන කලා අංගයක් පමණක් නොව රාජ්‍ය සහ ආගමික සම්බන්ධතාව, සංස්කෘතික අනන්‍යතාව, සමාජ ඒකාබද්ධතාව, ආරක්ෂිත බව, ජය නිරූපණය කරන බහුමාන සංකේතයක් ලෙස භාවිත වී ඇති බව ද මෙහිදී අනාවරණය විය. අවසාන වශයෙන් ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතික උරුමයේ සංකේතාත්මක වටිනාකම් නිරූපණය කරන ප්‍රබල ශිල්පීය අංගයක් ලෙස පුන්කලස අනුරාධපුර යුගයේ සිට මහනුවර යුගය දක්වා අඛණ්ඩ ව විකාශනය වී ඇති බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: පුන්කලස, බහුමාන සංකේතයක්, මංගල ලකුණක්, ශිල්පීය අංගයක්, සංස්කෘතික උරුමය,

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මදුරාවල සෝභිත හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

උණවේරුව ප්‍රදේශයේ පවතින සේසත් පිළිබඳ ඓතිහාසික පර්යේෂණයක්

එච්.සී.එච්. මධුමාලි
ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20sp943@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික හා සංස්කෘතික උරුමය තුළ සේසත යනු රාජකීයත්වය, අධිකාරීත්වය, සෞභාග්‍යය සහ ගාම්භීරත්වය විදහා පෑම පිණිස පුරාණයේ සිටම භාවිත වූ අතිශය වැදගත් නිර්මාණාත්මක සංකේතයකි. මුල් කාලීනව "අවි අතු" ලෙසින් හඳුන්වනු ලැබූ මෙහි ඓතිහාසික පසුබිම දේවානම්පියතිස්ස රජු දවස ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ ලංකාවට වැඩමවීම දක්වා ඈත අතීතයකට දිව යයි. වර්තමානය වන විට සේසත් නිෂ්පාදනය මාතලේ උණවේරුව වැනි ප්‍රදේශවල පාරම්පරික කලා ශිල්පයක් ලෙස සුරැකිව පවතින අතර, එය විහාරාරාම, සංස්කෘතික උත්සව සහ නිවෙස් අලංකරණය සඳහා බහුලව යොදා ගැනේ. එසේ වුවද, සේසතේ ඓතිහාසික පරිණාමය, එහි සංකේතාත්මක අර්ථ නිරූපණවල සිදු වූ වෙනස්වීම් සහ රාජ්‍ය පාලන ක්‍රියාවලිය මෙන්ම ආගමික සන්දර්භය තුළ එය ඉටුකළ සුවිශේෂී කාර්යභාරය පිළිබඳ මෙතෙක් පුළුල් පර්යේෂණාත්මක විමර්ශනයක් සිදුව නොමැති අතර පවතින සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රවල ද තොරතුරු දක්වා ඇත්තේ ඉතා කෙටියෙනි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ එම ඓතිහාසික හිස්තැන පිරවීම සහ අනුරාධපුර යුගයේ සිට වර්තමානය දක්වා සේසතේ ව්‍යූහාත්මක, සංකේතාත්මක මෙන්ම ක්‍රියාකාරීත්වයේ පරිණාමය විමර්ශනය කිරීමයි. ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍රගත දත්ත, ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා ඇසුරින් කරුණු විශ්ලේෂණය කරමින් ඓතිහාසික පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයට අනුව මෙම අධ්‍යයනය මෙහෙයවන ලදි. මෙහිදී ප්‍රධාන පරිච්ඡේද හතරක් යටතේ සේසතේ නාමික පරිණාමය, සිංහල රාජ්‍යත්වය තුළ එහි භාවිතය, සමාජීය හා ආගමික සන්දර්භයේදී සේසතට හිමි වූ ස්ථානය මෙන්ම උණවේරුව ගම්මානය කේන්ද්‍ර කරගත් පාරම්පරික සේසත් කර්මාන්තයේ ශිල්පීය ක්‍රම, එහි අඛණ්ඩ පැවැත්ම සහ වර්තමානයේ මුහුණ දෙන අභියෝග පිළිබඳ දීර්ඝ වශයෙන් කරුණු අනාවරණය කෙරිණි. මෙමඟින් සේසතේ හැඩය, වර්ණය හා භාවිතය කාලය සමඟ වෙනස් වූ ආකාරය අධ්‍යයනය කරමින් සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතියේ දේශපාලනික සහ ආගමික බලපෑම් පැහැදිලි කිරීමත්, මෙරට අස්පර්ශනීය සංස්කෘතික උරුම ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා අනාගත පර්යේෂකයන්ට අවශ්‍ය මූලාශ්‍රගත දත්ත සැපයීමත් සිදු විය.

ප්‍රමුඛ පද: අස්පර්ශනීය, උණවේරුව, ඓතිහාසික පරිණාමය, පාරම්පරික කලා ශිල්ප, රාජකීය සංකේත, සේසත්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා රෝහිත දසනායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

கச்சாய் துறைமுகமும் அது தொடர்பான தொழில் முயற்சிகளும்: ஒரு வரலாற்று ஆய்வு

இராசேந்திரம் டிலக்சனா
வரலாற்றுத்துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்.
a20139@arts.pdn.ac.lk

வட இலங்கையின் வரலாற்றில் முதன்மை வாய்ந்த கடல்சார் மையங்களுள் யாழ் மாவட்டத்தில் அமைந்துள்ள கச்சாய் துறைமுகம் வரலாற்றுச் சிறப்பு மிக்க இயற்கைத் துறைமுகமாகும். வடபகுதியின் கடல்வழி வணிக நடவடிக்கைகள், போக்குவரத்து, மீன்பிடி மற்றும் பிராந்திய பொருளாதார வளர்ச்சியில் இத்துறைமுகத்தின் பங்களிப்பு அளப்பெரியது. வன்னி பெருநிலப் பரப்பிற்கும் யாழ்ப்பாணத்திற்கும் இடையே தொடர்புகளைப் பேணுகின்ற முக்கியக் கடல் மார்க்கமாகவும் பண்டைய காலம் முதல் காலனித்துவ ஆட்சிக்காலம் மற்றும் அதனைத் தொடர்ந்து வந்த காலப்பகுதிகளிலும் உள்ளூர் மற்றும் வெளிநாட்டு வாணிபத் தொடர்புகளுக்கான முதன்மை நிலையமாகவும் இப்பகுதி செயற்பட்டது. இதன் மூலம் அப்பகுதியில் பல்வேறுபட்ட தொழில் முயற்சிகள் உருவாகியதோடு சமூக பொருளாதார மாற்றங்களும் ஏற்பட்டன. வரலாற்றுத் தொன்மை வாய்ந்த கச்சாய் துறைமுகம் சார்ந்து மேற்கொள்ளப்படுகின்ற பல்வேறுபட்ட தொழில் முயற்சிகள் பற்றியும், அவை அப்பகுதிவாழ் மக்களினுடைய வாழ்வாதாரத்தில் எவ்வாறான பங்களிப்புகளை வழங்கி வருகின்றன என்பதையும் வரலாற்று ரீதியாக ஆராய்வது இன்றியமையாததாகும். தொழில் முயற்சிகளின் உருவாக்கத்திற்கும் பிராந்திய பொருளாதார வளர்ச்சிக்கும் கச்சாய் துறைமுகத்தின் வகிபங்கு எத்தகையது? என்ற ஆய்வு வினாவை அடிப்படையாகக் கொண்டு துறைமுகத்துடன் இணைந்த பல்வேறுபட்ட தொழில் முயற்சிகளை அடையாளப்படுத்தி, அப்பிரதேசவாழ் மக்களின் வாழ்வாதாரத்தில் எவ்வாறான பங்களிப்பை வழங்கி வருகின்றது என்பதை ஆராய்வதே இவ்வாய்வினுடைய முதன்மை நோக்கமாகும். இவ்வாய்வானது முதன்மை மற்றும் துணை வரலாற்று ஆதாரங்களை அடிப்படையாகக் கொண்டு பண்புசார் தரவுகளையும், புள்ளிவிபரவியல் சார் தரவுகளையும் இணைத்து கலப்பு ஆய்வு முறையில் வரலாற்று விபரிப்பு மற்றும் பகுப்பாய்வு அணுகுமுறையினூடாக பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளது. இவ்வாய்வினூடாகக் கண்டறியப்பட்ட முதன்மையான கண்டடைவுகளாக, பண்டைய காலம் முதல் இலங்கையின் கடல்சார் வர்த்தக மையங்களில் ஒன்றாகக் கச்சாய் துறைமுகம் விளங்கியமை அடையாளப்படுத்தப்பட்டுள்ளது. கச்சாய் துறைமுகம் அப்பகுதிவாழ் மக்களுக்குப் பலதரப்பட்ட தொழில் முயற்சிகளை வழங்கி வருவதுடன், துறைமுகத்தை நம்பியே அம்மக்களின் வாழ்க்கைமுறை இன்று வரை அமைய பெற்றுள்ளமை இவ்வாய்வின் மூலம் நிறுவப்பட்டுள்ளது. கச்சாய் துறைமுகம் வெறும் கடல்சார் மையமாக மட்டுமன்றி அப்பிராந்திய மக்களுக்குப் பல்வேறுபட்ட தொழில் முயற்சிகள் மற்றும் பொருளாதாரத்தை வழங்கி வருகின்ற அரும்பெரும் சொத்தாக விளங்கி வருகிறது. இப்பின்னணியில் கச்சாய் துறைமுகத்துடன் தொடர்புபட்ட தொழில் முயற்சிகள் ஊக்குவிக்கப்பட்டு பிரதேச மக்களிடையே சுயதொழில் வாய்ப்புகள் உருவாக்கப்படுவதுடன், பிராந்தியத்தின் அடையாளமும் பாதுகாக்கப்பட வேண்டும் முதலான பரிந்துரைகளை இந்த ஆய்வு முன்வைத்துள்ளது.

திறவுச்சொற்கள்: கச்சாய் துறைமுகம், கடல்வழி வணிகம், யாழ்ப்பாணம், வடஇலங்கை

இந்த ஆய்வை மேற்கொள்ளும் பணியில் எனக்கு வழங்கப்பட்ட ஆலோசனைகள், வழிகாட்டுதல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக விரிவுரையாளர் எஸ். ஏ. சி. பெரோஸியா அவர்களுக்கு எனது மனமார்ந்த நன்றியைத் தெரிவித்துக்கொள்கிறேன்.

பிரித்தானியர் காலத்திலிருந்து தற்காலம் வரை இலங்கை தேசவழமைச் சட்டத்தில் பெண்களின் உரிமை நிலையின் மாற்றங்கள்: ஒரு வரலாற்று விமர்சனப் பகுப்பாய்வு

பாலசுப்பிரமணியம் லக்சனா
வரலாற்றுத்துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20385@arts.pdn.ac.lk

இலங்கையின் பாரம்பரிய சட்ட அமைப்புகளில் முக்கியமான இடத்தைப் பெறும் தேசவழமைச் சட்டம் வட இலங்கையில் வாழ்ந்த தமிழ்ச் சமூகத்தின் வழக்காறுகள், சமூக நடைமுறைகள் மற்றும் மரபுரீதியான பழக்கவழக்கங்களை அடிப்படையாகக் கொண்டு உருவான தனியார் சட்டமாகும். இச்சட்டம் திருமணம், குடும்ப உறவுகள், சொத்துரிமை, பரம்பரை உரிமை மற்றும் சீதனம் போன்ற பல்வேறு அம்சங்களை ஒழுங்குபடுத்துகின்றது. பெண்களின் சமூக, பொருளாதார மற்றும் சட்ட நிலையை வரையறுப்பதில் தேசவழமைச் சட்டம் வரலாற்று ரீதியாகக் குறிப்பிடத்தக்க பங்காற்றியுள்ளது. எனினும், சமூக மாற்றங்கள், காலனித்துவ ஆட்சியின் தாக்கம், கல்வி விரிவாக்கம், பெண்களின் சமூகப் பங்கேற்பு, மனித உரிமைச் சிந்தனைகளின் வளர்ச்சி மற்றும் நவீன சட்டச் சீர்திருத்தங்கள் ஆகியவற்றின் காரணமாகப் பெண்களின் உரிமை நிலைகள் காலப்போக்கில் பல்வேறு மாற்றங்களுக்கு உட்பட்டுள்ளன. இந்நிலையில், பிரித்தானியர் காலத்திலிருந்து தற்காலம் வரை தேசவழமைச் சட்டத்தின்கீழ் பெண்களின் உரிமை நிலைகளில் என்ன மாற்றங்கள் ஏற்பட்டுள்ளன என்ற ஆய்வு வினாவை அடிப்படையாகக் கொண்டு, அவற்றின் வரலாற்றுப் பரிணாமத்தையும் சமகால முக்கியத்துவத்தையும் ஆராய்வதே இவ்வாய்வின் பிரதான நோக்கமாகும். இவ்வாய்வு முதன்மை மற்றும் துணைநிலை ஆதாரங்களை அடிப்படையாகக் கொண்ட வரலாற்று ஆய்வு முறையையும் விமர்சன பகுப்பாய்வு அணுகுமுறையையும் பயன்படுத்தி மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளது. ஆய்விற்காக நீதிமன்றத் தீர்ப்புகள், சட்ட ஆவணங்கள், அரச வெளியீடுகள், ஆய்வுக் கட்டுரைகள், நூல்கள் மற்றும் தொடர்புடைய வரலாற்று ஆவணங்கள் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. சேகரிக்கப்பட்ட தரவுகள் காலவரிசை மற்றும் கருப்பொருள் அடிப்படையில் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளன. ஆய்வின் மூலம் தேசவழமைச் சட்டம் பெண்களுக்குச் சீதனம், சொத்துரிமை மற்றும் பரம்பரை உரிமைகள் தொடர்பாகக் குறிப்பிட்ட பாதுகாப்புகளையும் சட்ட அங்கீகாரங்களையும் வழங்கியிருந்தமை கண்டறியப்பட்டுள்ளது. அதேவேளை, திருமணமான பெண்களின் சொத்து நிர்வாகம் மற்றும் சில சட்ட நடவடிக்கைகளில் காணப்பட்ட கட்டுப்பாடுகள் அவர்களின் முழுமையான சட்ட மற்றும் பொருளாதார சுயாதீனத்தை வரையறுத்திருந்தன என்பதும் வெளிப்படுத்தப்படுகின்றது. மேலும், பிரித்தானியர் காலத்தில் சட்டமயமாக்கப்பட்ட இவ்வமைப்பு பின்னர் ஏற்பட்ட சமூக மற்றும் சட்டமாற்றங்களின் தாக்கத்தால் மறுபரிசீலனை செய்யப்பட்டு, பெண்களின் உரிமைநிலை முன்னைய காலங்களுடன் ஒப்பிடுகையில் விரிவடைந்துள்ளதும் கண்டறியப்பட்டுள்ளது. இருப்பினும், சமகால பாலின சமத்துவக் கோட்பாடுகளின் அடிப்படையில் தேசவழமைச் சட்டத்தின் சில ஏற்பாடுகள் தொடர்ந்தும் விமர்சனத்திற்கு உட்படுத்தப்படுகின்றன என்பதும் இவ்வாய்வின் மூலம் உறுதிப்படுத்தப்படுகின்றது. எனவே, தேசவழமைச் சட்டத்தின் வரலாற்றுப் பரிணாமத்தைப் புரிந்துகொள்வதற்கும் பெண்கள் உரிமைகள் தொடர்பான சமகால சட்ட மற்றும் சமூக விவாதங்களை விளங்கிக்கொள்வதற்கும் எதிர்காலச் சட்டச் சீர்திருத்தங்களின் தேவையை மதிப்பிடுவதற்கும் இந்த ஆய்வு பங்களித்துள்ளது.

திறவுச்சொற்கள்: சொத்துரிமை, தேசவழமைச் சட்டம், பரம்பரை உரிமை, பெண்களின் உரிமைகள்,

இந்த ஆய்வை மேற்கொள்ளும் பணியில் எனக்கு வழங்கப்பட்ட ஆலோசனைகள், வழிகாட்டுதல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக விரிவுரையாளர் எஸ். ஏ. சி. பெரோஸியா அவர்களுக்கு எனது மனமார்ந்த நன்றியைத் தெரிவித்துக் கொள்கிறேன்.

சோழ அதிகாரத்தின் சின்னமாகப் பொலன்னறுவையின் கட்டடக்கலை: ஓர் வரலாற்று ஆய்வு

ரவீந்திரன் சர்மிளா
வரலாற்றுத்துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20683@arts.pdn.ac.lk

வரலாற்றுத் தொன்மையினையும் கலாசாரப் பாரம்பரியத்தினையும் கொண்ட இலங்கையில் சில இராசதானிகளின் தோற்றமும் அவற்றின் வரலாற்றுப் பின்னணியும் இன்றியமையாத வரலாற்றுப் பரிணாமங்களாகக் காணப்படுகின்றன. இவற்றுள் அனுராதபுர இராசதானியைத் தொடர்ந்து சோழர்களால் தலைநகராக உருவாக்கப்பட்ட இராசதானியே பொலன்னறுவை இராச்சியமாகும். அவ்வகையில், ஆதிக்கப் போட்டியில் சோழர்கள் ஈடுபட்டிருந்த வேளையில் கைப்பற்றப்பட்டதே இலங்கைத் தீவாகும். முதலாம் இராஜராஜ சோழனால் பொலன்னறுவை தலைநகராகப்பட்டு சோழர்களின் மும்முடிச் சோழ மண்டலத்தில் ஒரு மண்டலமாக இணைக்கப்பட்டது. எந்தவொரு அரசும் நீண்டு நிலைத்திருப்பதில்லை. இருப்பினும் அவை விட்டுச் சென்ற தடையங்கள் அழிவடைந்த அரசின் வரலாற்றினை எடுத்தியம்பும். சோழர் ஆட்சி இன்று இல்லாமல் போனாலும் அவ் அரசு விட்டுச் சென்ற கலைப்பாரம்பரியங்கள் அதன் வரலாற்றை நினைவுபடுத்துகின்றன. இதில் முக்கியத்துவம் வாய்ந்ததாகக் கருதப்படுவதே கட்டடக்கலை மரபாகும். அதன்படி இந்த ஆய்வு வெறும் பழைய கட்டங்களைப் பற்றியது மட்டுமல்ல ஒரு தேசத்தைக் கைப்பற்றிய ஒரு பேரரசு தனது அதிகாரத்தை மக்கள் மனதில் ஆழமாகப் பதிய வைக்க கட்டடக்கலையினை எவ்வாறு சாமர்த்தியமாகப் பயன்படுத்தியது எனபதை இனங்காண்பதாகும். அந்தவகையில் இவ்வாய்வின் பிரதான நோக்கமாக, இலங்கையின் அரசியல் அதிகாரத்தின் அடையாளமாகக் கட்டடக்கலை இருந்துள்ளது என்பதனைப் பொலன்னறுவையின் சோழர் கட்டுமானங்களோடு இணைத்து ஆராய்வது அமைந்துள்ளது. சோழர்களால் எழுப்பப்பட்ட பொலன்னறுவை கட்டுமானங்கள் வெறும் மத வழிபாட்டுத் தலங்களாக மட்டும் இருந்தனவா, அவை திட்டமிடப்பட்ட அரசியல் மேலாதிக்கத்தின் அடையாளமாகச் செயல்பட்டனவா? எனும் ஆய்வுப் பிரச்சினையின்கீழ் ஆராயப்பட்டுள்ளது. இதன்படி இந்த ஆய்வானது வரலாற்று ஆய்வு முறையியலை அடிப்படையாகக் கொண்டு முதலாம் தர, இரண்டாம் தர மூலாதாரங்களினைத் துணைகொண்டு மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளது. கள ஆய்வு, கல்வெட்டுச் சான்றுகள், தொல்லியல் சான்றுகள்இ நூல்கள் என்பன இவாய்வுக்குப் பெருந்துணையாய் இருந்துள்ளன. அதன்படி பொலன்னறுவையில் சோழர்களால் கட்டப்பட்ட திராவிடக் கலைப்பாணியிலான கட்டடக் கோயில்கள் வெறும் மத வழிபாட்டுத் தலங்கள் மட்டுமல்ல அவை சோழப்பேரரசின் அரசியல் மேலாதிக்கததினையும் இறையாண்மையினையும் உலகிற்குத் தெரிவிக்கும் வகையில் திட்டமிட்டு உருவாக்கப்பட்ட அதிகாரக் குறியீடுகள் ஆகும். எனவே, பொலன்னறுவையின் சோழர்காலக் கட்டடக்கலை அமைப்புகள் சமயக் கண்ணோட்டங்களிற்கு அப்பாற்பட்டு சோழர்களின் அரசியல் மேலாதிக்கத்தினையும் மண்ணின் மீதான அவர்களின் ஆளுமைமிக்க உரிமையினையும் பிரகடனப்படுத்திய அதிகாரக் குறியீடுகளே என்பதனை இந்த ஆய்வு உறுதி செய்கின்றது.

திறவுச்சொற்கள் : அரசியல் அதிகாரம், கட்டடக்கலை, சமயக் கட்டடங்கள்இ சோழர் ஆட்சி, பொலன்னறுவை இராச்சியம்.

ந்த ஆய்வை மேற்கொள்ளும் பணியில் எனக்கு வழங்கப்பட்ட ஆலோசனைகள், வழிகாட்டுதல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக விரிவுரையாளர் ளு. யு. ஊ. குநசழணலைய அவர்களுக்கு எனது மனமார்ந்த நன்றியைத் தெரிவித்துக் கொள்கிறேன்.

பிரித்தானிய மிஷனரி பாடசாலைகளுக்கு எதிராகத் தோன்றிய சுதேச பாடசாலைகள்: யாழ்ப்பாண பிரதேசத்தை மையமாகக் கொண்ட ஓர் ஆய்வு

தேனுஜா சுப்பிரமணியம்,
வரலாற்றுத்துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்.
a20756@arts.pdn.ac.lk

இலங்கைக்கு வருகைதந்த மேலைத்தேயத்தவர்களுள் பிரித்தானியர் முதன்மையானவர்கள். இவர்களின் இலங்கைக்கான வருகையின் பிரதான நோக்கம் மதப்பரம்பலும் வர்த்தக நடவடிக்கையுமே ஆகும். அவர்கள் மதநடவடிக்கைகளின் பிரதான களமாக யாழ்ப்பாண பிரதேசத்தைத் தெரிவு செய்தார்கள். பிரித்தானியர் ஆட்சிக்காலத்தில் யாழ்ப்பாணப் பிரதேசத்தில் கிறிஸ்தவ மி'னரிகளினால் அறிமுகப்படுத்தப்பட்ட மேற்கத்தேய கல்வி முறையானது உள்ளூர் பண்பாடு மற்றும் மதவிழுமியங்களுக்கு பெரும் சவாலாக அமைந்தது. இச்சூழலில் மிஷனரி கல்விக்கு எதிராகவும் சுதேசமத மற்றும் கலாசார அடையாளங்களைப் பாதுகாக்கவும் யாழ்ப்பாணப் பிரதேசத்தில் சுதேச பாடசாலைகள் தோன்றின. மிஷனரி பாடசாலைகளின் கல்விச் செல்வாக்கு மற்றும் மதமாற்ற நடவடிக்கைகளுக்கு எதிராக யாழ்ப்பாணத்தில் சுதேச பாடசாலைகள் எவ்வாறு உருவெடுத்தன என்பதையும் அவை உள்ளூர் சமூகத்தில் ஏற்படுத்திய தாக்கங்களையும் விரிவாக ஆராய்வதே இவ்வாய்வின் முதன்மை நோக்கமாகும். பிரித்தானிய மிஷனரி பாடசாலைகளுக்கு எதிராக தோன்றிய சுதேச பாடசாலைகளின் செயற்பாடு எத்தகையன? என்பதை ஆய்வு பிரச்சினையாகக் கொண்டுள்ள இந்த ஆய்வு, முதலாம் மற்றும் இரண்டாம்நிலைத் தரவுகளை விபரணவியல் முறையியலில் வரலாற்று அணுகுமுறையின்கீழ் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளது. அதன்படி, ஸ்ரீலஸ்ரீ ஆறுமுக நாவலரின் தலைமையில் தோற்றுவிக்கப்பட்ட சுதேச கல்விப் புரட்சி திருப்புமுனையாக அமைந்ததுடன் தொடர்ந்து யாழ்ப்பாண பிரதேசத்தில் பல சுதேச பாடசாலைகள் உருவாகவும் வழிவகுத்தது என்பது கண்டறியப்பட்டன. யாழ்ப்பாணத்தில் கால்பதித்த மிஷனரிகள் சுதேச இந்துப் பிள்ளைகளை மதமாற்றம் செய்ய முயன்றன. இத்தகைய மிஷனரி கல்வி ஆதிக்கத்திற்கு எதிராகவும் பாரம்பரிய சைவப் பண்பாட்டையும் தமிழ் மொழியையும் பாதுகாக்கவும் யாழ்ப்பாண பிரதேசத்தை மையமாகக் கொண்டு தொழிற்பட்ட சுதேச பண்பாட்டு ரீதியான இந்த எதிர்ப்பியக்கமானது மிஷனரி கல்விக்கு மாற்றீடாகத் தோற்றம் பெற்றதோடு மட்டுமன்றி தமிழ்மொழியை பாதுகாத்தல், சைவ சமய விழிப்புணர்வு மற்றும் தேசியவாத சிந்தனைத் தோற்றம் என்பவற்றிலும் காத்திரமான பங்களிப்பை வழங்கியது என்பதை இந்த ஆய்வு நிறுவுகிறது. அத்துடன், மிஷனரிகளின் மதமாற்ற முயற்சிகளை வெற்றிகரமாகக் கட்டுப்படுத்தின என்பது கண்டறியப்பட்டுள்ளது. எனவே, யாழ்ப்பாணத்தில் மிஷனரி கல்விக்கு எதிராகத் தோன்றிய சுதேச பாடசாலைகள் அப்பிராந்தியத்தின் கல்வி மறுமலர்ச்சியில் ஒரு தீர்க்கமான திருப்புமுனையை ஏற்படுத்தின.

திறவுசொற்கள்:- ஆறுமுகநாவலர், கல்வி மறுமலர்ச்சி, கிறிஸ்தவ மிஷனரிகள், சுதேச பாடசாலைகள், மதமாற்றம்

இந்த ஆய்வை மேற்கொள்ளும் பணியில் எனக்கு வழங்கப்பட்ட ஆலோசனைகள், வழிகாட்டுதல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக விரிவுரையாளர் ளு.யு.ஊ. குநசழணலைய அவர்களுக்கு எனது மனமார்ந்த நன்றியைத் தெரிவித்துக்கொள்கிறேன்

பச்சிலைப்பள்ளி பிரதேசத்தின் ஐரோப்பிய காலப் பண்பாட்டு எச்சங்கள் ஓர் வரலாற்று ஆய்வு

செல்வராசா தபோசன்
வரலாற்றுத்துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20767@arts.ac.lk

இலங்கையின் வரலாற்றுப் போக்கில் யாழ்ப்பாணக் குடாநாட்டைப் பெருநிலப்பரப்புடன் இணைக்கும் மூலோபாய முக்கியத்துவம் வாய்ந்த நுழைவாயிலாகப் பச்சிலைப்பள்ளி பிரதேசம் விளங்குகின்றது. இப்பிரதேசம் ஐரோப்பியர்களின் ஆதிக்கத்திற்கு உட்பட்டிருந்தது. இன்றும் இப்பகுதியில் எஞ்சியிருக்கும் எச்சங்கள் பிராந்தியத்தின் காலனித்துவ வரலாற்றைப் பறைசாற்றும் பண்பாட்டுச் சின்னங்களாகக் காணப்படுகின்றன. இந்த ஆய்வானது பச்சிலைப்பள்ளி பிரதேசத்தின் ஐரோப்பியர் கால வரலாற்றுப் பின்னணியை மையமாகக் கொண்டு மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளது. ஆய்வு வினாவாக, வரலாற்று அடிப்படையிலான ஐரோப்பியர் காலப் பண்பாட்டு எச்சங்களின் வகிபங்கு எத்தகையது? என்பதை ஆராய்வதையும். ஐரோப்பியர் காலப் பண்பாட்டு எச்சங்கள் வெளிப்படுத்தும் வரலாற்றை ஆவணப்படுத்தலையும் முதன்மை நோக்காகக் கொண்டுள்ளது. பச்சிலைப்பள்ளி பிரதேசமானது ஐரோப்பியர்களின் வெறுமனே ஒரு தற்காப்பு எல்லைப் பகுதி மட்டுமல்ல. அது யாழ்ப்பாணக் குடாநாட்டின் ஒட்டுமொத்த அரசியல் பொருளாதார இருப்பைத் தீர்மானித்த மிக முக்கிய மூலோபாயக் கேந்திர நிலையமாகும் என்ற கருதுகோளின் அடிப்படையில் இந்த ஆய்வு நகர்கிறது. இந்த ஆய்வு வரலாற்று ஆய்வு முறைமையினைப் பின்பற்றி எழுதப்பட்டுள்ளது. இதற்கான தரவுகள் இருவகை ஆதாரங்கள் மூலம் திரட்டப்பட்டன. முதல்நிலை ஆதாரங்களாக நிறுவனரீதியான மத குருமார்கள் (06), துறைசார் வல்லுநர்கள், ஆவணக்காப்பகப் பொறுப்பாளர்கள் (05), ஒல்லாந்தர் மற்றும் பிரித்தானிய காலத்து உத்தியோகபூர்வ வரைபடங்கள், அரச ஆவணக் காப்பகப் பதிவுகள், இலங்கைத் தொல்பொருள் திணைக்கள அறிக்கைகள் மற்றும் ஆய்வாளர் நேரடியாக மேற்கொண்ட கள ஆய்வுகள், நிழற்படப் பதிவுகள் ஆகியனவும் இரண்டாம்நிலை ஆதாரங்களாக காலனித்துவ வரலாறு தொடர்பான நூல்கள், ஆய்வுப் பத்திரிகைகள் மற்றும் உள்ளூர் மக்களின் வாய்மொழி வரலாறுகள் போன்றனவும் காணப்படுகின்றன. பச்சிலைப்பள்ளியின் ஐரோப்பிய காலப் பண்பாட்டுச் சின்னங்கள் வெறும் சிதைவுகள் அல்ல, அவை பிராந்தியத்தின் இறையாண்மையையும் உலகளாவிய வர்த்தகத் தொடர்புகளையும் காட்டும் சான்றுகளாகும். இந்தச் சின்னங்களைத் தொல்பொருள் திணைக்களம் பாதுகாப்பதோடு கலாசார சுற்றுலாவிற்காக மேம்படுத்துவது பிராந்தியத்தின் பொருளாதாரத்திற்கும் வரலாற்றுப் பாதுகாப்புக்கும் வழிவகுக்கும் என இந்த ஆய்வு பரிந்துரை செய்கின்றது.

திறவு சொற்கள்: உலகளாவிய வரத்தகத்தொடர்பு, உள்நாட்டு யுத்தம், காலனித்துவ ஐரோப்பிய பண்பாட்டு எச்சங்கள், பச்சிலைப்பள்ளி, பொருளாதாரம்

இந்த ஆய்வை மேற்கொள்ளும் பணியில் எனக்கு வழங்கப்பட்ட ஆலோசனைகள், வழிகாட்டுதல் மற்றும் மேற்பார்வைக்காக விரிவுரையாளர் ளூ.யு.ஊ. குநசழணலைய அவர்களுக்கு எனது மனமார்ந்த நன்றியைத் தெரிவித்துக்கொள்கிறேன்.

LAW

DIGITAL EDUCATION INEQUALITY IN SRI LANKA: A HUMAN RIGHTS ANALYSIS OF STATE RESPONSIBILITY WITH SPECIAL REFERENCE TO UP-COUNTRY STUDENTS

S. Rameshbabu
Department of Law, University of Peradeniya.
a19llb071@arts.pdn.ac.lk

The rapid expansion of digital technologies in education, particularly during the COVID-19 pandemic, has significantly transformed Sri Lanka's educational landscape. While digital learning ensured educational continuity during pandemic-related disruptions, it also exposed and exacerbated existing socio-economic inequalities. These inequalities are particularly evident in Up-Country regions, where inadequate internet connectivity, limited access to digital devices, weak infrastructure, and persistent poverty restrict meaningful participation in digital education. As Jan Dijk conceptualises it, 'Digital Educational Inequality' extends beyond access to digital technologies and includes disparities in opportunities, skills, and outcomes associated with their effective utilisation. This study examines digital educational inequality from constitutional and human rights perspectives and evaluates whether it requires positive state intervention. Thus, it addresses two research questions: (1) Does digital education inequality in Sri Lanka's Up-Country region violate the constitutional principle of equality in access to education? (2) What legal and policy reforms are required for the Sri Lankan State to ensure equitable digital access to education? Adopting a doctrinal legal research methodology, the study analyses constitutional provisions, judicial decisions, international human rights instruments, policy frameworks, and relevant scholarly literature. The findings demonstrate that digital education inequality extends beyond technological disadvantage and significantly undermines equality, non-discrimination, and educational justice. The principal legal finding is that Sri Lanka has positive constitutional and international human rights obligations to ensure equitable access to digital education by addressing structural barriers that disproportionately disadvantage Up-Country students. However, existing legal and policy frameworks remain inadequate to achieve substantive educational equality. Therefore, the study concludes that digital educational inequality must be recognised as a constitutional and human rights issue requiring comprehensive legal reforms, targeted infrastructural investment, inclusive educational policies, and strengthened state accountability to ensure equal educational opportunities for all students.

Keywords: digital education, educational inequality, human rights, state responsibility, Up-country students.

I wish to acknowledge Kithmini Aviruppola for her guidance and supervision.

MAINTENANCE RIGHTS OF NON-MARITAL COHABITING PARTNERS IN SRI LANKA: A HUMAN RIGHTS BASED COMPARATIVE ANALYSIS

T. Agitha
Department of Law, University of Peradeniya
agithathanabalasingam@gmail.com

The advancement of society requires the law to evolve in response to emerging social needs. Although many jurisdictions have recognised maintenance rights for non-marital cohabiting partners, the Sri Lankan legal framework has not developed in line with these changes. The objectives of this research are to examine the current legal position on maintenance rights for non-marital cohabiting partners in Sri Lanka, to analyse how the absence of statutory protection affects individuals in these relationships and raises concerns from a human rights perspective, and to explore how India and Australia recognise and enforce maintenance rights for cohabiting partners and identify best-practice legal approaches that Sri Lanka can adopt to strengthen maintenance protections for non-marital partners in line with international human rights standards. India is selected because it shares a similar colonial legal heritage and socio-economic context with Sri Lanka while providing legal recognition to cohabiting partners, whereas Australia is selected for its progressive legal framework that recognises maintenance rights for cohabiting partners. The research adopts a doctrinal legal research method and relies on secondary data sources. Sri Lanka has acknowledged the existence of cohabiting relationships in certain contexts, including through judicial recognition of cohabitation and repute and the protection afforded under the Prevention of Domestic Violence Act No. 34 of 2005. However, the Maintenance Act No. 37 of 1999 restricts maintenance rights to legally recognised spouses only. This exclusion raises concerns from a human rights perspective, particularly in situations where a financially dependent partner is left without legal or economic protection following the breakdown of a relationship. Based on these observations, a significant gap exists in Sri Lanka, making research in this area necessary. This research compares India and Australia to identify best practices and provides recommendations for legal reform.

Keywords: cohabiting partners, maintenance rights, human rights perspective, Sri Lanka, legal reform

I wish to acknowledge Niroshi Liyana Muhandiram for her guidance and supervision.

EXTERNAL SOVEREIGN DEBTS AND ECONOMIC SELF-DETERMINATION: CAN LENDER RESPONSIBILITY BE RECOGNISED UNDER INTERNATIONAL LAW?

P. R. Binduhewa
Department of Law, University of Peradeniya
a20llb011@arts.pdn.ac.lk

International law recognises self-determination as a right of peoples, and economic self-determination exists as an integral component of this right. It ensures the autonomy of states by enabling them to determine their economic policies, manage their resources, and pursue their economic development. While sovereign borrowing is not inherently problematic, controversies arise when it becomes unsustainable in situations where the debt cannot be repaid without structural adjustments to the borrower's economy or is illegitimate, meaning that the debt does not benefit the public. International law does not clearly determine the liability of lenders in such contexts, leading to uncertainty. Can it be attributed to the lenders as an internationally wrongful act? remains a question arising from two research questions. The first is: *To what extent do illegitimate or unsustainable external sovereign debts affect the economic self-determination of borrower states under international law?* The second is, *To what extent does international law recognise the concept of 'lender responsibility'?* The objective of this research is to explore the possibility and adequacy of existing international law in ensuring the economic self-determination of states against detrimental lending practices. A library- and online-based research method was adopted using a multidisciplinary approach. According to the findings of the research, the impairment of economic self-determination can be assessed through objective indicators, including excessive debt-to-GDP ratios, excessive debt-service-to-revenue ratios, persistent primary fiscal surpluses, reduced fiscal space, declining public investment ratios, and deteriorating creditworthiness. The author suggests two criteria for determining the wrongfulness of 'lender responsibility': the foreseeability of debt distress and excessive conditionality. In conclusion, the research affirms the application of international law to detrimental lending practices as a violation of the economic self-determination of borrower states while attributing responsibility to lenders without leaving them in impunity.

Keywords: external sovereign debt, economic self-determination, international financial institutions, lender responsibility, debt sustainability

I wish to acknowledge Kalana Senaratne for his guidance and supervision.

EXAMINATION OF LAWS ADDRESSING THE EXCLUSION OF WOMEN FROM RELIGIOUS PLACES IN SRI LANKA: A JURISPRUDENTIAL ANALYSIS BASED ON EQUALITY AND FEMINIST LEGAL THEORY

A. A. S. Gunarathne
Department of Law, University of Peradeniya
a20llb020@arts.pdn.ac.lk

The exclusion of women from places of religious worship remains a significant issue in many societies, including Sri Lanka, where questions of equality and religious freedom often intersect. Although the Constitution of Sri Lanka guarantees both the right to equality and freedom of religion, uncertainty remains regarding how these rights should be balanced when women are denied access to religious spaces. This study examines the laws addressing the exclusion of women from religious places in Sri Lanka through the perspectives of equality and feminist legal theory. The research seeks to determine the extent to which claims concerning the exclusion of women from places of religious worship can be recognised within the existing legal framework. It further examines how Sri Lankan law addresses the relationship between gender equality and freedom of religion and whether existing constitutional, statutory, and personal laws adequately respond to such claims. This study adopts a doctrinal and qualitative research methodology. Primary sources include the Constitution of Sri Lanka, statutory provisions, personal laws, and relevant case law. Secondary sources consist of books, journal articles, reports, and scholarly writings. The jurisprudential theories of John Rawls and Catharine A. MacKinnon are used as the main analytical frameworks. The tentative findings suggest that certain features of Sri Lanka's legal framework, including constitutional protections, personal laws, and limitations within the fundamental rights regime, may indirectly contribute to the continuation of gender-based exclusion. The study also anticipates that the law lacks a clear mechanism for balancing religious freedom with women's right to equality. The research concludes that greater legal clarity and reform may be necessary to ensure that women enjoy meaningful access to religious spaces while maintaining respect for legitimate religious freedoms.

Keywords: gender-based exclusion, religious places of worship, gender equality, freedom of religion, feminist legal theory

I wish to acknowledge Shalini Samaranayake for her guidance and supervision.

A CRITICAL ANALYSIS OF THE LEGAL AND ADMINISTRATIVE CONFLICTS ARISING FROM THE ALIENATION OF LAND REFORM COMMISSION LANDS TO OTHER INSTITUTIONS

M. H. S. A. Hemal
Department of Law, University of Peradeniya
a20llb024@arts.pdn.ac.lk

Land reform is fundamentally an instrument of state intervention designed to alter the institutional framework governing land tenure, ownership, and utilisation. The Land Reforms Act No. 1 of 1972 provided the legal basis for the land reform process in Sri Lanka. Since the introduction of Section 27(A) by the Land Reforms (Special Provisions) (Amendment) Act No. 39 of 1981, the Land Reforms Commission's absolute ownership of its lands has become a significant legal concern. The main objective of this research is to examine the errors made when transferring land under the Land Reforms (Special Provisions) (Amendment) Act No. 39 of 1981, the resulting legal and administrative disputes, and how these have restricted the use of limited land resources in the public interest. The research problem is why it has been impossible to verify the Land Reforms Commission's ownership of lands transferred under Section 27(A) of the Land Reforms Act No. 39 of 1981. Using a qualitative methodology, this study combines a principled analysis of primary legal sources, including constitutional frameworks, Gazette notifications, and writ applications, with empirical data collected through semi-structured interviews with Land Reforms Commission officials. The findings show that ownership conflicts have arisen primarily as a result of administrative evasion of the stringent statutory provisions of Section 27(A) through Gazette notifications. Writ applications submitted by regional plantation companies show that thousands of acres of land are now locked in state corporations due to this procedural ambiguity. To accomplish the goal of using land for profitable investments to achieve the country's economic and social growth, this study indicates that immediate and effective legal and administrative reforms to resolve the current title dispute are necessary.

Keywords: Land reform law, State land, Public interest, Land Reform Commission

I wish to acknowledge Hirantha de Silva for his guidance and supervision.

ILLEGIBLE PRESCRIPTIONS AS A VIOLATION OF THE RIGHT TO HEALTH: ARGUING FOR A SPECIFIC REGULATORY LAW IN SRI LANKA (BEYOND MEDICAL NEGLIGENCE) WITH COMPARATIVE INSIGHTS FROM INDIA AND USA

K. M. C. S. Kumari
Department of Law, University of Peradeniya
a20llb030@arts.pdn.ac.lk

A prescription is not merely a chit enabling patients to purchase medicine; it helps patients make informed decisions regarding their own health. Therefore, illegible prescriptions written by medical practitioners have emerged as a significant legal and public health concern because illegible handwriting causes loss of information and prevents patients from making informed decisions. Legible prescriptions are essential for respecting patients' right to health and ensuring access to safe healthcare. In Sri Lanka, the medical prescription-writing process is primarily governed by the National Medicines Regulatory Authority Act, 2015, and the Guidelines on Ethical Conduct for Medical Practitioners Registered with the Sri Lanka Medical Council, 2009. This study examines the inadequacy of the protection provided under the above legislation, specifically highlighting how it undermines patient informed consent. It further examines the importance of developing legislative reforms, recognising the receipt of a legible prescription as a mandatory element of the right to health and the need for effective protection mechanisms to monitor this regime. The research employs a qualitative, doctrinal methodology while analysing constitutional provisions, statutory enactments, and judicial decisions relating to medical prescriptions. A comparative analysis is conducted with the legal systems of India and the USA, which have adopted more progressive laws governing prescription standards. The findings of the research suggest that the existing legal framework on medical prescriptions lacks the capacity to identify the receipt of illegible prescriptions as a violation of the right to health by interfering with a patient's capacity to make an informed decision. The study concludes by addressing these legislative gaps through recommendations such as strengthening legal provisions relating to medical prescriptions and adopting a stronger enforcement mechanism with a more patient-centred, human rights-based approach.

Keywords: illegible prescription, right to health, informed consent, legal framework

I wish to acknowledge Radhini Gawarammana for her guidance and supervision.

MISCARRIAGE OF JUSTICE CAUSED BY CONSTITUTIONAL SILENCE ON SEXUAL IDENTITY: A JURISPRUDENTIAL ANALYSIS BASED ON JOHN RAWLS' IDEAS OF JUSTICE

M. S. R. Lalachandra
Department of Law, University of Peradeniya
a20llb033@arts.pdn.ac.lk

This research examines the miscarriage of justice arising from the constitutional guarantees of equality under Articles 12(1) and 12(2) of the Constitution of Sri Lanka and the continued enforcement of Sections 365 and 365A of the Penal Code, which still penalise homosexual persons for unnatural offences and acts of gross indecency. It argues that constitutional silence on sexual identity has contributed to legal inconsistency and continued discrimination. Although certain legislation has explicitly recognised sexual orientation as a protected ground, this has resulted in a conflict between statutory protections and penal provisions. This research seeks to examine how certain individuals are affected by these distinctions and to critically examine John Rawls' theory of justice, particularly the veil of ignorance. The study highlights that lawmakers often overlook minority interests because they are generally representative of the majority. This research is based solely on a qualitative methodology using primary and secondary sources. Primary sources include legislation and case law from Sri Lanka, the United States, the United Kingdom, India, South Africa, and Uganda, while secondary sources include academic literature. The study finds that more than approximately 12% of citizens in Sri Lanka are homosexual. Globally, many countries have legalised homosexuality as a right, and judicial interpretations in several jurisdictions recognise it as a protected right, while countries that were once under British colonial influence continue, to a lesser extent, to criminalise it. Biological evidence suggests that hormonal differences contribute to this identity, which individuals recognise as they reach puberty. It is further noted that this identity is not considered to have any adverse impact on society or public health, and that cultural ideas and social norms influence the prohibition of such rights. This inconsistency is examined as involving multiple rights violations, where the violation of one right leads to further interconnected infringements. This study concludes that an inclusive environment should be created for homosexual people in order to enable them to develop and contribute meaningfully to a more informed and progressive society.

Keywords: homosexuality, unnatural offences, Acts of gross indecency, sexual orientation, veil of ignorance

I wish to acknowledge Hirantha de Silva for his guidance and supervision.

CRIME SCENE PRESERVATION IN SRI LANKA: ADDRESSING THE STATUTORY GAP AND ITS IMPACT ON EVIDENCE INTEGRITY AND CHAIN OF CUSTODY

K.W.A. Ama Poojani
Department of Law, University of Peradeniya
a20llb044@arts.pdn.ac.lk

The purpose of this study is to examine the significance of crime scene preservation in the criminal justice system of Sri Lanka and to evaluate the impact of the existing statutory gap on evidence integrity and the chain of custody. This study offers a critical analysis of the current legal framework governing crime scene preservation and investigates whether the existing laws and procedures are sufficient to ensure the proper handling, protection, and management of crime scene evidence. With the objective of identifying legal and practical weaknesses, this research examines how inadequate crime scene preservation affects criminal investigations and judicial outcomes in Sri Lanka. The study also seeks to explore lessons that may be drawn from comparative jurisdictions, particularly the United Kingdom and the United States, where more developed legal and procedural mechanisms exist for crime scene management and evidence preservation. This research adopts a qualitative methodology based on doctrinal legal research and qualitative content analysis. Primary sources include relevant Sri Lankan statutes, judicial decisions, and legal provisions relating to criminal investigations and evidence management, while secondary sources include books, journal articles, research papers, and reports. Semi-structured interviews with police officers, forensic experts, and legal professionals are also employed in a complementary manner to obtain practical insights into the challenges associated with crime scene preservation. The findings of this study are expected to reveal that the absence of a comprehensive statutory framework governing crime scene preservation in Sri Lanka contributes to inconsistencies in investigative practices, increases the risk of evidence contamination and loss, and weakens the integrity and admissibility of forensic evidence. This research provides valuable insights for policymakers, law enforcement authorities, forensic practitioners, and legal professionals by highlighting the need for legal reforms and standardised procedures to strengthen evidence management, preserve the chain of custody, and enhance the effectiveness and reliability of the criminal justice system in Sri Lanka.

Keywords: chain of custody, crime scene, evidence integrity, preservation

I wish to acknowledge Samadhi Lewke Bandara Karunarathne for her guidance and supervision.

PARENTAL SHARENTING AND THE BEST INTEREST OF THE CHILD: A CRITICAL ANALYSIS OF THE EXISTING SRI LANKAN LEGAL FRAMEWORK

R. M. B. P. Rupasena
Department of Law, University of Peradeniya
a20llb050@arts.pdn.ac.lk

The widespread use of social media has led to the increasing practice of 'parental sharenting', where parents share information about their children online. This raises concerns regarding children's privacy, autonomy, digital identity, and other related issues. The primary objectives of this research are to examine the existing legal framework in Sri Lanka regarding parental sharenting and to evaluate its adequacy in addressing parental sharenting to safeguard the best interests of the child. This research adopts a qualitative approach based on primary and secondary sources, including domestic legislation, judicial decisions, international instruments, and comparative legal developments. Particular attention is given to international children's rights standards, such as the CRC, and comparative approaches adopted in jurisdictions such as France, which has taken direct measures to address this issue. The findings reveal that although Sri Lanka provides certain protections through constitutional provisions, child protection laws, and data protection legislation, the legal framework lacks specific provisions regulating parents' online disclosure of children's personal information, does not clearly define parental responsibilities or remedies relating to sharenting, and fails to adequately recognise children's evolving capacities and digital rights. The study concludes that legal and policy reforms are necessary to ensure the best interests of the child.

Keywords: sharenting, best interest of the child, child rights

I wish to acknowledge Hirantha de Silva for his guidance and supervision.

THE NEED TO STRENGTHEN DIRECTORS' DUTIES ON ENVIRONMENTAL RESPONSIBILITY FOR SUSTAINABLE CORPORATE SUCCESS: A COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS WITH INDIA AND THE UNITED KINGDOM

A. M. V. Sandeepani
Department of Law, University of Peradeniya
a20llb056@arts.pdn.ac.lk

The growing global focus on environmental sustainability highlights the crucial role of corporate governance in addressing environmental challenges as a fundamental aspect of corporate operations rather than merely voluntary practices. Directors, as the pivotal decision-makers of a company, have a fiduciary duty towards the company, and modern corporate governance emphasises duties towards the most influential stakeholder, namely the environment. The inadequacy of directors' duties towards the environment in Sri Lanka leads to inconsistent corporate environmental practices. The objectives of the research are to analyse the provisions of the Companies Act No. 7 of 2007 as the main legal instrument governing companies in relation to the environmental duties of directors, compare them with those of comparative jurisdictions, especially the United Kingdom's enlightened shareholder value approach and India's corporate social responsibility mechanism, and recommend legal reforms to strengthen directors' duties. The research employs a qualitative research approach incorporating both primary and secondary sources. It involves a comprehensive analysis of existing laws and semi-structured interviews with experts in the field. A comparative analysis is conducted with the United Kingdom and India to assess how these jurisdictions impose duties on directors to consider environmental responsibility. The findings reveal that strengthening directors' duties towards environmental responsibility through an explicit legal obligation is vital to foster sustainable corporate success, mitigate environmental harm, and promote long-term economic resilience. Based on the findings, the research concludes that Sri Lankan company law should be reformed in line with international best practices to foster long-term sustainable corporate success while considering legal and economic realities.

Keywords: directors' duties, environmental responsibility, sustainable corporate success

I wish to acknowledge Shiran Harsha Widanapathirana for his guidance and supervision.

THE EXCEPTIONAL CIRCUMSTANCES REQUIREMENT IN PRE-CONVICTION BAIL: A CONSTITUTIONAL ANALYSIS OF THE PRESUMPTION OF INNOCENCE IN SRI LANKA

S. M. N. S. B. Seneviratne
Department of Law, University of Peradeniya
a20llb061@arts.pdn.ac.lk

The presumption of innocence is a fundamental constitutional safeguard guaranteed under Article 13(5) of the 1978 Constitution of Sri Lanka, ensuring that every person is treated as innocent until proven guilty according to law. However, several special penal statutes in Sri Lanka impose an 'exceptional circumstances' requirement for granting pre-conviction bail, thereby creating significant restrictions on personal liberty before conviction. This research examines the extent to which such a requirement constitutes a justifiable limitation on the presumption of innocence, addressing two central questions: how Sri Lankan statutes and courts interpret and apply the 'exceptional circumstances' requirement in granting pre-conviction bail, and to what extent this requirement constitutes a justifiable and proportionate limitation on the presumption of innocence. This study adopts a qualitative doctrinal legal research methodology, primarily based on the analysis of legal sources, including constitutional provisions, statutes, judicial decisions, and scholarly literature. The findings reveal that this requirement creates a blanket presumption of absconding and re-offending, making incarceration the norm by shifting the burden of proof to the defendant to justify release, thereby undermining the presumption of innocence. Additionally, this requirement acts as an anticipated punishment, particularly in cases involving delayed trials or eventual acquittals. The lack of a statutory definition of the term 'exceptional circumstances' creates legal uncertainty and enables its use as a tool of coercion through political misuse, thereby undermining the rule of law. The study concludes that the exceptional circumstances requirement operates as a disproportionate and unjustifiable limitation on the constitutional presumption of innocence and advocates comprehensive statutory and judicial reforms, including legally restoring the burden of proof to the prosecution by requiring the prosecution to affirmatively prove the necessity of incarceration on a case-by-case basis, together with the codification of non-custodial bail alternatives and the implementation of strict temporal limits on pre-trial investigations. It also advocates the development of clearer judicial standards through a more rights-based interpretative approach, ensuring constitutional guarantees.

Keywords: bail, exceptional circumstances, pre-conviction, presumption of innocence

I wish to acknowledge Pulasthi Hewammanna for his guidance and supervision.

THE NEED FOR AN INDEPENDENT REGULATORY AUTHORITY IN ISSUING AND REVOKING BROADCASTING LICENSES IN SRI LANKA: A COMPARATIVE ANALYSIS

L.R.N.N. Wijayarathna
Department of Law, University of Peradeniya
a20llb072@arts.pdn.ac.lk

A critical, independent, and investigative press is the lifeblood of any democracy. The Minister of Mass Media has the authority to issue radio and television licences under the Sri Lanka Broadcasting Corporation Act No. 37 of 1966 and the Sri Lanka Rupavahini Corporation Act No. 6 of 1982. The criteria for consideration and the decision-making process are not explained. It is an entirely discretionary process, and licences may be suspended or revoked at any time. There is no right of appeal in such an event. After receiving their licences from the Ministry of Mass Media, all radio and television broadcasters should obtain their frequencies. Frequency allocation is also influenced by political considerations. The state occupies the dual role of media owner and regulator. This conflict enables the state to control the media by promoting its own message while limiting or marginalising opposing voices. The objectives of this research are to identify and analyse the existing legal framework governing ministerial discretion in the issuance and revocation of broadcasting licences in Sri Lanka and to examine the implications of this legal framework and propose recommendations for establishing an independent regulatory authority using comparative insights from the United Kingdom. A comparison with the United Kingdom demonstrates that the independent regulatory authority, the Office of Communications (Ofcom), plays a crucial role in issuing and revoking licences without interference from the state or political parties. The British Parliament established the Office of Communications (Ofcom) under the Communications Act 2003. The powers of government ministers to intervene in Ofcom's licensing and broadcasting functions are strictly limited to specific cases. Semi-structured interviews were conducted with experts, including media-related legal professionals, senior journalists, academics, and former Telecommunications Regulatory Commission of Sri Lanka (TRCSL) and Sri Lanka Broadcasting Corporation (SLBC) officials in Sri Lanka. Establishing an independent regulatory authority would reduce political interference and enhance transparency and public trust in the licensing process. This research examines the implications of the existing legal framework and proposes recommendations for establishing an independent regulatory authority using comparative insights from the United Kingdom.

Keywords: broadcast regulation, media freedom, independent regulator, ministerial discretion, Ofcom

I wish to acknowledge Kalana Senaratne for his guidance and supervision.

ANTHROPOCENTRIC BIAS IN THE SRI LANKAN LEGAL FRAMEWORK REGULATING THE USE OF ANIMALS IN SCIENTIFIC RESEARCH: A COMPARATIVE STUDY WITH INDIA AND SWITZERLAND

A. S. Hudha
Department of Law, University of Peradeniya
ashudha2001@gmail.com

The country's lawmakers always give priority to human rights. However, animal welfare should also be given a crucial status in the legal system. Balancing both could ensure the progress of society. In Sri Lanka, although laboratory animals have been used in research, legislation has not evolved over time. The objectives of the research are to analyse how animals used in scientific research are protected under the Sri Lankan legal framework, identify anthropocentric bias in those laws through jurisprudential analysis, and propose legal reforms derived from India and Switzerland to strengthen their protection. This research adopts a qualitative legal approach, primarily based on doctrinal analysis. A comparative approach is also employed. Data are obtained from primary and secondary sources, and expert interviews are conducted to gain relevant insights. The primary legislation regarding animal cruelty, the Prevention of Cruelty to Animals Ordinance No. 13 of 1907, is outdated and fails to address the various forms of cruelty that animals undergo in the modern world, including those used in research. The proposed Animal Welfare Bill, which includes laboratory animals, is yet to be enacted by Parliament. Moreover, the regulation of animal experimentation becomes ineffective because of the exemptions contained in the Bill. Therefore, animal research is currently governed through existing guidelines, such as the Guidelines for the Care and Use of Animals in Laboratory-Based Research. This shows that the Sri Lankan legal framework treats animals primarily as serving human interests. To justify this claim from a jurisprudential perspective, this research uses Peter Singer's utilitarianism, which rejects speciesism and argues for the equal consideration of interests, and John Finnis' New Natural Law Theory, which states that law must ensure moral duties and protect the common good through practical reasonableness. Based on these observations, a significant gap exists in Sri Lanka, making research in this area necessary. Therefore, this research compares Switzerland and India to identify best practices and provides recommendations for legal reform.

Keywords: Scientific research, Anthropocentric bias, Sri Lanka, Legal reform

I wish to acknowledge Pamoda Jayasundara for her guidance and supervision.

PALI
AND
BUDDHIST STUDIES

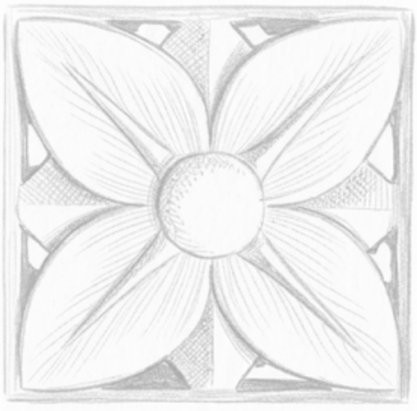

A CRITICAL STUDY ON ILLNESSES AND MEDICAL TREATMENTS PREVALENT IN THE TIME OF BUDDHA, BASED ON SELECTED SECTIONS OF THE MAHĀVAGGAPĀLI, AND ITS COMMENTARY

K.G.E.Prabuddhika
Department of Pali and Buddhist Studies, University of Peradeniya
a19546@arts.pdn.ac.lk

This research examines how *Mahāvaggapāli* and its commentary present different models of illnesses and medical treatments prevalent at the time of the Buddha. The *Bhesajjakkhandhaka* and *Cīvarakkhandhaka* are the sixth and eighth chapters of the *Mahāvaggapāli* of the *Vinaya Pitaka*. The *Samantapāsādikā* can be regarded as the authoritative commentary on the *Vinaya Pitaka*. All three of these texts preserve a systematised medical knowledge rooted in the early Buddhist monastic community. This study focuses on a critical textual analysis of the above-mentioned sections with the primary intention of recognising, classifying and evaluating the illnesses and medical treatments recorded therein as an indication of health care practices prevalent in the time of the Buddha in India. This research investigates the particular illnesses and treatments mentioned in the Buddhist canonical texts and provides a systematic categorisation of them. Nevertheless, a structured categorisation and identification of illnesses and their treatments recorded in the above three texts remain unexplored. Therefore, this study fills that gap through a structured analysis of relevant canonical references. Utilising a qualitative text-based research methodology, this research undergoes a closed textual analysis of relevant sections of the *Bhesajjakkhandhaka* and *Cīvarakkhandhaka* to elucidate the early history of medical practices during the time of the Buddha. This study reveals a wide-ranging disease classification that includes gastrointestinal disorders, neurological and psychosomatic conditions, dermatological conditions, infectious and inflammatory diseases, musculoskeletal and rheumatic disorders, toxicological and envenomation cases, and seasonal and constitutional ailments. It also consists of medical treatments for several diseases, including ethnomedical practices, respiratory therapies, dietary regulations, minor surgical interventions, topical applications and oral pharmacotherapy. Moreover, these two chapters, along with their commentary, constitute a substantial body of proto-clinical knowledge demonstrating a pragmatic and holistic medical system within the early Buddhist monastic context and thereby contribute meaningfully to the field of Buddhist studies and to the history of Buddhist medicine in ancient India.

Keywords: *Bhesajjakkhandhaka*, Buddhist medication, *Mahāvaggapāli,* monastic healthcare

I wish to acknowledge Ven.. W. Sarankara for his guidance and supervision.

AN EXAMINATION OF THE DEPICTION OF HELL IN KANDYAN BUDDHIST MURAL PAINTINGS AND ITS ROLE IN PROMOTING MORALITY AND FEAR: SPECIAL REFERENCE TO SELECTED TEMPLES OF THE KANDYAN PERIOD

N.G. Thakshila Darshani
Department of Pali and Buddhist Studies, University of Peradeniya
a20120@arts.pdn.ac.lk

The Buddhist philosophical teaching that elucidates the ethical outcomes central to human life is a fundamental teaching of *kamma* and its subsequent effects (*vipāka*). In the Buddhist discourses (Bhayabherava Sutta (MN), Verañjaka Sutta (MN), Cūḷakammavibhaṅga Sutta (MN), Puggala Sutta (SN)), the concept of *Apāya,* which includes states like niraya (hell), *duggati* (woeful realms), and*vinipāta* (states of downfall), is presented as the result of immoral behaviour of human beings. Regarding the Petavatthu Pāli, it shows how immoral action leads to suffering in lower realms, strengthening ethical discipline through fear of bad rebirth and resulting in human beings. The Buddhist mural paintings emerged as an effective visual instrument for explaining difficult Buddhist teachings to human beings. In this research, examining how hell-related murals in the Kandyan tradition have been used to promote moral consciousness and ethical behaviour in society is the primary goal. This qualitative study uses both primary and secondary sources as its research methodology. A field study is also included as part of the research. There are studies regarding the Buddhist doctrinal teachings on *Apāya,* with their visual representation in Kandyan art. However, these literary works have not addressed *kamma* and its consequences in detail. This study's focus has been placed on how these mural representations influence moral behaviour and reflect modern social reality. The results of the study of images of hell in Kandyan murals differ depending on the area and historical period, frequently expressing moral and societal concerns. This study reveals that Kandyan Buddhist mural paintings are powerful tools for the development of morality because they connect theoretical knowledge, fostering the growth of morality in the human mind.

Keywords: *Kamma, Apāya,* Buddhist mural Paintings*,* ethical behaviour

I wish to acknowledge R.G.D. Jayawardane for his guidance and supervision.

මුල් බුදුසමයාගත ඉගැන්වීම් මානසික සුවය උදෙසා මනෝචිකිත්සාවක් ලෙස යොදාගත හැකි ආකාරය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (සූත්‍ර පිටකයේ තෝරාගත් සූත්‍ර කිහිපයක් ඇසුරෙන්)

පී. ඒ. ආර්. එම්. දිල්ෂානි
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a19146@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය ඇසුරෙන් සිදු කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ මුල් බුදුසමයාගත ඉගැන්වීම් මානසික සුවය උදෙසා මනෝචිකිත්සාවක් ලෙස යොදාගත හැකි ආකාරය ත්‍රිපිටකාගත ඉගැන්වීම් ඇසුරෙන් කරුණු පරීක්ෂා කරමින්, මෙම ඉගැන්වීම්වල ඇති ප්‍රායෝගික වටිනාකම් භාවිත කිරීමට මිනිසා හුරු කරවීමයි. එහිදී මූලික වශයෙන් කරුණු අධ්‍යයනය සඳහා මජ්ඣිම නිකායාගත සබ්බාසව සූත්‍රය, සල්ලේඛ සූත්‍රය, සතිපට්ඨාන සූත්‍රය, විතක්කසණ්ඨාන සූත්‍රය, වත්ථූපම සූත්‍රය ආදි සූත්‍ර ඇසුරු කරගනිමින්, ඒවායේ අන්තර්ගත ඉගැන්වීම් මානසික සුවය උදෙසා මනෝචිකිත්සාවක් වශයෙන් යොදාගත හැකි ආකාරය නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ. විශේෂයෙන්ම මෙම අධ්‍යයනය සිදු කොට ඇත්තේ ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය පදනම් කරගනිමින්ය. මිනිස් මනසේ ඇති වන විවිධ සෘණාත්මක සිතුවිලි සහ කාර්යබහුලත්වය හේතුවෙන් මිනිසාගේ මනස පීඩාවට පත් වී ඇත. එවැනි සිතුවිලි වළක්වාලමින් සුවපත් ජීවිතයක් ගත කිරීම වර්තමානයේ අභියෝගය බවට පත්ව ඇත. ඒ අනුව මිනිසාට බලපා ඇති විවිධ කායික හා මානසික ගැටලු විසඳා ගැනීම උදෙසා බෞද්ධ ඉගැන්වීම් මනෝචිකිත්සාවක් වශයෙන් භාවිත කළ හැක්කේ කෙසේද යන මූලික පර්යේෂණ ගැටලුව මෙහිදී සාකච්ඡාවට භාජන කොට ඇත. බුදුදහමේ සූත්‍ර ඉගැන්වීම් මගින් මනසේ සන්සුන්භාවය හා නිරෝගිතාවට මනෝචිකිත්සාවේ බලපෑම අධ්‍යයනය කිරීම සහ සූත්‍රානුකූල මනෝචිකිත්සක ක්‍රමයක් වර්තමාන සමාජයේ මානසික ගැටලු සඳහා යෙදිය හැකි ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණු ලෙස සඳහන් කළ හැකිය. මෙම අධ්‍යයනය ඇසුරෙන් තහවුරු කරගැනීමට හැකි වූ ආකාරයට මනස පාලනයට හා පුද්ගල අපගාමී චර්යා රටා ක්‍රමිකව බැහැර කරගැනීම උදෙසා පුද්ගලයා මානසික වශයෙන් කිසියම් පරිවර්තනයකට ලක් විය යුතු ය. එම මානසික පරිවර්තනය උදෙසා බුදුදහමේ ඉගැන්වෙන උපදේශන හා චිකිත්සක ක්‍රම මනෝචිකිත්සාවක් වශයෙන් භාවිත කරමින් පුද්ගලයා ලෞකික හා ලෝකෝත්තර අරමුණු ජයගන්නා ආකාරය ගැඹුරින් සාකච්ඡාවට භාජන කරන ලදි.

ප්‍රමුඛ පදඃ මනෝචිකිත්සාව, මානසික ගැටලු, මුල් බුදුසමයාගත ඉගැන්වීම්, ලෝකෝත්තර අරමුණු

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩී. එම්. කේ. ධර්මසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මෙහෙණින් වහන්සේ මුහුණ දෙන නූතන අභියෝග පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (කළුතර දිස්ත්‍රික්කය ඇසුරින්)

ඒ. කේ. ටී. ආර්. අමුගොඩ
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20030@arts.pdn.ac.lk

වර්තමානය වන විට මෙහෙණින් වහන්සේ විවිධ වූ අභියෝගවලට මුහුණ දෙන ආකාරයක් අපට හඳුනාගත හැකිය. මෙම පර්යේෂණය මගින් 2000 - 2025 දක්වා කාල පරාසය තුළ මෙහෙණින් වහන්සේ මුහුණ දෙන නූතන අභියෝග පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබයි. මෙම අධ්‍යයනයේ කරුණු ගවේෂණය කිරීම සඳහා මූලික වශයෙන් ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලද අතර ඒ සඳහා ක්ෂේත්‍රය වශයෙන් කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ මෙහෙණි ආරාම යොදා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව අවුරුදු 20 - 60 වයස් කාණ්ඩවලට අයත් මෙහෙණින් වහන්සේ තිස් නමක් පමණ සම්මුඛ සාකච්ඡාවට භාජන කොට ලබාගත් දත්ත අනුව කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ ජීවත් වන මෙහෙණින් වහන්සේ මුහුණ දෙන අභියෝග අංශ කිහිපයක් ඔස්සේ අධ්‍යයනය කිරීමට හැකි විය. එහිදී මෙහෙණින් වහන්සේ මුහුණ දෙන අභියෝග සමාජ අභියෝග හා ආරාම අභියෝග වශයෙන් ප්‍රධාන අංශ දෙකකින් හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. මෙහිදී සමාජ අභියෝග වශයෙන් සමාජයේ මෙහෙණි ශාසනය පිළිබඳ පවතින සීමිත අවබෝධය හා ප්‍රමාණවත් සමාජ පිළිගැනීමක් නොමැති වීම සමාජය තුළ ආකල්පමය වශයෙන් අභියෝගයකට ලක්ව ඇති බව අනාවරණය විය. එසේම ආරාම නඩත්තු හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය සම්පත් හිඟය, දායක ආධාර මත පමණක් රඳා පැවතීමද, නායක මෙහෙණින් වහන්සේගේ පවතින ගැටලු නිසා උසස් ආධ්‍යාපනික අවස්ථා සීමිත වීම, පිරිමි පාර්ශ්වයෙන් එල්ලවන අපහසුතාද සමාජ අභියෝග ලෙස හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. ආරාමික අභියෝග වශයෙන් ආරාමවල පවතන යටිතල පහසුකම් අවම මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් මෙහෙණින් වහන්සේගේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් ගැටලු පවතින බවද සෞඛ්‍ය ගැටලු හා ගිලන් බවට පත් මෙහෙණින් වහන්සේ රැකබලා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ගැටලු පවතින බවද අධ්‍යයනය මගින් තහවුරු විය. මෙම පර්යේෂණයට අනුව මෙහෙණින් වහන්සේ මුහුණ දෙන අභියෝගවලට මූලික හේතුව වී ඇත්තේ ඔවුන් තුළ පවතින අවම ආධ්‍යාපනික මට්ටම බව අනාවරණය විය. ඒ අනුව මෙම ගැටලු අවම කිරීම සඳහා ආරාම පරිපාලන ක්‍රමවේද සංවර්ධනය කිරීම, රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශවල සහයෝගය ලබා ගැනීම, විනය හා පරිපාලන ගැටලු සඳහා සංඝ සභා මට්ටමින් විසඳුම් සැපයීම හා මෙහෙණින් වහන්සේගේ ආධ්‍යාපනික මට්ටම ඉහළ නැංවීම සඳහා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඉස්මතු කෙරේ.

ප්‍රමඛ පදඃ ආරාමික අභියෝග, කළුතර දිස්ත්‍රික්කය, නූතන සමාජය, මෙහෙණින් වහන්සේ, සමාජීය අභියෝග

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩී. එම්. කේ. ධර්මසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

බෞද්ධ භාවනාව සහ අපෝහක චර්යා චිකිත්සාව පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්

පී. අයි. දිසානායක
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20160@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය මගින් බෞද්ධ භාවනාව සහ අපෝහක චර්යා චිකිත්සාව (Dialectical Behaviour Therapy - DBT) අතර පවතින සමානතා සහ විෂමතා පිළිබඳ අධ්‍යයනය කෙරේ. වර්තමාන සමාජය තුළ මානසික ආතතිය, චිත්තවේගීය අස්ථාවරතාව, පෞරුෂ ආබාධ සහ විවිධ මානසික ගැටලු ඉහළ යාමත් සමග එම ආබාධ වළක්වා ගැනීම උදෙසා විවිධ ප්‍රතිකාර හා කළමනාකරණ ක්‍රමවේද පිළිබඳ අවධානය වැඩි වී ඇත. එම පසුබිම තුළ බටහිර මනෝචිකිත්සාවේ ප්‍රධාන ප්‍රවේශයක් වන අපෝහක චර්යා චිකිත්සාව සහ බෞද්ධ මනෝචිකිත්සාවේ ප්‍රවේශයක් වන භාවනාව අතර පවතින සම්බන්ධතාව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වේ. මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක දත්ත පාදක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සිදුකර ඇති අතර ද්විතීයක මූලාශ්‍රය ඇසුරෙන් දත්ත රැස්කර විශ්ලේෂණය කර ඇත. මෙහිදී අපෝහක චර්යා චිකිත්සාව සහ බෞද්ධ භාවනාව අතර පවතින සමානතා සහ විෂමතා මොනවාද යන්න ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස යොදාගෙන ඇත. අපෝහක චර්යා චිකිත්සාව චිත්තවේගීය අස්ථාවරතාව, ආතතිය, ස්වයංපීඩාකාරී හැසිරීම් සහ පෞරුෂ ආබාධ කළමනාකරණය සඳහා සංවර්ධනය කරන ලද සායනික මනෝචිකිත්සක ප්‍රවේශයකි. බෞද්ධ භාවනාව පුද්ගලයාගේ සිත සංවර්ධනය කර සීල, සමාධි සහ පඤ්ඤා වර්ධනය කිරීම අරමුණු කරගත් ආධ්‍යාත්මික හා මනෝවිද්‍යාත්මක පුහුණුවකි. පර්යේෂණයෙන් තහවුරු කරගැනීමට හැකි වූයේ අපෝහක චර්යා චිකිත්සාවෙහි මූලික සංරචකයක් වන සතිමත්භාවය (Mindfulness) බෞද්ධ සතිපට්ඨාන භාවනාව සමග සමීප සම්බන්ධතාවක් පවතින බවයි. බෞද්ධ භාවනාව සහ අපෝහක චර්යා චිකිත්සාව යන ක්‍රමවේද දෙකම පුද්ගලයාගේ සිතුවිලි, චිත්තවේග සහ හැසිරීම් පිළිබඳ අවධානය වර්ධනය කරමින් මානසික සුවතාව ප්‍රවර්ධනය කරයි. කෙසේ වෙතත්, අපෝහක චර්යා චිකිත්සාවෙහි ප්‍රධාන අරමුණ මානසික රෝග ලක්ෂණ අවම කර දෛනික ජීවිතයේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම වන අතර බෞද්ධ භාවනාවේ අවසාන අරමුණ දුක්ඛ නිරෝධය සහ නිර්වාණය සාක්ෂාත් කර ගැනීම වේ. එසේම අපෝහක චර්යා චිකිත්සාව විද්‍යාත්මක හා සායනික පදනමක් මත සංවර්ධනය වී ඇති අතර බෞද්ධ භාවනාව බුදුදහමේ ආධ්‍යාත්මික මූලධර්ම මත ගොඩනැගී ඇත. අවසාන වශයෙන් මෙම අධ්‍යයනයෙන් හෙළි වූයේ අපෝහක චර්යා චිකිත්සාව සහ බෞද්ධ භාවනාව අතර අරමුණු හා පදනම්වල යම් යම් වෙනස්කම් පැවතියද, චිත්තවේග පාලනය, ආතතිය කළමනාකරණය, ස්වයං අවබෝධය සහ මානසික සුවතාව වර්ධනය කිරීමේදී සැලකිය යුතු සමානකම් පවතින බවයි. එබැවින් බටහිර මනෝචිකිත්සාව සහ බෞද්ධ මනෝවිද්‍යාත්මක ඉගැන්වීම් ඒකාබද්ධ කරගැනීම මගින් වඩාත් ඵලදායී මානසික සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන ක්‍රමවේද සංවර්ධනය කළ හැකි බව මෙම පර්යේෂණයෙන් තහවුරු කර ඇත.

ප්‍රමුඛ පද: අපෝහක චර්යා චිකිත්සාව, චිත්තවේග පාලනය, බෞද්ධ භාවනාව, මානසික සුවතාව, සතිමත්භාවය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පූජ්‍ය පොත්තේවෙල ඤාණලක්ඛන හිමියන්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

දුෂ්කර ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල බෞද්ධ දහම් පාසල් අධ්‍යාපනයෙහි ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (මැදවච්චිය ප්‍රදේශයේ දහම් පාසල් කිහිපයක් ඇසුරින්)

එස්. ඩී. කේ. එස්. දිසානායක
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
priyangikak0107@gmail.com

ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය තුළ ගුණගරුක සදාචාර සම්පන්න හා මානුෂීය ගුණධර්මවලින් හෙබි ධර්මානුකූල ජීවන රටාවකට හුරු වූ යහපත් පුරවැසියකු බිහිකිරීමෙහිලා බෞද්ධ දහම් පාසල් අධ්‍යාපනයෙන් ඉටුවන්නේ සුවිශේෂ මෙහෙවරකි. එහෙත් නාගරික ප්‍රදේශවල ක්‍රියාත්මක වන දහම් පාසල් අධ්‍යාපනය මේ වන විට භෞතික සහ සමාජීය වශයෙන් විවිධ අභියෝග හා ගැටලු රාශියකට මුහුණ පා ඇති බව නූතන අධ්‍යයන මගින් හඳුනා ගත හැකිය. මෙම පර්යේෂණයෙහි ප්‍රධාන ගැටලුව වන්නේ දුෂ්කර ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල බෞද්ධ දහම් පාසල් අධ්‍යාපනයෙහි ගුණාත්මකභාවයක් තිබේ ද යන්න අධ්‍යයනය කිරීමයි. අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මැදවච්චිය ප්‍රදේශීය කොට්ඨාසයට අයත් තෝරාගත් දහම් පාසල් කිහිපයක් පදනම් කරගෙන දහම් පාසල් අධ්‍යාපනයෙහි වර්තමාන සැබෑ ස්වභාවය, ගුණාත්මකභාවයට බලපාන ප්‍රායෝගික සාධක, අධ්‍යාපනික, සමාජීය හා ආර්ථික ගැටලු සඳහා ලබා දිය හැකි විසඳුම් පුළුල් ලෙස විමර්ශනය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක දත්ත මත පදනම් මිශ්‍ර ක්‍රමවේදයක් භාවිත කර ඇත. ප්‍රාථමික දත්ත එක්රැස් කිරීම සඳහා මැදවච්චිය ප්‍රදේශයෙහි දහම් පාසල් 10ක් නියැදි ක්‍රමය යටතේ තෝරා ගන්නා ලද අතර ද්විතීයක දත්ත රැස් කිරීම සඳහා පුස්තකාලය පරිශීලනය සිදු කරන ලද අතර දහම් පාසල් ගුරුභවතුන්, දෙමාපියන් සහ සිසුන් ඇතුළත් වන පරිදි ව්‍යූහගත ප්‍රශ්නාවලී, සම්මුඛ සාකච්ඡා යන ක්‍රම මගින් දත්ත ලබා ගන්නා ලදි. විශේෂයෙන්ම දහම් පාසල්වල භෞතික සම්පත් හිඟය, ගුරු සම්පත් හිඟය සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් වැනි මූලික අවශ්‍යතා අහිමිවීම ආදී ගැටලු රාශියක්ම සිසුන්ගේ සහභාගිත්වය අඩාල වීමට සෘජුව බලපා ඇත. ඒ අතර වර්තමාන තරගකාරී පාසල් අධ්‍යාපන රටාව හා සති අන්ත උපකාරක පන්ති හේතු කොටගෙන දහම් පාසල් කෙරෙහි සිසුන්ගේ ඇති උනන්දුව හීන වී යෑම බරපතළ අභියෝගයකි. මැදවච්චිය ප්‍රදේශයේ දහම් පාසල් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම, ගුරුවරුන් සඳහා අඛණ්ඩ නවීන ගුරු පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, ජාතික මට්ටමේ විධිමත් වැඩපිළිවෙළක් හඳුන්වාදීම හා විෂය නිර්දේශ වර්තමානයට ගැළපෙන සේ යාවත්කාලීන කිරීම මගින් දහම් පාසල් අධ්‍යාපනයෙහි අත්‍යවශ්‍යතාව පිළිබඳ ආකල්ප වෙනසක් ඇති කිරීමේ අරමුණින් වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම ජාතික කාලීන අවශ්‍යතාවක් බව මෙම පර්යේෂණය මගින් අවධාරණය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: ආධ්‍යාපනික ගැටලු, ගුණාත්මකභාවය, දුෂ්කර ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ, බෞද්ධ දහම් පාසල්, මැදවච්චිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩබ්. එම්. ඩී. එම්. විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කළු දේවතා බණ්ඩාර සංකල්පය හා බැඳි ඇදහිලි සහ විශ්වාස පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ මහව කොට්ඨාසයේ ඉහළගම ග්‍රාමය ඇසුරින්)

ජේ. ඒ. එස්. කෞෂල්‍යා
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20322@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය බෞද්ධ සංස්කෘතිය තුළ ප්‍රදේශීය දේව විශ්වාස හා බෞද්ධ ආගමික සම්ප්‍රදාය අතර පවතින සම්බන්ධතාව නිරූපණය කරන දේව සංකල්පයක් ලෙස කළු දේවතා බණ්ඩාර සංකල්පය හඳුනාගත හැකිය. මෙම පර්යේෂණය මගින් කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ මහව කොට්ඨාසයේ ඉහළගම ග්‍රාමය ආශ්‍රිත කළු දේවතා බණ්ඩාර සංකල්පය හා බැඳි ඇදහිලි සහ විශ්වාස පිළිබඳ අධ්‍යයනය කෙරිණි. ඉහළගම ප්‍රදේශයේ ජනතාව අතර මෙම දේව සංකල්පය සම්බන්ධයෙන් පවතින ඇදහිලි, විශ්වාස, පූජා චාරිත්‍ර සහ ඒවායේ සමාජීය හා සංස්කෘතික වැදගත්කම විමර්ශනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික ගැටලුව වූයේ කළු දේවතා බණ්ඩාර සංකල්පයේ ඓතිහාසික පසුබිම, එයට අදාළ ජන විශ්වාස සහ ඇදහිලි මෙන්ම එම විශ්වාස ප්‍රදේශීය ජන ජීවිතයට බලපාන ආකාරය හඳුනා ගැනීමයි. ඒ අනුව ජනතාව මෙම දේව සංකල්පය භාවිත කරන ආකාරය, එමගින් ඔවුන්ගේ ආගමික, සමාජීය හා මානසික අවශ්‍යතා සපුරාලන ආකාරය පිළිබඳ විමර්ශනය කරන ලදි. මෙය ගුණාත්මක පර්යේෂණයකි. මෙහිදී ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ සහ සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය විශ්ලේෂණය මගින් දත්ත රැස් කරන ලදි. ප්‍රදේශයේ භික්ෂූන් වහන්සේ, කපු මහත්වරුන් සහ ප්‍රදේශවාසීන්ගෙන් ලබාගත් තොරතුරු පර්යේෂණ දත්ත ලෙස භාවිත කරන ලදි. පර්යේෂණයේදී අනාවරණය වූයේ කළු දේවතා බණ්ඩාර සංකල්පය ඉහළගම ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ ආගමික හා සංස්කෘතික අනන්‍යතාවෙහි වැදගත් අංගයක් වන බවයි. බෞද්ධ සංස්කෘතිය හා බැඳුණු ජන ඇදහිලි ග්‍රාමීය ජනතාවගේ අනන්‍යතාව තහවුරු කිරීමටත්, ඔවුන්ගේ ආකල්ප සහ විශ්වාස පද්ධති පෝෂණය කිරීමටත් මහත් සේ ඉවහල් වේ. විශේෂයෙන්ම ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ ආරක්ෂක දේවතාවෙකු ලෙස ජන විඥානය තුළ ස්ථාපිත වී ඇති කළු දේවතා බණ්ඩාර දෙවියන් වන්දනය කිරීම මගින් ප්‍රදේශීය ජනතාව තම එදිනෙදා ගැටලුවලට මානසික සහනයක් ලබා ගනිති. තවද, මෙම ඇදහිලි සහ විශ්වාස මගින් ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ සමාජීය ස්ථාවරත්වය, සංස්කෘතික උරුමය සුරැකීම සහ මානසික යහ පැවැත්ම ක්‍රමිකව උදා කරගන්නා ආකාරය මෙම පර්යේෂණය මගින් නිගමනය කළ ගත හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: ඉහළගම, කළු දේවතා බණ්ඩාර, ජන විශ්වාස, ප්‍රදේශීය දේව සංකල්ප, බෞද්ධ සංස්කෘතිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පූජ්‍ය පොත්තේවෙල ඤාණලක්ඛන හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මරණින් පසු ජීවිතය හා සම්බන්ධ ආගමික පූජා චාරිත්‍ර පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (ලාංකේය බෞද්ධ සමාජය ඇසුරෙන්)

ජී. ජී. එස් කුමාරි
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20352@arts.pdn.ac.lk

මරණින් පසු ජීවිතය පිළිබඳ සංකල්පය ලෝකයේ බොහෝ ආගම්වල මෙන්ම බෞද්ධ දර්ශනය තුළද වැදගත් ස්ථානයක් ගනී. බෞද්ධ දර්ශනයට අනුව මරණය යනු ජීවිතයේ අවසානයක් නොව, කර්මය හා පටිච්චසමුප්පාදය මත පදනම් වූ පුනර්භව ක්‍රියාවලියේ එක් අවස්ථාවකි. ශ්‍රී ලාංකේය බෞද්ධ සමාජය තුළ මෙම දාර්ශනික පදනම ආශ්‍රිතව විවිධ ආගමික පූජා චාරිත්‍ර හා වත්පිළිවෙත් වර්ධනය වී ඇත. මියගිය පුද්ගලයන් වෙනුවෙන් පුණ්‍යානුමෝදනාව සඳහා මතක දාන පැවැත්වීම, පිරිත් සජ්ඣායනය සහ සංවත්සර පින්කම් වැනි චාරිත්‍ර ඒ අතර ප්‍රධාන වේ. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සිදුකරන ලද මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණ, ත්‍රිපිටකාගත දේශනා (ඛුද්දක නිකාය පේතවත්ථුපාළිය, ඛුද්දක නිකාය තිරෝකුඩ්ඩ සූත්‍රය) වැනි මූලාශයද, ඒ ආශ්‍රිත පර්යේෂණ පත්‍රිකාද විශ්ලේෂණය කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණය ලාංකේය බෞද්ධ සමාජයේ මරණින් මතු ජීවිතය උදෙසා සිදුකරන ආගමික පූජා චාරිත්‍රවල කාර්යභාරය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට දායක වන අතර සමාජීය, මනෝවිද්‍යාත්මක හා සංස්කෘතික කාර්ය ඉටුකරන බහුවිධ සංසිද්ධියක් බවට හඳුනාගත හැකිය. මෙම අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය වන්නේ ලාංකේය බෞද්ධ සමාජයේ මරණින් මතු ජීවිතය හා සම්බන්ධ චාරිත්‍ර බෞද්ධ ඉගැන්වීම් මත පදනම් වුවද, ඒවා ජනශ්‍රැතික හා සංස්කෘතික බලපෑම් සමග සම්මිශ්‍රණය වී ඇති බවයි. එම බලපෑම් හේතුවෙන් මිථ්‍යාදෘෂ්ටික අදහස් සමාජය තුළ මුල්බැස ඇති ආකාරය නිරීක්ෂණය වූ කරුණකි. එම මිථ්‍යාදෘෂ්ටික අදහස් වෙනුවට සම්‍යක්දෘෂ්ටික අදහස් සමාජගත කිරීමට බෞද්ධ ඉගැන්වීම් උපයෝගි කරගත හැක්කේ කෙසේද යන්න මෙම පර්යේෂණයෙහි මූලික ගැටලුවයි. තවද මෙම චාරිත්‍ර මගින් මියගිය පුද්ගලයාට පින් අනුමෝදන් කිරීමේ ආගමික අරමුණට අමතරව ජීවත්වන ඥාතීන්ගේ ශෝකය, බිය සමනය කිරීම සහ සංස්කෘතික අනන්‍යතාව පවත්වාගෙන යාම වැනි කාර්ය ද ඉටු කරන බව පැහැදිලි වේ. එබැවින් මරණින් මතු ජීවිතය හා සම්බන්ධ ආගමික පූජා චාරිත්‍ර ලාංකේය බෞද්ධ සමාජයේ ආගමික, සමාජීය හා සංස්කෘතික වටිනාකම් පිළිබිඹු කරන වැදගත් සංසිද්ධියක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: පුණ්‍යානුමෝදනාව, පුනර්භවය, පූජා චාරිත්‍ර, මරණින් පසු ජීවිතය, ලාංකේය බෞද්ධ සමාජය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පූජ්‍ය පොත්තේවෙල ඤාණලක්ඛන හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පුද්ගල චරිත සංවර්ධනය උදෙසා බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වල උපයෝගීතාව පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (සූත්‍ර පිටකයේ තෝරාගත් සූත්‍ර කිහිපයක් ඇසුරින්)

එම්. ජී. එච්. එම්. කුමාරි
පාලි සහ බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20361@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය මගින් අධ්‍යයනය කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ පුද්ගල චරිත සංවර්ධනය උදෙසා බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වල උපයෝගීතාවයි. ඒ අනුව නූතන තරගකාරී සමාජ ක්‍රමය තුළ මානව සාරධර්ම පරිහානිය ප්‍රමුඛතම සමාජ සංස්කෘතික අර්බුදයක් බවට පත්ව ඇත. නූතන සමාජයේ සාපරාධී චර්යා රටා සහ විවිධ මනෝ සාමාජීය ව්‍යාධි කෙරෙහි පුද්ගල චරිතයේ සදාචාරාත්මක පරිහානිය සෘජුව බලපාන බව නිරීක්ෂණය වේ. සමාජ ගැටලු වර්ධනය වීමෙහිලා මූලික හේතුව පුද්ගල චරිත පරිහානිය බව පෙනී යන හෙයින් වත්මන් සමාජය තුළ චරිත සංවර්ධනයේ අවශ්‍යතාව දැඩිව පවතී. පුද්ගල චරිත සංවර්ධනය උදෙසා සූත්‍ර පිටකයේ අන්තර්ගත විවිධ සූත්‍ර මගින් ලැබෙන බෞද්ධ උපදේශ සුවිශේෂී වේ. පුද්ගල චරිත සංවර්ධනය යනු පුද්ගලයාගේ සද්ගුණවත් චර්යාව අභිමානවත් ආකාරයට සංවර්ධනය කිරීමයි. ථෙරවාද සූත්‍ර පිටකාගත දේශනාවල අන්තර්ගත බෞද්ධ ඉගැන්වීම් පුද්ගල චරිත සංවර්ධනය සඳහා උපයෝගී වන ආකාරය පරීක්ෂා කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙහි මූලික අරමුණයි. බෞද්ධ සූත්‍ර දේශනාවල අන්තර්ගත ඉගැන්වීම් චරිත සංවර්ධනයට උපයෝගී වන්නේ කෙසේද යන පර්යේෂණ ගැටලුව මෙහිදී සාකච්ඡා කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා මජ්ඣිම නිකායාගත අම්බලට්ඨික රාහුලෝවාද සූත්‍රය, විතක්කසන්ඨාන සූත්‍රය, ද්වේධාවිතක්ක සූත්‍රය ආදී සූත්‍රධර්මවල අන්තර්ගත මනෝවිද්‍යාත්මක ඉගැන්වීම් චරිත සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රායෝගිකව යොදාගත හැකි ආකාරය නිරීක්ෂණය කරන ලදි. ගුණාත්මක දත්ත පාදක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස සූත්‍ර පිටකාගත දේශනා යොදාගන්නා ලද අතර ද්විතීයක මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනය කරමින් දත්ත විශ්ලේෂණය කරමින් මෙම පර්යේෂණය සිදු කරන ලදි. එහිදී අප හඳුනාගත් ආකාරයට චරිත සංවර්ධනයේ පදනම වන්නේ අභ්‍යන්තර මානසික සංවර්ධනය සහ පවිත්‍රතාවයි. බෞද්ධ දේශනාවල අන්තර්ගත බෞද්ධ ආචාරධර්මානුකූලව ක්‍රියා කිරීම මගින් පුද්ගල චරිත සංවර්ධනය සඳහා සෘජු දායකත්වයක් ලැබෙන අතර එමගින් පුද්ගලයා ලෞකික, ලෝකෝත්තර යන දෙඅංශයෙන්ම උසස් සංවර්ධනයක් ඇතිකරගන්නා බව හඳුනාගන්නා ලදි. බෞද්ධ ආචාර ධර්ම පද්ධතිය සහ බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම චිත්ත පරිශුද්ධිය වර්ධනය කිරීම උදෙසා සෘජුවම දායකවන බව මෙම පර්යේෂණය මගින් තහවුරු විය.

ප්‍රමුඛ පදඃ ආචාර ධර්ම, පුද්ගල චරිත සංවර්ධනය, බෞද්ධ ඉගැන්වීම්, සදාචාරාත්මක පරිහානිය, සූත්‍ර පිටකය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පූජ්‍ය වැලිවිට සරණංකර හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

උඩරට පෞරාණික විහාර දේවාලවල සාම්ප්‍රදායික සතර මංගල්‍යය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

එම්. ඩී. නිමේෂා
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20471@arts.pdn.ac.lk

අලුත් සහල් මංගල්‍යය, අලුත් අවුරුදු මංගල්‍යය, ඇසළ පෙරහැර මංගල්‍යය, කාර්තික මංගල්‍යය යන මංගල්‍යය සතරකින් සමන්විත වන සාම්ප්‍රදායික සතර මංගල්‍යය යනු ලාංකේය ජන ජීවිතය හා බැඳි සුවිශේෂ සංස්කෘතිකාංගයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. හින්දු දහමේ බලපෑමත් සමග බෞද්ධ සංස්කෘතියට එක්ව ඇති මෙය ලක්දිව ඉපැරණි බෞද්ධ සිද්ධස්ථාන කේන්ද්‍ර කරගනිමින් විවිධාකාරයෙන් සිදු කරනු දක්නට ලැබේ. මෙකී සාම්ප්‍රදායික සතර මංගල්‍යය පිළිබඳ මේ වනවිට විවිධ පර්යේෂණ සිදු වී ඇතත් ඒවා බොහොමයක් මහනුවර ශ්‍රී දළදා මාලිගාව, රුහුණු මහා කතරගම දේවාලය හා දෙවිනුවර උපුල්වන් දේවාලය ආදී සිද්ධස්ථානවලට පමණක් සීමා වී තිබේ. මහනුවර ශ්‍රී දළදා මාලිගාව කේන්ද්‍ර කොට ඇති උඩරට පළාතෙහි පෞරාණික විහාර දේවාලවල මෙම සාම්ප්‍රදායික සතර මංගල්‍යය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීමේදී එහි අන් සිද්ධස්ථානවලට වඩා සුවිශේෂතාවක් පවතින බව පෙනී යන අතර මේ සම්බන්ධයෙන් මෙතෙක් විධිමත් පර්යේෂණයක්ද සිදු වී නොමැත. එම පර්යේෂණ හිඩැස සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා මෙම පර්යේෂණය සිදු කෙරේ. ශ්‍රී දළදා මාලිගාව ප්‍රමුඛ පෞරාණික විහාර දේවාලවල මෙකී සතර මංගල්‍යය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය සහ ඒ හා බැඳි වත්පිළිවෙත් මෙන්ම එයට අදාළ සාම්ප්‍රදායික රාජකාරී ක්‍රමවේදවල පවත්නා සුවිශේෂතාව කවරේද යන මූලික පර්යේෂණ ගැටලුව මෙමගින් විමර්ශනය කෙරේ. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය, ඓතිහාසික පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය, පාඨමය විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය හා ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය යොදා ගැනිණි. මෙම පර්යේෂණය සාම්ප්‍රදායික සතර මංගල්‍යවල ඓතිහාසිකත්වය සහ දළදා මාලිගාව ප්‍රමුඛ උඩරට පෞරාණික සිද්ධස්ථානවල සතර මංගල්‍යය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය හා ඒ හා බැඳි වත්පිළිවෙත් හා රාජකාරී ක්‍රමවල පවත්නා සුවිශේෂතාව හඳුනා ගැනීම වැනි අරමුණු කිහිපයකින් සමන්විත වේ. මෙම පර්යේෂණය මගින් පැහැදිලි වන ආකාරයට උඩරට ප්‍රදේශයෙහි ක්‍රියාත්මක වන මෙම සාම්ප්‍රදායික සතර මංගල්‍යය මහනුවර ශ්‍රී දළදා මාලිගාව කේන්ද්‍රගතව සිදු කෙරෙන අතර එය නිසියාකාරව පැවැත්වීම උඩරට පෞරාණික සිද්ධස්ථාන භාරකරුවන්ගේ සහ රාජකාරිකරුවන්ගේ ප්‍රධාන වගකීමයි. වර්තමානයේ මෙම සිද්ධස්ථානවලට අයත් සාම්ප්‍රදායික රාජකාරිකරුවන් මගින් එම රාජකාරී කටයුතු නිසි පරිදි ඉටු නොවීම හේතුවෙන් මෙකී සාම්ප්‍රදායික සතර මංගල්‍යය හා සබැඳි වත්පිළිවෙත් රැසක් අභාවයට ගොස් ඇති බව හඳුනාගත හැකිය. මෙම පර්යේෂණය මගින් මෙකී සාම්ප්‍රදායික සතර මංගල්‍යවල අඛණ්ඩ පැවැත්ම සඳහා උත්තේජනයක් ලබා දෙමින් එය මතු පරපුරට දායද කිරීමේ වැදගත්කම ඉස්මතු කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: දළදා මාලිගාව, පෞරාණික විහාර, සතර මංගල්‍යය, වත්පිළිවෙත්, හින්දු ආගම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වැලිවිට සරණංකර හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

උඩරට පෞරාණික දේවාල සංස්කෘතිය හා බැඳුණු සාම්ප්‍රදායික රාජකාරී ක්‍රමය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (උඩුනුවර ගඩලාදෙණිය විෂ්ණු දේවාලය ඇසුරින්)

ආර්. ඒ. පී. ඒ. ප්‍රේමරත්න
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20526@arts.pdn.ac.lk

ක්‍රි.පූ. 4 වන සියවසෙහි පණ්ඩුකාභය රාජ සමය දක්වා ඈතට විහිදෙන ලාංකේය දේවාල සංස්කෘතිය තුළ දේවාලය යනු සිංහල බෞද්ධ දෙවිවරුන් වන්දනා කිරීම සඳහා වෙන් වූ සුවිශේෂ ආගමික සිද්ධස්ථානයකි. මෙකී උඩරට පෞරාණික දේවාල සංස්කෘතියේ පැවැත්ම තීරණය කරන ප්‍රබල සාධකයක් ලෙසට ඒ හා බැඳි සාම්ප්‍රදායික රාජකාරී ක්‍රමය හඳුනාගත හැකි අතර මෙම පර්යේෂණය මගින් එකී දේවාල සංස්කෘතිය තුළ වැඩවසම් සමාජ ක්‍රමය මත ව්‍යාප්ත වූ රාජකාරී ක්‍රමයෙහි ස්වභාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කෙරිණි. මෙහිදී උඩරට පළාතේ පිහිටි සාම්ප්‍රදායික දේවාල සංස්කෘතියට මූලිකත්වය ලබාදෙමින් උඩුනුවර ගඩලාදෙණිය විෂ්ණු දේවාලය කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් එම දේවාලය සතු දේවාලගම් භුක්ති විඳින රාජකාරිකරුවන් හා ඔවුන්ගේ රාජකාරී ක්‍රමවේදය ආශ්‍රයෙන් මෙම පර්යේෂණය සිදු කෙරිණි. දේවාල සංස්කෘතිය තුළ පවතින සාම්ප්‍රදායික රාජකාරී ක්‍රමය අධ්‍යයනය කරමින් එය දේවාලයේ පැවැත්මට සහ බෞද්ධ සංස්කෘතියෙහි ප්‍රගමනය සඳහා ලබාදෙන දායකත්වය මෙන්ම එහි වර්තමාන ස්වභාවය පිළිබඳද විමර්ශනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණයි. මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වන්නේ දේවාල සංස්කෘතිය හා බැඳි එම සාම්ප්‍රදායික රාජකාරී ක්‍රමය එම දේවාලයේ පැවැත්මට හා නඩත්තු කටයුතුවලට බලපාන්නේ කෙසේද යන්නයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා උපයෝගි කරගනිමින් දත්ත ගොනු කර ඇත. මෙහිදී පර්යේෂණ සොයාගැනීම්වලට අනුව දේවාල සංස්කෘතිය තුළ පවතින සාම්ප්‍රදායික රාජකාරී ක්‍රමය කුලය මත රඳා පවතින්නක් බවත් දේවාලයෙහි පරිපාලනය, නඩත්තුව හා වත්පිළිවෙත් පවත්වාගෙන යාම එයට අදාළ රාජකාරිකරුවන් මගින් සිදු වන බවත් පෙනේ. මෙකී සියලු රාජකාරී නිලකරුවන් ඇතුල් කට්ටලය සහ පිට කට්ටලය යනුවෙන් ප්‍රධාන කොටස් දෙකකට බෙදා දැක්විය හැකිය. දේවාලයෙහි පරිපාලනය සහ වත් පිළිවෙත් ආදිය ඇතුල් කට්ටලයටත් සෙසු නඩත්තු කටයුතු හා භාණ්ඩ සැපයුම් ආදි අවශ්‍යතා සැපිරීම පිට කට්ටලයටත් පැවරේ. මේ අනුව ලාංකේය දේවාල සංස්කෘතිය තුළ දේවාලයේ බොහෝ කටයුතු මෙම ඉඩම් භුක්ති ක්‍රමය හා බැඳුණු රාජකාරී ක්‍රමය මත රඳා පවතී. මෙම පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය වූ පරිදි අතීතයේ දේවාලයෙන් තමා විසින් භුක්ති විඳින ඉඩකඩම්වලට සරිලන පරිදි මෙම සේවාවන් දේවාලය වෙත ලබා දුන්නද වර්තමානය වන විට නවීන සංකීර්ණ සමාජ ක්‍රමයත් සමග රාජකාරී ක්‍රමය තුළ යම් පරිහානියක් දක්නට ලැබෙන බව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රමුඛ පදඃ ඉඩම් භුක්තිය, කුල ක්‍රමය, දේවාල සංස්කෘතිය, රාජකාරිකරුවන්, සාම්ප්‍රදායික රාජකාරී ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වැලිවිට ශ්‍රී සරණංකර හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ථෙරවාද විනය පිටකයෙන් හෙළිවන කායික ස්වස්ථතාව පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

එච්. එම්. ටී. ඩී. ප්‍රියදර්ශනී
පාලි සහ බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20532@arts.pdn.ac.lk

ථෙරවාද විනය පිටකාගත ඉගැන්වීම් පරීක්ෂා කිරීමේදී තහවුරු වන්නේ විනය දේශනාවේ මූලික අරමුණු දෙකක් සාධනය වන බවයි. එහි එක් අංශයකින් පෙනී යන්නේ භික්ෂූන් වහන්සේගේ කායික සංවරය ගොඩනංවමින් විමුක්ති මාර්ගයට අවශ්‍ය මානසික පරිසරය නිර්මාණය කිරීම සහ අනෙක් අංශයෙන් ආරාමික පරිසරයක ජීවත් වන භික්ෂූන් වහන්සේ ආරාමික පිරිසක් වශයෙන් සාමූහිකව ජීවත් විය යුතු පරිසරයක් පවත්වා ගෙන යෑමයි. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණය ඇසුරින් සාකච්ඡා කරනු ලබන්නේ මානසික ශික්ෂණය ගොඩනඟා ගැනීමට පසුබිමක් සපයන විනය පිටකය පාදක කරගෙන කායික ස්වස්ථතාව එහි නිරූපණය කර ඇති ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනය මූලික වශයෙන් ථෙරවාද විනය පිටකයෙහි පුද්ගලයෙකුගේ යහපැවැත්ම පිළිබඳ අර්ථ නිරූපණය වන ආකාරය හඳුනා ගනිමින් එය පුද්ගලයාගේ යහපැවැත්ම කෙරෙහි කෙතරම් දුරට පුද්ගලයාගේ විමුක්ති මාර්ගයට උපස්ථම්භක වන්නේද යන්න පිළිබඳ කරුණු පරීක්ෂා කරන ලදි. බුදුදහමට අනුව සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන පැවැත්ම විමුක්ති මාර්ගය අවබෝධ කිරීමට උපකාර වන ආකාරය විනය පිටකාගත දේශනාවල මෙන්ම සූත්‍ර පිටකයෙහිද දක්වා ඇත. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණය විනය පිටකය ඇසුරු කරමින් පුද්ගලයෙකු පවත්වා ගත යුතු කායික ස්වස්ථතාව පුද්ගලයාගේ ආධ්‍යාත්මික ජීවිතය සමග කෙසේ බද්ධ වී පවතීද යන පර්යේෂණ ගැටලුව මූලික කර ගනිමින් කරුණු පරීක්ෂා කොට ඇත. මෙහිදී දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යොදා ගන්නා ලද අතර දත්ත විශ්ලේෂණ විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිතයට ගන්නා ලදි. එහිදී පර්යේෂකයාගේ මූලික අවධානය ථෙරවාද විනය පිටකය කෙරෙහි යොමු වූ අතර ඇතැම් අවස්ථාවලදී සූත්‍ර පිටකාගත කරුණු අධ්‍යයනය කිරීමටද උත්සහ කෙරිණි. මෙහි පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල ලෙස කායික සුවය නෛර්යාණික ප්‍රතිපදාවේ පැවතිය යුතු අතර මානසික සංවර්ධනය සඳහා පදනමක් සපයන බව අධ්‍යයනය කරන ලදි.

ප්‍රමුඛ පද: කායික සෞඛ්‍යය, ථෙරවාද විනය, නිර්වාණය, මානසික ශික්ෂණය, ස්වස්ථතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩී. එම්. කේ. ධර්මසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

බුදුදහම හා බැඳි ප්‍රදේශීය පූජා චාරිත්‍ර පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පදවිය ජනපදය ඇසුරින්)

එම්. පී. කේ. ප්‍රියංගිකා
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20541@arts.pdn.ac.lk

බුදුදහම ශ්‍රී ලාංකේය ජන ජීවිතයේ සංස්කෘතිය සහ සමාජ ව්‍යූහය සමග අතිශයින්ම සමීපව බැඳී ඇති ආගමික සම්ප්‍රදායකි. බෞද්ධ ආගමික ජන ජීවිතය තුළ පූජා චාරිත්‍ර වැදගත් ස්ථානයක් හිමි කරගෙන ඇති අතර ඒවා පුද්ගලයාගේ ආධ්‍යාත්මික අවශ්‍යතාව සපුරාලීම පමණක් නොව සමාජීය හා සංස්කෘතික අවශ්‍යතාද ඉටු කරයි. ඉතිහාසය පුරාම ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය තුළ බෞද්ධ පූජා චාරිත්‍ර විවිධ ප්‍රදේශීය ජන විශ්වාස, දේව සංකල්ප සහ පාරම්පරික සිරිත්විරිත් සමග මිශ්‍රව විකාසය වී ඇත. ඒ අනුව ප්‍රදේශීය වශයෙන් පූජා චාරිත්‍රවල ස්වභාවය, අරමුණු සහ ක්‍රියාකාරිත්වය තුළ විවිධත්වයක් දැකිය හැකිය. අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පදවිය ජනපදයද එවැනි ප්‍රදේශීය සංස්කෘතික ලක්ෂණ පැහැදිලිව නිරූපණය කරන ප්‍රදේශයකි. එහි ජනතාවගේ දෛනික ජීවිතය, ආගමික කටයුතු, කෘෂිකර්මාන්තය වැනි විවිධ වෘත්ති සහ සමාජ සම්බන්ධතා සමග බෞද්ධ පූජා චාරිත්‍ර සමීපව සම්බන්ධ වී ඇත. එමෙන්ම බෞද්ධ ආගමික සම්ප්‍රදායවලට අමතරව දේව විශ්වාස හා ජනතාවගේ ආගමික සංකල්පද මෙම චාරිත්‍රවලට බලපාන ආකාරය නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. මෙම අධ්‍යයනය මගින් ප්‍රදේශීය බෞද්ධ සංස්කෘතියේ සුවිශේෂ ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීමත් එම සංස්කෘතික වටිනාකම් ලේඛනගත කිරීමත් සිදුකර ඇත. පදවිය ජනපදයේ පවතින බෞද්ධ පූජා චාරිත්‍රවල ස්වභාවය, ඒවායේ පරිණාමය සහ බෞද්ධ පූජා චාරිත්‍ර හා ප්‍රදේශීය සංස්කෘතිකාංග අතර පවත්නා අන්තර් සම්බන්ධතාව කුමක්ද යන ගැටලුවට පිළිතුරු සෙවීමද මෙහිදී සිදු කෙරිණි. ඒ අනුව බෞද්ධ පූජා චාරිත්‍ර, දේව විශ්වාස හා බැඳුණු පූජා චාරිත්‍ර, ඒවායේ අභිචාරාත්මක ලක්ෂණ සහ ජනතාව එමගින් අපේක්ෂා කරන අරමුණු විමර්ශනය කිරීම පර්යේෂණය ප්‍රධාන අරමුණු වේ. පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලද අතර ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, සහභාගිත්ව නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර අධ්‍යයනය මගින් දත්ත රැස්කිරීම සිදු කෙරිණි. පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය වනුයේ පදවිය ජනපදයේ පූජා චාරිත්‍ර බෞද්ධ ආගමික සම්ප්‍රදාය පමණක් නොව ප්‍රදේශීය ජන විශ්වාස හා දේව සංකල්ප සමගද සංකීර්ණ ලෙස බැඳී පවතින බවයි. එමෙන්ම මෙම පූජා චාරිත්‍ර මගින් ආගමික අවශ්‍යතා සපුරාලීම, මානසික සහනය ලබා ගැනීම, සමාජ ඒකාබද්ධතාව වර්ධනය කිරීම සහ සංස්කෘතික උරුමය පවත්වාගෙන යෑම සිදුවන බව අනාවරණය විය. නවීකරණය හා සමාජීය වෙනස්කම් මත පූජා චාරිත්‍රවල අරමුණු හා ක්‍රියාකාරීත්වය යම් පරිවර්තනයකට ලක්ව ඇතත් ඒවා තවදුරටත් ප්‍රදේශීය ජන ජීවිතයේ අත්‍යවශ්‍ය සංස්කෘතික අංගයක් ලෙස පවතින බවද මෙම අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු කිරීමට හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: ජන විශ්වාස, දේව විශ්වාස, පදවිය ජනපදය, ප්‍රදේශීය සංස්කෘතිය, බෞද්ධ පූජා චාරිත්‍ර

මෙම අධ්‍යනය සඳහා දම්මිමාලා විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

විකාල භෝජන ශික්ෂා පදය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (ථෙරවාද ත්‍රිපිටකය ඇසුරෙන්)

පෝප්පිටියේ චන්දානන්ද හිමි
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20599@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය ඇසුරින් සිදු කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ ථෙරවාද විනය පිටකයට අනුව පැවිදි සමාජයේ කායික සැහැල්ලුව මෙන්ම ආත්ම දමනය උදෙසා පැනවූ විකාල භෝජන ශික්ෂා පදයේ ඓතිහාසික හා විනයානුකූල පදනම පරීක්ෂා කරමින්, එහි අන්තර්ගත ස්වයං විනය සහ භෝජන මත්තඤ්ඤුතා නමැති බෞද්ධ මනෝවිද්‍යාත්මක ප්‍රායෝගික වටිනාකම් භාවිත කිරීමට සමාජය හුරු කරවීමයි. එහිදී මූලික වශයෙන් කරුණු අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා මහායාන හෝ වෙනත් දාර්ශනික සම්ප්‍රදායවලින් බැහැරව හුදෙක් ථෙරවාද පාලි ත්‍රිපිටකයේ විනය පිටකයේ පාචිත්තියපාළිය, මජ්ඣිමනිකායේ ලටුකිකොපම සහ කීටාගිරි සූත්‍ර සහ අදාළ අටුවා ග්‍රන්ථ ඇසුරු කරගනිමින්, ඒවායේ අන්තර්ගත ඉගැන්වීම් හැසිරීම් කළමනාකරණය සඳහා යොදාගත හැකි ආකාරය නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ. විශේෂයෙන්ම මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක දත්ත පාදක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය මත පදනම්ව සිදුකොට ඇත. වර්තමාන කාර්යබහුල සංකීර්ණ ගිහි සමාජයේ මිනිසා නිරන්තරයෙන් අත්විඳින ආශාව සහ හැසිරීම් පාලනය කරගැනීමේ අපහසුතාව මගින් පෙර නොවූ ආකාරයකින් මිනිස් ජීවිතය පීඩාවට පත් කර ඇත. වර්තමානයෙහි මෙම ශික්ෂා පදය හුදෙක් බාහිර ආගමික වත්පිළිවෙතක් ලෙස පමණක් අර්ථකථනය වීමේ ප්‍රවණතාවක් පවතින බැවින් එම ශික්ෂා පදයෙන් ඉදිරිපත්වන ආධ්‍යාත්මික වටිනාකම් ගවේෂණය කිරීම මෙහි අරමුණු වේ. ඒ අනුව නූතන සංකීර්ණ ගිහි සමාජයේ හැසිරීම් කළමනාකරණයට සහ ප්‍රායෝගික ජීවිතය සාර්ථක කරගැනීම සඳහා විකාල භෝජනය උපයෝගි කරගත හැක්කේ කෙසේ ද යන මූලික පර්යේෂණ ගැටලුව මෙහිදී සාකච්ඡාවට භාජන කෙරිණි. අපගේ මෙම අධ්‍යයනය ඇසුරින් තහවුරු කරගැනීමට හැකි වූ ආකාරයට මෙය හුදෙක් නිරාහාරව සිටීම අරමුණු කොටගත් දඬුවමක් හෝ බාහිර නීතියක් නොවන අතර තෘෂ්ණාව කළමණාකරණය උදෙසාත් ඉන්ද්‍රිය සංවරය සහ ස්වයං විනය පුහුණු කිරීමේ ප්‍රායෝගික මාධ්‍යයක් ලෙසත් ක්‍රියා කරයි. පුද්ගලයා ලෞකික හා ලෝකෝත්තර අරමුණු ජයගැනීම උදෙසා පැවිදි සමාජයෙන් ඔබ්බට ගොස් අෂ්ටාංග උපෝසථ සීලය සමාදන් වීම මගින් ගිහි සමාජයේ මානසික සංවර්ධනයට වුවද මෙම ශික්ෂා පදය භාවිත කිරීමෙන් ලෞකික හා ලෝකෝත්තර අරමුණු සාධනය කරගත හැකි ආකාරය පෙන්නුම් කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: කායික සැහැල්ලුව, භෝජන මත්තඤ්ඤුතා, විකාල භෝජනය, ස්වයං විනය, හැසිරීම් කළමනාකරණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩී. එම්. කේ. ධර්මසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

අපරාධ හා බැඳුණු චිත්තවේග කළමනාකරණය සඳහා බෞද්ධ භාවනාවේ උපයෝගිතාව පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

ආර්.ඩී. රාජපක්ෂ
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
a20616@arts.pdn.ac.lk

මානව ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භයේ පටන් වර්තමානය දක්වා සමාජයේ පැවැත්මට ප්‍රබල තර්ජනයක් එල්ල කරන සාධකය අපරාධයයි. නූතන ලෝකයේ විද්‍යාව හා තාක්ෂණික දියුණුව ඉහළ ගියද නීතියෙන් පමණක් අපරාධ වැඩි වීම පාලනය කළ නොහැකි වී ඇත. මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ අපරාධකරුවන්ගේ චිත්තවේග සහ ආවේග කළමනාකරණය සඳහා බෞද්ධ භාවනාවේ දායකත්වය සහ උපයෝගිතාව පරීක්ෂා කිරීමයි. වත්මන් පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලිය තුළ පවතින ප්‍රායෝගික දුර්වලතා මගහරවා ගනිමින් අපරාධය අවම කිරීමට බෞද්ධ භාවනාව සාර්ථක ලෙස කොපමණ දුරට උපයෝගි කරගත හැකි ද යන්න මෙහි මූලික පර්යේෂණ ගැටලුවයි. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයට අනුව ද්විතීයක ශාස්ත්‍රීය සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය පාදක කරගනිමින් සංධාර විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ මෙම පර්යේෂණය සිදු කෙරිණි. අපරාධකාරී සිතුවිලි ජනිත කරවන ලෝභ, ද්වේෂ හා මෝහ යන අකුසල මූල බෞද්ධ භාවනාව මගින් සාර්ථකව කළමනාකරණය කළ හැකි ය. එහිදී මෛත්‍රී භාවනාව වෛරය පාලනය කර දයාව වර්ධනය කිරීමටද ආනාපානසති භාවනාව සිතේ ඒකාග්‍රතාව දියුණු කර ක්ෂණික ආවේග කළමනාකරණයටද උපයෝගී වේ. එමෙන්ම විපස්සනා භාවනාව මගින් අපරාධකාරී සිතුවිලිවලට වහල් නොවී ඒවා අතහැර දැමීමට අවශ්‍ය ප්‍රඥාව පුද්ගලයා තුළ ගොඩනංවනු ලබයි. මේ මගින් වත්මන් බන්ධනාගාර පුනරුත්ථාපන ප්‍රතිපත්තිවලට භාවනාව විධිමත් ලෙස ඇතුළත් කරමින් රැඳවියන්ගේ ආතතිය සහ ආක්‍රමණශීලී බව අවම කර ඔවුන් යළි යහපත් මනුෂ්‍යයන් ලෙස සමාජගත කළ හැකිය. අවසාන වශයෙන් නීතිය මගින් මිනිසාගේ කය තාවකාලිකව සිරගත කළද බෞද්ධ භාවනා අභ්‍යාස මගින් පුද්ගල මනස තුළ දීර්ඝකාලීන ආකල්ප වෙනසක් සහ ස්වයං විනයක් ගොඩනැංවිය හැකි බව නිගමනය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: අපරාධ විද්‍යාව, චිත්තවේග කළමනාකරණය, පුනරුත්ථාපනය, බෞද්ධ භාවනාව, බෞද්ධ මනෝවිද්‍යාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පූජ්‍ය පොත්තේවෙල ඤාණලක්ඛණ හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කාන්තා හිංසනය වළක්වා ගැනීම සඳහා වූ බෞද්ධ මාර්ගෝපදේශනය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්: ථෙරී ගාථා පාළිය සහ තෝරා ගත් ජාතක කතා ඇසුරෙන්

ඩී. එම්. සකුණි සත්සරා
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20687@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය ඇසුරින් සාකච්ඡා කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ කාන්තා හිංසනය වළක්වා ගැනීම උදෙසා බෞද්ධ දේශනාවල උපයෝගිතාවයි. කාන්තා හිංසනය යනු ශාරීරික, මානසික හෝ ආර්ථික වශයෙන් කාන්තාව පීඩාවට පත් කිරීමයි. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් අවධාරණය කරනු ලබන ආකාරයට ගෝලීය මහජන සෞඛ්‍ය සහ සමාජීය ගැටලුවක් බවට එය පත්ව ඇත. වර්තමානයේ මේ සඳහා විවිධ නීතිමය සහ මනෝසමාජීය උපදේශන ක්‍රමවේද පැවතියද, ඊට ප්‍රායෝගික විසඳුම් සෙවීම උදෙසා බෞද්ධ මූලාශ්‍රයගත උපදේශනය උපයෝගී කර ගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. ථෙරී ගාථා පාළියෙහි හා ජාතක කථාවල ඇතුළත් කාන්තා හිංසනය පිළිබඳ විවිධ අවස්ථා උදාහරණ ලෙස භාවිත කරමින් වර්තමාන සමාජය තුළ කාන්තා හිංසනය වළක්වා ගැනීම සඳහා යොදා ගත හැකි බෞද්ධ මාර්ගෝපදේශන කවරේද යන්න මෙහිදී මූලික වශයෙන් අවධාරණය කරනු ලැබේ. බෞද්ධ මාර්ගෝපදේශන වර්තමාන කාන්තාවන්ගේ මානසිකත්වය සවිබල ගැන්වීම උදෙසා ප්‍රායෝගිකව උපයෝගී කරගත හැකිය යන්න පර්යේෂණ උපන්‍යාසය වේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය සහ තේමා විශ්ලේෂණය භාවිත කර ඇත. ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස ථෙරී ගාථා පාළිය, ථෙරී ගාථා අට්ඨකථාව, ජාතක පාළිය සහ ජාතක අට්ඨකථාවද, ද්විතීයක මූලාශ්‍රය ලෙස විවිධ ශාස්ත්‍රීය කෘති සහ පර්යේෂණ ලිපිද භාවිත කර ඇත. බුද්ධකාලීනව පැවති පිතෘමූලික සමාජය තුළ ගෘහස්ථ ප්‍රචණ්ඩත්වයට සහ අවඥාවට ලක් වූ සෝමා, පුණ්ණා, ඉසිදාසි වැනි තෙරණියන්ගේ ජීවන අත්දැකීම්ද, අන්ධභූත, සම්බුලා, චුල්ලධර්මපාල, වෙස්සන්තර, කුස, කුරුධම්ම, උම්මග්ග, මහාපදුම සහ මහාසීලව යන තෝරාගත් ජාතක කථාවලින් කාන්තා හිංසනය නිරූපණය වී ඇති ස්වභාවද මෙහිදී විමර්ශනය කර ඇත. කාන්තා හිංසනයෙන් මිදීම පිණිස සීල, සමාධි, ප්‍රඥා හා වීර්යය වැනි සංකල්ප යොදා ගත හැකි ආකාරය මෙහිදී විශ්ලේෂණය කෙරේ. මේ අනුව මෙම පර්යේෂණය වර්තමානයේ කාන්තාව මුහුණ දෙන විවිධ හිංසා වළක්වා ගනිමින් යහපත් කුල කාන්තාවක බිහිවීම පිණිස බෞද්ධ මාර්ගෝපදේශ ඉදිරිපත් කර ඇත.

ප්‍රමුඛ පදඃ කාන්තා හිංසනය, ගෘහස්ථ ප්‍රචණ්ඩත්වය, බෞද්ධ මාර්ගෝපදේශනය, මානසික ඔරොත්තු දීම්, විමුක්ති මාර්ගය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කේ. එම්. ටී. ජී. දීපාලෝකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

අල්පේච්ඡතාව හා එහි ප්‍රායෝගික වටිනාකම පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්: තෝරාගත් සූත්‍ර දේශනා හා විනය පිටකය ඇසුරෙන්

කේ. එම්. එස්. එන්. සේනාරත්න
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20697@arts.pdn.ac.lk

බෞද්ධ සදාචාර දර්ශනය හා ප්‍රතිපදා මාර්ගය තුළ අල්පේච්ඡතාව (අප්පිච්ඡතා) යනු පුද්ගල ශික්ෂණය සහ සමාජීය යහපැවැත්ම නියාමනය කරනු ලබන ප්‍රධාන මූලධර්මයකි. ශ්‍රී සුමංගල ශබ්දකෝෂය තුළ ස්වල්ප වූ ආශා ඇති බව යන්නෙන් මෙය අර්ථ ගැන්වේ. මෙකී ගුණාංගය, හුදෙක් භෞතික දරිද්‍රතාව නොව සවිඥානික මධ්‍යස්ථභාවයෙන් යුතුව සම්පත් පරිහරණයයි. වර්තමාන ගෝලීයකරණ ප්‍රවණතාව ඔස්සේ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය මගින් කෘත්‍රිමව නිර්මාණය කරනු ලබන අධිපාරිභෝජනවාදී සංස්කෘතියේ අධික ආශාව (මහිච්ඡතාව) හේතුවෙන් හටගැනෙන ආර්ථික ණයගැතිභාවයට හා මානසික අතෘප්තිකරභාවයට අල්පේච්ඡතාව නිසි පිළිතුරකි. මෙම පසුබිම යටතේ සූත්‍ර දේශනා හා විනය මූලාශ්‍රයේ අන්තර්ගත අල්පේච්ඡතා මූලධර්ම නූතන පාරිභෝජනවාදී සමාජයේ ආර්ථික හා මානසික අර්බුදවලට විසඳුම් සැපයිය හැකි ප්‍රායෝගික චර්යාත්මක ආකෘතියක් ලෙස ආදේශ කරන්නේ කෙසේද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වේ. මෙහි මූලික අරමුණ වන්නේ අල්පේච්ඡතා මූලධර්ම විමර්ශනය කරමින් නූතන පාරිභෝගිකයාගේ මූල්‍ය හා මානසික අර්බුදවලට විසඳුම් දිය හැකි ප්‍රායෝගික චර්යාත්මක ආකෘතියක් හඳුන්වා දීමයි. මෙය සන්දර්භ හා සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණ විධික්‍රම භාවිත කරමින් සිදු කරනු ලබන ගුණාත්මක පර්යේෂණයකි. මෙකී අධ්‍යයනය තුළ අල්පේච්ඡතා සංකල්පය දීඝනිකායේ සිඟාලෝවාද, අංගුත්තරනිකායේ අරියවංස, ව්‍යග්ඝපජ්ජ හා අණන, මජ්ඣිමනිකායේ සතිපට්ඨාන හා සල්ලේඛ, සංයුත්තනිකායේ රාසිය හා බුද්දකනිකායේ ධම්මික යන සූත්‍ර දේශනාවලින් මෙන්ම විනය පිටකයේ මහාවග්ගපාළියේ මහා ඛන්ධකය තුළ සිව්පසය සම්බන්ධ පැනවීම් සහ ප්‍රත්‍යය කළමනාකරණ ප්‍රතිපදා ඔස්සේ මැනවින් විමර්ශනයට ලක් කරනු ලැබේ. විනය පිටකයේ අන්තර්ගත ප්‍රත්‍යවේක්ෂා විනයානුගත බෞද්ධ අභ්‍යාස, නූතන පාරිභෝගික ජීවන රටාවේ ආවේගශීලී මිලදී ගැනීම් පාලනය කරගැනීමට උපකාරී වන ආකාරය මෙහිදී පෙන්නුම් කෙරේ. මේ තුළ පුද්ගලයා යථාලාභ සන්තුට්ඨියට පත් වේ. මෙමගින් පුද්ගලයා අනවශ්‍ය මූල්‍ය ණයගැතිභාවයෙන් හා ආර්ථික පීඩනයෙන් නිදහස් වනවා සේම තරගකාරී පාරිභෝජන රටාව හේතුවෙන් ඇතිවන මානසික ආතතියෙන් මිදේ. මෙය ස්ථාවර මූල්‍ය විනයක් සහ තිරසාර මානසික සුවතාවක් ළඟා කරගැනීමට හේතුවන බව තහවුරු වේ.

ප්‍රමුඛ පද: අල්පේච්ඡතාව, අධිපාරිභෝජනවාදය, චර්යාත්මක ආකෘතිය, ප්‍රත්‍යවේක්ෂා විනය, මහිච්ඡතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෙලැම්පැලේ රතනසාර හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ගැටුම් හා ගැටුම් කළමනාකරණය සඳහා වූ බෞද්ධ මාර්ගෝපදේශය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: තෝරාගත් සූත්‍ර දේශනා හා ජාතක කථා ඇසුරෙන්

ඩබ්. ජේ. කේ. වී. දිලිනි තරුෂිකා
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20773@gmail.com

සාමකාමී සහ ස්ථාවර සමාජ පැවැත්මක් සඳහා මානව ඉතිහාසයේ රාජ්‍ය මැදිහත් වීම මත පදනම් වූ විවිධ බලහත්කාරී හෝ දණ්ඩනීය ගැටුම් කළමනාකරණ උපක්‍රම භාවිත කර තිබේ. එම ක්‍රමවේද ප්‍රචණ්ඩත්වයට හා ද්විපාර්ශ්වික හානියට හේතු වී ඇත. නූතන සමාජ විද්‍යාඥයන් විසින් දෙපාර්ශ්වයට ජය අත්වන න්‍යායාත්මක ක්‍රමවේද හඳුන්වා දෙනු ලැබ තිබේ. බාහිර ගැටුම්වලට මූලික හේතුව අභ්‍යන්තර මනෝවිද්‍යාත්මක සාධක බව *මනෝපුබ්බංගමා ධම්මා* දේශනාවෙන් පැහැදිලි වේ. තෝරාගත් සූත්‍ර දේශනා සහ ජාතක කථා මගින් දැක්වෙන බෞද්ධ උපදෙස් වත්මන් සමාජයේ පවතින ගැටුම් කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රායෝගිකව අදාළ කරගත හැක්කේ කෙසේ ද යන්න මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුව වේ. ගැටුම් උද්ගතවීමට බලපාන මූලික හේතු හා ඒවායේ ස්වභාවය ජාතක කථා සහ සූත්‍ර දේශනාවලින් කෙසේ නිරූපණය වේද යන්න මෙහි ද්විතීයක ගැටලුවයි. එමෙන්ම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ බෞද්ධ මාර්ගෝපදේශය සමාජයට ප්‍රායෝගිකව ගළපාගත හැකි ආකාරය පෙන්වා දීමයි. සූත්‍ර දේශනා මගින් ගැටුම්වලට හේතු විමර්ශනය කර වර්ගීකරණය, ජාතක කථාවල අන්තර්ගත ප්‍රායෝගික බෞද්ධ මූලධර්ම හා උපායමාර්ග ඉදිරිපත් කිරීම මෙහි උපඅරමුණු වේ. එමෙන්ම ගුණාත්මක ප්‍රවේශයක් ගන්නා මෙම පර්යේෂණයේ සැලසුම විශ්ලේෂණාත්මක සහ විවරණාත්මක වේ. ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස සූත්‍ර පිටකය සහ ජාතක අට්ඨකථාවද ද්විතීයක මූලාශ්‍රය ලෙස බෞද්ධ අධ්‍යයනය, සමය අධ්‍යයනය හා ගැටුම් කළමනාකරණය පිළිබඳ ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ සහ පර්යේෂණ නිබන්ධද යොදා ගැනිණි. මෙහිදී දීඝනිකායේ අග්ගඤ්ඤ, සක්කපඤ්හ, මජ්ඣිමනිකායේ මහාදුක්ඛක්ඛන්ධ, මධුපිණ්ඩික, අරණවිභංග, ඛුද්දකනිකායේ කලහවිවාද වැනි සූත්‍ර දේශනා මගින් ගැටුමේ ස්වභාවය, වර්ධනය සහ හේතු විද්‍යාත්මකව අධ්‍යයනය කෙරෙන අතර කුලාවක, උම්මග්ග, සේරිවාණිජ, මහාකපි සහ වර්ණරෝහ වැනි ජාතක කථාවල දැකවෙන ගැටුම් අවස්ථා වෙන්කර හඳුනාගෙන බෝධිසත්ත්වයන් යොදාගත් ක්‍රමවේද සංසන්දනාත්මක තේමා විශ්ලේෂණය ඔස්සේ විමර්ශනය කිරීමට කටයුතු කෙරේ. පර්යේෂණ උපන්‍යාසය නම් පෙළ සාහිත්‍යයෙහි සංගෘහිත බෞද්ධ උපදේශනය වර්තමාන සමාජයේ පවතින චිත්තවේගීය සහ සමාජීය ගැටුම් කළමනාකරණය උදෙසා සාර්ථක සහ ප්‍රායෝගික විකල්ප ක්‍රමවේදයක් ලෙස භාවිත කළ හැකි බවයි. ආදාහනග්‍රාහී නොවීම, කායික වාචික සංවරය හා විවෘත සාකච්ඡාව ආදි බෞද්ධ මාර්ගෝපදේශවල පවතින වලංගුභාවය හා ප්‍රායෝගික අගය මෙම පර්යේෂණය මගින් සනාථ කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: ගැටුම් කළමනාකරණය, චිත්තවේගීය ගැටුම්, ජාතක කථා, සමාජීය ගැටුම්, සූත්‍ර දේශනා

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වෙලැම්පැලේ රතනසාර හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනයක් උදෙසා බුදුදහමේ මාර්ගෝපදේශිත කරුණු පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (සූත්‍ර පිටකයේ තෝරාගත් සූත්‍ර කිහිපයක් ඇසුරින්)

ඩබ්. ආර්. එස්. වික්‍රමනායක
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20831@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය ඇසුරෙන් සිදුකිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනයක් උදෙසා බුදු දහමේ මාර්ගෝපදේශිත කරුණු යොදාගත හැකි ආකාරය ත්‍රිපිටකාගත ඉගැන්වීම් ඇසුරින් කරුණු පරීක්ෂා කරමින් එම බෞද්ධ ආර්ථික මූලධර්ම ප්‍රායෝගික මාර්ගෝපදේශයක් ලෙස භාවිත කළ හැකි ආකාරය පෙන්වා දීමයි. එහිදී මූලික වශයෙන් කරුණු අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා දීඝනිකායේ චක්කවත්ති සීහනාද සූත්‍රය, කූටදන්ත සූත්‍රය, සිඟාලෝවාද සූත්‍රය, අංගුත්තර නිකායේ අණන සූත්‍රය, පත්තකම්ම සූත්‍රය යනාදී සූත්‍ර ඇසුරු කර ගනිමින් ඒවායේ අන්තර්ගත ඉගැන්වීම් තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනය උදෙසා යොදාගත හැකි ආකාරය නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ. මෙම අධ්‍යයනය සිදුකොට ඇත්තේ ගුණාත්මක දත්ත පාදක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය පදනම් කොටගෙනය. සංවර්ධනය යනු පාරිසරික සම්පත් අනාගතය සඳහා ආරක්ෂා කරමින් භාවිතයට ගැනීමයි. එම සංවර්ධනය ආර්ථික වර්ධනය පමණක් ඉලක්ක කර ගැනීම හේතුවෙන් පාරිසරික විනාශය, සමාජ අසමානතා, සම්පත් ක්ෂයවීම වැනි ගැටලු මතු වී ඇත. වර්තමාන ලෝකය තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනය යන නව සංකල්පයට වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇත. එබැවින් තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහාත් සාමකාමී, ස්වයංපෝෂිත, ධාර්මික, සමාජයක් බිහි කිරීම සඳහාත් බෞද්ධ දර්ශනයෙන් ලැබෙන දායකත්වය කෙසේද යන්න මූලික පර්යේෂණ ගැටලුවයි. මෙම අධ්‍යයනය මගින් තහවුරු කරගැනීමට හැකි වූ ආකාරයට සාධාරණව ධනය ඉපැයීම, බුද්ධිමත්ව ධනය පරිභෝජනය කිරීම සහ අනාගත පරපුර සඳහා සංරක්ෂණය කිරීම උදෙසා පුද්ගලයාම කිසියම් මානසික පරිවර්තනයකට ලක්විය යුතු ය. බුදුදහමේ ඉගැන්වෙන මෙම මාර්ගෝපදේශකත්වය මගින් වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දෙන ආර්ථික අර්බුද, සම්පත් කළමනාකරණ ගැටලු, සමාජීය අභියෝග සඳහා මෙම ආර්ථික මූලධර්ම ප්‍රායෝගිකව යොදාගත හැකි වේ. එමෙන්ම තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනයක් ඇති කරලීම සඳහා නවීන සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් සමග බෞද්ධ මාර්ගෝපදේශ ඒකාබද්ධ කිරීමේ වැදගත්කම මෙහිදී ගැඹුරින් සාකච්ඡා කෙරිණි.

ප්‍රමුඛ පද: තිරසාර සංවර්ධනය, තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනය, බුදුදහම, මානව සංවර්ධනය, ශ්‍රී ලංකාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ධම්මිමාලා විජේසුන්දරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපුර්වකව සිහිපත් කරමි.

බුදුසමයාගත ඉගැන්වීම් ඇසුරින් තහවුරු වන පවුල හා පවුල් සංස්ථාව තුළ අන්‍යෝන්‍ය බැඳීම පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (සූත්‍ර පිටකයේ තෝරාගත් සූත්‍ර කිහිපයක් ඇසුරින්)

එම්. එන්. වික්‍රමසිංහ
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20834@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය ඇසුරින් සිදු කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලද්දේ බුදුසමයාගත ඉගැන්වීම් තුළ පවුල හා පවුල් සංස්ථාවේ පැවැත්ම සඳහා අන්‍යෝන්‍ය සබඳතාවල වැදගත්කම පිළිබඳ ත්‍රිපිටකාගත ඉගැන්වීම් ආශ්‍රයෙන් කරුණු අධ්‍යයනය කරමින්, එම ඉගැන්වීම්වල ඇති ප්‍රායෝගික වටිනාකම් භාවිත කිරීමට මිනිසා හුරු කරවීමයි. එහිදී මූලික වශයෙන් කරුණු අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා දීඝ නිකායාගත සිඟාලෝවාද සූත්‍රය, අංගුත්තර නිකායාගත නකුල පිතු සූත්‍රය, ව්‍යග්ඝපජ්ජ සූත්‍රය, උග්ගහ සූත්‍රය හා සත්තභරියා සූත්‍රය, සංයුත්ත නිකායාගත මාතුපෝසක සූත්‍රය, බුද්දක නිකායාගත පරාභව සූත්‍රය, වසල සූත්‍රය, මංගල සූත්‍රය යනාදී සූත්‍ර ඇසුරු කරගනිමින් ඒවායේ අන්තර්ගත ඉගැන්වීම් පවුල් සංස්ථාවේ පැවැත්ම උදෙසා උපයෝගි කරගත හැකි ආකාරය නිරීක්ෂණය කරන ලදි. ගුණාත්මක දත්ත පාදක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය උපයෝගි කරගනිමින් සිදු කර ඇති මෙම අධ්‍යයනය මගින් විමර්ශනය කිරීමට අපේක්ෂිත පර්යේෂණ ගැටලුව නම් බුදුසමයාගත ඉගැන්වීම් ඇසුරින් ඉදිරිපත් වන පවුල් සංස්ථාවක් සතුව පවතින අන්‍යෝන්‍ය බැඳීම් සාර්ථක පවුල් සංස්ථාවක් උදෙසා උපයෝගි වන ආකාරය කෙබඳුද යන්නයි. ඒ අනුව අපගේ අධ්‍යයනය ඇසුරින් තහවුරු කරගත් ආකාරයට සාම්ප්‍රදායික පවුල් සංස්ථාවට වඩා වර්තමාන පවුල් සංස්ථාව ගෝලීයකරණ ප්‍රවණතා හමුවේ අභියෝග කිහිපයකට බඳුන් වී ඇත. නූතන පවුල් සංස්ථාව පවත්වාගත යුතු අන්‍යෝන්‍ය බැඳීම් බිඳ වැටීම උදෙසා ආර්ථික, සමාජීය හා දේශපාලනික ගැටලු සෘජුව හා වක්‍රව බලපා ඇති ආකාරය හඳුනා ගන්නා ලදි. ඒ අනුව බෞද්ධ දේශනාවල ඉගැන්වෙන මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා හා උපෙක්ඛා වැනි ආධ්‍යාත්මික සංකල්ප ප්‍රායෝගික මිනිස් ජීවිතවලට සමීප කරගැනීම ඇසුරින් යහපත් පවුල් සංස්ථාවකට අවශ්‍ය චිත්තවේගී බැඳීම් අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් බව මෙම අධ්‍යයනය ඇසුරින් තහවුරු කර ඇත. මීට අමතරව යහපත් පවුල් සංස්ථාවක් පවත්වා ගැනීම උදෙසා අන්‍යෝන්‍ය ගෞරවය හා යුතුකම් ඉටු කිරීම වැනි මානව ගුණාංග පවුල් සංස්ථාවේ ගැටලු කළමනාකරණය උදෙසා යොදාගත හැකි බව හඳුනාගනිමින් බෞද්ධ දේශනාවල අන්තර්ගත ආචාරධර්මීය මගපෙන්වීම් ප්‍රායෝගික ජීවිතයට යොදාගත හැකි ආකාරය ගැඹුරින් සාකච්ඡාවට භාජන කරන ලදි.

ප්‍රමුඛ පදඃ පවුල් සංස්ථාව, අන්‍යෝන්‍ය බැඳීම, බුදුසමයාගත ඉගැන්වීම්, චිත්තවේගී බැඳීම්, මානව ගුණාංග

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩී. එම්. කේ. ධර්මසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ආනන්තරිය පාප කර්ම පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (පාලි ත්‍රිපිටකය ඇසුරින්)

එල්. ටී. ඩී. හේවා විතාරණ
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
a20869@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ ආනන්තරිය පාප කර්මය පිළිබඳ ථෙරවාද බුදුසමයාගත ඉගැන්වීම් අධ්‍යයනය කිරීමයි. ආනන්තරිය පාපකර්මය පිළිබඳ ඉගැන්වීම් ථෙරවාද හා ජෛන සම්ප්‍රදාය යන ආගමික පසුබිම් දෙක තුළ දැකිය හැකි ඉගැන්වීමක් වුවද, මෙම අධ්‍යයනය ඇසුරින් සාකච්ඡා කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ ථෙරවාද බුදුදහමේ දැක්වෙන ඉගැන්වීම් පමණි. අප විසින් සිදු කරනු ලැබූ සාහිත්‍ය විමර්ශනයට අනුව ආනන්තරිය පාප කර්මය පිළිබඳ ප්‍රාමාණික විමර්ශනයක් මෙතෙක් සිදු කර නොමැත. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ ආනන්තරිය පාප කර්ම පිළිබඳ පාලි ත්‍රිපිටක සාහිත්‍ය හා ඊට අනුබද්ධ අටුවා ග්‍රන්ථවල සඳහන් වන ඉගැන්වීම්ද පදනම් කරගනිමින් ආනන්තරිය පාප කර්මයේ ආචාරධර්මීය පසුබිම හා එම කර්මය සිදුකිරීම ඔස්සේ පුද්ගලයාගේ ආධ්‍යාත්මික දියුණුව සිදු වන බලපෑම කුමක්ද යන ගැටලුව පරීක්ෂා කිරීමයි. බුදුදහමේ ඉගැන්වෙන මව මැරීම, පියා මැරීම, රහතුන් මැරීම, බුදුන්ගේ රුධිරය සෙලවීම හා සංඝභේදය සිදු කිරීම වශයෙන් ආනන්තරිය පාප කර්ම සියල්ල හෝ එකක් හෝ සිදු කළේ නම්, ඔහු හෝ ඇය කටුක වේදනා විඳිමින් සසර දිගු කාලයක් දුක් පීඩාවලට ලක් වන බව බුදුදහමේ දක්වා ඇත. බුදුදහමට අනුව මිනිස් ජීවිතයක් ලැබූ කිසිවෙකු අතින් කවර ආකාරයේ පාප කර්මයක් සචේතනිකව සිදු වුවද, සිදු නොකර ගත යුතු පාප කර්ම පහක් වශයෙන් ආනන්තරිය පාප කර්ම හඳුනාගෙන ඇත. හේතු වශයෙන් බෞද්ධ සම්ප්‍රදාය පෙන්වා දෙන්නේ ආනන්තරිය පාප කර්මවල විපාක ඉතා ප්‍රබල බවත්, එහි විපාක අතරක් නොමැතිව වර්තමාන භවයේ පටන් ඕනෑම අවස්ථාවක විපාක දීමේ හැකියාවක් පවතින බවත්ය. ඒ අනුව අපගේ පර්යේෂණය ඇසුරින් සාකච්ඡා කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබූ මූලික පර්යේෂණ ගැටලුව නම් පුද්ගලයෙකුගේ සාංසාරික ජීවිතය දිගු කරමින් එම පුද්ගලයාගේ විමුක්ති මාර්ගය ක්‍රමයෙන් ඔහුගෙන් දුරස් කිරීමට ආනන්තරිය පාප කර්මය ප්‍රබල වන්නේ නම් එම ආනන්තරිය පාප කර්මය නියතිවාදී සංකල්පයකට සමීප කළ හැකිද යන්නයි. පර්යේෂණය සඳහා කරුණු පරීක්ෂා කිරීම උදෙසා ගුණාත්මක දත්ත පාදක විධික්‍රමය යොදා ගනු ලැබේ. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණය ඇසුරින් ආනන්තරීය පාප කර්මය හා බැඳි පුද්ගල සදාචාර පරිහානියේ ස්වභාවය ත්‍රිපිටකාගත ඉගැන්වීම් ඇසුරින් සාකච්ඡාවට භාජනය කරන ලදි.

ප්‍රමුඛ පදඃ පියා මැරීම, බුදුන්ගේ රුධිරය සෙලවීම, මව මැරීම, රහතුන් මැරීම, සංඝභේදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩී. එම්. කේ. ධර්මසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ධම්මපදයෙහි අන්තර්ගත සදාචාරාත්මක ඉගැන්වීම් නූතන සමාජ යහපැවැත්ම සඳහා බලපාන ආකාරය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් වග්ග කිහිපයක් ඇසුරින්)

ජී. ජී. ආර්. එල්. ජයසිංහ
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20958@gmail.com

මෙම පර්යේෂණය ඇසුරින් සිදු කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ ධම්මපදයෙහි අන්තර්ගත සදාචාරාත්මක ඉගැන්වීම් නූතන සමාජ යහපැවැත්ම සඳහා බලපාන ආකාරය තෝරාගත් වග්ග කිහිපයක සදාචාරාත්මක ඉගැන්වීම් ඇසුරින් කරුණු පරීක්ෂා කරමින්, එම ඉගැන්වීම්වල ඇති ප්‍රායෝගික වටිනාකම් භාවිත කිරීමට මිනිසා හුරු කරවීමයි. එහිදී මූලික වශයෙන් කරුණු අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා ධම්මපදයෙහි යමක සහ පකීණ්ණක වග්ග ඇසුරු කර ගනිමින් ඒවායේ අන්තර්ගත සදාචාරාත්මක ඉගැන්වීම් නූතන සමාජ යහපැවැත්ම සඳහා බලපාන ආකාරය නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ. විශේෂයෙන්ම මෙම අධ්‍යයනය සිදුකොට ඇත්තේ ගුණාත්මක දත්ත පාදක පර්යේෂණ ක්‍රමය පදනම් කොට ගෙනය. දත්ත රැස්කිරීම පුස්තකාලය පරිශීලනය යටතේ සිදු කරනු ලැබේ. තවදුරටත් විද්‍යුත් මූලාශ්‍රය භාවිතයෙන්ද දත්ත රැස් කර ගනු ලැබේ. විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමය යොදා ගැනේ. සමාජය යනු අන්තර් පුද්ගල සම්බන්ධතා මත ගොඩනැගුණු සංකීර්ණ පද්ධතියකි. සමාජයේ වෙසෙන පුද්ගලයන්ගේ අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසය, ගෞරවය සහ සහයෝගය බිඳවැටීම නිසා සමාජ යහපැවැත්මට බාධා එල්ල වී සමාජ අපගමන බහුල වී ඇත. එවන් සමාජ අහිතකර තත්ත්ව මගහරවා ගනිමින් යහපත් සමාජයක් නිර්මාණය කිරීම වර්තමානයේ ඇති ප්‍රබල අභියෝගය බවට පත්ව ඇත. ඒ අනුව ධම්මපදයෙහි අන්තර්ගත සදාචාරාත්මක ඉගැන්වීම් නූතන සමාජ යහපැවැත්ම සඳහා බලපාන්නේ කෙසේද යන මූලික පර්යේෂණ ගැටලුව මෙහිදී සාකච්ඡාවට භාජන කොට ඇත. අපගේ මෙම අධ්‍යයනය ඇසුරින් තහවුරු කර ගැනීමට හැකි වූ ආකාරයට සමාජ ගැටලු නිරාකරණය කර, සමාජ යහපැවැත්ම ගොඩනැගීම උදෙසා පුද්ගල දෛනික ක්‍රියාකාරීත්වය සදාචාරාත්මක පරිවර්තනයකට ලක්විය යුතුය. එම සදාචාරාත්මක පරිවර්තනය උදෙසා ධම්මපදයෙහි අන්තර්ගත සදාචාරාත්මක ඉගැන්වීම් පුද්ගල කායික මානසික සංවරය ඇති කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගික ජීවන දර්ශනයක් ලෙස මාර්ගෝපදේශය සපයමින් පුද්ගලයා ලෞකික හා ලෝකෝත්තර අරමුණු ජයගන්නා ආකාරය ගැඹුරින් සාකච්ඡාවට භාජන කර ඇත.

ප්‍රමුඛ පද: ධම්මපදය, නූතන සමාජය, යහපැවැත්ම, සදාචාරය, සමාජ ගැටලු

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඩී. ජී. එස්. එල්. සමරක්කොඩිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

තිරසාර සමාජ සංස්ථාවක් උදෙසා බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වල උපයෝගිතාව පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (සූත්‍ර පිටකයේ තෝරාගත් සූත්‍ර කිහිපයක් ඇසුරින්)

තපෝවනයේ ධම්මදීප හිමි
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20ai918@arts.pdn.ac.lk

නූතන ලෝකය මුහුණ දී ඇති පාරිසරික, ආර්ථික සහ සමාජීය අර්බුදවලට පිළියම් සෙවීම උදෙසා හඳුන්වා දෙන ලද බටහිර තිරසාර සංවර්ධන සංකල්පවල පවතින භෞතිකවාදී සීමා සහ න්‍යායාත්මක ප්‍රතිවිරෝධතා හේතුවෙන් ගෝලීය අර්බුද තවදුරටත් උග්‍ර වී ඇත. එබැවින්, මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ දීඝ නිකාය සහ අංගුත්තර නිකායවල එන කූටදන්ත, චක්කවත්ති සීහනාද, අග්ගඤ්ඤ, සිඟාලෝවාද සහ ව්‍යග්ඝපජ්ජ යන සූත්‍ර ධර්මවල අන්තර්ගත ඉගැන්වීම් නූතන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට ගැළපෙන ප්‍රායෝගික තිරසාර සමාජ ආකෘතියක් ලෙස යොදාගන්නේ කෙසේද යන්න විමර්ශනය කිරීමයි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රමය (*Qualitative Method*) යොදාගනිමින්, ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස ඉහත සූත්‍ර සහ අට්ඨකථාද, ද්විතීයක මූලාශ්‍රය ලෙස නූතන ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ ද තේමාත්මකව විශ්ලේෂණය කරන ලදි. ආර්ථික වර්ධනය පමණක් අරමුණු කරගත් ධනවාදී ආකෘතිය වෙනුවට, ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව, සමාජ සාධාරණත්වය සහ පාරිසරික සුරක්ෂිතතාව යන ත්‍රිවිධ පදනම මානව සදාචාරය සමග මනාව සමතුලිත කළ බෞද්ධ ආර්ථික දර්ශනයක් පවතින බව පර්යේෂණ සොයාගැනීම් මගින් තහවුරු විය. මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව, සම්මා ආජීවය සහ පංච නියාම ධර්ම වැනි බෞද්ධ න්‍යාය ප්‍රායෝගිකව සමාජගත කිරීමෙන් පමණක්, ආත්මාර්ථකාමීත්වය සහ අධි-පරිභෝජනයෙන් තොර වූ, සැබෑ සාමකාමී සහ තිරසාර මානව සමාජයක් ගොඩනැගිය හැකි බව මෙමගින් නිගමනය කරනු ලැබේ.

ප්‍රමුඛ පදඃ තිරසාර සංවර්ධනය, නූතන අර්බුද, බෞද්ධ ආර්ථික දර්ශනය, සමාජ සදාචාරය, සූත්‍ර පිටකය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පූජ්‍ය ඉන්දරතන හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පාලි වාක්‍ය වින්‍යාසයේ ව්‍යූහාත්මක හා ක්‍රියාකාරිත්ව හේතු පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක් (ත්‍රිපිටකයේ තෝරාගත් කොටස් තුනක් ඇසුරින්)

මාමල්ගහ සුමේධ හිමි
පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20ai935@arts.pdn.ac.lk

ථෙරවාද ත්‍රිපිටකය ලියවී ඇති පාලි භාෂාව මධ්‍ය ඉන්දු ආර්ය භාෂා පවුලට අයත් විභක්ති මත පදනම් වන බැවින් සාපේක්ෂව එහි වාක්‍ය වින්‍යාසය නිදහස් ස්වභාවයක් ගනී. එහෙයින් වාක්‍යයේ පද අනුපිළිවෙළ වෙනස්වීම එහි අර්ථය කෙරෙහි බාධා නොවේ. එසේ නම් ත්‍රිපිටකයේ වාක්‍යවල පද අනුපිළිවෙළ සකස්වීමේදී හේතු වූයේ ව්‍යාකරණයද, නැතහොත් එහි භාවිතයද යන්න ගැටලුවකි. මේ පිළිබඳ පර්යේෂණය කළ විල්හෙල්ම් ගයිගර් සහ ඒ. කේ. වෝඩර් වැනි වියතුන් ත්‍රිපිටකයෙහි සම්මත වාක්‍ය වින්‍යාසයක් හඳුනාගත හැකි බව දක්වා ඇති අතර, ඕ. එච්. ද ඩී. විජේසේකර, මාර්ක් ඇලන් සහ අනාලයෝ හිමි වාක්‍ය වින්‍යාසය කෙරෙහි මතකය හා සජ්ඣායනය ආදී මුඛ සම්ප්‍රේෂණ අවශ්‍යතා බලපෑ බව පෙන්වා දෙති. මෙම අධ්‍යයන බොහොමයක්, සූත්‍ර පිටකයට පමණක් සීමා වී ඇති අතර ත්‍රිපිටකය ආශ්‍රයෙන් කරන ලද පර්යේෂණ විරලය. මෙම ව්‍යූහාත්මක හා ක්‍රියාකාරීත්ව හේතු පිළිබඳ තුලනාත්මකව අධ්‍යයනය වැදගත් වන බැවින් එම හිඩැස සම්පූර්ණ කිරීමට විනය පිටකයේ වේරඤ්ජ කණ්ඩයෙනුත්, සූත්‍ර පිටකයේ මූලපරියාය වග්ගයෙනුත්, අභිධර්ම පිටකයේ චිත්තුප්පාද කණ්ඩයෙනුත් තෝරාගත් වාක්‍ය ඇසුරින් ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ පර්යේෂණය මෙහෙයවන ලදි. පළමුවෙන්ම තෝරාගත් වාක්‍ය එකිනෙක ගෙන, පදවල ව්‍යාකරණමය සම්බන්ධතාව විමසමින් වාක්‍ය වින්‍යාසය කෙරෙහි ව්‍යාකරණය බලපෑ අයුරු අධ්‍යයනය කරන ලදි. දෙවනුව සන්නිවේදන අවශ්‍යතා සහ මුඛ පරම්පරාගත සම්ප්‍රේෂණ අවශ්‍යතා ආදී ක්‍රියාකාරිත්ව හේතු බලපා ඇති අයුරු විමසන ලදි. එසේම එම වාක්‍යයට අදාළව අටුවා මතද පරීක්ෂා කරන ලදි. තෙවනුව ව්‍යාකරණය සහ ක්‍රියාකාරී හේතු අතරින් කුමක් වඩාත් බලපා ඇතිද යන්න තුලනාත්මකව අධ්‍යයනය කරන ලදි. අවසාන වශයෙන් ඒ ඒ පිටකවල වාක්‍ය වින්‍යාසය අතර වෙනස තුලනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීමද සිදු කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණයේදී අනාවරණය වූයේ සූත්‍ර පිටකයේදී සන්නිවේදන අවශ්‍යතාව, මුඛ සම්ප්‍රේෂණය, මතකය සහ සජ්ඣායනය මත වාක්‍ය වින්‍යාසය නම්‍යශීලී වී ඇති බවයි. විනය පිටකයේදී අර්ථයේ නිරවුල් බව පවත්වා ගැනීමේ නෛතික ප්‍රකාශන වාක්‍ය රටාවක් තුළ වාක්‍ය වින්‍යාසය සරලව භාවිත වී ඇත. එසේම අභිධර්ම පිටකය තුළදී නාම-මූලික වාක්‍ය සඳහා ප්‍රමුඛත්වය දෙමින් ඒකාකාරී වාක්‍ය පද පිළිවෙළක් අනුගමනය කර ඇති බව අනාවරණය විය. ඒ අනුව පාලි ත්‍රිපිටකයේ වාක්‍යය වින්‍යාස ව්‍යාකරණ රීති මත ව්‍යූහාත්මකව හැඩගැසුණක් නොව, අදාළ පිටකවල ප්‍රකාශන අරමුණු සහ භාවිත සන්දර්භය මත හැඩගැසී ඇති බව නිගමනය විය.

ප්‍රමුඛ පදඃ ක්‍රියාකාරිත්ව හේතු, ත්‍රිපිටකය, ව්‍යාකරණ, ව්‍යූහාත්මක හේතු, වාක්‍ය වින්‍යාසය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මුතුකෙලියාවේ ඉන්දරතන හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

PHILOSOPHY

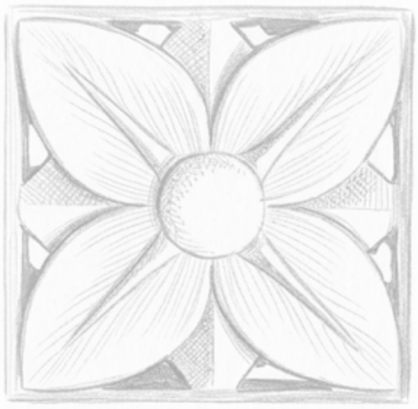

THE ROLE OF THOMAS KUHN IN THE DEVELOPMENT OF SCIENCE: A CRITICAL PERSPECTIVE

A.Vithuya
Department of Philosophy, University of Peradeniya
a20035@arts.pdn.ac.lk

Thomas Kuhn is considered one of the most influential thinkers of the 20th century. His ideas had a major impact on the development of science. He challenged the belief that science progresses in a continuous, linear way by introducing the concept of a paradigm shift. This study critically examines Kuhn's main ideas, their philosophical background, and their contribution to the growth of science. Although many studies have discussed Kuhn's theory of paradigm shifts, this research mainly focuses on how his ideas have influenced the development of modern science. The study addresses the following research problem: What is Thomas Kuhn's role in the development of science, and what are the strengths and limitations of his theory of paradigm shifts? The main objective of this study is to explain Kuhn's contribution to modern scientific development. The research uses descriptive, conceptual, and historical methods. The study finds that Kuhn's idea of scientific revolutions introduced a new and revolutionary way of understanding scientific progress and brought important changes to modern scientific research. His concept of paradigm shifts has influenced not only science but also many other fields, including social sciences, education, technology, and medicine. Finally, the study concludes that although Kuhn's paradigm shift theory has greatly contributed to understanding scientific development, it cannot fully explain the objectivity of science or provide clear standards for why a new paradigm is better than an old one.

Keywords: paradigm, paradigm shift, scientific revolution, modern scientific development

I wish to acknowledge P.M. Jamahir for his guidance and supervision.

A PHILOSOPHICAL INVESTIGATION OF THE INFLUENCE OF SCHOPENHAUER'S AND NIETZSCHE'S CONCEPTIONS ON FREUD'S THOUGHT

I.C. Dewpura Arachchi
Department of Philosophy, University of Peradeniya
imalshadewpuraarachchi@gmail.com

This study examines the influence of Arthur Schopenhauer's and Friedrich Nietzsche's philosophical conceptions of the unconscious on the development of Sigmund Freud's psychoanalytic theory. It explores whether Freud's understanding of the unconscious emerged solely from clinical observation or was significantly shaped by earlier philosophical traditions. A qualitative research approach was adopted, employing philosophical analysis, comparative analysis, intellectual history, and critical hermeneutics. Primary texts analysed in this study include Schopenhauer's *The World as Will and Representation*, Nietzsche's *Beyond Good and Evil* and *On the Genealogy of Morality*, and Freud's *The Interpretation of Dreams* and *The Ego and the Id*. The analysis identifies strong conceptual similarities between Schopenhauer's notion of the irrational and unconscious Will and Freud's concept of the id, as well as between Nietzsche's discussions of repression, sublimation, and unconscious drives, and Freud's psychoanalytic framework. These findings indicate that Freud's theory of the unconscious did not emerge in isolation but was substantially influenced by philosophical ideas developed within nineteenth-century German thought. However, Freud transformed these philosophical concepts into a systematic psychological and clinical framework, giving them new theoretical and practical significance. The study concludes that psychoanalysis is best understood as an interdisciplinary development rooted in both philosophy and psychology, demonstrating the enduring contribution of philosophical thought to the evolution of modern theories of the human mind.

Keywords: Schopenhauer, Nietzsche, Freud, unconscious, psychoanalysis

I wish to acknowledge Jayantha Bogoda for his guidance and supervision.

GENDER IDENTITY AND HUMAN FREEDOM AMONG FEMALE UPCOUNTRY TAMIL TEA PLANTATION WORKERS IN CONTEMPORARY SRI LANKA: A STUDY BASED ON SARTRE'S PHILOSOPHY OF FREEDOM AND RESPONSIBILITY

Danusha Rajamanikkam
Department of Philosophy, University of Peradeniya
a20116@arts.pdn.ac.lk

The female upcountry Tamil tea plantation workers, who have contributed to Sri Lanka's national economy for more than two centuries, have been confined from birth within multiple layers of oppressive identities such as 'plantation worker', 'line-room resident', and 'low-wage earner'. Previous studies have largely portrayed these women merely as economic statistics or as symbols of poverty. In this context, the present study examines the lived experiences of female upcountry Tamil tea plantation workers through the concepts of 'existence precedes essence' and 'freedom and responsibility' proposed by the twentieth-century existentialist philosopher Jean-Paul Sartre, together with his existential view that human beings must create meaning for their own lives in an absurd world. The study raises the question of whether Sartre's radical conception of freedom offers liberation to these women living within the structures of poverty, patriarchy, and socio-cultural constraints, or whether it instead imposes an existential burden upon them. Conceptual analysis, historical analysis, and exposition are employed as the research methodologies. Sartre's 'Being and Nothingness' serves as the primary source, supplemented by primary, secondary, and tertiary data, as well as interviews. The findings of this study reveal that, despite structural constraints, the subtle acts of agency and everyday choices exercised by female upcountry Tamil tea plantation workers transcend the condition of 'Bad Faith' imposed upon them and enable the formation of a new identity grounded in 'Authenticity'. Consequently, this study establishes that female upcountry Tamil tea plantation workers should not be viewed merely as passive victims but rather as autonomous agents who recognise their freedom and responsibility and actively construct meaning in their own lives.

Keywords*:* existentialism, human freedom, female Upcountry Tamil workers, bad faith, authenticity, subjectivity

I wish to acknowledge P.M. Jamahir for his guidance and supervision.

THE REPRESENTATION OF AGEING AS A 'DECLINE NARRATIVE' IN SRI LANKAN TV ADVERTISEMENTS: A PHILOSOPHICAL STUDY WITH REFERENCE TO CRITICAL GERONTOLOGY

S.D.V.D.S. Dissanayake
Department of Philosophy, University of Peradeniya
a20167@arts.pdn.ac.lk

Ageing is a socially constructed and interpreted phenomenon that television advertising portrays in either a positive or negative way, through age-related themes or older and middle-aged characters. This research examines the extent to which Sri Lankan television advertisements represent ageing as either a decline narrative or a progress narrative and investigates whether advertisements contribute to the discrimination of middle-aged and older adults. Primarily, a qualitative approach is used in this study. Both primary and secondary sources are used, where the primary data consist of the selected advertisements themselves, and the secondary data consist of other relevant literature. A simple random sampling method was used to select ads published after 2000, and their analysis was based on critical Gerontology. The selected ads were divided into two categories. The first category of ads consisted of age-related concepts such as physical ageing, life wisdom, and life in retirement. The second category included middle-aged and elderly characters, portrayed either positively or negatively, directly or indirectly. A considerable number of the selected ads portrayed ageing and older, middle-aged characters negatively, presenting the idea that growing old means inevitable physical decline or that visible signs of ageing are sources of embarrassment. They portrayed older characters as easily deceived and mocked them for their physical conditions and lack of familiarity with contemporary trends. The few advertisements that portrayed ageing and older characters positively emphasised the wisdom older adults can share, their ability to live independently and spend their retirement productively using their skills, and their positive reflections on their life experiences. In conclusion, Sri Lankan television advertisements predominantly portray ageing as a narrative of decline by reinforcing the idea that ageing necessarily entails physical and other forms of decline, while some ads portray ageing positively yet simultaneously use ageing as a marketing strategy.

Keywords: ageing, tv advertisements, decline narrative, progress narrative, critical gerontology

I wish to acknowledge Jayantha Bogoda for his guidance and supervision.

A PHILOSOPHICAL APPROACH TO THE CONTRIBUTION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO THE SOCIAL SCIENCES

Jeganathan Mithushika
Department of Philosophy, University of Peradeniya
a20295@arts.pdn.ac.lk

The 21st century is known as the era of the digital revolution. During this period, the development of information technology has transformed all aspects of human life. In particular, artificial intelligence (AI) has emerged with the ability to perform human activities through machines. With the development of AI, activities traditionally performed by humans have become automated, changing fields such as social organisation, employment, education, and politics. In particular, the traditional nature of social sciences is changing. Technologies such as AI, machine learning, deep learning, and natural language processing help analyse large amounts of data (Big Data) quickly and accurately; thus, data-driven studies have increased in the social sciences. Human society is constantly changing. In this context, new tools are needed to understand social changes. With the help of AI, issues such as social equality are being studied by analysing human behaviour on social media, monitoring cultural changes, and examining related matters. Thus, artificial intelligence has become an important research tool in the social sciences. Similarly, the global economy is a force that changes a country's politics. Artificial intelligence is working as a force that is changing the global economy. Especially in the economy, increasing technological productivity is automating some jobs and creating new ones. In addition, artificial intelligence plays an important role in the political field, including election monitoring, voter behaviour research, and policy design. Artificial intelligence has also created special applications in education and psychology. Depending on students' abilities, online learning platforms, artificial intelligence instructors, etc., are used. In psychology, they are used to detect human emotions, monitor mood, and study behavioural patterns. The development of artificial intelligence raises fundamental questions in philosophy. That is, does AI think from an epistemological perspective? Is artificial intelligence structured on an ontological basis, and are its results ethical? Such questions encourage us to think deeply about the relationship between humans, machines, and artificial intelligence. Artificial intelligence also contributes to urban planning, healthcare, and conflict resolution by improving data-driven decision-making.

Keywords: artificial intelligence, Social Sciences, Philosophy, epistemology, personalised learning, adaptive assessment.

I wish to acknowledge Mufizal Aboobucker for his guidance and supervision.

THE INFLUENCE OF PLATO'S POLITICAL THOUGHT ON SRI LANKA'S MODERN POLITICAL SYSTEM: A CRITICAL PERSPECTIVE

U. Kamsini
Department of Philosophy, University of Peradeniya
a20303@arts.pdn.ac.lk

Plato's concepts of the "Ideal State" and "Philosopher King" in *The Republic* are foundational models that explain the relationship between knowledge, morality, and political power. This study critically re-reads post-colonial Sri Lanka's political system, particularly the 1972 and 1978 Constitutions and the Executive Presidency, through the lens of Plato's philosophy. It evaluates the extent to which his theories of justice, meritocracy, and moral leadership are reflected in, or depart from, Sri Lanka's governance, and whether they offer solutions to contemporary political crises and low accountability. Using a qualitative method with a theoretical and historical comparative approach, this study analyses Plato's *Republic*, Sri Lankan constitutional laws, amendments, and academic literature. The findings reveal that Plato's philosopher-king theory and Sri Lanka's Executive Presidency share significant similarities regarding the concentration of power. However, contrary to the knowledge-based, moral governance Plato envisioned, Sri Lanka's practical reality features personalised power, heavy political centralisation, and weak institutions. Furthermore, Plato's ideas on elite dominance and class structures conflict with Sri Lanka's pluralistic, multi-ethnic, and democratic society. Ultimately, the study emphasises Plato's timeless insight: good governance cannot rely solely on legal structures; it also requires moral leadership, concern for public welfare, and a responsible civic culture. It concludes that Sri Lanka's political future depends on constitutional reforms that reject Plato's anti-democratic views while successfully integrating merit, morality, and public-centred governance with modern democratic institutions.

Keywords: Plato, ideal state, Philosopher King, Sri Lankan constitution

I wish to acknowledge M. S. M. Anes for his guidance and supervision.

HINDU RELIGIOUS VALUES AND YOUTH MENTAL HEALTH: A STUDY IN THE CONTEMPORARY SOCIAL CONTEXT

T. Kemasalini
Department of Philosophy, University of Peradeniya
a20325@arts.pdn.ac.lk

The current era of globalisation and rapid technological growth has created various socio-psychological challenges among the youth. The Kalmunai region in Eastern Sri Lanka is no exception to this trend. In this context, the primary objective of this study is to explore how traditional Hindu life values and spiritual practices can improve the mental health of young people. The main goals of this research are to identify the contemporary mental health challenges faced by the youth in the Kalmunai region, such as stress, loneliness, and the risks of substance abuse, and to evaluate how Hindu values such as *Purusharthas* (core life goals), *Karma Yoga* (selfless action), and meditation provide the mental resilience to face these challenges. This study is based on a mixed-methods approach, combining both quantitative and qualitative methods. Primary data were collected through questionnaires from 30 Hindu youths within the Kalmunai Divisional Secretariat division. Additionally, interviews were conducted with religious leaders and psychological counsellors. The findings reveal that stress and loneliness have significantly increased among the youth in the Kalmunai region due to the excessive use of social media, the spread of drugs, and economic crises. However, the data clearly show that young people who regularly practice meditation, yoga, and congregational worship (collective prayers) possess a high level of mental peace and positive thinking that help them withstand challenges. In conclusion, this study asserts that Hindu values act as an excellent psychological shield, protecting the mental health of the younger generation, which is being misguided by contemporary challenges. Therefore, this study recommends that temples and spiritual (Araneri) schools in the Kalmunai region should move beyond merely conducting rituals and become mental health and counselling centres for youth.

Keywords: Hindu values, youth mental health, Kalmunai, contemporary challenges, stress management

I wish to acknowledge P. M. Jamahir for his guidance and supervision.

S.V. KASINATHAN'S CONTRIBUTION TO UNDERSTANDING LATER WITTGENSTEIN: ANALYSIS OF HIS WORK, 'WITTGENSTEIN': LANGUAGE, MEANING, AND MIND

Pirabalini Pirabakaran
Department of Philosophy, University of Peradeniya.
a20505@arts.pdn.ac.lk

S. V. Kasinathan is a significant figure among those who introduced Western philosophical thoughts to the Tamil intellectual sphere. Although his book *Wittgenstein: Language, Meaning, Mind* stands as a pivotal work explaining Wittgenstein's later philosophy, a systematic and analytical study of its specific contribution to understanding Wittgenstein has not been undertaken until now. The primary objective of this study was to examine Wittgenstein's later thoughts on language, meaning, and mind. Furthermore, it critically and analytically approached S. V. Kasinathan's book, determined the extent to which it accurately reflected Wittgenstein's original ideas, and evaluated its overall philosophical contribution. This research was based on a qualitative methodology. Wittgenstein's *Philosophical Investigations* and *The Blue and Brown Books* were utilised as primary sources, while Kasinathan's text and other philosophers' works served as secondary sources. In addition to textual analysis, the interview method was employed for data collection, and the data were analysed using comparative and critical research methods. While Wittgenstein's ideas have been extensively researched in Western philosophy, studies of analytic philosophy and Wittgenstein's later thought remain extremely scarce in the Tamil context. This study found that S.V. Kasinathan's book bridges a crucial research gap in the Tamil philosophical landscape by accurately explaining complex concepts such as Wittgenstein's 'rule-following' and 'private language' in Tamil. This study concluded that S.V. Kasinathan's book makes a highly significant academic contribution to a comprehensive and in-depth understanding of Later Wittgenstein's philosophical thought in Tamil. This work serves as a foundation for further extensive research in analytic philosophy in Tamil.

Keywords: Wittgenstein, Kasinathan, language, meaning, mind

I wish to acknowledge M. S. M. Anes for his guidance and supervision.

A CRITICAL REVIEW OF THE CONTEMPORARY RELEVANCE OF K.N. JAYATILLEKE'S BUDDHIST PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF WORLD PEACE

Rev. Wanduramba Suseela
Department of Philosophy, University of Peradeniya
a20617@arts.pdn.ac.lk

This study explores how K.N. Jayatilleke's Buddhist ideas on world peace. Currently, global peace faces a severe crisis due to structural flaws in organisations like the UN, selfish power struggles and violence. Therefore, the main research problem of this study is whether Jayatilleke's Buddhist approach to international law can practically work in the modern world. Using a qualitative method, the research analyses his writings, primary Buddhist texts and international agreements. By adopting a Buddhist perspective, it critiques Western and Kautilyan political realism, weighing the value and real-world limits of applying his ideas to international humanitarian law and crisis management. A key focus in this study is *Dhammādhipateyya*, which places universal morality above a nation's absolute power to counter traditional power politics. The research also investigates the psychological roots of war, such as greed (*lobha*), hatred (*dosa*), delusion (*moha*), and stubbornly clinging to personal views *(Diṭṭhi Upādāna),* as well as socio-economic issues like poverty. Importantly, the paper re-imagines the Five Precepts *(Pañcasīla)* as a strong ethical guide for international relations and suggests Buddhist moderation to resolve extreme political divides. It presents the *Cakkavattī*ideal and the Seven Conditions of Welfare as democratic alternatives to the UN Security Council's flawed veto system. The findings reveal that Jayatilleke's philosophy acts as a profound moral guide for international law. While practical implementation faces realistic challenges because law enforcement requires hard power, military dominance remains widespread, and powerful nations constantly crave more power *(Bhava Taṇhā)*, these hurdles do not invalidate its normative value. Despite these hurdles, his framework is not just an unrealistic religious theory. It provides a solid foundation for global governance based on human rights, economic fairness and non-violent diplomacy, making it an essential legal approach for the 21st century.

Keywords: Dhammādhipateyya, global governance, international law, Pañcasīla, world peace

I wish to acknowledge Namali Kumari Handegama for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF MOVIES ON THE ARTISTIC INTERESTS OF YOUNG PEOPLE: A STUDY BASED ON THE VAVUNIYA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION

T. Nitharshana
Department of Philosophy, University of Peradeniya
a20787@arts.pdn.ac.lk

In the modern globalised environment, the media plays a crucial role in shaping human lifestyles and cultural choices. Among various forms of media, movies, as both an art form and a mass medium, exert a profound influence on the thoughts, preferences, and artistic behaviours of the younger generation, who are considered the driving force of society. This study primarily analyses in detail how movies influence the artistic interests, choices, and engagement of youth in the Vavuniya Divisional Secretariat Division, a region that is currently undergoing post-war social, economic, and cultural reconstruction. This study employed a mixed-methods approach, combining both qualitative and quantitative research methods. Primary data were systematically collected and analysed through questionnaires and interviews using a random sampling method among youth aged 18 to 29 years residing in the Vavuniya area. The findings reveal that movies play a leading role in the daily artistic consumption and entertainment choices of youth in the Vavuniya region. Specifically, commercial South Indian cinema has significantly influenced their clothing styles, hairstyles, spoken language, and music preferences. Furthermore, the study found that the growing interest among youth in artistic fields such as dance, drama, short filmmaking, cinematography, and video editing is strongly inspired by cinema's visual aesthetics and technological advancements. However, the influence of movies has both positive and negative dimensions. On the one hand, movies encourage artistic creativity, the development of media technology skills, and greater awareness of global arts among youth. On the other hand, they have contributed to the emergence of a strong hero-worship culture and a noticeable decline in interest in local traditional art forms among the youth of Vavuniya. In conclusion, this study strongly recommends establishing appropriate guidance and formal platforms for film education in the Vavuniya region. Such initiatives would help channel the influence of movies in a constructive direction, foster the creative talents of youth, and safeguard local cultural values.

Keywords**:** movie impact, youth, artistic interests, visual aesthetics, creative talents

I wish to acknowledge P.M. Jamahir for his guidance and supervision.

ETHICAL ISSUES CAUSED BY SCHOOL DROPOUTS AMONG YOUTH: A PHILOSOPHICAL STUDY BASED ON THE MARUTHANKERNEE DIVISIONAL SECRETARIAT, JAFFNA

R. Thulasy
Department of Philosophy, University of Peradeniya
a20789@arts.pdn.ac.lk

Formal education plays an indispensable role in shaping the noble moral values of human life and fostering social responsibility. In this context, the primary objective of this study was to philosophically analyse school dropout rates and the resulting ethical issues among marginalised youth within the Maruthankenee Divisional Secretariat of the Jaffna District. A qualitative research methodology was adopted for this study. Data, comprising both primary and secondary sources, were analysed using ethical theories in philosophy. The study reveals that poverty in the Maruthankenee region, the attraction of temporary livelihoods in the fishing industry, post-war social challenges, and a lack of awareness, along with the increasing number of immature early marriages, serve as the primary reasons for school dropouts. From a philosophical perspective, when youth discontinue their education, they fail to undergo proper socialisation, leading to a deterioration in their virtue ethics. According to this study's findings, mere law enforcement is insufficient to support the moral development and educational continuity of youth in the Maruthankenee region. It was recommended that integrated counselling and guidance from governmental and non-governmental organisations, social awareness against early marriages, and ethical education systems that improve livelihoods are essential. This study emphasises that a moral social structure can be rebuilt in this region only by protecting the educational rights of the youth.

Keywords: school dropout, ethical issues, Maruthankenee, early marriage, philosophical study

I wish to acknowledge Mufizal Aboobucker for his guidance and supervision.

A PHILOSOPHICAL INQUIRY ABOUT THE IMPACT OF LOCKDOWN DURING THE COVID - 19 PANDEMIC ON NEW TRENDS IN SRI LANKAN MUSIC

W.G.S.S. Wijenayaka
Department of Philosophy, University of Peradeniya
a20848@arts.pdn.ac.lk

The COVID-19 pandemic lockdowns exerted a profound ontological pressure on society's cultural fabric, disrupting established aesthetic paradigms and shifting the Sri Lankan music industry away from formal, traditional values. While existing literature extensively examines the economic and social disruptions of the global crisis, this study addresses a significant academic gap by offering a targeted philosophical analysis of the pandemic's deep aesthetic and structural impact on local artistic expression. Employing a qualitative research design grounded in a comparative analysis framework, this study gathered data from a diverse array of primary and secondary sources, including academic literature, online multimedia content, and qualitative interviews with industry experts. The investigation chronologically charts the musical evolution across the pre-pandemic, mid-pandemic, and post-pandemic eras (beginning from 2015) to track technical, creative, and thematic mutations. The findings reveal that physical isolation and institutional lockdowns forced an unprecedented reliance on digital spaces, turning online platforms into primary sites for both musical creation and aesthetic consumption. This digital migration fundamentally reshaped creative methodologies, altering lyricism, arrangement, and production values to mirror collective anxieties, resilience, and resistance. Ultimately, the study concludes that these changes represent a permanent, long-term transformation in audience tastes and interpretative frameworks rather than a transient phase. This research provides a foundational documentation of contemporary Sri Lankan cultural history, demonstrating how structural crises fundamentally recalibrate artistic meaning and societal aesthetic standards.

Keywords: ontological, social disruptions, lockdowns, crisis, chronological

I wish to acknowledge Jayantha Bogoda for his guidance and supervision.

මානව ස්වච්ඡන්දතාවඃ කෘත්‍රිම බුද්ධියේ වර්ධනයට සාපේක්ෂව ස්වච්ඡන්දතාවට එල්ල විය හැකි බලපෑම් පිළිබඳ දාර්ශනික විමසුමක්

ආර්. ඩබ්. එම්. පී. ජී. සී. යූ. බණ්ඩාර
දර්ශන දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20081@arts.pdn.ac.lk

නව තාක්ෂණයේ ශීඝ්‍ර දියුණුව මානව ජීවියාට එල්ල කරන්නා වූ අභියෝග සුළුපටු නොවෙයි. මිනිසාගේ අද්විතීය තාර්කික ශක්තීන් ජයගැනීමට සමත් 'බුද්ධිය' කාවද්දන ලද යන්ත්‍ර පිළිබඳ ක්ෂේත්‍රය ආවරණය කරමින් කෘත්‍රිම බුද්ධියේ නැඟිසිටීම එහි සුවිශේෂ සංධිස්ථානයකි. කෘත්‍රිම බුද්ධියේ වර්ධනයත් සමඟින් මානවයන්ගේ නිර්මාණශීලීත්වය, සහකම්පනය සහ මානව හරයන් සියල්ල වේගවත් ගණනය කිරීම් සහ යාන්ත්‍රික දත්ත සමූහයක් හමුවේ සාධාරණීයකරණය කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාව මතු වෙමින් පවතියි. එවන් පසුබිමක කෘත්‍රිම බුද්ධියත් සමඟ නිරන්තර ගනුදෙනුවේ යෙදෙන වත්මන් මානවයින්ගේ ස්වච්ඡන්දතාව සීමා විය හැක්කේ කෙසේ ද යන ගැටලුව මත මෙම පර්යේෂණය පදනම් විය. මෙහි දී ස්වච්ඡන්දතාව සහ නියතිවාද යන දාර්ශනික විවාදය තාක්ෂණික රාමුවක් තුළට රැගෙන, කෘත්‍රිම බුද්ධිය හමුවේ මිනිසාගේ ස්වයංනීර්ණය සහ ගෞරවය පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව සදාචාරාත්මක සීමාවක් තුළ පැහැදිලි කිරීම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ විය. උක්ත අරමුණු සාධනය කර ගැනීමට ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමය භාවිත කරන ලද අතර මෙය මාර්ටින් හයිඩෙගර්, යූගර් හබර්මාස් සහ යුවාල් නෝආ හරාරීගේ දාර්ශනික විශ්ලේෂණ මත පදනම් වේ. මෙම අධ්‍යයනයෙන් මූලිකව ම අනාවරණය කරගනු ලැබුවේ මිනිසුන් ලෝකය දෙස බලන සෞන්දර්යයාත්මක, විචාරාත්මක, සහ තර්කානුකූල දෘෂ්ටින්ගෙන් ක්‍රමයෙන් ඉවත්ව යන ආකාරයත් දෙයක් මැනීමට, ගණනය කිරීමට සහ කිසියම් දෙයකින් උපරිම ඵලදායීතාවක් ලබා ගත හැකි චින්තන රාමුවකට කොටු වෙමින් පවතින ආකාරයත් ය. තවද මෙමගින් කෘත්‍රිම බුද්ධිය විවිධ මානව ක්ෂේත්‍රයන්හී තීරණ ගැනීම්, හැසිරීම් පිළිබඳ අනාවැකි ඉදිරිපත් කිරීම් සහ ක්‍රියාමාර්ග මාර්ගෝපදේශ කිරීම් ඔස්සේ මානව තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට ද බලපෑම් සිදු කරමින් පවතින ආකාරයක් හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. සමස්තයක් ලෙස කෘත්‍රිම බුද්ධියේ වර්ධනය සහ පාලනයකින් තොර භාවිතය මානව ස්වච්ඡන්දතාවට අනාගතයේ දැඩි අභියෝගයක් විය හැකි බව පැහැදිලි විය. එබැවින් කෘත්‍රිම බුද්ධිය ආචාරධාර්මික මාර්ගෝපදේශ යටතේ මානව පාලනය තහවුරු කරමින් සමතුලිතව කළමනාකරණය කර ගැනීමේ වැදගත්කම මෙම පර්යේෂණය මගින් නිගමනය කෙරුණි.

ප්‍රමුඛ පදඃ කාර්මික විප්ලවය, කෘත්‍රිම බුද්ධිය, තාක්ෂණික නියතිවාදය, මානුෂවාදය, ස්වච්ඡන්දතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුමේධ වීරවර්ධනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වක ව සිහිපත් කරමි.

කෘත්‍රිම බුද්ධි ක්ෂේත්‍රයේ වර්ධනය සහ අනාගත අභියෝග : රැකියා ක්ෂේත්‍රයට සිදුවන සදාචාරාත්මක බලපෑම පිළිබඳ දාර්ශනික විමර්ශනයක්

වී.ටී.එම්.ධනංජනී
දර්ශන අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20114@arts.pdn.ac.lk

දහඅටවන සියවසේ ආරම්භ වූ තාක්ෂණික විප්ලවය ශීඝ්‍ර ලෙස සංවර්ධනය වී ඇත. විසි එක්වන සියවස වන විට කෘතිම බුද්ධිය එහි පෙරගමන්කරුවා බවට පත්වී ඇත. මුල් කාලයේ යන්ත්‍රසූත්‍ර භෞතික ශ්‍රමයට ආදේශක වූ අතර නුදුරු දිනකදී බුද්ධිමය ශ්‍රමයට කෘත්‍රිම බුද්ධිය ආදේශකයක් වනු ඇත. කෘත්‍රිම බුද්ධි තාක්ෂණයේ වර්ධනය ඔස්සේ අනාගත අභියෝග ගණනාවක් නිර්මාණය වී ඇත. එම අභියෝග අතරින් රැකියා ක්ෂේත්‍රයට සිදුවන සදාචාරාත්මක බලපෑම පිළිබඳ දාර්ශනික විමර්ශනයක් මෙම පර්යේෂණය මඟින් සිදුකර ඇත. කෘත්‍රිම බුද්ධිය රැකියා ක්ෂේත්‍රයට සදාචාරාත්මක අභියෝගයක් වන්නේ ද? යන පර්යේෂණ ගැටලුව යටතේ කාල් මාක්ස් කාර්මික විප්ලවයේදී යන්ත්‍රෝපකරණ මඟින් මිනිස් ශ්‍රමය ප්‍රතිස්ථාපනය වීම සහ ශ්‍රමිකයා පරදෙස්කරණයට ලක්වීම පිළිබඳ ඉදිරිපත් කළ දාර්ශනික විවේචන විමර්ශනය කරමින්, විසිඑක්වන සියවසේ ගෝලීය වශයෙන් සමාජීය, ආර්ථික හා දේශපාලනික සංස්ථාවන් ඩිජිටල්කරණය වන පසුබිමක රැකියා ක්ෂේත්‍රයට කෘත්‍රිම බුද්ධිය සම්බන්ධ වීමෙන් සාම්ප්‍රදායික රැකියා අහිමිවීම සහ නව රැකියා අවස්ථා හිමි වීම, මිනිස් ශ්‍රමයේ වටිනාකම, අභිමානය සහ ආත්ම ගරුත්වය අභියෝගයට ලක්වීම, තාක්ෂණික ක්ෂේත්‍රයේ හිමිකාරීත්වය සහිත සුළු පිරිස සහ සාමාන්‍ය ශ්‍රමික ප්‍රජාව අතර නිර්මාණය වන ආර්ථික අසමානතාව, තීරණ ගැනීමේදී කෘතිම බුද්ධි පද්ධතියේ මානුෂීය හැඟීම් නොතිබීම සහ විරැකියාව ඔස්සේ මිනිසා සිය ජීවිතයේ මුහුණ දෙන සදාචාරාත්මක අභියෝග පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීම අරමුණු වේ. යථෝක්ත කරුණු සාධනය කර ගැනීම සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ දත්ත ක්‍රමය භාවිත කරමින් පුස්තකාල, අන්තර්ජාල පරිශීලනයෙන් ලබාගන්නා ලද තොරතුරු ඔස්සේ දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කර ඇත. මෙම පර්යේෂණය මඟින් අනාවරණය වූයේ කෘත්‍රිම බුද්ධිය රැකියා ක්ෂේත්‍රයට සදාචාරාත්මක බලපෑමක් සිදුකරන අතර විරැකියාවෙන් සාධාරණත්වය බිඳවැටී ධනවත් පිරිසක් හා සාමාන්‍ය ශ්‍රමික පිරිස අතර පරතරය පුළුල් වන බවයි. රැකියා ස්ථානයේ තීරණ ගැනීමේ බලය කෘත්‍රිම බුද්ධියට පැවරීම ඔස්සේ සාමාන්‍ය ශ්‍රමිකයාගේ ස්වාධීනත්වය, ගරුත්වය අහිමිවීම සිදුවේ. කෘත්‍රිම බුද්ධිය මගින් කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවුවද නව සදාචාරාත්මක රාමුවක් යටතේ අනාගත රැකියා වෙළඳපොළ සුරැකීම සඳහා තාක්ෂණය සෑම විටම මිනිසාට යටත්ව, මානව කේන්ද්‍රීය සදාචාරාත්මක රාමුවක, ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් ප්‍රතිපත්ති, මූලධර්ම යටතේ කෘත්‍රිම බුද්ධි තාක්ෂණය රැකියා ක්ෂේත්‍රයට ඵලදායි ලෙස යොදා ගතයුතු බව අවධාරණය විය.

ප්‍රමුඛ පදඃ කෘත්‍රිම බුද්ධිය, තාක්ෂණික විප්ලවය, සදාචාරාත්මක අභියෝග, කාල් මාක්ස්, රැකියා ක්ෂේත්‍රය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුමේධ වීරවර්ධනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මාක්ස්ගේ ඓතිහාසික භෞතිකවාදී සංකල්පය සිනමාරූපීකරණය: ''අහස් ගව්ව" සහ ''බඹරු ඇවිත්" සිනමා නිර්මාණ ඇසුරෙන් කෙරෙන දාර්ශනික විමර්ශනයක්

එම්.ජී.අයි. දිල්හාරා
දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20142@arts.pdn.ac.lk

සිනමාව යනු විනෝදාස්වාද මාධ්‍යයක් පමණක් නොව සමාජයේ පවතින ද්‍රව්‍යමය යථාර්ථයන් සහ දෘෂ්ටිවාදයන් ප්‍රතිනිර්මාණය කරන ප්‍රබල ප්‍රකාශනයකි. මාක්ස්ගේ ඓතිහාසික භෞතිකවාදය මගින් සමාජ විකාශනය සහ විඥානය තීරණයට ආර්ථික හා භෞතික සාධකයන්ගේ බලපෑම පැහැදිලි කරයි. ලාංකික සිනමාවේ සංධිස්ථාන සනිටුහන් කළ ''අහස් ගව්ව" (1974), ''බඹරු ඇවිත්" (1978) සිනමාපට ද්විත්වය මෙහිදී ප්‍රධාන වේ. පර්යේෂණයේ මූලික පර්යේෂණ ගැටලු වන්නේ, දාර්ශනික න්‍යායයක් ප්‍රායෝගිකව කලා නිර්මාණයක් තුළින් දැක්විය හැකිද? සහ මාක්ස්ගේ ඓතිහාසික භෞතිකවාදී සංකල්පය සිනමාරූපී ප්‍රකාශනයක් ලෙස ප්‍රතිනිර්මාණය වී ඇත්තේ කෙසේද? යන ඒවාය. පර්යේෂණයේදී අරමුණු කරන්නේ, සිනමාව හුදු කලාවක් පමණක් නොව මතවාදී මෙවලමක් ලෙස හඳුනාගැනීම සහ හැත්තෑව දශකය මෙන්ම නූතන ලාංකීය සමාජයේ සමාජ ආර්ථික අර්බුද ඉදිරිපත් වන සිනමා ප්‍රකාශන හරහා ලාංකීය සමාජය මාක්ස්ගේ දර්ශනය කියවා ගන්නා ආකාරය දාර්ශනිකව අධ්‍යයනය කිරීමයි. මෙය ගුණාත්මක පර්යේෂණයකි. ප්‍රාථමික හා ද්විතීක මූලාශ්‍ර මගින් ලබා ගන්නා දත්ත විශ්ලේෂණය කරමින් විචාරාත්මකව හා තුලනාත්මකව විග්‍රහ කරමින් පර්යේෂණය සිදුවේ. හැත්තෑව දශකයේ ලාංකීය නාගරික තාරුණ්‍යය මුහුණ දුන් රැකියා විරහිතභාවයත්, ආර්ථික පීඩනයත්, ඒ හරහා ගොඩනැගෙන පංති අරගලකාරී ස්වභාවයත් ''අහස් ගව්ව" සිනමා පටය හරහා පෙන්වයි. ධීවර ජනාවාස ආශ්‍රිතව ගොඩනැගුණු පංති අරගලය, ධනේශ්වර සූරාකෑම සහ ධනපතියාට එරෙහි නිර්ධනයන්ගේ නැගී සිටීම ''බඹරු ඇවිත්" සිනමා පටය හරහා පෙන්වා දී ඇත. එහිදී මාක්ස්ගේ ඓතිහාසික භෞතිකවාදී දර්ශනය ඉතා සාර්ථකව ප්‍රායෝගික ලෝකයේ පවතින ආකාරය මෙම සිනමාපට හරහා ගෙනහැර ඇති බව පැහැදිලි විය. මෙම නිර්මාණ හුදු ආර්ථික විග්‍රහයකට සීමා නොවී පීඩිත පංතියේ ආචාර විද්‍යාත්මක ගැටලු සහ දාර්ශනික මනෝවිද්‍යාත්මක මානයන්ද ඉතා සියුම්ව ස්පර්ශ කර ඇති බව හඳුනාගත හැකි විය. පතිරාජයන්ගේ සිනමාවේ එන භෞතිකවාදී ප්‍රවේශය වර්තමාන ලාංකීය සමාජ - ආර්ථික අර්බුද, දේශපාලන කැළඹීම් නිරූපණය කරන මෑත කාලීන සිනමා නිර්මාණ සමඟද සංසන්දනාත්මකව විමසා බලන ලදී. එහිදී පැහැදිලි වූයේ අතීතයේ මෙන්ම වර්තමානයේ දේශපාලන - සමාජීය අර්බුද සිනමාරූප හරහා එළිදැක්වීමේදී ද්‍රව්‍යමය පදනම, පංතිමය සාධක බලපාන බවය. අවසාන වශයෙන් නිගමනය කළ හැක්කේ, දර්ශනයක් සිනමාව තුළින් සාර්ථකව නිරූපණය කළ හැකි බවත්, පතිරාජයන්ගේ සිනමාව එකල මෙන්ම මෙකල සමාජ ව්‍යුහය සහ ඓතිහාසික පරිණාමය භෞතිකවාදී දෘෂ්ටිකෝණයකින් ප්‍රශ්න කිරීමට මගපෙන්වන සැබෑ දාර්ශනික මැදිහත්වීමක් බවත්ය.

ප්‍රමුඛ පද: ඓයිතිහාසික භෞතිකවාදය, පංති අරගලය, සිනමාරූපීකරණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සෙව්වන්දි සමදරාගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

යථානුභූතවාදය : ඔගස්ට් කොම්තේ, අර්නස්ට් මහ් හා තාර්කික යථානුභූතවාදය අතර තුලනාත්මක දාර්ශනික විග්‍රහයක්.

ජේ. එම්. එන්. ලක්ෂිකා.
දර්ශන දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20379@arts.pdn.ac.lk

යථානුභූතවාදය නමැති විධික්‍රමවේදයෙන් ගම්‍ය වන මුඛ්‍ය තර්කණය වන්නේ, ස්වාභාවික විද්‍යාවන් තුළ යොදා ගැනෙන ආනුභූතික විධික්‍රමය සමාජ විද්‍යාවන්ට ද යොදා ගත හැකිය හා යුතුය යන්නයි. මෙම පර්යේෂණය මගින් ඔගස්ට් කොම්තේගේ සමාජ යථානුභූතවාදය, අර්නස්ට් මහ්ගේ ආනුභූතික විචාරවාදය සහ තාර්කික යථානුභූතවාදය විද්‍යාව පිළිබඳ දරන ආකල්පය, දැනුමේ මූලාශ්‍ර සහ පාරභෞතිකය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ ක්‍රමවේදයන් අතර පවතින සන්සන්දනාත්මක වෙනස්කම් සහ අඛණ්ඩතාවයන් කවරේ ද යන්න තුලනාත්මකව අධ්‍යයනය කරයි. යථානුභූතවාදී සම්ප්‍රදාය යනු බටහිර විද්‍යා දර්ශනය හැඩගැස් වූ, ඓතිහාසිකව විවිධාංගීකරණය වූ, සංකල්පීය ධාරාවන්ගෙන් සහ අභ්‍යන්තර ආතතීන්ගෙන් සමන්විත ව්‍යාපාරයක් බව මෙම අධ්‍යයනය මඟින් තර්ක කෙරේ. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක ප්‍රවේශයක් ගන්නා අතර මූලික වශයෙන්ම ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර පරිශීලනය අරමුණු කර ගත් තුලනාත්මක දාර්ශනික පර්යේෂණයකි. එමෙන්ම ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික මූලාශ්‍ර ඔස්සේ රැස් කර ගන්නා තොරතුරු තුලනාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ විධික්‍රමය සහ සන්දර්භීය කියවීම හරහා අධ්‍යයනය කරන ලදි. කොම්තේ විද්‍යාව සහ ඥාන විකාශනය ඓතිහාසික-සමාජයීය ප්‍රගමන රාමුවක් තුළ ව්‍යුහගත කරන විට, මහ් විසින් භෞතික විද්‍යාවේ පවතින නිරපේක්ෂ සංකල්පීය පූර්ව නිගමන දාර්ශනික විවේචනයකට ලක් කරමින් විද්‍යාව යනු සංවේදනයන් ක්‍රමවත් කරන චින්තනමය ආර්ථිකයක් ලෙස මනෝ-භෞතිකවාදීව අර්ථ දක්වයි. අනෙක් අතට, තාර්කික යථානුභූතවාදීන් මෙම සම්ප්‍රදාය භාෂාත්මක සහ තර්ක ශාස්ත්‍රීය විශ්ලේෂණයක් දක්වා පරිවර්තනය කරමින්, සත්‍යාපන මූලධර්මය හරහා පාරභෞතික ප්‍රකාශන සංකල්පීය වශයෙන් අර්ථශූන්‍ය බව පෙන්වා දෙයි. මෙම න්‍යාය පද්ධතීන් ත්‍රිත්වයම අත්දැකීම්වාදී පදනමක පිහිටියද, පාරභෞතිකය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ දාර්ශනික උපායමාර්ගය පිළිවෙළින් ඓතිහාසික-සමාජයීය, මනෝ-භෞතිකයේ සිට භාෂාත්මක තර්කයක් දක්වා පරිණාමයකට පත්ව ඇති බව දක්නට ලැබේ. මෙම සංසන්දනාත්මක ප්‍රවේශය මගින් යථානුභූතවාදී සම්ප්‍රදායේ අභ්‍යන්තර න්‍යායික සීමාවන් මෙන්ම සමකාලීන විද්‍යා දර්ශනය කෙරෙහි එහි පවතින සුසමාදර්ශීය බලපෑමද මැනවින් අනාවරණය කරයි.

ප්‍රමුඛ පද: යථානුභූතවාදය, ආනුභූතික විචාරවාදය, තාර්කික යථානුභූතවාදය, පාරභෞතිකය, චින්තනමය ආර්ථිකය

මෙම අධ්‍යනය සඳහා ජයන්ත බෝගොඩගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනමාධ්‍ය අපරාධකරුවන් සෞන්දර්යාත්මක කිරීම තුළින් යෞවන පරපුරට සිදුවන ආචාර ධාර්මික බලපෑම : මිෂෙල් ෆූකෝගේ දර්ශනය ඇසුරින්

එච්. පී. ජී. එම්. පතිරණ
දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20491@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ජනමාධ්‍ය අතර පවතින දැඩි තරගකාරීත්වය සහ වෙළෙඳපොළ ලාභය මුල් කරගත් වාර්තාකරණ ප්‍රවණතා හේතුවෙන්, අපරාධ වාර්තාකරණය සංවේගාත්මක ලෙස ඉදිරිපත් කරමින් අපරාධකරු වීරත්වයෙන් යුතුව සෞන්දර්යාත්මක ව නිරූපණය කිරීමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබේ. මෙකී පසුබිම තුළ මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ මාධ්‍ය මගින් අපරාධකරු සෞන්දර්යාත්මක කිරීම තුළින් වයස අවුරුදු 16-30 අතර වන යෞවන පරපුරේ ආචාරධාර්මික අවබෝධය කෙරෙහි සිදුවන බලපෑම ප්‍රංශ දාර්ශනික මිෂෙල් ෆූකෝගේ දර්ශනය ඇසුරින් විවේචනාත්මක ව විමර්ශනය කිරීමයි. මීට අමතරව ලාංකේය මාධ්‍ය ව්‍යුහය හඳුනා ගැනීම සහ අපරාධකරු සෞන්දර්යාත්මක කිරීමට ගන්නා විශේෂ උපක්‍රම හඳුනා ගැනීම ද මෙහි සෙසු අරමුණු වේ. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස මුද්‍රිත පුවත්පත්, ගුවන්විදුලි සහ රූපවාහිනී මාධ්‍ය ඔස්සේ පළ වූ අපරාධ වාර්තාකරණයන් සන්දර්භ විශ්ලේෂණයට ලක් කරමින් ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර ඇසුරින් සිදු කළ ගුණාත්මක දාර්ශනික විමර්ශන ප්‍රවේශයක් භාවිත කර ඇත. අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම්වලට අනුව ජනමාධ්‍ය සතු බලය හා දැනුම (Power and Knowledge) අතර සබඳතාව මගින් ගොඩනගන මාධ්‍ය කතිකාව (Discourse) හරහා යෞවනයන් තුළ අපරාධ ක්‍රියාවන් සාමාන්‍යකරණය වීම, වගකීම් විරහිත වීම හා නීතිය පිළිබඳ අවබෝධය දුර්වල වීම සිදු වේ. තව ද නාට්‍යමය ශීර්ෂ පාඨ, පසුබිම් සංගීතය හා කෘත්‍රිම බුද්ධි (AI) වීඩියෝ මගින් අපරාධකරු ආකර්ෂණීය කිරීම නිසාත්, අපරාධකරුවන්ගේ අනන්‍යතාව හෙළි කිරීම නිසාත් යෞවනයන් ඔවුන් ව අනුකරණය කිරීමට පෙළඹේ. මෙහි දී ඇල්බට් බන්ධුරාගේ සමාජ ඉගෙනුම් න්‍යාය හා සිග්මන් ෆ්‍රොයිඩ්ගේ මනෝ විශ්ලේෂණ වාදය උපයෝගී විය. මෙම පර්යේෂණය මගින් නිගමනය කරනු ලබන්නේ අපරාධකරුවා සෞන්දර්යාත්මක කිරීම යෞවන පරපුරේ සදාචාරාත්මක පරිහානියට සෘජුව ම දායක වන බැවින්, මාධ්‍ය නිදහස සුරකිමින් මාධ්‍ය ආචාරධර්ම, නීති රීති හා සමාජ වගකීම් දැඩි ලෙස ප්‍රායෝගික ව තහවුරු කළ යුතු බවත්, යෞවනයන් තුළ විවේචනාත්මක මාධ්‍ය සාක්ෂරතාව වර්ධනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බවත් ය.

ප්‍රමුඛ පද: අපරාධකරු, ජනමාධ්‍ය, මිෂෙල් ෆූකෝ, යෞවන පරපුර, සෞන්දර්යාත්මක කිරීම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සෙව්වන්දි සමදරා හේවාවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නූතන පරිභෝජනවාදය සහ පුද්ගල තෘප්තියඃ මුල් බුදුසමය ඇසුරෙන් කෙරෙන දාර්ශනික විමර්ශනයක්

පූජ්‍ය නාගහකන්දේ අමිතවංශ හිමි
දර්ශනය අධ්‍යනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20597@arts.pdn.ac.lk

නූතන මානව ශිෂ්ටාචාරය විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික වශයෙන් භෞතික සංවර්ධනයේ ඉහළම තලයට ළඟා වී සිටියද, ආධ්‍යාත්මික හා මානසික වශයෙන් නූතන මිනිසා පෙර නොවූවිරූ තරමේ ගැඹුරු අසහනයකට සහ හුදෙකලාභාවයකට මුහුණ දී සිටී. විශේෂයෙන්ම ධනවාදී සංස්කෘතික ආධිපත්‍යය මත පදනම් වූ නූතන පරිභෝජනවාදය විසින් භෞතික සම්පත් අසීමිතව සමුච්චය කිරීම යනු මිනිස් සතුටේ පරම නිෂ්ටාව ලෙස නිර්වචනය කරමින්, මිනිසා තුළ කෘත්‍රිම ආශාවන් සහ සදාකාලික අතෘප්තියක් අඛණ්ඩව නිෂ්පාදනය කරනු ලබයි. මෙම පර්යේෂණය මගින් මූලික වශයෙන් විමර්ශනය කරනු ලබන්නේ පරිභෝජනවාදී දෘෂ්ටිවාදය විසින් පොරොන්දු වන මෙම අසීමිත භෞතික පරිභෝජනය හරහා සැබෑ පුද්ගල තෘප්තිය ළඟා කරගත හැකිද යන්න සහ ඊට විකල්පයක් ලෙස මුල් බුදුසමයාගත දර්ශනය තුළින් ලබාදෙන ප්‍රායෝගික ආලෝකය කුමක්ද යන්නයි. පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ පරිභෝජනවාදී දෘෂ්ටිවාදයේ පවතින දාර්ශනික හා මනෝවිද්‍යාත්මක පදනම විවේචනාත්මකව හැදෑරීම සහ ධනය හා තෘප්තිය පිළිබඳ බෞද්ධ ආර්ථික දර්ශනයේ හරය තුලනාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක පුස්තකාල පර්යේෂණයක් ලෙස සිදුකෙරෙන අතර දීඝ, මජ්ඣිම සහ අංගුත්තර නිකාය ආදී ප්‍රාථමික පාලි මූලාශ්‍රයන් ද අන්තෝනියෝ ග්‍රාම්ස්චි, එරික් ෆ්‍රොම් සහ කාල් මාක්ස් වැනි බටහිර දාර්ශනිකයන්ගේ ද්විතීයික විග්‍රහයන් ද මෙහිදී පුළුල්ව භාවිත කෙරේ. පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන සොයාගැනීම්වලට අනුව පරිභෝජනවාදය යනු මිනිසා නිරන්තර අනාරක්ෂිතභාවයකට, දැඩි තරගකාරිත්වයකට, ඊර්ෂ්‍යාවකට සහ භාණ්ඩ කෙරෙහි වන දැඩි උපාදානයට ඇද දමන මායාවකි. ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධව මුල් බුදුදහම ගිහියාගේ භෞතික ධනය ප්‍රතික්ෂේප නොකරන අතර ඒ වෙනුවට 'සම්මා ආජීවය' පදනම් කරගත් ආචාර ධාර්මික ආර්ථික මාදිලියක් යෝජනා කරයි. සැබෑ පුද්ගල තෘප්තිය හෙවත් 'සන්තුට්ඨිය' ළඟා කරගත හැක්කේ එරික් ෆ්‍රොම් පෙන්වා දෙන භෞතික වස්තූන් 'සතු කරගැනීමේ මාදිලියෙන්' මිදී අල්පේච්ඡතාව සහ මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව මත පදනම් වූ ආධ්‍යාත්මික සංවර්ධනයක් ඔස්සේ බව මෙමගින් තහවුරු විය. අවසන් නිගමනය ලෙස නූතන පාරිභෝගික සමාජය මුහුණ දෙන අතිසංකීර්ණ පැවැත්මේ අර්බුදයට සහ මානසික ව්‍යාධියට තිරසාර, ප්‍රායෝගික මෙන්ම දාර්ශනික විසඳුමක් ලෙස බෞද්ධ ආර්ථික දර්ශනය වඩා යෝග්‍ය බව පෙන්වා දිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පදඃ පරිභෝජනවාදය, පුද්ගල තෘප්තිය, සංස්කෘතික ආධිපත්‍යය, මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව, සන්තුට්ඨිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වීරවර්ධනලාගේ සුමේධ මංජුලගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ආතති කළමනාකරණය සහ අභ්‍යන්තර සමතුලිතතාව සඳහා 'වූ වෙයි' (Wu Wei) සංකල්පය පිළිබඳව දාර්ශනික විමසුමක්

කොටපොල සුදස්සන හිමි
දර්ශන අධ්‍යනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
Sudassanatherok@gmail.com

නූතන ගෝලීයකරණ සන්දර්භය තුළ මානවයා මුහුණ දෙන ප්‍රධානතම මනෝ-සාමාජීය අභියෝගය වන්නේ අත්‍යන්ත වේගවත් බව සහ නිරන්තර පරමාර්ථ ලුහුබැඳීම හේතුවෙන් ජනිත වන්නා වූ ව්‍යුහාත්මක ආතතිය සහ අභ්‍යන්තර අසමතුලිතතාවයි. මෙම පසුබිම තුළ පැනනගින ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුව වන්නේ තාඕ දර්ශනයේ කේන්ද්‍රීය මූලධර්මයක් වන 'වූ වෙයි' *(Wu Wei)* නූතන ජීවන රටාවේ මානසික ආතතිය සමනය කරගැනීම සඳහා ප්‍රායෝගික විසඳුමක් ලෙස අර්ථකථනය කළ හැකි ද? යන්න විමර්ශනය කිරීමයි. දාර්ශනික හරයන් සහ මනෝවිද්‍යාත්මක න්‍යායන් සුසංයෝග කරමින් 'වූ වෙයි' සංකල්පයේ ප්‍රායෝගික යෝග්‍යතාව මෙහිදී අධ්‍යයනය කෙරේ. පර්යේෂණ ප්‍රශ්න ලෙස වූ වෙයි හි දාර්ශනික අර්ථය කුමක්ද? එය නූතන මනෝවිද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද සමග සම්බන්ධ කළ හැකිද? සහ වූ වෙයි හරහා පුද්ගල ආතතිය අවම කරන්නේ කෙසේද? යන්නයි. මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වන්නේ 'තාඕ ත ප්‍රකරණය' වැනි ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රගත දත්ත ඇසුරින් 'වූ වෙයි' සංකල්පයේ පාරභෞතික පදනම හඳුනාගනිමින් එය නූතන මනෝවිද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද වන සතිමත් බව හා පිළිගැනීමේ හා කැපවීමේ චිකිත්සාව *(Mindfulness, ACT)* සමඟ තුලනාත්මකව විමර්ශනය කර ආතතිය කළමනාකරණය සඳහා වූ සාධක පදනම් කරගත් නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීමයි. පීඩාකාරී සිතුවිලි පිළිගෙන, වර්තමානයේ සිහියෙන් ක්‍රියා කිරීමෙන් මානසික පීඩනය දුරු කර ජීවිතය ස්වභාවික රිද්මයට හැඩගැස්වීම මෙහි හරයයි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය පරිශීලනය පදනම් කරගත් විමර්ශනාත්මක සහ ගුණාත්මක ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරනු ලබන අතර මෙහි විෂය පථය නාගරික හා කාර්යබහුල ජීවන රටාවන්හි හටගන්නා පොදු මානසික ආතතියට පමණක් සීමා වෙමින් සායනික මනෝචිකිත්සක ප්‍රතිකාරයන්ගෙන් බැහැරව පවතියි. නූතන මානවයා මුහුණ දෙන ආතතිය හුදෙක් සායනික ගැටලුවකට එහා ගිය අරමුණු ලුහුබැඳීම පදනම් කරගත් දාර්ශනික අර්බුදයක් බව මෙම පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය වේ. ඒ අනුව තාඕවාදී 'වූ වෙයි' *(Wu Wei)* සංකල්පය නූතන මනෝවිද්‍යාත්මක පසුබිමක් තුළ අර්ථකථනය කිරීමෙන් කෘත්‍රිම මැදිහත්වීම්වලින් තොරව සහජ ස්වභාවය පවත්වා ගැනීම, නූතන ලෝකයේ ආතති කළමනාකරණය සහ පුද්ගල අභ්‍යන්තර සමතුලිතතාව උදෙසා ප්‍රායෝගික මෙන්ම තිරසර විසඳුමක් ලෙස යොදාගත හැකි බව මෙම අධ්‍යයනය මනාව සනාථ කරයි.

ප්‍රමුඛ පද: අභ්‍යන්තර සමතුලිතතාව, ආතති කළමනාකරණය, තාඕ දර්ශනය, වූ වෙයි, ස්වයංසිද්ධතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වීරවර්ධනලාගේ සුමේධ මංජුලගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආගමික සන්දර්භය තුළ නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සදාචාරාත්මක යුක්ති අයුක්ති භාවය පිළිබඳ විමර්ශනයක්

පූජ්‍ය බදුල්ලේ සුබිත හිමි
දර්ශන අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20613@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය සමාජ-දේශපාලනික ඉතිහාසය පුරා ආගමික පූජ්‍ය පක්ෂය සතු සමාජීය ආධිපත්‍යය සහ පූජනීයත්වය, අනෙකුත් ලෞකික සංස්ථාවන්ගෙන් වෙන් කරවනසුලු සුවිශේෂ සංස්කෘතික මූලධර්මයන් මත ස්ථාපිත කර ඇත. බහු-ආගමික ව්‍යුහයක් සහිත රාජ්‍යයක නීතියේ ආධිපත්‍යය සැමට සමානව ක්‍රියාත්මක විය යුතු වුවද, ප්‍රායෝගිකව පූජ්‍ය පක්ෂය විෂයයෙහි සිවිල් නීතිය බලාත්මක කිරීමේදී බරපතල ව්‍යවහාරික සදාචාරාත්මක අර්බුදයන් මතු වේ. මෙම පර්යේෂණය මඟින් " ආගමික සන්දර්භය තුළ පවතින සුවිශේෂීතාවන් නීතියේ සමානාත්මතාවයට බලපාන්නේ කෙසේද? " සහ " නීතිය හා ආගම අතර පවතින සදාචාරාත්මක ගැටලු නිරාකරණය කළ හැකි දාර්ශනික පදනම කුමක්ද?" යන පර්යේෂණ ගැටලු විමර්ශනය කෙරේ. මෙහිදී ප්‍රවාහන නීති යටතේ ආරක්ෂිත හිස්වැසුම් පැළඳීම, පූජ්‍ය පක්ෂය වාහන පැදවීම සහ ආගමික ස්ථානවල ශබ්ද විකාශන යන්ත්‍ර භාවිතය, ආගමික ස්ථාන දේපළ ගැටලු, ළමා පැවිද්ද, තරුණ භික්ෂූන්ගේ සිවුරු හැරයාම වැනි ප්‍රායෝගික සිදුවීම්වලදී නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට යාමේදී රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය හා පුද්ගලයා මුහුණ දෙන සංස්කෘතික පීඩනය අධ්‍යයනයට ලක් කෙරේ. මෙම අධ්‍යයනයේ සීමාව ලාංකේය බහු - ආගමික සන්දර්භය තුළ ක්‍රියාත්මක වන සියලුම ආගමික පූජ්‍ය පක්ෂයන් කෙරෙහි යොමු වී ඇත. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස නීතිමය අර්ථකථන වේදය සහ දාර්ශනික විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍ර විමර්ශනය කර තිබේ. දාර්ශනික රාමුව ලෙස ජෝන් රෝල්ස්ගේ සාධාරණත්වය පිළිබඳ න්‍යාය සහ නීතිමය ප්‍රඥාවාදය උපයෝගී කරගනිමින්, ආගමික ආයතන සතු සංස්කෘතික බලය හමුවේ සිවිල් නීතිය අකර්මණ්‍ය වන ආකාරය විවේචනාත්මකව විග්‍රහ කෙරේ. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල මඟින් පෙනී යන්නේ, පූජ්‍ය පක්ෂයට සංස්කෘතිකව හිමි වන සමාජීය මුක්තිය හේතුවෙන් පොදු නීතිය උල්ලංඝනය වන අවස්ථාවලදී පවා නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රායෝගිකව අභියෝගයට ලක්වන බවයි.නීති සංශෝධනයක් නොමැති වීම නිසා කළයුතු කාර්ය නොදැනීම නිසාවෙන් පූජ්‍ය පක්ෂය ට සිදුවන අසාධාරණයද මෙහි අධ්‍යයනය කෙරේ. විශ්වීය මානව හිමිකම් සහ සමාජ සමානාත්මතාවය පිළිබඳ මූලධර්මයන් ද පරස්පරතාවකට ලක් කරයි. අවසාන වශයෙන් මෙම අධ්‍යයනය නිගමනය කරනු ලබන්නේ, සමාජ සාධාරණත්වය උදෙසා නීතියේ ආධිපත්‍යය සුරකින අතරම, ආගමික ශික්ෂාපද සහ නූතන සිවිල් නීති පද්ධතිය අතර ප්‍රායෝගික සහ සමබර සහසම්බන්ධතාවක් නීතිය හා ආගමික දර්ශනය ඇසුරින් ගොඩනැඟීමේ අත්‍යවශ්‍යතාව වර්තමාන ශ්‍රී ලාංකේය සමාජයට අතිශයින්ම වැදගත් වන බවයි.

ප්‍රමුඛ පදඃ නීතියේ ආධිපත්‍යය, ආගමික සදාචාරවේදය, නීති දර්ශනය, සාධාරණත්වය, මානව හිමිකම්.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා වීරවර්ධනලාගේ සුමේධ මංජුලගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සමාජ මාධ්‍ය මගින් සිදු කරන වෙළඳ ප්‍රචාරණය තුළින් නවීන සමාජය මත ඇති කරන බලපෑම : ජීන් බෝද්‍රියාගේ දෘෂ්ටිකෝණයෙන්

බුද්ධිමා ශ්‍යාමලී හේරත් උපුල්දෙණිය
දර්ශන අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20799@arts.pdn.ac.lk

සමාජ මාධ්‍ය නවීන සමාජයේ ප්‍රබල සන්නිවේදන සහ වෙළෙඳ ප්‍රචාරණ මාධ්‍යයක් බවට පත්ව ඇති අතර එය භාණ්ඩ හා සේවා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ සීමාව ඉක්මවා මිනිසුන්ගේ චින්තනය, පාරිභෝජන රටාවන් සහ සමාජ වටිනාකම් හැඩගැස්වීමේ බලපෑම්කාරී මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. මෙම පර්යේෂයේ අරමුණ වනුයේ ජීන් බෝද්‍රියාගේ ප්‍රතිනිරූපණ, අනුකරණය, අධියථාර්ථය, සංඥා වටිනාකම, පාරිභෝගික සමාජය යන සංකල්ප පදනම් කරගෙන සමාජ මාධ්‍ය මගින් සිදු කරන වෙළඳ ප්‍රචාරණය තුළින් අධියථාර්ථමය නිරූපණයන් සහ පාරිභෝගික සමාජයක් නිර්මාණය වන ආකාරය සහ ඒ තුළින් නවීන සමාජය මත ඇති කරන බලපෑම විමර්ශනය කිරීමයි. ඒ අනුව සමාජ මාධ්‍ය වෙළෙඳ ප්‍රචාරණය මගින් අධියථාර්ථය හැඩගැසෙන්නේ කෙසේද, පාරිභෝගික සමාජයක් නිර්මාණය වන්නේ කෙසේද සහ එම ක්‍රියාවලිය නවීන සමාජයේ වටිනාකම්, අනන්‍යතාව සහ පරිභෝජන හැසිරීම් කෙරෙහි බලපාන්නේ කෙසේද යන ප්‍රශ්න මෙම අධ්‍යයනයේ කේන්ද්‍රීය අවධානයට ලක් කෙරේ. මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශය යටතේ සිදු කරන අතර දාර්ශනික සහ විශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක් වන අතර දත්ත මූලාශ්‍ර ලෙස ජීන් බෝද්‍රියාගේ කෘතීන්, ශාස්ත්‍රීය ලිපි, පර්යේෂණ ග්‍රන්ථ සහ සමාජ මාධ්‍ය වෙළෙඳ ප්‍රචාරණය සම්බන්ධ සිද්ධි අධ්‍යයනයන් භාවිත කර ඇත. අධ්‍යයනය ඔස්සේ සමාජ මාධ්‍ය වෙළඳ ප්‍රචාරණය යථාර්ථයට වඩා ආකර්ෂණීය නිරූපණයන් ඉදිරිපත් කිරීම මගින් අධියථාර්ථීය අත්දැකීම් නිර්මාණය කරන බව අනාවරණය විය. එම ක්‍රියාවලිය තුළ භාණ්ඩවල භාවිත වටිනාකමට වඩා ඒවායේ සංකේත වටිනාකම ප්‍රමුඛත්වයට පත්වන අතර පරිභෝජනය පුද්ගල අනන්‍යතාව, සමාජ තත්ත්වය සහ සාර්ථකත්වය ප්‍රකාශ කිරීමේ මාධ්‍යයක් බවට පත්වන බව අනාවරණය විය. තවද සමාජ සන්සන්දනය, ව්‍යාජ අපේක්ෂාවන්, පරිභෝජන ආශාවන් වර්ධනය කරමින් නවීන සමාජයේ වටිනාකම්, හැසිරීම් රටාවන් සහ සමාජ සබඳතා කෙරෙහි බලපෑම් කරන බව හඳුනා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව බෝද්‍රියාගේ දෘෂ්ටිකෝණයෙන් සමාජ මාධ්‍ය තුළ වෙළඳ ප්‍රචාරණය භාණ්ඩ ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ මෙවලමක් පමණක් නොව යථාර්ථය ගොඩනැගීමට දායක වන සමාජයීය ක්‍රියාවලියක් ලෙස ක්‍රියා කරන බව මෙම අධ්‍යයනය තුළින් නිගමනය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පදඃ අධියථාර්ථය, ජීන් බෝද්‍රියා, පාරිභෝගික සමාජය, සමාජ මාධ්‍ය, වෙළඳ ප්‍රචාරණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සෙව්වන්දි සමදරා හේවාවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සිංහල ජන සමාජය තුළ කිලි සංකල්පය තුළින් කාන්තාවට වන බලපෑම පිළිබඳ සාංදෘෂ්ටිකවාදී පරාරෝපණ න්‍යාය ඇසුරින් කෙරෙන දාර්ශනික විග්‍රහයක්

ශෂිනි කෞශල්‍යා වික්‍රමසිංහ
දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20842@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය මඟින් සිංහල ජන සමාජය තුළ පවතින කිලි සංකල්පය හේතුවෙන් කාන්තාව පරාරෝපණයට ලක් වන ආකාරය සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇයගේ පැවැත්මට සිදු වන බහුමානීය බලපෑම් පිළිබඳව සාංදෘෂ්ටිකවාදී පරාරෝපණ න්‍යාය ඔස්සේ විග්‍රහ කෙරිණි. මූලික බුදු සමය තුළ ජීව විද්‍යාත්මක සාධක මත පදනම් වූ කිලි සංකල්පය ප්‍රතික්ෂේප වුවද හින්දු සංස්කෘතියේ ආභාසය සහ ලෞකික දේව ඇදහිලි සමඟ බද්ධ වෙමින් ලාංකේය සංස්කෘතිය තුළ විකෘති වූ කිලි තහංචි පද්ධතියක් නිර්මාණය වී ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ සහ පර්යේෂණ ගැටළුව වන්නේ කිලි සංකල්පය මඟින් සිංහල බෞද්ධ කාන්තාව ආගමික, සාමාජීය සහ ආර්ථික ව්‍යුහයන්ගෙන් පරාරෝපණය වන්නේ කෙසේද සහ එමගින් ඇයගේ පැවැත්මට සිදුවන සාමාජීය, මානසික සහ ආර්ථික බලපෑම කුමක්ද යන්න විශ්ලේෂණය කිරීමයි. මෙහිදී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යොදා ගත් අතර, මූලාශ්‍ර ලෙස සාංදෘෂ්ටිකවාදීන්ගේ කෘතීන්, ශාස්ත්‍රීය ලිපි, පර්යේෂණ ග්‍රන්ථ සහ කිලි සංකල්පය තුළින් කාන්තාවට වන බලපෑම සම්බන්ධ සිද්ධි අධ්‍යයනයන් භාවිත කර ඇත. පර්යේෂණ සොයා ගැනීම්වලට අනුව ස්ත්‍රියගේ ජීව විද්‍යාත්මක ක්‍රියාවලීන් හේතු කර ගනිමින් ඇයව ආගමික, සාමාජීය හා සංස්කෘතිකමය වශයෙන්ද, ගෘහස්ථ ශ්‍රම සූරා කෑම හා ආර්ථික නිදහස අහිමි කිරීම හරහා ආර්ථික අවකාශයෙන්ද බැහැර කර ඇත. මෙලෙස සිදු වන බහුවිධ පරාරෝපණයන් හේතුවෙන් කාන්තාවගේ සාමාජීය පැවැත්ම දැඩි ලෙස සීමා වේ. කිලි සංකල්පය වැනි දීර්ඝ කාලීන මතවාදීමය හැඩගැස්වීම් නිසා කාන්තාව කිලි තහංචි ස්වේච්ඡාවෙන්ම වැළඳ ගනිමින් ජීන් පෝල් සාත්‍ර පෙන්වා දුන් ව්‍යාජ පැවැත්මකට නතු වී ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කාන්තාව තම ශරීරය කෙරෙහි වරදකාරීත්වයක් සහ පිළිකුලක් ඇති කර ගනිමින් ස්වයං පැවැත්ම තුළින් පරාරෝපණයකට ලක් වී ඇත. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයෙන් නිගමනය කරන්නේ කිලි සංකල්පය යනු හුදෙක් සමාජ සිරිතක් පමණක් නොව එය කාන්තාව තමාගේ සැබෑ පැවැත්මෙන් බැහැර කර ඇයව පුරුෂාධිපත්‍ය සමාජ ක්‍රමයක් තුළ රඳවා තැබීමට භාවිත වන ප්‍රබල සංස්කෘතිකමය මෙවලමක් බවයි.

ප්‍රමුඛ පද: කාන්තාව, කිලි සංකල්පය, සාංදෘෂ්ටික පරාරෝපණය, සිංහල ජන සමාජය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සෙව්වන්දි සමදරා හේවාවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නූතන ලෝකයේ ව්‍යාපාරික ආචාරධර්ම සම්බන්ධයෙන් උද්ගත වී ඇති ගැටලු පිළිබඳ දාර්ශනික අධ්‍යයනයක්

එම්.කේ.ඩී.ඒ.ඊ වීරසිංහ
දර්ශන අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20971@arts.pdn.ac.lk

නූතන ලෝකය වාණිජ ක්‍රියාකාරකම්වලින් පැන නගින සංකීර්ණ හා සදාචාරාත්මක උභතෝකෝටික ගැටලුවල වැඩිවීමක් දක්නට ලැබෙන බැවින්, ව්‍යාපාර ආචාරධර්ම පිළිබඳ සමකාලීන දාර්ශනික කතිකාව වඩාත් තීරණාත්මක ක්ෂේත්‍රවලින් එකක් බවට පත්ව ඇත. මෙම පර්යේෂණය මගින් ප්‍රධාන වශයෙන් නූතන ගෝලීය සන්දර්භය තුළ ව්‍යාපාරික ආචාර ධර්මවල මතුවෙමින් පවතින ගැටලුවල දාර්ශනික මානයන් විමර්ශනය කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. එමෙන්ම සමකාලීන ව්‍යාපාරික භාවිතයන් මගින් ඇතිකරනු ලබන සදාචාරාත්මක අභියෝග විසඳීමට කවරාකාරයේ ආචාරධර්ම රාමු සැබැවින්ම සමත් දැයි පරීක්ෂා කිරීම ද තවත් එක් අරමුණකි. මෙම පර්යේෂණය මගින් ආචාර ධර්මවල ප්‍රායෝගික මානයන් පරීක්ෂා කිරීම, ව්‍යාපාර සහ සදාචාරාත්මක මූලධර්ම අතර සම්බන්ධතාව විමර්ශනය කිරීම, ව්‍යාපාර ආචාර ධර්මවල ස්වභාවය, අන්තර්ගතය සහ මෙහෙයුම් ගතිකත්වය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරනු ලැබේ. ආචාරාත්මක ව්‍යාපාරික සංස්කෘතියක් මගින් මිනිසාට ලබාගත හැකි ප්‍රතිලාභ මෙන්ම ඒ කෙරෙහි ඇති තර්ජන හා අභියෝග විශ්ලේෂණය කිරීම මගින් සදාචාරාත්මක තිරසාරත්වය සහතික කිරීම සඳහා පවතින ආචාර ධර්ම ඌනතාවයන් ගවේෂණය කිරීමට ද අවස්ථාව සැලසෙයි. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විශ්ලේෂණාත්මක සහ විස්තරාත්මක ප්‍රවේශයක් සමග පුස්තකාල පාදක සමාලෝචනය සහ අන්තර්ජාල මූලාශ්‍ර භාවිත කරමින් ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් මෙම අධ්‍යයනයේදී භාවිත කිරීමට අපේක්ෂිතය. බටහිර සහ පෙරදිග දාර්ශනික සම්ප්‍රදායන් දෙකම මත ගොඩ නැගී ඇති ආචාරධර්ම රාමු මෙහිදී සලකා බලනු ලැබේ. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණය සමාජීය, නෛතික සහ සදාචාරාත්මක මානයන් හරහා ව්‍යාපාරික ආචාරධර්ම ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය විවේචනාත්මකව විශ්ලේෂණය කරන බව පෙන්වා දිය හැකිය. මෙහිදී කළ හැකි උපකල්පනයක් වන්නේ ව්‍යාපාරික ආචාරධර්ම නිසි ලෙස තේරුම් ගෙන ක්‍රියාත්මක කළ විට මානව පැවැත්මට හිතකර මෙන්ම ප්‍රතිඵල වැඩියෙන් ළඟාකර ගත හැකි බවය. පිළිගත් ව්‍යාපාරික ආචාර ධර්මවලට සමාජ හැසිරීම් නියාමනය කිරීමට සහ සාධාරණ වාණිජ හැසිරීම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට හැකියාව ඇති අතර, ඒවා අනිසි ලෙස භාවිත කිරීම හෝ නොසලකා හැරීම සැලකිය යුතු සදාචාරාත්මක පිරිහීමකට සහ සමාජ අස්ථාවරත්වයට හේතු විය හැකිය. නූතන ව්‍යාපාරික චර්යාව මෙහෙයවීම සඳහා ආචාර ධර්ම රාමුවක් අත්‍යවශ්‍ය බවත්, මානව වර්ගයාගේ අනාගත ගමන් පථය සදාචාරාත්මකව සුසංයෝගී ආකාරයකින් තීරණය කිරීම සඳහා ව්‍යාපාරික ආචාර ධර්ම සවිඥානික හා වටිනාකම් මත පදනම් වූ යෙදුවුමක් අත්‍යවශ්‍ය බවත් මෙම අධ්‍යයනය මගින් පැමිණිය හැකි නිගමනයකි.

ප්‍රමුඛ පද: ව්‍යාපාර ආචාරධර්ම, තිරසරභාවය, සදාචාරාත්මක ගැටලු, ප්‍රායෝගික ආචාර ධර්ම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමන්ත ඉලංගකෝන්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මිනිස් මනසේ ව්‍යූහය, සිග්මන්ඩ් ෆ්‍රොයිඩ් සහ කාර්ල් යුංග් අතර කෙරෙන තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඩබ්ලිව්.පී.අයි.එච්. වික්‍රමරත්න
දර්ශනය දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20sp944@arts.pdn.ac.lk

සිග්මන්ඩ් ෆ්‍රොයිඩ් සහ කාර්ල් යුංග් යනු මනෝවිද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ දැවැන්තයින් දෙදෙනෙකු වුව ද, මිනිස් මනසේ ව්‍යූහය සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් දැක්වූ අදහස් එකිනෙකට වෙනස් වේ. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුව වන්නේ, මනෝවිශ්ලේෂණ ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රමුඛයන් වූ මොවුන් දෙදෙනා මිනිස් මනස සම්බන්ධයෙන් දක්වන අදහස් එකිනෙකට වෙනස් වන්නේ කෙසේ ද, කවර ආකාරයකින් ද සහ ඊට බලපෑ හේතූන් කවරේ ද යන්නයි. ෆ්‍රොයිඩ්ගේ විග්‍රහයෙන් ඔබ්බට ගොස් යුංග්ගේ ස්වාධීන අදහස් විකාශනය වීමට බලපෑ සාධක හඳුනා ගැනීම මෙහි උප ගැටලුවක් ලෙස සාකච්ඡා කෙරේ. ඒ අනුව, මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ෆ්‍රොයිඩ් සහ යුංග් මිනිස් මනසේ ව්‍යූහය පිළිබඳ ඉදිරිපත් කළ විග්‍රහයන් තුලනාත්මකව අධ්‍යයනය කරමින්, ඔවුන් එකිනෙකාගෙන් වෙනස් වන ආකාරය සහ යුංග්ගේ වෙනස් වීමට බලපෑ හේතු අනාවරණය කර ගැනීමයි. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක පර්යේෂණයක් වන අතර, එහිදී සාහිත්‍ය විමර්ශන ක්‍රමවේදය භාවිත කර ඇත. පර්යේෂණය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික දත්ත රැස් කිරීම වෙනුවෙන් විෂය පථයට අදාළ කෘති, ශාස්ත්‍රීය ලිපි, පොත්පත් සහ අන්තර්ජාල මූලාශ්‍ර පරිශීලනය කරන ලදී. මෙම පර්යේෂණයේ සොයාගැනීම්වලට අනුව, ෆ්‍රොයිඩ් සහ යුංග් යන දෙදෙනාම අවිඥානික මනසේ වැදගත්කම පිළිගත්ත ද, මනසේ ව්‍යූහය පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අදහස් මූලික වශයෙන් අසමාන වේ. යුංග් විසින් ෆ්‍රොයිඩ්ගේ .පුද්ගල අවිඥානය. පිළිබඳ අදහසින් ඔබ්බට ගොස් .සාමූහික අවිඥානය. පිළිබඳ සංකල්පය ඉදිරිපත් කර ඇත. එමෙන්ම ෆ්‍රොයිඩ්ගේ මනස පුද්ගලික කාමුක ගැටුම් වල භාජනයක් නම්, යුංග් විසින් පෙන්වන මනස යනු, මානව වර්ගයාගේ පොදු ප්‍රඥාව සහ සංකේතාත්මක උරුමය ඇතුළත් වඩා පුළුල් සහ ආධ්‍යාත්මික මානයකින් යුත් ව්‍යූහයක් ලෙස නිගමනය කළ හැක. ඒ අනුව, මෙම අධ්‍යයනයේ අවසන් නිගමනය වන්නේ, යුංග් මුල් කාලයේදී ෆ්‍රොයිඩ්ගේ අනුගාමිකයෙකු වුවද, පසුකාලීනව ඔහු ස්වාධීන මතයන් කරා ගමන් කිරීමට පෙරදිග දාර්ශනික බලපෑම් සහ ඔහු ලැබූ විවිධ අත්දැකීම් සෘජුවම දායක වී ඇති බවයි. අවසාන වශයෙන්, දෙදෙනාම මනසේ ගැඹුරු ස්වභාවය පිළිගත්ත ද, මිනිස් මනසේ ව්‍යූහය සහ එහි ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ ඔවුන්ගේ ප්‍රවේශයන් මූලික වශයෙන් වෙනස් මඟක් ගෙන ඇති බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: සිග්මන්ඩ් ෆ්‍රොයිඩ්, කාර්ල් යුංග්, මනසේ ව්‍යූහය, සාමූහික අවිඥානය, මනෝවිශ්ලේෂනවාදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ජයන්ත බෝගොඩ ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

கார்ல் மார்க்ஸின் உழைப்புப்பிரிவினை 'உழைப்பு முதல் உடைமை உருவாக்கம் வரை' ஒரு மெய்யியல் பகுப்பாய்வு

இராசரத்தினம் ஜதுர்ஷா
மெய்யியல் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்.
a20259@arts.pdn.ac.lk

மனித வரலாற்றின் போக்கினைத் தீர்மானிக்கும் அடிப்படைச் சக்தியாக "உழைப்பு" விளங்குகின்றது. உழைப்பு என்பது வெறும் பிழைப்பிற்கான கருவி மட்டுமல்லஇ அது மனிதன் தனது ஆளுமையையும் படைப்பாற்றலையும் புறவுலகில் வெளிப்படுத்தும் ஒரு மானிடச் செயற்பாடாகும். அந்தவகையில் உழைப்பு நவீன உற்பத்தி முறைகளின் வளர்ச்சியில் எவ்வாறு ஒரு சிலரின் தனிச்சொத்தாக மாறுகிறது என்பதை கார்ல் மார்க்ஸின் தத்துவங்களின் வழியே ஆராய்வதே இவ் ஆய்வின் முதன்மை நோக்கமாகும். முதலாளித்துவ உற்பத்தி அமைப்பில் நிலவும் தீவிர உழைப்புப் பிரிவினை என்பது வெறும் வேலைப் பகிர்வாக மட்டும் அமையாமல், மனிதனை அவனது சொந்த உழைப்பின் பயனில் இருந்தும் அவனது மனிதத் தன்மையிலிருந்தும் முற்றிலும் அந்நியப்படுத்தும் ஒரு வலிமையான கருவியாகச் செயல்படுகிறது. உழைப்பு எவ்வாறு மெல்ல மெல்ல உடைமை என்ற குறுகிய கருத்தாக்கத்திற்குள் சிறைப்பட்டு மனிதர்களுக்கிடையிலான இயல்பான பிணைப்பைச் சிதைத்தது என்பதைத் தூய மெய்யியல் நோக்கில் ஆராயும் நோக்குடன் இவ் ஆய்வு மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளது. இவ் ஆய்வு பண்புசார் ஆய்வு முறையியலை அடிப்படையாகக் கொண்டு அமைகிறது. விளக்கவுரை முறை, எண்ணக்கருப் பகுப்பாய்வு மற்றும் வரலாற்று முறையியல் என்பன இவ் ஆய்வினைச் செம்மையாக மேற்கொள்ளப் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. இவ் ஆய்விற்கான பிரதான மூலங்களாக இரண்டாம் நிலைத்தரவுகள் மற்றும் மூன்றாம் நிலைத்தரவுகள் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. உழைப்புப் பிரிவினையின் தீவிர வளர்ச்சியானது மனித உழைப்பை வெறும் பண்டமாக மாற்றி, "சொத்து" என்ற அதிகார வர்க்கக் கட்டமைப்பை உருவாக்குவதுடன், மனிதனை அவனது உழைப்பிலிருந்து அந்நியப்படுத்தி சமூக மற்றும் உணர்வு ரீதியான மனித ஒருமைப்பாட்டைச் சிதைக்கிறது என்பது இவ் ஆய்வின் முக்கிய கண்டுபிடிப்பாகும். இன்றைய முதலாளித்துவச் சூழலில் மனிதர்கள் இயந்திரங்களாக மாற்றப்பட்டு வரும் நிலையில், மனித உழைப்பின் உண்மையான மதிப்பினை உணர்த்தி, சிதைந்து வரும் சமூக ஒருமைப்பாட்டை மார்க்ஸியச் சிந்தனையின் அடிப்படையில் மீளக் கட்டியெழுப்புவதற்கான சாத்தியமான தீர்வுகள் மற்றும் தத்துவார்த்தப் பரிந்துரைகளுடன் இவ் ஆய்வு முடிவடைகிறது.

திறவுச் சொற்கள்: உழைப்பு, உழைப்புப் பிரிவினை, உடைமை உருவாக்கம், அந்நியமாதல், சமூக ஒருமைப்பாடு

எம். எஸ். எம். அனஸ் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

விசேட தேவையுடைய மாணவர்களை உள்ளடக்கக் கல்வியில் உள்ளீர்கும் போது அவர்களுக்கு ஏற்படும் உளவியல் தாக்கங்கள்: கரைத்துறைப்பற்று பிரதேச செயலகத்திற்குட்பட்ட பாடசாலைகளை மையமாகக் கொண்ட ஆய்வு

விஜயகுமார் மகிழினி
மெய்யியல் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20426@arts.pdn.ac.lk

உள்ளடக்கக் கல்வி என்பது விசேட தேவையுடைய மற்றும் சாதாரண மாணவர்களை ஒரே கற்றல் சூழலில் இணைத்துக் கல்வி வழங்கும் அணுகுமுறையாகும். எனினும், கரைத்துறைப்பற்று போன்ற கிராமியப் பகுதிகளில் இந்த அணுகுமுறை விசேட தேவையுடைய மாணவர்களின் உளவியல் நிலையில் மீது ஏற்படுத்தும் தாக்கங்கள் போதியளவு ஆதாரங்கள் பதிவு செய்யப்படவில்லை. இந்த ஆய்வின் நோக்கம் உள்ளடக்கக் கல்வியில் உள்ளீர்கப்படும் போது மாணவர்களுக்கு ஏற்படும் சுயமதிப்பு, சமூகப் புறக்கணிப்பு, கற்றலில் ஈடுபாடின்மை, பதற்றம் மற்றும் தனிமைப்படுதல் ஆகிய உளவியல் தாக்கங்களை அடையாளம் காண்பதாகும். இதற்காகக் கரைத்துறைப்பற்று கல்வி வலயத்திற்குட்பட்ட 10 பாடசாலைகளில் இருந்து 30 மாணவர்கள், 06 ஆசிரியர்கள் மற்றும் 10 பெற்றோரைத் தெரிவு செய்து கலப்பு முறை ஆய்வு மேற்கொள்ளப்பட்டது. நேர்காணல் மற்றும் அவதானிப்பு ஆகியவை தரவு சேகரிப்புக் கருவிகளாகப் பயன்படுத்தப்பட்டன. முடிவுகள், சரியான ஆசிரியர் பயிற்சி, வளங்கள் மற்றும் சக மாணவர் ஏற்புடன் உள்ளடக்கக் கல்வி செயற்படுத்தப்படும் போது சுயமதிப்பு மற்றும் சமூகத் தொடர்புகள் கணிசமாக மேம்படுவதைக் காட்டுகின்றன. மாறாக, போதிய ஆதரவு இல்லாமை, பாகுபாடான அணுகுமுறை மற்றும் பாடத்திட்டங்கள் மாற்றியமைப்பு இல்லாத போது பதற்றம், தாழ்வு மனப்பான்மை மற்றும் பாடசாலை வருகைக் குறைவு அதிகரிக்கிறது. எனவே உள்கட்டமைப்பில் மட்டும் அல்லாது ஆசிரியர்களின் மனப்பாங்கு, சக மாணவர்களின் ஒத்துழைப்பு மற்றும் தொடர்ச்சியான உளவியல் ஆதரவு ஆகியவற்றிலும் தங்கியுள்ளது.

திறவுச் சொற்கள்: உள்ளடக்கக் கல்வி, விசேட தேவை, உளவியல் தாக்கம், கரைத்துறைப்பற்று, சுயமதிப்பு

முபிஸால் அபூபக்கர் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

இலங்கையின் சமகால அரசியலில் தேசிய இனப்பிரச்சினையும் மார்க்சிய வர்க்கக் கோட்பாடும் ஒரு ஆய்வு

எஸ். நிசாலினி
மெய்யியல் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்.
a20961@arts.pdn.ac.lk

இலங்கையின் சமகால அரசியலில் தேசிய இனப்பிரச்சினையின் தோற்றம், பரிணாமம் மற்றும் அதன் அரசியல், பெருளாதார, சமூக பரிமாணங்களை மார்க்சிய வர்க்கக் கோட்பாட்டின் அடிப்படையில் ஆய்வு செய்வதை நோக்கமாகக் கொண்டுள்ளது. இலங்கை பல இன, மத, மொழி சமூகங்களைக் கொண்ட நாடாக இருந்தாலும், அரசியல், பொருளாதார மற்றும் சமூகக் காரணிகளின் தாக்கத்தால் தேசிய இனப்பிரச்சினை நீண்டகால அரசியல் நெருக்கடியாக உருவெடுத்துள்ளது. இவ்வாய்வு இனப்பிரச்சினையை வெறும் இன அடையாள மோதலாக மட்டும் அல்லது வர்க்க உறவுகள், உற்பத்தி உறவுகள், பொருளாதார ஆதிக்கம் மற்றும் அரசியல் அதிகார அமைப்புக்களுடன் பின்னிப்பிணைந்து, சமூக நிகழ்வாக அணுகுகிறது. இந்தக் கோட்பாட்டின் ஒளியில் இலங்கையின் தேசிய இனப்பிரச்சினையை அணுகும் போது, இன முரண்பாடுகள் வெறும் இன அடையாள வேறுபாடுகளின் விளைவாக மட்டுமன்றி பொருளாதார ஏற்றத்தாழ்வுகள், வளங்களின் கட்டுப்பாடு, அரசியல் அதிகாரத்தின் மையப்படுத்தல் மற்றும் ஆளும் வர்க்கத்தின் அரசியல் நலன்களுடன் தொடர்புடைய சமூக, அரசியல் நிகழ்வாகவும் விளங்குகின்றன. இன அடையாள அரசியல் பல சந்தர்ப்பங்களில் வர்க்க முரண்பாடுகளை மறைக்கும் கருவியாகப் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளதையும் இவ்வாய்வு சுட்டிக்காட்டுகிறது. இவ்வாய்வு தரமான ஆய்வு முறையைப் பின்பற்றி நூல்கள், ஆய்வுக் கட்டுரைகள், வரலாற்று ஆவணங்கள், அரசியல் அறிக்கைகள் மற்றும் இரண்டாம் நிலைத்தரவுகளின் உள்ளடக்கப் பகுப்பாய்வின் மூலம் மோற்கொள்ளப்பட்டுள்ளது. இலங்கையின் தேசிய இனப்பிரச்சனையை முழுமையாகப் புரிந்து கொள்வதற்கு இன அடையாள அரசியலுடன் இணைந்து வர்க்க அரசியல், பொருளாதார அமைப்புக்களை, அதிகார உறவுகளையும் கருத்தில் கொள்ள வேண்டியதன் அவசியம் வலியுறுத்தப்படுகிறது. தேசிய நல்லிணக்கம், சமூக நீதி, சமத்துவம் மற்றும் ஜனநாயக அரசியல் மறுசீரமைப்பையும் மார்க்சிய வர்க்கப் பகுப்பாய்வு வழங்கும் முக்கியத்துவத்தை இவ்வாய்வு கூறுகின்றது.

திறவுச் சொற்கள்: இலங்கை, சமகால அரசியல், தேசிய இனப்பிரச்சனை, மார்க்சிய வர்க்கக் கோட்பாடு, இன அரசியல், வர்க்கப் பகுப்பாய்வு

முபிஸால் அபூபக்கர் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

பெண்கள் இல்லங்களில் சிறுமியர்கள் எதிர்நோக்கும் உளவியல் ரீதியான பாதிப்புக்கள்: திருகோணமலையிலுள்ள சாரதா பெண்கள் இல்லத்தை சிறப்பு உதாரணமாகக் கொண்ட ஆய்வு.

சி. தர்சினி
மெய்யியல் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20968@arts.pdn.ac.lk

பெண்கள் இல்லங்களில் வாழும் சிறுமியர்கள் எதிர்கொள்ளும் உளவியல் ரீதியான சவால்கள் மற்றும் அவற்றின் தாக்கம் குறித்த விரிவான புரிதலைப் பெறுவதே இவ்வாய்வின் பிரதான நோக்கமாகும். குறிப்பாக, இவ்வாய்வு திருகோணமலையிலுள்ள சாரதா பெண்கள் இல்லத்தைச் சேர்ந்த சிறுமியர்களை மையமாகக் கொண்டு மேற்கொள்ளப்பட்டது. இது தரமான ஆய்வின் அடிப்படையில், அரைக்கட்டமைக்கப்பட்ட நேர்காணல்கள் மற்றும் அவதானிப்பு முறைகளைப் பயன்படுத்தி தரவுகள் சேகரிக்கப்பட்டன. இவ்வில்லத்தில் சிறுமியர்கள் எதிர்கொள்ளும் உளவியல் பாதிப்புகள் பற்றி இதுவரை முழுமையாக ஆராயப்படவில்லை. இதுவே ஆய்வு இடைவெளியாக உணர்த்தியது. ஆய்வின் முடிவுகள், இல்லங்களில் வாழும் சிறுமியர்களிடையே சமூகத் தனிமை, தாழ்வு மனப்பான்மை மற்றும் எதிர்காலம் குறித்த நிச்சயமற்ற தன்மை போன்ற உளவியல் தாக்கங்கள் காணப்படுவதை வெளிப்படுத்துகின்றன. அதேவேளையில், இல்லங்களினால் வழங்கப்படும் பாதுகாப்பு மற்றும் வழிகாட்டல்கள் அவர்களின் உளநலத்தை மேம்படுத்துவதில் நேர்மறையான பங்களிப்பை வழங்குகின்றன என்பதும் கண்டறியப்பட்டது. இப்பாதிப்புகளைக் குறைப்பதற்கும், அச்சிறுமியர்களின் உள ஆரோக்கியத்தை உறுதிப்படுத்துவதற்கும் இல்லங்களின் முகாமைத்துவத்தில் முறையான உளவளத் துணை ஆலோசனைகளை உள்வாங்குவதும், சமூக ஒருங்கிணைப்பு நடவடிக்கைகளை ஊக்குவிப்பதும் அவசியமானது என இவ்வாய்வு பரிந்துரைக்கிறது.

திறவுச் சொற்கள்: பெண் இல்லங்கள், உளவியல் பாதிப்பு, சாரதா பெண்கள் இல்லம், சிறுமியர் நலன், சமூக ஒருங்கிணைப்பு

எம். எஸ். எம். அனஸ் அவர்களின் வழிகாட்டலையும், மேற்பார்வையையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகிறேன்.

POLITICAL SCIENCE

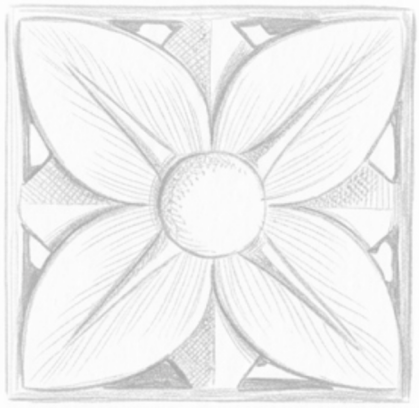

STATUS OF ECONOMIC RIGHTS OF POST–WAR FEMALE HEADS OF HOUSEHOLDS: A CASE STUDY OF POONAKARY DIVISION, NORTHERN SRI LANKA

Y.K. Ajanika
Department of Political Science, University of Peradeniya
a20299@arts.pdn.ac.lk

The civil war in Sri Lanka resulted in a large number of female-headed households (FHHs), particularly in the Northern and Eastern Provinces of Sri Lanka. Although the war ended in 2009, many of these women continue to face economic and social challenges in their daily lives. This study examines the status of economic rights of FHHs in the Poonakary Divisional Secretariat of the Kilinochchi District. It aimed to explore their sources of income, livelihood challenges, issues related to land and property rights and the socio-cultural factors that affect them enjoying their economic rights. The study is based on Naila Kabeer's (1999) Women's Empowerment Framework (Resources, Agency and Achievements). The study employed a qualitative research approach with a descriptive research design. Data were collected through in-depth interviews and focus group discussions with FHHs in the Poonakary area. The collected data were analysed using thematic analysis to identify the main themes related to the economic rights and livelihood experiences of the participants. The findings show that many FHHs continue to face serious economic difficulties due to unstable sources of income and limited employment opportunities. Many of them also lack legal ownership of land and property, making it difficult for them to obtain bank loans and financial support for livelihood activities. In addition, patriarchal social norms and gender discrimination continue to limit their economic independence and access to markets. Government institutions and non-governmental organisations provide different forms of assistance to them. However, most of these programmes focus on short-term relief rather than long-term economic empowerment. These findings suggest that stronger and more sustainable measures are needed to protect the economic rights of FHHs in the post-war context. The study recommends improving access to land ownership and introducing livelihood-based financial assistance programmes. It also recommends creating better market opportunities to improve the long-term economic well-being of FHHs in the Poonakary area.

Keywords: female-headed households, economic rights, post-war livelihoods, land rights, women's empowerment.

I wish to acknowledge N. Sivakumar for his guidance and supervision.

THE MANNAR WIND FARM PROJECT AND THE PROTECTION OF SOCIAL AND ENVIRONMENTAL RIGHTS IN SRI LANKA: A HUMAN RIGHTS PERSPECTIVE

K. Arthika
Department of Political Science, University of Peradeniya
a20312@arts.pdn.ac.lk

Global and national initiatives towards renewable energy sources have intensified to mitigate climate change. In this context, Sri Lanka aims to meet 70% of its electricity demand through renewable energy sources by 2030. As a major component of this national policy, a large-scale wind farm project has been implemented on Mannar Island. Although the government asserts that this project is beneficial for the country's economic growth, it poses significant challenges to the unique ecological balance and the livelihood rights of the people in the Mannar district. The primary objective of this study was to examine the impacts of this wind power project on social and environmental protection in Mannar, to identify the gaps between the implementation of the project and international human rights standards, and to provide recommendations for protecting these rights. It tested the hypothesis that the failure of the project to adequately safeguard social and environmental rights leads to adverse impacts on human rights. This study utilised a mixed-method research approach incorporating both qualitative and quantitative data. The data were analysed using descriptive and statistical analysis methods. The findings revealed that the wind power project has caused significant disruptions to traditional fishing activities in the coastal areas of Mannar. Furthermore, the project has posed severe threats to biodiversity and internationally significant migratory bird routes. It has also caused health-related impacts on local communities. Most importantly, the study found that people's freedom of expression regarding this project has not been adequately protected, and both environmental and human rights have been marginalised. In conclusion, although this project is essential for economic growth, governmental initiatives must encompass environmental and social justice. Finally, the study recommends that social protection policies be integrated with human rights standards to establish accountability and promote sustainable development.

Keywords: Mannar wind farm project, renewable energy, environmental protection, social protection, human rights

I wish to acknowledge S. Baskaran for his guidance and supervision.

THE PATRIARCHY IN SRI LANKA'S LAWS OF MARRIAGE LAWS: WITH SPECIAL REFERENCE TO KANDYAN LAW

K. Rajendran
Department of Political Science, University of Peradeniya
a20336@arts.pdn.ac.lk

Legal pluralism is a central theme of the reconceptualisation of law/societal relations. Accordingly, Sri Lanka has a diverse legal system that acknowledges customary laws as a key part of its legal and cultural identity. The Kandyan marriage law governs marriage, inheritance, and property rights for certain groups within the population. However, some of its rules have faced criticism for upholding patriarchal systems that restrict women's economic rights, social independence, and access to justice. Also, men in Binna Marriages face challenges like losing family inheritance and social freedom. Even with growing efforts for gender equality and legal changes, there is still a lack of thorough research that critically analyses these patriarchal legal norms using Marxist feminist theory and the Critical Legal Studies (CLS) lens. The study primarily aimed to critically analyse the patriarchy inherent in Sri Lanka's Kandyan Marriage Law and its effects on the economic and social status of women. This study investigated how patriarchal frameworks are institutionalised through legislation to limit women's rights to economic resources, including property ownership and inheritance, thus perpetuating their economic dependency. Using a mixed-methods research approach, this study combined both qualitative and quantitative methods. Primary data were gathered through semi-structured interviews, focus group discussions, and structured questionnaires targeting women under Kandyan law, legal professionals, and advocates for gender rights. Secondary data included laws, court rulings, policy documents, and academic literature. The primary finding of the research was that patriarchy plays a vital role in shaping the basic forms and legal content of the Kandyan legal tradition. The conclusion of the previous studies was that women faced complex issues due to patriarchal versions of the legal content of Kandyan marriage law. However, the data suggested that men also face complex legal issues arising from the same legal content.

Keywords: Kandyan marriage law, patriarchy, gender, Marxist feminism, women's rights

I wish to acknowledge Sumudu Walakuluge for his guidance and supervision.

THE CHALLENGES OF ANTI-CORRUPTION ACTIVITIES OF THE NATIONAL PEOPLE'S POWER GOVERNMENT IN SRI LANKA

K. Aarani
Department of Political Science, University of Peradeniya
a20337@arts.pdn.ac.lk

Corruption in Sri Lanka is not simply an individual administrative failure; rather, it is a deeply rooted systemic problem that has persisted for a long time. Rising corruption has seriously undermined the country's economic growth and public trust. While the 2022 economic crisis had multiple causes, political corruption and administrative failures played a major role. Public anger over the corrupt conduct of those in power became a driving force behind the National People's Power (NPP) party coming to power in 2024. The NPP government was elected on three main policy pillars: improved transport infrastructure, social protection and cost-of-living relief, and a digital economy combined with anti-corruption measures. Although the government has introduced several reforms in these areas, implementing them has exposed significant challenges rooted in the existing institutional culture. This study examined the NPP government's anti-corruption actions, the challenges it faces, the reasons behind those challenges, and the effectiveness of its reform initiatives. The study employed both qualitative and quantitative methods, with purposive sampling used for data collection. The findings were analysed through thematic analysis and basic statistical techniques, using Institutional Theory and Collective Action Theory as theoretical frameworks. The study concluded that while the NPP government has made greater anti-corruption efforts than its predecessors, it continues to face serious institutional and political barriers. The paper also presents policy recommendations to strengthen and accelerate anti-corruption reforms in Sri Lanka.

Keywords: National People's Power, anti-corruption, political challenges, institutional challenges

I wish to acknowledge S. Baskaran for his guidance and supervision.

THE ROLE OF JAFFNA NUFFIELD SCHOOL AND THE CHALLENGES IT FACES IN PROTECTING THE RIGHTS OF CHILDREN WITH DISABILITIES

Ketheeswaran Losika
Department of Political Science, University of Peradeniya.
a20393@arts.pdn.ac.lk

Although human rights are universal, children with disabilities continue to face barriers in accessing their rights to education, equality, and participation. Despite the existence of national and international laws, challenges persist due to institutional and structural obstacles. This study aimed to examine the role of Jaffna Kaithady Nuffield School, established in 1956 as a Tamil-medium school for deaf and visually impaired children in Sri Lanka's Northern Province, in safeguarding these children's rights, as well as the challenges it faces. Using a qualitative methodology, primary data were collected through interviews with 32 participants, including educational staff, subject-matter experts, parents, and civil society members, selected through purposive sampling. In addition, books, research articles, and legal provisions were used and analysed as secondary data using thematic analysis. Based on the Human Rights Approach and the Capability Approach, this analysis reveals that although Nuffield School has undertaken various measures to ensure students' rights to education, accommodation, protection, and participation, it faces major challenges in fully guaranteeing these children's rights due to inadequate funding, resource shortages, inefficient administration, and social attitudinal barriers. Therefore, the study recommends that merely relying on legal protections is insufficient. Only through adequate resource allocation and appropriate training and support can these children's rights be effectively realised, thereby creating an equitable learning environment and a just society.

Keywords: children with disabilities, Nuffield school, children's rights, institutional challenges, participation

I wish to acknowledge S. Baskaran for his guidance and supervision.

LIVELIHOOD CHALLENGES OF FEMALE EX-COMBATANTS: A STUDY FOCUS ON KILINOCHCHI DISTRICT, SRI LANKA

M. Kajalaksi
Department of Political Science, University of Peradeniya
a20434@arts.pdn.ac.lk

The end of the civil war in Sri Lanka in 2009 marked the beginning of a new phase for former female combatants. However, many female ex-combatants continue to face difficulties in rebuilding their lives and securing sustainable livelihoods in post-war society. In the Kilinochchi District, many of these women struggle with limited employment opportunities, financial insecurity, social stigma and other challenges that affect their daily lives. This study aimed to explore the livelihood challenges faced by female ex-combatants in the Kilinochchi District. It also examined how political, social and economic factors influence their livelihoods and identified the livelihood strategies they adopt. The study employed a qualitative research approach to gain a deeper understanding of the experiences of female ex-combatants. Data were collected through semi-structured interviews, focus group discussions and document analysis. Participants were selected using purposive sampling based on their experiences. The collected data were analysed using thematic analysis to identify key themes and patterns related to livelihood challenges and their coping strategies. The study found that many female ex-combatants continue to face difficulties in accessing stable employment, financial resources as well as government support in Kilinochchi District. Social stigma, gender discrimination and the long-term effects of war also influence their livelihood opportunities. Political and economic conditions in the post-war context further limit their access to resources and development opportunities. To cope with these challenges, many female ex-combatants rely on self-employment, small businesses, agriculture, daily wage labour and support from family and community networks. The findings of this study improve our understanding of the livelihood challenges faced by female ex-combatants in post-war Sri Lanka.

Keywords: ex-combatants, female ex-combatants, livelihood, rehabilitation and social stigma

I wish to acknowledge N. Sivakumar for his guidance and supervision

THE ROLE OF SOCIAL MEDIA AND ELECTION CAMPAIGNING IN SRI LANKA: A STUDY OF THE 2024 PRESIDENTIAL ELECTION

M.S.F. Sajeeha
Department of Political Science, University of Peradeniya
a20645@arts.pdn.ac.lk

Social media has become a major factor in modern elections by facilitating communication between candidates and voters and enhancing civic participation. As interest in digital electoral politics continues to grow worldwide, the 2024 Sri Lankan Presidential Election provides an important case study, representing the peak of voter demands for political change following the Aragalaya movement. This study examines the influence of social media on the electoral process during the 2024 Presidential Election. Specifically, it investigated the nature and content of digital campaign messages and evaluated how social media campaigns influenced voter behaviour. To provide a theoretical foundation, the study drew on Agenda-Setting Theory to explain how social media agendas shaped public discourse. The study employed Social Identity Theory to investigate how ethnic, religious, and linguistic identities were mobilised in digital campaigns. A mixed-methods approach was adopted, collecting qualitative data through semi-structured interviews with 15 voters, candidates, campaign insiders and content creators, alongside a survey of 50 respondents and a content analysis of Facebook and TikTok posts related to the major presidential candidates. The data were analysed using thematic analysis, descriptive statistics, and correlation analysis. The findings indicated a positive relationship between social media use and voter preferences in the 2024 Presidential Election, demonstrating that digital platforms played a significant role in shaping political engagement and electoral decision-making. The study contributes to the growing literature on digital electoral politics by providing insights into the role of social media in strengthening democratic participation and influencing electoral outcomes in post-economic-crisis Sri Lanka.

Keywords: social media, voter behaviour, digital electoral politics, Agenda-Setting Theory, Social Identity Theory

I wish to acknowledge S. Baskaran for his guidance and supervision.

LAND RIGHTS VIOLATIONS AND SOCIAL JUSTICE OF PLANTATION COMMUNITIES IN SRI LANKA: A STUDY BASED ON SURIYAKANDA AREA IN RATNAPURA DISTRICT

R. Tilakshana
Department of Political Science, University of Peradeniya
a20795@arts.pdn.lk

The plantation community in Sri Lanka contributes significantly to the national economy. However, it experiences systemic exclusion from secure land tenure due to historical, legal, and administrative failures. In the Suriyakandha area in the Ratnapura District, the promised "7 perch Land Scheme" has remained largely unimplemented, forcing workers to live in overcrowded "line rooms" which perpetuate social and economic marginalisation. Between 2015 and 2025, the community's access to formal land ownership was constrained by rigid state land policies, estate management control and legal conflicts associated with the 1992 Plantation Lease Act. Accordingly, this study aimed to examine the legal and administrative violations of land rights experienced by the residents of the Suriyakandha region. Guided by international frameworks including the UDHR and ICESCR, alongside national land laws, John Rawls' Theory of Justice provided the framework to examine how the denial of secure land rights undermines social justice and human dignity beyond economic dimensions of poverty. Adopting a qualitative empirical research design, primary data were collected through structured interviews and field observations involving 30 stakeholders, including residents, civil society, trade unions, government officials, political leaders and an estate owner. Secondary data gathered from land legislation, policy documents and institutional reports were analysed using thematic analysis. Findings revealed that landlessness and restrictive lease arrangements perpetuated the structural marginalisation of the plantation community. Lacking legal land titles, residents face exclusion from Grama Niladhari divisions, limiting their access to education, healthcare, and basic infrastructure. The study concludes that the continued denial of secure land tenure constitutes a serious violation of social justice and human rights. It recommends comprehensive land policy reforms, amendments to the 1992 Plantation Lease Act, and issuing permanent land titles to restore dignity, equality, and full citizenship rights.

Keywords: land rights, John Rawls, social justice, line rooms, 1992 Lease Act

I wish to acknowledge S. Baskaran for his guidance and supervision.

විද්‍යුත් ජනමාධ්‍ය හා පාරිභෝජනවාදය: ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වාධීන රූපවාහිනිය හා සිරස මාධ්‍ය ජාලය පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්

එච්.පී.යූ. අංජලිකා
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20032@arts.pdn.ac.lk

නූතන ධනවාදය ක්‍රියාත්මක වන්නේ පාරිභෝජනවාදය තුළිනි. පාරිභෝජනවාදය යනු වැඩි වැඩියෙන් භාණ්ඩ හා සේවා පරිභෝජනය කිරීමට මිනිසුන් උනන්දු කරවන වෙළෙඳ උපක්‍රමයකි. මේ වෙළඳ උපක්‍රමයත්, ධනවාදයත් අතර ඇත්තේ අවියෝජනීය සම්බන්ධයකි. කෙසේ වුවත්, ශ්‍රී ලංකා දේශපාලන විද්‍යා සාහිත්‍ය තුළ විද්‍යුත් ජනමාධ්‍ය සහ පාරිභෝජනවාදය අතර ඇති සමීප සම්බන්ධතාව ගැන ප්‍රමාණවත් අධ්‍යයන සිදුව නැත. මේ අධ්‍යයනයේ අරමුණ එම හිඩස පිරිමසාලීම ය. මේ සඳහා අධ්‍යයන විධික්‍රමය ලෙස තෝරා ගන්නේ රාජ්‍ය මාධ්‍ය ආයතනයක් වන ස්වාධීන රූපවාහිනිය හා පෞද්ගලික මාධ්‍ය ආයතනයක් වන සිරස මාධ්‍ය ජාලවල 2026 වර්ෂයේ මැයි මාසයේ රාත්‍රී ප්‍රවෘත්ති විකාශයට අදාළ කාල පරිච්ඡේදය තුළ විකාශනය වූ වෙළඳ දැන්වීම්වල අන්තර්ගතය විශ්ලේෂණය කිරීම ය. අධ්‍යයනයෙන් හෙළි වූයේ රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික භේදයකින් තොරව සියලු මාධ්‍ය ආයතන වෙළඳපොළ අවශ්‍යතා මත යම් යම් භාණ්ඩ හා සේවාවන් ප්‍රචාරණය කිරීමට කටයුතු කර තිබෙන බව ය. මෙනයින් පැහැදිලි වූයේ, ජනමාධ්‍යයෙන් අපේක්ෂිත තොරතුරු සම්පාදනය යන මුඛ්‍ය ක්‍රියාවට වඩා වෙළඳ ප්‍රචාරණයට වැඩි ඉඩක් දී තිබෙන බව ය. මේ පිළිබඳ වඩාත් පුළුල් පරාසයක් ආවරණය වන පරිදි තවත් අධ්‍යයන සිදු කළ යුතුව තිබේ.

ප්‍රමුඛ පද: ධනවාදය, පාරිභෝජනවාදය, විද්‍යුත් ජනමාධ්‍ය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා උපුල් අබේරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලනය හා කාන්තා නියෝජනය: කෝටා ක්‍රමයේ සඵලදායිබව සම්බන්ධ ගවේෂණාත්මක අධ්‍යනයක් (මහව ප්‍රාදේශීය සභාව ආශ්‍රයෙන්)

එච්.එන්.එච්.පී. ජයසිංහ
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20276@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තා නියෝජනය ඉහළ නැංවීම සඳහා 2017 අංක 16 දරන පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් සංශෝධන පනත මඟින් හඳුන්වා දුන් 25%ක අනිවාර්ය කාන්තා කෝටා ක්‍රමය වැදගත් සන්ධිස්ථානයකි. මෙම පර්යේෂණයේ දී සාහිත්‍යයේ පවතින හිඩැස මත ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතන තුළ ක්‍රියාත්මක වන කෝටා ක්‍රමයේ සඵලදායිතාව සහ එමඟින් කාන්තා දේශපාලන සහභාගිත්වයේ ගුණාත්මක වර්ධනයට සිදුව ඇති බලපෑම ගවේෂණය කිරීම අරමුණයි. කෝටා ක්‍රමය මඟින් කාන්තාවන් සංඛ්‍යාත්මකව දේශපාලනයට පිවිසීමේ අවස්ථාව හිමි වුව ද, ඔවුන් සැබෑ ලෙස ම තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට සක්‍රීයව දායක වන්නේ ද? පවතින පීතෘමූලික දේශපාලන සංස්කෘතිය, මූල්‍ය දුෂ්කරතා සහ සමාජීය බාධක හමුවේ මෙම කෝටා ක්‍රමය අපේක්ෂිත සඵලදායිතාව අත්පත්කරගෙන තිබේ ද? යන්න විමර්ශනයකට ලක් කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ අධ්‍යයන ගැටලුවයි. ඩෘඩ් ඩැලරප් විසින් කෝටා ක්‍රමය විග්‍රහ කිරීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ ප්‍රමාණය වැඩිකිරීම හා ක්‍රියාත්මකවීම වර්ධනය කිරීම යන න්‍යායික රාමුව දත්ත විග්‍රහයේ දී භාවිත කර ඇත. මේ සඳහා යොදාගත් අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය වන්නේ, මිශ්‍ර ක්‍රමවේදයයි. අධ්‍යයන නියැදිය සඳහා මහව ප්‍රාදේශීය සභාවේ ප්‍රාදේශීය මැතිවරණවලට ඉදිරිපත් වූ අපේක්ෂක අපේක්ෂිකාවන් සහ එම මැතිවරණවලින් ජයග්‍රහණය කරන ලද අපේක්ෂක අපේක්ෂිකාවන් 30ක් ලෙස ගෙන ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරන ලදි. ප්‍රාථමික දත්ත ලෙස සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමයත්, ද්විතීයික දත්ත ලෙස පොත්පත්, විද්වත් ප්‍රකාශන හා සඟරා, මැතිවරණ වාර්තා හා පුවත්පත් ලිපි වැනි ද්විතීයික මූලාශ්‍රය මඟින් තොරතුරු රැස් කරන ලදි. මෙම තොරතුරු තේමාත්මක විශ්ලේෂණය, විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය යන විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රමවේද යොදාගනිමින් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල 2018, 2025 පළාත් පාලන මැතිවරණයේදී කෝටා ක්‍රමය හේතුවෙන් පළාත් පාලන ආයතනවල කාන්තා නියෝජනය සංඛ්‍යාත්මක ලෙස සාර්ථකව ඉහළ ගොස් ඇති නමුත්, පීතෘමූලික දේශපාලන සංස්කෘතිය, ආයතනික ව්‍යුහයන්ගේ සහයෝගය මදිකම සහ දේශපාලන අත්දැකීම් අවමවීම හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ සඵලදායී දායකත්වය සීමා වී ඇත. කෝටා ක්‍රමය මඟින් නාමික නියෝජනයක් තහවුරු කළ ද, සැබෑ දේශපාලන සක්‍රීයභාවය උදෙසා ඔවුන්ට පාලන තන්ත්‍රය පිළිබඳ පුහුණුව, ආර්ථික ස්වාධීනත්වය සහ දේශපාලන පක්ෂ මඟින් ලැබෙන සහයෝගය ඉහළ නැංවිය යුතු බව නිගමනය විය.

ප්‍රමුඛ පද: පළාත් පාලනය, කාන්තා නියෝජනය, කෝටා ක්‍රමය, සඵලදායිතාව, මහව ප්‍රාදේශීය සභාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා උපුල් අබේරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පශ්චාත් යුධ ශ්‍රී ලංකාවේ සිනමා නිර්මාණ තුළින් නිරූපිත දේශපාලනය: තෝරාගත් සිනමා කෘති කිහිපයක් ඇසුරින් සිදුකරන අධ්‍යයනයක්

ආර්.එම්.එච්.එස් ජයසුන්දර
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20282@arts.pdn.ac.lk

පශ්චාත් යුධ ශ්‍රී ලාංකීය සන්දර්භය තුළ සිනමාව යනු හුදු විනෝදාස්වාද මාධ්‍යයක් පමණක් නොව සමාජයක දේශපාලන, ආර්ථික සහ සංස්කෘතික හැඩගැස්ම තීරණය කරන ප්‍රබල දෘෂ්ටිවාදී මෙවලමක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. යුද්ධයේ නිමාවත් සමඟ ඇති වූ දේශපාලන විපරිවර්තනය රාජ්‍යය සහ ප්‍රභූ දේශපාලනය විසින් මෙහෙයවනු ලැබූ ජාතිකවාදී ප්‍රවණතා සහ ලිබරල්වාදී ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ සිනමා කර්මාන්තයේ ව්‍යුහය කෙරෙහි සෘජුවම බලපෑම් කර ඇත. එවැනි පසුබිමක රසවින්දනය හා වාණිජ පරමාර්ථ කේන්ද්‍ර කරගනිමින් නිෂ්පාදනය වන සිංහල සිනමා නිර්මාණ මගින් සිංහල අධිපතිවාදී සහ නව ලිබරල්වාදී දෘෂ්ටිවාද මත පදනම් වූ ජාතිවාදී අදහස් අඛණ්ඩව ප්‍රතිනිෂ්පාදනය වීමේ ප්‍රවණතාව විමර්ශනය කෙරේ. අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වන්නේ පශ්චාත් යුධ වාණිජ සිංහල සිනමාව තුළ සිංහල අධිපතිවාදී සහ ජාතිවාදී ආඛ්‍යාන නිරූපණය වන ආකාරයත් එමඟින් සංස්කෘතික ආධිපත්‍යය, ස්ත්‍රී-පුරුෂ සමාජභාවය, ප්‍රභූ දේශපාලනය, සාමය සහ සමාජ ව්‍යාපාර වැනි සන්දර්භ ඔස්සේ දේශපාලන ප්‍රභූන්ගේ මතවාදයන් සිනමාවෙන් ආවරණය වන ආකාරය සහ අධ්‍යක්ෂකවරුන් මෙම අධිපතිවාදී දෘෂ්ටිය ස්ථාපිත කිරීමට හෝ අභියෝගයට ලක් කිරීමට යොදාගත් ආඛ්‍යාන උපාය මාර්ග සහ සිනමාත්මක සංකේත ගවේෂණය කිරීමයි. ඒ සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය සහ තේමාත්මක විශ්ලේෂණය භාවිත කරමින් ගාමිණී, සිංහබාහු සහ ඔබ නැතුව ඔබ එක්ක යන සිනමා කෘති ත්‍රිත්වය ප්‍රාථමික ආදර්ශක ලෙසද, විෂයට අදාළ ශාස්ත්‍රීය ලේඛන ද්විතීයික දත්ත ලෙසද, මහජන මතය ග්‍රහණය කරගැනීම සඳහා අදාළ චිත්‍රපටවල යූටියුබ් (YouTube) පරිශීලක අදහස් ඩිජිටල් සන්නිවේදන දත්ත ලෙස ද, උපයෝගී කරගෙන ඇත. ඇන්ටෝනියෝ ග්‍රාම්ස්චිගේ සංස්කෘතික ආධිපත්‍යය, ලුවී අල්තුසර්ගේ දෘෂ්ටිවාදී රාජ්‍ය උපකරණ සහ ඩේවිඩ් හාවිගේ නව ලිබරල්වාදය න්‍යායන් මත කළ මෙම අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම්වලට අනුව පශ්චාත් යුධ ලාංකේය වාණිජ සිනමාව නව ලිබරල් වෙළඳපොළ ක්‍රමවේදය තුළ දේශපාලන ප්‍රභූන්ගේ සහ අධිපතිවාදී ජාතිකවාදයේ පැවැත්ම තහවුරු කරන ප්‍රබල දෘෂ්ටිවාදී උපකරණයක් බව අනාවරණය වන අතර සමස්තයක් ලෙස පශ්චාත් යුධ ලාංකීය දේශපාලන විපරිවර්තනය කෙරෙහි සිනමාවේ මැදිහත්වීම තක්සේරු කිරීමට මෙම පර්යේෂණය මඟින් සුවිශේෂී ශාස්ත්‍රීය දායකත්වයක් සපයයි.

ප්‍රමුඛ පද: සංස්කෘතික ආධිපත්‍යය, දෘෂ්ටිවාදී රාජ්‍ය උපකරණ, නව ලිබරල්වාදය, පශ්චාත් යුධ සිනමාව, සිංහල අධිපතිවාදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා H.A.S.U. ගීතාංජලීගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සිංහල-බෞද්ධ ආධිපත්‍යය සමඟ අභියෝගයට ලක්වන සුළුතර අයිතිවාසිකම් සඳගිරි සෑය සහ හන්තාන උඩුවෙලවත්ත ආශ්‍රිත සිද්ධි අධ්‍යයනයක්

එම්.එල් ජයතුංග
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20290@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් යුධ වටපිටාව තුළ සිදුවන බෞද්ධාගමික ස්මාරක ඉදිකිරීම් සහ ඒ වටා ගොඩනැගෙන දේශපාලනික ප්‍රවණතාවලින් සුළුතර ජන කොටස්වල මූලික හා භූමි අයිතිවාසිකම්වලට එල්ල වන බලපෑම වර්තමාන සමාජ-දේශපාලන කතිකාවේ වැදගත් මානයක් ගෙන ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ, මහනුවර හන්තාන උඩුවෙලවත්ත තේ වතුයායේ 'සඳගිරි සෑය' චෛත්‍යය ඉදිකිරීම් සිද්ධිය ආශ්‍රයෙන්, රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලබන සිංහල-බෞද්ධ ආධිපත්‍යවාදී ව්‍යාපෘති හරහා වතුකරයේ ද්‍රවිඩ ජනතාවගේ දේශපාලන, සංස්කෘතික සහ භූමි අයිතිවාසිකම් අභියෝගයට ලක්වන ආකාරය විමර්ශනය කිරීමයි. පරම්පරා ගණනාවක් පුරා තමන් ජීවත් වූ ජීවන අවකාශය තුළ මෙම ආගමික ස්මාරකය ඉදිකිරීම හේතුවෙන් වතුකර ද්‍රවිඩ ජනතාව ද්විතීයික පුරවැසියන් බවට පත්වීම, ඔවුන්ගේ ජීවනෝපාය මාර්ග, ජල මූලාශ්‍ර සහ මංමාවත් වෙනස්වීමට ලක්වීම වැනි ගැටලු මෙහිදී ප්‍රධාන වශයෙන් සාකච්ඡාවට බඳුන් කෙරේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර, හන්තාන උඩුවෙලවත්ත ප්‍රදේශය කේන්ද්‍ර කරගනිමින් අරමුණු සහගත නියැදීම් ක්‍රමය යටතේ ප්‍රතිචාරකයින් 25 දෙනෙකු තෝරාගනු ලැබ ඇත. ද්‍රවිඩ වතු වැසියන්, බෞද්ධ වන්දනාකරුවන්, සිංහල වෙළෙන්දන් සහ ත්‍රිරෝද රථ රියදුරන් ඇසුරින් අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා, අවකාශීය සිතියම්ගතකරණය සහ නිරීක්ෂණ මඟින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කෙරෙන අතර පොත්, පුවත්පත්, සඟරා ද්විතීයික දත්ත ලෙස භාවිත කෙරේ. තේමාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය මඟින් දත්ත විශ්ලේෂණය කරනු ලබයි. මෙම පර්යේෂණය මඟින් අනාවරණය වූයේ, හන්තාන සඳගිරි සෑය ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතිය හරහා වතුකරයේ 'අවකාශීය ආධිපත්‍යයක්' නිර්මාණය කර ඇති බවයි. මේ හේතුවෙන් පාරම්පරික වතු වැසියන්ගේ දෛනික ජීවන අවකාශය සීමා වී ඇති අතර, සාම්ප්‍රදායික මංමාවත් සහ ජල මූලාශ්‍ර අහිමි වීමෙන් ඔවුන්ගේ වතු ආර්ථික ජීවනෝපායට සෘජු බලපෑම් එල්ල වී ඇත. චෛත්‍යය වැනි පූජනීය සංකේත භාවිතය හරහා සුළුතර ජනතාව කෙරෙහි සියුම් මානසික පීඩනයක් එල්ල වන අතර, ඔවුන් තමන්ගේ ම භූමිය තුළ 'දෙවැනි පෙළ පුරවැසියන්' බවට පත් කර ඇත. තවද, මෙම ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් පෙනී සිටීමට වතුකරයේ දේශපාලන නියෝජිතයින් සහ වෘත්තීය සමිති අසමත් වී ඇති බව පෙනී යයි. අවසාන වශයෙන්, ජාතික සැලසුම්කරණයේ දී සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී බහුතරවාදී අවශ්‍යතාවලට පමණක් ප්‍රමුඛතාව ලැබීම නිසා වතු වැසියන්ගේ සිවිල් හා සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් ව්‍යුහාත්මකව යටපත් වී ඇති බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු වේ.

ප්‍රමුඛ පද: සිංහල-බෞද්ධ ආධිපත්‍යය, වතුකරයේ ද්‍රවිඩ ප්‍රජාව, අවකාශීය දේශපාලනය, සුළුතර අයිතිවාසිකම්, සඳගිරි සෑය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා H.A.S.U. ගීතාංජලීගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කුඩා තේ වතු සම්බන්ධ ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම: සූරියකන්ද ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්

එන්.පී.වයි.එස් කුසුම්සිරි
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20369@arts.pdn.ac.lk

මේ අධ්‍යයනය ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා තේ වතු ක්ෂේත්‍රය ආශ්‍රිත රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හැදෑරීම කෙරෙහි යොමු වූවකි. සාම්ප්‍රදායිකව දේශපාලන විද්‍යාඥයන් විසින් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක වීමේ සාර්ථකත්වය හෝ අසාර්ථකත්වය කෙරෙහි බලපාන දේශපාලන, සමාජ, ආර්ථික සහ සංස්කෘතික සාධක සමඟ හා කොන්දේසි හදාරනු ලබයි. එහෙත් මේ පර්යේෂණය ඊට වෙනස් ය. මෙහි දී ප්‍රධාන වශයෙන් ම උත්සාහ කරනු ලැබුවේ කුඩා තේ වතු සම්බන්ධ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල බිහි කර තිබේදැ'යි කුඩා තේ වතු හිමියන්ගේ දෘෂ්ටිකෝණයෙන් අවබෝධයට ය. මේ පර්යේෂණය ගවේෂණාත්මක අධ්‍යයනයකි. එහි දී සූරියකන්ද ප්‍රදේශයේ කුඩා තේ වතු හිමියන් පහළොස් දෙනෙකු (15) සමඟ පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා ආශ්‍රයෙන් ගුණාත්මක දත්ත රැස්කර ගන්නා ලදි. එම දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා තේමාත්මක විශ්ලේෂණ (Thematic Analysis) ක්‍රමවේදය භාවිත කෙරිණි. මෙම තේමා විශ්ලේෂණයේදී හෙළි වූයේ, පවතින රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය විසින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල බිහිකර නොමැති බවයි. ඊට බලපෑ ප්‍රධාන හේතු කිහිපයක් පර්යේෂණයෙන් සොයාගන්නා ලදි. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙන් කුඩා තේ වතු හිමියාට සාර්ථක වගා ක්‍රම සඳහා ප්‍රමාණවත් අවබෝධයක් ලබා නොදීම ඉන් ප්‍රධාන වේ. එමෙන් ම පාංශු රක්ෂණය සහ උසස් අස්වනු තාක්ෂණය නිසි පරිදි ලබා නොදීම හේතුවෙන් කුඩා තේ වත්තකින් ලබා ගත හැකි උපරිම ප්‍රතිලාභය අහිමි වන බව හෙළි විය. අධ්‍යයනයට අනුව කුඩා තේ වතු ආශ්‍රිත රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිවලින් නිසි ඵල අත්පත් කර ගැනීමට ක්ෂේත්‍රයේ කැපී පෙනෙන වෙනස්කම් සිදුවිය යුතුය. ඒ අනුව මේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන නිලධාරීන්ට සහ පාර්ශ්වකරුවන්ට මේ පිළිබඳව නිසි අවබෝධයක් මෙන්ම පැහැදිලි කැපවීමක් ඇති වන ආකාරයට කටයුතු සම්පාදනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන බව මෙම පර්යේෂණය මඟින් නිගමනය කරයි.

ප්‍රමුඛ පද: රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය, කුඩා තේ වතු හිමියන්, සූරියකන්ද, ගුණාත්මක දත්ත, තේමා විශ්ලේෂණය.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා උපුල් අබේරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය හා දේශපාලනය: බුත්තල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ආශ්‍රයෙන් අධ්‍යයනයක්

ආර්.එම්.කේ.ටී රාජපක්ෂ
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20548@arts.pdn.ac.lk

මේ අධ්‍යයනය බැලූ බැල්මට දේශපාලනික යැයි නොපෙනෙන ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යකරණය ආශ්‍රිත දේශපාලනය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරයි. දේශපාලනය යනු බලය, සම්පත් හා අවස්ථා බෙදාහැරීම සම්බන්ධ අරගලයකි. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ දේශපාලනය අතර අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාවක් පවතී. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සාහිත්‍යයෙන් හෙළිවන ආකාරයට ප්‍රතිපත්තියට දේශපාලනය බලපානවා සේම ප්‍රතිපත්තියද දේශපාලන ක්‍රියාවලියට බලපායි. ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ප්‍රචලිත කිරීම ලිබරල් ආණ්ඩු විසින් දුගී ජනතාව ලබාගත් ණය කපා හැරීම සම්බන්ධයෙන් මතුවන දේශපාලනික පීඩනයෙන් මිදීම සඳහා අනුගමනය කරන ලද ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. කෙසේ වෙතත් එම ක්‍රියාමාර්ගය ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය වෙළඳපොළට පිවිසෙන ග්‍රාමීය ජනතාව මත ඇති කරන සමාජ, ආර්ථික හා දේශපාලනික බලපෑම් ප්‍රමාණවත්ව අධ්‍යයනය කර නොමැත. මේ අධ්‍යයනයේ විශේෂ අවධානය යොමු කරනු ලැබුවේ, එම කරුණු කෙරෙහි ය. අධ්‍යයනය සඳහා ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ගනුදෙනුවලට සම්බන්ධ වූ බුත්තල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ජනතාව සමඟ පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා විස්සකින් ලබාගත් ගුණාත්මක දත්ත භාවිතයට ගනු ලැබුණි. එම දත්ත විශ්ලේෂණයෙන් හෙළි වූයේ, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යය ප්‍රකාශිත ආකාරයට ගොවීන්ට සහ අඩු ආදායම්ලාභී ජනතාවට ණය වෙළඳපොළට පහසු ප්‍රවේශයක් ලබා දීම වෙනුවට ඔවුන් ණය උගුලකට යොමු කර ඇති බවයි. තවද, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ණය නියමිත පරිදි ආපසු ගෙවීම වාර්තා වුව ද, එය බොහෝ විට කුඩා කණ්ඩායම් තුළ පවතින සමාජ පීඩනය සහ සාමූහික වගකීම් ක්‍රමවේදයන් හේතුවෙන් සිදුවන බව අනාවරණය විය. එමෙන් ම, ණයගැතිභාවය හේතුවෙන් දරිද්‍රතාවය තවදුරටත් තීව්‍ර වීම, ආර්ථික අනාරක්ෂිතභාවය වැඩිවීම සහ ඒ ආශ්‍රිත සුබසාධන වියදම් දැරීමේ අවශ්‍යතාව ඉහළ යෑම වැනි නව ගැටලු රාජ්‍යයට ද, නිර්මාණය වී ඇති බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් හෙළි විය. අනාගත පර්යේෂකයින් කුඩා කණ්ඩායම් ක්‍රමය, සාමූහික ඇපකර ක්‍රමවේද සහ ඒවායේ දේශපාලනික බලපෑම් පිළිබඳව තවදුරටත් අධ්‍යයනය කළ යුතුය.

ප්‍රමුඛ පද: ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ණය, දේශපාලනය, ණය උගුල, දරිද්‍රතාව, බුත්තල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා උපුල් අබේරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ කතෝලික ප්‍රජාවේ දේශපාලනය හා කතෝලික සභාව: මැල්කම් රංජිත් යුගය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්

ඒ.එස්. සංජීව
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20677@arts.pdn.ac.lk

රටක ආගමික ආයතනයක් යනු, හුදු ආධ්‍යාත්මික මධ්‍යස්ථානයක් පමණක් නොවන එම සමාජය නියෝජනය කරනු ලබන දේශපාලනික සංස්කෘතික හා ආර්ථික ගතිකත්වය නිරූපණය කරනු ලබන සමාජ බලවේගයක් වනු ඇත. එලෙස 16 වැනි සියවසේ යුරෝපීය යටත් විජිතකරණයත් සමඟ කතෝලික සභාව ලංකාව තුළ ස්ථාපනය වන්නට විය. පෘතුගීසි යුගයෙන් පසුව ස්වාධීන ආයතනයක් ලෙස ක්‍රියාකළ කතෝලික සභාව මැල්කම් රංජිත් යුගය වන විට ලංකා දේශපාලන බලවේගයට සෘජු අභියෝගයක් කළ කණ්ඩායමක් විය. ශ්‍රී ලංකාවේ ආගම සහ දේශපාලනය අතර සම්බන්ධතාව මැල්කම් රංජිත් කාදිනල් යුගයේ කතෝලික සභාව තුළින් අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි අරමුණයි. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක දත්ත මත පදනම්ව ගවේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදු කරනු ඇත. ලේඛන විශ්ලේෂණය, මාධ්‍ය විශ්ලේෂණය හා ලේඛන ආශ්‍රයෙන් විවේචන විශ්ලේෂණයත් පර්යේෂණය විශ්ලේෂණ ක්‍රම සඳහා යොදාගත් අතර ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා, ග්‍රන්ථ, මාධ්‍ය සාකච්ඡා, දත්ත රැස්කිරීම සඳහා යොදා ගැනුණි. මෙම පර්යේෂණය ගැටලු ප්‍රකාශය ලෙස කතෝලික පල්ලියේ නායකත්වය ගත් තීරණ කතෝලික ජනතාව කෙරෙහි ඇති කරනු ලැබූ දේශපාලන බලපෑම කුමක්ද? යන්න සාකච්ඡාවට බඳුන් කිරීමයි. මැල්කම් රංජිත් කාදිනල් යුගයේ කතෝලික ජන ප්‍රජාවගේ දේශපාලන චර්යාව කෙරෙහි කාදිලිවරයාගේ නායකත්වය බලපෑම් කළ බව දැකගත හැකිය. ඒ අනුව මැල්කම් රංජිත් යුගය සුළුතර ජනවාර්ගික අයිතිවාසිකම් අමතක කර මහින්ද රාජපක්ෂ යුගයේ සිට අද දක්වා සිංහල වර්ගවාදී දේශපාලනයට උදව් කරන ස්වරූපයක් කතෝලික ප්‍රජාවේ දේශපාලන චර්යාවන් මගින් දැකගත හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනය අධ්‍යයනය කිරීමේදී අතීතයේ සිට ම දේශපාලනය හා ආගම අතර ඇති සම්බන්ධතාව හඳුනා ගැනීම වැදගත් වේ. බෞද්ධ පදනමක් යටතේ නිර්මාණය වූ ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටක භික්ෂූන්ගේ දේශපාලන මැදිහත්වීම ජාතිවාදී ව්‍යාපාර ආශ්‍රිතව නිර්මාණය වූ දේශපාලන සංස්කෘතිය හඳුනා ගනිමින් පසුකාලීනව කතෝලික ආගම ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපිත වීමත් සමග කතෝලික සභාවේ ආරම්භය හා දේශපාලන ගමන් මාර්ගය හඳුනා ගැනීමත් මූලිකව වැදගත් වේ. මේ සමඟ කතෝලික නියෝජිතයා වූ මැල්කම් රංජිත් කාදිනල්වරයා පල්ලියේ නායකත්වය යටතේ ගත් තීරණ කතෝලික ජනතාව කෙරෙහි සිදු කරන්නට වූ දේශපාලන බලපෑම හා ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනය තුළ ක්‍රියා කළ ආකාරය මේ අනුව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ආගම, දේශපාලනය, මැල්කම් රංජිත් කාදිනල්වරයා, කතෝලික සභාව, ජනවාර්ගිකත්වය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා උපුල් අබේරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සංශෝධනවල පවතින පුද්ගලවාදී නැඹුරුව: තෝරාගත් සංශෝධන දහයක් ඇසුරින් විශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්

එච්.ටී සෙව්වන්දි
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
a20719@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සංශෝධනවල පවතින පුද්ගලවාදී නැඹුරුව පිළිබඳ තෝරාගත් සංශෝධන දහයක් ඇසුරින් විශ්ලේෂණාත්මකව අධ්‍යයනය කර ඇත. ඒ අනුව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සංශෝධනවල පුද්ගලවාදී නැඹුරුව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යනු රටක නීතියේ ආධිපත්‍යය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ව්‍යූහය හා පොදු යහපත ස්ථාපිත කරන උත්තරීතර නීතියයි. එසේ වූවද, 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදුකර ඇති ඇතැම් සංශෝධන මගින් මහජන යහපත හෝ ආයතනික ශක්තිමත්භාවය ස්ථාපිත කිරීම වැනි සාධනීය වෙනස්කම් සිදුකිරීම වෙනුවට බලය මෙහෙය වන දේශපාලන නායකත්වයේ පටු දේශපාලන අභිමතාර්ථ ඉටුකරගැනීම උදෙසා ව්‍යවස්ථාපිත ප්‍රතිපාදන භාවිත කර ඇති ආකාරය මෙහිදී විමර්ශනයට ලක් කර ඇත. එමෙන් ම විධායක බලය එක් පුද්ගලයකු වටා කේන්ද්‍රගතවීමේ ප්‍රවණතාව හා එමගින් ආයතනික ස්වාධීනත්වයට එල්ල වූ බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යනය කිරීම මෙහි අනුඅරමුණු වේ. ඒ අනුව, 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ පළමු, දෙවන, තෙවන, සිව්වන, පස්වන, අටවන, දසවන, පහළොස්වන, දහඅටවන සහ විසිවන යන තීරණාත්මක සංශෝධන දහය පාදක කර ගනිමින් පුළුල් පරාසයක් සහිත විග්‍රහයක් සිදුකර ඇත. එහිදී ව්‍යවස්ථා සංශෝධනවල ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී හෝ පරිපාලනමය ස්වභාවය පිළිබඳ සිදු කළ අධ්‍යයනයන් පැවතියද, සංශෝධනවල පුද්ගලවාදී නැඹුරුව විමර්ශනය කිරීම සඳහා පද්ධතිමය වශයෙන් සිදු කළ පර්යේෂණවල සැලකිය යුතු අඩුවක් ඇති බව 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සම්බන්ධයෙන් පවතින සාහිත්‍ය විමර්ශනය කිරීමේදී අනාවරණය විය. මේ අධ්‍යයනය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් ප්‍රාථමික දත්ත ඇසුරින් සිදු කර ඇත. ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස ව්‍යවස්ථා සංශෝධන, හැන්සාඩ් වාර්තා, ශාස්ත්‍රීය ලිපි, පුවත්පත් වාර්තා, ග්‍රන්ථ යනාදිය උපයෝගී කරගෙන අන්තර්ගත විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය ඇසුරින් අධ්‍යයනය කර ඇත. ව්‍යවස්ථාපිත ස්ථාවරත්වය බිඳ දමමින් බලයේ සිටින පාලකයන්ගේ ධුර කාල සීමාවන් දීර්ඝ කර ගැනීමට, බලය ඒකරාශී කරගැනීමට හා ව්‍යවස්ථාදායකය, අධිකරණය වැනි ස්වාධීන ආයතන දුර්වල කිරීමට මෙම සංශෝධන දේශපාලනික මෙවලම් ලෙස යොදාගෙන ඇති බව පර්යේෂණයේ නිගමනවලට අනුව පැහැදිලි විය. එමෙන් ම මෙම අධ්‍යයනය මගින් නීතියේ ආධිපත්‍යය ස්ථාපිත කිරීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කරන අතර ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවස්ථාපිත ඉතිහාසය සම්බන්ධයෙන් පවතින ශාස්ත්‍රීය දැනුමට පුද්ගලවාදය ඇසුරින් නව මානයක් එක් කරමින් අනාගත ව්‍යවස්ථා සම්පාදකයින්ට පුද්ගල කේන්ද්‍රීය දුර්වලතාවලින් තොර වූ ශක්තිමත් ව්‍යවස්ථාමය රාමුවක් බිහි කිරීමට මාර්ගෝපදේශ සපයන ලදි.

ප්‍රමුඛ පද: 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, ව්‍යවස්ථා සංශෝධන, පුද්ගලවාදී නැඹුරුව, ව්‍යවස්ථාපිත ස්ථාවරත්වය, විධායක බලය කේන්ද්‍රගත වීම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා M.W.A.G. අතුල විතානවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඡන්දබල ප්‍රදේශයක දේශපාලන පක්ෂවල භූමිකාවඃ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ තිස්සමහාරාම ඡන්දබල ප්‍රදේශය ඇසුරෙන් සිදුකරන අධ්‍යයනයක් (2019-2025)

එම්.ජී.ජී.එන්. සෙව්වන්දි
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20720@arts.pdn.ac.lk

මෙම පර්යේෂණය ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනය තුළ ඡන්දදායක චර්යාව හැඩගැස්වීමෙහිලා දේශපාලන පක්ෂවල භූමිකාව පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීම අරමුණු කෙරිණි. හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ මැතිවරණ කොට්ඨාසයක් වන තිස්සමහාරාම මැතිවරණය කොට්ඨාසය කේන්ද්‍ර කරගනිමින් 2019-2025 කාල පරාසය තුළ දේශපාලන පක්ෂවල ක්‍රියාකාරීත්වය ඡන්දායක තීරණවලට බලපාන ආකාරය පිළිබඳ මෙහි දී අවධානය යොමු කරන ලදි. ජාතික මට්ටමේ දේශපාලන ප්‍රවණතා යටතේ සැඟවී ඇති ඡන්දදායකයන්ගේ තීරණවලට බලපාන සාධකවලට වඩා ක්ෂුද්‍ර සාධක සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දේශපාලන බලපෑම් පිළිබඳව සාහිත්‍යයේ පවතින හිඩැස පූර්ණය කිරීම මෙම පර්යේෂණය මගින් අපේක්ෂා කෙරිණි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක දත්ත රැස්කිරීමේ මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය අනුගමනය කෙරිණි. ඒ සඳහා ප්‍රශ්නාවලි සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා යන අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍ර උපයෝගී කරගත් අතර විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය මගින් තොරතුරු විශ්ලේෂණය කෙරිණි. මෙම පර්යේෂණයේ අපේක්ෂිත සොයා ගැනීම් ලෙස 2019-2025 කාලය තුළ දේශපාලන පක්ෂවල සංවිධාන ව්‍යුහය, ප්‍රචාරණ උපාය මාර්ග සහ යහපාලන මැදිහත්වීම් ඡන්දදායකයන්ගේ මැතිවරණ තීරණය කෙරෙහි කෙසේ බලපා ඇත්තේදැයි අවධාරණය කෙරිණි. තවද අධ්‍යයනය මගින් දේශපාලන පක්ෂවලට සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට තම ප්‍රාදේශීය නායකත්වයේ කාර්ය සාධනය ඇගැයීමට සහ ප්‍රජා අවශ්‍යතාවලට සරිලන පරිදි මැතිවරණ ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමට අවශ්‍ය නිර්දේශ සහ මගපෙන්වීම් ලබා දෙයි. එසේ ම පක්ෂ භූමිකාවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සහ ඡන්ද චර්යාව අතර පවතින සංකීර්ණ සම්බන්ධතාව පිළිබඳව නව දැනුම් සම්භාරයක් එක් කිරීමට දායක විය. පර්යේෂණය අවසානයේ දී තිස්සමහාරාම මැතිවරණ බල ප්‍රදේශයේ ඡන්දදායක චර්යාව කෙරෙහි දේශපාලන පක්ෂවල ක්‍රියාකාරීත්වය සහ එම මැදිහත්වීම් සෘජුව ම බලපාන ආකාරය පිළිබඳව අධ්‍යයනය මගින් හඳුනාගත හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පදඃ ඡන්දදායක චර්යාව, දේශපාලන පක්ෂ, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, ප්‍රාදේශීය දේශපාලනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා M.W.A.G. අතුල විතානවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කෘත්‍රිම බුද්ධිය, මානව අයිතිවාසිකම් හා බටහිර ආධිපත්‍යය (තෝරාගත් පරිශීලක යෙදවුම් ත්‍රිත්වයක් ඇසුරින් සිදු කෙරෙන තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්)

ඩබ්ලිව්.ඩී.එස්.එස්. වන්නිගම
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20812@arts.pdn.ac.lk

නූතන තොරතුරු යුගයේ කෘත්‍රිම බුද්ධිය ගෝලීය බල අසමතුලිතතාව නැවත ප්‍රතිනිර්මාණය කරන බලවත් භූ දේශපාලනික යාන්ත්‍රණයක් බවට පත්ව ඇත. මෙම පර්යේෂණය දත්ත අධිරාජ්‍යවාදය (Data colonialism), නිරීක්ෂණ ධනවාදය (Surveillance Capitalism) සහ නවලිබරල්වාදය ((Neoliberalism) යන න්‍යායන් සහ සංකල්ප ඇසුරින් Google gemini, Amazin alexa සහ Face app යන තෝරාගත් බටහිර (AI) යෙදවුම් ත්‍රිත්වයේ සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණයක් මගින් කෘත්‍රිම බුද්ධිය හා මානව අයිතිවාසිකම් අතර සංකීර්ණ බල සම්බන්ධය අධ්‍යයනය කරයි. නවලිබරල් ආර්ථික - දේශපාලනික ව්‍යුහය යටතේ බහුජාතික සමාගම් AI යෙදවුම් මගින් අධිපතිවාදී මෘදු බලය වර්ධනය කර ගැනීම, ගෝලීය දකුණු රටවල දත්ත සම්පත් අනාරක්ෂිත ලෙස සූරා ගැනීම සහ සංස්කෘතික, දේශපාලනික අධිපත්‍ය ස්ථාපිත කිරීමේ රටාවන් මෙහි මූලික අවධානයට ලක්වේ. මෙහිදී ප්‍රධාන වශයෙන් මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ගෝලීය වශයෙන් නොයෙක් නෛතික ප්‍රතිපාදන පැවතියත් බටහිර අධිපතිවාදී කෘත්‍රිම බුද්ධි යෙදවුම් මගින් පුද්ගලිකත්වයේ අයිතිය, තොරතුරු ස්වයං නිර්මාණය කිරීමේ අයිතිය සහ වෙනස්කම් නොකිරීමේ අයිතිය ඇතුළු මානව අයිතිවාසිකම් පද්ධතිමය ලෙස අභියෝගයට ලක්වන්නේ කෙසේද? යන්න අධ්‍යයනය කරන ලදී. ක්‍රමවේදය සම්බන්ධයෙන් ගුණාත්මක ප්‍රවේශයක් මූලික වශයෙන් අනුගමනය කරන ලද අතර ද්විතීයික දත්ත මූලාශ්‍රය යොදා ගැනුණි. ද්විතීයික දත්ත ලෙස ශාස්ත්‍රීය ලිපි, පොත්, වාර්තා හා සිද්ධි අධ්‍යයනයන් භාවිත කරන ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා තේමාත්මක විශ්ලේෂණය, අන්තර්ගත විශ්ලේෂණය සහ App reviews භාවිත කර ඇත. ප්‍රධාන සොයා ගැනීම් පෙන්වා දෙන්නේ නිරීක්ෂණ ධනවාදයේ ආකෘතිය තුළ මෙම AI යෙදවුම් පුද්ගලික දත්තවලට අඛණ්ඩ නිරීක්ෂණය හා ව්‍යාපාරික වශයෙන් අලෙවි කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ගොඩ නගමින් දත්ත අධිරාජ්‍යවාදයේ ප්‍රකාශනයක් නිරූපණය වන බවයි. නවලිබරල්වාදය යටතේ රාජ්‍යයන් සහ බහුජාතික සමාගම් අතර ඇති සහයෝගීතාව මගින් බටහිර දැනුම් පද්ධති, සංස්කෘතික අදහස් සහ ජීවරූපික දත්ත ගෝලීයකරණය කිරීමෙන් පුද්ගලිකත්වයේ අභියෝග, අනන්‍යතාවන් විකෘති කිරීම සහ සංස්කෘතික ආධිපත්‍යයක් ස්ථාපිත කිරීම සිදුවන බව පෙනී යයි. නෛතික රාමුවල සීමිත බව සහ බල අසමතුලිතතාව නිසා මානව හිමිකම් ආරක්ෂාව තාක්ෂණික ප්‍රාග්ධනවාදී බලවේගවලට යටත් වී ඇත. මෙම සොයා ගැනීම් මත පදනම්ව පර්යේෂණය යෝජනා කරන්නේ දත්ත ස්වෛරීභාවය සංස්කෘතික වශයෙන් සංවේදී AI app සංවර්ධනය සහ ගෝලීය දකුණු රටවල් සඳහා ස්වාධීන රෙගුලාසි ක්‍රමවේදයන් ගොඩ නැගීම අවශ්‍ය බවයි. කෘත්‍රිම බුද්ධිය මගින් මානව හිමිකම් සහ තාක්ෂණික යුක්තිය සහිත ගෝලීය බල සමතුලිතතාවක් වර්ධනය කිරීම යුගයේ ප්‍රධාන සදාචාරාත්මක සහ දේශපාලනික අභියෝගයක් බව මෙම අධ්‍යයනය අවධාරණය කරයි.

ප්‍රමුඛ පද: දත්ත අධිරාජ්‍යවාදය, නිරීක්ෂණ ධනවාදය, නව ලිබරල්වාදය, කෘතිම බුද්ධිය, මානව අයිතිවාසිකම්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා H.A.S.U. ගීතාංජලීගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

தேசிய மக்கள் சக்தி கட்சியின் கொள்கைகளும் தேர்தல் வாக்குறுதிகளும்: சிறுபான்மை இளைஞர்களது நோக்குநிலை

எம்.என்.எப்.பாசிலியா
அரசறிவியற் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20177@arts.pdn.ac.lk

இலங்கையின் சமகால அரசியல் சூழலில் ஏற்பட்டுள்ள மாற்றங்கள் மற்றும் புதிய அரசியல் எழுச்சிகளை மையமாகக்கொண்டு இந்த ஆய்வு வடிவமைக்கப்பட்டுள்ளது. 2022ஆம் ஆண்டின் கடுமையான பொருளாதார-அரசியல் நெருக்கடியானது தேசிய மக்கள் சக்தியின் எழுச்சிக்கு வழிவகுத்தது. இச்சூழலில் இந்த ஆய்வு இலங்கையின் பல்லினத் தன்மையைக் கருத்திற்கொண்டு, தமிழ் மற்றும் முஸ்லிம் போன்ற சிறுபான்மை சமூகங்களின் அரசியல் உரிமைகள், மொழி உரிமைகள் மற்றும் மாகாண சபை முறைமை போன்ற அதிகாரப் பகிர்வு தொடர்பான விடயங்களை இப்புதிய அரசியல் இயக்கம் எவ்வாறு அணுகுகிறது என்பதை 2024 ஜனாதிபதி மற்றும் பொதுத்தேர்தல் காலப்பகுதியை அடிப்படையாகக் கொண்டு, தேசிய மக்கள் சக்தியின் கொள்கைகள் மற்றும் தேர்தல் வாக்குறுதிகள் தொடர்பாக இலங்கையின் சிறுபான்மை இளைஞர்களின் நோக்குநிலை பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளது. இந்த ஆய்வின் நோக்கங்களாக தேசிய மக்கள் சக்தியின் உருவாக்கம் எவ்வாறு இடம்பெற்றது மற்றும் அதன் பின்னணி என்ன என்பதை கண்டறிதல், தேசிய மக்கள் சக்தியின் பிரதான கொள்கைகள் மற்றும் தேர்தல் வாக்குறுதிகளை ஆழமாக புரிந்துகொள்ளல் மற்றும் தேசிய மக்கள் சக்தி கட்சியின் கொள்கைகள் மற்றும் தேர்தல் வாக்குறுதிகள் தொடர்பான சிறுபான்மை இளைஞர்களது நோக்குநிலையை அடையாளம் காணல் என்பன காணப்படுகின்றன. இந்த ஆய்விற்காக கலப்பு ஆய்வு அணுகுமுறை பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளதோடு இந்த ஆய்வுக்கான தரவுகள் நேர்காணல் மற்றும் வினாக்கொத்து மற்றும் இரண்டாம் நிலை தரவு மூலாதாரங்களின் ஊடாக சேகரிக்கப்பட்டு பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டுள்ளன. இந்த ஆய்வில் பாரம்பரிய சிறுபான்மை அரசியல் கட்சிகளின் பலவீனமான செயற்பாடுகள் மீதான அதிருப்தி காரணமாக, சிறுபான்மை இளைஞர்கள் தேசிய மக்கள் சக்தியின் ஊழல் ஒழிப்பு மற்றும் பொருளாதார மறுசீரமைப்பு கோரிக்கைகளால் பெரிதும் ஈர்க்கப்பட்டுள்ளனர். எனினும், பாரம்பரிய இனப்பிரச்சினைக்கான அரசியல் தீர்வு மற்றும் மாகாண சபை முறைமை போன்ற அதிகாரப் பகிர்வு விடயங்களில் அக்கட்சியின் தெளிவற்ற மற்றும் மௌனமான அணுகுமுறை, சிறுபான்மை இளைஞர்கள் மத்தியில் முழுமையான நம்பிக்கையை ஏற்படுத்தாது ஒருவித தயக்கத்தையும் அரசியல் ரீதியான முரண்பட்ட நிலைப்பாட்டையும் தோற்றுவித்தது என கண்டறியப்பட்டுள்ளன. அந்தவகையில், தேசிய மக்கள் சக்தி சிறுபான்மை இளைஞர்களின் நம்பிக்கையைப் பெற வேண்டுமாயின், வெறும் பொருளாதார மற்றும் ஊழல் ஒழிப்பு கோஷங்களுக்கு அப்பால், மொழி உரிமை, அதிகாரப் பகிர்வு மற்றும் சிறுபான்மையினரின் தனித்துவமான அரசியல் சமூக உரிமைகள் குறித்த தனது தெளிவான கொள்கை நிலைப்பாட்டை பகிரங்கமாக பிரகடனப்படுத்த வேண்டும் என இந்த ஆய்வு சிபாரிசு செய்கிறது.

திறவுச் சொற்கள்: சிறுபான்மை இளைஞர்கள், இலங்கை அரசியல், அதிகாரப் பகிர்வு, ஊழல் ஒழிப்பு

மாலினி பாலமயூரன் அவர்களின் வழிகாட்டுதலினையும் மேற்பார்வையினையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதனை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகின்றேன்.

தித்வா புயலுக்குப் பின்னரான மீளெழுச்சி நடவடிக்கைகளில் உள்ளூராட்சி மன்றங்களின் வகிபங்கு: உடுநுவர பிரதேச சபையை மையமாகக் கொண்ட ஆய்வு

ஆர்.எப். ஹுப்ஸா
அரசறிவியற் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20211@arts.pdn.ac.lk

அண்மைக்காலமாக உலகளாவிய ரீதியில் அதிகரித்துவரும் காலநிலை சார் இயற்கை அனர்த்தங்கள், வளர்ந்து வரும் நாடுகளின் சமூக - பொருளாதாரக் கட்டமைப்பில் பாரிய பின்னடைவுகளை ஏற்படுத்துகின்றன. இந்தப் பாதிப்புகளைக் குறைத்து இயல்பு நிலைக்குத் திரும்புவதற்கு, தடுத்தல், தயார்நிலை, துலங்கல் மற்றும் மீளெழுச்சி ஆகிய நான்கு கட்டங்களைக் கொண்ட 'அனர்த்த முகாமைத்துவச் சுழற்சி' அவசியமாகிறது. சர்வதேச செண்டாய் கட்டமைப்பின் 'சிறந்த முறையில் மீளக் கட்டியெழுப்பல்' கொள்கையின்படி, அனர்த்தத்திற்குப் பின்னரான மீளெழுச்சிச் செயன்முறைகளில் பாதிக்கப்பட்ட சமூகங்களுடன் நெருங்கிய பிணைப்பைக் கொண்டுள்ள உள்ளூராட்சி மன்றங்களின் பங்கு இன்றியமையாததாகும். இலங்கை தனது புவியியல் அமைவிடம் காரணமாக இயற்கை அனர்த்தங்களை எதிர்கொள்ளும் வாய்ப்பினை அதிகம் கொண்டுள்ளது. 2025 ஆம் ஆண்டு நவம்பர் மாதம் இலங்கையைத் தாக்கிய 'தித்வா' புயலானது 2004 இல் ஏற்பட்ட சுனாமிக்குப் பின்னரான மிக மோசமான இயற்கைப் பேரழிவாகப் பதிவாகியுள்ளது. இந்தப் பின்னணியில் இந்த ஆய்வானது உடுநுவர பிரதேச சபையை மையமாகக் கொண்டு, 'தித்வா' புயலுக்குப் பின்னரான மீளெழுச்சி நடவடிக்கைகளில் உள்ளூராட்சி மன்றங்களின் வகிபங்கை ஆராய்கின்றது. இலங்கையின் அனர்த்த முகாமைத்துவ சட்ட மற்றும் கொள்கைக் கட்டமைப்பிற்கு அமைவாக, 'தித்வா' புயலுக்குப் பின்னரான மீளெழுச்சி நடவடிக்கைகளில் உடுநுவர பிரதேச சபையின் வகிபங்கு, சட்டபூர்வ பொறுப்புகள் மற்றும் அது எதிர்கொண்ட சவால்களைக் கண்டறிவதை இந்த ஆய்வு நோக்கமாகக் கொண்டுள்ளது. இந்த ஆய்வானது பண்பு ரீதியான கருப்பொருள் பகுப்பாய்வாகக் காணப்படுவதுடன், இதற்கான தரவுகள் முதலாம் மற்றும் இரண்டாம் நிலைத் தரவுகளிலிருந்து பெறப்பட்டுள்ளன. ஆய்வு முடிவுகளின்படி, உடுநுவர பிரதேச சபை அவசரகால நிவாரணம் மற்றும் ஆரம்பகட்ட கழிவு முகாமைத்துவத்தில் வினைத்திறனுடன் பங்களித்த போதிலும், அதன் உட்கட்டமைப்பு சீரமைப்பு மற்றும் வாழ்வாதார மீட்புப் பணிகள் மந்தகதியிலேயே காணப்பட்டன. கொள்கை அளவிலான அதிகாரங்களுக்கும் உள்ளூர் நடைமுறைகளுக்கும் இடையே பெரும் இடைவெளி நிலவுகிறது. குறிப்பாக, நிதிப் பற்றாக்குறை, தொழில்நுட்ப, மனிதவளக் குறைபாடு ஆகிய சவால்கள் பிரதேச சபையின் மீளெழுச்சித் திறனைக் கட்டுப்படுத்தியுள்ளன. எதிர்கால அனர்த்தங்களில் மீள்திறன் மீளெழுச்சியை உறுதிசெய்ய அதிகாரப் பரவலாக்கல், நிதி ஒதுக்கீடு அதிகரிப்பு, தொழில்நுட்பத் திறன் அவசியமென இந்த ஆய்வு பரிந்துரைக்கிறது.

திறவுச் சொற்கள்: அனர்த்த முகாமைத்துவம், கழிவு முகாமைத்துவம், தித்வா புயல், மீளெழுச்சி நடவடிக்கைகள், உள்ளூராட்சி மன்றம்

மாலினி பாலமயூரன் அவர்களின் வழிகாட்டுதலினையும் மேற்பார்வையினையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதனை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகின்றேன்.

உள்ளூர் மட்டத்தில் திண்மக்கழிவு முகாமைத்துவம் : யட்டிநுவர பிரதேச சபையை மையப்படுத்திய ஒரு ஆய்வு

எம்.எச்.எப்.ஹஸ்னா
அரசறிவியற் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20224@arts.pdn.ac.lk

நகரமயமாக்கல் மற்றும் நுகர்வோர் கலாசார மாற்றங்கள் காரணமாக, திண்மக்கழிவு முகாமைத்துவம் என்பது உலகளாவிய மற்றும் தேசிய மட்டத்தில் முக்கியமானதொரு சுற்றுச் சூழல் மற்றும் பொதுச் சுகாதார சவாலாக மாறியுள்ளது. இருப்பினும், கொள்கை அமுலாக்கத்தில் உள்ள இடைவெளிகள் காரணமாக, இலங்கையின் பெரும்பாலான பிரதேச சபைகள் நிலையான கழிவு மேலாண்மையை உறுதிப்படுத்துவதில் தோல்வியடைந்துள்ளன. இத்தகைய பின்னணியில், நாளாந்தம் உருவாகும் திண்மக்கழிவுகளில் குறிப்பிடத்தக்க ஒரு பகுதி மட்டுமே உள்ளூராட்சி மன்றங்களால் முறையாகச் சேகரிக்கப்படுகின்றன. எஞ்சிய கழிவுகள் திறந்தவெளிக் கொட்டுகை மூலம் அகற்றப்படுவதனால், நிலம், நீர் மற்றும் காற்று மாசுபட்டு பொதுச் சுகாதாரத்திற்கு அச்சுறுத்தலாக அமைகின்றன. இத்தகைய சூழலில், மத்திய மாகாணத்தின், கண்டி மாவட்டத்தில் அமைந்துள்ள யட்டிநுவர பிரதேச சபையை ஆய்வுப் பிரதேசமாகத் தெரிவுசெய்து, அங்கு நடைமுறையில் உள்ள திண்மக்கழிவு முகாமைத்துவத் திட்டங்களின் தற்போதைய நிலைமையையும், அவை எதிர்கொள்ளும் சமூக, பொருளாதார மற்றும் நிறுவன ரீதியான சவால்களையும் விரிவாக ஆராய்வதே இந்த ஆய்வின் முதன்மை நோக்கமாகும். இந்த ஆய்வின் கோட்பாட்டுக் கட்டமைப்பாக ஜப்பான் நாட்டில் 2004 ஆம் ஆண்டு முன்வைக் கப்பட்ட 3R கோட்பாடு (Reduce, Reuse, Recycle) மற்றும் மூலத்திலேயே கழிவுகளை வகைப்படுத்துதல் ஆகிய எண்ணக்கருக்கள் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. ஆய்வு முறையியல் ரீதியாக இந்த ஆய்வு, பண்புசார் ஆய்வு அணுகுமுறையைப் பின்பற்றி 15 முக்கிய பங்குதாரர்களுடனான நேர்காணல்கள் மற்றும் நேரடி அவதானிப்புகள் மூலம் முதன்மைத் தரவுகளைச் சேகரித்ததுடன், மையக்குழு கலந்துரையாடல்களையும் நடாத்தி, அத்தரவுகளைக் கருப்பொருள் பகுப்பாய்விற்கு உட்படுத்தியுள்ளது. ஆய்வுக் கண்டுபிடிப்புகளின்படி, பொதுமக்களின் குறைந்த சுற்றுச்சூழல் விழிப்புணர்வு, மூலத்திலேயே கழிவுகளைப் பிரிக்கும் பழக்கமின்மை, போதிய நிதி மற்றும் மனிதவளப் பற்றாக்குறை, தொழில்நுட்ப பீதியாகப் பின்தங்கிய நிலை மற்றும் முறையான சட்ட அமுலாக்கமின்மை ஆகியன இப்பிரதேசத்தின் திண்மக்கழிவு முகாமைத்துவத்தைப் பாதிக்கும் பிரதான காரணிகளாகும். எனவே, இந்த ஆய்வு சட்ட ரீதியாக அமுலாக்கத்தை வலுப்படுத்தல், மக்கள் பங்கேற்பை அதிகரித்தல், 3R கோட்பாட்டை உள்ளூர் மட்டத்தில் உள்ளூர்மயப்படுத்தல், மீள்சுழற்சி முறைகளை அறிமுகப்படுத்தல் ஆகிய மூலோபாயங்களின் மூலம் நிலையான மற்றும் சுற்றுச் சூழலுக்கு உகந்த திண்மக்கழிவு முகாமைத்துவ மாதிரியை உருவாக்குவதற்கான கொள்கை ரீதியான பரிந்துரைகளை முன்வைக்கின்றது.

திறவுச் சொற்கள்: திண்மக்கழிவு முகாமைத்துவம், யட்டிநுவர பிரதேச சபை, உள்ளூர் ஆளுகை, பண்புசார் ஆய்வு, 3R கோட்பாடு

மாலினி பாலமயூரன் அவர்களின் வழிகாட்டுதலினையும் மேற்பார்வையினையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதனை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகின்றேன்.

மட்டக்களப்பு மாவட்டத்தில் வாகரைப் பிரதேசத்தில் சிறுவர் உரிமைகளை பாதுகாப்பதில் அரசு சார்பற்ற நிறுவனங்களின் வகிபங்கு: றுழசடன ஏளைழைெ டுயமெய நிறுவனத்தினை மையப்படுத்திய விசேட ஆய்வு.

எம்.லக்சிகா
அரசறிவியற் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20381@arts.pdn.ac.lk

இவ்வாய்வானது மட்டக்களப்பு மாவட்டத்தின் வாகரைப் பிரதேச செயலகப் பிரிவில் சிறுவர் உரிமைகளைப் பாதுகாப்பதில் றுழசடன ஏளைழைெ டுயமெய நிறுவனத்தின் வகிபங்கினை மதிப்பீடு செய்வதை நோக்கமாகக் கொண்டுள்ளது. யுத்தத்தினால் பாதிக்கப்பட்ட மற்றும் பின்தங்கிய பொருளாதார சூழலைக் கொண்ட இப்பிரதேசத்தில் சிறுவர் துஃபிரயோகம், சிறுவர் உழைப்பு, பாடசாலை இடைவிலகல் மற்றும் போதிய போஃக்கின்மை போன்ற சவால்கள் சிறுவர் உரிமைகளுக்கு அச்சுறுத்தலாகக் காணப்படுகின்றன. இந்நிலைமைகளைக் கட்டுப்படுத்துவதில் அரச சார்பற்ற நிறுவனங்களின் பங்களிப்பை ஆராய்வது அவசியமானதாகும். இவ்வாய்விற்காகப் பண்புசார் ஆய்வு அணுகுமுறை பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளது. முதன்மைத் தரவுகள், அரைக் கட்டமைக்கப்பட்ட நேர்காணல், அவதானிப்பு, நேர்காணல்கள் மற்றும் களஆய்வு மூலம் வாகரைப் பிரதேச சிறுவர்கள், பெற்றோர்கள், சமூக ஆர்வலர்கள் மற்றும் நிறுவன அதிகாரிகளிடமிருந்து பெறப்பட்டுள்ளன. இரண்டாம் நிலைத் தரவுகள் நிறுவன அறிக்கைகள், னுழஉரஅநவெ ளுரசளநல மற்றும் நூல்களிலிருந்தும் திரட்டப்பட்டன. ஆய்வின் கண்டுபிடிப்புகளின்படி, வேர்ல்ட் வி'ன் நிறுவனமானது வாகரைப் பிரதேசத்தில் சிறுவர் பாதுகாப்புக் குழுக்களை பலப்படுத்துதல், பாலியல் மற்றும் உடல் ரீதியான துஃபிரயோகங்களுக்கு எதிரான விழிப்புணர்வுப் பிரசாரங்களை முன்னெடுத்தல் மற்றும் முன்பள்ளி ஆசிரியர்களுக்கான பயிற்சிகளை வழங்குதல் ஆகியவற்றில் முக்கிய பங்கு வகித்துள்ளது. மேலும், வறுமை காரணமாக பாடசாலை தவிர் சிறுவர்களை மீண்டும் கல்வியில் இணைப்பதற்கும் மாணவர்களுக்கான கற்றல் உபகரணங்களை வழங்குவதற்கும் இந்நிறுவனம் கணிசமான பங்களிப்பை வழங்கியுள்ளது. இருப்பினும், நிதியுதவித் திட்டங்களின் தற்காலிகத் தன்மை, கிராமிய மட்டத்தில் அரச அதிகாரிகளுக்கும் (சிறுவர் பாதுகாப்பு உத்தியோகத்தர்கள்) அரச சார்பற்ற நிறுவனங்களுக்கும் இடையிலான ஒருங்கிணைப்புக் குறைபாடு மற்றும் சில பெற்றோர்களின் விழிப்புணர்வின்மை போன்ற சவால்கள் இன்னும் நீடிக்கின்றன என்பது கண்டறியப்பட்டுள்ளது. எனவே, வாகரைப் பிரதேசத்தில் சிறுவர் உரிமைகளை முழுமையாகப் பாதுகாப்பதற்கு, தொண்டு நிறுவனங்களின் திட்டங்கள் நீண்டகாலத் திட்டங்களாக மாற்றியமைக்கப்பட வேண்டும் என்றும் அரச நிறுவனங்களுடன் தொண்டு நிறுவனங்கள் இணைந்து கூட்டுப் பொறிமுறையொன்றின் கீழ் செயற்பட வேண்டும் என்றும் இவ்வாய்வு பரிந்துரைக்கிறது.

திறவுச் சொற்கள்: சிறுவர் உரிமைகள், அரச சார்பற்ற நிறுவனங்கள், றுழசடன ஏளைழைெ டுயமெயஇ வாகரைப் பிரதேசம், சிறுவர் பாதுகாப்பு

நவரத்தினம் சிவகுமார் அவர்களின் வழிகாட்டுதலினையும் மேற்பார்வையினையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதனை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகின்றேன்.

உள்ளூராட்சிசபைகளுக்குத் தெரிவுசெய்யப்பட்ட பெண் அரசியல் பிரதிநிதிகளின் வினைத்திறனும் சவால்களும்: கிண்ணியா நகரசபையினை மையப்படுத்திய ஆய்வு

எஸ்.லுஜித்தா
அரசறிவியற் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம
a20394@arts.ac.lk

இலங்கையின் அரசியல் வரலாற்றில் பெண்களின் பங்களிப்பு என்பது நீண்டகாலமாகவே மிகக் குறைந்த மட்டத்திலேயே காணப்பட்டு வந்தது. பெண்கள் சமூகத்தின் அரைபங்கிற்கும் அதிகமாக இருப்பதாலும், பெண்களால் பெண்களுடைய பிரச்சினைகளை சரியாக புரிந்து கொண்டு பொருத்தமான தீர்மானங்களை எடுக்கும் வகையில் பெண்களுடைய பிரதிநிதித்துவத்தினை அதிகரிகக வேண்டும். என்பதாலும் அவர்களை அரசியல் துறையில் அதிகரிக்க எதிர்பார்க்கப்பட்டது. இதன் விளைவாக குறிப்பாக 2017 ஆம் ஆண்டு அறிமுகப்படுத்தப்பட்ட உள்ளூராட்சி தேர்தல் முறைமையில் பெண்களுக்கு குறைந்தபட்சம் 25% ஒதுக்கீடு வழங்கப்பட்டமை, பெண்களின் அரசியல் அதிகாரமளிப்பில் ஒரு முக்கிய முன்னேற்றமாகும். இந்த மாற்றம் பெண்களின் எண்ணிக்கையை உயர்த்தியிருந்தாலும் எண்ணிக்கை உயர்வு மற்றும் அதிகார செயற்திறன் ஆகிய இரண்டிற்கும் இடையே வேறுபாடு காணப்படுகிறது. இதனால், பெண் அரசியல் பிரதிநிதிகளின் வினைத்திறன் மற்றும் அவர்கள் எதிர்கொள்ளும் சவால்கள் கிண்ணியா நகரசபையின் நிர்வாகத்தில் பெண்களின் வினைத்திறனை ஆராய்தல். உள்ளூராட்சி நடவடிக்கைகளில் பெண்ணுறுப்பினர்கள் வினைத்திறணாக பங்கேற்பதை பாதிக்கும் சமூக, அரசியல் மற்றும் கலாசார காரணிகளை அடையாளம் காணுதல் ஆகியவற்றை கண்டறிவதை ஆய்வு நோக்கமாக கொண்டு அமைகின்றது இவ் ஆய்வில் முதலாம் நிலைத் தரவுகளாக கிண்ணியா நகரசபையின் பெண் பிரதிநிதிகள்(05), ஆண் உறுப்பினர்கள் (10), சபை அதிகாரிகள்(05) மற்றும் பொதுமக்களிடம் இருந்து முறையான வினாக்கொத்துகள்(50) மற்றும் ஆழமான அரைக் கட்டமைக்கப்பட்ட நேர்காணல்கள் மூலம் பெறப்படும். இரண்டாம் நிலைத் தரவுகள் சபையின் கூட்ட அறிக்கைகள், உள்ளூராட்சித் துறை சார்ந்த நூல்கள், மற்றும் இணையப் பதிவுகளில் இருந்து திரட்டப்படும். தரவு பகுப்பாய்வு முறையாக கருப்பொருள் பகுப்பாய்வு என்பன ஆய்வு வடிவமைப்புக்களாகும். இவ்ஆய்விற்கு பாலின மற்றும் அரசியல் பிரதிநிதித்துவக் கோட்பாடு பயன்படுத்தப்படுகின்றது. சமூகத்தில் பெண்கள் மக்கள் தொகையில் ஒரு பெரிய பகுதியை கொண்டிருந்தாலும், அரசியல் முடிவெடுக்கும் அமைப்புகளில் அவர்கள் போதுமான அளவில் இடம்பெறவில்லை என்ற நிலையை இந்த கோட்பாடு விமர்சிக்கிறது. இந்த ஆய்வு பெண் அரசியல் பிரதிநிதிகளின் வினைத்திறன் மற்றும் அவர்கள் எதிர்கொள்ளும் சவால்கள் ஆகியவற்றை கண்டறிவதையும் எதிர்கால ஆய்வினை மேற்கொள்வோருக்கு வழிகாட்டியாகவும் அமைகின்றது.

திறவுச் சொற்கள்: பெண்கள், பிரதிநிதித்துவம், உள்ளூராட்சிமன்றம், இடஒதுக்கீடுஇ வினைத்திறன்

நவரத்தினம் சிவகுமார் அவர்களின் வழிகாட்டுதலினையும் மேற்பார்வையினையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதனை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகின்றேன்.

பொதுச்சேவை வழங்கலில் பொதுத்துறை நிர்வாகிகளுக்கும் அரசியல் நிர்வாகிகளுக்கும் இடையிலான அதிகார உறவுகள்: கல்நேவ பிரதேச சபையை மையப்படுத்திய ஆய்வு

எம்.எப். நதா
அரசறிவியற் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20456@arts.pdn.ac.lk

உள்ளூராட்சி நிறுவனங்கள் மக்களுக்கு அத்தியாவசிய பொதுச்சேவைகளை வழங்கும் முக்கிய ஆளுகை அமைப்புக்களாகக் காணப்படுகின்றன. இந்நிறுவனங்களின் செயற்பாட்டு வெற்றியானது அரசியல் தலைவர்களுக்கும் பொதுத்துறை நிர்வாகிகளுக்குமிடையிலான அதிகார உறவினால் பெருமளவு தீர்மானிக்கப்படுகிறது. இந்தப் பின்னணியில், 2011-2026 வரையான காலப்பகுதியை அடிப்படையாகக் கொண்டு கல்நேவ பிரதேச சபையில் அரசியல் நிர்வாகிகளுக்கும் பொதுத்துறை நிர்வாகிகளுக்கும் இடையிலான அதிகார உறவுகளும் அவை பொதுச்சேவை வழங்கலில் ஏற்படுத்தும் தாக்கங்களும் இந்த ஆய்வில் ஆராயப்படுகின்றன. இந்த ஆய்வு பண்புசார் அணுகுமுறையின் கீழ் கட்டமைக்கப்பட்டுள்ளது. ஆய்வுக்கான தரவுகள் நேர்காணல் மற்றும் இரண்டாம் நிலைத் தரவு மூலாதாரங்கள் ஊடாகவும் பெறப்பட்டு, சேகரிக்கப்பட்ட தரவுகள் கருப்பொருள் பகுப்பாய்வு முறையின் அடிப்படையில் பகுப்பாய்வு செய்யப்பட்டன. அரசியல் சூழ்நிலைகளின் மாற்றத்திற்கேற்ப நிர்வாக மற்றும் அரசியல் தரப்பினருக்கு இடையிலான அதிகார உறவுகளும் மாற்றமடைந்துள்ளமை கண்டறியப்பட்டுள்ளது. அதன்படி 2018ஆம் ஆண்டுக்கு முன்னர் நிலவிய அரசியல்-நிர்வாக நடைமுறையுடன் ஒப்பிடுகையில், 2018-2023 காலப்பகுதியில் மக்களால் தேர்ந்தெடுக்கப்பட்ட பிரதிநிதிகளும் அதிகாரிகளும் இணைந்து பணியாற்றிய சூழலில் அரசியல் தலையீடுகள் மற்றும் அதிகார எல்லைகளில் காணப்பட்ட தெளிவின்மை போன்ற சவால்கள் பொதுச்சேவை வழங்கலின் வினைத்திறனைப் பாதித்திருந்தன. தொடர்ந்து 2023-2025 இடைப்பட்ட உள்ளூராட்சித் தேர்தல்கள் நடைபெறாத காலப்பகுதியில் தேர்ந்தெடுக்கப்பட்ட மக்கள் பிரதிநிதிகள் இல்லாததால் நிர்வாகத் தீர்மானங்களை எடுப்பதிலும் பொதுச்சேவைகளை வழங்குவதிலும் அதிகாரிகளின் வகிபாகம் அதிகரித்து அது அதிகார உறவுகளில் புதியதொரு பரிமாணத்தை ஏற்படுத்தியது. மேலும் 2025 புதிய அரசியல் தலைமைக்குப் பின்னரான காலப்பகுதியில் புதிய அரசியல் சூழல் மற்றும் கொள்கை மாற்றங்களுக்கு ஏற்ப நிர்வாக மற்றும் அரசியல் தரப்பினருக்கிடையிலான அதிகார உறவுகள் மேலும் மாற்றமடைந்துள்ளமை வெளிப்பட்டது. எனவே, உள்ளூர் ஆளுகையை வலுப்படுத்துவதற்கு அரசியல் மற்றும் நிர்வாகத் தரப்பினரின் அதிகார எல்லைகளை தெளிவுபடுத்துவதுடன் பரஸ்பர ஒத்துழைப்பை மேம்படுத்தும் நிறுவனச் சூழலை உருவாக்குவதும் அவசியம் என்பதை இந்த ஆய்வு பரிந்துரைக்கின்றது.

திறவுச் சொற்கள் : உள்ளூர் ஆளுகை, பொதுச்சேவை வழங்கல், பொதுத்துறை நிர்வாகி, அரசியல் நிர்வாகி, அதிகார உறவுகள்

மாலினி பாலமயூரன் அவர்களின் வழிகாட்டுதலினையும் மேற்பார்வையினையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதனை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகின்றேன்.

ஜப்பான் - இலங்கை இரு தரப்பு உறவின் மீது தேசிய மக்கள் சக்தி (NPP)அரசாங்கத்தின் ஆளுகை சீர்திருத்தத்தின் தாக்கம் : வாய்ப்புகளும் வரையறைகளும்

எம்.எம்.நிவ்லா
அரசறிவியற் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20467@arts.pdn.ac.lk

ஜப்பான் மற்றும் இலங்கை ஆகிய இரு நாடுகளுக்குமிடையிலான வரலாற்று ரீதியான இருதரப்பு உறவானது 1952 சான் பிரான்சிஸ்கோ அமைதி மாநாடு மற்றும் அதிகாரபூர்வ அபிவிருத்தி உதவி ஆகியவற்றின் மூலம் வலுப்பெற்றிருந்த போதிலும், 2019-2022 காலப்பகுதியில் முக்கியமான ஜப்பானிய முதலீட்டுத் திட்டங்கள் ஒரு தலைப்பட்சமாக இரத்துச் செய்யப்பட்டமையால் கடுமையான இராஜதந்திர விரிசலைச் சந்தித்தது. இவ்வாறு கொள்கை உறுதியற்ற தன்மை, ஊழல் நிறைந்த நிர்வாகக் குறைபாடுகளால் ஜப்பானிய முதலீட்டாளர்கள் மத்தியில் இலங்கையின் நம்பகத்தன்மை வீழ்ச்சியுற்றிருந்த பின்னணியில், தற்போதைய NPP அரசாங்கத்தின் முறைமை மாற்றம் மற்றும் அதனோடு இணைந்த நிர்வாகச் சீர்திருத்தங்கள் முக்கியத்துவம் பெறுகின்றன. இந்த ஆட்சி மாற்றமானது அரகலய போராட்டம் மற்றும் பொருளாதார நெருக்கடியின் விளைவாக உருவானது. இந்த நெருக்கடிச் சூழலில் வழமையான வெளியுறவு, இராஜதந்திரம் பின்னடைவைச் சந்தித்திருந்த நிலையில், ஆட்சிக்கு வந்த NPP அரசாங்கம் அனைத்து நாடுகளுடனும் சமநிலையைப் பேணும் ஆரடவை-யடபைஎநவெ அணுகுமுறையை முன்னெடுத்தது. இவ்வெளியுறவுக் கொள்கை மாற்றமே ஜப்பான் போன்ற நாடுகள் இலங்கையுடன் மீண்டும் இருதரப்பு உறவுகளில் நெருக்கமாக ஈடுபட முதன்மைக்காரணமாக அமைந்துள்ளதென்பதை ஆராய்வதே இவ்வாய்வின் முக்கிய நோக்கமாகும். நவபண்டைய யதார்த்தவாதக் கோட்பாடு பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளதுடன் பண்புசார் ஆய்வு அணுகுமுறையை அடிப்படையாகக் கொண்டு, முதல்நிலைத் தரவுகளும் இரண்டாம்நிலைத் தரவுகளும் இவ் ஆய்விற்காகப் பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளன. இவ்வாய்வின்படி NPP அரசாங்கத்தின் ஊழல் ஒழிப்பு நடவடிக்கை உள்ளிட்ட ஆளுகை சீர்திருத்தங்கள், ஜப்பானின் குழுஜீ கொள்கையின் ஓர் பண்புக்கூறாகிய "தரமான உட்கட்டமைப்பு" என்பதுடன் பெரிதும் ஒத்துப் போகின்றன எனலாம். மேலும், NPP அரசாங்கம் பின்பற்ற முயற்சிக்கும் ஆரடவை-யடபைஎநவெ வெளிநாட்டுக் கொள்கை இந்து சமுத்திரத்தை மையப்படுத்தி இடம்பெறும் வல்லரசுகளின் போட்டிகளுக்குள் சிக்காமல் சமநிலையை பேணுவதற்கான வாய்ப்புக்களைக் கொண்டுள்ளதால் ஜப்பானுடன் இழந்து காணப்படுகின்ற நம்பகத்தன்மையை மீண்டும் கட்டியெழுப்ப ஒரு வாய்ப்பாக மாற்றுகிறது என இவ்வாய்வு உறுதிப்படுத்துகிறது.

திறவுச் சொற்கள்: NPP, ஜப்பான்-இலங்கை உறவு, இந்தோ-பசுபிக் மூலோபாயத்திட்டம், நிர்வாகச் சீர்திருத்தம், மூலோபாயப் பங்குடைமை

எம்.எம்.இஜாஸ் அவர்களின் வழிகாட்டுதலினையும் மேற்பார்வையினையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதனை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகின்றேன்.

ஜப்பானின் இந்தோ–பசுபிக் மூலோபாயத் திட்டம் இலங்கையின் வெளிநாட்டு கொள்கை நிலைப்படுத்தலில் ஏற்படுத்தும் தாக்கம் : ஒரு சிறப்பு ஆய்வு (2024 – 2026)

எம்.ஏ.எப். நுஸ்ரத்
அரசறிவியற் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
fnuzrath46@gmail.com

21ஆம் நூற்றாண்டின் புவிசார் அரசியலில் மூலோபாய முக்கியத்துவமிக்க பிராந்தியமாக இந்தோ – பசுபிக் பிராந்தியம் எழுச்சியடைந்துள்ள நிலையில் பிராந்திய வல்லரசுகளுக்கிடையிலான புவிசார் அரசியல் போட்டியும் தீவிரமடைந்துள்ளன. இப்பிராந்திய வல்லரசுகள் குழுஜீ, டீசுஐ போன்ற மூலோபாயத் திட்டங்களினூடாக தமது ஆதிக்கத்தை நிலைநாட்டுவதற்கு இலங்கை போன்ற கடல்சார் மூலோபாய முக்கியத்துவமிக்க நாடுகளின் பங்களிப்பு இன்றியமையாததாக உள்ளது. மறுபுறம் இலங்கை தனது தேசிய நலன்களை அடைந்து கொள்ள, தன்னை ஒரு 'இந்து சமுத்திர கரையோர நாடாக' நிலைப்படுத்துவற்கு அதிக ஈடுபாடு காட்டி வருவதோடு, வல்லரசுகளுக்கு இடையிலான அதிகாரப் போட்டியில் சிக்கிக்கொள்ளாமல் தன்னை பாதுகாத்துக்கொள்ளும் நோக்கில் பல் அணிசேர்வு (ஆரடவை - யடபைஅெநவெ) எனும் கொள்கையையும் கைக்கொள்ள முற்பட்டுள்ளது. இத்தகைய பின்னணியில் NPP அரசாங்கம் தனது "பல் அணிசேர்வு" வெளியுறவு அணுகுமுறையைக் கொண்டு ஜப்பானுடன் குழுஜீ மூலோபாயத் திட்டத்தில் இணைந்து செயற்படுவதில் தனது ஈடுபாட்டை வெளிப்படுத்தியுள்ள நிலையிலும், ஏலவே சீனாவின் டீசுஐ திட்டத்தில் நெருக்கமாக இணைந்து செயற்படுகின்ற நிலையிலும், அது இலங்கையின் வெளிநாட்டுக் கொள்கை நிலைப்படுத்தலில் எத்தகைய தாக்கங்களை ஏற்படுத்தக் கூடும் என்பதில் கவனம் செலுத்தியதாகவே இவ் ஆய்வு அமையப்பெற்றுள்ளது. அதனடிப்படையில் இவ் ஆய்விற்கான தரவுகள் நேர்காணல் மூலமாகவும் இரண்டாம் நிலைத் தரவுகளினூடாகவும் பெறப்பட்டுள்ளன. இவ்வாய்வு பண்புசார் அணுகுமுறையின் கீழ் கட்டமைக்கப்பட்டுள்ளதோடு இவ்வாய்வில் ர்நனபபெ கோட்பாடு பயன்படுத்தப்பட்டுள்ளது. அதனடிப்படையில் இம்மூலோபாயத் திட்டத்தினூடாக, இலங்கை அடையப்பெறும் வாய்ப்புகள் மற்றும் சவால்களானது, NPP அரசாங்கம் பல் அணிசேர்வு எனும் கொள்கையை கையாளும் விதத்திலேயே தங்கியுள்ளது என இவ்வாய்வில் கண்டறியப்பட்டுள்ளது. எனவே குழுஜீ மூலோபாயத்திட்டத்துடன் இணைந்து செயற்படுவதனூடாக வாய்ப்புகளை அதிகரித்து சவால்களை குறைத்துக்கொள்ள வேண்டுமாயின் இலங்கை பல் அணிசேர்வு எனும் கொள்கையை மதிநுட்பமாக கையாண்டு பிராந்திய வல்லரசுகளிடையே சமநிலையைப் பேண வேண்டுமென இவ் ஆய்வு பரிந்துரைக்கின்றது.

திறவுச் சொற்கள் : குழுஜீ மூலோபாயத் திட்டம், இந்து சமுத்திர கரையோர நாடு, பல் அணிசேர்வு, ர்நனபபெ கோட்பாடு

எம்.எம்.இஜாஸ் அவர்களின் வழிகாட்டுதலினையும் மேற்பார்வையினையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதனை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகின்றேன்.

இலங்கை முஸ்லிம் தனியார் சட்டத் திருத்தம் பற்றிய விவாதம்: ஓர் விமர்சனப் பார்வை

எம்.எல். லத்பான் ரோசின்
அரசறிவியற் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
a20628@arts.pdn.ac.lk

இலங்கையில் வாழும் சிறுபான்மைச் சமூகங்களின் மிக நீண்ட காலப் பிரச்சினைகளில் ஒன்று முஸ்லிம் விவாக மற்றும் விவாகரத்து சட்டத் திருத்தமாகும். கடந்த 70 ஆண்டுகளுக்கு மேலாக எவ்வித ஆக்கபூர்வமான தீர்வுகளின்றி இது தொடர்ச்சியாக இழுபறியிலுள்ளது. இதனை வெறுமனே சட்டச் சிக்கலாகவோ, மார்க்க முரண்பாடாகவோ அல்லது பெண்ணுரிமைப் பிரச்சினையாகவோ மட்டும் பார்ப்பது முழுமையாகாது. மாறாக 2009ஆம் ஆண்டிற்குப் பின்னர் நாட்டில் மாறி மாறி ஆட்சிக்கு வந்த அரசாங்கங்கள் கையாண்ட மாறுபட்ட அரசியல் அணுகுமுறைகள், அவற்றின் வகிபாகங்கள் மற்றும் கொள்கை மாற்றங்கள், உண்மையான சீர்திருத்த முயற்சிகளை எவ்வாறு பாதித்துள்ளது என்பதை ஆராய்வதே இவாய்வின் முதன்மை வாதமாகும். முஸ்லிம் சமூகம் சார்ந்த சமூகச் செயற்பாடாக ஆஆனுயு உள்ளதால் சமூக இயக்கக் கோட்பாட்டின் பிரிவான "அரசியல் வாய்ப்புக் கட்டமைவை" (POS) ஆய்வின் கோட்பாட்டுச் சட்டகமாகக் கொண்டு பண்புசார் ஆய்வு முறையில் இந்த ஆய்வு மேற்கொள்ளப்பட்டுள்ளது. இதற்காக அரசியல்வாதிகள், பல்கலைக்கழக விரிவுரையாளர்கள், பெண்ணிய மற்றும் சமூக செயற்பாட்டாளர்கள், அமைப்புகள் மற்றும் ஆளுங்கட்சிப் பிரதிநிதிகள் ஆகியோரிடம் பெறப்பட்ட நேர்காணல் மூலமான தரவுகளும் நூல்கள், ஆய்வறிக்கைகள், சட்டமூலங்கள், பாராளுமன்ற குழு அறிக்கைகள் மூலமான தரவுகளும் திரட்டப்பட்டு அவை முறையாக கருப்பொருள் பகுப்பாய்வுக்கு உட்படுத்தப்பட்டுள்ளது. ஆய்வின் கண்டுபிடிப்புகளின் படி, வெவ்வேறு அரசாங்கங்களின் மாறுபட்ட கொள்கைகள், தந்திரக் கையாளுகை மிக்க அணுகுமுறைகள், மிக முக்கியமாக இச்சீர்திருத்தச் செயன்முறையை இழுபறி நிலைக்குத் தள்ளியுள்ளது என்பது அரசியல் வாய்ப்புக் கட்டமைவு கோட்பாட்டின் பண்புக் கூறுகளினூடாகத் தெளிவாகின்றது. குறிப்பாக 2009-2015 மஹிந்த ராஜபக்ஷ காலப்பகுதியின் அதிகாரத்துவமிக்க மூடிய அரசியல் சூழல், அடுத்து வந்த 2015-2019 நல்லாட்சி அரசாங்கத்தின் ஆளுங்கட்சி பேணிய உயர்குழாம் கூட்டணி, 2019-2022 கோட்டாபய ராஜபக்ஷ காலத்தில் ஒரே நாடு ஒரே சட்டம் என்ற பேரினவாத கொள்கையின் கீழ் உருவான அரசின் அடக்கு முறை, 2022-2024 ரணில் விக்ரமசிங்க அரசாங்கத்தில் சிறுபான்மை உரிமைகளுக்கான அரசியல் வாய்ப்புகள் மூடப்பட்டு சீர்திருத்தம் காலம் கடத்தப்பட்டது. எனினும் தற்போதைய தேசிய மக்கள் சக்தி (NPP) அரசாங்கம் முஸ்லிம் சமூகத்தின் உள்ளக இணக்கப்பாட்டினூடாகவே சீர்திருத்தம் நிகழ வேண்டும் என்ற நிதானப் போக்கைக் கொண்டுள்ளது. சுருங்கக்கூறின், சீர்திருத்தம் தொடர்ச்சியாக தாமதமாவதற்கு சட்டச் சிக்கல்கள் காரணமல்ல மாறாக அரசியல் முறைமையின் திறந்த தன்மையில் ஏற்படும் ஏற்ற இறக்கங்கள், அரசின் அடக்குமுறைகள் மற்றும் சிறுபான்மைத் தலைமைகளுடனான தேர்தல் கூட்டணிகளுமே பிரதான காரணங்களாகும். ஒவ்வொரு அரசாங்கங்களின் அரசியல் வாய்ப்புக் கட்டமைப்பின் நகர்வுகளுக்கு ஏற்ப MMDA போன்ற முஸ்லிம் சமூக இயக்கச் செயற்பாடுகள் எவ்வாறு மாற்றமடைந்து வந்துள்ளன என்பதை ஒப்பிட்டு புரிந்து கொள்ள இவ்வாய்வு பெருமளவு பங்களிக்கிறது.

திறவுச் சொற்கள்: முஸ்லிம் தனியார் சட்டம் (MMDA), அரசாங்கங்களின் அணுகுமுறை, அரசியல் வாய்ப்புக் கோட்பாடு, தேசிய பாதுகாப்பு, இலங்கை அரசியல்

எம்.எம்.இஜாஸ் அவர்களின் வழிகாட்டுதலினையும் மேற்பார்வையினையும்
பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதனை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகின்றேன்.

.

இலங்கையின் தேசிய எரிசக்திக் கொள்கையில் சீனா-இந்தியா புவிசார் அரசியல் போட்டியின் தாக்கம் (2016-2025)

என்.எப்.உஸ்னா
அரசறிவியற் துறை, பேராதனைப் பல்கலைக்கழகம்
husnafathima514@gmail.com

தற்கால புவிசார் அரசியலில், இந்து சமுத்திர பிராந்தியம் உலகளாவிய அதிகாரப் போட்டியின் மையப்புள்ளியாக மாறியுள்ளது. குறிப்பாக, பிராந்திய வல்லரசுகளான சீனா மற்றும் இந்தியா ஆகிய இரு நாடுகளும் ஏட்டிக்குப் போட்டியாக தங்களது மூலோபாயச் செல்வாக்கை நிலைநிறுத்த முனையும் சூழலில், இந்தியப் பெருங்கடலின் மிக முக்கிய கடல்சார் மையமாகத் திகழும் இலங்கை இவ்விரு நாடுகளின் போட்டிக்குரிய முதன்மைக் களமாக மாறியுள்ளது. குறிப்பாக, 2009ஆம் ஆண்டு உள்நாட்டுப் போர் முடிவடைந்ததற்குப் பின்னரான உட்கட்டமைப்பு மற்றும் மீள்கட்டமைப்புச் செயற்பாடுகளில் மின்னுற்பத்தி உள்ளிட்ட இலங்கையின் தேசிய எரிசக்தித் துறையானது இரு வல்லரசுகளினதும் மிக முக்கிய போட்டிக் களமாக உருவெடுத்துள்ளது. இதன் காரணமாக அதனை நிவர்த்தி செய்யும் வகையில் இலங்கையின் எரிசக்தி கொள்கையும் வளர்ச்சியுற்று வந்திருக்கிறது. 2009ஆம் ஆண்டு நுரைச்சோலையில் சீனாவின் உதவியுடன் முதலாவது நிலக்கரி அனல் மின்னுற்பத்தி நிலையம் அமைக்கப்பட்டது. இதனையடுத்து இந்தியா திருகோணமலை, சம்பூரில் அனல் மின்னுற்பத்தி நிலையத்தை நிறுவுவதற்கு முன்வந்தது. பின்னர் 2013களில் சீனாவின் ''ஒரு மண்டலம் ஒரு பாதை'' மூலோபாயத் திட்டத்தின் கீழ் தெற்கிலும் மேற்கிலும் பல்வேறு உட்கட்டமைப்புத் திட்டங்களை முன்னெடுத்தமையைத் தொடர்ந்து மீண்டும் இந்தியா இலங்கையில் மின்சக்தி துறையில் கால்பதிக்க இலங்கைக்கு அழுத்தம் கொடுத்து வருகிறது. ஓர் இறையாண்மை பொருந்திய அரசின்(இலங்கையின்) தேசியக் கொள்கைகள் பிராந்திய வல்லரசுப் போட்டியினால் எவ்வாறு பாதிப்புக்குள்ளாகிறது என்பதை, தேசியக் கொள்கை ''சுயாதீனத் தன்மை''இல் கவனம் செலுத்தி, ஓர் பண்புசார் ஆய்வாக இவ் ஆய்வு முன்னெடுக்கப்பட்டுள்ளது. ''நவ-பழமைவாதக்'' கோட்பாட்டினை அடிப்படையாக கொண்டமைந்த இவ்வாய்வின் மூலம், இலங்கையின் தேசிய எரிசக்திக் கொள்கையானது, உள்நாட்டுத் தேவைகளை விட பிராந்திய வல்லரசுகளின் (இந்தியா-சீனா) மூலோபாய அதிகாரப் போட்டியினாலேயே பெருமளவில் தீர்மானிக்கப்படுகிறது என்பது கண்டறியப்பட்டுள்ளது. இரு வல்லரசுகளின் அழுத்தங்களுக்கு மத்தியில் இலங்கை தனது கொள்கை வகுப்பில் சுயாதீனத்தை பேணமுடியாமல் திணறுவதை வெளிப்படுத்துகின்றன. நிறைவாக, இத்தகைய புவிசார் அரசியல் போட்டி இலங்கையின் எரிசக்திச் சுதந்திரத்தைப் பலவீனப்படுத்துவதால், பிராந்தியப் போட்டிகளுக்குள் சிக்காமல் தேசிய நலனை அடிப்படையாகக் கொண்ட ஒரு சமநிலையான வெளியுறவுக் கொள்கையினூடாகவே இலங்கை தனது எதிர்கால எரிசக்திப் பாதுகாப்பை உறுதி செய்ய முடியும் என இவ்வாய்வு பரிந்துரைக்கிறது.

திறவுச் சொற்கள்:- புவிசார் அரசியல், ஒரு மண்டலம் ஒரு பாதை, தேசிய எரிசக்தி, நவ-பழமைவாதம்.

எம்.எம்.இஜாஸ் அவர்களின் வழிகாட்டுதலினையும் மேற்பார்வையினையும் பெற்றுக்கொண்டேன் என்பதனை நான் நன்றியுடன் வெளிப்படுத்த விரும்புகின்றேன்.

PSYCHOLOGY

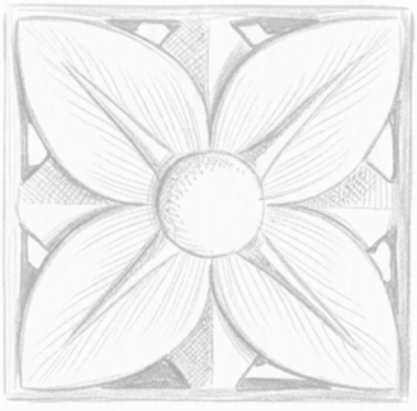

THE RELATIONSHIP BETWEEN NATURE CONNECTEDNESS AND POSITIVE AGEING AMONG OLDER ADULTS IN SRI LANKA

H.K.K. Perera
Department of Psychology, University of Peradeniya
a19525@arts.pdn.ac.lk

The ageing population has become one of the medical and demographic problems worldwide, with Sri Lanka demonstrating the most rapid ageing process by 2042 in South Asia, where almost one out of every four people is expected to be elderly. As these numbers are expected to increase, factors that contribute to positive ageing are important to identify. Positive ageing emphasises strengths acquired throughout the lifespan, which help older adults optimise their well-being while dealing with the transitions occurring in later life. Previous research has consistently found that there is a significant positive relationship between nature connectedness and happiness. Furthermore, research involving older adults has found that engagement with nature supports healthy and active ageing, and nature connectedness was positively associated with psychological well-being among older adults. Similarly, Ecological Self Theory, Environmental Identity Theory, and the Biophilia hypothesis also support the literature. However, despite these research findings, limited research has specifically examined the relationship between nature connectedness and positive ageing, particularly among older adults in Sri Lanka. This research aims to fill that gap by using the Sinhala Adopted Connectedness to Nature Scale (CNS) and Attitudes to Ageing Questionnaire (AAQ) to investigate the relationship between nature connectedness and positive ageing. A quantitative correlational research design will be employed with a convenience sample of 100-150 adults aged 60 years and above. To examine the relationship between the variables, descriptive statistics, correlation analysis, and simple linear regression will be used. Based on previous empirical research, the study is expected to identify that nature connectedness will show a significant positive relationship with positive ageing. The findings of this study are expected to fill an important gap in Sri Lankan literature and to develop nature-based interventions to promote positive ageing in Sri Lankan communities.

Keywords: nature connectedness, positive ageing, older adults, psychological well-being, Sri Lanka

I wish to acknowledge Nethmie Liyanage for her guidance and supervision.

EXPLORATORY STUDY ON THE THERAPEUTIC ROLE OF PLAY IN EMOTIONAL RECOVERY AMONG CHILDREN EXPERIENCING TRAUMA

K.K. Abenayaka
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20001@arts.pdn.ac.lk

Childhood trauma can have significant and long-lasting effects on children's emotional, psychological, and social development. Experiences such as abuse, neglect, bereavement, domestic violence, and exposure to disasters may disrupt children's sense of safety and wellbeing, increasing their vulnerability to emotional and behavioural difficulties. As children often struggle to communicate traumatic experiences verbally, play has been widely recognised as a developmentally appropriate medium through which children can express and explore their emotions, thoughts, and experiences. This study aims to explore the therapeutic role of play in supporting emotional recovery among children who have experienced trauma from the perspectives of practitioners working with children. The study adopted a qualitative exploratory research design. Data were collected through semi-structured interviews with twelve practitioners experienced in working with trauma-affected children and implementing play-based therapeutic approaches. Participants were selected using purposive sampling and included practitioners affiliated with the National Child Protection Authority (NCPA), Play for Peace, and independent professionals providing play-based interventions in Sinhala, Tamil, and English. The collected data are currently being analysed using thematic analysis following Braun and Clarke's six-phase framework. The analysis is expected to generate themes relating to play as a safe medium for emotional expression, symbolic communication, trauma processing, emotional regulation, and psychological healing. It is also expected to highlight the importance of therapeutic relationships, caregiver involvement, practitioner decision-making, and contextual factors that influence the effectiveness of play-based interventions. The study is expected to contribute to the growing body of knowledge on child-centred trauma interventions by providing insights into how play can facilitate emotional recovery following traumatic experiences. The findings may inform psychologists, counsellors, social workers, educators, and organisations involved in child mental health by strengthening the evidence base for trauma-informed and play-based practices.

Keywords: childhood trauma, emotional recovery, play therapy, therapeutic play, qualitative research

I wish to acknowledge Sinthuja Shanmuganathan for her guidance and supervision.

EXPLORING PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AMONG MULTILINGUAL UNIVERSITY STUDENTS IN SRI LANKAN UNIVERSITIES

D.A.M.M. Athukorala
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20060@arts.pdn.ac.lk

Psychological well-being is vital for multilingual university students' academic engagement, adjustment, and personal development. Many students in Sri Lankan universities are multilingual, frequently using Sinhala, Tamil and English as means of communication. While previous research has predominantly focused on the cognitive and academic benefits of multilingualism, comparatively little is known about how multilingual experiences influence students' psychological well-being, particularly in multilingual higher education settings such as Sri Lanka. Guided by Carol Riff's Psychological Well-Being Model, this study aims to explore the lived experiences of psychological well-being among multilingual university students in Sri Lanka and examine how multilingualism influences the six dimensions of Riff's model: self-acceptance, positive relationships, autonomy, environmental mastery, purpose in life, and personal growth. The study will adopt a qualitative descriptive design and employ purposive sampling to recruit 15 multilingual university students from Sri Lankan universities. The selected participants are expected to provide rich, in-depth accounts of their multilingual experiences and psychological well-being. Semi-structured interviews developed based on Riff's six dimensions will generate primary data that will be analysed using thematic analysis. The study seeks to explore whether multilingualism facilitates interpersonal connectedness, cultural awareness, adaptability, and personal growth while also presenting language-related, academic, and social challenges. It is also expected to reveal the strategies students employ to navigate these challenges and maintain their psychological well-being within multilingual university environments. By providing an in-depth understanding of multilingual university students' lived experiences of psychological well-being, this study will contribute to the limited literature on multilingualism and psychological well-being in Sri Lanka and inform the development of culturally and linguistically responsive student support initiatives within higher education.

Keywords: multilingualism, psychological well-being, multilingual university students, Riff's psychological well-being model, lived experiences

I wish to acknowledge Asanka Bulathwatta for his guidance and supervision.

THE INFLUENCE OF PACKAGING ELEMENTS ON CONSUMER ATTENTION AND PURCHASING DECISIONS AMONG UNIVERSITY UNDERGRADUATES

H.G. Arunodi Nimeshala Bandara
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20073@arts.pdn.ac.lk

Product packaging has become a powerful marketing tool that communicates directly with consumers on store shelves. This study examines how packaging elements influence consumer attention and final purchasing decisions among Sri Lankan university undergraduates. In this conceptual framework, packaging elements (visual and informational features) act as the Independent Variable, while consumer attention and purchasing decision-making serve as the Dependent Variables. Furthermore, consumer attention is tested as a mediator (H3). Despite extensive international research on packaging, limited empirical evidence exists regarding the mediating role of consumer attention in packaging-related purchasing decisions among Sri Lankan university students. A quantitative research design is used for this study. By using a convenience sampling method, data are collected from 120 Sri Lankan university undergraduates aged between 20 and 28. A self-structured questionnaire evaluated on a Likert scale serves as the primary tool. The main objectives are to identify packaging features that attract young consumers, examine the relationship between packaging elements and consumer attention (H1), and analyse the impact of these elements on purchasing decisions (H2). The study is currently in the data collection phase, and the findings are expected to contribute to validating that visual cues quickly capture short-term consumer attention, while informational and structural cues strongly influence the final purchasing decision. Statistical analysis, including descriptive statistics, reliability tests, correlation, regression, and mediation analysis, will be performed using Jamovi statistical software to test the hypotheses. Ultimately, these findings will provide useful insights for local marketers to improve their packaging strategies and successfully attract the Sri Lankan university undergraduate market.

Keywords*:* packaging elements, consumer attention, purchasing decisions, Sri Lankan university undergraduates

I wish to acknowledge Asanka Bulathwatta for his guidance and supervision.

IMPACT OF CUSTOMER REVIEW CREDIBILITY ON PURCHASE INTENTION AMONG UNIVERSITY UNDERGRADUATES

P.G.N.M. Dissanayaka
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20156@arts.pdn.ac.lk

The rapid advancement of technology has transformed consumer shopping behaviour and contributed to the growing popularity of online shopping platforms. In these digital marketplaces, customer reviews have become an important source of information that influences consumers' purchasing decisions. The perceived credibility of online reviews plays a significant role in shaping consumers' perceptions, attitudes and intentions to purchase products online. University undergraduates represent an important consumer group because they frequently engage with digital technologies and online shopping platforms. Despite the increasing reliance on online reviews, limited research has examined the relationships between customer review credibility and purchase intention among university undergraduates. A quantitative research approach was adopted. Data were collected from 120 university undergraduates using a structured questionnaire. Based on previous literature, review credibility was assessed through trustworthiness, review expertise and review format. The data will be analysed using regression and multiple regression analysis. The expected findings suggest that review credibility will positively influence purchase intention, with all three dimensions showing positive relationships. This study is expected to provide valuable insights into online consumer behaviour and supports strategies that enhance consumer trust and online purchasing.

Keywords: customer review credibility, purchase intention, online shopping, consumer behaviour, university undergraduates

I wish to acknowledge Asanka Bulathwatta for his guidance and supervision.

UNDERSTANDING LIVED PSYCHOSOCIAL EXPERIENCES IN COMMUNITIES LIVING IN HUMAN-ELEPHANT CONFLICT REGIONS

D.M.C.J. Dissanayake
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20159@arts.pdn.ac.lk

Human-elephant conflict (HEC) is an unresolved and severe environmental and socio-economic issue in Sri Lanka, particularly in areas where elephants frequently inhabit and interact with human communities. Although most studies have primarily focused on the ecological, economic, and conservation aspects of HEC, limited attention has been given to the psychosocial experiences of individuals living in HEC regions in Sri Lanka. Hence, this study aims to understand the lived experiences of individuals living in HEC-affected areas, focusing on their daily routines, interpersonal relationships, community connections, coping strategies, and future expectations. Therefore, a qualitative phenomenological approach was used to understand participants' lived experiences. The study was conducted in Eriyawa village, located in Ahetuwewa Divisional Secretariat Division of the Kurunegala district in the North Western province of Sri Lanka. Ten participants with experiences of HEC were selected through snowball sampling. Data were collected through semi-structured interviews and analysed using thematic analysis. Preliminary thematic analysis identified six major themes reflecting the lived psychosocial experiences of participants. These included living under constant threat, disruptions to everyday life, challenges in interpersonal relationships and community connections, negative attitudes towards elephants, resilience and adaptive coping strategies, and future expectations. The findings indicate that HEC is not only an environmental and conservation issue but also a significant psychosocial challenge. Therefore, intervention should extend beyond conflict mitigation strategies to include psychological and psychosocial support for affected communities. Particular attention should be given to helping individuals cope with living under constant threat, strengthening interpersonal and community relationships and promoting resilience and wellbeing. By highlighting the lived experiences of affected residents, this study contributes to a more comprehensive understanding of the human dimensions of HEC in Sri Lanka.

***Keywords**:* human elephant conflict, psychosocial experiences of HEC, psychological impact of HEC, Sri Lanka

I wish to acknowledge Kanthi Hettigoda for her guidance and supervision.

AN EXPLORATORY STUDY ON THE MENTAL WELL-BEING AND COPING STRATEGIES OF FIRST-TIME MOTHERS IN KANDY DISTRICT, SRI LANKA

H.M. Navodya Herath
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20233@arts.pdn.ac.lk

The transition to motherhood is a major life event involving significant emotional, psychological, and social adjustment. Although maternal mental health research has largely focused on negative outcomes such as postpartum depression, limited attention has been given to positive mental well-being and coping experiences among first-time mothers in Sri Lanka. This study aims to explore the mental well-being and coping strategies of first-time mothers during the early postpartum period, with attention to social support, healthcare experiences, and sociocultural influences. An exploratory qualitative design was employed. Data were collected through semi-structured interviews with 15 first-time mothers within three months postpartum attending the National Hospital Kandy. Participants were selected using purposive sampling. Interviews explored experiences related to emotional well-being, adaptation to motherhood, coping strategies, social support, healthcare experiences, and cultural influences. Data are currently being transcribed and analysed using thematic analysis. The expected findings suggest that first-time motherhood involves both challenges and positive psychological growth. Mothers are expected to report physical exhaustion, health-related difficulties, financial strain, family pressures, and feelings of emotional neglect, together with limited attention to maternal mental health within routine healthcare services. Despite these challenges, motherhood is anticipated to be perceived as a meaningful and fulfilling experience. Positive adaptation is expected to be supported by spouses, family members, and healthcare professionals, while coping strategies such as social support, positive reframing, religious practices, and personal resilience are anticipated to promote mental well-being. The study is expected to contribute to a deeper understanding of first-time motherhood in Sri Lanka and provide evidence to support culturally sensitive maternal mental health interventions and support services.

Keywords: first-time mothers, maternal mental well-being, coping strategies, postpartum period, Sri Lanka

I wish to acknowledge Sinthuja Shanmuganathan for her guidance and supervision.

THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL CADET PARTICIPATION AND THE DEVELOPMENT OF EMOTIONAL INTELLIGENCE, RESILIENCE, AND ACADEMIC PERFORMANCE AMONG ADOLESCENTS IN SRI LANKA

T.G.M.H. Herath
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20239@arts.pdn.ac.lk

Adolescence is a critical developmental period characterised by significant emotional, social, and psychological changes. Emotional intelligence and resilience are important psychological resources that contribute to adolescents' adjustment, well-being, and overall development. While schools primarily emphasise academic achievement, structured extracurricular activities such as school cadet programs may provide opportunities for adolescents to develop leadership skills, discipline, emotional regulation, and adaptive coping abilities. However, limited research has examined the relationship between school cadet participation and the development of emotional intelligence, resilience, and academic performance within the Sri Lankan context. Therefore, this study aims to examine the relationship between school cadet participation and emotional intelligence, resilience, and academic performance among adolescents in Sri Lanka. A quantitative cross-sectional research design was employed. The sample consisted of 120 school-going adolescents aged 15-19 years from Kandy Model School in the Wattegama Educational Zone, including 60 cadet students and 60 non-cadet students selected through convenience sampling. Data were collected using the Schutte Self-Report Emotional Intelligence Test, the Wagnild and Young Resilience Scale, and students' academic records. Data will be analysed using descriptive statistics, independent samples t-tests, Pearson correlation analysis, and linear regression analysis using Jamovi statistical software. Preliminary findings indicate that cadet students demonstrate higher levels of emotional intelligence, resilience, and academic performance than non-cadet students. Further analysis is being conducted to examine the relationships among the study variables. The study is expected to contribute to a better understanding of the psychological and educational benefits of school cadet participation and provide evidence to support adolescent development programs and school-based interventions in Sri Lanka.

Keywords: school cadet participation, emotional intelligence, resilience, academic performance, adolescents.

I wish to acknowledge Kanthi Hettigoda for her guidance and supervision.

EXPLORING YOUNG ADULTS' EXPERIENCES AND FUTURE PERSPECTIVES AS THEY APPROACH THEIR THIRTIES

J.G.M. Hirunya
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20245@arts.pdn.ac.lk

Emerging adulthood, particularly between the ages of 25 and 29, represents a significant transitional stage characterised by identity exploration, increasing responsibilities, and future planning. As individuals approach their thirties, they often experience various aspirations and concerns regarding their personal and professional lives. In the Sri Lankan context, rapid social changes, economic instability, globalisation, migration opportunities, and evolving cultural expectations have influenced how young adults perceive and plan their futures. Despite growing international interest in emerging adulthood and youth futures, limited research has specifically explored the future perspectives of Sri Lankan young adults approaching their thirties. Therefore, this study aims to explore the experiences and future perspectives of young adults approaching their thirties in Sri Lanka. The study adopted a qualitative research approach to gain an in-depth understanding of participants' experiences. Purposive sampling was employed to select participants aged between 25 and 29 years. Data were collected through semi-structured interviews with fifteen participants, including eight females and seven males. Participants represented diverse backgrounds, including employed individuals, unemployed youth, and those aspiring to migrate overseas for better employment opportunities. The collected data were analysed using thematic analysis. The study is expected to reveal that young adults hold diverse aspirations related to career development, financial stability, migration, family formation, and personal growth. However, these aspirations are likely to be accompanied by concerns regarding economic uncertainty, limited employment opportunities, financial pressures, and societal expectations. The study is further expected to suggest that social, cultural, economic, and global factors significantly shape young adults' future perspectives and planning. The findings are expected to contribute to the literature on emerging adulthood by offering insights into how Sri Lankan young adults navigate the transition to adulthood.

***Keywords*:** emerging adulthood, young adults, future perspectives, aspirations, Sri Lanka, qualitative research.

I wish to acknowledge Manjula Gunasekara for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF SHORT VIRTUAL NATURE VIDEOS ON ATTENTION AND CREATIVITY OF GRADE 7 STUDENTS IN MODEL SCHOOL IN SRI LANKA

J.G.H.K. Jayasooriya
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20280@arts.pdn.ac.lk

Attention and creativity are important cognitive abilities that contribute to students' learning, academic performance, and problem-solving skills. Exposure to natural environments has been associated with improvements in cognitive functioning and psychological well-being; however, limited research has examined the effectiveness of virtual nature exposure among school students in Sri Lanka. Therefore, this study investigated the impact of short virtual nature videos on the attention and creativity of Grade 7 students in Model School in Sri Lanka. A quantitative experimental research design was employed. A total of 60 Grade 7 students were assigned to an experimental group (n = 30) and a control group (n = 30). Both groups completed pre-test measures of attention and creativity. Attention was assessed using the Adapted D2 Test of Attention, while creativity was measured using the Adapted Alternative Uses Test. The experimental group viewed short virtual nature videos, while the control group did not receive the intervention. Following the intervention, post-test measures were administered to both groups using the same assessment tools with different test materials, and post –test scores were compared using independent samples t-tests. The findings revealed significant differences between the two groups. The experimental group reported higher attention scores ($M = 21.3$, $SD = 4.34$) than the control group ($M = 17.8$, $SD = 4.75$), $t(58) = 3.03$, $p = .004$. Similarly, the experimental group obtained higher creativity scores ($M = 32.3$, $SD = 11.23$) than the control group ($M = 19.0$, $SD = 8.80$), $t(58) = 5.11$, $p < .001$. These findings suggest that short virtual nature videos positively influence students' attention and creativity. The study highlights the potential value of incorporating brief virtual nature experiences into school settings as a practical strategy for enhancing cognitive functioning among students.

Keywords*:* virtual nature videos, attention, creativity, school students

I wish to acknowledge R.Usoof for her guidance and supervision.

UNDERSTANDING MONEY ATTITUDES TO ENHANCE MENTAL HEALTH: A SEQUENTIAL EXPLANATORY STUDY AMONG SRI LANKAN UNDERGRADUATES

K.A.S.D. Kodithuwakku
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20330@arts.pdn.ac.lk

The impact of money attitudes on undergraduates' mental health is significant, yet evidence from Sri Lanka remains limited, making it important to understand how money attitudes shape the psychological wellbeing of this population. This study aimed to understand the most prevalent money attitudes among Sri Lankan undergraduates and explore their lived experiences. A sequential explanatory design was adopted, in which 206 Sri Lankan Undergraduates completed an online questionnaire with 53 items, including the Revised Klontz Money Script Inventory (KMSI-R), the General Health Questionnaire (GHQ-12), and items collecting demographic information. It was followed by in-depth interviews with 20 undergraduates (five per money script) who scored highest on Money Avoidance, Money Worship, Money Status, and Money Vigilance. Quantitative data were analysed using descriptive statistics and correlation analysis, while qualitative data underwent thematic analysis. An association between Money Worship and Money Vigilance and mental health was observed, and qualitative themes are anticipated to include upbringing and lived experiences. Quantitative data is also anticipated to reveal common attitudes towards money among Sri Lankan undergraduates. Findings are expected to provide insights on necessary money attitude changes tailored to undergraduates' improved mental health, with implications for university counsellors and student welfare services.

Keywords: money attitudes, money attitudes and mental health, undergraduates, Klontz Money Script Inventory, sequential explanatory method

I wish to acknowledge Kanthi Hettigoda for her guidance and supervision.

AN EXPLORATORY STUDY OF DANCE FORMS AND THEIR IMPACT ON GRADE 6 STUDENTS' EMOTIONAL WELL-BEING

P.G.N.K. Kumarasiri
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20348@arts.pdn.ac.lk

The transition from primary to secondary education in Grade 6 serves as a critical academic milestone in Sri Lanka, routinely inducing systemic cognitive fatigue, diminished self-esteem, and somatisation among school children due to the persistent pressure of the Grade 5 scholarship examination legacy. Although the creative movement is recognised globally for non-pharmacological stress optimisation, arts education within the local school curriculum remains largely performance-centric rather than therapeutic. This study aimed to bridge this empirical gap by exploring the impact of a structured, multi-modal dance intervention combining traditional Sri Lankan dance styles, classical traditions, and freestyle movements on student emotional well-being. Employing a mixed-methods quasi-experimental design, a purposive sample of Grade 6 students (N=80) at Sarasavi Uyana School, Peradeniya, was assigned into an Experimental Group (n=40) and a standardised Control Group (n=40). Quantitative outcomes were captured via the 15-item Stirling Children's Wellbeing Scale (SCWBS) administered pre- and post-intervention, while qualitative insights were gathered through semi-structured interviews (n=12) with students. Statistical analyses performed via Jamovi (2.6) using Independent and Paired Samples T-tests revealed a significant baseline pre-test difference (t (78) =2.52, p=.014). Post-intervention tracking demonstrated a statistically significant positive improvement in the experimental group's emotional well-being (t (39) =-2.35, p=.024), whereas the control group experienced significant emotional deterioration (t (39) =3.32, p=.002). Complementary thematic analysis mapped profound somatosensory regulation, where structural dance anchored cognitive attention (*Ekagrathava*), and freestyle fostered creative autonomy, inducing somatic catharsis that dissolved performance shame (*Lajjāva*). In conclusion, the empirical findings validate that the introduced multi-modal dance program successfully acts as a potent psychological buffer against school transition stress, providing educational policy-makers with a scalable model for holistic student mental health integration.

Keywords: school transition, emotional well-being, multi-modal dance, Jamovi, somatic catharsis

I wish to acknowledge N.D.G. Liyanage for her guidance and supervision.

THE EMOTIONAL EXPERIENCES AND SOCIAL SUPPORT OF GRANDPARENTS PROVIDING CHILDCARE IN EXTENDED FAMILIES: A STUDY IN MATARA DISTRICT

K. Y. S. Kumari
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20360@arts.pdn.ac.lk

Grandparents play an increasingly important role in providing childcare within extended family systems in Sri Lanka, particularly due to parental employment demands, migration, and changing family circumstances. However, there is a lack of qualitative research exploring the emotional experiences and social support of grandparents involved in childcare, especially within the Sri Lankan context. This qualitative study aims to explore the emotional experiences of grandparents providing childcare and to understand how social support influences these experiences in extended families in the Matara District. A qualitative research study was adopted to gain an in-depth understanding of grandparents' lived experiences. Data were gathered through semi-structured interviews with fifteen grandparents aged 50 years and above who are actively involved in childcare within extended family settings in the Matara District. Participants were selected using purposive sampling based on specific inclusion criteria relevant to the study. The collected data were analysed using thematic analysis to identify patterns and themes related to caregiving experiences. The preliminary findings indicate that grandparent caregiving is a multidimensional experience shaped by several interconnected themes. These include caregiving roles and responsibilities, emotional experiences, physical well-being and coping, social support systems, and family and cultural context. The findings show that grandparents experience both positive emotions such as love, joy, pride, and emotional fulfillment, and negative emotions such as stress, burden, frustration, and anxiety. Social support, particularly from family members, plays a crucial role in reducing caregiving burden and enhancing emotional well-being. This study contributes to a better understanding of grandparental caregiving in Sri Lanka and provides valuable insights for researchers, counselors, social workers, and policymakers working to support older adults involved in childcare.

Keywords: grandparents, childcare, emotional experiences, social support, extended families

I wish to acknowledge Sinthuja Shanmuganathan for her guidance and supervision.

EXPLORING HELP-SEEKING DETERMINANTS IN MENTAL HEALTH IN SRI LANKA (TRADITIONAL VS PROFESSIONAL SERVICES)

K.D.R.N. Madhuranga
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20404@arts.pdn.ac.lk

In Sri Lanka, individuals seek support for mental health issues through both counselling services and traditional practices. There are various factors influencing the individual's preferences, decision-making and, finally, activation of the help-seeking behaviour. Existing research that is related to mental health in Sri Lanka is focused on a few topics, including prevalence rates, treatment outcomes and, similar aspects. With that background, an underexplored research area, a lack of existing research, and not applying a collaborative model by using these two approaches, there are grounds to conduct this study. This study aims to detect the determinants that affect individuals' choice of one or both methods as sources of support for mental health-related concerns. A qualitative research design was applied to gain an in-depth understanding of the individuals' experiences and perspectives. The population included all Sri Lankan individuals experiencing mental health issues and seeking support for those issues. Using convenience sampling, 20 participants were selected, comprising 10 individuals who engaged in counselling services and 10 who received support from traditional mental health services. Data were collected through semi-structured interviews and analysed using thematic analysis. The analysis generated 8 main themes and 18 sub-themes that serve as determinants of individuals' help-seeking, including cultural and religious influences, stigma and mental health perceptions, personal factors shaping help-seeking, and barriers to accessing mental health services. Those themes are directly highlights of individuals' involvement with each supporting source. The findings conclude that interactions of individual, social, cultural, community, and mental health support provider-related factors determine the individual's help-seeking direction, service utilisation, recommending someone to services, and re-engaging with the source. These determinants may support the creation of culturally appropriate mental health support services in Sri Lanka.

Keywords: mental health, counselling services, traditional practices, help-seeking behaviour, Sri Lanka

I wish to acknowledge D.D.K.S. Karunanayake for his guidance and supervision.

THE EFFECTIVENESS OF THE MIND MAPPING TECHNIQUE IN ENHANCING MEMORY RETENTION AND ACADEMIC PERFORMANCE IN THE HISTORY SUBJECT AMONG GRADE 9 STUDENTS AT A SRI LANKAN MODEL SCHOOL

Y.A.H. Maleesha
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20427@arts.pdn.ac.lk

Traditional teaching methods in many schools often rely on rote learning and extensive note-taking, which may limit students' ability to retain information effectively. Although mind mapping has been recognised as an effective visual learning strategy, limited research has examined its effectiveness in enhancing memory retention and academic performance in the History subject among Grade 9 students at a Model School in the Sri Lankan context. A quantitative quasi-experimental pre-test and post-test design was employed in this study. The sample consisted of 50 students selected from two existing Grade 9 classrooms. Class A served as the control group ($n = 25$) and received conventional classroom instruction, while Class B served as the experimental group ($n = 25$) and was taught using the mind mapping technique during the intervention period. Both groups completed a pre-test consisting of 25 multiple-choice questions before the intervention. Statistical analysis using Jamovi software and an independent samples t-test for the pre-test indicated no significant difference in baseline scores between the control group ($M = 48.5, SD = 14.7$) and the experimental group ($M = 48.6, SD = 7.63$), $t(48) = -0.05, p = .962$, confirming initial equivalence between the groups. A paired t-test indicated a significant improvement in overall scores from the pre-test ($M = 48.6, SD = 11.6$) to the post-test ($M = 53.8, SD = 16.9$), $t(49) = -2.07, p = .043$. Most importantly, the independent samples t-test for the post-test revealed that the experimental group ($M = 60.3, SD = 15.7$) obtained significantly higher scores than the control group ($M = 47.2, SD = 15.8$) in the delayed post-test, $t(48) = -2.95, p = .005$. The findings of the study suggest that mind mapping is an effective visual learning strategy that can enhance memory retention and improve academic performance in History education.

Keywords: mind mapping, memory retention, academic performance, model school, grade 9

I wish to acknowledge Sinthuja Shanmuganathan for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF RISK PRIMING ON ADOLESCENTS' OVERSHARING BEHAVIOUR

Y.M.M.R.M. Medagedara
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20437@arts.pdn.ac.lk

The increasing use of social media has created new opportunities for communication while raising concerns regarding adolescents' privacy and self-disclosure. Oversharing, defined as the excessive sharing of personal information, may expose adolescents to psychological, social, and safety-related risks. Although previous research has explored the influence of media content on adolescent behaviour, limited attention has been given to the combined effects of media exposure and social influences on oversharing. This study aimed to examine the impact of risky and non-risky video exposure on adolescents' oversharing behaviour while considering the influence of group polarisation, leadership, conformity, and decision-making processes. An experimental research design was employed involving 120 adolescents. Participants were assigned to one of four experimental conditions: risky video exposure in a group setting, non-risky video exposure in a group setting, risky video exposure in an individual setting, and non-risky video exposure in an individual setting. Data were collected through a classroom-based experimental procedure. Following exposure to the assigned videos, participants engaged in an oversharing assessment task and completed a structured questionnaire assessing oversharing tendencies and group interaction factors. It was found that participants exposed to risky video content demonstrated higher levels of oversharing behaviour than those exposed to non-risky content. Furthermore, adolescents participating in group conditions showed stronger disclosure tendencies than those in individual conditions, due to the influence of group polarisation, leadership dynamics, and conformity pressures. The findings of this research are expected to contribute to a better understanding of how media exposure and social group processes influence adolescents' information-sharing behaviour. The study provides practical implications for educators, counsellors, parents, and policymakers in developing interventions that promote responsible online communication, media literacy, and privacy awareness among adolescents.

Keywords: oversharing behaviour, risky video exposure, non-risky video exposure.

I wish to acknowledge Ramila Usoof guidance and supervision.

KNOWLEDGE, ATTITUDES, AND PRACTICES REGARDING OVER-THE-COUNTER (OTC) MEDICINE MISUSE AMONG UNIVERSITY STUDENTS

P.A.G. Nimeshika
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20472@arts.pdn.ac.lk

Over-the-counter (OTC) medicine misuse is defined as the inappropriate use of non-prescription medicines beyond recommended dosage, frequency, duration, or intended purpose. This issue is an emerging public health concern among university students and may be understood within a psychological framework, where possible contributing factors include self-medication behaviours, emotional regulation needs, and coping with academic stress. Despite the commonality of self-medication among students in Sri Lanka, limited research has been conducted to examine how knowledge and attitudes influence this behaviour. Furthermore, there is a lack of understanding regarding the psychological dimensions of misuse among undergraduates. Therefore, understanding the relationship between students' knowledge, attitudes, and actual medication practices is essential for developing targeted health promotion interventions. This study aims to explore the Knowledge, Attitudes, and Practices related to the misuse of OTC medicines among university students using the Knowledge-Attitudes-Practices (KAP) framework. The research was conducted using a quantitative cross-sectional design, using one hundred undergraduate students from the University of Peradeniya. Data were collected using a structured self-administered questionnaire distributed through Google Forms, comprising sections on demographics, knowledge, attitudes, and medication practices. The questionnaire was developed by the researcher based on previous KAP studies and modified to suit the Sri Lankan university context. The data collection has been completed, while data analysis is pending. The research findings may indicate that lower knowledge of safe medicine use will show higher rates of OTC medicine misuse, while favourable attitudes toward self-medication may be associated with decreased misuse of OTC medicines. These findings may provide psychological insights into OTC medicine misuse among university students and contribute to the development of future health education and intervention programs.

Keywords: over-the-counter medicines, knowledge-attitudes-practices model, medication misuse, self-medication, university students, health behaviour

I wish to acknowledge Asanka Bulathwatta for his guidance and supervision.

AN EXPERIMENTAL STUDY ON THE EFFECTS OF NARRATIVE VIDEO CONTENTS ON SUBSEQUENT ATTENTION

M.A.M. Pabasara
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20487@arts.pdn.ac.lk

People frequently use social media during their leisure time. They tend to watch videos online during their breaks from studies or work. But we do not know how different types of videos affect our subsequent attention. This experimental study examined how narrative and non-narrative videos influence subsequent attention, utilising a sample of 120 undergraduate students (60 males, 60 females). Using a quantitative experimental design, participants were randomly assigned to three conditions: continuous narrative, completed narrative and a non-narrative video (n = 40 per group). After viewing the assigned three-minute video, participants performed the Symbolic Cancellation Test to measure attention. Descriptive statistics and one-way analysis of variance (ANOVA) were used in the data analysis process. Differences in the subsequent attention of the three groups were found. Students who viewed the narrative video displayed low attention compared to students who watched the non-narrative video. Those participants who watched the continuous narrative video also showed lower attention than those who watched the completed narrative video. These findings indicate that narrative content, particularly those with unresolved storylines, demands greater cognitive resources, thereby impairing attention on subsequent tasks.

Keywords: attention, narrative video, non-narrative video, continuous narrative, Symbolic Cancellation Test

I wish to acknowledge N.D.G. Liyanage for her guidance and supervision.

DEVELOPING A BUDDHISM-BASED MANUAL FOR LETTING GO OF NEGATIVE EMOTIONS FOR YOUTH IN THE SRI LANKAN SOCIETY

W.D. Priyadarshani
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20537@arts.pdn.ac.lk

Negative emotions such as anger, resentment, jealousy, disappointment and sadness can negatively affect the psychological wellbeing of young people. Sri Lankan youth face various personal, academic, social and economic challenges that may contribute to the experience of such emotions. While different psychological interventions are available, culturally appropriate approaches rooted in local values and traditions may be more acceptable and meaningful. Therefore, this study aimed to develop a Buddhism-based manual for letting go of negative emotions among Sri Lankan youth. The manual was developed through an extensive review of Buddha literature and psychological literature related to emotional wellbeing. Meditation-based practices grounded in Buddhist teaching were developed and compiled into a structured manual for practicing letting go of negative emotions. The preliminary version of the manual was evaluated by a panel of experts in Psychology and Buddhism to assess its relevance, clarity, cultural appropriateness, and suitability for Sri Lankan youth. Suggestions provided by the experts were incorporated into the final version of the manual. The expert evaluation indicated that the manual was relevant, culturally appropriate and suitable for the practice of letting go of negative emotions among Sri Lankan youth. The experts highlighted the value of integrating Buddhist principles with practical activities that encourage self-reflection, emotional awareness and personal growth. In conclusion, a Buddhism-based manual for letting go of negative emotions for Sri Lankan youth was successfully developed and validated by experts. The manual has the potential to serve as a culturally sensitive resource for promoting emotional wellbeing among young people and may be further evaluated for its effectiveness in future research.

***Keywords*:** letting go, negative emotions, Buddhism-based, youth, Sri Lanka

I wish to acknowledge Manjula Gunasekara and Kanthi Hettigoda for their guidance and supervision.

AN EXPLORATORY STUDY OF YOUNG ADULT CLIENTS' ATTITUDES TOWARD COUNSELLING IN SRI LANKA

M.A.N. Yashodha Rasanjalee
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20566@arts.pdn.ac.lk

Counselling has become an important mental health and psychosocial support service that promotes personal growth, emotional well-being, and effective coping with life challenges. Although attitudes towards counselling have been widely examined among students and the general public, limited research has focused specifically on individuals who have direct experience as counselling clients, particularly young adults in the Sri Lankan context. Therefore, this study aims to explore young adult clients' attitudes towards counselling and to identify the personal, social, cultural, and service-related factors that influence these attitudes. An exploratory qualitative research design was employed to obtain an in-depth understanding of participants' experiences and perceptions. The study population consisted of young adult counselling clients aged 18-29 years. Using purposive sampling, approximately twelve participants were recruited from selected government and private counselling centres across the Kurunegala District. Data were collected through semi-structured face-to-face interviews and analysed using Braun and Clarke's (2006) six-step thematic analysis approach. Based on previous literature and the objectives of the study, the findings revealed both positive and negative attitudes towards counselling. Positive attitudes included perceptions of counselling as a source of emotional support, self-understanding, personal growth, problem-solving, and psychological well-being. Negative attitudes were associated with stigma, concerns regarding confidentiality, fear of judgement, limited awareness of counselling services, and cultural misconceptions about mental health support. It was also found that factors such as previous counselling experiences, family support, social influences, counsellor characteristics, and cultural beliefs shaped the clients' attitudes towards counselling. The study contributes to the limited qualitative literature on counselling attitudes in Sri Lanka and provides insights that assist in developing more accessible, client-centred, and culturally responsive counselling services for young adults.

Keywords**:** counselling, attitudes towards counselling, young adults, counselling clients, Sri Lanka

I wish to acknowledge Danesh Karunanayake for this guidance and supervision.

WOMEN'S EARNING AND MEN'S EXPECTATIONS: HOW WIVES' INCOME SHAPES HUSBANDS' EXPECTATIONS IN MULTI-CULTURAL SRI LANKA?

R.P.S.N. Rathnayaka
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20588@arts.pdn.ac.lk

Women's increasing participation in paid employment has contributed to changes in family economic structures. However, the extent to which women's financial contribution influences gender role expectations within marriage remains unclear, particularly in the multicultural Sri Lankan society. This study explored how wives' fixed monthly income shapes husbands' expectations regarding economic responsibility, household roles and decision-making within married couples. A qualitative research design was employed using purposive sampling. Semi-structured face-to-face interviews were conducted separately with eight married couples in which both partners earned a fixed monthly income. Data were analysed through thematic analysis and interpreted using the Household Bargaining Model. The findings revealed that women's fixed income made a significant contribution to household financial stability by supporting family expenses, financial planning and loan repayments. Nevertheless, men continued to be viewed as the primary economic providers, while women's earnings were commonly perceived as supplementary rather than central to household income. Traditional gender role expectations remained largely unchanged, with women continuing to carry the primary responsibility for household work and child care, despite full-time employment. Although some men participated in domestic tasks, their involvement was generally understood as supportive rather than representing equal responsibility. Decision-making related to household and career matters was mostly shared between spouses and did not significantly increase women's independent authority. The study concludes that women's financial contribution strengthens family well-being but only partially challenges traditional gender roles, which remain strongly shaped by cultural and social expectations within multicultural Sri Lankan families.

Keywords: wife's fixed income, husband's expectations, household bargaining power

I wish to acknowledge Ramila Usoof for her guidance and supervision.

A COMPARATIVE STUDY OF SHARING BEHAVIOUR AMONG CHILDREN AGED 6-11 YEARS LIVING IN INSTITUTIONAL CARE AND BIOLOGICAL HOMES

S.M.S.T. Sakalasooriya
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20647@arts.pdn.ac.lk

Sharing behaviour is an important aspect of children's prosocial development and social functioning. It includes costly sharing, in which children sacrifice their own resources to benefit others, and non-costly sharing, in which sharing occurs without personal loss. Although children's sharing behaviour has been widely studied, no previous research has directly compared costly and non-costly sharing between children living in institutional care and those living with their biological parents in Sri Lanka. This study examined differences in overall sharing behaviour, costly sharing, and non-costly sharing among children aged 6-11 years across these caregiving environments. A quantitative between-subjects quasi-experimental design was employed. The sample consisted of 80 children aged 6-11 years, including 40 children in four institutional care settings in the Kandy District and 40 children living with their biological parents. Participants were selected using purposive sampling. Sharing behaviour was assessed using a sticker-sharing task in which children selected five favourite stickers, received five standardised neutral stickers, and were invited to share as many as they wished to share with a hypothetical friend. Independent-samples *t*-tests were conducted to analyse the data. The study found differences in overall sharing behaviour, costly sharing, and non-costly sharing between the two groups, with children living with their biological parents showing higher levels of sharing. Age and birth order were also found to influence the children's sharing behaviour. These findings enhance the understanding of how caregiving environments shape prosocial development and provide evidence to support interventions promoting sharing behaviour and other prosocial behaviours among children in institutional care.

Keywords: sharing behaviour, prosocial behaviour, institutional care, biological homes, costly sharing

I wish to acknowledge N.D.G. Liyanage for his guidance and supervision.

EXPLORING THE EFFECTIVENESS OF RHYTHMIC MOVEMENT FOR EMOTIONAL WELL-BEING AMONG OLDER ADULTS IN SRI LANKAN RESIDENTIAL CARE HOMES

B.G.U.D. Sandamala
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20661@arts.pdn.ac.lk

Population ageing is a rapidly emerging global phenomenon. Sri Lanka is one of the fastest ageing countries in South Asia. Ageing is often accompanied by emotional challenges such as loneliness, sadness, low self-esteem, and reduced life satisfaction, which may negatively affect emotional well-being. Emotional well-being is a key component of positive ageing**.** This study explored the effectiveness of a rhythmic movement intervention in enhancing emotional well-being among older adults. There is insufficient empirical evidence specifically examining the impact of rhythmic movements on emotional well-being among older adults. A mixed-methods research design was employed involving 30 older adults (n=30, 5 men and 25 women) aged between 60 and 86 years. The quantitative component utilised a pre-test and post-test design to assess changes in emotional well-being following a structured rhythmic movement intervention consisting of 14 sessions. Emotional well-being was measured using the WHO-5 Well-Being Index. Data were statistically analysed using a paired sample t-test after confirming the normality assumption (Shapiro-Wilk: W= .968, p = .474). The results indicated a statistically significant improvement in emotional well-being following the intervention. Participants' emotional well-being scores increased from (M=40.9, SD = 9.26) at pre-test to (M= 75.5, SD = 11.25) at post-test, with the difference being highly significant (t (29) = -15.1, p< .001). The qualitative component involved semi-structured interviews with ten participants selected from the intervention group. Thematic analysis revealed five themes: emotional enhancement, meaningful life reflection, mind-body well-being and physical vitality, social connectedness and social well-being, and engagement and sustained participation. Overall, the study demonstrated that rhythmic movement is an effective and accessible intervention for improving emotional well-being among older adults. The findings contribute to the growing body of literature on positive ageing and support the integration of rhythmic movements into programs designed to promote emotional well-being among older adults in Sri Lanka.

Keywords**:** older adults, rhythmic movement, emotional well-being, mixed-methods research, positive ageing

I wish to acknowledge Danesh Karunanayake for his guidance and supervision.

EXPLORING THE LIVED EXPERIENCES OF RESPONSIBILITIES, RIGHTS AND SELF-ESTEEM AMONG OLDER ADULTS AFTER RETIREMENT

U.V.S.L. Sandaruwani
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20671@arts.pdn.ac.lk

With the rapid growth of the ageing population in Sri Lanka, understanding older adults' experiences after retirement has become increasingly important. While previous studies have mainly examined caregiving, well-being, identity or independence separately, limited qualitative research has explored the lived experiences of responsibilities, rights and self- esteem among retired older adults in Sri Lanka. A qualitative research approach was adopted using semi-structured interviews with 14 older adults aged 60 years and above who had retired from the government sector and were living with their families. Participants were selected through purposive sampling, and the data were analysed using thematic analysis. The findings revealed that retirement changes rather than reduces older adults' responsibilities, with family responsibilities, grandchild care, and some participants also reported that engaging in religious and community or social responsibilities became meaningful aspects of later life. Experiences of respect and participation in family decision-making contributed to a sense of self-worth. Continued engagement with family, religious and social activities, together with satisfaction from fulfilling their family responsibilities, witnessing their children's success further enhanced their life satisfaction. Overall, meaningful responsibilities, perceived rights within the family and continued social participation appeared to strengthen self- esteem among participants. These findings contribute to a better understanding of positive ageing in the Sri Lankan context and highlight the importance of promoting supportive family relationships, respect for older adults' rights and opportunities for meaningful participation in later life.

Keywords: older adults, retirement, responsibilities, rights, self-esteem

I wish to acknowledge Ramila Usoof for her guidance and supervision.

PERCEIVED DETERMINANTS OF IDENTITY AND WELL-BEING AMONG UNDERGRADUATES WHO ARE LIVING WITH ROOMMATES

H.A.Y. Ashani Senavirathna
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20701@arts.pdn.ac.lk

University life is a transitional period characterised by social, emotional, and personal changes. Living with roommates is a common experience among undergraduates and may influence students' identity development and well-being through daily interactions, social support, adjustment experiences, interpersonal relationships and shared living arrangements. Understanding students' perceptions of these experiences is important for exploring how identity and well-being are shaped within university residential environments. This study explored the perceived determinants of identity and well-being among undergraduates living with roommates. A qualitative research design was employed to gain a deeper understanding of students' lived experiences. Data were collected through semi-structured interviews with fourteen undergraduate students selected using purposive sampling. The sample consisted of seven male and seven female students representing the different years of study from different faculties. The data were analysed using thematic analysis to identify patterns and themes related to identity and well-being. The study found several perceived determinants of identity and well-being among undergraduates living with roommates. It showed that supportive relationships with roommates, effective communication, mutual respect, acceptance of individual differences, and successful adjustment to shared living environments were associated with greater self-expression, personal growth, a stronger sense of belonging, and enhanced emotional well-being. On the other hand, interpersonal conflicts, privacy concerns, difficulties in maintaining personal boundaries, and cultural or personality differences were found to negatively influence students' emotional experiences and sense of self. Furthermore, the study highlighted the importance of coping strategies in managing stress and maintaining psychological well-being within shared residential settings. The findings contribute to a deeper understanding of the perceived determinants of identity and well-being among undergraduates living with roommates and provide valuable insights for universities in developing supportive residential environments that foster students' personal development, social adjustment, and psychological well-being.

Keywords: perceived determinants, identity development, well-being, roommate relationships, undergraduates

I wish to acknowledge Asanka Bulathwatta for his guidance and supervision.

PSYCHOLOGICAL FACTORS INFLUENCING ROAD ACCIDENTS: A QUALITATIVE STUDY AMONG LONG-DISTANCE SLTB BUS DRIVERS AGED 30-50 IN SRI LANKA

K.N.C. Sewmini
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20711@arts.pdn.ac.lk

Long-distance public transportation in Sri Lanka poses severe physical and mental challenges to bus drivers, making the study of their psychological well-being and coping mechanisms critical for road safety. This study investigated how age and years of service influence occupational stress, fatigue management, risk perception, and substance use among Sri Lanka Transport Board (SLTB) bus drivers. Utilising a qualitative thematic analysis, the study examined interview data from ten (10) SLTB drivers aged 30 to 50, with varying work experience, operating across major long-distance routes. The findings revealed that while all drivers experience severe physical fatigue and cognitive overload due to prolonged driving, significant behavioural variations emerge based on age and experience. Younger drivers (aged 30–35) exhibited an optimism bias, engaged in higher risk-taking, and coped with drowsiness using fast music, energy drinks, or smoking. Conversely, experienced drivers (aged 40+) practised defensive driving, reduced speeds when stressed, and utilised traditional coping methods like chewing betel nut or drinking ginger tea. Occupational stress across all cohorts was heavily driven by private bus competition, rigid depot targets, and severe personal financial or family anxieties. The data also indicated the clandestine use of illicit substances, such as cannabis and pills, among some night-shift drivers to combat sleepiness. Ultimately, this study highlighted that younger drivers relied on high-risk, artificial stimulants to manage fatigue, whereas older drivers faced health-related anxieties. To mitigate road accidents and enhance driver well-being, it is recommended to implement an integrated joint timetable for private and public buses, introduce ergonomic driver cabins, enforce speed limiters, and provide mandatory medical screenings alongside mental health counselling.

Keywords**:** driver fatigue, occupational stress, risk perception, road safety, SLTB

I wish to acknowledge Danesh Karunanayake for his guidance and supervision.

EXPLORING PSYCHOLOGICAL DETACHMENT FROM WORK, AMONG EXECUTIVE-LEVEL EMPLOYEES LIVING IN EMPLOYER-PROVIDED ACCOMMODATION

A.V.D.I.M. Shasheema
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20731@arts.pdn.ac.lk

Psychological detachment from work means being able to stop thinking about work during free time. It is important for employee health, recovery, and doing well at work. Many studies have looked at detachment among regular employees, but very few have focused on executives who live in housing provided by their employer. These executives face a unique problem because they cannot physically leave their workplace at the end of the day. This makes it hard for them to mentally switch off and recover from work stress. This study explored how executives living in employer-provided housing managed to detach from work and the strategies they used to separate their work and home lives. The study used three main theories: Boundary Theory, which looked at how people manage different roles; the Effort-Recovery Model, which explained why rest is important; and Conservation of Resources Theory, which showed how losing personal resources like privacy and time leads to stress. Semi-structured interviews were conducted with 10-15 executives who live in on-site housing provided by their organisations. Thematic analysis was used to understand their experiences and the strategies they use. Previous research on FIFO workers, military personnel, and urban employer housing showed that living where you work blurs the line between job and home. Studies on smartphone use also showed that constant connectivity makes it harder to disconnect. Based on this, it was found that executives struggled to detach because they lacked physical boundaries, were always connected through technology, and lived closer to colleagues. To cope, they used strategies like small rituals, changing their mindset, or taking short breaks. This study adds to the limited research on employer-provided housing and offers practical suggestions for organisations to better support executive well-being.

Keywords*:* psychological detachment, employer-provided accommodation, executive well-being, work-home boundaries, boundary management

I wish to acknowledge Nethmi Liyanage for her guidance and supervision.

EXPLORING THE MENTAL WELL-BEING OF CLUB SANDWICH GENERATION CAREGIVERS IN SRI LANKA

T.M.G.G.L.M. Thennakoon
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20777@arts.pdn.ac.lk

The club sandwich generation refers to individuals who simultaneously provide care for their ageing parents, adult children and grandchildren. Balancing these multiple caregiving responsibilities can significantly affect caregivers' mental well-being and quality of life. Despite the increasing prevalence of multigenerational caregiving in Sri Lanka, limited research has explored the experiences and mental well-being of club sandwich generation caregivers. Therefore, this study aimed to explore the mental well-being of club sandwich generation caregivers in Sri Lanka. The study specifically sought to explore caregivers' lived experiences and responsibilities, identify the emotional and psychological challenges they faced, understand the coping strategies they employed and examine the perceived role of family and social support in maintaining their well-being. A qualitative phenomenological research design was employed to gain an in-depth understanding of the participants' lived experiences. The study population consisted of adults who simultaneously provided care for their elderly parents, children and grandchildren. Using purposive sampling, twelve participants were recruited from the Poojapitiya area in the Kandy District. Data were collected through semi-structured face-to-face interviews and analysed using Braun and Clarke's (2012) thematic analysis approach. Based on previous literature and the objectives of the study, the participants reported emotional and psychological challenges such as stress, role overload, emotional exhaustion and difficulties in balancing multiple responsibilities. Caregivers also described meaningful experiences related to family commitment, personal fulfilment and intergenerational connectedness. It was found that coping strategies such as problem-solving, religious practices, emotional regulation and social support contribute to resilience and well-being. The findings contribute to the limited literature on club sandwich generation caregivers in Sri Lanka and provide insights to inform the development of interventions and policies aimed at promoting caregiver well-being.

Keywords: club sandwich generation, caregivers, mental well-being, qualitative research, Sri Lanka

I wish to acknowledge Danesh Karunanayake for his guidance and supervision.

EXPLORING EMOTIONAL INTELLIGENCE AND RESILIENCE AMONG UNIVERSITY UNDERGRADUATES FROM DIFFERENT SCIENCES AT THE UNIVERSITY OF PERADENIYA.

W.M.A.K. Weerasekara
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20822@arts.pdn.ac.lk

The transition to university is a critical developmental period that exposes students to various academic, social and psychological challenges. In addition to academic competence, students require emotional intelligence and resilience to effectively manage stress, maintain well-being and succeed in higher education. These competencies are also essential for successful social functioning and future employment. Limited studies have explored emotional intelligence and resilience across broader academic disciplinary groups, particularly among students from the Humanities, Social Sciences, Hard Sciences and Applied Sciences within the Sri Lankan higher education context. This study aims to explore and compare emotional intelligence and resilience among undergraduates from the Humanities, Social Sciences, Hard Sciences and Applied Sciences at the University of Peradeniya. A quantitative cross-sectional research design was adopted. The data were collected using a structured online questionnaire through Google Forms. Quota sampling was used, and the sample size was 200. Emotional intelligence was measured using the Schutte Self-Report Emotional Intelligence Test (SSEIT), while resilience was measured using the Wagnild and Young Resilience scale. The data were analysed using the Jamovi statistical software. Descriptive statistics will be used to summarise demographic information. Pearson correlation and ANOVA will be used to test the study hypotheses. A positive relationship between emotional intelligence and resilience is expected. It is also anticipated that differences in emotional intelligence and resilience will be observed across academic disciplines due to differences in academic environments and learning experiences. The findings are expected to contribute to a better understanding of students' psychological resources and provide evidence to support student well- being initiatives and academic support programmes within higher education in Sri Lanka.

Keywords: emotional intelligence, resilience, university undergraduates, emotional intelligence across academic disciplines, resilience across disciplines

I wish to acknowledge Kanthi Hettigoda for her guidance and supervision.

THE INFLUENCE OF SOCIAL SUPPORT ON THE PSYCHOLOGICAL WELLBEING OF WIDOWS AND WIDOWERS

H.R. Ishara Harshanee Wijedasa
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20844@arts.pdn.ac.lk

Widowhood can affect psychological well-being through grief and loneliness. Social support helps widows and widowers cope. This study examines the influence of social support on the psychological well-being of widows and widowers in the Newsmiyar Ihala Grama Niladhari Division. A qualitative exploratory design was adopted. Fourteen participants (seven widows and seven widowers), aged 50-60 years and widowed for one to five years, were selected using convenience sampling. Data were collected through semi-structured interviews with open-ended questions, supported by audio recordings and field notes. The data were analysed using thematic analysis. The findings show that participants experienced intense grief, loneliness, emotional pain, and difficulties in adjusting to daily life following the loss of their spouse. Children emerged as the primary source of emotional, practical and financial support, while neighbours, friends, religious institutions, and community organisations also played important supportive roles. Religious activities, social participation, and engagement in work or income- generating activities were identified as effective coping strategies that promoted resilience and psychological recovery. Participants who received consistent social support reported improved psychological well-being, increased self-confidence, greater independence in managing daily responsibilities, and a stronger sense of purpose. However, some participants continued to experience social isolation due to limited support. The study concludes that social support plays a crucial role in enhancing the psychological well-being of widows and widowers by reducing emotional distress, strengthening coping abilities, fostering resilience, and facilitating adjustment after bereavement. The findings highlight the importance of strengthening family, community and religious support systems to improve the psychological well-being and quality of life of widowed individuals.

Keywords: social support, psychological well-being, widowhood, widows, widower.

I wish to acknowledge H.M. Gunasekara for her guidance and supervision.

EXPLORING PSYCHOLOGICAL RESPONSES TO CAREER UNCERTAINTY OF FINAL YEAR ARTS UNDERGRADUATES OF UNIVERSITY OF PERADENIYA

L.U.K.K. Wijerathne
Department of Psychology, University of Peradeniya
a20854@arts.pdn.ac.lk

Career uncertainty is a common challenge among university undergraduates in Sri Lanka, especially among Arts students whose academic pathways are not directly linked to specific career paths. In the Sri Lankan context, limited employment opportunities, changing labour market demands, and strong societal expectations regarding stable careers have created pressure on undergraduates. This study explores the psychological responses to career uncertainty of Arts undergraduates of the University of Peradeniya. A qualitative research design was used to understand students' lived experiences in more depth. Data were collected through semi-structured interviews with ten final-year Arts undergraduates, selected using purposive sampling from the University of Peradeniya. The data were analysed using thematic analysis. The findings show that career uncertainty is linked with some psychological responses, including anxiety, stress, frustration, low self-confidence, and concerns about future employment stability. Participants also reported social and family pressure regarding career expectations. Despite these difficulties, participants described both adaptive and maladaptive coping strategies. Such as seeking emotional support from family and friends, improving their skills, and staying hopeful about the future. Some participants also reported maladaptive coping strategies, such as excessive social media use and alcohol consumption. Overall, the study shows that career uncertainty of final-year Arts undergraduates at the University of Peradeniya is not only a career-related issue but also a serious psychological challenge shaped by social and economic conditions. The findings highlight the need for stronger career guidance services and psychological support within universities to help students during this transitional period.

Keywords: career uncertainty, psychological responses, final-year Arts undergraduates, University of Peradeniya, coping strategies

I wish to acknowledge Manjula Gunasekera for her guidance and supervision.

SINHALA

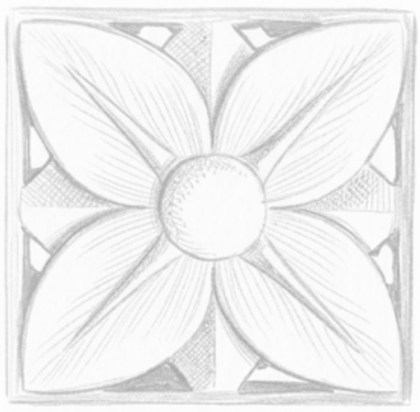

THE SINHALA TRANSLATION OF TENNESSEE WILLIAMS' PLAY "THE ROSE TATTOO" ALONG WITH A CRITICAL INTRODUCTION

E.D.U.C. Rathnasekara
Department of Sinhala, University of Peradeniya
a20572@arts.pdn.ac.lk

Translation is the process of conveying the message of the source language in the target language. This research includes two components: a translation of Tennessee Williams' play *The Rose Tattoo* into Sinhala and a critical essay related to the process of translating the play into Sinhala. Dialogues, regional accents and deep emotional expressions of the characters in the play are poetic in nature. The challenge was to maintain the equivalence when translating the poetic elements and forms of the play and the speech styles into Sinhala. For this, attention was paid to prepare the sentence structure in a natural Sinhala pronunciation while adhering to dramatic rules. The importance of this was to solve the linguistic problems that arise when translating a foreign play, connecting global literature to the culture of the country and preserving the social significance of this play. The aim of the research was to evaluate the play by translating it into Sinhala to investigate the linguistic and cultural issues. In particular, the original story based on Italian culture was adapted through cultural substitution and descriptive translation strategies to make it understandable for Sri Lankan audience. The hypothesis was developed to address the problems of translating the linguistic, cultural, and dramatic features of the drama into Sinhala while preserving the quality and meanings of the translation. A translator of a play should balance linguistic accuracy, dramatic rules and cultural differences, using in-depth criticism and creative strategies. The necessary theoretical material and dictionaries were obtained from library and internet sources. The original text was translated into Sinhala using creative balancing strategies. A creative intervention was made to preserve the original aesthetic quality and emotional intensity based on the theories of translation and criticism. Although the emotional intensity and human experience of *The Rose Tattoo* can be successfully transmitted to Sinhala, it requires creative intervention and cultural sensitivity in addition to the translator's language skills.

***Keywords**:* drama, translation, culture, Tennessee Williams, *The Rose Tattoo*

I wish to acknowledge Liyanage Amarakeerthi for his guidance and supervision.

සිංහල වස්කවි සාහිත්‍යය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යයෙහි අන්තර්ගත වස්කවි ආශ්‍රයෙන් කෙරෙන පර්යේෂණයකි)

එම්. ඒ. නෙත්මි අයේත්‍රා අමාෂිනී
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20028@arts.pdn.ac.lk

සිංහල පද්‍ය ශානරයක් වශයෙන් ගැනෙන වස්කවි නම් ගූඪ, ගුප්ත පද්‍ය ශානරය භාවිත වන්නේ යම් ජීවී හෝ අජීවී වස්තුවකට අවැඩක්, විපතක්, අනිෂ්ට විපාකයක් සිදු කිරීමට ය. මෙම අයහපත් ස්වරූපය හේතුවෙන් වස්කවිය සමාජයේ වඩාත් ප්‍රචලිත වී නැත. එහෙත් වස්කවි සම්බන්ධයෙන් ඇති යම් ප්‍රකට සාධක සහ ශාස්ත්‍රීය කරුණු පාදක කරගෙන සිංහල වස්කවියේ ස්වභාවය සහ ආකෘතිය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම පර්යේෂණයේ අරමුණයි. වස්කවියේ ගණ පිහිටීම, විරිත් භාවිතය ආදි ශාස්ත්‍රීය පසුබිමත්, වස්කවි බිහිවීමට බලපෑ සමාජ පසුබිමත් කේන්ද්‍ර කරගෙන වස්කවියේ සන්දර්භය කවරාකාර ස්වරූපයක් දරන්නේ ද? යන පර්යේෂණ ගැටලුවට විසඳුම් නිර්ණය කර ගැනීමට ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ දත්ත විශ්ලේෂණය කරමින් වස්කවියේ ආරම්භය හා විකාශනය, සමාජීය වටිනාකම, වස්කවියේ න්‍යායික ලක්ෂණ අනෙකුත් පද්‍ය ශානර ආකෘතීන් සමඟ සැසඳෙන ආකාරය සහ අතීත හා නූතන ප්‍රවණතා වැනි කරුණු අනාවරණය කරමින් පර්යේෂණය සිදු කරන ලදි. වස්කවිය හා සෙත්කවිය මඟින් සිදුවන කාර්යය දෙයාකාර වුවත් ඒවායේ ශාස්ත්‍රීය පසුබිම සහ ආකෘතිය එකෙනෙක සමාන වේ. කාව්‍ය ශාස්ත්‍රයේ දී කවීන් භාවිත කරන සුබ සහ අසුබ ශාස්ත්‍ර අතරින් වස්කවියේ අසුබ ශාස්ත්‍ර භාවිත වුවත් සිව්පද ආකෘතිය, අලංකාර, කාව්‍ය රීතීන් ආදිය අනෙකුත් පද්‍ය ශානර හා සමාන බව වස්කවි අධ්‍යයනයේ දී සනාථ වේ. මහනුවර සහ මාතර සාහිත්‍ය යුගයන්හි දී ශාස්ත්‍රීය වශයෙන් වාඩාත් ප්‍රබල වස්කවි බිහි වූ බවට සාක්ෂ්‍ය පවතියි. ප්‍රබල ශාස්ත්‍රීය මුහුණුවරක් නොගත්තත් නූතන සමාජයේ ද වස්කවි නිර්මාණ දැක ගත හැකි ය. එහෙත් යම් දෙයකට හෝ අයෙකුට නිශ්චිතව ම ප්‍රබල අයහපතක් සිදු කිරීමට තරම් ප්‍රභල වස්කවි අද්‍යතනයේ බිහි නොවන බව පර්යේෂණයෙන් එළඹෙන නිගමන මත පැහැදිලි වන කරුණකි. කෙසේ වුවත් මෙම වස්කවි යන පද්‍ය ශානරය සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යයේ වඩාත් ප්‍රබල සහ ශාස්ත්‍රීය වශයෙන් වඩාත් ප්‍රමුඛස්ථානයක පවතින බැවින් මෙවැනි පද්‍ය ශානර වියැකී යාමට නොදී වස්කවි නම් වූ පද්‍ය ශානරයක් තිබුණ බවට හෝ සාධක ගෙනහැර දැක්වීම නූතන පරම්පරාවට සහ මෙවැනි ගුප්ත ශාස්ත්‍ර හා පදනම් ව පර්යේෂණ සිදු කරන්නන් හට සේ ම පද්‍ය සාහිත්‍යය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරන්නන්ට ද ඉතා වැදගත් වේ.

ප්‍රමුඛ පද : අලංකාර, ගණ, නූතන ප්‍රවණතා, වස්කවි, විරිත්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සේනාරත්න කාරියවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ පැවැති පැරණි තවලම් සම්ප්‍රදාය සහ එහි නූතන ස්වරූපය
(බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ඉලුක්පැලැස්ස ගම්මානය ඇසුරින් සිදු කළ සංස්කෘතික අධ්‍යයනයක්)

ජී. දිල්මි අප්සරා
සිංහල අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20040@arts.pdn.ac.lk

මානව ශිෂ්ටාචාරයේ ප්‍රගමනයත් සමඟ අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් බවට පත් වූ ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රයේ අතීත භාණ්ඩ ප්‍රවාහන ක්‍රමවේද අතර 'තවලම්' සම්ප්‍රදායට ප්‍රමුඛ තැනක් හිමිවේ. තවලම යනු කඳුහෙල් හා වනලැහැබ් වැනි දුෂ්කර භූමිභාග ඔස්සේ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා ගවයා උපයෝගී කරගනිමින් සකසා ගත් දේශීය ප්‍රවාහන මාධ්‍යයකි. අනුරාධපුර යුගයේ පටන් විවිධ ප්‍රවාහන ක්‍රම මෙරට ක්‍රියාත්මක වුවද, ඌව පළාතේ භූ විෂමතාව හා මාර්ග දුෂ්කරතා හේතුවෙන් තවලම් ප්‍රවාහනය ඉතා ජනප්‍රිය හා අත්‍යවශ්‍ය මෙවලමක් බවට පත්විය. ගවයා ආශ්‍රිත ජනශ්‍රැති අංග පිළිබඳ විද්වතුන්ගේ අවධානය යොමු වුවද, පැරණි භාණ්ඩ ප්‍රවාහන මාධ්‍යයක් ලෙස තවලම් සම්ප්‍රදාය විෂයෙහි පුළුල් පර්යේෂණ සිදු වී නොමැති බව පෙනේ. බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයට අයත් ඉලුක්පැලැස්ස ග්‍රාමය තුළ අතීතයේ මෙම තවලම් සම්ප්‍රදාය උච්ච මට්ටමක පැවතිණි. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වන්නේ, ඉලුක්පැලැස්ස ග්‍රාමයෙහි පැවති තවලම් සම්ප්‍රදායේ අතීත ස්වරූපය සහ නූතන විපර්යාසයන් අධ්‍යයනය කිරීමයි. වියැකී යන මෙම උරුමය පිළිබඳ අවබෝධයක් අනාගත පරපුරට ලබා දීම මෙහි අනු අරමුණ වේ. ඉලුක්පැලැස්ස ග්‍රාමයෙහි තවලම් සම්ප්‍රදාය කාලානුරූපීව වෙනස් වී ඇත්තේ කෙසේද යන්න අධ්‍යයනය කිරීම පරයේෂණ ගැටලුව විය. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය අනුගමනය කර ඇති අතර, ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ පුස්තකාල පරිශීලනය දත්ත රැස් කිරීමේ මූලික උපක්‍රම විය. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගැනිණි. අධ්‍යයනයේදී අනාවරණය වූ කරුණුවලට අනුව, පුරාණ ඉලුක්පැලැස්ස ග්‍රාමයෙහි තවලම් ගමන් සඳහා විශේෂිත චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර, ඇදහිලි විශ්වාස හා අභිචාර විධි අනුගමනය කරමින් ගවයාට ඉහළ ගෞරවයක් ලබා දෙමින් ඈත අතීතයේ මෙම තවලම් සම්ප්‍රදාය විශාල වශයෙන් පැවති අතර, නවීන තාක්ෂණික දියුණුව, පාරම්පරිකව තවලම් කර්මාන්තය ඉදිරියට කරගෙන යෑමට නවක තරුණ පිරිසෙහි ඇති අකමැත්ත ආදිය හේතුවෙන් තවලම් කර්මාන්තයේ නියැළෙන පිරිස අඩුවී ඇති බවත් නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ වුවද, නිසිලෙස මාර්ග සංවර්ධනය නොවූ දුෂ්කර මාවත් ඔස්සේ සිදු කරන භාණ්ඩ ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහා තවලම උපයෝගී කරගත හැකි බව ඉලුක්පැලැස්ස ගම්මානයේ ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනයේදී අනාවරණය විය. ඒ අනුව නූතන තාක්ෂණික දියුණුව හමුවේ මෙම සම්ප්‍රදාය ඉලුක්පැලැස්ස ග්‍රාමයෙහි වර්තමානය වන විට ඉතා සීමිතව, ක්ෂය වෙමින් පවතින සම්ප්‍රදායක් වී ඇති බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අතීත තත්ත්වය, ඉලුක්පැලැස්ස ග්‍රාමය, ප්‍රවාහනය, තවලම් සම්ප්‍රදාය, නූතන විචල්‍යතා

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා බුද්ධික කෝනාරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සමාජ මාධ්‍යයෙහි සිංහල භාෂා භාවිතය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (ෆේස්බුක් සහ යූටියුබ් ආශ්‍රයෙන්)

ඩබ්. ඩී. අප්සරා
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20041@arts.pdn.ac.lk

ගෝලීය හා තාක්ෂණයෙහි වර්ධනයත් සමඟ සීඝ්‍ර දියුණුවක් අත් කර ගත් ක්ෂේත්‍රයක් වශයෙන් ජන සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රය පෙන්වා දිය හැකි ය. මීට අයත් ශිල්ප ක්‍රම සහ භාවිතයන් විප්ලවීය වෙනසකට ලක් වීමත් සමඟ එකිනෙකා අතර තොරතුරු හුවමාරු කිරීමෙහි ලා විවිධ මෙවලම් යොදා ගැනුණි. එසේ තොරතුරු හුවමාරු කිරීමේ ජනප්‍රිය මෙවලමක් ලෙස සමාජ මාධ්‍ය හඳුනා ගත හැකි ය. මෙහි අන්තර්ගත ගොඩනැගීමට වඩාත් ඉවහල් වනුයේ ඊට අයත් භාෂාවයි. ජනයාගෙන් සම්මත කොට ගත් සිංහල භාෂාවත් ඊට අදාළ ව්‍යාකරණ පද්ධතිය, ශබ්ද, පද රටා ඇතුළත් සමස්ත භාෂා ජාලය සමාජ මාධ්‍යයෙහි ද සුවිශාල පෙරළියක් ඇති කරන්නට හේතු විය. සිංහල භාෂකයන්ගේ සමාජ මාධ්‍ය භාෂා භාවිතය පිළිබඳ ෆේස්බුක් සහ යූටියුබ් යන සමාජ මාධ්‍ය ආශ්‍රයෙන් විමර්ශනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි මුඛ්‍ය අරමුණ විය. සමාජ මාධ්‍ය භාෂා භාවිතයේ දී අනන්‍යතා ලක්ෂණ කොතෙකුත් දුරට වලංගු වේ ද යන්න අධ්‍යයනය, තේමාත්මක විවිධත්වය අනුව භාෂා භාවිතය කෙබඳු ආකාර ද යන්න අධ්‍යයනය සහ සිංහල භාෂාවේ නව ප්‍රවණතා පිළිබඳ අනාගත අධ්‍යයනවලට පෙළඹවීම අනු අරමුණු විය. සමාජ මාධ්‍යයෙහි භාවිත වන සිංහල භාෂාව සම්මත ව්‍යාකරණයට දක්වන නැඹුරුව සහ ප්‍රකට කරන ලක්ෂණ කවරාකාර ද යන ගැටලුව නිරාකරණය කර ගැනීමේ අරමුණින් සිදු කෙරුණු මෙම පර්යේෂණයේ දී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත රැස් කරන්නට යෙදුණු අතර විස්තරාත්මක විධික්‍රමය යටතේ දත්ත විශ්ලේෂණය කෙරිණි. ෆේස්බුක් සහ යූටියුබ් අවකාශයන්හි භාවිත වන සිංහල භාෂාව, සම්මත ව්‍යාකරණ නීතිවලින් විශේෂයෙන් උක්ත ආඛ්‍යාත සම්බන්ධය, අක්ෂර වින්‍යාසය, පද බෙදීම ආදියෙන් පැහැදිලි ලෙස ම බැහැර වන බව හඳුනා ගත හැකි විය. ශබ්ද හා පද ආශ්‍රිත විවිධ ප්‍රවණතා ලක්ෂණ ද, කේත මිශ්‍රණ හා කේත මාරු වීම් පිළිබඳව අවධාරණය කර ගත හැකි විය. සම්මත ව්‍යාකරණයට දක්වන නැඹුරුව අවම මට්ටමක පවතින අතර වාචික භාෂා ස්වරූපය ඒ අයුරින් ම ලිවීමට පෙළඹීමත් විමර්ශනයෙන් අනාවරණය විය. ෆේස්බුක් සහ යූටියුබ් පරිශීලනයේ දී භාෂකයන්ගේ සම්මත ව්‍යාකරණ රීති අභිබවමින් සරල සහ ලිහිල් භාෂා රටාවකට අනුගත වී ඇති බවත්, ඒ ඔස්සේ සමාජ මාධ්‍ය පරිශීලකයන් සම්මත සිංහල ව්‍යාකරණයට අයත් උක්ත ආඛ්‍යාත සම්බන්ධය, අක්ෂර වින්‍යාසය සහ පද බෙදීම වැනි මූලික නීති පැහැදිලිව ම නොසලකා උපසංස්කෘතික භාෂා භාවිතයක් නිර්මාණය කොට ගෙන ඇති බවත් අධ්‍යයනයෙන් නිගමනය කළ හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද : යූටියුබ්, සමාජ මාධ්‍ය, සම්මත ව්‍යාකරණය, සිංහල භාෂා භාවිතය, ෆේස්බුක්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිලිනි ආරියවංශගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ගුරුකම් සමඟ බැඳි වත්පිළිවෙත් සහ ඒවායෙහි නූතන විචල්‍යතා පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (ඕවිලාන ග්‍රාමයේ වේල්ස් අප්පුහාමි ගුරු පරම්පරාව ආශ්‍රයෙන්)

ජේ. ඒ. අරුනෝද්‍යා
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20050@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ අතීතයේ සිට වර්තමානය දක්වා යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ගුරුකම් හා බැඳි වත්පිළිවෙත් සිදුකෙරේ. ලෞකික ජීවිතයේ විවිධ අපේක්ෂා සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ගුරුකම් හා බැඳි වත්පිළිවෙත් සිදුවී ඇත. බුදුන්, දෙවියන්, යක්ෂයන් හා අමනුෂ්‍යයන් පුදමින් මේ කටයුතු සිදුකෙරේ. එහිදී ගුරුකම් පිළිබඳව වෙනත් ප්‍රදේශ ගැන පර්යේෂණ සිදු වී ඇති නමුත් ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ මේ සම්බන්ධයෙන් සිදුව ඇති පර්යේෂණ අල්පය. එම නිසා ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ඕවිලාන ග්‍රාමයේ එක් ගුරු පරම්පරාවක් වන වේල්ස් අප්පුහාමි ගුරු පරම්පරාව පදනම් කොට ගනිමින් මෙම පර්යේෂණය සිදු කරන ලදි. එහිදී යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ගුරුකම් හා බැඳුණු වත්පිළිවෙත් අතීතයේ පැවතුණ ආකාරයත්, වර්තමානයේ පවතින ආකාරයත් අධ්‍යයනයට ලක්විය. මෙම පර්යේෂණයේ මූලිකම අරමුණ වූයේ වේල්ස් අප්පුහාමි ගුරු පරම්පරාවට අනන්‍ය ලෙස සිදු කරන යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ගුරුකම් සමග බැඳි වත්පිළිවෙත් සහ ඒවායෙහි නූතන විචල්‍යතා කිනම් ආකාර ද යන්න විමර්ශනය කිරීමයි. එමෙන්ම ජනතාව ගුරුකම් කෙරෙහි දක්වන ඇල්ම හා විශ්වාසය අධ්‍යයනය, ගුරුකම් ආශ්‍රිත දැනුම සංරක්ෂණය කිරීම මෙහි අනු-අරමුණු විය. පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය අනුගමනය කර ඇති අතර ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන, සම්මුඛ සාකච්ඡා, පුස්තකාල පරිශීලනය, විද්‍යුත් මූලාශ්‍රය යනාදිය දත්ත රැස් කිරීමේ මූලික උපක්‍රම විය. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගන්නා ලදි. අධ්‍යයනයේදී අනාවරණය වූ කරුණුවලට අනුව මෙම ගුරු පරම්පරාවට ආවේණික ව අතීතයේ සිට අනන්‍ය ලෙස පවත්වාගෙන ගිය, ගුරුකම් සමඟ බැඳි වත්පිළිවෙත් රාශියක් තිබූ බවට සාධක ලැබිණි. එහිදී තොවිල් හා බහිරව පූජාව අතීතයේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම සිදුකර ඇත. දෙහි කැපීම, තෙල් මැතිරීම, වතුර මැතිරීම, සුනියම් ශාන්තිකර්මය, කළු කුමාර සමයම යනාදී ගුරුකම් අතීතයේ සිට වර්තමානය තෙක් නොකඩවා කරයි. වර්තමානය වන විට මේවායෙහි නූතන විචල්‍යතා ද ඇතිව තිබේ. ඒ සඳහා ආර්ථික සාධක, පරිසර සාධක, සමාජීය සාධක යනාදිය බලපා ඇති බව අනාවරණය විය. එසේම වර්තමානය වන විට වාණිජකරණයට ලක් වී ඇති බවත්, මේ කටයුතු ඉදිරියට කරගෙන යෑම සඳහා පරම්පරාවේ වෙනත් කෙනෙකු ඉදිරිපත් නොවීම නිසා මෙය අභාවයට යමින් පවතින බවත් පර්යේෂණයේ අවසන් නිගමනය ලෙස ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අතීත තත්ත්වය, ගුරුකම්, නූතන විචල්‍යතා, යන්ත්‍ර-මන්ත්‍ර, වත්පිළිවෙත්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා බුද්ධික කෝනාරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ආදිවාසී භාෂාව ඉගෙනීම සහ භාවිතය කෙරෙහි ආදිවාසීන්ගේ ආකල්ප පිළිබඳ විමර්ශනයක් (දඹාන ආදිවාසී ගම්මානය ඇසුරෙන්)

ඒ. එම්. සෙව්වන්දි චතුරිකා අත්තනායක
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20057@arts.pdn.ac.lk

මානව චින්තනයේ සංකීර්ණත්වය සහ අසීමිත බව අරමුණු කෙරෙන මාධ්‍යය භාෂාවයි. භාෂාව මිනිස් සන්නිවේදනයේ මූලික මෙවලමයි. මිනිස් සමාජයක සංස්කෘතිය, අනන්‍යතාව, ඉතිහාසය හා උරුමය පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට සම්ප්‍රේෂණය කරනු ලබන ප්‍රධාන මාධ්‍යය භාෂාවයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ආදිවාසී ජනතාව අතර ද මෙම තත්ත්වය පැහැදිලිව නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. නූතන වාග් විද්‍යාත්මක විග්‍රහයට අනුව වර්තමාන ආදිවාසී භාෂාව යනු මූලභූත වැදි භාෂාව සහ ඒ සමඟ සංස්පර්ශගත වූ සිංහල භාෂාව අතර සම්බන්ධතාවෙන් ගොඩනැඟුණු ක්‍රියෝල් භාෂාවකි. එහෙත් නූතනයේදී ආදිවාසීන්ගේ ප්‍රධාන අනන්‍යතා සාධකයක් වන ආදිවාසී භාෂාව වඳ වී යමින් පවතී. ඒ අනුව ආදිවාසී භාෂාව ඉගෙනීම සහ භාවිතය සම්බන්ධයෙන් ආදිවාසීන්ගේ ආකල්ප විමර්ශනය කරමින් කාලීන පර්යේෂණයක් සිදු කිරීම වැදගත් වේ. 'ආදිවාසී භාෂාව ඉගෙනීම සහ භාවිතය කෙරෙහි ආදිවාසී ප්‍රජාව දක්වන ආකල්ප කවරාකාරද?' යන පර්යේෂණ ගැටලුව මත පදනම් සිදුකළ මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වූයේ ආදිවාසී භාෂාව ඉගෙනීම සහ භාවිතය කෙරෙහි ආදිවාසී ප්‍රජාව දක්වන ආකල්ප විමර්ශනය කිරීමයි. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිතයෙන් සිදුකළ අතර සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රශ්නාවලි, නිරීක්ෂණ සහ පුස්තකාල භාවිතයෙන් දත්ත රැස් කරන්නට විය. විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත විශ්ලේෂණය කරන්නට විය. පර්යේෂණයෙන් ආදිවාසී භාෂාව සංරක්ෂණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව ආදිවාසී ප්‍රජාවේ බහුතරය විසින් පිළිගනු ලබන බවත්, ආදිවාසී භාෂාව ඉගැන්වීම පිළිබඳ සියලු ආදිවාසී ප්‍රජාව ධනාත්මක ආකල්පයක් දරන බවත් අනාවරණය විය. එසේම ආදිවාසී භාෂාව භාවිතය කෙරෙහි ආදිවාසී තරුණ පරම්පරාව අඩු උනන්දුවක් දක්වන බව ද පාරම්පරික සංස්කෘතියට ගරු කරන ආදිවාසීන් ආදිවාසී භාෂාව භාවිතය පිළිබඳ උද්යෝගශීලී ආකල්පයක් දරන බව ද අනාවරණය විය. ආදිවාසී භාෂාව සංරක්ෂණයට පාරම්පරික ආදිවාසීන් විවිධ ක්‍රියාමාර්ග යෙදවීමට අපේක්ෂිත ය. නූතනය වන විට ආදිවාසී භාෂාව සැලකිය යුතු අවදානමක පවතී. ඒ අනුව නූතන ආදිවාසී භාෂා තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් සාධනීය ආකල්පයක් දැරිය නොහැකි බව නිගමනය කළ හැකිය. පර්යේෂණයේ නිගමන අනුව කඩිනම් ක්‍රියා මාර්ග යොදා ගනිමින් ආදිවාසී භාෂාව සංරක්ෂණය කළ යුතු බව අනාවරණය විය.

ප්‍රමුඛ පද: ආදිවාසී ආකල්ප, ආදිවාසී භාෂාව, ක්‍රියෝල් භාෂාව, භාෂා සංරක්ෂණය, සිංහල භාෂාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිලිනි ආරියවංශගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

යාචක සන්නිවේදනයේ නූතන විචල්‍යතා පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (මහනුවර හා කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කවල තෝරාගත් යාචක පිරිස් ඇසුරෙන් සිදු කරන ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනයක්)

ඩී.එච්.එම්. ජනිත් ශාරද බණ්ඩාර
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20071@arts.pdn.ac.lk

යාචක ප්‍රජාව වනාහි ශ්‍රී ලංකාවේ ආන්තිකරණයට ලක් වූ ජන කොට්ඨාසයකි. සාම්ප්‍රදායික සමාජය තුළ යාචක සන්නිවේදනය ප්‍රධාන වශයෙන්ම වාචික අයැදීම්, ශාරීරික ඉරියව් සහ අනුකම්පාව උපදවන බාහිර ස්වරූපයන් මත පදනම් විය. කෙසේ වුවද නූතන තාක්ෂණික, ආර්ථික සහ සමාජීය පරිවර්තන හමුවේ යාචක සන්නිවේදනය නව මුහුණුවරක් සහ සංකීර්ණ විචල්‍යතා කරා ගමන් කර ඇත. සාම්ප්‍රදායික යාචක සන්නිවේදනයට සාපේක්ෂව නූතනයේදී යාචක සන්නිවේදනයේ ඇති වී තිබෙන විචල්‍යතා කවරාකාරද? යන පර්යේෂණ ගැටලුව ඔස්සේ යාචක සන්නිවේදනයේ නූතන ප්‍රවණතා අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ විය. යාචකයන් සන්නිවේදනයේදී බාහිර සමාජය කෙරෙහි සංවේදිතාව ඇති කිරීම සඳහා භාවිත කරන විශේෂ සන්නිවේදන විධි හා භාෂා ප්‍රයෝග පිළිබඳව ද මෙහිදී අධ්‍යයනය කෙරිණි. යාචක සන්නිවේදනය නූතනයේදී විචල්‍යතාවලට ලක්ව ඇති ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම පර්යේෂණාත්මකව වැදගත් වෙයි. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, සම්මුඛ සාකච්ඡා, පුස්තකාල පරිශීලනය, අන්තර්ජාල පරිශීලනය මගින් දත්ත රැස්කර ගනිමින් සිදුකළ පර්යේෂණයෙහි දත්ත විශ්ලේෂණයේදී විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගැනුණි. මෙම පර්යේෂණයේදී අනාවරණය වූ මූලික කරුණ නම් සාම්ප්‍රදායික යාචක සන්නිවේදන ක්‍රම නූතනය වන විට විචල්‍යතාවලට බඳුන් වී ඇති බවයි. මුද්‍රිත සන්නිවේදන විධික්‍රම භාවිතය, තාක්ෂණික උපකරණ භාවිතය, වාචික අයැදීම් ස්වරූප වෙනස්වීම්වලට ලක්වීම ආදිය අනාවරණය වූ යාචක සන්නිවේදන විචල්‍යතා විය. අතීතයේ යාචක සන්නිවේදනයේදී උපයෝගී කරගත් සන්නිවේදන ක්‍රමෝපායන් නූතන යුගය සමග විචල්‍යතාවලට බඳුන් වී ඇති බව අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු විය.

ප්‍රමුඛ පද: යාචක සන්නිවේදනය, විචල්‍යතා, නූතන ප්‍රවණතා, සම්ප්‍රදායික

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා බුද්ධික කෝනාරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සිංහල ජන උත්සවවල භාවිත වන සුදු පිරුවට පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: බෙවර්ලි ජේ. ස්ටෝලන්යේගේ ආදර්ශය ඇසුරෙන් කෙරෙන ක්ෂේත්‍ර පර්යේෂණයක්

ජී. එම්. ඒ. යූ. බංඩාර
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20072@arts.pdn.ac.lk

ජන උත්සව යනු විශ්වීය නමුත් එකිනෙක සමාජයන්ට ආවේණික සංස්කෘතික අනන්‍යතාව, ආගමික විශ්වාස, සමාජ සබඳතා සහ සම්ප්‍රදායික දැනුම් පද්ධති නිරූපණය කරන ප්‍රධාන සංස්කෘතික ප්‍රකාශනයකි. ශ්‍රී ලාංකේය සිංහල ජන සංස්කෘතිය තුළ විවිධ ජන උත්සව හා චාරිත්‍රවල දී සුදු පිරුවට බහුල වශයෙන් භාවිත වන අතර එය හුදු භෞතික උපකරණයක් පමණක් නොව, ගැඹුරු සංස්කෘතික හා සංකේතාත්මක අර්ථ සන්නිවේදනය කරන සංස්කෘතික මෙවලමක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. එහෙත් සිංහල ජන උත්සව සන්දර්භය තුළ සුදු පිරුවටෙහි භාවිතය, කාර්යභාරය සහ සංකේතාත්මක අර්ථ පිළිබඳ ක්‍රමානුකූල ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයන සීමිත වීම මෙම පර්යේෂණය සඳහා පදනම සපයයි. මෙම පර්යේෂණයේ මුඛ්‍ය අරමුණ වන්නේ සිංහල ජන උත්සවවල භාවිත වන සුදු පිරුවටෙහි සංස්කෘතික වැදගත්කම, එහි සංකේතාත්මක අර්ථ නිරූපණය සහ විවිධ උත්සවමය හා චාරිත්‍රානුකූල සන්දර්භවලදී එය ඉටු කරන කාර්යභාරය විමර්ශනය කිරීමයි. "සිංහල ජන උත්සවවල භාවිත වන සුදු පිරුවට මඟින් නිරූපණය වන සංකේතාත්මක අර්ථ කවරාකාරද" යන මූලික ගැටලුව මෙහි දී සාකච්ඡා කෙරේ. බෙවර්ලි ජේ. ස්ටෝලන්යේගේ *Festival in America* ආදර්ශය න්‍යායික පදනම ලෙස යොදා ගනිමින් ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් යොදා ගෙන ඇත. ඒ සඳහා ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, නිරීක්ෂණ සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ප්‍රාථමික දත්ත මෙන්ම ග්‍රන්ථ, ශාස්ත්‍රීය ලිපි, සඟරා හා විද්‍යුත් මූලාශ්‍ර ඇතුළත් ද්විතීයක දත්ත රැස් කරනු ලැබිණි. රැස් කරන ලද දත්ත විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයට ලක් කරමින් බෞද්ධාගමික උත්සව, ශාන්තිකර්ම, කෘෂිකාර්මික උත්සව සහ ද්වාරකර්ම ආශ්‍රිත චාරිත්‍රවල දී සුදු පිරුවට ඉටු කරන කාර්යභාරය විමර්ශනයට ලක් කෙරිණි. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් සුදු පිරුවට සිංහල ජන උත්සවවල සංස්කෘතික හා ආධ්‍යාත්මික අර්ථ පද්ධතියක සක්‍රීය සංරචකයක් ලෙස ක්‍රියා කරන බව අනාවරණය විය. එය පාරිශුද්ධත්වය, පිරිසිදුකම, සරලත්වය, ආධ්‍යාත්මික උන්නතිය සහ ජයග්‍රහණය වැනි ධනාත්මක/ සුභාවාදී අර්ථ නිරූපණය කරන අතර, ඇතැම් සන්දර්භවල දී ශෝකය, මරණය, හිස් බව සහ හුදකලා බව යන ඍණාත්මක/ අශුභවාදී අර්ථ ද සංකේතවත් කරයි. ඒ අනුව සුදු පිරුවටේ භාවිතය මඟින් සිංහල ජන උත්සවවල පවතින සංස්කෘතික වටිනාකම්, සමාජ විශ්වාස සහ ආධ්‍යාත්මික සම්ප්‍රදායන් පිළිබඳ ගැඹුරු අවබෝධයක් ලබාගත හැකි බව මෙම පර්යේෂණය මඟින් තහවුරු විය.

ප්‍රමුඛ පද: ජන සංස්කෘතිය, බෙවර්ලි ජේ. ස්ටෝලන්යේ, සිංහල ජන උත්සව, සුදු පිරුවට, සංස්කෘතික අනන්‍යතාව, සංකේතවේදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ආචාර්ය නිමල් විජේසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සාකල්‍යවත් ස්ත්‍රී චරිතාපදාන රචනයෙහි ලා ස්ත්‍රියට ඇති අවකාශය සහ අභියෝග පිළිබඳ ස්ත්‍රීවාදී අධ්‍යයනයක්
(සිංහලෙන් රචිත සහ සිංහලට පරිවර්තිත ස්ත්‍රී චරිතාපදාන කෘති කිහිපයක් ඇසුරින්)

ආර්. අයි. බී. එස්. එන් බණ්ඩාර
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20079@arts.pdn.ac.lk

පුරුෂ මූලික සමාජයක ස්ත්‍රිය පීඩාවට පත් කරන ව්‍යූහ වෙතින් ඇය නිදහස් කිරීම උදෙසා ගොඩනැගී ඇති න්‍යායික කතිකාව ස්ත්‍රීවාදය වේ. ප්‍රබන්ධමය නොවන සාහිත්‍ය විශේෂයක් වන චරිතාපදාන යනු, කිසියම් පුද්ගලයෙකුගේ ජීවිතයේ ආරම්භයේ සිට හෝ යම් නිශ්චිත කාල සීමාවක් දක්වා සිදු වූ වැදගත් සිදුවීම් ඇතුළත් කොට ලියන ලද ලියවිලි ය. සාකල්‍යවත් ස්ත්‍රී චරිතාපදාන රචනයෙහි ලා ස්ත්‍රියට ඇති අවකාශය සහ ඒ සඳහා ඇති අභියෝග පිළිබඳ ස්ත්‍රීවාදී අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණයි. පවතින සමාජ හා සංස්කෘතික වටාපිටාව යටතේ ස්ත්‍රිය නිර්මාණය වන ආකාරය, ස්ත්‍රී චරිතය රාමුගත වන අවස්ථා සහ සාකල්‍යවත් ස්ත්‍රී චරිතාපදානයක් රචනා කිරීම උදෙසා මහා සංස්කෘතියෙන් ලැබී ඇති ඉඩ කඩ ආදිය අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි දී සිදු විය. සාකල්‍යවත් ස්ත්‍රී ජීවිතය කෙබඳු ද, ස්ත්‍රී ජීවිත කථා චරිතාපදානගත කිරීමේ අවශ්‍යතාව, එවැන්නක් රචනා කිරීමට තරම් අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය නිර්මාණය වී පවතී ද යන කරුණු අනාවරණය කරගැනීම වැදගත් වේ. ඒ සඳහා ස්ත්‍රීන් බොහෝ දෙනෙකු හඹා යන ජීවිතයෙහි සාර්ථකත්වය පිළිබඳ පරමාදර්ශ චරිතාපදානයක් හෝ ස්වයං චරිතාපදානයක් ලියන්නට තරම් සුදුසු මූලාශ්‍රය/අමුද්‍රව්‍ය බිහි නොවන්නේ ඇයි යන ගැටලුව විමර්ශනය කිරීම උදෙසා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ පුස්තකාල, ප්‍රශ්නාවලි, සමාජ මාධ්‍ය සහ අන්තර්ජාලය පරිහරණය ඔස්සේ තෝරාගත් චරිතාපදාන හා ස්වයං චරිතාපදාන කිහිපයකට සීමා කර ගනිමින් මෙම පර්යේෂණය සිදු කෙරිණි. එහි දී පවතින පුරුෂ මූලික සමාජ හා සංස්කෘතික වටාපිටාව විසින් ස්ත්‍රිය සහ ඇගේ භූමිකාව යම්කිසි නිශ්චිත රාමුවක සිරකර තබනු ලැබ ඇති බව විද්‍යමාන විය. බහුතරයක් ස්ත්‍රීන් තම සාර්ථකත්වය හඹා ගිය ද ඔවුන්ගේ ජීවිත කථා සාකල්‍යවත් චරිතාපදානයක් හෝ ස්වයං චරිතාපදානයක් ලෙස ලේඛනගත කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් හෝ ගැඹුරු අමුද්‍රව්‍ය අප සමාජයෙහි නිර්මාණය නොවන බව අනාවරණය විය. පවතින මහා සංස්කෘතිය ස්ත්‍රියට තම ජීවිත කථාව සම්පූර්ණයෙන් හා නිදහස්ව නිර්මාණය කර ගැනීමට සහ ප්‍රකාශ කිරීමට ඉඩකඩ සීමා කර ඇති බව පසක් විය. ඒ අනුව ස්ත්‍රියගේ සැබෑ සාර්ථකත්වය ළඟා කර ගැනීමට නම් පුරුෂ මූලික ආකෘතිය ස්ත්‍රියගේ ජීවිතයට අසාධාරණ ලෙස ප්‍රවිෂ්ට වීම වැළැක්විය යුතු බවත් සාකල්‍යවත් ස්ත්‍රී චරිතාපදාන නිර්මාණය කිරීමෙහි ලා කාලානුරූපීව මිනිස් ආකල්ප වෙනස් කළ යුතු බවත් මෙහි දී යෝජනා කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: අමුද්‍රව්‍ය, චරිතාපදාන, මහා සංස්කෘතිය, සාකල්‍යවත් ස්ත්‍රිය, සාර්ථකත්වය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ලියනගේ අමරකීර්තිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වක ව සිහිපත් කරමි.

වීදිය බණ්ඩාර හා ජන වීරත්වය : ඓතිහාසික ජනශ්‍රැති පර්යේෂණයක්

ඩබ්ලිව්. ඒ. එච්. චමෝදි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20095@arts.pdn.ac.lk

16 වන සියවසයේ කෝට්ටේ රාජධානි සමයේ පැවති දේශපාලනික පරිහානියත්, ඊට සමගාමීව ක්‍රියාත්මක වූ පෘතුගීසි ආක්‍රමණයත් හමුවේ ස්වකීය ජනතාව වෙනුවෙන් සටන් කළ චරිතයක් ලෙස වීදිය බණ්ඩාර හඳුනා ගත හැකිය. ජන වීරත්වය මත පදනම්ව වීදිය බණ්ඩාර පිළිබඳ සිදුකෙරෙන ඓතිහාසික ජනශ්‍රැති පර්යේෂණයක් වන මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය සහ අද්‍යතන ජනශ්‍රැති මූලාශ්‍රයවල වීර චරිතයක් වශයෙන් වීදිය බණ්ඩාර නිරූපණය වන ස්වරූප විමර්ශනය කිරීමයි. "වීදිය බණ්ඩාර චරිතය වීර චරිතයක් වශයෙන් ඓතිහාසික මූලාශ්‍රයවල සහ ජනශ්‍රැතියෙහි නිරූපණය වන්නේ කවරාකාරයෙන්ද?" යන ගැටලුව පාදක කරගත් මෙම පර්යේෂණයෙහි දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ පුස්තකාල පරිශීලනය, ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය හා සම්මුඛ සාකච්ඡා යොදා ගැනුණි. න්‍යායික ප්‍රවේශය ලෙස ජනශ්‍රැති විද්‍යාවෙහි එන ඓතිහාසික ජනශ්‍රැති ප්‍රවේශය භාවිත කරන ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී අනාවරණය වූයේ වීදිය බණ්ඩාර චරිතය අද්‍යතන ජනශ්‍රැතියෙහි විවිධ ස්වරූපවලින් ජන වීරත්වයට පත් වී ඇති බවයි. දේශීය ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය සහ විදේශීය ලේඛන පරීක්ෂා කිරීමේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් එම දේශීය හා විදේශීය ලේඛකයන්ගේ දේශපාලනික, ආගමික පසුබිම සහ අරමුණු මත වීදිය බණ්ඩාර චරිතයේ වීරත්වය නිරූපණය කර ඇති ආකාරයෙහි වෙනස්කම් ඇති බව හඳුනාගත හැකිවිය. ජනශ්‍රැතික මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනය කිරීමේ දී වීදිය බණ්ඩාර ජීවත්ව සිටි සමයේදී ඔහු දේශපාලනික, පරිපාලනමය හා යුදමය වශයෙන් කැපී පෙනුණු නායකයෙකු ලෙස පමණක් සමාජය විසින් හඳුනාගෙන තිබූ බව ද ඔහුගේ මරණයත් සමඟ එම චරිතයේ ස්වභාවය විපර්යාසයකට ලක් ව ඇති බව ද පෙනී යයි. වීදිය බණ්ඩාර වටා ගොඩනැගුණු ජනප්‍රවාද, ජනකතා, ජන විශ්වාස සහ ජනශ්‍රැතිකාංග පද්ධතියක් බිහි වී ඇත්තේ ඔහුගේ මරණයෙන් පසුව බව මෙම පර්යේෂණයේදී අනාවරණය කරගත හැකි වූ අතර ඔහුගේ ජන වීරත්වය නිරූපණය කර ඇති ස්වරූපය ඒ ඒ මූලාශ්‍රයවලට හේතු වූ අරමුණු සහ සමාජ, දේශපාලනික සහ ආගමික පසුබිම මත තීරණය වී ඇති බව ද නිගමනය කළ හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය, ජන වීරත්වය, ජනශ්‍රැතිය, වීදිය බණ්ඩාර

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනූෂ කාරියප්පෙරුමගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

වහකෝට්ටේ කිතුනු ජනාවාසකරණය පිළිබඳ ජනශ්‍රැති පර්යේෂණයක් : රිචඩ් එම්. ඩෝසන්ගේ ඓතිහාසික ජනශ්‍රැති න්‍යාය භාවිතයෙන් කෙරෙන විමර්ශනයක්

ආර්. ඒ. ඩී. එන්. ධනංජනා
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20134@arts.pdn.ac.lk

මහනුවර යුගයේ සිදුවූ යුරෝපීය සංක්‍රමණ හේතුවෙන් මාතලේ දිස්ත්‍රික්කයේ වහකෝට්ටේ නම් ග්‍රාමයේ පෘතුගීසි ජාතික ජනයාගේ සංකේන්ද්‍රස්ථානය නිර්මාණය විය. උඩරට රාජධානියේ බෞද්ධ ආගමික ගම්මාන රැසක් මධ්‍යයේ ස්ථාපිත වහකෝට්ටේ ප්‍රදේශය දේශීයකරණ ඵළඹුම ඔස්සේ සංස්කෘතික වශයෙන් දෙමුහුන්භාවයට පත් වී ඇත. වහකෝට්ටේ කිතුනු ජනාවාස බෞද්ධ සංස්කෘතික ජාතිකත්වය යටතේ දේශීයකරණයට අනුගත වී තිබෙන්නේ කවරාකාරයෙන්ද? යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව විය. දෙවන රාජසිංහ රජු දවස අත්අඩංගුවට ගත් පෘතුගීසි කතෝලික ජනයාට අභයභූමියක් වශයෙන් වහකෝට්ටේ හඳුන්වාදීමත් සමඟ ජනාවාසකරණයේ සුවිශේෂතා ඇති විය. එහිදී වහකෝට්ටේ ජනාවාසකරණය සහ සම්බන්ධ තොරතුරු අධ්‍යයනය සඳහා පර්යේෂණය සීමා විය. මෙම ක්ෂේත්‍රය ජනශ්‍රැති පර්යේෂණ න්‍යායාත්මක පසුබිමක් යටතේ විග්‍රහ කිරීම්දී ඩෝසන්ගේ ඓතිහාසික න්‍යාය භාවිතයට ගැනුණි. කිතුනු ජනයාගේ ආරම්භය, කිතුනු ජනාවාසකරණයේ ප්‍රවර්ධනය, විකාශනය සහ දෙමුහුන් සංස්කෘතික ලක්ෂණ පිළිබඳ අධ්‍යයනය මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ විය. අනු අරමුණු අතර විදේශ සංස්කෘතියක් සහ නව ආගමික පසුබිමක් දේශීය බෞද්ධ සංස්කෘතියට අනුගතව නිර්මාණය කරගත් ආකාරයත්, වහකෝට්ටේ කිතුනු දේවස්ථානය සහ එම ප්‍රදේශයේ ආගමික පසුබිම ජන ව්‍යූහයට බලපෑ ආකාරයත් විමර්ශනයට ලක් විය. ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ පුස්තකාල පරිශීලනය, අන්තර්ජාල පරිශීලනය, නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනයෙන් දත්ත රැස් කිරීම සිදු විය. විස්තරාත්මක විධික්‍රමය යටතේ විශ්ලේෂණය කර දත්ත සංවිධානාත්මක අයුරින් ඉදිරිපත් කෙරිණි. වහකෝට්ටේ කිතුනු ජනාවාසකරණය හා සම්බන්ධ පෙළපත් නාමකරණයේ විශේෂත්වය පිළිබඳත්, එය බෞද්ධ සංස්කෘතිය සමඟ මිශ්‍ර වී නිර්මාණය කර ගත් සංස්කෘතික නව්‍යතාවල මුල් කාලීන සහ අද්‍යතන ලක්ෂණ පිළිබඳත් තොරතුරු තුලනාත්මක ලෙස ඉදිරිපත් කළ හැකි විය. පෘතුගීසි ජාතිකයන්ට අනන්‍ය වූ බාහිර ස්වරූප ලක්ෂණ වර්තමාන වහකෝට්ටේ කතෝලික ජනයාට ප්‍රවේණියෙන් උරුම වී ඇති අතර එම සුවිශේෂ ජනාවාසකරණයේ පර්යේෂණාත්මක විග්‍රහය ඇමෙරිකානු ජනශ්‍රැති පර්යේෂක රිචඩ් එම්. ඩෝසන්ගේ ඓතිහාසික න්‍යාය ඔස්සේ විමර්ශනයට ලක්විය. අන්තෝනි මුනිඳුන්ගේ දේවස්ථානය මූලික කරගෙන ආරම්භක ජනාවාසකරණයේ ප්‍රවර්ධනය සිදු වී ඇත. උඩරට රදළ පෙළපත් වැසියන් සමඟ විවාහ වීමෙන් පෙළපත් නාමකරණයේ ඇතිවූ නව මුහුණුවර, ජනාවාස කේන්ද්‍රවීම සහ ග්‍රාමීය සැකැස්ම නිර්මාණය යනාදී සියල්ල දේශීයකරණය සඳහා මුහුවීමේ උත්සාහයක් බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද : ඓතිහාසික න්‍යාය, ජනාවාසකරණය, දේශීයකරණය, වහකෝට්ටේ

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා චාමිණී ගුරුගේගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පැවිද්දන් විසින් රචිත සීගිරි ගීවලින් ප්‍රකට වන සමාජ හා දාර්ශනික සංකල්ප පිළිබඳ ව විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඊ. ඒ තිෂුරි ධනේෂි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20136@arts.pdn.ac.lk

ජාතියේ ප්‍රෞඩත්වය විදහා දක්වන "සීගිරිය" අග්‍රගණ්‍ය කලා නිර්මාණයකි. ක්‍රි.ව 08, 09, 10 සියවස්හි සීගිරි සිරිය නැරඹීමට පැමිණි ජනී ජනයා අතර භික්ෂූන් අමතක කළ නොහැකි ය. එබැවින් පැවිද්දන් රචිත සීගිරි ගීයෙන් ප්‍රකට වන පුරාණ ලංකාවේ තෝරාගත් අංශ කිහිපයක් හා යතිවර සීගිරි ගීයේ දාර්ශනික චින්තනාවල ආගමික, සෞන්දර්යාත්මක, පුද්ගලානුබද්ධ, ආචාරධර්මීය හා උපදේශාත්මක දර්ශනය ආදිය විවරණයට ලක් කිරීමේ අරමුණෙන් මෙම පර්යේෂණය සිදු කෙරිණි. එමෙන් ම යතිවර සීගිරි ගීය ආගමික රාමුවෙන් බැහැරට ගොස් ඇති ආකාරය හා යතිවර සීගිරි ගීවලින් පිළිබිඹු වන කාන්තා චරිතය හා බැඳි සමාජ සබඳතා, ලෞකිකත්වය ආදි මනෝ භාවයන් විශ්ලේෂණය මෙන්ම සීගිරි ගී යුගයේ පැවති සමාජ සංස්කෘතික ස්වභාවය අධ්‍යයනය කිරීම ද මෙහි අනු අරමුණු විය. කැටබිතෙහි යතිවර ගීයෙන් ප්‍රකට වන සමාජ ස්වරූපය හා ඉන් පිළිබිඹු වන දාර්ශනික කවි චින්තාවන්හි ස්වරූපය කවරාකාර ද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව විය. සීගිරි කැටපත් පවුරෙහි භික්ෂු, භික්ෂුණීන් විසින් රචිත සීගිරි ගීවලට පමණක් මෙම පර්යේෂණය සීමා වේ. මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන විසින් රචිත Sigiri Grafittiy (1956) පළමු හා දෙවන වෙළුම් ප්‍රධාන වශයෙන් මේ සඳහා උපයෝගී කර ගැනුණි. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යොදාගත් අතර එහි දී පුස්තකාල පරිශීලනය සිදු කෙරිණි. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගැනුණි. පැවිද්දන් විසින් රචිත සීගිරි ගී ඔස්සේ පුරාණ ලංකාවේ සමාජ සංස්ථාවේ ස්වරූපය කෙසේ ද යන්නත්, එකල ස්ත්‍රිය සමාජයේ ඉහළින් ම වැජඹුණු බවත්, දේශපාලනික තොරතුරු අතර රජු කෙරෙහි පැවැති අසීමිත ගෞරවය හා අධ්‍යාපනික කටයුතු කෙරෙහි හිමි වූයේ ඉතා වැදගත් ස්ථානයක් බවත්, එමෙන් ම යතිවර සීගිරි ගීයේ දාර්ශනික පැතිකඩ ඔස්සේ එම ගීවල අන්තර්ගත ආගමික දෘෂ්ටිය හා ඇතැම් අවස්ථාවල දී යතිවරයා ආධ්‍යාත්මිකත්වයෙන් මිදී ලෞකිකත්වය කරා නැඹුරුවීමට දරා ඇති මානසිකත්වයේ ස්වරූපයක් මතුවන බවත් මෙහි දී අනාවරණය විය. යතිවරයා ලෞකිකත්වය කෙරෙහි ඇලුම් කර ඇති බවත්, යතිවර ඇසින් එකල සමාජය, කාන්තාව, දේශපාලනය, අධ්‍යාපනය දෙස හෙළූ දෘෂ්ටිය කෙබඳු ද යන්න මෙන් ම යතිවර සීගිරි ගීයේ සැඟවුණු දාර්ශනික වැදගත්කම් ද මතු කිරීමට හැකි වීම ද මෙහි සුවිශේෂත්වය බව නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: දාර්ශනික චින්තනය, පුරාණ සමාජය, යතිවරයා, සීගිරි ගී, සෞන්දර්යාත්මක දෘෂ්ටිකෝණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මංගල දිසානායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික වෙස්මුහුණු කලාවෙහි නිරූපිත පුද්ගල අනන්‍යතා සහ එහි සමාජීය බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ අම්බලන්ගොඩ ප්‍රදේශය ඇසුරින්)

ටී.ඒ.සී. දිල්රුක්ෂි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20146@arts.pdn.ac.lk

වසර සිය ගණනක් පැරණි දේශීය අනන්‍යතාව විදහා දක්වන සංස්කෘතික උරුමයක් ලෙස ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික වෙස්මුහුණු කලාව හැඳින්විය හැකිය. මෙය ප්‍රධාන වශයෙන් නර්තනය, නාට්‍ය කලාව සහ අභිචාරමය වත්පිළිවෙත් සමඟ බද්ධ ව පවති. වෙස් මුහුණු පුද්ගලයෙකුගේ ප්‍රකෘති මුහුණෙහි පළඳින අතර එය පැළඳීමෙන් පියවි මුහුණ වැසේ. කල්පිත චරිත නිරූපිත වෙස්මුහුණු සහ පුද්ගලත්ව නිරූපිත වෙස්මුහුණු යනුවෙන් වෙස්මුහුණු ප්‍රභේද දෙකකි. මෙම වෙස්මුහුණුවල විවිධ අනන්‍යතා නිරූපණ දැකගත හැකිය. මෙම පර්යේෂණය මගින් අම්බලන්ගොඩ ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත සාම්ප්‍රදායික වෙස්මුහුණු කලාව මගින් නිරූපණය වන පුද්ගල අනන්‍යතා සහ ඒවා මගින් සැබෑ සමාජය කෙරෙහි ඇති කරනු ලබන බලපෑම පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම සිදුකෙරිණි. ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික වෙස්මුහුණු කලාවෙහි නිරූපිත පුද්ගල අනන්‍යතා සමාජයේ එම සැබෑ අනන්‍යතා උසුලන පුද්ගලයන්ට බලපෑම් කරන ආකාරය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ විය. ඒ අනුව වෙස්මුහුණු මගින් නිරූපණය කෙරෙන පුද්ගල අනන්‍යතා පදනම් කරගෙන සැබෑ ලෝකයේ එම අනන්‍යතා උසුලන පුද්ගලයන් කෙරෙහි ඇති විය හැකි බලපෑම කවරාකාරද? යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව විය. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ සම්මුඛ සාකච්ඡා, ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, පුස්තකාල පරිශීලනය, අන්තර්ජාල පරිශීලනය මගින් දත්ත රැස් කර ඇත. පර්යේෂණ විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමය භාවිත කෙරිණි. ඒ අනුව අවසාන වශයෙන් අනාවරණය වූයේ ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික වෙස්මුහුණු කලාවේ නිරූපිත පුද්ගල අනන්‍යතා මගින් සමාජයේ එම අනන්‍යතා උසුලන ඇතැම් පුද්ගල අනන්‍යතාවලට අගතියක් සිදු ව ඇති බවයි. එහිදී කෝලම් වෙස්මුහුණු සහ දහ අට සන්නි වෙස් මුහුණු මගින් මෙලෙස පුද්ගල අනන්‍යතා සඳහා අයහපත් බලපෑමක් සිදු ව ඇති බව අනාවරණය විය.

ප්‍රමුඛ පද: පුද්ගල අනන්‍යතා, සමාජීය බලපෑම, සාම්ප්‍රදායික වෙස්මුහුණු කලාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නිමල් විජේසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සති පිරිත් සජ්ඣායන සංස්කෘතියේ නූතන විචල්‍යතා පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (කොළඹ හා රත්නපුර දිස්ත්‍රික්ක ආශ්‍රයෙන්)

බී. වී. පී. කේ. ගුණසේකර
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලය
a20204@arts.pdn.ac.lk

පාලි ත්‍රිපිටකයේ ඇතුළත් බුද්ධ දේශනාවලින් තෝරා ගත් සූත්‍ර කොටස් ආරක්ෂාව උදෙසා පිරිත් ගාථා ලෙස සජ්ඣායනය කර කියවීමේ බෞද්ධාගමික චාරිත්‍රය පිරිත නමින් හඳුන්වනු ලැබේ. ඒවා අතර රතන සූත්‍රය, මංගල සූත්‍රය ඇතුළත් මහ පිරිත ද බොජ්ඣංග සූත්‍ර ඇතුළත් දින හතක් පුරා සිදු කරන සති පිරිත ප්‍රධාන ප්‍රභේදයක් වේ. සති පිරිත් සජ්ඣායනය ලාංකික ථේරවාදී සම්ප්‍රදාය අනුව විහාරස්ථානයේ රැස්වෙන භික්ෂු පිරිසක් විසින් ත්‍රිපිටක පාඨ සහ සූත්‍ර සජ්ඣායනය කිරීමෙන් සිදු කරන වැදගත් චාරිත්‍රයකි. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වූයේ සති පිරිත් සජ්ඣායන සංස්කෘතියේ නූතන විචල්‍යතා කොළඹ හා රත්නපුර දිස්ත්‍රික්ක ආශ්‍රය කර ගනිමින් විශ්ලේෂණාත්මකව හඳුනා ගැනීමයි. පර්යේෂණ ගැටලුව වූයේ දිස්ත්‍රික්ක දෙකේ සති පිරිත් සජ්ඣායන සංස්කෘතියේ දක්නට ලැබෙන නූතන විචල්‍යතා කවරාකාර ද යන්නයි. දත්ත රැස් කිරීම, ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය මත පදනම්ව පුස්තකාල භාවිතය, සෘජු නිරීක්ෂණය, සම්මුඛ සාකච්ඡා, අන්තර්ජාල මූලාශ්‍රය සහ ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය මඟින් සිදු කරන ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණය, විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය මඟින් සිදු කරන ලදි. නූතන විචල්‍යතා හඳුනා ගැනීම සඳහා ප්‍රදේශය, නිකාය, පිරිත් ස්වරය, දේවදූත සංකල්පය, ශබ්ද පූජාව, වාද්‍ය භාණ්ඩ භාවිතය, මණ්ඩප ව්‍යූහය ආදිය විශ්ලේෂණාත්මක කරුණු ලෙස හඳුනා ගන්නා ලදි. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සජ්ඣායනාව නාගරීකරණය සහ නවීන තාක්ෂණය සමඟ බහුමාධ්‍ය ස්වරූපයක් ගෙන ඇති අතර රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ග්‍රාමීය සරල ස්වරූපය අනුව නවීන වෙනස්කම් සිදු වී ඇත. නූතන විචල්‍යතා ලෙස අන්තර්ජාල සජීවී විකාශය, කාලය කෙටි කිරීම, පාලි අර්ථ පැහැදිලි කර ධර්ම කථා ඇතුළත් කිරීම, නවීන ශබ්ද සහ ආලෝක උපකරණ භාවිතය, සංගීත රටා එකතු වීම, වාද්‍ය භාණ්ඩ යොදා ගැනීම සහ මණ්ඩපය සැරසිලිවල නවීන මෝස්තර යෙදීම ආදිය හඳුනා ගන්නා ලදී. කොළඹ සහ රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්කවල සති පිරිත් සජ්ඣායන සංස්කෘතිය මඟින් නූතනත්වය සමඟ අනුගත වීමේ පොදු ප්‍රවණතාවක් ප්‍රකාශ වන අතර තාක්ෂණික මාධ්‍ය භාවිතය සහ කාලීන අවශ්‍යතාවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම යන අංශවල සමානත්වයක් ගොඩනැගී ඇත. එම සමානත්වය හමුවේ සති පිරිත් සජ්ඣායන සම්ප්‍රදාය අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීම උදෙසා නූතනත්වය සහ සම්ප්‍රදාය අතර මනා සංකලනයක් පැවතීම අවශ්‍ය බව නිගමනය කළ හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද : කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය, නූතන විචල්‍යතා, බෞද්ධ චාරිත්‍ර, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය, සති පිරිත් සජ්ඣායනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා බුද්ධික කෝනාරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ආශ්චර්යාත්මක යථාර්ථවාදයෙන් නිරූපිත සැබෑ ජීවිත යථාර්ථය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් සිංහල කෙටිකතා කිහිපයක් ඇසුරෙන්)

කේ.යූ.ඩී. හර්ෂණී
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20221@arts.pdn.ac.lk

ආශ්චර්යාත්මක යථාර්ථවාදය වූ කලී වාස්තවික ලෝකයේ පවතින සමාජ, දේශපාලනික සහ සංස්කෘතික සැබෑ තත්ත්ව (සත්‍ය) අද්භූත හෝ ආශ්චර්යමත් සිදුවීම් සමඟ බද්ධ කරමින් නිරූපණය කරනු ලබන සාහිත්‍යමය ශිල්ප ක්‍රමයක් වශයෙන් හඳුනාගත හැකිය. සමකාලීන සිංහල කෙටිකතා කලාව තුළ ආශ්චර්යාත්මක යථාර්ථවාදී ශිල්ප ක්‍රම භාවිත කරමින් ලාංකේය සමාජයෙහි සැබෑ ජීවිත යථාර්ථය නිරූපණය කර ඇති ආකාරය විමර්ශනය කිරීම මෙම පර්යේෂණය අරමුණ විය. සාම්ප්‍රදායික කතා වින්‍යාසයෙන් බැහැර වන ආශ්චර්යාත්මක යථාර්ථවාදය මායාව හා සැබෑව අතර වන සීමා සහිත බව බිඳ දමයි. එහිදී, ලාංකේය කෙටිකතාකරුවන් භෞතික ලෝකයෙහි දෘශ්‍යමාන සත්‍යය අභිබවා යන මනෝභාව තත්ත්ව, ආගමික හා මිථ්‍යා විශ්වාස හා පන්ති විසමතාව වැනි සංකීර්ණ වූ සමාජීය අත්දැකීම් නිරූපණය කිරීමට මෙම විචාර ක්‍රමවේදය මෙවලමක් වශයෙන් භාවිතයට ගෙන ඇත. මෙකී පර්යේෂණයට අනුව සිංහල කෙටිකතාවෙහි ආශ්චර්යය යන්න හුදෙක් චමත්කාරයක් හෝ මනඃකල්පිතයක් නොවන අතර එය මිනිස් ජීවිතයෙහි යටිපෙළ පවතින බේදවාචකය සහ සංකීර්ණ මනෝවිද්‍යාත්මක ස්වභාව වඩාත් තීව්‍ර ආකාරයෙන් ප්‍රකාශ කිරීමේ උපාය මාර්ගයකි. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයට අනුව සිදුකරන ලද මෙම අධ්‍යයනයේ දී තෝරාගත් කෙටිකතාවල අන්තර්ගතය, භාෂා ප්‍රයෝග සහ ව්‍යූහය ගැඹුරු සාහිත්‍යමය විශ්ලේෂණයකට සහ කියවීමකට ලක් කර ඇත. එහිදී, පැහැදිලි වන්නේ සිංහල කෙටිකතාකරුවන් බටහිර ආභාසය ලද මෙම ශිල්ප ක්‍රමය දේශීය සංස්කෘතික අනන්‍යතා සහ ජනශ්‍රැතිකාංග උදෙසා උචිත වන පරිදි ප්‍රතිනිර්මාණය කර ඇති බවය. අවසාන වශයෙන්, ආශ්චර්යාත්මක යථාර්ථවාදය යනු සැබෑ ජීවිත යථාර්ථය වසන් කරන්නක් නොව එම යථාර්ථයේ ගැඹුරු ස්ථර ස්පර්ශ කරමින් සමාජීය ගැටලු පිළිබඳව පාඨකයා තුළ වඩාත් විචාරශීලී අවබෝධයක් සහ සංවේදීතාවක් ඇති කිරීමට සමත් වන ප්‍රබල සාහිත්‍ය ප්‍රවේශයක් (විචාරවේදයක්) වන බවට හඳුනාගත හැකි බවයි.

ප්‍රමුඛ පද: ආශ්චර්යාත්මක යථාර්ථවාදය, පශ්චාත් නූතන සිංහල ප්‍රබන්ධ, පෙළ විග්‍රහය, මායාව සහ සැබෑව, සැබෑ ජීවිත යථාර්ථය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මහින්ද රත්නායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකට සිහිපත් කරමි.

පේන කීම පිළිබඳ තුලනාත්මක ජනශ්‍රැති අධ්‍යයනයක්: තෝරා ගත් ජන සංස්කෘති කිහිපයක් ඇසුරෙන්

ටී. ඩබ්ලිව්. ජී. හර්ෂිකා
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20222@arts.pdn.ac.lk

පේන කීම විවිධ ජන සංස්කෘතිවල ජනයා අනාදිමත් කාලයක සිට සිය අභිමතාර්ථ සපුරා ගැනිමටත්, නොපෙනෙන දේ නොදැනෙන දේ දැන ගැනීම උදෙසාත් භාවිත කළ ගුප්ත ශාස්ත්‍ර ක්‍රමයක් ලෙස දැක්විය හැකිය. ඒ අනුව මිනිසා තමා දන්නා උපක්‍රමවලින් පමණක් සිය අභිමත කාර්යයන් ඉටු කර ගැනීම නිෂ්ඵල බව තේරුම් ගත් විට එයට යොදනු ලබන ආධාරකය මෙවැනි අභිචාර වේ. ගුප්ත ශාස්ත්‍ර විද්‍යාවට අයත් පේන කීම විදේශීය හා දේශීය ජන සංස්කෘති කිහිපයක් ඇසුරෙන් විමසීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. එහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ පේන කීමේ ජනශ්‍රැති හා විදේශීය සංස්කෘතිවල පවතින විශ්වාස තුලනාත්මකව විමසීමත්, අද්‍යතන යුගයේ පවතින පේන කීම පිළිබඳ අධ්‍යයනය, දේශීය හා විදේශීය සංස්කෘති වන ඉන්දීය හා යුරෝපීය සංස්කෘති අතර සමානතා හා විචල්‍යතා හඳුනා ගැනීමත් අනු අරමුණු විය. අද්‍යතන ජන සංස්කෘතිවල පේන කීම චර්යාවක් වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන ස්වරූපය කවරාකාර වන්නේ ද? යන්න මෙම පර්යේෂණයේ ගැටලුවයි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගත් අතර ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා වශයෙන් ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කළ අතර ද්විතීයක දත්ත සඳහා පුස්තකාල පරිශීලනය හා විද්‍යුත් මූලාශ්‍රය භාවිත කෙරිණි. දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගන්නා ලදි. ඓතිහාසික හා නූතන සමාජයේ මානව චර්යා අධ්‍යයනයෙහිලා මෙම පර්යේෂණය වැදගත් වන අතර එහි පවතින අනාවැකි ඵල කිරීමේ කාර්යයභාරය අධ්‍යයනයෙන් එහි තිබෙන සමාජීය වැදගත්කම් පැහැදිලි කර ගත හැකි විය. මෙම අධ්‍යයනයේ දී පේන කීම ගුප්ත ශාස්ත්‍රයක් වශයෙන් පමණක් නොව, මානසික හා සමාජීය අවශ්‍යතා සඳහා ඓතිහාසිකව මෙන්ම අද්‍යතන ජන සංස්කෘතිවල භාවිත වන්නක් බවත්, පේන කීම සම්බන්ධ විශ්වාස සහ චාරිත්‍රයන් සමාජීය, ආගමික, සංස්කෘතික බලපෑම් අනුව විකාශනය වී ඇති අතර දේශීය හා විදේශීය පේන කීමේ ආකාරයේ විවිධ සමානතා හා විචල්‍යතා ඇති බවත් අනාවරණය විය. එහිදී පේන කීමේ දී චාරිත්‍ර හා වාරිත්‍රවල, භාවිත කරන උපකරණ, පාරිසරික පසුබිම් හා සංස්කෘතීන් අනුව එහි සමානතා හා විචල්‍යතා ඇති බව අනාවරණය විය. ඒ අනුව වර්තමානය වන විටත් පේන කීම නොනැසී පවතින අතර අතීතයට සාපේක්ෂව දේශීය පේන කීම අද්‍යතනයේ බටහිර බලපෑමට ලක්ව ඇති බවත් විදේශීය පේන කීම ද අද්‍යතනයේ ප්‍රචලිතව ඇති බවත් නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අද්‍යතන යුගය, ගුප්ත ශාස්ත්‍රය, ජන සංස්කෘති, තුලනාත්මක ජනශ්‍රැති, පේන කීම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා චාමිණී ගුරුගේගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මඩවල එස්. රත්නායකගේ නවකතාවල වස්තු විෂයක විවිධත්වය පිළිබඳ පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඩබ්. එස්. හසුදුනි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20226@arts.pdn.ac.lk

නවකතාව යනු ප්‍රබන්ධ සාහිත්‍යයේ සුවිශේෂ අංගයක් වේ. ලාංකේය නවකතා කලාවෙහි ප්‍රමුඛ ලේඛකයෙකු වශයෙන් සැලකෙන මඩවල එස්. රත්නායක යනු නවකතාව නව මාවතක් ඔස්සේ විකාසනය කළ ලේඛකයෙකි. ප්‍රධාන වශයෙන් මඩවල එස්. රත්නායක සහ ඔහුගේ නවකතා පිළිබඳ මෙම පර්යේෂණයේ දී අවධානය යොමු කර ඇත. එහි දී මඩවල එස්. රත්නායකගේ නවකතාවල අන්තර්ගත වස්තු විෂයය විවිධත්ව අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ විය. සාහිත්‍යයෙහි වස්තු විෂයය යන්න හඳුනා ගැනීම මෙහි අනු - අරමුණ විය. ඔහුගේ නවකතාවල විවිධත්ව සඳහා වස්තු විෂයය, එහි ස්වභාව එකී නවකතා මඟින් ප්‍රතීයමාන වන්නේ කවරාකාරයෙන් ද? යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව වූ අතර, නවකතාවක ව්‍යූහය සහ ශෛලිය කෙරෙහි වස්තු විෂයයෙහි බලපෑම තත්කාලීන සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික පසුබිම විමසීම ශාස්ත්‍රීය වශයෙන් මෙහි වැදගත්කම ලෙස හඳුනා ගත හැකි ය. මෙහි දී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ පුස්තකාල පරිශීලනයෙන් හා අන්තර්ජාල පරිශීලනයෙන් දත්ත රැස් කර ගන්නා ලදි. පර්යේෂණ විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කෙරිණි. එහි දී තත්කාලීන සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික, සංස්කෘතික පසුබිම, සමාජ සංස්කෘතික පීඩන හමුවේ පුද්ගල මනෝභාව, නාගරීකරණ සහ ග්‍රාමීයත්ව පසුබෑම, සමාජ අභියෝග හමුවේ පුද්ගල ජීවිතය, සමාජ සබඳතා ආදී පුළුල් වපසරියන් ඔහුගේ ප්‍රබන්ධකරණයට හසු වී තිබේ. එමෙන් ම මඩවල එස්. රත්නායක සෙසු ලේඛකයන්ගෙන් වෙනස් වන ප්‍රධාන ලක්ෂණය වන්නේ, ඔහුගේ නිර්මාණ හුදෙක් කතාන්දර ගොඩනැගීමට පමණක් සීමා නොවී ඔහු තම නවකතා මඟින් තත්කාලීන සමාජයේ යථාර්ථය සහ එහි පවතින ගැඹුරු සමාජ, දේශපාලනික හා ආර්ථික පසුබිම ඉතා විචාරාත්මකව මතු කර දැක්වීමයි. ඒ අනුව කතුවරයාගේ ජීවන අත්දැකීම් සහ සමාජ අත්දැකීම්වලට වඩා තත්කාලීන සමාජය ම තම නවකතා මඟින් ප්‍රබල ලෙස නිරූපණය කිරීමට ඔහු සමත් වී ඇති බව මෙම පර්යේෂණයෙන් නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද : තත්කාලීන සමාජය, නවකතා, මඩවල එස්. රත්නායක, වස්තු විෂයය, විවිධත්වය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සේනාරත්න කාරියවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

අහිකුණ්ඨික ජනයාගේ ජන ජීවිතය පිළිබඳ මානවවංශ විවරණාත්මක අධ්‍යයනයක් (කුරුණෑගල අන්දරබැද්ද ග්‍රාමය ඇසුරින්)

එච්. එම්. වයි. එස්. හේරත්
සිංහල අධ්‍යයන අංශය. පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20236@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කරන සිංහල, දෙමළ, මුස්ලිම්, බර්ගර් යන ප්‍රධාන ජන වර්ගවලට අමතර ව සුළු ජන වර්ග කිහිපයක් ද ලංකාවේ නිත්‍ය සාමාජිකයන් බවට පත් ව ඇත. එලෙස ජීවත් වන සුළු ජන කණ්ඩායම් අතරින් සංක්‍රමණික ජීවිතයක් ගත කරන අහිකුණ්ඨික ජනයාට සුවිශේෂ ස්ථානයක් හිමි වේ. ඕනෑම දේශයක පවත්නා ප්‍රධාන ජන සංස්කෘති අතුරින් උප සංස්කෘතියක ජීවත් වන ජන කොට්ඨාසයක් ලෙස අහිකුණ්ඨික ජනයා වඩාත් වැදගත් වේ. කුරුණෑගල අන්දරබැද්ද ප්‍රදේශය අහිකුණ්ඨික ජනයාගේ ජන සංස්කෘතිය හඳුනාගැනීමට වඩාත් සුවිශේෂ ප්‍රදේශයකි. මුල්ම කාල වකවානුවේ සිට වර්තමානය දක්වා අන්දරබැද්ද ජනයාගේ ජන ජීවිතය විකාශනය වී ඇති ආකාරය හඳුනා ගැනීම පර්යේෂණ අරමුණ බවට පත් වූ අතර වර්තමානයේ ඔවුන් මුහුණ දෙන අභියෝග, ගැටලු මෙන් ම බලපෑම් පිළිබඳවත් සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික තත්ත්ව ගවේෂණයත් අනු අරමුණු විය. පර්යේෂණ විධික්‍රමයේ දී මානවවංශ ක්‍රමවේදයට ප්‍රමුඛස්ථානයක් ලබා දුන් අතර මානවවංශ ක්‍රමවේදය යනුවෙන් සලකනු ලබන්නේ ක්‍රීඩා ජන කණ්ඩායමක් පිළිබඳ ව ගැඹුරින් කරනු ලබන අධ්‍යයනයකි. මෙහි දී දත්ත රැස්කිරීම සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යොදා ගැනුණු අතර ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන සම්මුඛ සාකච්ඡා පුස්තකාලය හා අන්තර්ජාලය පරිශීලනය කෙරුණි. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගැනුණි. එහි දී අනාවරණය වූයේ රිලවුන් නැටවීම, නයි නැටවීම හා පිඹුරන් ප්‍රදර්ශනයත් සාස්තර කීමත් මූලික ජීවනෝපාය කොටගත් මෙම ජන කොට්ඨාසය බහුල වශයෙන් තෙළිඟු භාෂාව භාවිත කරන බවයි. එමෙන්ම කාලි අම්මා ප්‍රමුඛ කොටගත් කන්නම්මාසාමී, මසම්මා, සල්ලිපුරම්මා මෙන්ම පුල්ලෙයාර් දෙවියන් ප්‍රමුඛ කොටගත් ඇදහිලි විශ්වාස පද්ධතියකට යටත් ව ඔවුන් ජීවත් වන බව අනාවරණය විය. ආරච්චිල ප්‍රමුඛ කොටගත් පාලන තන්ත්‍රයකට අනුව ජීවත් වන ඔවුන්ගේ දරුවන් වර්තමානයේ දී සුළු වශයෙන් අධ්‍යාපන කටයුතුවල නිරත වීම ද පර්යේෂණය මඟින් අනාවරණය විය. සමිති සමාගම් පිහිටුවා ගනිමින් එකිනෙකාට උදව් උපකාර කිරීමේ සමාජ චර්යාවක් ද ඔවුන් අතර පවතින බව අනාවරණය විය. එමෙන්ම දේශපාලන බලධාරීන්ගේ අඩු අවධානය යොමුවීමත්, සමාජයෙන් පහත් යැයි සැලකීමත්, ඉඩම් හිඟයත්, ජල ගැටලුවත් ඔවුන්ගේ චර්යාවට බාධා වී ඇති බව තහවුරු විය. කෙසේ වුව ද පර්යේෂණය සඳහා සහාය දක්වමින් ඔවුන් ප්‍රකාශ කර සිටියේ ගැටලු සඳහා කඩිනම් පියවර සැපයීම ඔවුනගේ හෙට දිනය සඳහා විජයග්‍රාහී පියවරක් වන බවයි.

ප්‍රමුඛ පද: අහිකුණ්ඨික ජනයා, ජන සංස්කෘතිය, තෙළිඟු භාෂාව, මානවවංශ ක්‍රමවේදය, සමාජ චර්යාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා බුද්ධික කෝනාරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සූත්‍ර පිටකයේ අන්තර්ගත භාව ප්‍රකාශනවලින් නිරූපිත 'විරාගීත්වය' පිළිබඳව 'රස සංකල්පය' ඇසුරෙන් සිදුකෙරෙන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (සූත්‍ර පිටකයේ තෝරාගත් කොටස් ආශ්‍රයෙන්)

ජී.කේ.කේ. හිරුෂිකා
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20246@arts.pdn.ac.lk

කාව්‍යයෙහි රසය පිළිබඳ සංකල්පය පෙර-අපර දෙදිගම කාව්‍ය විචාර ක්ෂේත්‍රවල පුළුල් ලෙස කතිකාවට ලක් වූවකි. භෞතික හා ආධ්‍යාත්මික ලෙස දෙයාකාර වන මෙම රස සංකල්පය, ත්‍රිපිටක සාහිත්‍යයේ දී ගැඹුරු ධර්ම කරුණු සෞන්දර්යාත්මක ලෙස ප්‍රකාශනයට යොදා ගෙන ඇති ආකාරය මෙහිදී අවධානයට යොමු විය. සූත්‍ර පිටකයෙන් තෝරාගත් සූත්‍ර මෙන් ම ධම්මපද ගාථා හා ථේර ථේරී ගාථා මෙම පර්යේෂණය සඳහා පාදක විය. මෙහි විශේෂත්වය නම් රස නිෂ්පත්තියෙහි මූලික ක්‍රියාවලිය රාගය සඳහා නොව විරාගය ඉස්මතු කිරීම සඳහා භාවිතයට ගෙන තිබීමයි. ඒ අනුව, ලෞකිකත්වය ඉක්මවා ප්‍රඥාගෝචර විරාගී දර්ශනයකට රසභාව අලංකාරාදිය උපයුක්ත කර ගත හැකි ආකාරය සූත්‍ර පිටකයේ කොටස් ආශ්‍රයෙන් පරීක්ෂා කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ විය. එසේම, ශාන්ත රසය විරාගයට සමපාක්ෂික හා සමාන්තර වීම පාදක කොට ගෙන ඒ අනුසාරයෙන් විරාගය රසයක් ලෙස අගය කළ හැකි බවට තර්ක කිරීමත්, ලෞකික මෙන්ම ලෝකෝත්තර රසයක් ලෙස විරාගීත්වය හඳුනා ගත හැකි ද යන්න පරීක්ෂා කිරීමත් මෙහි අනු අරමුණු විය. පර්යේෂණ ගැටලුව වූයේ විරාගික භාවයන් සහිත ලෝකෝත්තර දර්ශනයක් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා සූත්‍ර පිටකයේ ඉදිරිපත් වී ඇති අදහස්වල රසභාව අලංකාරාදිය අන්තර්ගත වී ඇත්තේ කෙසේද යන්නයි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය ඔස්සේ පුස්තකාල පරිශීලනයෙන් දත්ත රැස් කිරීම සිදුකෙරිණි. ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස සූත්‍ර පිටකය ද ද්විතීයක මූලාශ්‍රය වශයෙන් පර්යේෂණ, ශාස්ත්‍රීය ලිපි හා අන්තර්ජාලය යොදා ගැනුණි. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක ක්‍රමය උපයෝගී කරගත් අතර රස සංකල්පය මෙහි න්‍යායික පසුබිම විය. මෙම විශ්ලේෂණය ඔස්සේ රස සංකල්පය විරාගය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම සඳහා සූත්‍ර පිටකයේ දී ගැඹුරු ප්‍රකාශන ක්‍රමයක් ලෙස භාවිත වී ඇති බව අනාවරණය විය. එසේම, නව රසයක් ලෙස විරාගීත්වය හඳුන්වා දීමට ඇති හැකියාව ද මෙහි දී ඉස්මතු කළ හැකි වූ අතර රස සංකල්පයෙහි එන ශාන්ත රසය විරාගය දැනවීමට උපයුක්ත වන බවත්, සූත්‍ර පිටකයේ ඉදිරිපත් වී ඇති ප්‍රකාශනවල රසභාව අලංකාරාදිය ලෞකිකත්වයට වඩා එය ඉක්මවා යන විරාගික වූ ලෝකෝත්තර රසයක් ඉස්මතු වන පරිදි යෙදී ඇති බවත් නිගමනය කළ හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද : භාව ප්‍රකාශන, රසය, ලෝකෝත්තර දර්ශනය, විරාගීත්වය, සූත්‍ර පිටකය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනූෂ කාරියප්පෙරුමගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

දෙවන භාෂාව ලෙස සිංහල හදාරන ලාංකේය පාසල් සිසුන්ගේ භාෂා සාවද්‍යතා සහ එම සාවද්‍යතා අවම කර ගැනීමේ යෝජනා පිළිබඳ වාග්විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් (අල්මිනා මුස්ලිම් විද්‍යාලය - ඉබ්බාගමුව, මායිවෙල මුස්ලිම් විද්‍යාලය - මැල්සිරිපුර යන පාසල් ඇසුරෙන්)

එන්. ඒ. එන්. පබසරා ඉන්ද්‍රවංශ
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20253@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රීග ලංකාව වැනි බහුභාෂක සමාජයක දෙවන භාෂාවක් ලෙස සිංහල භාෂාව ප්‍රගුණ කිරීම සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික සහ වෘත්තීය සාර්ථකත්වය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. ව්‍යවහාරික වාග්විද්‍යාවේ ප්‍රභේදයක් වන දෙවන භාෂා ඉගෙනුම පදනම් කරගනිමින්, දෙවන භාෂාව ලෙස සිංහල හදාරන ලාංකේය පාසල් සිසුන්ගේ ලිඛිත සහ කථන භාෂා ස්වරූපවල පවතින සාවද්‍යතා සහ ඒවා අවම කර ගැනීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග කවරාකාර වේදැයි යන ගැටලුව නිරාකරණය කරගැනීමේ අරමුණින් සිදු කරන ලද මෙම පර්යේෂණයේදී ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත රැස් කරන්නට යෙදුණු අතර විස්තරාත්මක විධි ක්‍රමය යටතේ දත්ත විශ්ලේෂණය කරන්නට විය. අල්මිනා මුස්ලිම් විද්‍යාලය - ඉබ්බාගමුව, මායිවෙල මුස්ලිම් විද්‍යාලය - මැල්සිරිපුර යන පාසල් ආශ්‍රයෙන් සිදුකළ මෙම පර්යේෂණයේදී සිසුන්ගේ ලිඛිත සහ කථන භාෂා භාවිතයේ ඇතිවන භාෂා සාවද්‍යතා නිවැරදිව හඳුනාගෙන ඒවා වාග්විද්‍යාත්මකව වර්ගීකරණය කිරීම සහ හේතු විමර්ශනය කිරීම සඳහා සාවද්‍යතා විශ්ලේෂණය නම් වාග්විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කෙරිණි. සිසුන් සිදු කළ සාවද්‍යතා ප්‍රධාන වශයෙන් ශබ්ද - ශබ්දිම ආශ්‍රිත සාවද්‍යතා, පද ආශ්‍රිත සාවද්‍යතා, වාක්‍ය ආශ්‍රිත සාවද්‍යතා සහ අර්ථ ප්‍රකරණ ආශ්‍රිත සාවද්‍යතා ලෙස හඳුනාගත හැකි අතර එම සාවද්‍යතාවලට ප්‍රධානතම හේතු සාධක ලෙස ප්‍රථම භාෂාවේ ආභාසය, සිසුන්ගේ පවතින ආකල්ප සහ සමාජ පසුබිම වැනි කරුණු බලපාන බවත් අනාවරණය විය. සිසුන්ගේ භාෂා කුසලතා වර්ධනය කිරීම සඳහා පවතින ඉගැන්වීමේ ක්‍රමවේද කාලීන අවශ්‍යතාවලට අනුකූලව යාවත්කාලීන කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් පවතින අතර භාෂා සාවද්‍යතා හඳුනාගෙන ඒවා නිවැරදි කිරීමට ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට පමණක් සීමා නොවී සිසුන් ක්‍රියාකාරීව සම්බන්ධ කර ගන්නා ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් හඳුන්වාදීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. සිසුන්ගේ භාෂාමය අවශ්‍යතා සහ නිපුණතා මට්ටම්වලට අනුකූලවන විෂය නිර්දේශ සහ ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේද නවීකරණය කිරීම, සිසුන්ගේ වාචික සන්නිවේදන නිපුණතාවය වර්ධනය කිරීමට වාචික අභ්‍යාස සහ සන්නිවේදන වැඩසටහන් පන්ති කාමරයේ ක්‍රියාත්මක කිරීම, සිංහල භාෂිත පාසල් ඇසුරු කිරීමට අවස්ථාව ලබාදීම, දෙවන භාෂාවක් ලෙස සිංහල ඉගැන්වීම සඳහා අවශ්‍ය විශේෂිත වූ ගුරු පුහුණු පාඨමාලා පැවැත්වීම වැනි භාෂා සාවද්‍යතා අවම කර ගැනීමේ යෝජනා මෙම පර්යේෂණයේදී ඉදිරිපත් කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: දෙවන භාෂාව, භාෂා සාවද්‍යතා, ව්‍යවහාරික වාග්විද්‍යාව, සාවද්‍යතා විශ්ලේෂණය, සිංහල භාෂාව

මෙම පර්යේෂණය සඳහා දිලිනි ආරියවංශගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

අද්‍යතන පුවත්පත් විශේෂාංග ලිපි ඔස්සේ අනාවරණය වන නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදන ලක්ෂණ පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් පුවත්පත් විශේෂාංග ලිපි ඇසුරෙන්)

ඒ.එම්. ජයමාලි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20265@arts.pdn.ac.lk

"ආරංචි පත්‍රය" යනුවෙන් ආරම්භයේ දී හඳුන්වන ලද පුවත්පත පසුගිය දශක කිහිපයේ දී විවිධ විපර්යාස රැසකට ලක් වී ඇත. මෙකී විපර්යාස පදනම් කරගනිමින් අද වන විට පුවත්පත හුදෙක් තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම පමණක් අරමුණු නොකොට විවිධ අංගෝපාංගවලින් සමන්විත නිර්මාණාත්මක ප්‍රකාශන මාධ්‍යයක් බවට පත් ව ඇත. පුවත්පතක ප්‍රධාන වශයෙන් අන්තර්ගත වන්නේ ප්‍රවෘත්තිමය අගයකින් යුතු පුවත් වුවත් එහි ආකර්ෂණීයත්වයක් හා විවිධත්වයක් ඇති කිරීමට සමත් අංගයක් ලෙස විශේෂාංග ලිපිය හඳුන්වාදිය හැකි ය. එය සමාජය පිළිබඳ ගැඹුරු අවබෝධයක් විචාරාත්මක දැක්මක් ජනනය කිරීමට සමත් වන අතර පාඨකයාට නව දැනුමක් ලබා දීමට, විවිධ මානවලින් ලෝකය දෙස බැලීමට අවස්ථාව සලසා දේ. විශේෂාංග ලේඛකයා අන්‍ය ප්‍රවෘත්ති ලේඛකයෙකුගෙන් වෙනස් වන්නේ තම ලේඛනය වඩාත් නිර්මාණාත්මක හා කලාත්මක අකාරයකින් ඉදිරිපත් කිරීමෙනි. සාමාන්‍ය පුවත් ලිපිවලට වඩා නිදහස් ව්‍යුහයකින් යුක්ත වන විශේෂාංග ලිපියක ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා පාඨකයා රඳවා තබා ගැනීමට හැකි වනුයේ රසවත්, සිත් ගන්නා සුලු සහ නිර්මාණාත්මක ශෛලියකින් ඉදිරිපත් කිරීමෙනි. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වුයේ පුවත්පතක ප්‍රධාන අංගයක් වන විශේෂාංග ලිපි, පාඨක ආකර්ෂණය ඉහළ නැංවීම සඳහා නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදනය උපයෝගී කරගනු ලබන්නේ කවරාකාරයෙන්ද යන්න අධ්‍යයනය කිරීම යි. මෙහි දී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ දත්ත රැස් කිරීම සිදු වූ අතර එලෙස රැස් කරන ලද දත්ත විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු විය. එහි දී වර්තමාන පුවත්පත් මගින් පාඨකයා ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා විවිධ ක්‍රමෝපාය අනුගමනය කරන බව අනාවරණය වූ අතර විශේෂාංග ලිපිය සෑම විට ම එකී කාර්යය නිර්මාණාත්මක ලක්ෂණ උපයෝගී කර ගනිමින් සිදු කරන බව පැහැදිලි විය. එබැවින් අද්‍යතන පුවත්පත් විශේෂාංග ලිපි තොරතුරු සැපයීම, අදාළ සන්දර්භය පිළිබඳ හාත්පස අවබෝධය ලබාදීම පමණක් අරමුණු නොකොට පාඨකයා ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා විවිධ ක්‍රමෝපායන් අනුගමනය කරන බව හඳුනාගත හැකි විය. එහි දී වාර්තාමය ස්වරූපයෙන් වෙනස් ව නිර්මාණාත්මක ප්‍රකාශන විධි සඳහා මූලිකත්වය දෙමින් ලිපිය අවසානය දක්වා පාඨකයා රඳවා ගැනීම සිදු වේ. එම නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදන ලක්ෂණ ගවේෂණාත්මක සහ පරිකල්පනීය ස්වභාවයකින් යුක්ත වන අතර පාඨකයාගේ විචාරාත්මක දැක්ම නිර්මාණාත්මක චින්තනය පුබුදු කරමින් අදාළ සන්දර්භය පාඨකයා කෙරෙහි වඩාත් සමීප කිරීම සිදු වේ.

ප්‍රමුඛ පද : පුවත්පත, නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදනය, පාඨකයා, විශේෂාංග ලිපිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සාලිය කුලරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ සර්ප විෂ වෙදකම හා බැඳි සංස්කෘතිය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (පොතුහැර වෙද පරම්පරාව ඇසුරින්)

එස්. ඒ. එන්. ජයරත්න
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20273@arts.pdn.lk

ශ්‍රී ලාංකේය පාරම්පරික වෛද්‍ය විද්‍යාව ව්‍යවහාරික විද්‍යාවක සීමාවන් ඉක්මවා ගිය, දේශීය සංස්කෘතිය සහ ආත්මීය චින්තනය සමඟ බද්ධ වූ සුවිශේෂ ඥාන පද්ධතියකි. ඉන් සර්ප විෂ වෙදකම ප්‍රධාන තැනක් ගන්නා අතරම සර්ප විෂ හා බැඳි ප්‍රතිකාර ක්‍රම, භාවිත කරන අභිචාර විධි, ගුරුකම්, යන්ත්‍ර, මන්ත්‍ර, ඖෂධ, ජනශ්‍රැති යනාදි සංස්කෘතිකාංග විමර්ශනයෙහි ලා ශ්‍රී ලාංකික සර්ප විෂ වෙදකම හා බැඳි පාරම්පරික විෂමතාවක් හැඳිනගත හැකිය. මෙම පර්යේෂණයෙන් කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ සර්ප විෂ වෙදකම හා බැඳි සංස්කෘතිය පිළිබඳ එම පොතුහැර වෙද පරම්පරාව ඇසුරින් විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදු කෙරිණි. විශේෂයෙන්ම වයඹ පළාතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කය කේන්ද්‍ර කරගත් පොතුහැර පාරම්පරික සර්ප විෂ වෙද පරම්පරාව සතු ඖෂධීය, ආගමික සහ මනෝ චිකිත්සක සුසංයෝගය පිළිබඳව මෙතෙක් ප්‍රමාණවත් විද්‍යාත්මක හෝ සංස්කෘතික විමර්ශනයක් සිදුව නොමැති වීම මෙම පර්යේෂණයට පාදක වූ ගැටලුවයි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ ඓතිහාසික 'පොතුහැර සර්ප විෂ වෙද පරම්පරාව' ඇසුරින් දේශීය සර්ප විෂ වෙදකමෙහි අන්තර්ගත වන සංස්කෘතික සාහිත්යික සහ ආධ්‍යාත්මික පදනම විමර්ශනය කිරීමයි. බටහිර විද්‍යාවේ සීමාවන්ට හසු නොවන එහෙත් ප්‍රායෝගිකව රෝගීන් සුවපත් කරන මන්ත්‍ර, පේ කිරීම් සහ වත්පිළිවෙත්වල පවතින මනෝ චිකිත්සක වටිනාකම සාක්ෂි සහිතව පෙන්වාදීමට මෙහිදී අපේක්ෂා කෙරිණි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේද ලෙස මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රාථමික දත්ත වශයෙන් පොතුහැර පරම්පරාවේ වර්තමාන උරුමකරුවන් සමඟ පැවැත්වූ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා, පාරම්පරික පුස්කොළ පොත් සහ රහස් වට්ටෝරු පරිශීලනය කරන ලදි. ද්විතීයක දත්ත දේශීය වෛද්‍ය ඉතිහාසයට අයත් මූලාශ්‍රය භාවිත කරමින් සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණයක් සිදු කරන ලදි. පර්යේෂණයේ දී අනාවරණය වූ පරිදි පොතුහැර සර්ප විෂ වෙදකම යනු හුදු ශාකසාර ප්‍රතිකාර ක්‍රමයක් පමණක් නොව, එය ආධ්‍යාත්මයද සුව කරන සංස්කෘතික ආයතනයක් බව හෙළි විය. බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාවෙන් පහත් ලෙස සැලකූ විෂනාශක කෙම් ක්‍රම සහ මන්ත්‍ර ජප කිරීම්, සැබැවින්ම රෝගියාගේ මානසික ආතතිය සහ මරණ බිය පාලනය කරන සාර්ථක මනෝ විද්‍යාත්මක උපක්‍රම බව හඳුනාගන්නා ලදි. එමෙන්ම දේශීය පරිසර පද්ධතිය සහ භූ විෂමතාව පිළිබඳ ගැඹුරු පාරිසරික ඥානයක් මෙම පරම්පරාව සතු බව සනාථ විය. එනිසා පොතුහැර සර්ප විෂ වෙදකම වැනි පාරම්පරික උරුමයන් රැක ගැනීම යනු හුදු අතීතකාමයක් නොව එය නූතන වෛද්‍ය විද්‍යාවේ පවතින යාන්ත්‍රික සීමාවන් ජයගත හැකි සිරුර සහ මනස එකලෙස සුවපත් කරන ජීවී විද්‍යාවක් බව මෙම අධ්‍යනයේ දී නිගමනය කළ හැකිව පවතී.

ප්‍රමුඛ පද: පොතුහැර වෙද පරම්පරාව, මනෝ චිකිත්සා, සර්ප විෂ ප්‍රතිකාර, සර්ප විෂ වෙදකම, හෙළ වෙදකම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා බුද්ධික කෝනාරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නූතන සිංහල කවියේ පාරිසරික වර්ණනා
(කොළඹ යුගයේ තෝරාගත් කවීන්ගේ පද්‍ය ඇසුරින් කෙරෙන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්)

එච්.එම්.එස්.බී. ජයසූරිය
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20279@arts.pdn.ac.lk

ඓතිහාසික යුගයේ සිටම පරිසරය සහ කවිය අතර අවියෝජනීය සබඳතාවක් පැවතුණි. පෙරදිග කාව්‍ය සම්ප්‍රදායෙහි මෙන්ම අපරදිග කාව්‍යය සම්ප්‍රදායෙහිද පරිසරය හෙවත් ස්වභාව සෞන්දර්ය කවියේ ප්‍රධාන වස්තු විෂයය ලෙස භාවිත කර ඇත. සිංහල සාහිත්‍යයෙහි ද ආරම්භක අවධියේ සිටම ස්වභාවධර්මය හෙවත් පරිසරය කවීන්ගේ අවධානයට ලක්වුණි. විශේෂයෙන් සන්දේශ කාව්‍ය, මහා කව්‍ය ආදියේදී පරිසර වර්ණනාවට හිමිවූයේ ප්‍රමුඛස්ථානයකි. ඓතිහාසික යුගයේදී මෙකී පරිසර වර්ණනා භාවිත කරන ලද්දේ හුදු සෞන්දර්යාත්මක අර්ථයකින් පමණි. කොළඹ කවියේදී හෙවත් නූතන කවියේදී බටහිර රොමාන්තිකවාදයේ ආභාසයත් සමඟ කවිය නව මාවතකට යොමු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් පරිසරය නමැති තේමාව හුදු සෞන්දර්යාත්මක චින්දනයට පමණක් සීමා නොවී ජීවිතාර්ථ මතු කරලීමේ ප්‍රබල කාව්‍යමය උපාය මාර්ගයක් ලෙස භාවිත කරයි. ඒ අනුව නූතන සිංහල කවියේ පාරිසරික වර්ණනා නිරූපණය වන්නේ කෙබඳු ආකාරයෙන් ද යන්න පිළිබඳ විමර්ශනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ කේන්ද්‍රීය මාතෘකාව වේ. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ කොළඹ යුගයේ තෝරාගත් කවීන්ගේ පද්‍ය නිර්මාණවල අන්තර්ගත පාරිසරික වර්ණනාවල සෞන්දර්යාත්මක අංශය විමර්ශනය කිරීමත් එමගින් සංකේතවත් කරන ජීවිතාර්ථ හඳුනා ගැනීමත් ය. එහි දී පරිසරය පිළිබඳ කොළඹ යුගයේ කවීන්ගේ කාව්‍යමය කියවීම කවරාකාරද යන පර්යේෂණ ගැටලුව කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් අධ්‍යයනය සිදු විය. පර්යේෂණයේ උපන්‍යාසය වනුයේ කොළඹ යුගයේ කවීන් ස්වකීය කාව්‍ය නිර්මාණයන්හි පාරිසරික වර්ණනාවන් යොදාගෙන ඇත්තේ හුදෙක් සෞන්දර්යාත්මක චින්දනයක් සඳහා පමණක් නොව, එය ඉක්මවා ගිය ගැඹුරු ජීවිතාර්ථ, මානව අත්දැකීම් සහ සමාජීය යථාර්ථ නිරූපණය කිරීමේ අභිලාෂයෙන් බවයි. මෙකී අධ්‍යයනයේදී පුස්තකාල පරිශීලනයෙන් සහ අන්තර්ජාල ලිපි පරිශීලනයෙන් සිදු කරන ලද සාහිත්‍යය විමර්ශනයකින් අනතුරුව ප්‍රාථමික, ද්විතීයක, ගුණාත්මක දත්ත රැස්කර විස්තරාත්මක විධික්‍රමය යටතේ දත්ත විශ්ලේෂණය කෙරිණි. මෙමගින් අනාවරණය වූයේ කොළඹ යුගයේ කවීන්ගේ පරිසර වර්ණනා ස්වභාවික පරිසරය සුන්දරත්වය වර්ණනා කිරීමෙන් ඔබ්බට ගොස් මිනිස් ජීවිතයේ විවිධ පැතිකඩ සංකේතාත්මකව නිරූපණය කරන බවයි. එබැවින් කොළඹ යුගයේ කාව්‍යයන්හි පරිසරය යන විෂය සෞන්දර්යාත්මක චින්දනයක් ලබා දීම සඳහා පමණක් නොව ජීවිතය හා සමාජය පිළිබඳ ගැඹුරු කතිකාවක් ඇති කිරීම පිණිස භාවිත වී ඇත.

ප්‍රමුඛ පද: ඓතිහාසික කවිය, කොළඹ යුගයේ කවීන්, නූතන සිංහල කවිය, පාරිසරික වර්ණනා

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සේනාරත්න කාරියවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සිංහල නවකතාවේ එන අපගාමී චරිත පිළිබඳ සහෘදයාත්මක පරිකල්පන න්‍යාය ඔස්සේ කෙරෙන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් නවකතා පහක් ඇසුරින්)

ආර් . ඒ . අයි . යූ ජයවර්දන
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20292@arts.pdn.ac.lk

නවකතාව නූතන සාහිත්‍ය ශානර අතර ප්‍රචලිත එක් සාහිත්‍යය ශානරයකි. නවකතාවේ මූලිකාංග අතර චරිත නිරූපණය කැපී පෙනෙන වගකීමක් ඉටු කරයි. මුල් කාලීනව සාහිත්‍යය මඟින් න්‍යාය අධ්‍යයනය කරනු ලැබුවද පසුකාලීනව න්‍යාය මඟින් සාහිත්‍යය අධ්‍යයනය කිරීම සිදු විය. එහිදී ප්‍රබන්ධකථාව අධ්‍යයනය උදෙසා සහෘදයාත්මක පරිකල්පන න්‍යාය යොදා ගත්තද අපගාමී චරිත විමර්ශනය කිරීම උදෙසා සහෘදයාත්මක පරිකල්පන න්‍යාය යොදා ගැනීම පිළිබඳ පර්යේෂණයක් සිදු කර නොමැත. මෙම පර්යේෂණය මඟින් එම ඌනත්වය පුරණය කරනු ලබයි. ඒ අනුව සිංහල නවකතාවේ එන අපගාමී චරිත පිළිබඳ සහෘදයාත්මක පරිකල්පන න්‍යාය ඔස්සේ කෙරෙන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් පර්යේෂණයේ තේමාත්මක පසුබිම විය. මෙම තේමාව ගවේෂණය කිරීම උදෙසා තෝරාගනු ලැබූ නවකතාවල අපගාමී ලෙස හඳුනා ගනු ලබන්නා වූ චරිත පදනම් කරගනු ලැබිණි. පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වූයේ නවකතාවේ සඳහන් අපගාමී චරිත සහෘදයාත්මක පරිකල්පන න්‍යාය ඔස්සේ විග්‍රහ කිරීමයි. සිංහල නවකතාවේ එන අපගාමී චරිත පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම උදෙසා සහෘදයාත්මක පරිකල්පන න්‍යාය යොදාගත හැක්කේ කෙසේද යන ගැටලුවට ගොඩනගා ගත්තා වූ උපන්‍යාසය පුරණය කිරීමට මෙමඟින් අවකාශය උදා විය. ඒ සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමය යෙදා ගන්නා ලදි. ගුණාත්මක පර්යේෂණය යටතේ ප්‍රස්තකාල භාවිතයත්, අන්තර්ජාලය පදනම් කර තොරතුරු ගවේෂණය කරනු ලැබීය. පර්යේෂණය ඇසුරින් කළ සොයා ගැනීම් ලෙස අපගාමී යැයි සැලකෙන චරිත ස්වාධීනව ගොඩනැඟීම සිදු නොවන අතර ඒ සඳහා ලිංගිකත්වය, ආර්ථිකය, දේශපාලනය සහ අධ්‍යාපනය යනාදී විවිධ සාධක බලපාන බව අනාවරණ විය. එමෙන්ම මෙම අපගාමී චරිතවලට දඬුවම් දීමට සාපේක්ෂව ඔවුන් බිහි වන හේතුසාධක විනාශ කිරීම හෝ පාලනය කිරීම මත වඩා සාර්ථක ලෙස අපගාමී තත්ත්ව පාලනය කළ හැකිය. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණය මඟින් පාඨකයාට ආගන්තුක වූත්, සමාජය විසින් බැහැර කරනු ලැබුවා වුත් චරිත වඩා සමීප ලෙස හා සාධාරණ ලෙස කියවා ගැනීමට හැකි වේ.

ප්‍රමුඛ පද: අපගාමීත්වය, චරිත නිරූපණය, ප්‍රබන්ධකථාව, සහෘදයාත්මක පරිකල්පනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මහින්ද රත්නායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සිංහල යොවුන් නවකතාවෙහි නිරූපිත අන්‍යත්වය පිළිබඳ අධ්‍යනයක් (තෝරාගත් යොවුන් නවකතා කිහිපයක් ඇසුරෙන්)

ඩබ්.ජී. ප්‍රසාදි කෞශල්‍යා
සිංහල අධ්‍යනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20316@arts.pdn.ac.lk

කිසියම් සමාජ සන්දර්භයක ආධිපත්‍යය පතුරුවන සමාජ කණ්ඩායමක් විසින් ඇතැම් පුද්ගලයන් හෝ පුද්ගල කණ්ඩායම් කෙරේ වෙනස් ආකාරයකින් සැලකීම, කොන් කිරීම හෝ වෙන් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අන්‍යත්වය ලෙස හැඳින්වේ. එකී සමාජයෙහි ආධිපත්‍යය පතුරුවන පාර්ශ්වය තමන් (Self) ලෙසත්, සමාජයෙන් කොන් වන පිරිස අනෙකා (Other) ලෙසත් හැඳින්වේ. ලාංකේය සමාජයෙහි හඳුනාගත හැකි ජනවාර්ගිකත්වය, කුලය, පන්තිය සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය යනාදී අනන්‍යතා ලක්ෂණ අනුව අනෙකා නිර්මාණය වීම සිදු වේ. මේ ආකාරයට සමාජයෙහි නිර්මාණය වන අන්‍යත්වය සිංහල යොවුන් නවකතාකරුවා සිය යොවුන් නවකතා නිර්මාණ මඟින් නිරූපණය කර ඇති ආකාරය අධ්‍යයනය මෙහිදී සිදු කරන ලද අතර, ඒ සඳහා කිම්බර්ලි කෘන්ෂෝ විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති Intersectionality (අනන්‍යතා බන්ධනය) යන න්‍යායික ප්‍රවේශය භාවිත කරන ලදි. ශ්‍රී ලංකාව වනාහි බහුසංස්කෘතික සමාජ සන්දර්භයකට උරුමකම් කියන භූගෝලීය කලාපයකි. එබඳු සමාජයක සමාජ ඒකාබද්ධතාව මෙන්ම ජාතික ඒකාබද්ධතාවයද ගොඩනැංවීමේ මූලික කර්තව්‍යය හිමි වනුයේ රටේ තරුණ ප්‍රජාව වෙතටය. එනිසාවෙන් සමාජයෙහි පවත්නා මෙම අනන්‍යතා විවිධත්වය හඳුනාගෙන එයට අනුගත වෙමින් සහ ගරුකරමින් උසස් සමාජයක් වෙත පියනැගීම සඳහා ලාංකේය තරුණ පරපුර පෙළඹවීම සහ ඔවුන්ගේ ආකල්ප සංවර්ධනයට අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශකත්වයක් ලබා දීම මෙම පර්යේෂණයේ සන්දර්භගත ප්‍රධාන වැදගත්කම වේ. මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ සිංහල යොවුන් නවකතාවෙහි අනෙකා සහ අන්‍යත්වය නිරූපණය වී ඇති ආකාරය සහ එමඟින් සමාජයට වන බලපෑම පර්යේෂණාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම වන අතර ලාංකේය සමාජයෙහි දක්නට ලැබෙන අනන්‍යතා විවිධත්වය සහ අන්‍යත්වය සිංහල යොවුන් නවකතාවෙහි නිරූපණය වන්නේ කෙසේද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව විය. මෙහිදී දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යොදා ගැනුණු අතර ඒ යටතේ පුස්තකාල සහ අන්තර්ජාලය පරිශීලනය කෙරිණි. දත්ත විශ්ලේෂණයේදී විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගැනුණි. ලාංකේය සමාජයෙහි පවතින අන්‍යත්වයෙහි සිංහල යොවුන් නවකතාකරුවාට බහුල වශයෙන් විෂය වී ඇත්තේ වාර්ගිකත්වය, කුලය සහ පන්ති භේදය පදනම් කරගත් අනෙකා පමණක් බව මෙම අධ්‍යනයෙන් මූලිකවම අනාවරණය විය. ඒ අනුව ලාංකේය සමාජයෙහි පුද්ගල අනන්‍යතා විවිධත්වය මත පදනම්ව අන්‍යත්වය නිරිමාණය වී තිබුණද, Intersectionality යන න්‍යායික ප්‍රවේශයට අනුව එම පුද්ගල අනන්‍යයතා එකිනෙක බද්ධ වී පවත්නා බවත්, එම එක් එක් අනන්‍යයතා මත සමාජයේ පිරිසක් උසස් ලෙසත්, තවත් පිරිසක් පහත් ලෙසත් නිශ්චිතව නිර්ණය කළ නොහැකි බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අන්‍යත්වය, අනන්‍යතා බන්ධනය, අනෙකා, යොවුන් සාහිත්‍යය, සිංහල යොවුන් නවකතා

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නිමල් විජේසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ළමා පෞරුෂ වර්ධනයෙහිලා ජන අන්දර ඔස්සේ සාක්ෂාත් වන සංස්කෘතික සන්නිවේදනය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් ජනකතා අංශයෙන්)

ඊ. පී. ඩි. එස්. එස්. කුමාර
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20343@arts.pdn.ac.lk

මානව ශිෂ්ටාචාරයෙහි දැනුම, සාරධර්ම සහ සාමූහික මතය පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ගෙන යන ප්‍රබල වාහකයක් ලෙස ජනශ්‍රැතිය හඳුන්වා දිය හැකිය. එය හුදු විනෝදාස්වාදය සපයන මාධ්‍යයක්ම නොව, යම්කිසි සංස්කෘතියක අනන්‍යතාව සහ එහි සාරධර්ම රටා ළමා, තරුණ, මහලු පරම්පරාව වෙත සම්ප්‍රේෂණය කරන මූලික අධ්‍යාපනික මෙවලමකි. ජනශ්‍රැතියේ එන විවිධ ස්තර අතර ප්‍රබල සන්නිවේදනයක් අඩංගු වන්නේ ජන කතාවේය. ජන අන්දර හෙවත් ජන කතා ගැමි දනන් හට නිර්මිත හා ඔවුන් වෙතින් පැවත එන සාහිත්‍යය ජන සාහිත්‍යය හෙවත් ජන කතා වේ. මෙය බොහෝ විට සරල, අව්‍යාජ සේම අඥාත කර්තෘවරුන් අතින් නිර්මාණය වී ඇත. මෙම පර්යේෂණය ඔස්සේ ළමා පෞරුෂ වර්ධනය සඳහා ජනකතා මගින් ගෙන එන සංස්කෘතික සන්නිවේදනය වැදගත් වන ආකාරය ස්ඵුට කෙරේ. එසේම, දේශීය සංස්කෘතික අනන්‍යතාව රැක ගැනීම, සදාචාරාත්මක සහ මානුෂීය ගුණාංග වර්ධනය කිරීම, මානසික සහ චිත්තවේගීය සමබරතාව, සන්නිවේදන කුසලතා සහ භාෂාව වර්ධනය කර ගත හැකිය. පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ජනකතා ඔස්සේ සිදුවන සංස්කෘතික සන්නිවේදනය ළමා පෞරුෂ වර්ධනයට බලපාන ආකාරය විශ්ලේෂණය කිරීමයි. එසේම, අනු අරමුණ වන්නේ, ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා පෞරුෂ වර්ධනයට බලපාන ප්‍රධාන ජනකතා හඳුනා ගැනීම මෙන්ම ජනකතා ළමුන්ගේ සංජානනය චිත්තවේගය හා සමාජ කුසලතාව වර්ධනයට නැඹුරු සහ ඵලදායී වන ආකාරය විශ්ලේෂණය කිරීමයි. ශ්‍රී ලාංකික ජනකතා පෞරුෂ හැඩගැස්වීමේ දී සංස්කෘතික සන්නිවේදන මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියා කරන්නේ කෙසේද යන්න මෙම පර්යේෂණයේ ගැටලුව විය. මෙහිදී පුස්තකාල ග්‍රන්ථ, සඟරා, පර්යේෂණ නිබන්ධ ආදිය පරිශීලනය ඔස්සේ තෝරා ගත් දෙස් විදෙස් ජනකතා කිහිපයකට පර්යේෂණයේ සීමා විය. මෙහි දී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ පුස්තකාල පරිශීලනය, අන්තර්ජාල පරිශීලනය මගින් දත්ත රැස් කර ගැනීම සිදු විය. දත්ත විශ්ලේෂණය පර්යේෂණයේ විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගැනුණි. පර්යේෂණයේ නිගමනය වන්නේ, ජන අන්දර ඔස්සේ සමාජයේ යහපැවැත්ම උදෙසා අත්‍යවශ්‍ය හර පද්ධති සිරිත් විරිත්, ආගමික පසුබිම සහ සාම්ප්‍රදායික ජීවන රටාවන් ඉතා සූක්ෂම ලෙස දරුවාගේ මනසට කාන්දු කිරීමක් සිදුවන බවයි. සත්‍යවාදීබව, වැඩිහිටියන්ට ගරු කිරීම, වැනි සංස්කෘතිමය, සාරධර්ම හුදු අවවාදවලට වඩා සාර්ථකව කතා කලාව ඔස්සේ දරුවා වෙත සන්නිවේදනය වන බව මෙම පර්යේෂණයෙන් තහවුරු විය. සමස්තයක් ලෙස ගත් කල, ජන අන්දර යනු හුදු අතීත උරුම හෝ කල්පිත සමූහයක් පමණක්ම නොවේ. අනාගත පරපුරේ පෞරුෂය ධනාත්මකව හැඩගස්වන, සමාජීය හා සංස්කෘතික සබැඳියාව තහවුරු කරන ජීවමාන සන්නිවේදන ප්‍රවාහයකි. එබැවින් දරුවෙකුගේ පෞරුෂය පූරණය කිරීමෙහිලා ජන අන්දර මගින් සිදුවන සංස්කෘතික සන්නිවේදනය අද්විතීය මෙන්ම අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් බව මෙම පර්යේෂණය මගින් අවධාරණය විය.

ප්‍රමුඛ පද: ළමා ජනකතා, ළමා පෞරුෂය, ළමා චර්යා, සංස්කෘතිය, සන්නිවේදනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සාලිය කුලරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නූතන සිංහල පද්‍ය කාව්‍යවල තේමාත්මක විවිධත්වය හා භාෂාව භාවිතය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (2024 -2025 තෝරාගත් නිර්මාණ ඇසුරෙන්)

ජී. ජී. එස්. ඩී. කුමාරි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20353@arts.pdn.ac.lk

කවිය යනු හැඟීම්, අදහස් හා අත්දැකීම් ප්‍රකශ කිරීම සඳහා භාෂාව ඉතා සංවිධානාත්මක ව හා සෞන්දර්යාත්මක ආකාරයකින් භාවිත කරන සාහිත්‍යමය ප්‍රභේදයකි. 1946 දී ජී.බී. සේනායකයන් විසින් "පළිගැනීම" කෙටිකතා සංග්‍රහයට ඇතුළත් කරන ලද නිදහස් කවි නූතන සිංහල කවිය නව මාවතකට යොමු කිරීමට සමත් විය. ඒ අනුව, නූතන පද්‍ය කාව්‍යන්හි ආකෘතිය මෙන් ම, තේමාවේ ද, භාෂාවේ ද පැහැදිලි වෙනසක් දැකගත හැකි ය. ඒ අනුව 2024-2025 කාලවකවානුව වන විට නූතන සිංහල පද්‍ය කාව්‍යවල තේමාත්මක විවිධත්වය හා භාෂා භාවිතය විමර්ශනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම පර්යේෂණයේ අරමුණ විය. තත්කාලීන සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික හා සංස්කෘතික අංශ නිරූපණය කිරීමේ දී නූතන සිංහල පද්‍ය කාව්‍යවල තේමාත්මක විවිධත්වය හා භාෂා භාවිතය කවරාකාර ද යන්න අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි ගැටලුව පෞද්ගලික වූයේ ය. මෙකී වර්ෂවල බිහි වූ නූතන කවියේ තේමාත්මක විවිධත්වය හා භාෂාව භාවිතය පිළිබඳ අවධානය යොමු වී නොමැති බැවින් ඒ පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ වැදගත්කම වේ. වර්තමාන සිංහල පද්‍ය කාව්‍යයේ පුළුල් තේමා පරාසය, නවතම තේමා අත්දැකීම්, දේශපාලනික සහ පෞද්ගලික අත්දැකීම් හා සමාජ යථාර්ථය සමඟ බැඳී පවතින බව අනාවරණය විය. එමෙන් ම, තේමාත්මක විවිධත්වයට සාපේක්ෂව කැපී පෙනෙන භාෂාත්මක විවිධත්වයක් ද දක්නට ලැබෙන බව අනාවරණය විය. ඒ අනුව පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යොදාගත් අතර, ඒ යටතේ පුස්තකාලය පරිශීලනයෙන් දත්ත එකතු කිරීම සිදු කෙරිණි. පර්යේෂණ විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කෙරිණි. එහි දී තත්කාලීන සමාජ දේශපාලනික, ආර්ථික, පශ්චාත් යුද සමය, පන්තිභේදය, ගෝලීයකරණය හා සංස්කෘතිය, නාගරීකරණය, නවීන ජීවිතය, සමාජ යථාර්ථය පිළිබිඹු කිරීම යනා දී සියලු ම දේ තේමා කොට ගෙන 2024-2025 නූතන පද්‍ය කාව්‍යවල තේමාත්මක විවිධත්වයක් නිර්මාණය වී ඇත. එමෙන් ම, සම්භාව්‍ය ගත් වහර, මුසු වහර, කට වහර, විශේෂයෙන් ම, ඉංග්‍රීසි වදන් භාවිතය බොහෝ පද්‍ය කාව්‍ය නිර්මාණවල පවතින බව නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද : තේමාත්මක විවිධත්වය, භාෂාව, නූතන, පද්‍ය කාව්‍ය, වහර

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා බුද්ධික කෝනාරගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පැරණි සිංහල සාහිත්‍ය කෘතිවල විද්‍යමාන 'දරුවන් පැතීමේ සංකල්පය' පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් ගද්‍ය පද්‍ය කෘති කිහිපයක් ඇසුරින්)

ආර්. එම්. ඒ. ලක්මාලි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20373@arts.pdn.ac.lk

මානව ජීවිතයේ සියලු ක්‍රියාකාරකම් සංස්කෘතියට සම්බන්ධ වේ. සංස්කෘතිය හා සාහිත්‍යය අතර අවියෝජනීය සම්බන්ධතාවක් පවති. සාහිත්‍යය යනු සමකාලීන මිනිසුන්ගේ පැවතුම්වල පිළිබිඹුවකි. මේ හේතුවෙන් සාහිත්‍ය කෘති අධ්‍යයනය කරන්නෝ එකල සමාජ ඓතිහාසික තොරතුරු ද ගවේෂණය කළෝය. විවිධ සමාජවල පවත්නා සමාජ චර්යා සමඟ සම්බන්ධ ජනවහර හා ගණාචාරවල ඇති විශේෂතා, විවිධතා සාහිත්‍යයේ විද්‍යමාන ය. පුද්ගල ජීවිතයේ පවතින විවිධ සංස්කාර විධි පිළිබඳ සාහිත්‍ය කෘති මඟින් අවබෝධ කරගත හැකි වේ. දරුවන් ප්‍රාර්ථනා කිරීමේ සංකල්පය පුද්ගල උපත හා බද්ධ වූ සංස්කෘතික ක්‍රියාවකි. ඒ අනුව සිංහල සාහිත්‍ය කෘතිවල විද්‍යමාන දරුවන් පැතීමේ සංකල්පය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ කේන්ද්‍රීය මාතෘකාව වේ. සිංහල සාහිත්‍ය කෘති මූලාශ්‍රය කර ගනිමින් දරුවන් පැතීම හා සම්බන්ධ අපේක්ෂා, සංස්කෘතික වටිනාකම්, දෘෂ්ටිවාද හා භාෂා ව්‍යවහාරය හඳුනා ගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ විය. ඒ අනුව ''පැරණි සිංහල සාහිත්‍ය කෘතිවල විද්‍යමාන දරුවන් පැතීමේ සංකල්පය හා සම්බන්ධ අභිප්‍රාය, සංස්කෘතික වටිනාකම්, දෘෂ්ටිවාද හා එම සංකල්පය නිරූපණයේ දී භාවිත භාෂා ව්‍යවහාරය කවරාකාර ද?" යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව විය. එම පර්යේෂණ ගැටලුව ගවේෂණය කිරීම සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ තෝරාගත් පැරණි සිංහල සාහිත්‍ය ගද්‍ය පද්‍ය කෘති කිහිපයක් පමණක් උපයෝගී කර ගනිමින් විස්තරාත්මක ක්‍රමය යටතේ දත්ත විශ්ලේෂණය කරන ලදි. පැරණි සිංහල සාහිත්‍ය කෘතිවල විද්‍යමාන දරුවන් පැතීමේ සංකල්පය අධ්‍යයනය මඟින් ඉතිහාස අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය, සමාජ විද්‍යාව හා සාහිත්‍ය විචාරය ආදී අංශ ගණනාවකට වැදගත් වන අතර නව දැනුමක් එක් කිරීම මෙම පර්යේෂණය වැදගත්කමයි. ඒ අනුව සිංහල සාහිත්‍ය කෘතිවල විද්‍යමාන දරුවන් පැතීමේ සංකල්පයේ දී අභිප්‍රාය වශයෙන් වංශය සුරැකීම හා සමාජ අවශ්‍යතාව නිරූපණය වී ඇති බව හඳුනා ගැනිණි. ඒ හා බද්ධ වූ ඇදහිලි විශ්වාස සහ සිරිත් විරිත් අතර අචේතනික වස්තු දේවත්වයෙන් සැලකීම, ගබ් පෙළහර පැවැත්වීම ආදි සංස්කෘතික ක්‍රියා, දෘෂ්ටිවාද ලෙස කර්මය හා වඳභාවය පිළිබඳ දෘෂ්ටිවාද පවතින බවත් එහිදී භාවිත භාෂා ව්‍යවහාරය උපමා හා විශේෂ යෙදුම්වලින් යුක්ත වී ඇති බව ද අනාවරණය විය.

ප්‍රමුඛ පද: ඇදහිලි විශ්වාස, දෘෂ්ටිවාද, දරුවන් පැතීම, සාහිත්‍යය, සිරිත් විරිත්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිලිනි ආරියවංශගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නූතන කවිය සහ ඖචිත්‍යවාදය
(2023-2025 රජත පුස්තක සම්මානය සඳහා අවසන් වටයට නිර්දේශිත කෘති ඇසුරින් කෙරෙන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්)

එම්. ඒ. එන්. මධුෂාණි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20421@arts.pdn.ac.lk

කවිය යනු මානව සමාජය සමඟ භාවමය වශයෙන් බැඳී පවතින අතිශය වැදගත් සාහිත්‍යය ශානරයකි. කවිය සහ විචාරය අතර අවියෝජනීය සම්බන්ධතාවක් ඇත. මිනිසා සතු කුසලතා අනුව නිර්මාණ බිහි වීමත් සමඟ විවිධ දෘෂ්ටිකෝණ අනුව විචාර බිහි විය. පසු කලෙක විචාරවාද වශයෙන් බිහි වූයේ මෙම මතවාදයි. සංස්කෘත කාව්‍ය විචාර මූලධර්මවල ඖචිත්‍යවාදය නමින් විචාරවාදයක් බිහි වූයේ ඖචිත්‍යයෙහි අවශ්‍යතාව ප්‍රමුඛ වීම හේතුවෙනි. උචිත බව, යෝග්‍ය බව, සුදුසු බව යන අර්ථයෙන් ඖචිත්‍යය යන පදය යෙදෙයි. කාව්‍යයෙහි ගුණය තීව්‍ර කිරීමට සහ හීන කිරීමට ඖචිත්‍ය සංකල්පයට හැකියාව ඇත. සිංහල පද්‍යයේ ගමන් මග වෙනස් කර, කවිය නව මගකට ගෙන එනු ලබන්නේ නව මං සෙවූ කවි පරපුරක් විසින්ය. නූතන කවිය හා ඖචිත්‍ය සංකල්පය නූතන කාව්‍ය ක්ෂේත්‍රයෙහි වැදගත් කතිකාවකි. නූතන කාව්‍ය නිර්මාණකරුවෝ සම්ප්‍රදායික න්‍යාය ඇසුරු කළද ප්‍රායෝගිකව භාවිත කිරීමේ අඩුවක් දක්නට ඇත. ඒ අනුව නූතන කවිය සහ ඖචිත්‍යවාදය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක යෙදීම මෙම පර්යේෂණයේදී සිදු විය. මෙහි මූලික අරමුණ වූයේ නූතන සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යයෙහි ඖචිත්‍යවාදය අන්තර්ගත වන්නේ කෙසේද යන කරුණ විමර්ශනය කිරීමයි. කාව්‍යක සෑම අංගයක්ම එනම් වචන, අර්ථ, රස, අලංකාර, භාෂා ශෛලිය අදාළ අවස්ථාවට, තේමාවට සහ අරමුණට ගැළපෙන ලෙස භාවිත විය යුතු බව ඖචිත්‍යවාදය මඟින් දක්වයි. 2023-2025 රජත පුස්තක සම්මානය සඳහා අවසන් වටයට නිර්දේශිත කාව්‍ය නිර්මාණ පරීශීලනය කිරීම මඟින් නූතන කවිය සහ ඖචිත්‍යවාදය පිළිබඳ ගැඹුරු අධ්‍යයනයක් සිදු විය. සංස්කෘත කාව්‍ය විචාර මූලධර්මවල අන්තර්ගත ඖචිත්‍යවාදය වර්තමාන කාව්‍ය නිර්මාණවල ඇතුළත් වන්නේ කවර ආකාරයෙන්ද යන පර්යේෂණ ගැටලුව ගොඩනඟා ගත් අතර උපන්‍යාසය වූයේ සංස්කෘත කාව්‍ය විචාර මූලධර්මයක් වන ඖචිත්‍යවාදය වර්තමාන කාව්‍ය නිර්මාණකරුවන්ගේ රචනාවල අන්තර්ගත වන්නේ අවම වශයෙන් යන්නයි. පුස්තකාල පරිශීලනයෙන් සහ අන්තර්ජාල පරිශීලනයෙන් සිදුකරන ලද සාහිත්‍ය විමර්ශනයකින් අනතුරුව ප්‍රාථමික, ද්විතීයක ගුණාත්මක දත්ත රැස් කර විස්තරාත්මක ක්‍රමය යටතේ විශ්ලේෂණය කෙරිණි. මෙමගින් අනාවරණය වූයේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම නූතන කාව්‍ය නිර්මාණවලදී වචන, අර්ථ, රස, භාෂාව යන අංගවලදී ඖචිත්‍ය සංකල්පය අතීතයට සාපේක්ෂව වර්තමානයේදී ක්‍රමයෙන් අවම වශයෙන් භාවිතයට ගැනීමයි. ඒ අනුව නූතන කාව්‍යය නිර්මාණ සඳහා ඖචිත්‍යවාදය පිළිබඳ අවබෝධය දුරස්ථ වූ බව පෙන්වා දිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ඖචිත්‍ය, ඖචිත්‍යවාදය, නූතන කවිය, විචාරය, සංස්කෘත කාව්‍යය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සේනාරත්න කාරියවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සුචරිත ගම්ලත්ගේ විචාර න්‍යාය ක්‍රමවේදය සහ පශ්චාත් ව්‍යූහවාදයඃ තෝරාගත් සාහිත්‍ය පඨිත කිහිපයක් ඔස්සේ සිදු කෙරෙන පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඩබ්ලිව්. ඩී. එන්. මල්ෂාන්
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20429@arts.pdn.ac.lk

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහගේ පුරෝගාමීත්වයෙන් වර්ධනය වූ සිංහල විචාර සම්ප්‍රදාය සංවිධිතභාවයට පත් කළේ එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර ය. 70-80 දශකය වන විට නූතන සමග සිංහල විචාර සම්ප්‍රදායෙහි විකල්ප විචාර ධාරා වර්ධනය වීම හඳුන ගත හැකි ය. සුචරිත ගම්ලත්ගේ ආගමනය සිදු වූයේ මෙම සන්දර්භයේදී ය. ගම්ලත්, මුල්කාලීන ව විඤ්ඤාණවාදී විචාර ධාරාව ගුරුකොට ගත් අතර, පසුකාලීනව එය, මාක්ස්වාදී අපෝහක භෞතිකවාදී විචාර විධික්‍රමය බවට පත් විය. ගම්ලත්ගේ විචාර ක්‍රමවේදය සහ ශෛලිය සිංහල විචාර සම්ප්‍රදායෙහි සුවිශේෂ අනන්‍යතාකරණයක් නිර්මාණ කෙරී ය. මෙම පර්යේෂණ අධ්‍යයනයෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ එකී, සුවිශේෂ විචාර අනන්‍යතාකරණය පශ්චාත් ව්‍යූහවාදය මගින් නැවත හඳුනා ගනිමින්, එය, සංස්කරණයට මෙන් ම සංරක්ෂණය අවශ්‍ය න්‍යායික යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම ය. පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයෙහි ගම්ලත්ගේ විචාර ක්‍රමවේදය හා ශෛලිය පිළිබඳ න්‍යායික විශ්ලේෂණයක් සිදු කෙරී නොමැති බැවින්, මෙම පර්යේෂණයෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වූයේ, සුචරිත ගම්ලත්ගේ විචාර ක්‍රමවේදය විශේෂිත අනන්‍යතාකරණයක් බවට උන්නතය වීම පශ්චාත් - ව්‍යූහවාදී ප්‍රවේශය ඔස්සේ සංස්කරණය කොට සංරක්ෂණය කළ යුත්තේ ඇයි? යන්න ය. ගම්ලත්ගේ ශාස්ත්‍රීය සම්ප්‍රදාය අතුරින්, තෝරාගත් විචාර පඨිත කිහිපයකට මෙම පර්යේෂණය සීමා විය. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය සහ විස්තරාත්මක විධික්‍රමය භාවිත කෙරිණි. එහිදී, න්‍යායාත්මක විශ්ලේෂණය ද මූලික විය. පශ්චාත් ව්‍යූහවාදයෙහි එන, ඩෙරීඩාගේ විසංයෝජනය අනුව, ගම්ලත්ගේ විචාර ක්‍රමවේදය සඳහා භාවිත ලෝක දෘෂ්ටිය ප්‍රායෝගික භාවිතයෙහි ස්ථිරසාර වූවක් නොවුණි. එය, භෞතිකවාදී මෙන් ම විඥානවාදී පදනම් මත ද ක්‍රියාත්මක වන ආකාරයක් හඳුනාගත හැකි විය. ෆූකෝගේ න්‍යායික එළඹුම්වලට අනුව, ගම්ලත්ගේ ස්වතන්ත්‍ර විචාර අනන්‍යතාකරණය දැනුම සහ බලය මත ක්‍රියාත්මක වන බල යාන්ත්‍රණයක් වේ. එමගින්, අධිපති කතිකා අභියෝගයට ලක් කිරීමත් නව කතිකා ඇති වීමත් සිදු වී තිබේ. රෝලන්ඩ් බාත්ගේ කර්තෘ ඝාතන න්‍යායට අනුව, ගම්ලත්ගේ විචාර අනන්‍යතාකරණය පඨිතය කර්තෘගෙන් වෙන් කර අතර, පඨිතයට බහුවිධ අර්ථකථන සැපයීමේ නිදහස ආරක්ෂා කරයි. නමුත්, බාත්ගේ පඨිතයෙහි අර්ථ අස්ථිතිභාව පිළිබඳ අදහස ගම්ලත්ගෙන් ගිලිහී යයි. එයට හේතුව ඔහු, ඓතිහාසික භෞතිකවාදී අර්ථකථනයට පඨිතය සීමා කිරීම නිසා ය. න්‍යායික පරස්පරතාව, විචාර අනන්‍යතාකරණය ඥානය සහ බලයෙහි නිෂ්පාදනයක් ලෙස භාවිතය, න්‍යායික රාමුවකට පඨිතයෙහි අර්ථය සීමා කිරීම යන කරුණු මත එකී විචාර අනන්‍යතාකරණය සංස්කරණය කිරීම ඔස්සේ සංරක්ෂණය කළ යුතු වේ. එබැවින්, සිංහල විචාර සම්ප්‍රදායෙහි ගම්ලත්ට ම ආවේණික වූ ස්වතන්ත්‍ර, බලපෑම් සහගත වූවක් විචාර අනන්‍යතාකරණය සංරක්ෂණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව පවතින බව අවධාරණය කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙහි නිගමනය විය.

ප්‍රමුඛ පද: පශ්චාත් ව්‍යූහවාදය, විචාර අනන්‍යතාකරණය, විචාර ක්‍රමවේදය සහ ශෛලිය, සිංහල විචාර සම්ප්‍රදාය, සුචරිත ගම්ලත්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුනිල් වික්‍රමසිංහගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නූතන සිංහල ළමා කතා සාහිත්‍යයෙහි පාඨකත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (බාබරා වෝල්ගේ පාඨක වර්ගීකරණය ආශ්‍රයෙන් කෙරෙන පර්යේෂණයකි)

ජී. කේ. එම්. මල්ශානි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20430@arts.pdn.ac.lk

සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් පරිපූර්ණත්වයට පත්වන්නේ එය පාඨකයා අතට පත්වීමෙනි. එසේම නිර්මාණයක සාර්ථකත්වය තීරණය කිරීමෙහිලා පාඨක භූමිකාව අතිශය වැදගත් වේ. විවිධ සාහිත්‍ය ශානර අතර ළමා සාහිත්‍යයෙහි කේන්ද්‍රස්ථානය ළමා පාඨකයාය. විවිධ වයස් ප්‍රභේද නියෝජනය කෙරෙන පාඨක ප්‍රජාවක් ඉලක්කගත බැවින් ළමා පාඨකයා සුවිශේෂය. ළමා සාහිත්‍යයේ පාඨක විවිධත්වය පිළිබඳ ලොව ප්‍රකට ආදර්ශයක් ලෙස බාබරා වෝල් 1991 දී ඉදිරිපත් කළ වර්ගීකරණය ළමා පාඨකයා හඳුනාගැනීම සඳහා සුවිශේෂ වේ. මෙම පර්යේෂණය, බාබරා වෝල්ගේ පාඨක වර්ගීකරණය ආශ්‍රයෙන්, නූතන සිංහල ළමා කතා සාහිත්‍යයෙහි පාඨකත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කෙරිණි. බාබරා වෝල්, ළමා කෘතිවල පාඨකයාගේ භූමිකාව විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ ළමා පාඨක වර්ගීකරණය ලේඛකයන් සිය කෘතියෙහි ළමයා ආමන්ත්‍රණය කරන ආකාරය සහ ඔවුන්ගේ දෘෂ්ටිකෝණය ගොඩනගන ආකාරය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා ප්‍රබල මෙවලමකි. සිංහල ළමා කතා, බාබරා වෝල්ගේ වර්ගීකරණයේ කුමන ලක්ෂණ පෙන්වයිද යන්න විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් එම කතා සාර්ථකව ළමා මනසට සමීප වන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව විචාරාත්මක අවබෝධයක් ලබාගැනීමට මෙම පර්යේෂණය වැදගත් වේ. එසේම අධ්‍යයනයෙන් හෙළිවන කරුණු මත පදනම්ව ලේඛකයන්ට නවීන දරුවාගේ මනෝවිද්‍යාවට සහ අවධානයට ගැළපෙන පරිදි සිය කෘතිවල ව්‍යුහය සහ බස සකස් කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව නිශ්චිත මඟ පෙන්වීමක් ලෙසද මෙම පර්යේෂණය වැදගත් වේ. ළමා සාහිත්‍යයට අදාළ බාබරා වෝල්ගේ පාඨක වර්ගීකරණය, නූතන සිංහල ළමා කතා සාහිත්‍යයෙහි පාඨකත්වය සමඟ අදාළ වන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව සොයා බැලීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. සිංහල ළමා සාහිත්‍යකරුවන්ගේ සහ පාඨකයින්ගේ රුචි අරුචිකම් අතර පවත්නා සම-විෂමතා විමර්ශනය කිරීම හා නූතන ළමා සාහිත්‍යය පාඨක රුචිකත්වයේ නව ප්‍රවණතා අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ අනුඅරමුණු බවට පත්විය. සිංහල ළමා කතා සාහිත්‍යයෙහි ඉලක්කගත පාඨකයා සහ පාඨක භූමිකාව අදාළ නිර්මාණ මඟින් ආමන්ත්‍රණය කර ඇත්තේ කෙසේද යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව විය. ඒ අනුව සිංහල ළමා සාහිත්‍ය රචකයන් පාඨක විවිධත්වයට වඩා වාණිජ අරමුණු කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමුකරන බැවින් අදාළ නිර්මාණවල ගුණාත්මක බව බලපෑමකට ලක්ව තිබෙන බව පූර්ව පර්යේෂණ අධ්‍යයනයේදී අනාවරණය විය. මෙහිදී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ, දත්ත විශ්ලේෂණය කොට විස්තරාත්මක විධික්‍රමය මඟින් ඉදිරිපත් කරන ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණය අනුව පර්යේෂණයට පාදක බාබරා වෝල්ගේ පාඨක වර්ගීකරණය සමඟ සසඳා බැලීමේදී, ලංකාවේ ළමා සාහිත්‍ය රචකයන්ගේ පාඨක විවිධත්වය යන්න කෙරෙහි එතරම් අවධානයක් යොමු කර නොමැති බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ආඛ්‍යාන ශෛලිය, පාඨකත්වය, බාබරා වෝල්ගේ පාඨක වර්ගීකරණය, ළමා කතා සාහිත්‍යය, ළමා සාහිත්‍යය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නිමල් විජේසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ජනකතා තුළ පිළිබිඹු වන විසම ස්ත්‍රී චරිත ආශ්‍රිත ආචාර විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

ජේ.එම්.එච්.ආර් මැණිකේ
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20442@arts.pdn.ac.lk

පොදු ජනයාගේ සත්‍ය වූ භාවමය ජීවිතය පරිපූර්ණ හා යථාර්ථවාදී ලෙසින් එළි දැක්වෙන සිංහල ජන සාහිත්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රමුඛාංගයක් වනුයේ "ජනකතාවයි". පෙර අපර දෙදිග සෑම රටකම පාහේ ජනතාව අතර ජනප්‍රිය භාවිතයක් වූ ජනකතාව මගින් මානව ජීවිතයත් මානව ජීවිතයට තදානුබද්ධ වූ ස්ත්‍රිය හා ඇගේ චරිතයේ විවිධ භූමිකා පිළිබඳවත් එහි සංස්කෘතික තොරතුරු ගවේෂණය කිරීමට නොමඳ පිටුබලයක් මින් සැපයේ. සිංහල ජනකතාව පිළිබඳ විදේශ ජනශ්‍රැතිවේදීන් විසිනිදු කරන ලද ගවේෂණ හා දේශීය විමසුම්ද පාදක කර ගනිමින් එහි ප්‍රමුඛ චරිතාංගයක් වූ ස්ත්‍රිය පිළිබඳ ආචාර විද්‍යාත්මක විමර්ශනයක් මෙම පර්යේෂණය මගින් සිදු කෙරිණි. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණු වූයේ විවිධ වූ ජනකතා පිළිබඳ අධ්‍යයනයේදී එහි එන විසම ස්ත්‍රී චරිත ආචාර විද්‍යාවට කවරාකාරයෙන් ධනාත්මක හා ඍණාත්මක ලෙස බලපානු ලබන්නේද යන්න අධ්‍යයනය කිරීමයි. මෙහි අනු අරමුණු බවට පත් වූයේ ජනකතාව මඟින් ස්ත්‍රීන්ට යොමු කර ඇති සමාජ භූමිකා හඳුනා ගැනීම මෙන්ම ස්ත්‍රී චරිත හා සම්බන්ධ ජනකතා විචාරය කරමින් ඒවා මගින් පරිණාමය වූ ආචාර විද්‍යාත්මක විවරණ පිළිබිඹු කිරීමයි. එහිදී ජනකතාව තුළ විසම භූමිකා දක්වන ස්ත්‍රියගේ චරිත ලක්ෂණය ආචාර විද්‍යාත්මකව සැසඳිය හැක්කේ කෙසේද? යන පර්යේෂණ ගැටලුවට ගොඩනඟා ගත් උපන්‍යාසය වූයේ ලෝක හා දේශීය ජනකතා තුළ විසම හා විවිධ චරිතාදර්ශ ප්‍රදර්ශනය කරන ස්ත්‍රී චරිත විග්‍රහ කළ හැක්කේ ආචාර විද්‍යාත්මක නිර්ණායක මගින් බවය. විධික්‍රම ලෙස ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සාහිත්‍ය විමර්ශනයෙන් ද්විතීයික දත්ත රැස් කළ අතර, ඒවා විශ්ලේෂණය සඳහා ආචාර විද්‍යාත්මක මූලධර්ම හා න්‍යාය භාවිත කරන ලදි. මෙහිදී ජනකතාවල ස්ත්‍රී චරිත පිළිබඳ විසම බව මනිනු ලබන්නේ ඒ ඒ සමාජ වල පවතින ආචාර විද්‍යාත්මක නිර්ණායක මගින් වන අතර එම චරිත විග්‍රහ කිරීමෙන් විශ්වීය වශයෙන් පොදු වූ මානව සදාචාර පද්ධතියක් හඳුනාගත හැකි බව අනාවරණය විය. ඒ අනුව ජනකතාවේ නිරූපිත විසම ස්ත්‍රී චරිතවල ස්වභාවය හුදෙක් ප්‍රබන්ධයක් නොව, ඒ ඒ සංස්කෘතීන් විසින් සම්මත කරන ලද ආචාර විද්‍යාත්මක නිර්ණායක මගින් මැනිය හැකි චරිතාදර්ශ බව මෙම පර්යේෂණයෙන් නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද : ආචාර විද්‍යාව, චරිතාදර්ශ, ජනකතාව, ජනශ්‍රැති විද්‍යාව, විසම ස්ත්‍රී චරිත,

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සාලිය කුලරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

විවිධ සංස්කෘතිවලට අයත් නවකතා ස්ත්‍රිය නිරූපණය කර ඇති ආකාරය අනුව ස්ත්‍රීන්ට පවතින සීමා,අභියෝග සහ ස්ත්‍රීන්ගේ ජීවිතවල සන්තෘප්තිය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් විදේශීය පරිවර්තිත නවකතා ඇසුරිනි)

ඩබ්.ඒ.ඩී. පබසරා
සිංහල අධ්‍යයනාංශය පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20488@arts.pdn.ac.lk

යම් සංස්කෘතියක බිහිවන නවකතාව ඒ සංස්කෘතියෙහි ස්ත්‍රිය නිරූපණය කරන කැඩපතකි. එබැවින් එම සංස්කෘතික සන්දර්භයෙහි ස්ත්‍රීන් මත පැනවෙන සීමා, අභියෝග, ස්ත්‍රී ජීවිතවල සන්තෘප්තිය ගවේෂණයට සමාජ, දේශපාලන හා සාහිත්‍යික එළඹුමක් වශයෙන් ස්ත්‍රීවාදය බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් ය. එහිදී නවකතා ශානරය පිටුබලයකි. 'මරණ තීර්ථයේ ගැහැනිය,' 'අමිනා', 'කළු ගැහැනියගේ සිහිනය' යන නවකතා මෙම පර්යේෂණයට උපයුක්ත කොට ගැනිණි. විවිධ සංස්කෘතිවලට අයත් නවකතාවල නිරූපිත ස්ත්‍රීන්ට ආවේණික සීමා, අභියෝග ඔවුන්ගේ ජීවිතවල සන්තෘප්තිය කෙරෙහි බලපාන්නේ කෙසේ දැ යි යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වේ. එම සීමා, අභියෝග අදාළ සංස්කෘතියෙහි ක්‍රියාත්මක වන ස්වරූප, ඒ සඳහා බලපෑ හේතු, ඔවුන් සන්තෘප්තිමත් ජීවිතයක් ලබාගැනීමෙහි ලා ක්‍රියාත්මක වන අයුරු පිළිබඳ නවකතානුසාරයෙන් අධ්‍යයනය කිරීම අරමුණ විය. මෙහිදී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත විශ්ලේෂණය කොට, විස්තරාත්මක විධික්‍රමය මඟින් ඉදිරිපත් කරන ලදි. ලිංගිකත්වය පදනම් කොට ගෙන බොහෝ සංස්කෘතිවල බලසබඳතා නිර්මාණය වී ඇත. පුරුෂ කේන්ද්‍රීයත්වය, ආගම, විශ්වාස හා ඇදහිලි, ස්ත්‍රිය ප්‍රජනන ක්‍රියාවලියෙහි දිගුකාලීන කොටස්කාරිය බවට පත්වීම, දාරක ස්නේහය, ඇතැම් සංස්කෘතිවල වර්ණභේදය යනාදී සාධක පදනම් කොට ගෙන ස්ත්‍රීන් මත නොයෙක් සීමා, අභියෝග ක්‍රියාත්මක වේ. කායවිච්ඡේදනය, ගෘහස්ථ හිංසනය, ස්ත්‍රියගේ ලිංගික එකඟතාව නොසැලකීම වැනි කායික මානසික හිංසන, විවාහය, දරුප්‍රසූතිය, දරුවන් පෝෂණය කිරීම, අධ්‍යාපනය ඌනනය කිරීම, දරිද්‍රතාව, ස්ත්‍රිය රැකියා වියුක්තිනියක කොට පුරුෂයාගෙන් යැපෙන්නියක බවට පත්කිරීම,ස්ත්‍රිය ද්‍රව්‍යකරණය යනාදී සීමා, අභියෝග අදාළ සංස්කෘතිවල ස්ත්‍රිය මත ක්‍රියාත්මක වන බව නවකතා ඇසුරින් අනාවරණය විය. බොහෝ ස්ත්‍රීහු එම සීමා, අභියෝග අනුමත කරමින් තම ජීවන රටාව එයට අනුරූපව සකස් කරගනිති. අතලොස්සක් වූ ස්ත්‍රීහු සන්තෘප්තිමත් ජීවිතයක් අත්පත් කරගැනීමට වෙහෙසෙති. ඔවුහු සිය ශරීරය පිළිබඳ අයිතිය සහ 'විවාහය' පිළිබඳ නිදහස අත්පත් කරගැනීම, පුරුෂ කේන්ද්‍රීය සමාජ සම්මත පිටුදැකීම, අධ්‍යාපන අවස්ථා හා වෘත්තීමය ප්‍රවේශ උදෙසා වෙහෙසීම, ආගමික විශ්වාස, ඇදහිලි, සිරිත් විරිත් මඟින් ස්ත්‍රිය මත ගොඩනගන ලද සීමා, අභියෝග ප්‍රතික්ෂේප කිරීම, මෙහි අනිටු ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳ කතිකා නිර්මාණය වැනි ක්‍රියාමාර්ග මඟින් ස්ත්‍රී සන්තෘප්තිය අත්පත් කරගැනීමට කැපවෙති. මෙනයින් විවිධ සංස්කෘතිවල ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි ආවේණික සීමා, අභියෝග පවතින බවත්, එමඟින් ස්ත්‍රීන්ගේ සන්තෘප්තිකර ජීවිතය ඔවුන්ට අහිමි කොට ඇති බවත් නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: පුරුෂ කේන්ද්‍රීයත්වය, බලසබඳතා, සංස්කෘතික ස්ත්‍රිය, සන්තෘප්තිමත් ජීවිතය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ලියනගේ අමරකීර්තිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

කතරගම දේව සංකල්පය පිළිබඳ අන්තර් කලා අධ්‍යයනය

ඩබ්ලිව්.පී.බී. අපේක්ෂා පතිරණ
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20493@arts.pdn.ac.lk

මානව සමාජයේ ආරම්භයේ සිට ම මිනිසා විවිධ හේතු ප්‍රත්‍ය මඟින් නිෂ්පන්න දේව සමූහයා වෙත පුද පූජා තබමින් තමාට අවැසි කාර්යන් ඉටුකර ගැනීමට උත්සුක විය. එලෙස භාරතීය සම්භවයක් සහිත 'ස්කන්ධ දේව' සංකල්පය ලාංකේය සන්දර්භයෙහි 'කතරගම දේව' සංකල්පය ලෙසින් විකාශනය වීමට බලපෑ විවිධ සාහිත්‍යය සෙසු සංස්කෘතිකාංගවල පවතින විවිධත්වය සහ භාවිත විවිධ අර්ථ නිරූපණයට ලක්ව තිබීම විශේෂත්වයකි. එකිනෙකට වෙනස් සන්දර්භවල දී ආගමික මුහුණුවරකින් ද දඩුවම් ලබාදෙන විනිශ්චයකරුවෙකු ලෙස සහ වාණිජ දෙවිකෙනෙකු ලෙස ආදී විවිධ මුහුණුවරවලින් බහු අරමුණු වෙනුවෙන් ඇදහීමට ලක්වීම කෙරෙහි බලපෑ සාහිත්‍ය, කලා සහ වෙනත් සංස්කෘතික සංරචකවල භාවිත සහ සම්බන්ධතාව ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයකට යොමු කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙහි ප්‍රධාන අරමුණ විය. කතරගම දේව සංකල්පයෙහි නූතන විචල්‍යතා අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා අන්තර් කලා අධ්‍යයනය වැදගත් වේ. කතරගම දේව සංකල්පය විවිධ සාහිත්‍ය හා කලා මාධ්‍යවල නිරූපණය වී ඇත්තේ කෙසේද යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව විය. මෙම අධ්‍යයනය සිදුකිරීමේදී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය මඟින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීම සිදුකළ අතර පුස්තකාල පරිශීලනය භාවිතයෙන් ද්විතීයක දත්ත රැස් කෙරිණි. එම දත්ත විශ්ලේෂණයේදී තේමාත්මක විශ්ලේෂණය ප්‍රධාන විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස භාවිත කර ඇත. එහිදී අනාවරණය වූ මූලික කරුණු නම් ලාංකේය සමාජයෙහි කතරගම දෙවියන් පිළිබඳ සංකීර්ණ විශ්වාස පද්ධතියක් බිහිවීමට විවිධ සාහිත්‍ය කලා මාධ්‍යවල බලපෑමක් ලැබී තිබෙන බවයි. ස්කන්ධ කුමාර නම් හින්දු දේව සංකල්පය කතරගම දෙවියන් ලෙස ථේරවාදී බුදුසමයට අන්තර්ග්‍රහණය කරගනිමින් දේශීයකරණය කරගැනීම සිදුවී ඇති බව හඳුනාගත හැකි විය. බැතිමතුන් බුදුන්ගේ පාදස්පර්ශයෙන් පාරිශුද්ධ වූ කිරිවෙහෙර වැඳ පුදා ගෙන කතරගම දේවාලයට ප්‍රවේශ වීමෙන් කතරගම දෙවියන් කේන්ද්‍ර කරගනිමින් ගොඩනැගුණු ආගමික සමායෝගය පිළිබිඹු වෙයි. ද්‍රවිඩ ජනතාව දුෂ්කර පාදයාත්‍රා සහ දැඩි ව්‍රත මඟින් කතරගම දෙවියන් වන්දනය කිරීමත්, සිංහල ජනයාට නිදහසේ දෙවියන් වන්දනා කිරීමට අවස්ථාව හිමිවීමත් මත ජනප්‍රවාද මඟින් කතරගම දෙවියන් බෞද්ධකරණය කරගෙන තිබෙන ආකාරය හඳුනා ගත හැකිය. ඒ අනුව හින්දු දේව සංකල්පයක් වූ ස්කන්ධ කුමාර ආගමික සමායෝගයකට ලක් වූ ස්වදේශික දෙවිකෙනෙකු බව විවිධ සාහිත්‍ය කලා මාධ්‍ය මඟින් අනාවරණය වේ.

ප්‍රමුඛ පද : අන්තර් කලා අධ්‍යනය, ආගමික සමායෝගය, 'කතරගම දේව' සංකල්පය, දේශීයකරණය, නූතන විචල්‍යතා

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නිමල් විජේසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සමාජ ශෝධන මාධ්‍යයක් ලෙස ජන නාටකවල කාර්යභාරය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (කෝලම් සහ සොකරි ජන නාටක ඇසුරින්)

ආර්.පී. එම්. ඩී. රාජපක්ෂ
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20550@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය ජන සමාජයෙහි පවතින විනෝදාර්ථය පිරි වඩාත් ප්‍රකට ප්‍රාසාංගික කලා මාධ්‍යයක් ලෙස ජන නාටක දැක්විය හැකිය. මෙම පර්යේෂණයේ දී මූලික වශයෙන් අධ්‍යයනය කෙරුණු කෝලම් සහ සොකරි ජන නාටකවල ප්‍රභවය සඳහා තත්කාලීන සමාජය සහ ජීවන රටාව බලපා ඇත. ඒ ඔස්සේ ජන නාටකවල නිරූපණය වන චරිත මඟින් සිදු වන සමාජ ශෝධන කාර්යය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ විය. සමාජ ශෝධන කාර්යයයේ දී ජන නාටක දක්වන දායකත්වය කවරාකාර වේද යන්න මතුකර ගත් මූලික ගැටලුව විය. ජන නාටක සමාජ ශෝධනයෙහිලා දක්වන දායකත්වය නවීන ජන මාධ්‍ය හෝ විවිධ සාහිත්‍ය ශානර මඟින් සිදු කරන සමාජ විවේචනයට වඩා බෙහෙවින් ප්‍රබල වූයේ එය සෘජු ලෙස ගැමි ජනයාට සමීප බැවිනි. පුස්තකාල පරිශීලනය ඔස්සේ ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයක මූලාශ්‍රය මඟින් සිදු කළ සාහිත්‍ය විමර්ශනයෙන් ද ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන, අන්තර්ජාල භාවිතය සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීමෙන් ද ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත ලබා ගන්නා ලදී. එසේ ලබාගත් දත්ත විශ්ලේෂණයෙන් අනාවරණය වූයේ සාම්ප්‍රදායික ජන නාටකය සඳහා ම ඇතැම් ශිල්පීන් සුළු වෙනස්කම් සිදු කරමින් නව කොටස් රඟ දක්වන අවස්ථා ඇති බවයි. ඒ අනුව මිරිස්ස කෝලම් සම්ප්‍රදායෙහි රඟ දැක්වෙන කරපිට කෝලම, පංචනාරීඝට, නරසිංහ අවතාර ආදි කෝලම් මේ ආකාරයට එක්කොට ඇත. එමඟින් ශිල්පීන් අතර ද ජන නාටක නව්‍යකරණය විය යුතු බවට අදහස් පවතින බව තවදුරටත් අනාවරණය විය. එමෙන් ම මෙම ජන නාටක ද්විත්වය මඟින් ප්‍රේක්ෂකයාට හාස්‍ය රසය, උපහාස රසය ලබාදෙන අතරතුර ඒ අනුසාරයෙන් සමාජ අවබෝධයක් ලබා දීමට ද උත්සුක වූ ආකාරය හඳුනාගත හැකි විය. සමාජයේ සිදු වන විවිධ විෂමතා, විෂමාචාර, පුද්ගල දුර්වලතා ඉස්මතු කරමින් යහපත් සමාජ සංස්ථාවක් ගොඩනැගීමට අවශ්‍ය පසුබිම සකස් කරන ආකාරයක් ද විද්‍යමාන විය. මේ අනුව සමාජ පාලන උපක්‍රමයක් ලෙසින් ද ජන නාටක ක්‍රියා කළ ආකාරය මනාව හඳුනාගත හැකි විය. සමාජයේ පවත්නා දේශපාලන, ආර්ථිකමය, සංස්කෘතික පීඩන හා පුද්ගල දුර්වලතා හාස්‍ය, උපහාසය සංකලනයෙන් ගෙනහැර දක්වමින් කිසිදු ගැටලුකාරී තත්වයකින් තොරව සමාජය සංශෝධනයකට ලක් කිරීමට ජන නාටක විශාල දායකත්වයක් දැක්වූ බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද : කෝලම්, ජන නාටක, සමාජ ශෝධනය, සොකරි

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා චාමිණී ගුරුගේගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මහනුවර දළදා පෙරහරේ ඇත් පන්තිය හා බැඳුණු සංස්කෘතික සම්ප්‍රදායෙහි අද්‍යතන විචල්‍යතා පිළිබඳ සංස්කෘතික අධ්‍යයනයක්

ටී. එල් දෂ්මි රසෝද්‍යා
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20570@arts.pdn.ac.lk

මහනුවර දළදා පෙරහැර මහනුවර දළදා මාලිගය කේන්ද්‍රකොට පවත්වනු ලබන දෙස් විදෙස් ආකර්ශනය දිනාගත් විචිත්‍රවත් බෞද්ධ පෙරහැර මංගල්‍යයකි. මෙහි විචිත්‍රත්වය ඔප්නැංවීමටත් රාජකීයත්වය ඉස්මතු කිරීමටත් ගෞරවාන්විත බව වැඩි කිරීමටත් ඇත් පන්තිය පෙරහැරට සම්බන්ධ වේ. පෙරහැරට බොහෝ දෙනෙක් ආකර්ෂණය වීමෙහි ලා එක් ප්‍රමුඛ හේතුවක් ලෙස ඇත් පන්තිය සඳහන් කළ හැකි ය. මෙලෙස පෙරහැරට සම්බන්ධ වන අලි ඇතුන් සම්බන්ධයෙන් අතීතයේ සිට සංස්කෘතික සම්ප්‍රදාය රැසක් පැවැති අතර වර්තමානයේ ඒවා තරමක වෙනස්කම් සහිතව ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ දළදා පෙරහැරේ ඇත් පන්තිය හා සම්බන්ධ සිරිත් විරිත් හා සම්ප්‍රදායවල අද්‍යතන ස්වභාවය සහ විචල්‍යතා අධ්‍යයනය කිරීමයි. පර්යේෂණයේ පර්යේෂණ ගැටලුව වූයේ, ඓතිහාසික මහනුවර දළදා පෙරහැරේ ඇත් පන්තිය ආශ්‍රිත සම්ප්‍රදායික සංස්කෘතික වටිනාකම් සහ අද්‍යතන විචල්‍යතා කවරේ ද? යන්නයි. මහනුවර දළදා පෙරහැරේ ඇත් පන්තියේ සංස්කෘතිය හා අද්‍යතන විචල්‍යතා පිළිබඳ පැහැදිලි අධ්‍යයනයක් මෙතෙක් සිදු වී නොතිබීම මෙහි පර්යේෂණ රික්තය වේ. මේ සම්බන්ධයෙන් දත්ත රැස් කිරීමේ දී පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කෙරිණි. ඒ අනුව ප්‍රස්තකාල භාවිතය, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ අන්තර්ජාල මූලාශ්‍රය ඇසුරින් තොරතුරු ලබාගෙන එම කරුණු විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කෙරිණි. මෙම පර්යේෂණයේ දී දළදා පෙරහැරට අලි ඇතුන් සපයා ගැනීමේ සංස්කෘතික සම්ප්‍රදාය අතීතයට සාපේක්ෂව සම්පූර්ණයෙන් ම විචල්‍යතාවලට ලක්ව ඇති බවත්, පෙරහැරට යොදා ගන්නා අලි ඇතුන් සම්බන්ධව ඇති විශ්වාස හා ජනප්‍රවාද වර්තමානයේ ද මෙරට ජනතාව අතර යම් මට්ටමකින් පවතින බවත්, පෙරහැර අලි ඇතුන් හා සම්බන්ධ අලි ඇඳුම් නිර්මාණය කිරීම හා ඒවා ඇන්දවීමේ සම්ප්‍රදාය ද අතීතයට සාපේක්ෂව මද වශයෙන් වෙනස්කමකට ලක්ව ඇති බවත්, එම අලි ඇතුන්ට සිදුකරන විවිධ පූජා කර්මවලට අතීතයේ තරම් වර්තමානයේ යොමු නොවන බවත්, ඇතැම් පූජා නාම මාත්‍රිකව පමණක් ශේෂ වී ඇති බවත් අතීතයට සාපේක්ෂව වර්තමානයේ පෙරහැරට ඇත් සම්පත ශීඝ්‍රයෙන් අහිමිව යාමක් පවතින බවත් මේ ඔස්සේ අනාවරණය විය. මෙම වටිනා සංස්කෘතික සම්ප්‍රදාය රැකගැනීම ඔස්සේ මහනුවර දළදා පෙරහැරේ ඇත් පන්තිය හා බැඳුණු සංස්කෘතික අනන්‍යතාව ආරක්ෂා වනු ඇත.

ප්‍රමුඛ පද: ඇත් පන්තිය, මහනුවර දළදා පෙරහැර, විචල්‍යතා, සංස්කෘතික සම්ප්‍රදාය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මංගල දිසානායකගෙන් හා බැදිගම්තොට සාරද හිමිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සිංහල නවකතාවේ නිරූපණය වන 71 කැරැල්ල පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් නවකතා කිහිපයක් ඇසුරෙන්)

ආර්.අයි.බී.එස්.එම්. රත්නමලල
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20571@arts.pdn.ac.lk

1971 තරුණ සන්නද්ධ නැගිටීම ශ්‍රී ලංකා දේශපාලන ඉතිහාසයේ සුවිශේෂ සන්ධිස්ථානයක් සලකුණු කළ ඓතිහාසික සිදුවීමකි. 71 තරුණ අරගලය සිංහල ප්‍රබන්ධ කලාවට තීරණාත්මක ලෙස බලපෑම් කළ දේශපාලනික සංසිද්ධියකි. සිංහල නවකතාකරුවා හුදෙක් රසවින්දනයෙන් ඔබ්බට ගොස් 71 අරගලයෙහි දේශපාලනික හා සමාජ සත්‍ය නිර්මාණාත්මකව ප්‍රබන්ධගත කර පාඨකයා වෙත සමීප කිරීමට උත්සාහ දරා ඇත. එහිදී වාර්තාමය ස්වරූපයෙන් ඔබ්බට යමින් එකී දේශපාලන මතවාද, ගැටුම් හා සමාජ යථාර්ථය ප්‍රතිනිර්මාණය කර ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වී ඇත්තේ 1971 තරුණ අරගලය වස්තු විෂය කර ගනිමින් රචනා වූ සිංහල නවකතා මඟින් එම ඓතිහාසික තරුණ අරගලය නිරූපණය කර ඇති ආකාරය විමර්ශනය කිරීමයි. මෙහි අනු අරමුණු වනුයේ කැරැල්ල සඳහා පාදක වූ ප්‍රාදේශීය අනන්‍යතාව, අධ්‍යාපන පසුබිම සහ වෘත්තීය නායකත්වය හඳුනාගැනීමත් රාජ්‍ය අංශය, සමාජය, අරගලයේ මුහුණුවර හා සංවිධාන ශක්තිය කෙරෙහි දක්වා ඇති ආකල්ප විචාරාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීමත්ය. මූලික වශයෙන් මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරමින් විස්තරාත්මක විධික්‍රමය අනුව සිදු කර ඇත. ඒ අනුව "එරික් ඉලයප්ආරච්චිගේ පේත සහ රතු පලස, ජයතිලක කම්මැල්ලවීරගේ චුම්බන කන්ද, පී. බී. ජයසේකරගේ මරියා සිලොනිකා වස්තුව සහ සමරවීර විජයසිංහගේ තැප්පා සේම ගිනි" යන නවකතා ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස පරිශීලනය කරමින් කරුණු විශ්ලේෂණය කර ඇත. සාහිත්‍ය විචාර සංකල්ප අතර එන සමාජ සත්ථා යථාර්ථවාදී න්‍යායට අනුව දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කර ඇත. එසේම මෙහි 71 අරගලයේ ඓතිහාසික හා දේශපාලන යථාර්ථය තත්කාලීන සමාජ සංස්කෘතිය ප්‍රකට කරමින් විවිධ ආකාරයට නිරූපණය විය. පූර්ව සාහිත්‍ය විචාර කෘති මඟින් නවකතාවෙන් නිරූපණය වන 71 කැරැල්ල පිළිබඳ පුළුල් ලෙස සාකච්ඡා නොකිරීම නිසා මතු වූ රික්තකය පූරණය කිරීමට මෙම පර්යේෂණය සිදු කර ඇත. ඒ අනුව සිංහල නවකතාවේ 71 කැරැල්ල විවිධ ලේඛකයන් අතින් විවිධ ලෙස නිරූපණය වී ඇති අතර සමාජ සත්ථා යථාර්ථවාදය තහවුරු කරමින් තත්කාලීන සමාජවාදී සංස්කෘතිය ප්‍රකට කර ඇති බව මෙම පර්යේෂණය මඟින් අනාවරණය විය.

ප්‍රමුඛ පද: 71 අරගලය, මාක්ස්වාදය, සමාජ සත්තා යථාර්ථවාදය, සිංහල නවකතාව, හෙජමොනිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මහින්ද රත්නායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ස්ත්‍රී කාරකත්වය සහ ස්ත්‍රීවාදී විසංයෝජනය : අනුරාධා නිල්මිණිගේ කාව්‍ය නිර්මාණ ඇසුරින් සිදු කෙරෙන පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයකි

එම්. ඒ. බී. ශාරදා රත්නායක
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20589@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය නූතන සිංහල කාව්‍ය ක්ෂේත්‍රයෙහි ස්ත්‍රී අනන්‍යතාව, ස්ත්‍රී පරිපීඩනය සහ විඥානය වඩාත් ප්‍රකාශනවාදී මෙන්ම දේශපාලනික මුහුණුවරකින් යුතුව ප්‍රතිනිර්මාණය කරන කිවිදියක ලෙස අනුරාධා නිල්මිණී සුවිශේෂ වේ. මෙම පර්යේෂණය ඇයගේ කාව්‍ය නිර්මාණ උපයෝගී කරගනිමින් පුරුෂ මූලික සමාජ ව්‍යූහවල ස්ත්‍රී කාරකත්වය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය සහ ස්ත්‍රීවාදී විසංයෝජනය පිළිබඳ සිදු කෙරෙන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයකි. ඒ අනුව, පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ ස්ත්‍රිය පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික සාමාන්‍යකරණ ව්‍යූහ බිඳවැටීම සහ ස්ත්‍රී කාරකත්වය පෙර බිමට පැමිණෙන ආකාරය, අනුරාධා නිල්මිණිගේ කාව්‍ය නිර්මාණ ඔස්සේ ස්ත්‍රීවාදී විසංයෝජනීය කියවීමට ලක් කිරීමයි. ස්ත්‍රිය පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික සාමාන්‍යකරණ ව්‍යූහ බිඳ වැටීම සහ ස්ත්‍රී කාරකත්වය පෙර බිමට පැමිණෙන ආකාරය, ස්ත්‍රීවාදී විසංයෝජනීය කියවීම ඔස්සේ කියවිය යුත්තේ කෙසේද යන්න මෙම යෝජිත පර්යේෂණ මාතෘකාවෙහි ගැටලුව විය. න්‍යායික, ශාස්ත්‍රීය, විචාරාත්මක යනාදී අංශවලින් මෙම පර්යේෂණයේ සන්දර්භගත වැදගත්කම නිරූපණය කරන අතර, ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ පුස්තකාලය පරිශීලනය, විද්‍යුත් හා මුද්‍රිත ලිපි, අන්තර්ජාල ලිපි පරිශීලනය ද සිදු කරමින් දත්ත රැස්කර, දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක ක්‍රමය භාවිතයට ගන්නා ලදි. එලෙස දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් අනතුරුව, අනාවරණය වූ මූලික කරුණු වනුයේ, අනුරාධා නිල්මිණි සාම්ප්‍රදායික කාව්‍ය ආකෘතීන් සහ භාෂා භාවිතය බිඳ හෙළමින් පුරුෂ කේන්ද්‍රීය භාෂා ව්‍යූහය විසංයෝජනය කිරීමට සමත්ව ඇති බවයි. ඇයගේ කාව්‍යකරණය නූතන සිංහල කවියෙහි සාම්ප්‍රදායික ලිංගභේද, සමාජ සම්මත අභියෝගයට ලක් කරමින් ස්ත්‍රී විඥානය දේශපාලනීකරණය කිරීමට හා ප්‍රතිඅර්ථකථනය කිරීමට ඉහළ දායකත්වයක් සපයා තිබේ. ඇයගේ කවියෙහි ස්ත්‍රිය හුදෙක් අක්‍රීය වස්තුවක් නොව, තමාටම අනන්‍ය වූ දේශපාලනික සහ සාමාජීය අනන්‍යතාවක් නිර්මාණය කරගන්නා සක්‍රීය කාරකයක් ලෙස මතු කර දක්වයි. තවද, මාතෘත්වය, ප්‍රේමය හා ලිංගිකත්වය වැනි සාම්ප්‍රදායික සංකල්පයන් ස්ත්‍රී කාරකත්වය හා ස්ත්‍රීවාදී විසංයෝජන ප්‍රවේශය ඔස්සේ නැවත කියවීමකට ලක් කරමින් පිතෘ මූලික මතවාද ප්‍රශ්න කිරීමට ඇය කවිය අවියක් කරගෙන ඇති බව අවසාන වශයෙන් නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අනුරාධා නිල්මිණි, කාව්‍ය ආකෘතිය හා භාෂාව, විසංයෝජනවාදය, ස්ත්‍රී කාරකත්වය, ස්ත්‍රීවාදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුනිල් වික්‍රමසිංහගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සිංහල හටන් කාව්‍ය මඟින් පිළිබිඹු වන සමකාලීන සමාජ, දේශපාලනික පසුබිම පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (සීතාවක හටන, කුස්තන්තීනු හටන, ඉංගිරිසි හටන ආශ්‍රයෙන්)

පහලවැවේ විමලසාර හිමි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
a20618@arts.pdn.ac.lk

සාහිත්‍ය කලාවන් ලොව බිහි වන්නේ හුදෙක් ඒවා ඇරඹීමේ පරමාර්ථය ඔස්සේ ම නොවේ. සමාජ අවශ්‍යතාවලට අනුරූපවීම ද පෙරදැරි කරගෙනය. ඒ අනුව හටන් සාහිත්‍යයේ ද ආරම්භය සමාජ අවශ්‍යතාවක ප්‍රතිඵලයකි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ සිංහල හටන් කාව්‍ය මඟින් පිළිබිඹු වන සමකාලීන සමාජ, දේශපාලනික පසුබිම පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමයි. සාම්ප්‍රදායික සාහිත්‍ය විචාරයේ දී හුදෙක් හටනක් ප්‍රකාශිත කෘති වශයෙන් හටන් කාව්‍ය සැලකෙතත්, එම කාව්‍ය මඟින් හටන් පිළිබඳ තොරතුරු මෙන්ම වෙනත් කුමනාකාර සමකාලීන තොරතුරු අනාවරණය වේද? යන පර්යේෂණ ගැටලුවට ගොඩනගාගත් උපන්‍යාසය වන්නේ හටන් කාව්‍යයන්ගේ වර්ණිත පද්‍ය ඉතා සියුම්ව පරීක්ෂාකර බැලීම මඟින් හුදෙක් හටන් පිළිබඳ තොරතුරු මෙන්ම සමකාලීන සමාජ, දේශපාලනික තොරතුරු රැසක් ද අනාවරණය වන බවය. හටන් සාහිත්‍ය කෘති බහුල වීම හේතුවෙන් සීතාවක හටන, කුස්තන්තීනු හටන සහ ඉංගිරිසි හටන යන කෘති ත්‍රිත්වය ඔස්සේ මෙම පර්යේෂණය සිදු කෙරිණි. මෙම අධ්‍යයනය සිදුකිරීමේ දී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත රැස්කිරීම සිදුකළ අතර පුස්තකාල පරිශීලනය භාවිත කෙරිණි. දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගැනිණි. පර්යේෂණයෙන් ප්‍රධාන වශයෙන් අනාවරණය වූයේ සාහිත්‍ය විචාරයේ දී හුදෙක් හටනක් ප්‍රකාශිත සහ ඉතිහාසය අනාවරණය කරන කෘති ලෙස අගය කළ හටන් කාව්‍ය සමාජ, දේශපාලනික තොරතුරු රැසක් අන්තර්ගත වන කෘති සමූහයක් ලෙස ද අගය කළ හැකි බවයි. එමෙන්ම සිංහල හටන් කාව්‍ය මඟින් අනාවරණය වන තත්කාලීන සමාජ තොරතුරු ලෙස සමාජ, ආගමික සහ ආර්ථික තත්ත්ව, යුද්ධය හා බැඳි චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර, එවක අහාරපාන පිළිබඳව ද තත්කාලීන දේශපාලනික පසුබිම යටතේ රජු සහ රජුගේ සේනාවත්, සිදු වූ සතුරු ආක්‍රමණ මෙන්ම භාවිත යුද්ධෝපක්‍රම ලැබූ විජයග්‍රණයන් පිළිබඳව ද තත්කාලීන සමාජ, දේශපාලනික තොරතුරු රැසක් ද පිළිබිඹු වේ.

ප්‍රමුඛ පද : ඉංගිරිසි හටන, කුස්තන්තීනු හටන, සමකාලීන සමාජ දේශපාලනය, සිංහල හටන් කාව්‍ය, සීතාවක හටන

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා චාමිණී ගුරුගේගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නූතන සිංහල නවකතාවේ පශ්චාත් යථාර්ථවාදී ආකෘතික විචල්‍යතා පිළිබඳ පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක් (2010 - 2020 කාල පරාසයට අයත් තෝරාගත් සිංහල නවකතා ඇසුරින්)

කේ.ඒ.සී.ඩී. සමරවික්‍රම
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20654@arts.pdn.ac.lk

නූතන සිංහල ප්‍රබන්ධ සාහිත්‍යයෙහි නවකතාව නමැති ශානරය සුවිශේෂ වන අතර, කාලානුරූපී සමාජ-දේශපාලනික සන්දර්භවලට අනුකූලව එහි ආකෘතික ස්වභාවය විවිධ වෙනස්කම්වලට ලක්ව ඇත. මුල් කාලීන සිංහල නවකතාව ඒකාකාරී යථාර්ථවාදී රීතිය අනුගමනය කළද, විසිඑක්වන සියවස වන විට සිංහල නවකතාකරුවන් එම සාම්ප්‍රදායික සීමාවන් ඉක්මවා යමින් පශ්චාත් යථාර්ථවාදී ලක්ෂණ සහිත නව්‍ය ආකෘතික අත්හදා බැලීම්වලට යොමුව ඇති ආකාරය හඳුනාගත හැකිය. මෙම පසුබිම තුළ, 2010 - 2020 කාල පරාසයට අයත් තෝරාගත් සිංහල නවකතාවල පශ්චාත් යථාර්ථවාදී ආකෘතිය භාවිත වී ඇත්තේ කවරාකාරයෙන්ද යන්න මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුව විය. 'බත්තලංගුණ්ඩුව', 'වණ්ණදාසී', 'අදිසි නදිය', 'මකරානන්දය' සහ 'ආරාමදාස' යන නවකතා මූලික කරගනිමින්, එකී කෘතිවල පශ්චාත් යථාර්ථවාදී ලක්ෂණ ප්‍රවේශ වීමෙන් යථාර්ථවාදී ආකෘතියේ ඇති වූ විචල්‍යතා සහ නව්‍ය ජීවන දෘෂ්ටි ප්‍රකාශනය වී ඇති ආකාරය ගවේෂණය කිරීම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ පෙළ විශ්ලේෂණ විධික්‍රමය භාවිත කරමින්, පශ්චාත් යථාර්ථවාදී සාහිත්‍ය න්‍යාය, න්‍යායික සීමාව ලෙස යොදාගනිමින් මෙම අධ්‍යයනය සිදු කරන ලදි. පර්යේෂණ අනාවරණ අනුව, තෝරාගත් කාල පරාසය තුළ සිංහල නවකතාකරුවන් සාම්ප්‍රදායික වාස්තවිකත්වය සහ තාර්කිකත්වය ඉක්මවා යමින්, චරිත හා සිදුවීම් අතර හේතුඵල සබඳතා බිඳ හෙලමින්, ෆැන්ටසිය සහ ආශ්චර්යය ද යථාර්ථයේම කොටසක් ලෙස නිරූපණය කිරීමට පෙළඹී ඇති බව කිව හැකිය. එහිදී, යථාර්ථවාදී ආකෘතිය මුළුමනින්ම බැහැර නොකරමින්, චරිත නිරූපණය, ආඛ්‍යාන ක්‍රමය සහ කථන විලාසය සඳහා පශ්චාත් යථාර්ථවාදී ලක්ෂණ මුසු කරමින්, මානව සබඳතාවල සංකීර්ණත්වය සහ එක් ස්ථායී සත්‍යයක් නොමැති බව වැනි ගැඹුරු ප්‍රකාශන සිදු කළ හැකි වන පරිදි නවකතා ආකෘතිය හැඩගස්වා ගැනීමට ලේඛකයන් සමත්ව ඇති බව නිගමනය කළ හැකිය. ඒ අනුව, සාම්ප්‍රදායික ඒකාකාරී ආකෘතියෙන් විතැන් වී සිදු කළ මෙම නව්‍ය ආකෘතික අත්හදාබැලීම් හේතුවෙන් නූතන සිංහල නවකතාවේ ආකෘතික පක්ෂය ප්‍රකාශන ශක්‍යතාව ඔස්සේ කැපී පෙනෙන නව්‍යකරණයකට ලක්ව ඇති බව සනාථ විය.

ප්‍රමුඛ පද: ආකෘතික විචල්‍යතා, ආඛ්‍යාන ක්‍රමය, පශ්චාත් යථාර්ථවාදය, යථාර්ථවාදය, සිංහල නවකතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනූෂ කාරියප්පෙරුමගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සද්ධර්මාලංකාරයේ අන්තර්ගත කථාවස්තු මඟින් පිළිබිඹු වන සංස්කෘතික සම්ප්‍රේෂණය සහ සංරක්ෂණ ප්‍රවේශය : සංස්කෘතික විසරණය හා සංස්කෘතික සංස්පර්ශය යන සංකල්ප ඔස්සේ සිදු කෙරෙන පර්යේෂණයක් (තෝරා ගත් කථාවස්තු ආශ්‍රයෙන්)

එච්. රවිඳු සම්පත්
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20659@arts.pdn.ac.lk

සංස්කෘතිය යනු ගතික ප්‍රපංචයකි. මනුෂ්‍ය ශිෂ්ටාචාරය වර්තමානය දක්වාම විකාසනය වෙමින් පවතින්නේ එම ගතිකත්වය හේතුවෙනි. ඒ අනුව අතීත ලංකා සංස්කෘතියෙහිද විවිධ යුගවල දී විවිධ කැපී පෙනෙන සංස්කෘතික වෙනස්කම් සිදු වූ අතර එම ගතිකත්වය ගම්පොළ යුගය නියෝජනය කරන කාල පරාසයේ නිරූපණය වන ආකාරය එම යුගයට අයත් සද්ධර්මාලංකාරය පරිශීලනය කිරීමේ දී හඳුනාගත හැකිය. සද්ධර්මාලංකාර කෘතිය ඔස්සේ නිරූපණය වන සංස්කෘතික සම්ප්‍රේෂණය හා සංරක්ෂණය පිළිබඳව සංස්කෘතික විසරණය හා සංස්කෘතික සංස්පර්ශය යන සංකල්ප ඔස්සේ අධ්‍යයනය කිරීම පර්යේෂණයේ අරමුණ බවට පත් විය. "අනුරාධපුර යුගයට අයත් සමාජීය, ආගමික, සංස්කෘතික පරිස්ථිතිය නිරූපණය වන පාලි මූලාශ්‍රයක කථාවස්තු සද්ධර්මාලංකාරයෙහි ඇතුළත් විම පදනම් කොටගෙන ගම්පොළ යුගයේ පැවති සංස්කෘතික විචල්‍යතාවල ස්වරූපය කියැවීමට ලක් කළ හැකි වන්නේ කෙසේද" යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව බවට පත් විය. ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත රැස් කරන ලද මෙම පර්යේෂණයේ න්‍යායික ප්‍රවේශය වශයෙන් සංස්කෘතික විසරණය සහ සංස්කෘතික සංස්පර්ශය යන සංකල්ප යොදා ගැනුණු අතර දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී අනාවරණය වූයේ සද්ධර්මාලංකාරය පාලි රසවාහිනියේ හුදු පරිවර්තනයක් පමණක් නොව, සංස්කෘතික විසරණය සහ සංස්කෘතික සංස්පර්ශය යන තත්ත්ව ඔස්සේ ලද භාරතීය බෞද්ධ සංස්කෘතිකාංග ශ්‍රී ලංකේය ජන සමාජය වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීමේ ප්‍රබලතම මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියා කර ඇති බවයි. තෝරා ගත් මූලාශ්‍රයෙහි එන දඹදිව කථා දේශීයකරණය කිරීමේ දී, කතුවරයා සාර්ථක සංස්කෘතික සම්ප්‍රේෂණයකට හා සංරක්ෂණයක නිරත වී ඇති අතර, පරමාදර්ශී බෞද්ධ සමාජයක හර පද්ධතීන් දේශීය අනන්‍යතාවට ගැළපෙන පරිදි අනුගත කර ඇත. ඒ අනුව සංස්කෘතික සටිටනයකින් තොරව, විදේශීය සංස්කෘතික ලක්ෂණ දේශීයකරණයට ලක් කරමින්, සාම්ප්‍රදායික දැනුම, පෙරදිග ආචාරධර්ම, සමාජ ආකල්ප සුරක්ෂිත කරන ලද ප්‍රායෝගික සංස්කෘතික සංරක්ෂණ ප්‍රවේශයක් සද්ධර්මාලංකාරයේ දේශීය සහ විදේශීය කථාවස්තු ඔස්සේ අනාවරණය වන බව නිගමනය කළ හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද : සංරක්ෂණය, සංස්කෘතික විසරණය, සංස්පර්ශය, සද්ධර්මාලංකාරය, සම්ප්‍රේෂණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනූෂ කාරියප්පෙරුමගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ලාංකේය දේව ධුරාවලියෙහි දෙවොල් දෙවියන්ගේ අනන්‍යතාව සහ ඒ හා සම්බන්ධ නූතන විචල්‍යතා පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එස්. එන්. එල්. සඳජීවනි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20660@arts.pdn.ac.lk

ලාංකේය දේව ඇදහීම වනාහි අනාදිමත් කාලයක සිට පැවත එන සංකීර්ණ ජන ආගමික ප්‍රපංචයකි. 'දෙවොල් සංකල්පය' ද ඒ අතර වේ. අසාධාරණය වෙනුවෙන් පෙනී සිටින, වරදට දඬුවම් දෙන අයෙකු වශයෙන් සංස්කෘතික එළඹුම්වල හඳුනාගැනෙන දෙවොල් දෙවියන්, ලාංකේය දේව ධුරාවලියෙහි ප්‍රබලතම ප්‍රාදේශීය මෙන් ම අර්ධ මහේශාක්‍ය දෙවි කෙනෙකි. ඒ අනුව, දෙවොල් දෙවියන් සම්බන්ධ වත්පිළිවෙත් හා එහි නූතන විචල්‍යතා මඟින් දෙවොල් දෙවියන්ගේ අනන්‍යතාව නිරූපණය වන්නේ කෙසේද යන පර්යේෂණ ගැටලුව ඔස්සේ දෙවොල් දේව අනන්‍යතාවත්, එහි නූතන විචල්‍යතාත් අධ්‍යයනය කිරීම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ විය. ඒ හා බැඳි ඇදහිලිවිශ්වාස හා පුදපූජා විධිවල ස්වභාවය විමර්ශනය කිරීමත්, අප්‍රසිද්ධව පවතින හොරවල දෙවොල් දේවාලය පිළිබඳ ගවේෂණය කිරීමත් අනු අරමුණු විය. මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සිදුකළ අතර පුස්තකාල පරිශීලනය, ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීම, සහභාගිත්ව නිරීක්ෂණ, ප්‍රශ්නාවලි ලබාදීම, විද්‍යුත් මූලාශ්‍රය භාවිතය යනාදිය මඟින් දත්ත රැස්කිරීම සිදු විය. ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ සීනිගම, වේරගොඩ, අම්බලන්ගොඩ, බලපිටිය, බෙන්තොට, හොරවල යන ප්‍රදේශ ඇසුරින් ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය සිදු කෙරිණි. නූතනයේ වත්පිළිවෙත් විවිධ විපර්යාසයන්ට ලක්ව ඇති අතර, කපු මහත්වරු ප්‍රමුඛ බහුතරයක් දෙනා නිවැරදි මූලාශ්‍රයමය දැනීමකින් තොරව දෙවොල් දේව අනන්‍යතාව සංක්‍රමණික ප්‍රභවයකට සීමා කිරීමට පෙළඹෙන බව අනාවරණය විය. භාරහාර, සෙත් පැතීම් ආදිය වර්තමානයේ මූල්‍ය පාදකව සිදුවන අතර, සළු හා සළඹ ගෙන මුදල් එකතු කිරීමේ අංග එක්ව තිබේ. ජනයා ආභරණ ආදිය පූජා කිරීමට ද පෙළඹී සිටී. නූතන තරුණ පරපුර ශාන්තිකර්ම නැරඹීමට පැමිණෙනුයේ හුදෙක් විනෝදාත්මක අත්දැකීමක් ලබාගැනීමේ අටියෙනි. ඇතැමෙක් කිරි ආහාර ලබා ගැනීමේ පටු අරමුණෙන් සහභාගී වේ. එමෙන්ම, දෙවොල් මඩුවට හාස්‍යෝත්පාදක අංග සහ ජනප්‍රිය ගීත බණ්ඩ මුසු වී ඇත. බලය, ධනය, ගමනාගමන පහසුව යනාදියෙන් 'සීනිගම' ජනප්‍රිය වුව ද 'මහාසාම්වත්ත' වැනි ඉඩම් නාම සහ දේව පරපුරෙන් පැවත එන්නන් තවමත් ජීවත් වන 'හොරවල' ප්‍රදේශය දෙවොල් දෙවියන්ගේ සැබෑ වාසභූමිය බව ද අනාවරණය විය. ඒ අනුව, වත්පිළිවෙත් ජනප්‍රිය සංස්කෘතියට නතුව විචල්‍යයට ලක් වුව ද දෙවොල් දේව අනන්‍යතාව සංක්‍රමණික ප්‍රභවයකට සීමා කෙරෙන ඓතිහාසික පසුබිමක් ලාංකේය සමාජයෙහි නිර්මාණය වී ඇති බව නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: අනන්‍යතාව, දෙවොල් මඩුව, දෙවොල් දෙවි, දේව ධූරාවලිය, නූතන විචල්‍යතා

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නිමල් විජේසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සිංහල සන්දේශ කාව්‍යයන්හි අන්තර්ගත ඓතිහාසික සිද්ධි පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (කෝට්ටේ යුගයෙහි සන්දේශ කාව්‍ය ඇසුරෙන් කෙරෙන පර්යේෂණයකි)

එච්. පී. එස්. අයි. සන්දනායක
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20664@arts.pdn.ac.lk

සිංහල සන්දේශ කාව්‍ය හුදෙක් කලාත්මක රසවින්දනයෙන් ඔබ්බට යමින් සමකාලීන යුගවල ඉතිහාසය ප්‍රතීයමාන කළ ප්‍රබල සාහිත්‍ය ශානරයකි. සන්දේශ කාව්‍ය ආරම්භය හා විකාශනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේදී විද්‍යමාන වනුයේ, ඒවායෙහි යම්කිසි ඓතිහාසික සිද්ධියක් පාදක වන බවයි. විශේෂයෙන් සම්භාව්‍ය ගණයෙහිලා සැලකෙන සන්දේශයන්හි රාජකීය පවුල හා බැඳුණු ප්‍රධාන ඓතිහාසික සිද්ධියක් පාදක කර ගනිමින් සන්දේශ කාව්‍ය රචනා වී ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වනුයේ, සන්දේශ කාව්‍ය රචකයන් විසින් ස්වකීය සන්දේශ කෘතිය සඳහා ඓතිහාසික සිද්ධි භාවිත කර ඇති ආකාරය හා මූලාශ්‍රයාගත තොරතුරු හා එකී කාව්‍යමය සිද්ධි අතර පවත්නා සම විෂමතාවය හඳුනා ගැනීමයි. මීට අමතරව, සම්භාව්‍ය සන්දේශ කාව්‍යවල ඓතිහාසික සිද්ධි හඳුනා ගැනීම හා ඒවා ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය ඇසුරෙන් විමර්ශනය කරමින් එහි සාවද්‍යතා නිරවද්‍යතා පෙන්වාදීම, අතිශයෝක්ති වර්ණනා රීති සන්දේශයන්හි භාවිත කිරීම මගින් එහි ඓතිහාසික සත්‍යයට බලපා ඇති ආකාරය හඳුනාගැනීම අනුඅරමුණු විය. සිංහල සන්දේශ රචකයා ස්වකීය කාව්‍ය සඳහා පාදක වී ඇති ඓතිහාසික සිද්ධි ප්‍රතීයමාන කර ඇත්තේ කවරාකාරයෙන්ද යන පර්යේෂණ ගැටලුව විමර්ශනාත්මක විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ සාහිත්‍ය විමර්ශනය ඔස්සේ දත්ත රැස් කරන ලදි. මෙහිදී කෝට්ටේ යුගයේ සන්දේශ කාව්‍ය ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස යොදා ගනිමින් සංසන්දනාත්මක විධික්‍රමය ඔස්සේ පර්යේෂණය සිදුකර ඇත. පර්යේෂණය මගින් අනාවරණය වූයේ, ඓතිහාසික මූලාශ්‍රයාගත තොරතුරු සහ සන්දේශවල දැක්වෙන කාව්‍යමය සිදුවීම් අතර මූලික ව්‍යුහමය සමානතාවක් පැවතුණද, චරිත වර්ණනා සහ කාලවකවානු පිළිබඳ යම් යම් විෂමතා පවතින බවයි. සන්දේශවල තොරතුරු ඓතිහාසික වශයෙන් මූලිකවම නිරවද්‍ය වුවද එහි බහුලව භාවිත වන අතිශයෝක්ති වර්ණනා නිසා කාව්‍ය රසය තීව්‍ර කිරීම ප්‍රමුඛ වී ඇති අතර සැබෑ සිදුවීම් වටා කාව්‍යමය අලංකාරයක් ආරෝපණය වී ඇත. එමෙන්ම හාරකයා මත සන්දේශ කාව්‍ය යැවීම වැනි කල්පිත සංකල්පයක් මත පදනම් වුවද එය සමකාලීන ඓතිහාසික තත්වයක් පිළිබඳ පුළුල් කතිකාවකට මඟපාදා ගෙන ඇති බව හඳුනාගත හැකිය. ඒ අනුව, රාජ්‍ය ඒකීයභාවය, යුධ ජයග්‍රහණ, රාජ්‍ය සුරක්ෂිතතාව සහ සංස්කෘතික ආක්‍රමණ වැනි ඓතිහාසික සිද්ධි සාහිත්‍යමය රසවින්දනයක් උදෙසා නිර්මාණාත්මකව නිරූපණය කිරීමට මෙම කාව්‍ය භාවිත කර ඇත. ඒ අනුව, සිංහල සන්දේශ කාව්‍ය වනාහි සාහිත්‍ය නිර්මාණ පමණක් නොව, ප්‍රබල ඓතිහාසික අගයක් පාදක කරගනිමින් රචනා වූ සාහිත්‍ය ශානරයක් බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ඓතිහාසික මූලාශ්‍රය, ඓතිහාසික සිද්ධි, කෝට්ටේ යුගය, සන්දේශ කාව්‍ය, සම විෂමතා

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සේනාරත්න කාරියවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ස්වර්ණ පුස්තක සම්මානලාභී නවකතාවේ තේමා භාවිතය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (2020 - 2024 සම්මානලාභී නවකතා ඇසුරෙන්)

එස්.බී.අයි. මධුෂිකා සෙනෙවිරත්න
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20706@arts.pdn.ac.lk

නවකතාව වර්තමානයේ ජනප්‍රිය සාහිත්‍යාංගයක් බවට පත්වීමට එහි ඇති නම්‍යශීලී බව, අපූර්වත්වය හා වඩාත් ස්වාධීන මාධ්‍යයක් වීම බලපා ඇත. 18වන සියවස පමණ වනවිට නවකතාවෙහි අත්‍යවශ්‍ය ගුණාංගයක් වශයෙන් යථාර්ථය නිරූපණය කිරීම සැලකීමත් සමඟ එය නවකතාවෙහි තේමාවට බලපෑම් කොට ඇත. නවකතාවක තේමාව එකී කෘතියේ අර්ථාන්විත පණිවුඩය, මූලික අදහස හෝ විමර්ශනය වූ විෂය ක්ෂේත්‍රය බවට පත් වේ. නවකතාවේ තේමා විවිධත්වය පිළිබඳ නොයෙකුත් කෘති රචනා වී තිබුණද විශේෂයෙන් ස්වර්ණ පුස්තක සම්මානලාභී නවකතාවේ තේමා විවිධත්වය පිළිබඳ කෘති රචනා වී ඇත්තේ අල්ප වශයෙනි. එය හේතු කොටගෙන එම රික්තකය සම්පූර්ණ කිරීමේ අදහසින් මෙම පර්යේෂණය සිදු කරන ලදී. පර්යේෂණයෙහි මූලික අරමුණ වූයේ ස්වර්ණ පුස්තක සම්මානලාභී නවකතාවේ තේමා භාවිතය හා ඒවායේ විකාශනය විශ්ලේෂණය කිරීමයි. ස්වර්ණ පුස්තක සම්මානලාභී නවකතාවෙහි තේමා භාවිතය හා විකාශනය කවරාකාරද? යන පර්යේෂණ ගැටලුවට ගොඩනඟා ගත් උපන්‍යාසය සාධනය කරගැනීමට මෙමගින් අවකාශ උදා විය. 2020 - 2024 යන වර්ෂවලදී ස්වර්ණ පුස්තක සම්මාන ලබාගත් නවකතා පමණක් උපයෝගී කරගනිමින් ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ මෙම පර්යේෂණය සිදු කරන ලදි. එහිදී ස්වර්ණ පුස්තක සම්මානලාභී නවකතාවෙහි තේමා භාවිතය විවිධ ලෙස නිරූපණය වන අතර ඒවායේ සබඳතාව පදනම් කොටගනිමින් විකාශන රටාවක් ගොඩනැඟී ඇති බව විද්‍යමාන විය. සමාජ - සංස්කෘතික හා ආර්ථික විවරණය, දේශපාලනමය කතිකාව, යටත්විජිතකරණයේ බලපෑම, ප්‍රේමය, බුද්ධිමය දේපළ අවභාවිතය, සිංහල - දෙමළ අන්තර් වාර්ගික සම්බන්ධතා ලෙස තේමාවෙහි විවිධත්වයක් පවතින බව ගම්‍යමාන විය. නවකතාව පිළිබඳ පවතින මතවාද පදනම් කරගනිමින් සිදුකරන විග්‍රහය මගින් ද පැහැදිලි වන්නේ ස්වර්ණ පුස්තක සම්මානලාභී නවකතාවේ තේමා භාවිතය විවිධ වන අතර කතුවරයා, සමාජ සන්දර්භය ආදී හේතු මත වෙනස්වීම්වලට ලක්වන බවත් ඇතැම් විට එකී තේමාවල සාපේක්ෂතාද දක්නට ලැබෙන බවත්ය. මෙම පර්යේෂණය ස්වර්ණ පුස්තක සම්මාන ලබාගත් නවකතා රසවිඳීමට පමණක් නොව එකී කෘතිවල තේමා භාවිතය හා සමාජ - සංස්කෘතික පරිසරය අතර අන්තර් ක්‍රියාව විමර්ශනය කරමින් සිදුකරන ක්‍රමානුකූල අධ්‍යයනයකට ද පිටුවහලක් වේ.

ප්‍රමුඛ පදඃ තේමා විවිධත්වය, විකාශන රටාව, යථාර්ථය, ස්වර්ණ පුස්තක සම්මානලාභී නවකතාව, සමාජ සන්දර්භය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මහින්ද රත්නායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ඓතිහාසික ප්‍රවාද හා සම්භාව්‍ය සාහිත්‍යික කථාවස්තු මූලාශ්‍රය කර ගත් නූතන සිංහල නාට්‍යවලින් නිරූපිත ස්ත්‍රිය (තෝරාගත් නාට්‍ය නිර්මාණ ඇසුරෙන් කෙරෙන විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්)

ආර්.කේ.ඩී.සී.එස්. සෙනෙවිරත්න
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20709@arts.pdn.ac.lk

නාට්‍යය වනාහි සාමූහික කලාවකි. නාට්‍යයක් කරළියට ඉදිරිපත් වූ විට එය ප්‍රේක්ෂකයාගේ සාමූහික අනුභූතිය බවට පත් වෙයි. 1950 වර්ෂයෙන් පසුව නිර්මාණය වූ සිංහල වේදිකා නාට්‍යය පිළිබඳ විමසීමේදී ඓතිහාසික ප්‍රවාද, සම්භාව්‍ය සාහිත්‍යයේ කථාවස්තු මූලාශ්‍රය කරගත් නාට්‍ය නිර්මාණවලින් ස්ත්‍රී චරිතය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම දැකිය හැකිය. ඒ අනුව නාට්‍ය නිර්මාණකරුවා ස්ත්‍රී චරිතය ඇසුරෙන් ස්වකීය දෘෂ්ටිවාදාත්මක අදහස් නිරූපණය කරයි. එසේම නූතන සිංහල නාට්‍ය නිර්මාණ අධ්‍යයනය කිරීමේදී විවෘතව ඓතිහාසික සිදුවීම් නිර්මාණකරණයට යොදාගෙන ඇති ආකාරය දැකිය හැකිය. සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථවලින් නිරූපිත පුරාණෝක්ති, ඓතිහාසික ප්‍රවාද මූලාශ්‍රය කරගනිමින් ස්ත්‍රී චරිතය නව්‍ය දෘෂ්ටිකෝණයකින් කියවීමට නූතන සිංහල නාට්‍ය නිර්මාණකරුවා දක්වන සාමර්ථ්‍යය කවරාකාරදැ'යි විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක යෙදීම මෙම පර්යේෂණයෙන් සිදුකර ඇත. ඒ සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ දත්ත විශ්ලේෂණය කරමින් සිංහල නාට්‍ය කලාවේ ඉතිහාසය, ඓතිහාසික ප්‍රවාද සහ සම්භාව්‍ය සාහිත්යික කෘති, නූතන සිංහල නාට්‍ය නිර්මාණ කෘති පිළිබඳ අධ්‍යයනය කර ඇත. මහාචාර්ය එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍රගේ පබාවතී, වෙස්සන්තර, භවකඩතුරාව නාට්‍යය සහ හෙන්රි ජයසේනගේ කුවේණි නාට්‍යය, ගුණසේන ගලප්පත්තිගේ සඳකිඳුරු නාට්‍යය ඇසුරෙන් ස්ත්‍රී කාරකගුණය සාධාරණීය කිරීමටත් ඒ පිළිබඳ දෘෂ්ටිවාදාත්මකව බැලීමටත් නාට්‍ය නිර්මාණකරුවා දක්වන සාමර්ථ්‍යය විමර්ශනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙන් අරමුණු කෙරෙයි. ඒ අනුව ප්‍රේමය, ලිංගිකත්වය, නිදහස් චින්තනය වැනි සංකල්ප ඇසුරෙන් ස්ත්‍රී චරිතයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සංකීර්ණව විවරණය කිරීමට නූතන සිංහල නාට්‍ය නිර්මාණකරුවා උත්සාහ ගෙන ඇති බව මෙම පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය කරගත හැකිය. එහිදී අතීතයේ පුරුෂමූලික සමාජයක පැවති ස්ත්‍රිය පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික දෘෂ්ටිය බිඳහෙළමින් නූතන සිංහල නාට්‍ය නිර්මාණ ඇසුරෙන් ස්ත්‍රිය පිළිබඳ මතවාදාත්මක වෙනසක් ඇති කිරීමට සමත්ව ඇති බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ඓතිහාසික ප්‍රවාද, කලාව, නූතන සිංහල නාට්‍යය, සම්භාව්‍ය සාහිත්යික කථාවස්තු, ස්ත්‍රී චරිතය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සේනාරත්න කාරියවසම්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ළමා නාට්‍ය කලාවේ නිරූපිත පාසල් ශිෂ්‍ය භූමිකාව පිළිබඳ තේමාත්මක අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් ළමා නාට්‍ය පිටපත් ඇසුරින්)

ඩී.එම්.එස්. සෙව්වන්දි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20715@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය නාට්‍ය කලා ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කිරීමේදී බොහෝ පර්යේෂකයන් විසින් ළමා නාට්‍ය පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමුකොට ඇති බව මේ වනවිටත් රචනා වී ඇති ශාස්ත්‍රීය පොත්පත් සහ ලිපි ලේඛන මගින් තහවුරු වෙයි. එහෙත් එහි එක් ක්ෂේත්‍රයක්ව පවතින ළමා නාට්‍ය පිළිබඳ රචනා වී ඇති පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනවල යම් හිඟතාවක් දැකිය හැකිය. මෙම පර්යේෂණය මගින් මූලිකවම අවධානයට ලක් කරනුයේ ශ්‍රී ලාංකේය ළමා නාට්‍ය කලාව පිළිබඳවයි. එයින් ද රාජ්‍ය ළමා නාට්‍ය උළෙල නාට්‍ය පිළිබඳ වීම විශේෂය. ළමා නාට්‍ය කලාව දරුවන්ගේ ජීවන අත්දැකීම්, සමාජය සම්බන්ධතා සහ අධ්‍යාපනික පරිසරය කලාත්මකව නිරූපණය කරන වැදගත් මාධ්‍යයක් ලෙස සැලකේ. එහි පාසල් ශිෂ්‍ය චරිත විශේෂ ස්ථානයක් ගන්නා අතර එම චරිත මගින් දරුවන්ගේ චර්යා රටා වටිනාකම් අභියෝග සහ සමාජීය අපේක්ෂාවන් නිරූපණය කරයි. වර්තමාන සමාජයේ දරුවන් මුහුණ දෙන අධ්‍යාපනික හා සමාජය ගැටලු වැඩි වශයෙන් අවධානයට ලක්ව තිබුණද ළමා නාට්‍ය මගින් පාසල් ශිෂ්‍ය භූමිකාව නිරූපණය වන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයන සාපේක්ෂව සීමිතය. එබැවින් ලාංකේය ළමා නාට්‍ය මගින් නිරූපණය කෙරෙන පාසල් ශිෂ්‍ය භූමිකාව සහ එයින් පරිබාහිර ලෝකයේ ළමා අනුභූතින් ඔස්සේ ඔවුන් අයත් සමාජ සංස්කෘතික සන්දර්භය පිළිබඳ ශිෂ්‍ය ප්‍රජාවගේ සහ වැඩිහිටි ප්‍රජාවගේ අවබෝධය පුළුල් කෙරෙන ආකාරය විමර්ශනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණයි. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශය යටතේ සිදු කරන ලද අතර තේමාත්මක විශ්ලේෂණය ප්‍රධාන විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස භාවිත කර ඇත. අධ්‍යයනය සඳහා තෝරාගත් ළමා නාට්‍ය නිර්මාණ කිහිපයක් ආශ්‍රය කර ගනිමින් හා සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් පාසල් ශිෂ්‍ය චරිත නිරූපණය වන ආකාරය, ඔවුන්ගේ හැසිරීම් රටා සමාජයේ සබඳතා සහ අධ්‍යාපනික අත්දැකීම් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. ඒ සඳහා නාට්‍ය පිටපත් අන්තර්ගතය අධ්‍යයනය කරන ලදී අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය වූයේ පාසල් ශිෂ්‍ය භූමිකාව විනය, මිත්‍රත්වය, සහයෝගීතාව අධ්‍යාපනික පීඩනය, පවුල් බලපෑම්, සදාචාරාත්මක වටිනාකම් සහ පෞරුෂ සංවර්ධනය වැනි තේමා රැසක් සමඟ සම්බන්ධ වී නිරූපණය වන බවයි. එමෙන්ම මෙම චරිත මඟින් දෛනික ජීවිතයේ යථාර්ථයන් මෙන්ම ඔවුන් මුහුණ දෙන සමාජය හා අධ්‍යාපනික අභියෝග ද ප්‍රතිබිම්භනය වන බව හෙළි විය. තවද ලාංකේය පාසල් ශිෂ්‍යයාගේ මනෝභාවයන් සහ ඔවුන්ගේ ජීවිතය හා සම්බන්ධ ගැටලු කලාත්මකව ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමට ළමා නාට්‍ය ශිල්පීන්ට හැකි වී තිබෙන බව මෙහිදී නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද : තේමාත්මක අධ්‍යයනය, පාසල් ශිෂ්‍ය භූමිකාව, ළමා නාට්‍ය කලාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා නිමල් විජේසිරිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සම්භාව්‍ය සිංහල ගද්‍ය සාහිත්‍යයේ නිරූපිත ස්ත්‍රී චරිතය සරච්චන්ද්‍රගේ නාට්‍යවල ප්‍රතිනිර්මාණය වී ඇති ආකාරය පිළිබඳ ස්ත්‍රීවාදී න්‍යාය ඇසුරින් සිදු කෙරෙන අධ්‍යයනයක් ('මනමේ', 'පේමතෝ ජායතී සෝකෝ', සහ 'පබාවතී' නාට්‍ය ත්‍රිත්වය ඇසුරින්)

ජී. ඒ. අයි. සෙව්වන්දි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20716@arts.pdn.ac.lk

සිංහල නාට්‍ය කලාව ශ්‍රී ලාංකේය සමාජ සංස්කෘතික දෘෂ්ටිය හා කලාත්මක අනන්‍යතාව පෙන්නුම් කරන මූලික සාහිත්‍යාංගයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය. නාඩගම්, සොකරි වැනි ගැමි නාට්‍ය ශෛලීන්ගෙන් ව්‍යුත්පන්න වූ චතුර්විධ අභිනවලින් සමන්විත සාම්ප්‍රදායික ශෛලිගත සිංහල නාට්‍ය කලාව සම්භාව්‍ය සිංහල ගද්‍ය සාහිත්‍යයෙන්ද පෝෂණය ලබා ඇත. ලාංකේය ශෛලීගත නාට්‍ය කලාවේ සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කළ එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍රගේ නාට්‍ය කෙරෙහි අවධානය යොමු වූ මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ සම්භාව්‍ය සාහිත්‍යයෙහි කතාවස්තුවල ඒකාකෘතිකව (ඝනීභූත) නිරූපිත ස්ත්‍රී චරිතය, එම මූලාශ්‍රයම පාදක කොටගත් සරච්චන්ද්‍රගේ නාට්‍යවල නිරූපණය කර ඇති ආකාරය විමර්ශනය කිරීමයි. පර්යේෂණ ගැටලුව බවට පත් වූයේ සම්භාව්‍ය සිංහල ගද්‍ය සාහිත්‍යයේ එන ස්ත්‍රී චරිතය එලෙසින්ම නිරූපණය කිරීමට අවකාශ තිබියදීත්, එයම මූලාශ්‍රය කොටගත් සරච්චන්ද්‍රගේ නාට්‍යවල ස්ත්‍රී චරිතය වෙනස් මුහුණුවරකින් ප්‍රතිනිර්මාණය කර ඇත්තේ කෙසේද යන්නයි. මෙම විමර්ශනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය උපයුක්ත කොටගත් අතර, න්‍යායික පදනම වශයෙන් අනධිකාරිවාදී ස්ත්‍රීවාදී ප්‍රවේශය (Anarcha-Feminism) යොදා ගැනුණි. මෙම ප්‍රවේශය යටතේ විග්‍රහ කිරීම උදෙසා තෝරාගත් නාට්‍ය වනුයේ මනමේ, පේමතෝ ජායතී සෝකෝ, සහ පබාවතී යන නාට්‍ය ත්‍රිත්වයයි. සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය සහ ඒ මත පදනම් වූ නාට්‍ය අතර තුලනාත්මක කියැවීමක් සිදු කිරීම උදෙසා ස්ත්‍රීවාදී ප්‍රවේශයෙහි යෝග්‍යතාව අවධාරණය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික වැදගත්කමයි. නාට්‍යවලට පාදක වූ සම්භාව්‍ය ගද්‍ය ආඛ්‍යානවලදී ස්ත්‍රී චරිතය එම කතා වස්තුවලට පමණක් විශේෂිත අරමුණු අනුව ආකෘතිගත වී ඇතත්, සිය නාට්‍යවලදී එම චරිත දෙස ස්වාධීන දෘෂ්ටියකින් යුතුව නිගමනවලට එළැඹීමට ප්‍රේක්ෂකයා යොමුවන පරිදි ස්ත්‍රී චරිතවල කාරකත්වය මතු කරමින්, ඒකාකෘතිකරණයෙන් මුදවා නිරූපණය කිරීමට සරච්චන්ද්‍ර කටයුතු කර ඇති බව මෙම විශ්ලේෂණය අවසානයේ දී නිගමනය කළ හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: අනධිකාරිවාදය, ස්ත්‍රී ඒකාකෘතිකරණය, ස්ත්‍රී කාරකත්වය, ස්ත්‍රීවාදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනූෂ කාරියප්පෙරුමගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ජාතක කථා සාහිත්‍යයේ අන්තර්ගත ලිංගික හා මනෝ විෂයීක වෘතාන්ත පිළිබඳ මනෝ විශ්ලේෂණවාදී විවරණයක් (තෝරාගත් ජාතක කථා කිහිපයක් ඇසුරෙන්)

වී.පී.එස්. සෙව්වන්දි
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20721@arts.pdn.ac.lk

සාහිත්‍යය යනු පුද්ගල චෛතසික විවරණය කෙරෙන ප්‍රබල සමාජීය හා සංස්කෘතික නිෂ්පාදනයකි. සාහිත්‍යයෙහි එන චරිත විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් මනුෂ්‍ය චර්යාවලට පාදක වූ චෛතසික ක්‍රියාකාරීත්වය හඳුනා ගැනීමට වැදගත් වන න්‍යායක් ලෙස, 19වන සියවසේදී සිග්මන් ෆ්‍රොයිඩ් ඉදිරිපත් කළ මනෝ විශ්ලේෂණවාදය හඳුනාගත හැකිය. මෙහිදී අවිඥානය, පෞරුෂ ව්‍යූහය, මනෝ ලිංගික අවධි සහ ලිබිඩෝ වැනි සංකල්ප ඔස්සේ පුද්ගල චර්යාවන් විද්‍යාත්මකව අධ්‍යයනය කෙරේ. මෙම න්‍යාය සාහිත්‍යයට ප්‍රවේශ වීමත් සමඟ පුද්ගල චරිතවල සංකීර්ණ මනෝභාවයන් හා මනුෂ්‍ය ජීවිතයේ යථාර්ථය නිරූපණය කිරීමේ හැකියාව තීව්‍ර විය. මෙම පර්යේෂණයට පාදක වූ ජාතක කථා යනු කාල-දේශ භේදයකින් තොරව මානවයාට පොදු ධර්මතා විවරණය කෙරෙන සාර්වත්‍රික සාහිත්‍යයකි. උපදේශාත්මක ස්වරූපයෙන් රචිත ජාතක කථාවලදී මනුෂ්‍ය චෛතසිකවල ක්‍රියාකාරීත්වය මනෝ විෂයීක පදනමකින් යුතුව විග්‍රහ කර තිබේ. "ජාතක කථා සාහිත්‍යයේ අන්තර්ගත ලිංගික හා මනෝ විෂයීක වෘතාන්තවල පුද්ගල මනෝභාව, හැසිරීම් සහ පෞරුෂ සංවර්ධනය පිළිබඳ මනෝ විශ්ලේෂණවාදී න්‍යායෙන් විවරණය කළ හැකි වන්නේ කවර ආකාරයෙන්ද?" යන පර්යේෂණ ගැටලුව මත පදනම් වූ මෙම පර්යේෂණයේදී මනෝ විශ්ලේෂණවාදයේ මූලික තර්කයට අනුව පුද්ගල පෞරුෂයේ ව්‍යූහය හා පෞරුෂ වර්ධනයේ විෂමතා හේතුවෙන් පුදුගලයා අමුතු හැසිරීම්වලින් යුක්ත වන ආකාරයත්, ජාතක කථාවල ඇති ලිංගික හා මනෝ විෂයීක චරිත ඒ අනුව විවරණය කළ හැකි ආකාරයත් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. මෙහිදී ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත රැස් කිරීම සිදු කරනු ලැබූ අතර, මනුෂ්‍යයාගේ අසාමාන්‍ය ලිංගික හැසිරීම් නිරූපණය කෙරෙන ජාතක කථා මනෝ විශ්ලේෂණවාදයෙහි පෞරුෂ සංවර්ධන ප්‍රවේශය ඔස්සේ න්‍යායික විශ්ලේෂණයකට ලක් කෙරිණි. ඒ අනුව ජාතක කථාවල හමුවන අසාමාන්‍ය ලිංගික චර්යා (ලිංගික අපගාමීත්වය, ව්‍යභිචාරය, අතෘප්තිකර රාගය හා කාමුකත්ව හැඟීම්, කාම පරපීඩක හා කාම අත්තකිලිමථය) සහිත පුද්ගල චරිත මනෝ විශ්ලේෂණවාදී ප්‍රවේශයකින් විවරණය කිරීම සිදු කරන ලදි. එවැනි පුද්ගල චරිත ජාතක කථාවලට ඇතුළත් වන්නේ පුද්ගල මනෝභාව පැහැදිලි කිරීමේ අරමුණින් වන අතර ගැඹුරු, සංකීර්ණ මෙන්ම විෂම මනුෂ්‍ය චරිත ස්වභාව නිරූපණය කිරීමට ජාතක කථාකරුවා මනෝ විද්‍යාත්මක ප්‍රවේශයක් උපයෝගී කරගෙන ඇති බවද පුද්ගල අසාමාන්‍ය ලිංගික හැසිරීම් සඳහා පෞරුෂ සංවර්ධනයේ විෂමතා හේතු වන බවද තෝරාගත් ජාතක කථා න්‍යායික විශ්ලේෂණයට භාජනය කිරීමෙන් අනාවරණය කරගත හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද : අසාමාන්‍ය චර්යා, ජාතක කථා, පෞරුෂ ව්‍යූහය, මනෝ විශ්ලේෂණවාදය, ලිංගික අපගාමීත්වය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනුෂ කාරියප්පෙරුමගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ප්‍රාථමික අවධියේ දරුවන්ගේ පෞරුෂ සංවර්ධනය සඳහා ළමා කතා භාවිත කිරීමේ වැදගත්කම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් සිංහල හා ඉංග්‍රීසි ළමා කෘති ඇසුරින්)

එච්.එම් අරුණි ශානිකා
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20725@arts.pdn.ac.lk

සාහිත්‍යය යනු මානව අත්දැකීම් ප්‍රකාශ කරමින් පුද්ගල ආකල්ප සංවර්ධනය උදෙසා දායකත්වයක් සපයන කලා මාධ්‍යයකි. ප්‍රාථමික අවධියේ පසුවන දරුවන්ගේ පෞරුෂ හැඩගැස්ම නම්‍යශීලී බැවින් ළමා සාහිත්‍යය ඇසුරෙන් යහපත් සාරධර්ම හා ස්වයං අනන්‍යතාවක් නිර්මාණය කළ හැකිය. මෙම පසුබිම මත පදනම්ව එම වයස් කාණ්ඩයේ පසුවන දරුවන්ගේ පෞරුෂ වර්ධනය උදෙසා සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි ළමා කෘති උපයෝගී කරගැනීම මනෝවිද්‍යාත්මක හා ශාස්ත්‍රීය පදනමකින් යුතුව විමර්ශනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. එහිදී "සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි ළමා කතා දරුවන්ගේ පෞරුෂ වර්ධනය සඳහා කවර ආකාරයක බලපෑමක් ඇති කරයිද?" යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස මතු කරගන්නා ලදී. ප්‍රාථමික අවධියේ පසුවන දරුවන්ගේ චිත්තවේග, සාරධර්ම, බුද්ධිමය, ගැටලු විසඳීම සහ තීරණ ගැනීම යන පෞරුෂ ලක්ෂණ සංවර්ධනය කෙරෙහි සිංහල හා ඉංග්‍රීසි ළමා කතන්දර දායක වේ යන්න මෙහි පර්යේෂණ උපන්‍යාසය විය. ළමා කෘතිවල අන්තර්ගත චරිත සහ සිදුවීම් මඟින් දරුවාගේ මෙම පෞරුෂ සාධක වර්ධනය වන ආකාරය හඳුනා ගැනීමත්, කතා රචකයන් ඒ සඳහා යොදාගන්නා උපක්‍රම අධ්‍යයනය කිරීමත් මෙහි උපඅරමුණු විය. වර්ෂ 2000 සිට 2020 දක්වා කාලය තුළ රචිත ළමා කෘතිවලට පමණක් සීමා වූ මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශය යටතේ පුස්තකාල හා අන්තර්ජාල මූලාශ්‍ර පරිශීලනය කරන ලදී. එමෙන්ම ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයන්, ගුරුවරුන් හා දරුවන් සමඟ පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා ඇසුරින් දත්ත රැස්කොට විස්තරාත්මක විධික්‍රමය මඟින් විශ්ලේෂණය කෙරිණි. පර්යේෂණයේ අනාවරණවලට අනුව ළමා කෘතිවල අන්තර්ගත සරල චරිත නිරූපණ සහ කතා වින්‍යාසයන් දරුවාගේ චිත්තවේගීය සමතුලිතතාවට, සදාචාරාත්මක චින්තනයට මෙන්ම ගැටලු විසඳීමේ හැකියාවට හා බුද්ධිමය පෞරුෂ සංවර්ධනයට සෘජු බලපෑමක් ඇති කරන බව හඳුනාගැනුණි. එසේම සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි ළමා සාහිත්‍යයෙහි පවතින උපදේශනාත්මක ගැටලු නිරූපණයන් දරුවාගේ තීරණ ගැනීමේ කුසලතා ඔප්නැංවීමට දායක වන බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව ළමා සාහිත්‍යය යනු රසවින්දනයෙන් ඔබ්බට ගිය දරුවාගේ සමස්ත පෞරුෂ වර්ධනය උදෙසා ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන පද්ධතියට විධිමත් ලෙස ඒකාබද්ධ කළ යුතු අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රායෝගික මෙවලමක් බව හඳුනා ගැනීමට ලැබුණි. එමඟින් ප්‍රාථමික අවධියේ පසුවන දරුවන්ගේ සමස්ත පෞරුෂ සංවර්ධනය කෙරෙහි සිංහල හා ඉංග්‍රීසි ළමා කතා භාවිතය ධනාත්මකව බලපාන බව අවසාන වශයෙන් නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද : පෞරුෂ සංවර්ධනය, ප්‍රාථමික අවධිය, විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය, ළමා සාහිත්‍යය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා චාමිණී ගුරුගේගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුතිපූර්වකව සිහිපත් කරමි.

"රිදී විහාර අස්න" පුස්කොළ පොත සංස්කරණය සහ එහි භාෂා රීතිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එච්. ජී. සී. ශෙහාන්
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20732@arts.pdn.ac.lk

සිංහල ලේඛන කලාවේ වැදගත් අංගයක් වශයෙන් පුස්කොළ පොත් ලේඛන කලාව දැක්විය හැකිය. දිගු ඉතිහාසයක් සහිත ව්‍යාඛ්‍යාන, සාහිත්‍යය, ආගමික, වෛද්‍ය, රාජ්‍ය ලේඛන කෘති පැවත එන්නේ පුස්කොළ ලේඛන මාධ්‍යයෙනි. දුටුගැමුණු රජු රුවන්වැලි සෑය කරවීම සඳහා අවශ්‍ය රිදී ලබාගත් ලෙනෙහි අංග සම්පූර්ණ විහාරයක් කරවා පූජා කිරීම "රිදී විහාර අස්න" පුස්කොළ පොතෙහි අන්තර්ගතය වේ. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වූයේ ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ සංස්කරණ ක්‍රමවේදය අනුව රිදී විහාර අස්න පුස්කොළ පොතෙහි මුල් පිටපතකට සමීප සංස්කරණයක් සිදු කිරීමයි. රිදී විහාර අස්න පුස්කොළ පොත සංස්කරණය කිරීමෙන් අනතුරුව කෘතියක් වශයෙන් ලේඛන සම්ප්‍රදායට එකතුවීම මෙම පර්යේෂණයේ වැදගත්කම වේ. සංස්කරණය සඳහා අවශ්‍ය පුස්කොළ පිටපත් හා මුද්‍රිත ග්‍රන්ථ පුස්තකාල මඟින් සපයාගෙන ග්‍රන්ථ සංස්කරණ ක්‍රමවේදය, පුස්කොළ ලේඛනය පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් ග්‍රන්ථ පරිශීලනයෙන් තොරතුරු විශ්ලේෂණය කරමින් ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරන ලදි. රිදී විහාර අස්නෙහි භාෂා රීතිය කවරාකාරද? යන පර්යේෂණ ගැටලුව විය. මෙම පුස්කොළ පොත රචනා කිරීම සඳහා උපයුක්ත කරගත් භාෂා රීතිය සෙසු අස්න සාහිත්‍ය කෘතිවල ලක්ෂණ සමඟ සැසඳීමෙන් භාෂා රීතිය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කරනු ලැබීය. පුස්කොළ ලේඛන කලාව පිළිබඳ ව ප්‍රමාණවත් විවරණයක් සැපයීම හා පිටපත් පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් ප්‍රස්තාවනාව ද සමඟින් සංස්කරණය අස්න සිදු කර ඇත. සීමිත අස්න කෘති සංඛ්‍යාව අතර රිදී විහාර අස්න පුස්කොළ පොත වැදගත් වේ. ඓතිහාසික වටිනාකමක් සහිත රිදී විහාර පුදබිම කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව වර්ධනය පිණිස වර්ණනාත්මක හා සරල භාෂා ව්‍යවහාරයෙන් පුස්කොළ පොත රචනා කර තිබේ. පුස්කොළ පොත්වල අන්තර්ගත ව ඇති වැදගත් තොරතුරු වර්තමාන සමාජයට දායාද කිරීමටත් මේ සමඟ අවකාශ ලැබුණි.

ප්‍රමුඛ පද: පුස්කොළ පොත, භාෂා රීතිය, රිදී විහාර අස්න, සංස්කරණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා චාමිණී ගුරුගේගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සිංහල නවකතාවෙන් නිරූපිත ස්ත්‍රී චරිතයේ ලිංගිකත්ව මනෝභාවය පිළිබඳ මනෝවිශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් නවකතා ඇසුරින්)

කේ.යූ. රුවිනි වාසනා
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20815@arts.pdn.ac.lk

මිනිස් මනසේ පවතින සංකීර්ණ මනෝභාව, චර්යා රටා හා අප්‍රකාශිත අවිඥානික ආශා නිරූපණයවන සාහිත්‍ය නිර්මාණ අතරින් නවකතාව ප්‍රබල මාධ්‍යයකි. එම සන්දර්භයෙහි පිහිටා සිංහල නවකතාවෙන් නිරූපිත ස්ත්‍රී චරිතයේ ලිංගිකත්ව මනෝභාවය පිළිබඳ මනෝවිශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක් යන මාතෘකාව පිළිබඳ මෙම පර්යේෂණයෙන් කරුණු අධ්‍යයනය කර තිබේ. එහිදී ස්ත්‍රියගේ අප්‍රකාශිත අවිඥානිකත්වයේ ලිංගික ක්‍රියාත්මක වීම හා එහි සාහිත්‍යමය නිරූපණය මනෝවිශ්ලේෂණාත්මක ආකෘතියක් ඔස්සේ සිංහල නවකතාවෙන් ප්‍රකට වන්නේ කෙසේද යන ගැටලුව ගවේෂණය කරනු ලැබිණි. එම ගැටලුව විසඳා ගැනීම සඳහා ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගැනුණු අතර පුස්තකාල පරිශීලනය හා අන්තර්ජාල පරිශීලනය යටතේ ප්‍රාථමික, ද්විතීක, තෘතීයක මූලාශ්‍රය දත්ත රැස්කර දත්ත විස්තරාත්මක ක්‍රමය ඔස්සේ විශ්ලේෂණය සිදු කෙරිණි. සිග්මන් ෆ්‍රොයිඩ්ගේ මනෝවිශ්ලේෂණ න්‍යාය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් එකී විග්‍රහයට අනුව සිංහල නවකතාවෙන් නිරූපිත ස්ත්‍රී චරිතයේ මනෝභාවය ඔස්සේ මතුවන ලිංගිකත්වය මනෝවිශ්ලේෂණාත්මක ආකෘතියක් මගින් විශ්ලේෂණය කිරීම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන අතර ස්ත්‍රී චරිතවල අභ්‍යන්තර ආවේග, තහනම් වූ ආශා, මනෝ විරෝධතා විමර්ශනය කිරීම, නවකතාවේ ආඛ්‍යානයට ලිංගිකත්වය පදනම් වූ තේමා ඇතුළත් වීමෙන් එතෙක් පැවති නවකතාවලට වඩා සාපේක්ෂව නවකතාකරුවන්ගේ ස්ත්‍රී ලිංගිකත්වය පිළිබඳ පුළුල් මනෝවිද්‍යාත්මක අවබෝධය තක්සේරු කිරීමත්, ලිංගිකත්වය හා සමාජ අධිකාරීත්වය අතර සම්බන්ධය විමර්ශනය කිරීම ආදිය අනු අරමුණු විය. ස්ත්‍රීන්ගේ මානසික සිතුවිලි හා ශාරීරික හැසිරීමේ අන්තර් සබඳතාව සමාජ සම්මත හමුවේ අවරෝධනය කිරීම හේතුවෙන් පැන නගින මානසික ගැටුම්, අනියම් සබඳතා, එහි සාහිත්‍යමය හා සමාජීය නිරූපණය පිළිබඳ මෙහිදී මනෝවිශ්ලේෂණාත්මකව විමර්ශනය කෙරේ. ස්ත්‍රියකගේ අප්‍රකාශිත අවිඥානික ලිංගික චේතනා මනෝවිශ්ලේෂණාත්මකව ආරක්ෂණ යාන්ත්‍රණ ඔස්සේ ප්‍රකාශයට පත්වන ආකාරයද අධ්‍යයනය කරයි. නූතන නවකතාකරුවන් ස්ත්‍රී ලිංගිකත්වය පිළිබඳ පුළුල් මනෝවිද්‍යාත්මක අවබෝධයකින් යුතුව චරිත නිර්මාණය කර ඇති බවත් අනාවරණය කරගත හැකිය. ස්ත්‍රී ලිංගිකත්ව ප්‍රකාශනය සදාචාරාත්මක රාමුවකට පමණක් සීමා කළ හැකි වූවක් නොව, එය ගැඹුරු මනෝවිද්‍යාත්මක ක්‍රියාකාරීත්වයකින් හා සමාජීය පීඩනයන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නිරූපණය වන බව නවකතා ආශ්‍රයෙන් සිදු කරන දත්ත විශ්ලේෂණය ඔස්සේ නිගමනයකට එළඹිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අවිඥානිකත්වය, මනෝවිශ්ලේෂණය, සිංහල නවකතාව, ස්ත්‍රිය, ලිංගිකත්ව මනෝභාවය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ලියනගේ අමරකීර්තිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ස්ත්‍රිය පිළිබඳ අදහස් ප්‍රකාශනයේ දී සීගිරි කවියාගේ භාෂා භාවිතය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (තෝරාගත් සීගිරි පද්‍ය ඇසුරෙන්)

ඩබ්.එම්.බී.එන්.කේ. වීරසේකර
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20823@arts.pdn.ac.lk

සිංහල සාහිත්‍ය ඉතිහාසයේ සීගිරි කුරුටු ගී සුවිශේෂ ස්ථානයක් හිමිකර ගන්නා කාව්‍ය සම්ප්‍රදායක් ලෙස සැලකේ. ක්‍රි.ව. 8 - 10 සියවස් අතර කාල පරාසයකට අයත් බවට විද්වත් මත පවතින මෙම ගී සමුදාය සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යයේ ආරම්භක අවධිය නියෝජනය කරන්නකි. සීගිරි ගී බොහොමයක ප්‍රධාන තේමාව බවට පත් වී ඇත්තේ සීගිරි පර්වත බිත්තියේ ඇඳ ඇති ලලනා රූපය. ඒ අනුව මෙකී කාව්‍ය නිර්මාණවලින් ස්ත්‍රිය පිළිබඳ සීගිරි කවියාගේ අදහස් විද්‍යමාන වී තිබේ. මූලික වශයෙන් සීගිරි කවියා ස්ත්‍රිය පිළිබඳ අදහස් ප්‍රකාශනයට භාෂාව භාවිත කර ඇති ආකාරය සම්බන්ධ ව මෙම පර්යේෂණයේ දී අවධානය යොමු කර ඇත. සීගිරි පද්‍යවලදී විවිධ අංශ යටතේ ස්ත්‍රිය පිළිබඳ අදහස් ප්‍රකාශනයට භාෂාව භාවිත කර ඇති ආකාරය පිළිබඳ ව විමසා බැලීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ විය. ස්ත්‍රිය පිළිබඳ අදහස් ප්‍රකාශනයේ දී සීගිරි කවියා භාෂා භාවිතය සිදුකර ඇත්තේ කවරාකාරයෙන්ද? යන පර්යේෂණ ගැටලුව ඔස්සේ සිදු කෙරුණු මෙම පර්යේෂණයේ දී ප්‍රාථමික හා ද්විතීයක මූලාශ්‍රය භාවිත කරමින් ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමය ඔස්සේ දත්ත රැස් කර ගන්නා ලදි. මෙහිදී රැස් කර ගන්නා ලද තොරතුරුවලින් අනාවරණය වූයේ ස්ත්‍රිය නිරූපණයේ දී සීගිරි කවියා දීර්ඝ වර්ණනා ශෛලියකින් බැහැර වී ඇති අතර රූපකාර්ථකරණය සහ සංකේතීකරණය මූලික කරගත් සංක්ෂිප්ත භාෂා භාවිතයක් සිදු කර ඇති බවයි. එනම් සීමිත වචන මාලාවකින් උපරිම අර්ථ ධ්වනිත කරන රූපක හා සංකේත භාවිතයට මුල් තැන දී ඇති බව පැහැදිලි වේ. තවද ස්ත්‍රිය පිළිබඳ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ දී ගිහි කවීන්ගේ සහ පැවිදි කවීන්ගේ ආකල්පමය ප්‍රවේශයන් අතර පෘථුල වෙනසක් දක්නට නොලැබුණ ද ගිහි කවීන්ට සාපේක්ෂ ව පැවිදි කවීන් ස්ත්‍රී රූපය සහ තමන් ලැබූ චිත්ත ආකර්ෂණය ගීයට නැගීමේ දී සංයමයකින් යුක්ත ව භාෂාව හසුරුවා ඇති බව අනාවරණය වේ.

ප්‍රමුඛ පද: වර්ණනාත්මක භාෂාව, සීගිරි කවියා, සීගිරි කුරුටු ගී, සීගිරි ගී භාෂාව, ස්ත්‍රී නිරූපණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිලිනි ආරියවංශගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

භික්ෂුණී ශාසනයේ ලාංකේය මුහුණුවර : අද්‍යතන භික්ෂුණී ශාසනය හා දසසිල් මාතාවන්ගේ ජීවන රටාව මඟින් හෙළි වන භික්ෂුණී සංස්කෘතිය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (තෝරා ගත් මෙහෙණි ආශ්‍රම කිහිපයක් ඇසුරෙන් සිදු කරන අධ්‍යයනයකි)

ඩබ්.එම්.එස්.එස්.කේ වීරසේකර
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20824@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතිය මූලික වශයෙන් ම ගොඩ නැඟී ඇත්තේ බුදු දහම පදනම් කොට ගත් සන්දර්භයක් මත ය. මෙම සංස්කෘතියේ දී ස්ත්‍රියට හිමි වනුයේ සුවිශේෂ වූ වැදගත් ස්ථානයකි. මෙකී ස්ත්‍රියගේ පූර්ණ ආගමික ජීවිතය නිරූපණය කරන ශාසනික පද්ධතිය 'භික්ෂුණී ශාසනය' වශයෙන් හඳුන්වනු ලබයි. ඒ අනුව, මූලික වශයෙන් ලාංකේය භික්ෂුණී ශාසනය, දසසිල් මාතාවන් හා ඔවුන්ගේ ජීවන රටා පිළිබඳ ව මෙම පර්යේෂණයේ දී අවධානය යොමු කර ඇත. මෙහිදී අද්‍යතන දසසිල් මාතාවන්ගේ හා භික්ෂුණීන්ගේ ජීවන රටා අධ්‍යයනය කරමින් නූතන භික්ෂුණී ශාසනය, සංස්කෘතිය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ විය. ලාංකේය භික්ෂුණී ශාසනය හා අද්‍යතන දසසිල් මාතාවන්ගේ ජීවන රටාව මඟින් පිළිබිඹු වන භික්ෂුණී සංස්කෘතිය කවරාකාර වේද යන පර්යේෂණ ගැටලුව ඔස්සේ සිදු කෙරුණු මෙම පර්යේෂණයේ දී ප්‍රාථමික, ද්විතීයක හා විද්‍යුත් මූලාශ්‍රය භාවිත කරමින් ගුණාත්මක පර්යේෂණ ඔස්සේ දත්ත රැස් කර ගන්නා ලදි. මෙහිදී ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස සම්මුඛ සාකච්ඡා, සහභාගීත්ව නිරීක්ෂණ යනාදිය යොදා ගත් අතර ද්විතීයක මූලාශ්‍රය ලෙස පුස්තකාල පොත්පත්, සඟරා සහ අන්තර්ජාලය ආදිය භාවිත කෙරිණි. මෙසේ රැස් කරන ලද තොරතුරු මඟින් අනාවරණය වූයේ අද්‍යතන භික්ෂුණී සංස්කෘතිය අධ්‍යාපනික හා සමාජීය වශයෙන් ප්‍රගතිශීලීව පරිවර්තනය වී ඇති නමුත් ආයතනික පිළිගැනීම, ආර්ථික ස්ථාවරත්වය, සමාජීය සම්මානනය යනාදිය පිළිබඳ ගැටලු තවදුරටත් පවතින බවයි. එමනිසා අද්‍යතන භික්ෂුණී සංස්කෘතිය තවදුරටත් අභියෝගයන්ට ලක්ව පවතින සංස්කෘතික සම්ප්‍රදායක් බව අනාවරණය විය. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ දී දසසිල් මාතා සහ භික්ෂුණී යනුවෙන් විභේදනය වී ඇති භික්ෂුණී ශාසනයේ අද්‍යතන ස්වරූපය හඳුනා ගත හැකි වූ අතර බාධක රැසක් මධ්‍යයේ වුව ද තම ශාසනික සංඝ පද්ධතිය පවත්වා ගනිමින් ඉදිරියට ගමන් කරන පිරිසක් ලෙස අද්‍යතන භික්ෂුණී සමාජය ක්‍රියා කරන බව නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: දසසිල් මාතාව, නූතන ආකෘතිය, භික්ෂුණී ශාසනය, සංස්කෘතිය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා චාමිණී ගුරුගේගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නාට්‍ය පඨිත පරිවර්තනය සහ ව්‍යූහවාදී සංස්කෘතික ප්‍රවේශය : අභියෝග සහ ගැටලු පිළිබඳ පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඩබ්. එම්. එස්. කේ. වීරසුන්දර
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20827@arts.pdn.ac.lk

නාට්‍ය යනු, ලිඛිත පඨිතයකට සීමා නොවන සජීවී, සෞන්දර්යාත්මක, කලා ශානරයකි. පරිවර්තනය යනු, එක් භාෂා ස්වරූපයකින් පවතින අන්තර්ගතයක්, වෙනත් භාෂා ස්වරූපයකින් දැක්වීම වන අතර, භාෂාන්තර පරිවර්තනයේදී භාෂාව සහ සංස්කෘතිය ප්‍රමුඛව අභියෝග ඇති වේ. නාට්‍ය පරිවර්තනයේදී ඒවා තීව්‍ර වන්නේ, එහි සුවිශේෂත්වය නිසාය. මෙම අභියෝගවලට සාර්ථකව මුහුණ දීමට ෆර්ඩිනන්ඩ් ඩී. සොසුයියෝ හඳුන්වා දුන් ව්‍යූහවාදී න්‍යායික සංකල්ප යොදා ගැනීම පිළිබඳව මෙම පර්යේෂණයෙන් අධ්‍යයනය කෙරිණ. සොසුයියෝගේ ව්‍යූහවාදී විග්‍රහය, නාට්‍ය පරිවර්තනයේ භාෂාත්මක/ සංස්කෘතික අභියෝග සඳහා විසඳුම් සෙවීමට යොදා ගන්නා බැවින් එය 'ව්‍යූහවාදී සංස්කෘතික ප්‍රවේශය' ලෙස නම් කෙරිණ. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස, පැරණි හා නූතන සිංහල පරිවර්තිත නාට්‍ය සහ විශ්වවිද්‍යාලවලින් පරිවර්තිත නාට්‍ය අතරින් තෝරා ගත් නාට්‍ය නිෂ්පාදන කිහිපයක් යොදා ගැනුණි. යම් මූල භාෂාවකින් රචිත නාට්‍යයක්, ඉලක්ක භාෂා ප්‍රේක්ෂකයාට ඉදිරිපත් කිරීමේදී, ඇති වන භාෂාත්මක සහ සංස්කෘතික අභියෝග සඳහා ව්‍යූහවාදී සංස්කෘතික ප්‍රවේශය යොදා ගත හැකි ආකාරය පර්යේෂණාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. එම අභියෝග සඳහා ව්‍යූහවාදී සංස්කෘතික ප්‍රවේශය ඔස්සේ විසඳුම් ලබා ගත හැක්කේ කවරාකාරයෙන්ද යන පර්යේෂණ ගැටලුව ඔස්සේ මෙම පර්යේෂණය සිදු කෙරුණු අතර, ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය ඔස්සේ පුස්තකාලය හා අන්තර්ජාලය පරිශීලනය, සෘජු නිරීක්ෂණ, සහභාගීත්ව නිරීක්ෂණ සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් දත්ත රැස් කරමින්, විස්තරාත්මක සහ තුලනාත්මක විධික්‍රම ඔස්සේ දත්ත විශ්ලේෂණය කරන ලදි. නාට්‍ය පරිවර්තනයේදී ඇති වන අභියෝග භාෂාත්මක, සංස්කෘතික සහ වෙනත් වශයෙන් වර්ගීකරණය කරමින්, තෝරා ගත් නාට්‍ය පඨිත ඔස්සේ අධ්‍යයනය කෙරුණු අතර, සංඥාකාරකය සහ සංඥාකෘතය අතර සබඳතාව පවත්වා ගැනීම, අර්ථමය කාර්යය, නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදනය, සංඥාමය දෘෂ්ටිවාද ක්‍රියාකාරීත්වය යනාදිය භාෂාත්මක අභියෝග ලෙසත්, සංස්කෘතික ඝට්ටනය, හිතුමතය, ආගන්තුකභාවය, ස්වාභාවිකකරණය යනාදිය සංස්කෘතික අභියෝග ලෙසත් පර්යේෂණයේදී අනාවරණය විය. එම අභියෝග සඳහා ව්‍යූහවාදී සංස්කෘතික ප්‍රවේශය ඔස්සේ නැවත ලිවීම, ව්‍යූහමය විසංයෝජනය, භාෂාභ්‍යන්තර ප්‍රතිපරිවර්තනය, ඉලක්ක භාෂාව පෙරබිමට කැඳවීම, නිර්වාග්මය සංඥා භාවිතය, නාට්‍ය අනුවර්තනය සහ නාට්‍ය කේන්ද්‍රීය ගවේෂණය විසඳුම් වශයෙන් සොයාගැනිණ. ව්‍යූහවාදී සංස්කෘතික ප්‍රවේශය, නාට්‍ය පරිවර්තන අභියෝග සඳහා ඍජු විසඳුමක් නොවුණත්, එය අදාළ අභියෝග හඳුනා ගැනීමටත්, එම අභියෝග සඳහා වඩාත් සුදුසු විසඳුම් තීරණය කිරීමටත්, තුන්වන පාර්ශ්වීය න්‍යායික සංකල්පයක් ලෙස යොදාගත හැකි බව පර්යේෂණයෙන් නිගමනය විය.

ප්‍රමුඛ පද : නාට්‍ය අනුවර්තනය, නාට්‍ය පරිවර්තනය, පරිවර්තන අභියෝග, ව්‍යූහවාදී සංස්කෘතික ප්‍රවේශය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සුනිල් වික්‍රමසිංහගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

භාෂාව සාක්ෂ්‍යයක් ලෙස : අපරාධ සම්බන්ධ ලිපි ලේඛනවලින් ප්‍රකට වන සමාජ තොරතුරු සහ මනෝභාව පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් (තංගල්ල පොලිස් කොට්ඨාසය ඇසුරෙන්)

ජී.ටී.ටී. විජේපාල
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20849@arts.pdn.ac.lk

භාෂාව සමාජීය චර්යාව පිළිබිඹු කරන සමාජ සංසිද්ධියකි. මානවයා සිය අවශ්‍යතා, අදහස් හා හැඟීම් අන්‍යයන්ට සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා සමාජ සන්දර්භයක් තුළ භාෂාව භාවිත කරයි. මෙම භාෂාව නීතිමය කටයුතුවලදී ද එලෙස ම යොදාගනියි. අපරාධ සම්බන්ධ ලිපි ලේඛන දෙස අවධානය යොමු කිරීමේ දී ඒවායෙහි භාවිත භාෂාව ඒ ඒ සමාජයේ භාවිත භාෂාව ලෙස පෙනී යයි. දණ්ඩ නීතියට අනුව සමාජ සුබසිද්ධියට බාධා පමුණුවන වැරදි අපරාධයක් ලෙස හඳුන්වයි. අපරාධ නීතිය අනුව අපරාධයක් වීම සඳහා සාවද්‍ය ක්‍රියාවක් හා සාවද්‍ය චේතනාවක් අවශ්‍ය වේ. අපරාධයක් සිදු කිරීම සඳහා ගොඩනැගෙන සමාජ තත්ත්වය හා මනෝමය තත්ත්වය මෙහිදී ප්‍රකට වෙයි. අපරාධ විමර්ශන අංශයෙහි ඇති විවිධ බල අපරාධ සම්බන්ධ ව වාර්තා කර ඇති පොලිස් වාර්තා සහ එම අපරාධ සඳහා ලබා දී ඇති අධිකරණ නඩු තීන්දු ආදිය උපයෝගී කර ගනිමින් අපරාධ සිදු වීම කෙරෙහි බලපෑ සමාජ තත්ත්වය හා එම අවස්ථාවේ පැවති මානසික ස්වරූපය කෙසේද යන්න සොයා බැලීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණයි. තංගල්ල පොලිස් කොට්ඨාසය මේ සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී. අපරාධ සම්බන්ධ ලිපි ගොණුවල පවතින භාෂාවෙහි වෙනස්කම් සහ අධිකරණ කටයුතුවලදී භාෂාව භාවිත කරන ආකාරය සොයා බැලීම ද විමර්ශනයට ලක් විය. අපරාධ සම්බන්ධ ව වාර්තා කර ඇති පොලිස් වාර්තා, අධිකරණ නඩු තීන්දු ආදී අපරාධ සම්බන්ධ ලිපි ලේඛන මගින් ප්‍රතීයමාන වන සමාජීය තොරතුරු හා මනෝභාවවල ස්වරූපය කවරාකාර ද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුවයි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලදී. අපරාධ සම්බන්ධ ලිපි ගොණුවල පවතින භාෂාවෙහි වෙනස්කම් සොයා බලමින් අපරාධයක් සිදු වීම කෙරෙහි බලපාන සමාජමය හා මනෝමය තත්ත්වයන් පමණක් නොව අපරාධ චර්යා රටා ද ප්‍රතීයමාන වන අයුරු හඳුනාගත හැකිය. අපරාධ වර්ධනය වීමට හේතුවන සමාජ පසුබිම හා මනෝමය තත්ත්ව අධ්‍යයනය කර අපරාධ වළක්වා ගැනීම සඳහා යම් උත්සාහයක් දැරීමට හැකි වීම වැදගත්කමකි. අපරාධයක් සිදුවීම කෙරෙහි දුප්පත්කම, විරැකියාව, සමාජ පසුබිම, පවුල් හා ඉඩම් ආරවුල්, අධික කාමාශාව, දෙමාපිය දූ දරු සම්බන්ධතාවෙහි පවතින ගැටලු, මත්ද්‍රව්‍ය, වෛරය, ක්‍රෝධය, පළිගැනීම, මානසික ව්‍යාධි තත්ත්ව වැනි සමාජමය හා මනෝමය ස්වභාව ප්‍රතීයමාන වන බව නිගමනය විය.

ප්‍රමුඛ පද : අපරාධය, අපරාධ සම්බන්ධ ලිපිලේඛන, භාෂාව, මනෝභාවය, සමාජ තත්ත්වය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මංගල දිසානායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නූතන සිංහල කෙටිකතාවෙන් නිරූපිත රූපකමය විභවතාව පිළිබඳ පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක් (2000න් පසු රචිත තෝරාගත් කෙටිකතා කිහිපයක් ඇසුරින්)

ජී. එස්. ඩබ්ලිව්. ජයරත්න
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20955@arts.pdn.ac.lk

සිංහල ප්‍රබන්ධ කථාව වර්ධනීය ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරන්නකි. යම්කිසි සාහිත්‍ය ශානරයක් පාඨනයේ දී එහි පවතින අර්ථ උත්පාදන ශක්තිය තීව්‍ර කරන ප්‍රතිනිර්මාණාත්මක ශිල්ප ක්‍රම පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම මෙහිලා වැදගත් වේ. එලෙස හඳුනාගැනෙන ප්‍රතිනිර්මාණාත්මක ශිල්පීය ක්‍රමයක් ලෙස රූපකය හඳුනාගත හැකිය. රූපකය සාහිත්‍ය පඨිතයේ බහු-අර්ථජනනීය යාන්ත්‍රණයකි. අද්‍යතන පාඨකයාගේ විශේෂත්වය නම්, තෝරාගන්නා පඨිතයෙහි රූපකමය විභවතා සොයා යාමයි. ඔහු පඨිතය නොකියන බොහෝ දේ කියවා ගැනීමට ආශා කරයි. එමගින් පඨිතයට සාධාරණ සේම උසස් කියවීමක් ලබා ගත හැකිය. මේ නිසා පඨිතමය ශක්‍යතාව කියවා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය කාරණයක් වේ. නූතන සිංහල කෙටිකතාවෙන් නිරූපිත රූපකමය විභවතාව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙහි අරමුණ වේ. නූතන සිංහල කෙටිකතාවෙන් රූපකමය විභවතාව නිරූපණය වන්නේ කවරාකාරයෙන්ද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුවයි. මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ නූතන සිංහල කෙටිකතාවෙන් නිරූපිත රූපකමය විභවතාව අධ්‍යයනය කිරීමයි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය භාවිත කරයි. දත්ත රැස් කිරීම පුස්තකාල පරිශීලනය යටතේ සිදුකරනු ලැබේ. තවදුරටත් විද්‍යුත් මූලාශ්‍රය භාවිතයෙන්ද දත්ත රැස් කරනු ලබයි. විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමය යොදා ගනේ. මෙම පර්යේෂණය ඔස්සේ රූපකමය විභවතා සොයා යන පාඨකයාගේ මනසෙහි සවිඥානික ලෝකය සහ අවිඥානික ලෝකය යන ලෝක දෙකම නිර්මාණය වන බව අනාවරණය වේ. පාඨකයා රූපකමය විභවතා හඹා යන්නෙකු බවට පත් වනුයේ එතැන් සිටය. මෙමඟින් පඨිතයහි කතුවරයාගේ ආධිපත්‍යය හීන වේ. එසේම පඨිතයෙහි ඇති නිදහස් අවකාශය උපරිම ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට අද්‍යතන පාඨකයා පෙරට එයි. පාඨකයා පඨිතය නමැති ක්‍රීඩා පිටියෙහි ක්‍රියාශීලී ක්‍රීඩකයෙකුගේ භූමිකාවට අවතීර්ණ වනවාත් සමඟ පඨිතය ඔස්සේ විවිධ අත්හදා බැලීම් සිදුකරමින් එය බහුමානීය කියවීමකට ලක් කළ හැකි වේ. එසේම එම පඨිතය විවිධාකාරයෙන් දැකීමට ද පාඨකයාට අවස්ථාව උදා වේ. එය යම්කිසි පුහුණුවක් ඔස්සේ සිදු කළ යුතු ක්‍රියාවලියක් සේම අද්‍යතන පාඨකයා එහි අපූර්ව ලෙස එය යම්කිසි පුහුණුවක් ඔස්සේ සිදුකළ යුතු ක්‍රියාවලියක් බව මෙමඟින් මනාව විශද වේ.

ප්‍රමුඛ පද : කෙටිකතාව සහ රූපකය, පඨිතය, පාඨකයා, පාඨනය, රූපකමය විභවතාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මහින්ද රත්නායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නූතන සිංහල කාව්‍යයෙන් නිරූපිත ස්ත්‍රී බහු කාර්ය භූමිකා පිළිබඳ ස්ත්‍රීවාදී න්‍යාය ඔස්සේ සිදුකරන අධ්‍යයනයක් (2000න් පසු රචිත තෝරාගත් කාව්‍ය නිර්මාණ ඇසුරින්)

කේ. එම්. ජී. කේ. එම්. කෝණාර
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20956@arts.pdn.ac.lk

20 වන සියවසෙන් පසු ලියැවුණු නූතන සිංහල කාව්‍යයෙන් සාම්ප්‍රදායික ස්ත්‍රී ප්‍රතිරූපය බිඳ වැටී නව සමාජ, ආර්ථික යථාර්ථවලට මුහුණ දෙන ස්ත්‍රියක නිරූපණය කරයි. ගෘහස්ථ භූමිකාවලට සීමා වූ ස්ත්‍රිය නූතනත්වය සමඟ වෘත්තීයවේදිනිය, සමාජ ක්‍රියාකාරිනිය ලෙස පරිවර්තනය වීම කාව්‍යයෙන් ප්‍රතිබිම්භනය වේ. වත්මත් සමාජයෙහි ස්ත්‍රිය විවිධ බාහිර වෘත්තීය සහ සමාජීය ක්ෂේත්‍ර නියෝජනය කළ ද ගෘහස්ථ වැඩ කටයුතු සිදු කිරීම ස්ත්‍රිය සතු මූලිකම සහ ප්‍රධානම වගකීම යන සාම්ප්‍රදායික මතවාදය තවමත් ප්‍රබලව පවතී. නූතන සිංහල කාව්‍යයේ මෙම නැඹුරුව මූලික කර ගනිමින් වර්ෂ 2000න් පසු රචිත කාව්‍ය නිර්මාණවල අන්තර්ගතය ඔස්සේ ස්ත්‍රියගේ බහුකාර්ය භූමිකාව සහ ඇයට උරුම වන පීඩනය ස්ත්‍රීවාදී න්‍යායික ප්‍රවේශය ඔස්සේ විමසා බැලීම මෙම පර්යේෂණයේ පරමාර්ථයයි. නූතන සිංහල කාව්‍යයේ නිරූපිත ස්ත්‍රී බහුකාර්යය භූමිකා ස්ත්‍රීවාදී න්‍යාය මගින් විශ්ලේෂණයට ලක් කරන්නේ කවරාකාරයෙන්ද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුවයි. මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ නූතන සිංහල කාව්‍යයෙන් නිරූපිත ස්ත්‍රී බහුකාර්ය භූමිකා පිළිබඳ ස්ත්‍රීවාදී න්‍යාය ඔස්සේ අධ්‍යයනය කිරීමයි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය භාවිත කරයි. දත්ත රැස්කිරීම පුස්තකාල පරිශීලනය යටතේ සිදු කරනු ලැබේ. තවදුරටත් විද්‍යුත් මූලාශ්‍ර භාවිතයෙන්ද දත්ත රැස් කරනු ලබයි. විධික්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක ක්‍රමය යොදා ගැනේ. මෙම පර්යේෂණය ඔස්සේ නූතන සිංහල කාව්‍යයෙහි ස්ත්‍රියට බහු කාර්ය භූමිකා නිරූපණය කර ඇති ආකාරය හඳුනාගත හැකිය. ඇය ගෘහයට පමණක් නොව එකිනෙකට වෙනස් වූ සමාජ, ආර්ථික සහ සංස්කෘතික වගකීම් සමුදායක් දරන්නියක ලෙස ප්‍රතිනිර්මාණය කර ඇති බව මෙමගින් තහවුරු වේ. තවද විශේෂයෙන්ම ද්විත්ව බර වැනි සංකල්ප ඔස්සේ ස්ත්‍රිය රැකියා නියුක්තිකාවක ලෙසත් ගෘහණියක ලෙසත් මුහුණ දෙන අභියෝග කවියෙහි මැනවින් අන්තර්ගත වී ඇත. නූතන සිංහල කවිය ස්ත්‍රී බහු කාර්ය භූමිකා නිරූපණය කිරීමේදී ගෘහස්ථ වගකීම් ස්ත්‍රියට පමණක් සීමා කර පුරුෂයා එම භූමිකාවලින් නිදහස් කර තිබීම පිතෘමූලික සමාජ නිර්මිතයක් බව පර්යේෂණය මගින් අනාවරණය වේ. ඒ අනුව කවියෙහි ස්ත්‍රිය සම්බන්ධ මෙම ඒකාකෘතික නිරූපණය ස්ත්‍රීවාදී දෘෂ්ටිකෝණ මගින් ප්‍රශ්න කිරීමෙන් ලිංග භේදය මත පදනම් වූ ශ්‍රම විභජනයේ පවතින අසාධාරණත්වය සහ සමාජීය අසමතුලිතතාව හෙළිදරව් කරමින් පවතින සම්මතය විචාරයට ලක්කිරීම මෙහිදී සිදුවිය.

ප්‍රමුඛ පද : ද්විත්ව බර, නූතන සිංහල කවිය, පීතෘ මූලිකත්වය, බහුකාර්ය භූමිකා, ස්ත්‍රීවාදී න්‍යාය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ලියනගේ අමරකීර්තිගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නූතන සිංහල නවකතාකරුවා ප්‍රබන්ධකරණයේදී ඉතිහාසය යොදා ගෙන ඇති ආකාරය පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක් (2000න් පසු රචිත තෝරාගත් නවකතා කිහිපයක් ඇසුරින්)

ආර්. එම්. යූ. එන්. රාමනායක
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20962@arts.pdn.ac.lk

සිංහල ප්‍රබන්ධ සාහිත්‍යයෙහි වස්තු විෂයීක පරාසය විමසීමේදී එය විවිධත්වයෙන් යුත් විෂය ක්ෂේත්‍රයන් මෙන්ම බහු විධ තේමාවෙන් ගවේෂණය කරනු ලබන ශානරයක් බව හඳුනාගත හැකිය. එහිදී ඓතිහාසික සන්දර්භයන්, චරිත සහ සිදුවීම් ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම උදෙසා නූතන ලේඛකයන් උත්සුකව කටයුතු කිරීම ප්‍රවණතාවක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. ඉතිහාසඥයා අතින් මඟහැරී ගිය ඇතැම් ඓතිහාසික සිදුවීම් ප්‍රබන්ධකතාකරුවා ප්‍රබන්ධකරණය මඟින් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. නූතන ප්‍රබන්ධකථාකරුවා නවකතා රචනයේදී ඉතිහාසය නව මුහුණුවරකින් ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ කෙසේදැයි අධ්‍යනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙන් අපේක්ෂිත අරමුණ වේ. නූතන නවකතාකරුවා ඓතිහාසික සිද්ධි/චරිත නව අර්ථකථනයක් සහිතව ඉදිරිපත් කිරීමට සමත් වී ඇත්තේ නම් ඒ කවරාකාරයෙන්ද? යන්න අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික ගැටලුවයි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමය යොදා ගන්නා ලදී. දත්ත රැස් කිරීම පුස්තකාල පරිශීලනයෙන් හා විද්‍යුත් මූලාශ්‍ර භාවිතයෙන් සිදු කරනු ලැබූ අතර පර්යේෂණ විධි ක්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක විධි ක්‍රමය යොදා ගන්නා ලදී. මෙම පර්යේෂණය මඟින් අනාවරණය වූයේ නූතන ප්‍රබන්ධකථාකරුවා ඓතිහාසික සිදුවීම් හා චරිත ඒ අයුරින්ම වාර්තා කරනවා වෙනුවට පරිකල්පනීය නිදහස උපයෝගී කරගනිමින් ඒවාට සාර්ථක නව අර්ථකථන ලබා දී ඇති බවයි. එහිදී සාම්ප්‍රදායික ඉතිහාසයේ මගහැරුණු හෝ පර්යන්තගත වූ සුළුතර චරිත සහ සිදුවීම් කේන්ද්‍ර කරගනිමින් විකල්ප ඉතිහාස කතිකාවක් නිර්මාණය කිරීමට ලේඛකයන් සමත්ව ඇත. ඒ අනුව නිගමනය කළ හැක්කේ නූතන ලේඛකයා ඉතිහාසය ප්‍රති අර්ථකථනය කිරීම හරහා සාම්ප්‍රදායික ඉතිහාසකරණයේ පවතින ඒකමාන ස්වභාවය බිඳ හෙළමින් ප්‍රබන්ධ කලාවට නව ශක්තිමක් මානයක් එක් කිරීමට සමත්ව ඇති බවයි.

ප්‍රමුඛ පද : ඉතිහාසය, නව අර්ථකථනය, නව ඓතිහාසිකවාදය, නූතන සිංහල නවකතාව, ප්‍රබන්ධකරණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මහින්ද රත්නායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

SOCIOLOGY

A SOCIOLOGICAL STUDY ON CYBER CRIME AND REPORTING HESITATION

A.M.D.P. Abeysinghe
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20011@arts.pdn.ac.lk

The rapid spread of digital technology and internet use in Sri Lanka has also led to a significant increase in cybercrimes. However, it is observed that a significant number of victims of cybercrimes do not report these crimes to the relevant authorities. The main objective of this research is to identify the determinants that influence the reluctance of cybercrime victims in Sri Lanka to report crimes to the investigative authorities, such as the cybercrime unit of the Crime Investigation Division. The University of Peradeniya has been selected as the research area for this study, and a qualitative research methodology has been used based on ten recent cybercrime cases. The semi-structured interview method has been used to collect data, and the data obtained has been analysed using thematic analysis. According to the research findings, there has been a significant increase in financial cybercrimes, especially crimes such as online banking fraud, money fraud through social media, and identity theft in recent times. Furthermore, it was revealed that women are more reluctant to report cybercrimes compared to men. Fear of social stigma, suspicion of privacy violation, and concern about social judgment were identified as the main reasons for this hesitancy. It was also found that many victims tend to let the crime go rather than take legal or institutional action. Low awareness of the support provided by government agencies, law enforcement agencies, and cybersecurity agencies was also identified as a major factor contributing to the low reporting. Accordingly, the study emphasises that raising public awareness, introducing victim-friendly reporting methods, and strengthening trust in government institutions are essential to promote cybercrime reporting.

Keywords: cybercrime, crime reporting, cyber victims, public awareness, financial cybercrimes

I wish to acknowledge Thushara Kamalrathne for his guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL STUDY ON THE IMPACT OF THE HOST COMMUNITY'S 'WHITE COMPLEX' ON THE SRI LANKAN TOURISM INDUSTRY

M.M.T.S. Bandara
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20076@arts.pdn.ac.lk

This study sociologically investigates how social relations between host communities and foreign tourists in the Sri Lankan tourism industry are constructed based on skin colour, race, and related power dynamics. The primary objectives are to evaluate the service standards provided to White, domestic, Black, and East Asian (yellow-skinned) tourists, and to analyse the resulting social impacts on both Caucasian and non-White demographics. Adopting a mixed-methods research design, a sample was established comprising questionnaires administered to 80 domestic and foreign tourists, alongside semi-structured interviews conducted with 30 tourism stakeholders, including restaurant owners, accommodation providers, and tour guides. The findings reveal that White tourists continue to receive high priority and deference within the sector from the hosts. This dynamic operates in two distinct ways based on generational factors. Older tourism service providers view the patronage of White tourists as a matter of prestige, a perspective rooted in colonial deference. Conversely, the younger generation of providers is driven by economic pragmatism; their primary goal is financial gain, leading them to provide services to all tourists generally, regardless of skin colour. Among tourist demographics, Japanese tourists are highly favoured for their perceived friendliness and disciplined behaviour. In contrast, even within the Caucasian demographic, hosts express the lowest preference for Russian tourists. While this service pattern has not negatively affected White tourists, domestic tourists frequently reported experiencing discriminatory service at various venues. Furthermore, the study reveals that due to perceived undisciplined and reckless behaviour, a majority of the host community exercises extreme caution when providing services to Indian tourists. The study concludes that although the traditional "White Complex" is shifting toward economic pragmatism, deep-seated colonial attitudes and cultural stereotypes still actively influence Sri Lanka's tourism industry.

Keywords: white complex, colonialism, host-guest interaction, generational shift

I wish to acknowledge Poornika Seelagama for her guidance and supervision.

A STUDY ON THE SOCIAL IMPACT OF THE RESETTLED ELDERLY ESTATE COMMUNITY DUE TO LANDSLIDE RISKS: WITH SPECIAL REFERENCE TO LIDDESDALE ESTATE COMMUNITY IN NUWARA ELIYA DISTRICT

B.M.N.N. Basnayaka
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20088@arts.pdn.ac.lk

The main objective of this study is to identify the positive and negative social impacts of resettlement on the elderly estate community relocated due to landslide risks. This study used a qualitative research method. Data were collected through semi-structured interviews with fifteen participants, including eight elderly people aged between 65and 70 years (four women and four men) and five family members. The collected data were analysed using thematic analysis. According to the respondents' experiences before and after resettlement, the process has resulted in changes in the elderly community. Improved housing conditions, protection from landslide risks, better access to infrastructure and services, and an increased sense of safety and security are positive impacts. The respondents also identified difficulties in adapting to the new environment, social isolation, emotional stress, weakened social cohesion, changes in family roles, and the loss of place attachment as negative impacts. The research concludes that resettlement has improved the physical living conditions of elderly people, but less attention has been given to their social well-being. The findings highlight the importance of giving more attention to the social well-being of elderly people during the resettlement process.

Keywords: estate elderly community, resettlement, landslide risk, social impact

I wish to acknowledge Shantha Wanninayake for his guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL STUDY ON THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA IN SHAPING PUBLIC OPINION ON CRIME - UNIVERSITY OF PERADENIYA

D.N. Chandrasekara
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20097@arts.pdn.ac.lk

In the current digital era, social media such as Facebook and YouTube have become major sources of information flow, and they directly influence the shaping of public opinion on crime. The main objective of this research is to investigate how crime reporting through social media in Sri Lankan society affects the shaping of public opinion, and the responses of users towards victims, criminals, and law enforcement agencies due to the direct distribution of crime incidents have been studied here. As a research methodology, a qualitative approach using content analysis was used based on interviews conducted with final-year students of the University of Peradeniya. For this, the primary data used were responses to major crime incidents that caused controversy in Sri Lanka during the period 2025-2026 and interviews conducted with final-year students of the University of Peradeniya. According to the research findings, public trust in the traditional legal system and the judicial process has declined due to the reporting of crimes on social media, and there has been deep disillusionment among the people. As a result, an extremist public opinion has developed that criminals should be punished through immediate and violent methods of punishment, such as taking the guilty to the gallows or hanging them instead of judicial action. Also, instead of showing sympathy for the victims, lawyers representing the criminals are tempted to justify the crimes. The public strongly criticises the secret statements and faces of suspects on social media as an attempt to cover up the country's security failures. Finally, it is concluded that although social media is a modern public space, the informal reporting there can undermine trust in the judicial system and lead to social unrest: therefore, a transparent governance framework and the strengthening of digital media literacy are essential to control these negative influences.

Keywords: social media, crime reporting, public opinion, rule of law

I wish to acknowledge Thushara Kamalrathna for his guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL STUDY ON THE EFFECTIVENESS OF EDUCATION AND VOCATIONAL TRAINING PROGRAMMES PROVIDED TO PRISON INMATES IN SRI LANKA - USING GALLE AND WELIKADA PRISONS

D. L. P. Chanika
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20104@arts.pdn.ac.lk

This study explores how education and vocational training programmes contribute to changing prisoners' behaviour patterns and reintegrating them into society as responsible citizens. The main objective of the research is to assess the quality of existing training programmes and their impact on prisoners' livelihoods and social rehabilitation. A qualitative research method was utilised for this study, with data collected through in-depth interviews and observations involving prison officers, training institution staff, inmates currently undergoing training, and those who have been released after completing their training. The findings revealed that while vocational training programmes have successfully reduced conflict among inmates and increased their self-confidence and aspirations for financial independence, the quality of these programmes remains limited. Many vocational training courses are outdated and fail to meet the demands of the modern technological and digital labour market. Even after inmates complete their training and are released, they encounter severe professional and social rejection due to structural barriers. These include the stigma of being a former prisoner and the inability to obtain character certificates because of this stigma. Consequently, many inmates express a desire to start their own businesses after their release, and vocational training programmes have proven to be a significant support in this regard. While there is some diversity in training opportunities at Welikada, a central prison, those in regional prisons like Galle have minimal access to such programmes due to limited resources. Therefore, it can be concluded that although the theoretical framework of the existing programmes is sound, their practical effectiveness is hindered by institutional and social barriers. To address these issues, several policy recommendations are proposed: update prison vocational training courses to align with National Vocational Qualification (NVQ) standards, create direct employment opportunities by involving the private sector, establish an aftercare support structure at the regional level to supervise released inmates, and conduct community-level awareness campaigns to change existing negative social attitudes towards former prisoners.

Keywords: prison inmates, rehabilitation, education, vocational training, socialisation, sociological analysis

I wish to acknowledge Thushara Kamalrathna for his guidance and supervision

THE INFLUENCE OF UNIVERSITY THEMED TELEDRAMAS ON SHAPING RURAL PARENTS' PERCEPTIONS OF UNIVERSITIES

L. H. D. Darsha
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20118@arts.pdn.ac.lk

University-themed teledramas are the most popular category in contemporary Sri Lankan teledrama. This sociological study examines the influence of university-themed teledramas on rural parents' perceptions of government universities. The main objective of the study was to examine whether these teledramas influence the formation of attitudes held by rural parents toward universities. Attention was given to parents' understanding of university culture, ragging, lecturers, and university students, based on their level of understanding. The study was conducted as qualitative research, and data were collected through semi-structured interviews. A sample consisting of ten parents whose children were of university-going age and pursuing higher education was selected. Purposive and snowball sampling techniques were used. Findings reveal that parents with lower levels of understanding tend to accept the content presented in teledramas as social reality. These teledramas have contributed to creating distrust toward the government university system while simultaneously increasing preference for private universities. These teledramas shape both positive and negative perceptions of university students and of the practice of ragging within universities. Parents who have a good understanding of practical social realities are more likely to distance themselves from the messages given by teledramas and provide their children with a more realistic understanding of society. The conclusion of the study is that these teledramas exert direct and indirect influences on parents' perceptions, beliefs and decision-making processes concerning universities. Some influences may be positive; in many instances, they contributed to the development of normalisation of negative attitudes. It can be concluded that university-themed teledramas play a significant role in shaping rural parents' understanding and perception of higher education institutions.

Keywords: university, teledrama, media, parents, higher education

I wish to acknowledge Poornika Seelagama for her guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL STUDY ON DOMESTIC TOURISTS' SATISFACTION REGARDING TOURIST ACCOMMODATION FACILITIES: WITH REFERENCE TO MEEMURE VILLAGE

W. A. E. K. Devindi
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20131@arts.pdn.ac.lk

Tourism is a major driving force of socio-economic development globally and locally. In Sri Lanka, a country rich in natural and cultural heritage, the domestic tourism industry has experienced rapid growth in recent years. This research investigates the quality of homestay services in Meemure village, a popular domestic tourist hub, from a sociological perspective. Using a qualitative approach, data were gathered through semi-structured interviews and participatory observation involving 15 domestic tourists and 10 accommodation service providers. The collected data were analysed using thematic analysis. The primary findings reveal that traditional, authentic rural hospitality in Meemure has deteriorated due to heavy commercialisation. Domestic tourists expressed high dissatisfaction with both the infrastructure and the food provided, noting that the facilities do not justify the prices paid. Furthermore, the study uncovered that the lack of enthusiasm among service providers has severely compromised service quality. Consequently, a massive discrepancy exists between tourists' prior expectations and their actual field experiences. The research concludes that it is essential to establish a community-based sustainable tourism plan and to empower local service providers attitudinally.

Keywords: domestic tourists, homestays

I wish to acknowledge Poornika Seelagama for her guidance and supervision.

EXPLORING RESOCIALISATION: A STUDY ON THE CHALLENGES OF SOCIAL NETWORK BUILDING AMONG YOUTH CARE LEAVERS: SPECIAL REFERENCE TO DHARUL HASANATH AND PEARLS OF PARADISE CHILDCARE INSTITUTIONS

M. Z. S. Farwin
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20182@arts.pdn.ac.lk

Youth care leavers are a vulnerable group of young people facing various challenges during their transitional period from childcare institutions to independent social life. Although childcare institutions provide protection and a safe environment, their transitional phase must incorporate the process of resocialisation and develop a social network, which are essential for social integration and to access opportunities. Hence, this study focuses on exploring the challenges of youth care leavers in building social networks with special reference to Dharul Hasanath and Pearls of Paradise Childcare Institutions. The study aims to explore the challenges in building social networks when integrating into society, the role of the external support system, and its influence on their life outcomes. A qualitative exploratory research design was employed using in-depth semi-structured interviews to collect data from the youth care leavers aged 18 – 25 who left their childcare institutions within the last five years. Respondents were selected through a purposive snowball sampling method and were analysed through thematic analysis. The findings revealed several challenges interconnected with social integration. Inadequate preparation of childcare institutions for the transition of care leavers, lack of professional support and aftercare system, weak emotional bond with family and peers, feeling anxiety when seeking help or forming relationships due to fear of rejection, experience of social stigma, discrimination, and difficulties in getting accepted by society hinder their successful social integration. Finally, the research concludes that the successful resocialisation of care leavers heavily depends on supportive social networks, effective aftercare systems, proper guidance, and emotional support that often helps with successful social integration.

Keywords: resocialisation, youth care leavers, childcare institutions, social network, social integration

I wish to acknowledge Shantha Wanninayake for his guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL STUDY ON THE IMPACT OF SINHALA WAR LITERATURE ON THE ATTITUDES OF YOUNG READERS TOWARDS SOCIAL RECONCILIATION: SPECIAL REFERENCE TO THE UNDERGRADUATE STUDENTS, FACULTY OF ARTS, UNIVERSITY OF PERADENIYA

J.M.N.A. Jayakody
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20261@arts.pdn.ac.lk

The main goal of this study is to examine how reading war literature based on Sri Lanka's three-decade civil war affects the attitudes of young readers toward social reconciliation. This research was done at the Faculty of Arts, University of Peradeniya. The study used a pre- and post-test design based on the Solomon Four-Group model. War literature, selected through a purposive method, acted as the main intervention. For the sample, fifteen students were chosen through purposive sampling from five randomly selected departments within the Faculty of Arts, keeping a clear balance between male and female students. Data were collected through deep interviews before and after introducing the intervention, and this qualitative data was analysed using a comparative method. The results show a clear connection between reading war literature and the reconciliation attitudes of young readers. Comparing the interview data from before and after the intervention reveals that a change has occurred in the reconciliation attitudes of the youth. On the positive side, understanding the horrors of war and the damage to everyday civilian life through literature helps students develop mutual empathy, unity, and sensitivity toward others. On the negative side, the study found that some literature can bring back old hatred and prejudices, which harm social reconciliation. In conclusion, Sinhalese war literature can be used as a strong communication and social tool to build social reconciliation among the younger generation.

Keywords: civil war, Sinhalese war literature, young readers, social reconciliation, university students

I wish to acknowledge Shantha Wanninayake for his guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL STUDY OF WORK-LIFE BALANCE AMONG GIG WORKERS IN KANDY, SRI LANKA

K.K.M.M. Kiriella
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20328@arts.pdn.ac.lk

The rapid expansion of the platform economy has transformed labour markets by introducing flexible yet increasingly precarious forms of employment. While gig work is often promoted as offering autonomy and flexible schedules, sociological research highlights its links to algorithmic management, employment insecurity, unstable earnings, and limited social protection. In Sri Lanka, digital labour platforms such as PickMe and Uber Eats have become important sources of employment; however, little empirical research has examined how these work arrangements influence workers' satisfaction with work-life balance (SWLB). This study addresses that gap by exploring the relationship between platform working conditions and SWLB among gig workers. Using a mixed-methods approach, the study was conducted among gig workers in the Gangawata Korale Divisional Secretariat Division, Kandy District. Quantitative data were collected from 50 workers using structured questionnaires, while qualitative data were obtained through 10 semi-structured interviews. Quantitative data were analysed using descriptive statistics, and qualitative findings were analysed thematically. The findings indicate that although platform work offers temporal flexibility, workers face structural constraints that undermine work-life balance. PickMe drivers reported ride cancellations, customer misuse of digital applications, long working hours, fatigue, income instability, and limited social protection. Uber Eats workers experienced challenges related to delivery logistics, application-driven incentives, transport issues, and algorithmic pressure. Nevertheless, Uber Eats workers reported relatively higher SWLB due to greater control over their work schedules. Across both groups, work-life balance was shaped not only by individual time management but also by platform governance, digital surveillance, employment precarity, and income uncertainty. The study argues that work-life balance in the gig economy is fundamentally a social issue requiring labour policies that strengthen social protection, employment security, and the regulation of digital platform work.

Keywords: gig economy, platform labour, work-life Balance, labour precarity, digital labour, Sri Lanka.

I wish to acknowledge H.D.P. Premarathne for her guidance and supervision.

A STUDY ON PSYCHOSOCIAL ISSUES FACED BY THE RESETTLED COMMUNITY IN NEW AGRICULTURAL SETTLEMENTS IN SRI LANKA: WITH SPECIAL REFERENCE TO THE YAN OYA DEVELOPMENT PROJECT

C. T. K. D. Kavindya
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20342@arts.pdn.ac.lk

Development-induced resettlement projects often focus heavily on physical reconstruction while largely neglecting the psychosocial stability of affected individuals, particularly within the Sri Lankan context. This study addresses this knowledge gap by investigating how the psychosocial impacts of resettlement affect the daily survival of the community. Accordingly, the main objective is to provide a sociological analysis of how psychosocial challenges faced by the relocated community in Malporuwa village, Horowpothana affect their everyday lives. A qualitative case study approach guided the methodology, utilising semi-structured interviews with ten purposively selected participants and field observations, subsequently analysed using thematic analysis. The findings revealed that development-induced resettlement processes involve complex psychosocial dynamics. The loss of traditional social cohesion has caused severe social isolation, systemic fragmentation, and acute mental confusion regarding the resettled community's integration into new living environment structures. The collapse of established support networks has created long-term psychological distress, manifesting as persistent worry, reduced life satisfaction, and deeply felt trauma among the displaced population. The mismatch between ancestral social identity and current situational demands has led to the weakening of interpersonal social ties and an increased reliance on unhealthy coping mechanisms, thereby increasing psychosocial morbidity. The research concludes that the formal institutionalisation of professional psychosocial counselling interventions, long-term Psychosocial Impact Assessments, and integrative support frameworks are essential to effectively mitigate trauma and foster community-wide psychosocial recovery.

Keywords: resettlement process, psychosocial impact, daily existence, psychosocial intervention, social isolation

I wish to acknowledge Shantha Wanninayake for his guidance and supervision

EXPLORING THE IMPACT OF EMPLOYER-LED PROGRAMMES ON CHANGING WORKERS' LIFESTYLE WITH SPECIAL REFERENCE TO KATUNAYAKE EXPORT PROCESSING ZONE

T.V.S. Kumari
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20365@arts.pdn.ac.lk

Larger-scale trade zones were established in Sri Lanka after the country adopted an open economic policy in 1977. Since then, many structural problems have emerged in the workforce. Therefore, employers designed worker welfare-related programmes to overcome this issue. But workers still face various welfare-related problems, and this study explores how employer-designated programmes have affected garment factory workers' socio-economic lives in the Export Processing Zone. The purpose of this study is to investigate how workers perceive these programmes and how factory management describes the role of 'worker' within the factory setting. The data were collected from 30 participants through semi-structured interviews, in-depth interviews, and focus group discussions. A qualitative research design was used to conduct research under a phenomenological approach. The data were analysed using thematic analysis and drew on both primary and secondary data collection methods, with social exchange theory adopted as the theoretical foundation. The study demonstrated that employer-led programmes serve not only as an employee support mechanism. Worker objectification is another significant issue demonstrated in the study. Over time, workers have internalised values such as workplace obedience, loyalty, and financial dependency that may cause them to maximise owners' profits rather than actually benefit workers' quality of life. However, workers experience work-life imbalance and socio-emotional strain as they achieve greater economic independence. These results in this study suggest that workers were continuously manipulated by factory owners through employer-led welfare provisions with the purpose of profit maximisation, and the main party captivated in this process is the garment factory workers in trade zones today more than anyone else.

Keywords: employer-led programmes, work-life imbalance, workplace obedience, organisational control, worker manipulation

I wish to acknowledge A.K.A.S. Gnanarathna for his guidance and supervision.

THE IMPACT OF STRUCTURAL BARRIERS ON SANITATION OF WOMEN IN HIGH-RISE RESETTLEMENTS: A STUDY OF LAKSANDA SEWANA HOUSING SCHEME IN THE WESTERN PROVINCE

M.A.C. Madhubhashini
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20458@arts.pdn.ac.lk

Urban regeneration programmes in Sri Lanka have relocated many low-income communities from informal settlements to high-rise housing schemes with the intention of improving living conditions and urban infrastructure. However, limited attention has been given to understanding how structural barriers within these environments influence the sanitation experiences of women. This study aimed to examine the impact of structural barriers on the sanitation practices of women living in the Laksanda Sewana Housing Scheme in the Western Province. A qualitative research design was adopted. The housing scheme accommodates approximately 994 families. Data were collected through two focus group discussions with women residents, semi-structured interviews with two Urban Development Authority officers, one Medical Officer of Health, and one Grama Niladhari. Non-participating observations were also conducted to understand the sanitation environment within the housing complex. The findings revealed that women experienced numerous sanitation-related challenges, including poor water quality, inadequate sanitation facilities, broken toilets and tap lines, and the absence of proper garbage disposal mechanisms. Participants also highlighted concerns regarding safety, antisocial activities, and the lack of secure shared spaces for women. Observations and key informant interviews further indicated that the deterioration of shared facilities, including elevators and lighting systems, was associated with inadequate maintenance and inappropriate resident behaviour. The findings suggest that women's sanitation experiences are shaped by both structural inadequacies and social practices. Addressing these challenges requires gender-sensitive housing policies, improved sanitation infrastructure, effective maintenance systems, and greater community participation to create safe, healthy, and sustainable living environments for women in high-rise housing schemes.

Keywords: high-rise resettlement, women's sanitation, structural barriers, urban regeneration, gender and sanitation

I wish to acknowledge Thushara Kamalrathne for his guidance and supervision.

THE SOCIO-ECONOMIC IMPACT OF SALTWATER INTRUSION ON SMALL-SCALE TOURISM WITH REFERENCE TO BERUWALA DIVISIONAL SECRETARIAT DIVISION OF KALUTHARA DISTRICT

U. S. U. Perera
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20503@arts.pdn.ac.lk

Saltwater intrusion, driven by climate change through sea level rise and reduced freshwater flow, creates environmental and socio-economic pressure in coastal areas. In Sri Lanka, small-scale coastal tourism businesses such as homestays, restaurants, and juice bars contribute to local livelihoods, but they are increasingly affected by these environmental changes. The main objective of the study is to examine the socio-economic impact of saltwater intrusion on small-scale tourism enterprises, focusing on its effects on business operations, income, and adaptation strategies. A mixed-methods approach was used. Quantitative data were collected from 32 business owners through structured questionnaires, while qualitative data were collected from 15 semi-structured interviews with entrepreneurs and relevant officials. Quantitative data were analysed using descriptive statistics while qualitative data were analysed using thematic analysis. Saltwater intrusion has increased operational cost of small-scale tourism in Beruwala. Saltwater intrusion has caused freshwater scarcity, which has led to increased operational costs for tourism businesses. As a result, business owners are required to purchase freshwater and invest in storage and treatment systems. These additional expenses reduce profitability and place pressure on limited financial resources. Freshwater scarcity has also contributed to service-related issues and customer complaints, increasing operating challenges and affecting business sustainability. Furthermore, these challenges have weakened the competitiveness of small-scale enterprises and limited their capacity to maintain stable business growth and long-term resilience. In conclusion, the findings indicate that saltwater intrusion has had a significant socio-economic impact on small-scale tourism entrepreneurs, contributing to financial difficulties, business vulnerability, and growth livelihood insecurity within the community.

Keywords: freshwater, livelihood, saltwater intrusion, tourism, vulnerability

I wish to acknowledge Dinushika Yapa Abeywardhana for her guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL STUDY OF WORKPLACE FAIRNESS AMONG ETHNICALLY DIVERSE PRIVATE SECTOR WORKERS IN KANDY

Priyadharshi Mahendran
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20538@arts.pdn.ac.lk

Ethnic inequalities persist in workplaces across the world despite equality laws and policies. Though the Constitution guarantees equality and the Sri Lankan civil war has already ended, ethnic inequalities continue in the private sector workplaces in Sri Lanka. Specifically, Tamil and Muslim employees still experience hidden disadvantages that are not easily visible through formal organisational policies. Moreover, a limited number of qualitative research studies have been done in the Kandy district. This study examines workplace fairness among ethnically diverse private sector employees in Kandy to find the barriers to fairness and recommend strategies to enhance equal treatment. This research consists of a qualitative research design and uses in-depth interviews with 12 participants selected through purposive sampling: 4 Sinhala, 4 Tamil and 4 Muslim; 6 male and 6 female, representing junior, administrative and higher-level positions within Legacy Health Kandy. The collected data was analysed using thematic method. These findings show that the recruitment process and base salaries were generally fair for minority ethnic groups, but at the same time, workplace fairness faded in less visible workplace processes. The promotion opportunities are formally merit-based, but connections between higher management, managerial visibility and social capital are disadvantageous for minority employees. However, salary procedures seemed equal, but allowances, bonuses, training and career advancement chances are considered and influenced by favouritism and informal networks. Moreover, employee participation in decision-making is based on hierarchical authority. Additionally, non-discriminatory policies existed formally; practical implementation depended heavily on workplace culture and administrative commitment, and indirect forms of exclusion and bias continued. This study shows that although formal workplace policies promote equality, hidden discrimination and informal social networks still affect fairness. Therefore, stronger policies, inclusive leadership and awareness projects are important to create equal opportunities in Sri Lanka.

Keywords: non-discriminatory, inequalities, career advancement, hierarchical authority

I wish to acknowledge Abey Rathnayake for his guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL STUDY ON THE IMPACT OF THE REHABILITATION PROCESS OF JUVENILE OFFENDERS ON THEIR PROFESSIONAL LIFE DURING RE-ADAPTATION

W.R. Rasanjani
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20567@arts.pdn.ac.lk

Juvenile delinquency remains a significant social issue that poses challenges to the successful reintegration of young offenders into society. In Sri Lanka, certified schools provide rehabilitation programmes that combine correctional interventions with vocational training to promote social and economic reintegration. This study examines the impact of the rehabilitation process, particularly vocational training, on the professional lives of juvenile offenders during their re-adaptation into society. Ranmuthugala and Makola certified schools were selected for the data collection. A qualitative research design was adopted to explore participants' lived experiences. Data were collected through semi-structured interviews with ten young adults aged 18–25 who had completed rehabilitation programmes and they were selected using purposive sampling technique. The data were analysed using thematic analysis. The findings reveal that vocational training contributes to the development of practical skills, self-confidence, and employability among participants. However, limited training opportunities and the mismatch between vocational programmes and job opportunities reduce the long-term effectiveness of rehabilitation. The study further found that social stigma associated with being a former certified school resident creates significant barriers to obtaining formal employment and developing positive workplace relationships. In addition, inadequate psychosocial support, limited employment placement services, and the absence of structured post-rehabilitation follow-up restrict many young people to unstable, informal, and low-income occupations. From a sociological perspective, successful rehabilitation requires interventions that extend beyond individual behavioural change to include institutional support, labour market integration, community acceptance, and policy reforms. The study concludes that sustainable professional reintegration depends on comprehensive rehabilitation strategies that integrate vocational training with long-term social support, employment facilitation, and public awareness programmes to reduce stigma and promote successful social reintegration.

Keywords: juvenile offenders, rehabilitation, vocational training

I wish to acknowledge Thushara Kamalrathne for his guidance and supervision.

A PHENOMENOLOGICAL STUDY ON THE EMBODIED EXPRESSIONS OF TRAUMA AND RITUAL HEALING IN AMMAN WORSHIP IN MULLAITIVU

T. Sendanayake
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20703@arts.pdn.ac.lk

This study examines Amman worship as the centre of embodied trauma expression and ritual healing in post-conflict Mullaitivu, an area characterised by unresolved collective grief following three decades of armed conflict. Focusing on the Vattappalai Kannaki Amman Kovil and the Mullai Selvakumar Aalayam, the study examines how ritual participation helps survivors to process and negotiate traumatic experiences in contexts where formal psychiatric support remains severely limited. The study employs an interpretive phenomenological methodology, using semi-structured in-depth interviews and participant observation with a purposive snowball sample of ten participants, with data analysed through Interpretative Phenomenological Analysis (IPA). The theoretical framework draws on Csordas's embodiment paradigm, Turner's concept of ritual liminality, and Somasundaram's work on collective trauma in Northern Sri Lanka. Furthermore, findings reveal that the Kovil functions as a culturally sanctioned therapeutic space wherein grief is expressed through psychosomatic and somatic practices, including trance, lamentation, and devotional movement, allowing survivors to express traumatic experiences beyond the limits of words. The post-conflict reconstruction of the Mullai Selvakumar Aalayam emerged as a collective practice of re-sacralising a traumatised landscape. The study concludes that Amman worship is not peripheral to post-conflict recovery, functioning as a primary healing mechanism through which survivors reconstruct selfhood, communal belonging, and sacred continuity in areas that were marked by mass loss. The study further demonstrates how ritual healing remains structurally restricted when conditions of political corruption and institutionalised suppression of commemoration exist, indicating the vital relationship between embodied cultural practice and lasting psychological recovery.

Keywords: Amman worship, post-conflict trauma, embodied healing, interpretive phenomenology

I wish to acknowledge Dhammika Herath for his guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL STUDY ON THE EXPERIENCES OF MENSTRUATION AMONG URBAN SCHOOL STUDENTS IN SRI LANKA (BASED ON THE KANDY URBAN AREA)

M. M. Kaushalya
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20949@arts.pdn.ac.lk

Menstruation is a biological process that occurs in women and girls. In the Sri Lankan context, existing literature indicates that menstruation is shrouded in cultural taboos, stigma and shame. There is limited quality research on managing menstruation through the curricular experiences faced by students in the urban school environment. Bridging this research gap, this study explored the experiences of menstruation among urban school students in Sri Lanka. Based on Judith Butler's gender theory, it analyses how the norms and power relations created by society control menstruation-related behavior. For this, three boys', girls' and mixed schools in the Kandy urban area have been considered as independent cases under a multi-case case study design. As primary data, data was collected through 24 in-depth interviews with students and 6 interviews with teachers. Existing previous studies in this regard were used as secondary data. The qualitative data collected were analyzed through thematic analysis. Research results revealed that menstruation is still considered "dirty" or "shameful" even among urban students. Female students are excluded due to cultural taboos like "kili". This study revealed that social stigma related to menstruation is a hindrance to school attendance of female students. It was also revealed that problems in infrastructure in the school context strongly affect menstrual well-being and thereby mental well-being. Furthermore, due to the lack of proper sex education in schools and teachers as well as mothers trying to keep this topic a secret. There is a huge gap in the knowledge of modern hygiene tools among students. In conclusion, this study concludes that mere provision of physical facilities is not enough to eliminate entrenched misogyny in urban schools. There is a stronger need for formal reproductive health education and collaborative programs involving male students as well.

Keywords: menstruation, experiences, urban school students, menstrual stigma, gender theory

I wish to acknowledge Poornika Seelagama for her guidance and supervision.

වීදි දරුවන් හා අධ්‍යාපන අයිතිවාසිකම්: වීදිගතව සිට ආයතනගත වූ දරුවන්ගේ පූර්ව ජීවන අත්දැකීම් ඇසුරින්

ඩී.ඒ.සී.එල්. අතුකෝරල
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20059@arts.pdn.ac.lk

ලෝකයේ බොහෝ රටවල නාගරික ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව වීදි දරුවන් බිහිවීම සමාජ ප්‍රශ්නයක් බවට පත් වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ද මෙම ගැටලුව ළමුන් හා සම්බන්ධ ගැටලු අතර ප්‍රධාන කරුණක් වන අතර ලංකාවේ ළමා ජනගහනයෙන් සැලකිය කොටසක් වීදි දරුවන් ලෙස හඳුනාගත හැකි වීම මෙයට හේතු වී තිබේ. මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වන්නේ වීදි දරුවන් වීදියේ සිටි කාලයේ අධ්‍යාපනය ලබා ගැනීමට බාධා පැමිණ වූ සමාජීය හා ආර්ථික සාධක මොනවාද යන්න විමසා බැලීමයි. ගුණාත්මක අධ්‍යයන ප්‍රවේශය යටතේ අධ්‍යයනය සිදු කළ අතර සිද්ධි අධ්‍යයනයක් මඟින් දත්ත රැස් කරන ලදි. වයස අවුරුදු 10ත් 12ත් අතර පසුවන වීදිගතව සිට ආයතනගත වූ දරුවන් 10 දෙනෙකුගෙන් යුත් නියදියක් මෙහි දී භාවිත කරන අතර අධ්‍යයනය ක්ෂේත්‍රය ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ ළමා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන පහකින් සමන්විත වේ. මෙම අධ්‍යයනයේ දත්ත මඟින් තහවුරු වන ප්‍රධාන කරුණක් වන්නේ වීදි දරුවන් දෙමාපිය භාරකරුවන්ගේ අවධානයට හසු නොවූ පිරිසක් වන බවයි. මෙම දරුවන් වීදි දරුවන් වීම සඳහා හේතුවන ප්‍රධානතම කරුණක් ලෙස මෙම තත්ත්වය පෙන්වාදිය හැකිය. අධ්‍යයනය මඟින් තහවුරු වන අනිත් කරුණ වන්නේ ඉහත තත්ත්වය නිසාම මෙම දරුවන් සිඟාකෑම, අනතුරුදායක වැඩ පරිසරවල ළමා ශ්‍රමිකයන් ලෙස කටයුතු කිරීම විශේෂයෙන් ම මත්ද්‍රව්‍ය අලෙවිය සහ ප්‍රවාහනය සිදු කළ පිරිසක් ලෙස කටයුතු කරන බවයි. ළමා සංවර්ධනය පිළිබඳ න්‍යායන් ඉදිරිපත් කරන ලද ෆ්‍රොයිඩ්ට (1952) අනුව, දෙමාපිය අධීක්ෂණය හරහා අධ්‍යාපනික වටිනාකම් හා විනය අභ්‍යන්තරීකරණය වන බවත් පියාජේට (1977) අනුව, දෙමාපියන්ගේ අන්තර්ක්‍රියා හරහා දරුවන්ගේ පෞරුෂය ගොඩනැගෙනු ඇත. කෙසේ වෙතත් වීදි දරුවන් පවුල් සංස්ථාව සමඟ කිසිම සම්බන්ධතාවය නොමැති වීම හා ඒ සඳහා ඉඩක් නොමැති වීම දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන අයිතිය පමණක් නොව ඒ සඳහා ඇති ඉඩකඩ සම්පූර්ණයෙන්ම අහිමි වීමක් සිදු වන බව අධ්‍යයනය මඟින් තහවුරු විය. ගුරුවරුන්, සමවයස් මිතුරන් විසින් වීදි දරුවන් ලෙස වෙන්කොට සැලකීම මෙම දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනයේ කිසිදු ප්‍රගතියක් නොවීම සහ ඔවුන් පාසල තුළින් බැහැරවීම ඇති කරන බවට අධ්‍යයනය හරහා අනාවරණය විය. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු වී ඇත්තේ දෙමාපිය හෝ වැඩිහිටි භාරකරුවෙකුගේ අධීක්ෂණය නොලැබීම, සමාජ සම්බන්ධතාවයන්ගෙන් දූරස්ථ වීම වීදි දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන අයිතිවාසිකම් අහිමිවීමට සෘජුවම බලපා ඇති බවයි.

ප්‍රමුඛ පද: අධ්‍යාපන අයිතිවාසිකම්, වීදි දරුවන්, ළමා රැකවරණය.

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කුමාරි තෝරදෙණියගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මහනුවර නගරයේ එළිමහන් රැකියාවල නිරතවන ප්‍රජාව මුහුණපාන පාරිසරික සෞඛ්‍ය ගැටලු

ජී.ඒ.ඩී.එස්. දේශානි
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20128@arts.pdn.ac.lk

මහනුවර නගරයේ වායු දූෂණය ඉහළ යාම හේතුවෙන් බලපෑම් ඇති වී තිබෙන බව හඳුනාගෙන තිබේ. බොහෝ පර්යේෂණ ළමුන් සහ වැඩිහිටියන් කේන්ද්‍ර කරගෙන තිබුණ ද නගරයේ දෛනිකව එළිමහන් රැකියාවල නිරතවන ප්‍රජාව මුහුණදෙන සෞඛ්‍ය අවදානම පිළිබඳ පවතින්නේ අවම අවධානයකි. මෙම පර්යේෂණයේ හිඩැස පූරණය කරමින් එළිමහන් රැකියාවල නිරතවන ප්‍රජාව මුහුණපාන පාරිසරික සෞඛ්‍ය ගැටලු සඳහා විසඳුම් යෝජනා කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ රියදුරන්, රථ වාහන අංශයේ පොලිස් නිලධාරීන්, වෙළෙන්දන් සහ නගර පිරිසිදු කරන ප්‍රජාව ඇතුළත් වන පරිදි ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශවයෙන් ම පුද්ගලයන් 40 දෙනෙකුගෙන් යුත් නියැදියක් තෝරාගෙන අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නාභිගත කණ්ඩායම් සාකච්ඡා ඔස්සේ දත්ත රැස් කරන ලදි. තවද ප්‍රධාන පොලිස් නිලධාරීවරයෙක් සහ විශේෂඥ වෛද්‍යවරියක් සමඟ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා දෙකක් කරන ලදි. පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන සොයාගැනීම්වලට අනුව අධික වාහන දුම් හේතුවෙන් මෙම ප්‍රජාව අතර ශ්වසන ආබාධ සහ ඇස් පෙනීමේ දුර්වලතා බහුලව ව්‍යාප්ත වී ඇති බව පෙනී යයි. එමෙන්ම දැඩි හිරු රශ්මිය නිසා අධික ලෙස දහඩිය දැමීම හේතුවෙන් වකුගඩු රෝග අවදානමක්ද පවතින අතර මෙම බලපෑම රැකියා අනුව වෙනස් වෙයි. වර්ෂා කාලවලදී ඇතිවන අධික සීතල නිසා සෙම් රෝග බහුල වී තිබේ. මෙම ප්‍රජාවට නිරන්තරයෙන් වැළඳෙන රෝගාබාධ සඳහා ඖෂධ ගැනීමට විශාල මුදලක් වැය කිරීමට සිදුවී ඇත. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් නාගරික එළිමහන් සේවකයන්ගේ වෘත්තීයමය සෞඛ්‍ය සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කිරීමේ වැදගත්කම පෙන්වා දෙන අතර, ඔවුන් මුහුණදෙන පාරිසරික තර්ජන අවම කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය සහ ප්‍රායෝගික විසඳුම් සම්පාදනය කිරීම සඳහා සුවිශේෂ දායකත්වයක් සපයයි. එබැවින් මෙම අධ්‍යයනය මඟින් අනාවරණය කරගත් කරුණු මහනුවර නගරයේ සැලසුම්කරුවන්ට මෙන්ම සෞඛ්‍ය බලධාරීන්ටද ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග සඳහා මඟපෙන්වීමක් සපයනු ඇත. තවද, නාගරික ශ්‍රමිකයන්ගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම උදෙසා වඩාත් තිරසාර පාරිසරික කළමනාකරණ වැඩපිළිවෙළක ඇති අවශ්‍යතාව මෙම පර්යේෂණයෙන් අවධාරණය වෙයි.

ප්‍රමුඛ පද: දේශගුණික විපර්යාස, පාරිසරික සෞඛ්‍ය, වායු දූෂණය, වෘත්තීයමය සෞඛ්‍ය, සෞඛ්‍ය අවදානම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනුෂිකා යාපා අබේවර්ධනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

වෙරළාශ්‍රිත දරුවන් පාසල් හැරයාම සඳහා බලපාන සාධක: දෙහිවල වෙරළාශ්‍රිත මල්වත්ත ග්‍රාමසේවා වසම ඇසුරෙන්

ටී.වී.ආර්. දෙවන්මිණි
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20132@arts.pdn.ac.lk

පාසල් හැරයාම ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂෙත්‍රය මුහුණ දෙන ප්‍රධාන සමාජ ගැටලුවක් වන අතර එය දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික, සමාජීය සහ ආර්ථික අනාගතයට අහිතකර බලපෑම් ඇති කරයි. විශේෂයෙන් වෙරළාශ්‍රිත ප්‍රදේශවල ජීවත්වන දරුවන් අතර පාසල් හැරයාමේ ප්‍රවණතාව වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබෙන අතර, ඒ සඳහා බලපාන සමාජීය සාධක පිළිබඳ ගැඹුරු අවබෝධයක් ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව පවතී. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ දෙහිවල වෙරළාශ්‍රිත ප්‍රදේශයේ දරුවන් පාසල් හැරයාමට බලපාන සමාජීය සාධක හඳුනාගෙන ඒවා සමාජ විද්‍යාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීමයි. ඒ සඳහා ආර්ථික අපහසුතා, පවුල් හා සමාජ සාධක, පාරිසරික හා භූගෝලීය සාධක, දෙමාපියන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම සහ සංස්කෘතික බලපෑම් දරුවන්ගේ පාසල් හැරයාමට කෙසේ බලපාන්නේද යන්න විමර්ශනය කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ප්‍රවේශය භාවිත කරන ලදි. ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම සඳහා දෙමාපියන්, විදුහල්පතිවරුන් සහ ග්‍රාම නිලධාරීන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන ලද අතර පාසල් හැරගිය දරුවන් සහ ගුරුවරුන් සමඟ ඉලක්කගත කණ්ඩායම් සාකච්ඡා සිදු කරන ලදි. ද්විතීයික දත්ත ලෙස ග්‍රාම නිලධාරී වාර්තා, පාසල් පැමිණීමේ වාර්තා සහ අදාළ පර්යේෂණ ලිපි භාවිත කරන ලදි. දත්ත තේමාත්මක විශ්ලේෂණය මඟින් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය වූයේ ආර්ථික අපහසුතා දරුවන් පාසල් හැරයාමට බලපාන ප්‍රධානතම සාධකය බවයි. අඩු පවුල් ආදායම, ජීවන වියදම් ඉහළ යාම සහ දරුවන්ගේ ශ්‍රමයට යොමුවීම පාසල් හැරයාමට හේතු වී ඇත. තවද පවුල් අස්ථාවරතාව, තනි මාපිය පවුල්, අඩු දෙමාපිය අධීක්ෂණය සහ අහිතකර මිතුරු බලපෑම් ද වැදගත් සාධක ලෙස හඳුනාගත හැකි විය. එමෙන්ම වෙරළාශ්‍රිත ප්‍රදේශයේ පවතින රැකියා අවස්ථා, ප්‍රවාහන ගැටලු, දෙමාපියන්ගේ අඩු අධ්‍යාපන මට්ටම සහ අධ්‍යාපනයට අඩු වටිනාකමක් ලබාදෙන සංස්කෘතික ආකල්ප ද පාසල් හැරයාමට බලපාන බව අනාවරණය විය. මෙම අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය වූයේ පාසල් හැරයාම පුද්ගලික ගැටලුවක් නොව ආර්ථික, පවුල්, සමාජ, පාරිසරික සහ සංස්කෘතික සාධකවල අනන්‍ය සම්බන්ධතාවයෙන් නිර්මාණය වන බහුමාන සමාජ සංසිද්ධියක් බවයි. ජේම්ස් කෝල්මන්ගේ සමාජ ප්‍රාග්ධන න්‍යායට අනුව පවුල, පාසල සහ ප්‍රජාව අතර පවතින සමාජ සබඳතා දුර්වල වීම පාසල් හැරයාමේ අවදානම වැඩි කරන බව තහවුරු විය. එබැවින් පාසල් හැරයාම අවම කිරීම සඳහා පවුල්, පාසල්, ප්‍රජාව සහ රාජ්‍ය ආයතන ඒකාබද්ධව ක්‍රියාත්මක වන වැඩසටහන් අවශ්‍ය බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ආර්ථික අපහසුතා, පවුල් බලපෑම්, පාසල් හැරයාම, සමාජ ප්‍රාග්ධන න්‍යාය, සමාජීය සාධක, සංස්කෘතික බලපෑම්, වෙරළාශ්‍රිත ප්‍රදේශය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඒ.කේ.ඒ.එස්. ඥානරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

රජයේ විශ්වවිද්‍යාලවලට පිරිමි සිසුන්ගේ අඩු ප්‍රවේශයක් පැවතීමට බලපාන කරුණු පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

අයි.ජී.එල්.එන්. හේමසිරි
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20229@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ වර්තමානය වන විට හඳුනාගත හැකි ප්‍රබල ප්‍රවණතාවක් වශයෙන් අධ්‍යාපනය ස්ත්‍රීකරණය වීම එසේත් නැතිනම් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ කාන්තා නියෝජනය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හඳුනාගත හැකි ය. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණය යටතේ මෙකී ප්‍රවණතාව ඔස්සේ හඳුනාගත හැකි මෙරට විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියේ පිරිමි සිසුන්ගේ අඩු ප්‍රවේශයට බලපෑම් කරනු ලබන හේතු කාරණා කලා විෂය ධාරාව යටතේ අධ්‍යයනය කිරීම සිදුවේ. ඒ අනුව මාතලේ දිස්ත්‍රික්කයේ විල්ගමුව අධ්‍යාපන කොට්ඨාසයේ පාසල් තුනක් ඇසුරින් උසස් පෙළ කලා විෂය ධාරාව හදාරන පිරිමි සිසුන් දහ දෙනෙකුගෙන් ගුරුවරුන් හය දෙනෙකුගෙන් ද යුක්ත 16ක නියැදියක් අහඹු නියැදීම යටතේ තෝරා ගනිමින්, ඔවුන් සමඟ සිදු කළ සම්මුඛ සාකච්ඡාන් ඔස්සේ ලබාගත් දත්ත තේමාකරණ විශ්ලේෂණය යටතේ විශ්ලේෂණයට ලක් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබීය. මෙම පර්යේෂණය සඳහා සහභාගී වූවන් දක්වන ලද අදහස් දෙස අවධානය යොමු කිරීමේ දී වර්තමාන ආර්ථිකය යටතේ ගොඩනැගී ඇති තත්ත්වයන්, විශේෂයෙන් ම පවුලේ ආර්ථික අවශ්‍යතාවන්, තම ආර්ථික ස්වාධීනත්වයන් අපේක්ෂා කිරීම මත පදනම්ව කඩිනම් රැකියා අවස්ථා සෙවීමේ උවමනාවක් පිරිමි සිසුන් තුළ ගොඩනැගෙමින් පවතින බව හඳුනාගැනීමට හැකියාව ලැබිණි. එසේ ම පිරිමි සිසුන් වටා සිටින සමාජය හරහා ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපනික තීරණ සඳහා සැලකිය යුතු බලපෑමක් සිදුකරන අතර, එම බලපෑම ඔවුන්ගේ අඩු විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය කෙරෙහි බලපෑම් සහගත වන බව පැහැදිලිය. විශේෂයෙන්ම විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය සම්බන්ධ ආදර්ශ සීමා සහිත වීම, ගුරුවරුන් සහ පවුලේ සාමාජිකයන් යටතේ අඩු අධ්‍යාපනික යොමු කිරීමක් සහ අඩු අවධානයක් යොමු වීම වැනි තත්ත්වයන් යටතේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ රැඳීමේ අඩු ප්‍රවණතාවක් හඳුනාගත හැකි ය. මෙය ඔවුන්ගේ විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය සීමා කිරීමට හේතු සාධක වේ. තවද වර්තමානය වන විට විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයත් කලා උපාධියත් සම්බන්ධයෙන් සමාජයේ නිර්මාණය වී ඇති සෘණාත්මක ආකල්ප මේ කෙරෙහි බලපෑම් කරනු ලබන බව පැහැදිලිය. උපාධිධාරී විරැකියාව, කලා විෂය ධාරාව යටතේ රැකියා වෙළඳපොළට අදාළ වෘත්තීය සුදුසුකම් සැපිරීම අඩු වශයෙන් සිදුවීම ප්‍රමුඛ කරුණු ලෙස දැක්විය හැකිය. මෙකී සියලු කාරණාවන් හේතු සාධක වෙමින් පිරිමි සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික උනන්දුව පහත බසින් අධ්‍යාපනික නියැලීම අඩු කිරීමක් සිදුවන බව පැහැදිලිය. එසේ ම අධ්‍යාපනික ක්‍රමයේ පවතින පිරිමි සිසුන් අධ්‍යාපනයෙන් දුරස් කිරීමට අදාළ තත්ත්ව යටතේ මෙකී අධ්‍යාපනික නියැලීම පහත බැසීමක් සිදුවන බවත් ඒ යටතේ විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය අඩු වන බවත් පෙන්වා දිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අධ්‍යාපනය ස්ත්‍රීකරණය, කලා විෂය ධාරාව, පිරිමි සිසුන්, රජයේ විශ්වවිද්‍යාල

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ධම්මික හෙරත්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ළමා රැඳවුම් නිවාසවල සිදුවන පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලියේ පවතින ගැටලු පිළිබඳ සමාජවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් : මධ්‍යම පළාතේ ඒරවලවත්ත ළමා රැඳවුම් මධ්‍යස්ථානය ආශ්‍රයෙන්

ටී.ඩබ්.ජී.ඩී. ඉමාෂා
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20250@arts.pdn.ac.lk

සමාජගත කිරීම සඳහා විධිමත් පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලියක් පැවතීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකා සංස්කෘතියේ ළමා රැඳවුම් නිවාසවල පවතින ව්‍යුහාත්මක සහ ආයතනික ගැටලු හේතුවෙන් මෙම පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලිය අපේක්ෂිත මට්ටමින් සාර්ථක වී නොමැති බව පෙනී යයි. ලංකාවේ ළමා රැඳවුම් නිවාසවල ක්‍රියාත්මක වන පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලියේ පවතින ගැටලු ගවේෂණය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික ගැටලුවයි. ආයතනික කාර්ය මණ්ඩලය මුහුණ දෙන ගැටලු, පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලියේ සහ රැඳවුම් නිවාසගත ළමුන් මුහුණ දෙන ගැටලු මෙන්ම, සමස්ත ක්‍රියාවලිය තුළ පවතින ගැටලු අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි අරමුණු විය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර, අරමුණු සහගත නියැදිය යටතේ ආයතන නිලධාරීන් සිව් දෙනෙකු හා පරිවාස නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා ද, රැඳවුම් නිවාසගත ළමුන් හය දෙනකු බැගින් වන සේ ඉලක්කගත කණ්ඩායම් සම්මුඛ සාකච්ඡා ද, යොදා ගනිමින් දත්ත රැස් කරන ලදි. රැස්කරගත් දත්ත තේමාකරණය ඔස්සේ විශ්ලේෂණයට ලක් කෙරිණි. පර්යේෂණ සොයාගැනීම්වලින් හෙළි වූයේ ප්‍රමාණවත් මනෝ-සමාජීය උපදේශනයක් නොමැතිකම, අවම අධ්‍යාපන සහ වෘත්තීය පුහුණු අවස්ථා මෙන්ම රැඳවුම් නිවාසවල සිදුවන අසාර්ථක පුනරුත්ථාපන වැඩසටහන් හේතුවෙන් දරුවන්ගේ පෞරුෂ වර්ධනය අඩාල වන බවයි. එමෙන්ම, ආයතන කාර්ය මණ්ඩලය අතර පවතින ගැටලු සහ කාර්යමණ්ඩලයේ පුහුණුව නොමැතිකම ද පුනරුත්ථාපනයට බාධාවක් වී ඇත. මීට අමතරව කාර්යමණ්ඩලය ප්‍රමාණවත් නොවීම ද ප්‍රධාන ගැටලුවක් ලෙස අනාවරණය විය. ස්ත්‍රී-පුරුෂ භාවය අනුව බලන කල, ගැහැණු ළමුන් මානසික පීඩනයට වැඩි වශයෙන් මුහුණ දෙන අතර, ඔවුන්ගේ පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලිය තවත් වැඩිදියුණු විය යුතු බව පෙනී යයි. පිරිමි ළමයින් චර්යාත්මක ගැටලු සහ කලහකාරී ප්‍රවණතාවලින් පීඩා විඳින බවත්, ආයතනයේ කල්ලි ගැසෙමින් තව තවත් අපරාධකාරී චර්යා සඳහා නැඹුරු වන බව පෙනී යයි. ළමා රැඳවුම් නිවාසවල සිදුවන මෙම වත්මන් පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලිය දරුවන්ගේ සාර්ථක නැවත සමාජගත වීමට ප්‍රමාණවත් නොවන බව මෙම අධ්‍යයනයේ නිගමනවලින් පෙනී යයි. ඒ අනුව, ආයතනික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම, කාර්ය මණ්ඩලයට විධිමත් පුහුණුවක් ලබා දීම, ළමා-හිතකාමී සහ ස්ත්‍රී-පුරුෂ සංවේදී ප්‍රතිපත්ති සැකසීම මෙන්ම රාජ්‍ය මට්ටමින් ක්‍රමවත් අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියක් හඳුන්වා දීම මෙමඟින් නිර්දේශ කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: උපදේශනය, කාර්යමණ්ඩලය පුහුණුව, නීතිමය ප්‍රමාදය, පුනරුත්ථාපනය, ළමා රැඳවුම් නිවාස

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමින්ද ඥානරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මිහිමිත් ප්‍රජාව සිය විවාහය පිළිබඳ අර්ථකථනයේදී සිය බාහිර ප්‍රතිරූපය කෙරෙහි දක්වන ආකල්ප: ශ්‍රී ලංකාවේ මිහිමිත් සංගමය ඇසුරින් කෙරෙන අධ්‍යයනයකි

ඩී.කේ.එම් ජයතිලක
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20284@arts.pdn.ac.lk

කෙටි උසක් සහිත වූ මිහිමිත් ප්‍රජාව මුහුණ දෙන සමාජීය සහ සංස්කෘතික අභියෝග රාශියකි. පුද්ගලයෙකුගේ බාහිර ප්‍රතිරූපය ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ආත්ම අභිමානය කෙරෙහි සෘජුවම බලපාන අතර, එය විවාහය සහ පවුල තීරණාත්මක සන්ධිස්ථාන කෙරෙහි බලපෑම් කරනු ලැබේ. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ මිහිමිත් ප්‍රජාවගේ බාහිර ප්‍රතිරූපය, ඔවුන්ගේ විවාහ අපේක්ෂා සහ පවුල් සංකල්පය ගොඩනඟා ගන්නා ආකාරය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය ගවේෂණය කිරීමයි. මේ සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් විවාහක ස්ත්‍රී පුරුෂ, අවිවාහක සහ විවාහ වීමට අපේක්ෂා කරන ස්ත්‍රී පුරුෂ වශයෙන් මිහිමිත් පුද්ගලයන් 30 දෙනෙකු අරමුණු සහගත නියැදීම් ක්‍රමය යටතේ තෝරා ගන්නා ලදි. ප්‍රධාන දත්ත දායිකාව ලෙස Little People Association හි සභාපතිතුමිය සම්බන්ධ කරගනිමින්, අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් දත්ත රැස් කරන ලදි. පර්යේෂණ සොයාගැනීම් අනුව, බාහිර ස්වරූපය පිළිබඳ සමාජයීය ආකල්ප සහ ඒකාකෘතික මතවාද මෙම ප්‍රජාවගේ විවාහ තීරණ කෙරෙහි දැඩි ලෙස බලපා ඇත. පවුලේ සහයෝගය සහ ඥාතීන්ගේ ප්‍රතික්ෂේප වීම් හමුවේ ඔවුන්ගේ අනාගත දිශානතිය යහපත් හා අයහපත් ලෙස ගොඩනැගෙන බව සහ විවාහ නොවූ සහ විවාහක පිරිස් තුළ විවාහය පිළිබඳ ආකල්පයේ විෂමතාවක් පවති. සහකරුවෙකු තෝරාගැනීමේදී සහ පවුලක් ආරම්භ කිරීමේදී තමන්ගේ ශාරීරික ස්වභාවය නිසා ඇතිවන සමාජයීය ප්‍රතික්ෂේපවීම් පිළිබඳ පවතින අදහසෙහි විෂමතාවක් පවති. එසේ වුවද, විවාහක පාර්ශවයන් තුළ සහයෝගීතාව මත පදනම් වූ ශක්තිමත් පවුල් සංකල්පයක් පවතින බවත්, විවාහ වීමට අපේක්ෂා කරන පුද්ගලයන්ට ආදරය සහ විවාහයට උස බාධාවක් ලෙස නොගන්නා බවත්, විවාහ නොවූ පුද්ගලයන් විවාහය කෙරෙහි යම්තාක් අකමැත්තක් පවතින නමුත් විවාහ වී සිටින ඔවුන්ගේම සමාජිකයන් පිළිබඳ තෘප්තිමත්භාවයක් සහ වයස් සීමා මත පදනම්ව විවාහයට උස බාධාවක් කර ගන්නා රටාවක් ප්‍රජාවෙන් නිරූපණය විය. සංගමය හරහා ලැබෙන සමාජයීය සහයෝගය ඔවුන්ගේ මානසික යහපැවැත්ම සඳහා විශාල අත්වැලක් සපයන බවත් සොයා ගැනීමට හැකි විය. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් මිහිමිත් ප්‍රජාවගේ සහකරු තේරීමේ අයිතිය සහ පවුල් ජීවිතය පිළිබඳ පවතින සමාජීය ආකල්ප වෙනස් කිරීමේ සහ ඔවුන් වෙනුවෙන් වඩාත් සාධාරණ සමාජ වටපිටාවක් නිර්මාණය කිරීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කරයි.

ප්‍රමුඛ පද: පවුල් සංකල්පය, බාහිර ප්‍රතිරූපය, මිහිමිත් ප්‍රජාව, විවාහ අපේක්ෂා

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනුෂිකා යාපා අබේවර්ධනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

වීදි වෙළෙන්දන් හේතුවෙන් සංචාරකයන්ට ඇති වී ඇති බලපෑම පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

කේ.එම්.එස්.එස් කුමාරසිංහ
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20346@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ වීදි වෙළඳාම නැගී එන ගැටලුවකි. මෙම සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනය යොමු කර ඇත්තේ මහනුවර නගරයේ වීදි වෙළෙන්දන් හේතුවෙන් සංචාරකයන්ට ඇති වී තිබෙන බලපෑම පිළිබඳවයි. වීදි වෙළෙන්දන්ගේ පැවැත්ම සංචාරකයන්ගේ අත්දැකීම් සඳහා ධනාත්මක මෙන්ම ඍණාත්මක ලෙසද බලපෑම් ඇති කළ හැකිය. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ මහනුවර නගරයේ වීදි වෙළෙන්දන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් සංචාරකයන්ට ඇතිවන බලපෑම් විමර්ශනය කිරීමයි. ඒ සමගම සංචාරක ආකර්ෂණය ඇතිවීමේදී වීදි වෙළඳාම බලපාන්නේද, දේශීය හා විදේශීය බව, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය හා ජාතිකත්වය අනුව සංචාරකයන්ට සිදු වන බලපෑමද විමර්ශනය කර ඇත. ගුණාත්මක පරීක්ෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ අරමුණු සහගත නියැදීම ඔස්සේ පුද්ගලයන් 30 දෙනෙකුගෙන් දත්ත රැස් කර ඇත. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල අනුව වීදි වෙළෙන්දන් සංචාරකයන්ට දේශීය නිෂ්පාදන සංස්කෘතික භාණ්ඩ සහ ආහාර පහසුවෙන් ලබා ගැනීමට අවස්ථාව සලසා දෙන අතර වීදි වෙළෙන්දන් සමග සිදුවන සෘජු අන්තර් ක්‍රියා හරහා ශ්‍රී ලාංකික ජන ජීවිතය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමටත්, වීදි වෙළෙන්දන් ඉතා මිත්‍රශීලීව භාණ්ඩ අලෙවි කරන අතර එයින් සංචාරක අත්දැකීම වඩාත් යහපත් කරන බවත් ඇතැම් සංචාරකයන් සඳහන් කර ඇත්තේ වෙළෙන්දන්ගේ අධික විකුණුම් උත්සාහයන් සහ නැවත භාණ්ඩ මිලදී ගැනීමට ආරාධනා කිරීම අපහසුතාවයක් ඇති කරන බවයි. විශේෂයෙන්ම විදේශීය සංචාරකයින් අතර මෙම තත්ත්වය සංචාරයේ ගුණාත්මකභාවය අඩු කරන සාධකයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. තවද ඇතැම් ස්ථානවල වීදි වෙළඳ කුටි හේතුවෙන් මාර්ග අවහිරවීම, පදික ගමනාගමනයට බාධා ඇතිවීම සහ නගරයේ පිළිවෙළට අහිතකර බලපෑම් ඇතිවීමද පරිසරයේ අපිරිසිදුභාවය සංචාරකයන්ගේ සතුටට අහිතකර ලෙස බලපාන බවද අනාවරණය විය. එසේම විදේශීය සංචාරකයන්ට භාණ්ඩවල මිල ගණන් පිළිබඳ විනිවිදභාවයක් නොමැති වීම, ඉහළ මිල ගණන් ඉදිරිපත් කිරීම සහ භාණ්ඩවල ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ ගැටලුද, විදේශීය සංචාරකයින්ට සංස්කෘතික තිගැස්මක් ඇති වීම හා වීදි වෙළෙන්දන් විසින් පුද්ගලික දුරස්ථභාවයට බාධා කිරීම වැනි දේවල් සංචාරකයන් විසින් පෙන්වාදී ඇත. සමස්තයක් ලෙස ගත්විට වීදි වෙළෙන්දන් මහනුවර නගරයේ දේශීය ආර්ථිකයට සැලකිය යුතු දායකත්වයක් ලබා දෙන නමුත් සංචාරක හිතකාමී වෙළඳ පරිසරයක් ගොඩනැගීමෙන් මහනුවර නගරයේ සංචාරක කර්මාන්තය තවදුරටත් ප්‍රවර්ධනය කළ හැකි බව මෙම අධ්‍යයනය මගින් නිගමනය කරයි.

ප්‍රමුඛ පද: මහනුවර නගරය, වීදි වෙළෙන්දන්, සංචාරක අත්දැකීම්, සංචාරකයන්, සංචාරක කර්මාන්තය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පූර්ණිකා සීලගමගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුවන අපරාධ වාර්තාකරණයේදී මාධ්‍යවල කාර්යභාරය සම්බන්ධයෙන් විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ ආකල්ප පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්: ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය සහ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය ඇසුරෙන්

ඒ.බී.ජී. ලක්මාලි
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20370@arts.pdn.ac.lk

නූතන සමාජයේ මාධ්‍ය මහජන මතය ගොඩනැගීමේ ප්‍රබල මෙවලමක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ අපරාධ වාර්තාකරණයේදී මාධ්‍යවල කාර්යභාරය පිළිබඳ සමාජයේ පුළුල් කතිකාවක් පැවතියද, ඒ සම්බන්ධයෙන් විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ ආකල්ප විමර්ශනය කළ අධ්‍යයන සීමිත වේ. එබැවින් ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුවන අපරාධ වාර්තාකරණයේදී මාධ්‍යවල කාර්යභාරය පිළිබඳ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ ආකල්ප විමර්ශනය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ විය. මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස, "ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුවන අපරාධ වාර්තාකරණයේදී මාධ්‍යවල කාර්යභාරය පිළිබඳ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් දරන ආකල්ප මොනවාද?" යන්න දැක්විය හැකිය. අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයද, අරමුණු සහගත නියැදි ක්‍රමය යටතේ විසිදෙනෙකුගේ නියැදියක් භාවිත කරන ලදි. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා සම්මුඛ සාකච්ඡා හා සිද්ධි අධ්‍යයන යොදා ගන්නා ලදි. අපරාධ හා මාධ්‍ය ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ වැඩි දැනුමක් ඇති ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ අපරාධ විද්‍යාව හා කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සන්නිවේදන හා මාධ්‍ය අධ්‍යයන උපාධිය හදාරන සිසුන් විසිදෙනෙකු සම්මුඛ සාකච්ඡා සඳහා දළ සේයා සඳෙව්මී ඝාතනය, ක්ලබ් වසන්ත ඝාතනය සහ කොටකෙතන කාන්තා ඝාතන සිද්ධි අධ්‍යයනය සඳහා ද යොදා ගත් අතර දත්ත විශ්ලේෂණය තේමාකරණය භාවිතයෙන් කරන ලදි. අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම් අනුව, බහුතර සිසුන්ගේ අදහස වූයේ මාධ්‍යය අපරාධ සම්බන්ධ තොරතුරු ජනතාවට ඉක්මනින් හා පුළුල් ලෙස ලබාදීමෙන් වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරන බවයි. එමඟින් ජනතාව දැනුවත් කිරීම, අපරාධ වැළැක්වීම සිදුවන බව ඔවුන් පෙන්වාදී ඇත. ඇතැම් මාධ්‍ය ආයතන අපරාධ පුවත් සංවේදීකරණය කිරීම, අතිශයෝක්තියෙන් ඉදිරිපත් කිරීම සහ පොද්ගලිකත්වය උල්ලංඝනය වන අයුරින් වාර්තා කිරීම සම්බන්ධයෙන්ද සිසුන් විවේචනාත්මක අදහස් පළ කර ඇත. එවැනි වාර්තාකරණයන් මහජන භීතිය වැඩි කිරීමට, අපරාධ පිළිබඳ වැරදි ආකල්ප ගොඩනැගීමට සහ මාධ්‍ය පිළිබඳ විශ්වාසය අඩු කිරීමට හේතු වන බව ඔවුන්ගේ අදහස්වලින් අනාවරණය විය. සමාජ මාධ්‍යවල ව්‍යාප්තියත් සමඟ අපරාධ තොරතුරු ඉතා වේගයෙන් පැතිර යන නමුත්, ඒවායේ නිරවද්‍යතාව විශ්වසනීයත්වය පිළිබඳ ගැටලු පවතින බවද අධ්‍යයනයෙන් හෙළි විය. එබැවින් අපරාධ වාර්තාකරණයේදී මාධ්‍ය වෘත්තීය ආචාරධර්ම, සමාජ වගකීම සහ තොරතුරුවල නිරවද්‍යතාව ආරක්ෂා කරමින් කටයුතු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව නිගමනය කළ හැකිය. මාධ්‍යය සමාජයට අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු සපයන ප්‍රබල ආයතනයක් වුවද, එහි වාර්තාකරණය වගකීම් සහගත හා සමබර විය යුතු බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් අවධාරණය වේ.

ප්‍රමුඛ පද: අපරාධ වාර්තාකරණය, ආකල්ප, මාධ්‍ය, කාර්යභාරය, විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමින්ද ඥානරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ග්‍රාමීය තරුණයන් සාමාන්‍යපෙළින් පසු අධ්‍යාපනයෙන් බැහැරව වෙනත් ක්ෂේත්‍ර වෙත යොමුවීමට බලපාන හේතු පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ කැකණදුර දකුණ ග්‍රාම නිලධාරී වසම ඇසුරින්

කේ.කේ. වරුනි ලක්මාලි
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20372@arts.pdn.ac.lk

වර්තමානය වන විට ග්‍රාමීය තරුණයන් සාමාන්‍යපෙළින් පසු අධ්‍යාපනයෙන් බැහැරව වෘත්තීය අධ්‍යාපනය වෙත, රැකියා වෙත, විදේශගත වීම්, ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීම වැනි විවිධ ක්ෂේත්‍ර වෙත යොමුවීමක් හඳුනාගත හැකිය. මෙම සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයේ මූලික ඉලක්කය වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය තරුණයන් සාමාන්‍ය පෙළින් පසු අධ්‍යාපනයෙන් බැහැරව මෙලෙස වෙනත් ක්ෂේත්‍ර වෙත යොමුවීමට බලපාන හේතු හඳුනා ගැනීමයි. එය ශ්‍රී ලාංකික ග්‍රාමීය තරුණයන්ගේ ආර්ථික පසුබිම, පවුල් පරිසරයේ ස්වභාවය, සමාජයේ ස්වභාවය මෙන්ම ඔවුන්ගේ අනාගත අපේක්ෂා හා වෘත්තීය ආකර්ෂණය ගවේෂණය කරයි. අධ්‍යයන දත්ත සිද්ධි අධ්‍යයන, අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ඉලක්කගත සමූහ සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් රැස් කරන ලද අතර ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් ලෙස සාමාන්‍යපෙළින් පසු අධ්‍යාපනය හැරගිය තරුණයන් අටදෙනෙකු ඇතුළුව අරමුණු සහගත නියැදි ක්‍රමය යටතේ තිස් දෙනෙකුගේ අධ්‍යයන නියැදියක් අධ්‍යයනය සඳහා භාවිත කරන ලදි. ග්‍රාමීය තරුණයන් සාමාන්‍ය පෙළින් පසු අධ්‍යාපනයෙන් බැහැරව වෙනත් ක්ෂේත්‍ර වෙත යොමුවීමට බලපාන ප්‍රධාන හේතුවක් ලෙස ආර්ථික සාධක මතුවී තිබේ. පවුලේ ආර්ථික දුෂ්කරතා, අධ්‍යාපන වියදම් අධික වීම සහ රැකියා අවශ්‍යතාවය හේතු කොටගෙන තරුණයින් අධ්‍යාපනයෙන් බැහැර වෙමින් සිටී. එවගේම අධ්‍යාපනය කෙරෙහි පවතින උනන්දුව අවම වීම, සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය අසාර්ථකත්වය, පාසලේ ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ පවතින සීමාකම්, පවතින විෂයමාලා කෙරෙහි ඇති අකමැත්ත සහ උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා පිළිබඳ අනවබෝධය තරුණයන්ගේ අධ්‍යාපනික තීරණවලට ප්‍රබලව බලපා ඇත. තවද දෙමාපියන්ගේ නොදැනුවත්භාවය හා පවුල් ව්‍යුහයේ පවතින අසාර්ථකතා බලපෑමෙන් ද තරුණයින් අධ්‍යාපනය මගහැර විකල්ප මාර්ග වෙත යොමුව තිබේ. එවගේම සම වයස් මිතුරන්ගේ අදහස්, ග්‍රාමීය සමාජයේ රැකියා හා ආදායම් කේන්ද්‍රගත වටිනාකම් ද ග්‍රාමීය තරුණයින්ගේ අධ්‍යාපනික තීරණය කෙරෙහි බලපෑම් කර ඇත. ග්‍රාමීය තරුණයන්ගේ පවතින වෘත්තීය හා රැකියා ආකර්ෂණය සහ අනාගත අපේක්ෂාවන් හා ජීවන අරමුණු සමඟ වර්තමාන අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේ නොගැළපීම මත ග්‍රාමීය තරුණයන් වෙනත් ක්ෂේත්‍ර වෙත යොමු වීමක් හඳුනාගත හැකිය. එවගේම ග්‍රාමීය පරිසරයේ අධ්‍යාපනික අවස්ථාවන් කෙරෙහි පවතින සීමාකම් ග්‍රාමීය තරුණයින් උසස් අධ්‍යාපනය කෙරෙහි යොමුවීම තවදුරටත් සීමා කරනු ලබයි. ඒ අනුව ආර්ථික වශයෙන් අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් සඳහා අධ්‍යාපනික සහන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය හා වෘත්තීය අධ්‍යාපන ඒකාබද්ධ කරන අධ්‍යාපන ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම, කෙටිකාලීන අධ්‍යාපන සහ කුසලතා සංවර්ධන වැඩසටහන් පුළුල් කර ග්‍රාමීය තරුණයින්ගේ අවශ්‍යතාවලට ගැළපෙන නව විෂයමාලා හඳුන්වාදීමේ අවශ්‍යතාව මෙම අධ්‍යයනය මඟින් ඉස්මතු කරයි.

ප්‍රමුඛ පද: අධ්‍යාපනික මඟහැරීම, ආර්ථික දුෂ්කරතා, ග්‍රාමීය තරුණයන්, රැකියා ආකර්ෂණය, වෘත්තීය අධ්‍යාපනය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමින්ද ඥානරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය තරුණියන් අවම විවාහ වයස සම්පූර්ණවීමත් සමඟ නීත්‍යානුකූල විවාහය සඳහා යොමුවීමට බලපාන හේතු පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඩබ්ලිව්.ආර්.එන්.එම්. වතුපොල
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20422@arts.pdn.ac.lk

සමාජයේ පවතින මූලික සමාජ ආයතනයක් ලෙස විවාහයේ නව ප්‍රවණතා රැසක් දක්නට ලැබේ. ඒ අතර ග්‍රාමීය සමාජ ව්‍යුහයේ තරුණියන් අවම විවාහ වයස සම්පූර්ණවීමත් සමඟ නීත්‍යානුකූලව විවාහ ගිවිස ගැනීමේ ප්‍රවණතාවක් පවති. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ග්‍රාමීය තරුණියන් අවම විවාහ වයස සම්පූර්ණ වූ විගසම විවාහය සඳහා යොමුවීමට බලපාන හේතු අධ්‍යයනය කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අධ්‍යයනය ක්ෂේත්‍රය වශයෙන් පොළොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ මහින්දාගම ග්‍රාම නිලධාරී වසම තෝරාගන්නා ලදි. අධ්‍යයන නියදිය වශයෙන් අවුරුදු 18-23 අතර විවාහක කාන්තාවන් 20 දෙනෙකු හිමබෝල නියදි ක්‍රමය ඔස්සේ යමින් යොදා ගන්නා ලදි. දත්ත රැස් කිරීමට ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණ යන ක්‍රමවේද භාවිත කළ අතර අධ්‍යයනයෙන් ලබාගත් ගුණාත්මක දත්ත තේමාකරණය ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කරන ලදි. අධ්‍යයනයේ සොයා ගැනීම් අනුව දූරස්ථ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල කාන්තාවන් අවම විවාහ වයස සම්පූර්ණවීමත් සමඟ නීත්‍යානුකූලව විවාහ වීම සඳහා ආර්ථික, සමාජීය, සංස්කෘතික හා මනෝලිංගික හේතු බලපා තිබේ. පවුලේ දෙමාපියන් අතර පවතින ආරවුල්, මව විදේශගත වීම, නිවසේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය, ආර්ථික සුරක්ෂිතතාවය හා ස්වාධීනත්වය ළඟා කර ගැනීමේ උපායමාර්ගයක් ලෙස විවාහයට පිවිසීම සහ පාසල් අධ්‍යාපනය අතරමඟ නැවතීම මෙන්ම පාසල් වියේ ප්‍රේම සම්බන්ධතා,නව යොවුන්විය්ේ ඇතිවන විරුද්ධ ලිංගික ආකර්ෂණය සේම අඩු වයස් සහවාසි සබඳතා පැවැත්වීම මෙම විවාහ සඳහා බලපා තිබේ. අධ්‍යයනයේ යෝජනා ලෙස ග්‍රාමීය කාන්තාවන් ඉක්මනින් විවාහ වීම සඳහා පොළඹවන නිශේධනාත්මක හේතු අවම කිරීම උදෙසා මෙම ප්‍රදේශවල අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය අවස්ථා පුළුල් කර එමඟින් ග්‍රාමීය තරුණියන්ගේ අධ්‍යාපනය අතරමඟ නැවැත්වීම වැළැක්වීම වැදගත් වේ. ග්‍රාමීය කුටුම්බවලට සුදුසු ජීවනෝපාය සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදුකළ හැකිය. එමෙන්ම ආකල්පමය වශයෙන් හා සමාජීය දැනුවත් කිරීම අවශ්‍ය වන අතර ග්‍රාමීය තරුණියන් වෙනුවෙන් උපදේශන හා මාර්ගෝපදේශන සේවා ශක්තිමත් කිරීම ආදී ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සුදුසු බව පෙන්වාදිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අවම විවාහ වයස, විවාහක ග්‍රාමීය තරුණියන්, විවාහය,

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා උපාලි වීරකෝන්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය හා අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සීතාවක ගඟ ආශ්‍රිත දිගු කාලීන ගංවතුර ආපදා බලපෑම් සඳහා වූ ප්‍රජා අනුවර්තනයන් පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

ජේ. ඒ. ඩී. එන් මිහිරුනී
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20444@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකේය සන්දර්භය තුළ ජනගහනයෙන් බහුතරයකට බලපෑම් එල්ල කරන ප්‍රධානතම ස්වාභාවික ආපදාවක් ලෙස ගංවතුර හඳුනාගත හැකිය. දීර්ඝ කාලීනව ගංවතුර ආපදාවන්ට මුහුණ දීම හේතුවෙන් වත්මන් සමාජය තුළ එම තත්ත්වය සාමාන්‍යකරණය වී ඇති අතර, එහි බලපෑම් අවම කරගැනීම සඳහා ප්‍රජාව සැලසුම්සහගතව දේශීය දැනුම උපයෝගී කරගන්නා බව පෙනේ. දීර්ඝ කාලීනව ගංවතුර ආපදාවට ලක්වන ප්‍රජාව, ඊට අනුවර්තනය වෙමින් සිය නිවාසවල බාහිර හා අභ්‍යන්තර අවකාශයන් සැලසුම් කර ඇති ආකාරය සහ අවිධිමත් සමාජ සබඳතා පවත්වන ස්වභාවය හඳුනා ගැනීම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණයි. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ සීතාවක නගර සභාවට අයත් ග්‍රාම නිලධාරී වසමක් අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය ලෙස තෝරාගත් අතර, අරමුණු සහගත නියැදි ක්‍රමය යටතේ පවුල් 20ක් නියැදිය සඳහා ඇතුළත් කරගන්නා ලදී. පර්යේෂණ සොයාගැනීම්වලට අනුව, දීර්ඝ කාලීනව ගංවතුරට ලක්වන ප්‍රදේශවල ජීවත්වන ප්‍රජාව සතු ආර්ථික ශක්තිය ඔවුන්ගේ අනුවර්තන හැකියාවන් තීරණය කරන ප්‍රධානතම සාධකය වේ. ආර්ථික, අධ්‍යාපනික සහ සමාජීය මට්ටම් මත පදනම්ව ප්‍රජාව විසින් ගංවතුර හානි අවම වන පරිදි සිය නිවාසවල බාහිර හා අභ්‍යන්තර අවකාශයන් නිර්මාණය කර ඇත. ඒ අනුව, බාහිර අනුවර්තන උපක්‍රම ලෙස කොන්ක්‍රීට් කුළුණු මත නිවාස ඉදිකිරීම, මහල් ගණන වැඩි කිරීම, අත්තිවාරම උස් කිරීම සහ කානු පද්ධති සකස් කිරීම ආදිය හඳුනාගත හැකිය. අභ්‍යන්තර අනුවර්තන ලෙස මුළුතැන්ගෙය වැනි අත්‍යවශ්‍ය අවකාශයන් නිවසේ සෙසු කොටස්වලට වඩා උසින් ඉදිකිරීම සහ ලී බඩු වෙනුවට ප්ලාස්ටික් භාණ්ඩ භාවිතයට යොමුවීම කැපී පෙනේ. ප්‍රජාවෙන් බහුතරයක් සීතාවක ගඟ ආශ්‍රිත පතල් කර්මාන්තයේ නිරත වන බැවින්, දීර්ඝ කාලීනව ගංවතුරට ලක්වීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු පාර්ශ්වයකට දෝෂාරෝපණය කිරීමේ අඩු බවක් පෙන්නුම් කරයි. කුලී පදනම මත ජීවත්වන බහුතරයක් ජනතාව ආර්ථික දුෂ්කරතා, නගරයට ඇති සමීපතාව වැනි සාධක හේතුවෙන් ගංවතුර අවදානම මධ්‍යයේ වුවද එම ස්ථානවලම රැඳී සිටින අතර ගංවතුරට අනුවර්තනය වීම සම්බන්ධව ඇත්තේ අඩු වගකීමකි. ප්‍රජාව සතු අඩු අධ්‍යාපන මට්ටම සහ කාර්යබහුල රැකියා ජීවිතයට ප්‍රමුඛතාව දීම හේතුවෙන් ඔවුන් අතර සමාජීය දූරස්ථභාවය වර්ධනය වී ඇත. අවසාන වශයෙන්, ඔවුන් තුළ පවතින ආදායම් විෂමතාව, යැපුම් මානසිකත්වය සහ අනුවර්තන හැකියාවන් පිළිබඳ පවතින අධිතක්සේරුව මෙම ප්‍රජාව පුනරාවර්තන ගංවතුර ආපදාවන්ට ලක්වීමට මූලික හේතු ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අනුවර්තන, අභ්‍යන්තර අවකාශය, අවකාශීය සැලසුම්කරණය, අවිධිමත් සමාජ සබඳතා, ආර්ථික දුෂ්කරතා, ගංවතුර, බාහිර අවකාශය, ස්වාභාවික ව්‍යසන

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනුම්කා යාපා අබේවර්ධනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ඝන අපද්‍රව්‍යය අවිධිමත් ලෙස බැහැර කිරීම හේතුවෙන් පැන නගින සමාජීය සහ පාරිසරික ගැටලු මහනුවර මැද ඇළ ප්‍රදේශය ඇසුරින්

ජී.එන්.එච් ප්‍රේමදාස
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20496@arts.pdn.ac.lk

මෙම අධ්‍යයනය මඟින් ඝන අපද්‍රව්‍ය අවිධිමත් ලෙස බැහැරකිරීම හේතුවෙන් ප්‍රජාවට සිදුවන බලපෑම පිළිබඳ විවාදයට වැදගත් දායකත්වයක් සපයයි. අවිධිමත් ලෙස අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන ප්‍රධාන ස්ථානයක් ලෙස මහනුවර මැද ඇළ අවට ප්‍රදේශය කේන්ද්‍ර කරගනිමින් මෙම සමීක්ෂණය සිදු කරන ලදී. ගුණාත්මක ක්‍රමවේද ප්‍රවේශයක් භාවිත කරමින්, අරමුණු සහගත නියැදීම් ක්‍රමය යටතේ නාභිගත කණ්ඩායම් සම්මුඛ සාකච්ඡා 3 සහ ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන්නන් 4 දෙනෙකු ඇතුළුව, සමස්ත සහභාගිවන්නන් 30 දෙනෙකුගෙන් දත්ත රැස් කරන ලදි. පර්යේෂණ සොයාගැනීම්වලට අනුව අවිධිමත් අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම හේතුවෙන් සමස්ත පරිසර පද්ධතියට සහ මානව සමාජයට බරපතළ තර්ජන එල්ල වී ඇත. පාංශු දූෂණය, ජල දූෂණය, භූ දර්ශන විකෘති වීම සහ අපජලය හා ඝන අපද්‍රව්‍ය පල්වීමෙන් සිදුවන වායු දූෂණය වැනි සාර්ව පාරිසරික අර්බුදවල සමුච්චිත බලපෑම මැනවින් පැහැදිලි වේ. මෙම තත්ත්වයන් ඩෙංගු සහ පාචනය වැනි බෝවන රෝග ව්‍යාප්තිය ඉහළ නැංවීමට මෙන්ම, දුර්ගන්ධය හේතුවෙන් මානසික සෞඛ්‍ය ගැටලු ඇති වීමට ද හේතු වී තිබේ. තවද මේ හේතුව සමාජීය සහ සංස්කෘතික වශයෙන්, මැද ඇළ අවට ප්‍රදේශවාසීන්ගේ දුර්වල ජීවන තත්ත්වයන් ඔවුන් සමාජීය වශයෙන් හුදකලා කිරීමට හේතු වී ඇති අතර, පදිංචිකරුවන් සංක්‍රමණය වීමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබේ. ආර්ථික වශයෙන්, දේපළ වටිනාකම පහත වැටී ඇති අතර සංවර්ධන අවස්ථා ඇහිරීම නිසා ප්‍රදේශවාසීන් ආදායම් ඉපයීමේ අවස්ථා සීමා වී ඇත.දියුණු තාක්ෂණික ක්‍රමවේද සහ ප්‍රජා සහභාගිත්වය උපයෝගී කරගනිමින්, අපද්‍රව්‍ය විධිමත් ලෙස බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේද සහ තිරසාර අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයක ඇති හදිසි අවශ්‍යතාව මෙම අධ්‍යයනයෙන් අවධාරණය කෙරේ. සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, පුළුල් පාරිසරික හා සමාජ බලපෑම් තක්සේරු කිරීම සහ අවදානම් සහගත පදිංචිකරුවන්ගේ යහපැවැත්ම උදෙසා ඔවුන් මැද ඇළ පරිශ්‍රයෙන් ඉවත් කර සුදුසු පරිදි නැවත පදිංචි කරවීම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන නිර්දේශ වේ. නිගමනය වශයෙන්, ඉහත සඳහන් අභියෝගවලට මුහුණ දෙමින් තිරසාර සංවර්ධනය ළඟා කර ගැනීම සඳහා පරිසරය, මහජන සෞඛ්‍යය සහ සමාජ-සංස්කෘතික අඛණ්ඩතාව ආරක්ෂා කෙරෙන, විද්‍යාත්මක පදනමකින් යුතු, නීත්‍යානුකූල සහ ක්‍රියාකාරී ප්‍රජා සහභාගීත්ව කමිටුවක් සහිත විසඳුම් පද්ධතියක අවශ්‍යතාව පෙන්වා දිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ඝන අපද්‍රව්‍ය, බැහැරකිරීම, ප්‍රජාව, සමාජ පාරිසරික ගැටලු

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මල්ලිකා පින්නවලගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

සමාජ මාධ්‍ය තුළ සිදු වන ශරීරය ලැජ්ජාවට පත් කිරීම් විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන්ගේ මනෝ සමාජීය යහපැවැත්ම කෙරෙහි සිදු කෙරෙන බලපෑම පිළිබඳව සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

එල්. ජී. එම්. ප්‍රියංගිකා
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20540@arts.pdn.ac.lk

නූතන ඩිජිටල් අවකාශයේ (body shaming) ශාරීරික පෙනුම විවේචනය තාරුණ්‍යයේ මනෝ සමාජීය වර්ධනයට සෘජුව බලපායි. මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ සමාජ මාධ්‍ය තුළ සිදුවන ශරීරය ලැජ්ජාවට පත් කිරීම් විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන්ගේ මනෝ සමාජීය යහපැවැත්මට බලපාන ආකාරය සහ ඔවුන්ගේ අනුවර්තන උපාය මාර්ග හඳුනා ගැනීමයි. ගුණාත්මක ප්‍රවේශයක් භාවිත කළ මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අරමුණු සහගත නියැදිය යටතේ පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ විද්‍යාර්ථීන් දස දෙනෙකු සහ විශ්වවිද්‍යාල ශිෂ්‍ය උපදේශකවරුන් දෙදෙනෙකු සමඟ පැවැත්වූ ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා ඇසුරෙන් දත්ත රැස් කරන ලදි. සිසුන්ගේ දත්තවලට අනුව බහුතරයක් ෆේස්බුක් සහ ටික්ටොක් තුළ තම බර සහ හමේ පාට මුල් කරගෙන සෘණාත්මක ප්‍රතිචාරවලට ලක් වේ. ශිෂ්‍යාවන් සමකාලීන මිතුරන්ගෙන් සෘජු විවේචන ලැබුවද, පිරිමි සිසුන් ව්‍යාජ ගිණුම් (fake accounts) ඔස්සේ එල්ල වන නිර්නාමික උපහාසවලින් පීඩා විඳියි. උපදේශන දත්තවලට අනුව සෘජු විවේචනයට වඩා "අන් අය තමන්ව විවේචනය කරයි" යන අනුමාන බිය (assumption) නිසා සිසුන් සමාජයෙන් කොන් වේ. කෘත්‍රිම පරමාදර්ශී රූප (filters) සමඟ සැසඳීමෙන් ආත්ම අභිමානය බිඳවැටීම, සමාජ කාංසාව සහ විෂාද ලක්ෂණ මතු වී අධ්‍යයන කටයුතු අඩාල වේ. පිරිමි සිසුන් "පිරිමි බව" (masculinity) පිළිබඳ සම්මතයන් නිසාත්, ගැහැනු සිසුන් අනාගත සහකරුවෙකු අහිමි වීමේ බිය නිසාත් පීඩා විඳියි. මේ සඳහා සිසුන් ආහාර පාලනය, ඡායාරූප මකාදැමීම වැනි සෘණාත්මක ක්‍රම මෙන්ම ලිවීම, ව්‍යායාම, භාවනාව සහ උපදේශනය වැනි ධනාත්මක ක්‍රම භාවිත කරයි. අවසාන නිගමනයට අනුව සමාජ මාධ්‍ය තුළ ශරීරය ලැජ්ජාවට පත් කිරීම් පාලනයට සිසුන්ගේ ඩිජිටල් හා සයිබර් නීතිමය සාක්ෂරතාව වර්ධනය කිරීමත්, රහස්‍යභාවය සුරකින උපදේශන සේවා පුළුල් කිරීමත් අත්‍යවශ්‍ය වේ. එමෙන්ම ස්වයං-පිළිගැනීම (self-acceptance) සහ මානසික සෞඛ්‍යය නංවන වැඩසටහන් විශ්වවිද්‍යාල මට්ටමින් තවදුරටත් ශක්තිමත් කළ යුතුය.

ප්‍රමුඛ පදඃ අනුමාන බිය, මනෝ සමාජීය යහපැවැත්ම, ශරීරය ලැජ්ජාවට පත් කිරීම, සමාජ මාධ්‍ය, ස්වයං-පිළිගැනීම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනුෂිකා යාපා අබේවර්ධනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ග්‍රාමීය දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලිය සඳහා පවුල මඟින් සිදුවන බලපෑම පිළිබඳව අධ්‍යයනයක්:මිල්ලනිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ දෙල්දොරවත්ත ග්‍රාම නිලධාරී වසම ඇසුරෙන්

කේ.ඩී.එච් නවාංජනා
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20562@arts.pdn.ac.lk

පුද්ගලයන්ට සමාජ හා ආර්ථික සංචලතාව උදෙසා මෙන් ම පුද්ගලික සංවර්ධනය අත්කර ගැනීමට ඇති ප්‍රධාන යාන්ත්‍රණය ලෙස අධ්‍යාපනය පිළිගැනේ. කෙසේ වුව ද ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල මෙම විභවය සාක්ෂාත් කර ගැනීම පවුල් ඒකකයේ සමාජ ආර්ථික තත්වයන් මගින් සැලකිය යුතු ලෙස සීමා කර ඇත. ග්‍රාමීය දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනය කෙරෙහි පවුල මගින් සිදුවන වූ බලපෑම පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ගැටලුවයි. මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණු වන්නේ ග්‍රාමීය දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනය සඳහා පවුලෙන් සිදුවන ආර්ථික,සමාජීය සහ වෙනත් තත්වයන් යටතේ සිදුවන බලපෑම් හඳුනා ගැනීමයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර සම්මුඛ සාකච්ඡා හා නාභිගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් දත්ත රැස් කරන ලදි. අධ්‍යයනයේ දී නියැදිය ලෙස පාසල් සිසුන් 20ක් ද දෙමව්පියන් 10 දෙනෙකු ද පාසල් ගුරුවරයෙකු සහ ග්‍රාම නිලධාරීතුමා ද දත්ත දායකයන් ලෙස යොදා ගන්නා ලදි. රැස්කරගත් දත්ත තේමාකරණය ඔස්සේ විශ්ලේෂණයට ලක් කෙරිණි. පර්යේෂණ සොයා ගැනීම්වලින් හෙළි වූයේ ග්‍රාමීය පවුල්වලින් පවතින්නා වූ ආර්ථික දුෂ්කරතා පදනම් කරගෙන අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමේදී බාධා ඇති වීම, දරුවා ශිෂ්‍යයකුව සිට ශ්‍රමිකයකු දක්වා පරිවර්තනය වීම වැනි තත්වයන් දක්නට ලැබෙන බවයි. ග්‍රාමීය ව පවුලේ සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව ඉහළ වීම දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනයට විටෙක ධනාත්මක මෙන් ම සෘණාත්මක ප්‍රතිඵල ගෙන එන අතර පවුල තුළ පවතින වාතාවරණය දරුවාගේ මානසික ඒකාග්‍රතාවය උදෙසා බලපායි. දෙමව්පියන් දරුවාගේ ජයග්‍රහණ අගය කිරීම සහ සාර්ථකත්වයේ දී ධෛර්යමත් කිරීමෙන් දරුවාගේ අධ්‍යාපනයට ඇති උනන්දුව වර්ධනය වන බව ද පෙනී යයි. අධ්‍යාපනය පිළිබඳ මවුපියන්ගේ පවතින්නා වූ දැනුවත්භාවය සහ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනය සඳහා දෙමව්පියන් දෙනු ලබන කාලය දරුවාගේ සාර්ථකත්වය කෙරෙහි ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන බව තහවුරු විය. මෙම අධ්‍යයනය අනුව ග්‍රාමීය ව දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනයට පවුල මඟින් වන බලපෑම් ඉතා ප්‍රබල බව සනාථ වේ. ඒ අනුව භූගෝලීය පදනම මත ශිෂ්‍යත්ව ක්‍රම ලබා දීමේ වැඩසටහන් දියත් කිරීම, දෙමාපිය පාසල් සබඳතා ශක්තිමත් කිරීම, ප්‍රජා ඩිජිටල් මධ්‍යස්ථාන ග්‍රාමීයව පිහිටුවීම හා වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය සැපයීම මෙම අධ්‍යයනයේ නිර්දේශ ලෙස දැක්විය හැක.

ප්‍රමුඛ පද: අධ්‍යාපනික සාර්ථකත්වය, ග්‍රාමීය අධ්‍යාපනය, දෙමව්පිය සම්බන්ධතාව, සමාජ-ආර්ථික පසුබිම

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමින්ද ඥානරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

භික්ෂුණී ජීවන ලෝකය නිර්මාණයෙහිලා භික්ෂුණීන්ගේ දායකත්වයත ප්‍රපංචවිද්‍යාත්මක විමසුමක්

ජී. අයි. ඩී. එශාන්ගි සත්සරණි
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20688@arts.pdn.ac.lk

භික්ෂුණීන්ගේ ජීවන ලෝකය නිර්මාණය වීමේ ක්‍රියාවලිය ඔවුන්ගේම අත්දැකීම් සහ අර්ථකථනයන් අනුසාරයෙන් ප්‍රපංච විද්‍යාත්මක දෘෂ්ටිකෝණයකින් විමසා බැලීම මෙහිදී සිදුකරනු ලබයි. මෙහි පර්යේෂණ අරමුණ ලෙසට සමාජ අත්දැකීම් මගින් භික්ෂුණීන්ගේ ජීවන ලෝකයට වන බලපෑම මත ඔවුන් සිය ජීවන ලෝකය සකස් කරගනු ලබන ආකාරය පිළිබඳව විමසීම සිදුකරයි. මෙහිදී හයිඩෙගර්ගේ අර්ථකථනවාදී ප්‍රපංචවේද න්‍යාය භාවිත කොට ගනු ලබන අතර ගුණාත්මක ප්‍රවේශය යටතේ මෙම අධ්‍යයනය සිදු කොට ඇත. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දත්ත රැස් කර ගැනීම ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය ඔස්සේ ව්‍යුහගත නොවන සම්මුඛ සාකච්ඡා මත සිදු කොට තිබේ. මෙහි අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය වූයේ කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ හොරණ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසේ පිහිටා ඇති දෙකදුවල භික්ෂුණී සේනාසනය වේ. පර්යේෂණ නියැදිය ලෙසට අවුරුදු තිහත් පනස් පහත් අතර වූ භික්ෂුණීන් වහන්සේලා දස දෙනෙකු අහඹු නියැදිය මගින් තෝරාගැනීම සිදුකොට ඇත. ඔවුන් මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සහභාගි කොටගනු ලබන්නේ ඔවුන්ට තම ජීවිතය පිළිබඳ සහ සමාජය පිළිබඳ මනා අවබෝධයක්, අත්දැකීම් පවතිනු ලැබීම හේතුවෙනි. මෙහි ප්‍රධාන සොයාගැනීම් ලෙසට අධ්‍යයනය සඳහා සහභාගී වූ භික්ෂුණීන් වහන්සේලා බොහෝ දෙනකු සිය ජීවිතයේ දුක්ඛිත බව අවබෝධ කරගනිමින් පැවිදි දිවියට ඇතුළත්ව ඇති අතර ඔවුන් පැවිදි දිවිය සඳහා සමාජානුයෝජනය වී ඇත්තේ පැවිදි වීමට පෙරාතුව වසර දෙකක හෝ ඊට වැඩි පුහුණු කාලයකින් පසුවය. චීවරයේ වටිනාකම සහ ඊට දක්වනු ලබන සමාජ ගරුත්වය පිළිගැනීම පිළිබඳ නිසි අවබෝධයකින් යුතුව මොවුන් කටයුතු කරනු ලබන අතර ධර්ම දේශනා සිදු කිරීම්, මිනිසුන්ගේ සමාජමය ගැටලු විසඳීම්, ඔවුන්ගේ ගැටලු සඳහා පිහිට වීම් මෙන්ම එහිදී මුහුණ දුන් ගැටලු, ප්‍රජා කටයුතු සඳහා භික්ෂුණියක ලෙස දායක වන ආකාරය ද මෙහි සඳහන් වේ. එවන් ශාසනික මෙහෙවර තුළ පුරුෂ, ස්ත්‍රී දෙපාර්ශ්වයේම දෝෂාරෝපණ ඇතිවීම්, පොදු ප්‍රවාහනය තුළ ඇති ගැටලු, භික්ෂුණීන් අතර පවතින ගැටලුකාරී තත්ත්ව අසමගිකම් ශාසනයේ පරිහානිය උදෙසා බලපානු ලබන ආකාරය නිරූපණය වේ. මෙහිදී භික්ෂුණී ජීවන ලෝකය සැකසීමෙහිලා බාහිර සමාජ බලපෑම් හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ ශාසනික කටයුතු, ප්‍රජා කටයුතු සීමා වීමකට ලක්ව ඇත. ඔවුන්ට ස්වාධීනව කටයුතු කිරීමට අවශ්‍ය නිදහස් මානසිකත්වය ඇතැම් විට දී මෙවැනි තත්ත්ව තුළ අහිමි වන බව පෙන්වා දී ඇත.

ප්‍රමුඛ පද: ප්‍රපංචවේදය, භික්ෂුණිය, ජීවන ලෝකය,

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ධම්මික හේරත්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

දරුවන් විදේශගතවීම වැඩිහිටියන්ගේ සමාජ හුදකලාවට බලපාන ආකාරය පිළිබඳව සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් : කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය ආශ්‍රයෙන්

කේ.එල්.කේ. සත්සරණී
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20689@arts.pdn.ac.lk

සාම්ප්‍රදායික ශ්‍රී ලාංකික සමාජයෙහි වයස්ගත දෙමව්පියන් රැකබලා ගැනීම පවුල කේන්ද්‍ර කරගත් වගකීමක් වුව ද සමාජය තුළ සිදුවෙමින් පවතින සීඝ්‍ර සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනික හා සංස්කෘතික පරිවර්තනය තුළ තව දුරටත් එම තත්ත්වය යථාර්ථයක් නොවන බව පර්යේෂණ මඟින් තහවුරු කොට තිබේ. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණු වන්නේ, දරුවන් විදේශගතවීම වැඩිහිටි දෙමව්පියන්ගේ සමාජ සහ මානසික ජීවිත කෙරෙහි බලපාන ආකාරය විමර්ශනය කිරීමයි. ගුණාත්මක පර්යේෂණ සැලැස්ම යටතේ අරමුණු සහගත නියැදි ක්‍රමය භාවිත කරමින් වයස අවුරුදු හැට හා හැත්තපහ අතර කාන්තාවන් දස දෙනෙකු හා පිරිමි දහ දෙනෙකු ලෙස වැඩිහිටි දෙමව්පියන් විසි දෙනෙකු අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගන්නා ලදි. දත්ත රැස්කිරීම සඳහා අර්ධ ව්‍යූහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය යොදා ගන්නාද ලද අතර දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම තේමාකරණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලදි. අධ්‍යයනයට අනුව පැහැදිලි වූ ප්‍රධානතම කරුණක් වූයේ, අධ්‍යයනයට භාජනය වූ දෙමව්පියන් ආර්ථිකමය වශයෙන් ස්ථාවර තත්ත්වයක සිටින බවයි. සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර වේලක් ලබා ගැනීමට, පෞද්ගලික වෛද්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීම හා පෞද්ගලික ප්‍රවාහන පහසුකම් ලබා ගැනීමට ආර්ථික වශයෙන් දෙමව්පියන් සවිබල ගැන්වීමට බොහෝ දරුවන් කටයුතු කර ඇති බව අධ්‍යයනය මඟින් තහවුරු විය. මෙම තත්ත්වය නිසාම මෙම දෙමාපියන්ගෙන් බහුතරයක් අසල්වැසියන් හා නෑදෑ හිතවතුන් සමග මනා සම්බන්ධයක් පෙන්නුම් කළ අතර ආගමික ජීවිතයක් ඔස්සේ තමාගේ ජීවිතය හැඩගසා ගැනීමට උත්සාහ කරන බව පැහැදිලි විය. විශේෂයෙන්ම යුරෝපීය රටවල ජීවත් වන දරුවන්ගේ දෙමව්පියන් හට මෙම ආර්ථික සුරක්ෂිතතාව හා ඒහා බැඳි ධනාත්මක මානසික තත්ත්වය පැහැදිලිව දක්නට ලැබුණත් මැද පෙරදිග රටවල ජීවත්වන දරුවන්ගේ දෙමව්පියන් තුළ යම් කිසි ආකාරයක ආර්ථික මෙන් ම මානසික අවධානාත්මක බව පවතින බව පැහැදිලි විය. කෙසේ වෙතත් මෙම අධ්‍යයනය මඟින් පැහැදිලි වන ප්‍රධානතම කරුණ වන්නේ, ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටියන් තුළ සාර්ථක වයස්ගතභාවය තීරණය වන ප්‍රධානතම සාධකය බොහෝ විට ඔවුන්ගේ ආර්ථික සුරක්ෂිතතාව මත පදනම් වන බවයි.

ප්‍රමුඛ පද: දරුවන් විදේශගතවීම, වැඩිහිටි ජනගහනය, සමාජ හුදෙකලාව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කුමාරි තෝරදෙණියගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නවීන කුඩා අවන්හල් මූලික කරගත් නාකරික සංස්කෘතිය පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් : මහනුවර නගරය ඇසුරින්

එච්. ජී. ඩබ්. ඒ. අයි. සෙව්වන්දි
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20718@arts.pdn.ac.lk

මහනුවර වැනි සාම්ප්‍රදායික නගරයක, නවීන කුඩා අවන්හල් බිහිවීමත් සමඟ නාගරික ජනතාවගේ එදිනෙදා ජීවන රටාව සහ විවේකය ගතකරන ආකාරයෙහි වෙනසක් හඳුනාගත හැක. නවීන කුඩා අවන්හල් මහනුවර නගරයේ නාගරික සංස්කෘතිය ප්‍රතිනිර්මාණය කෙරෙහි බලපා ඇති ආකාරය ගවේෂණය කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙහි මුඛ්‍ය අරමුණ වූ අතර මෙහිදී නවීන කුඩා අවන්හල් ලෙස අදහස් කෙරෙනුයේ එකවර පාරිභෝගිකයෙන් 25 දෙනෙකුට පමණ සිය අවශ්‍යතා තෘප්ත කර ගැනීමට හැකියාව පවතින අවකාශයකින් යුත් අවන්හල් ය. ගවේෂණාත්මක පර්යේෂණ සැලැස්ම යටතේ ගුණාත්මක ක්‍රමවේදයට අනුව සිදුකළ මෙම පර්යේෂණය මහනුවර නගරයේ ඩී. එස්. සේනානායක වීදිය, ඊ. එල්. සේනානායක වීදිය සහ කොළඹ වීදිය කේන්ද්‍ර කොටගෙන ඇති නවීන කුඩා අවන්හල් නියැදිය ලෙස ගෙන සහභාගිත්ව නිරීක්ෂණ ක්ෂේත්‍ර සටහන්, ඡායාරූප දත්ත (Visual Data), ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡාල අර්ධ ව්‍යූහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ඔස්සේ රැස්කරගත් දත්ත, තේමාකරණ විශ්ලේෂණය යටතේ විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය හා ඡායාරූප අන්තර්ගත විශ්ලේෂණය ඔස්සේ සිදු කර ඇත. නූතන නාගරික අවකාශය තුළ සාම්ප්‍රදායික පොදු ස්ථානවලින් බැහැරව බිහිවෙමින් පවතින නවීන කුඩා අවන්හල් යනු හුදෙක් වාණිජමය පරිශ්‍රයක් නොව, නාගරික ජනයාගේ අනන්‍යතාව විශද කරන සුවිශේෂ අවකාශයන් බව පැහැදිලි ය. මෙම නවීන අවන්හල් පරිසරය තුළ සිදුකළ භෞතික නිරීක්ෂණවලට අනුව, එහි අභ්‍යන්තර අලංකරණ සඳහා භාවිත කර ඇති වර්ණ, සංගීතය මෙන්ම පුස්තකාල පරිහරණයට, සංගීත උපකරණ භාවිතයට ලබා දී ඇති නිදහස් අවකාශය මෙන්ම මහනුවරට ආවේණික සාම්ප්‍රදායික වැඩවසම් සමාජ ලකෂණ සිත්තම් හා දේශීය හස්ත කර්මාන්ත නිර්මාණ ඔස්සේ ගෙන හැරපෑම තුළ සම්ප්‍රදායන් ද්විත්ත්වයක සම්මිශ්‍රණයක් දැක ගත හැකිය. පාරිභෝගික දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී, උසස් අධ්‍යාපනයේ නිරත වන සිසුන් නිදහසේ ස්වයං-අධ්‍යයනයෙහි නිරත වීමටත්, රැකියා ස්ථානවල කටයුතුවලට සම්බන්ධ මාර්ග ගත සාකච්ඡා පැවැත්වීමටත්, පෙම්වතුන් නිදහසේ කාලයගත කිරීමටත් මෙම අවකාශය තෝරාගන්නා බව පැහැදිලි වේ. විශේෂයෙන්ම, පාරිභෝගිකයින් එකම අවන්හල වෙත වැඩි වාර ගණනක් නැවත පැමිණීමේ ඉහළ ප්‍රවණතාවක් පවතින අතර එමඟින් තහවුරු වන්නේ, මෙම තේමාත්මක පසුබිම් ඔවුන්ගේ පෞරුෂය සහ සමාජීය හැසිරීම් හැඩගැස්වීම කෙරෙහි සෘජුවම දායක වන බවයි. ඒ අනුව මහනුවර නගරය තුළ පවතින නූතන කුඩා අවන්හල් යනු හුදෙක් ආහාර පාන අලෙවි කරන වාණිජමය ස්ථාන පමණක් නොව, නාගරික සංස්කෘතිය සහ ජනතාවගේ අනන්‍යතාව ප්‍රතිනිර්මාණය කරන සුවිශේෂ තෙවන අවකාශයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන බවයි.

ප්‍රමුඛ පද: තෙවන අවකාශය, නවීන කුඩා අවන්හල්, නාගරික සංස්කෘතිය ප්‍රතිනිර්මාණය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දිනුෂිකා යාපා අබේවර්ධනගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

මැද පෙරදිග ගෘහ සේවයේ නිරතව සිට පැමිණි කාන්තාවන් නැවත සංක්‍රමණය වීම සඳහා බලපාන සාධක පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

එච්.ඩී.එම්.ඩී. සිරිනිමල්
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20740@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලාංකික සංක්‍රමණය සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයක් වන්නේ රැකියා සඳහා විදේශගතවීමේ ප්‍රවණතාවයේ සීඝ්‍ර වැඩිවීමකි. ශ්‍රී ලාංකේය ආර්ථික ව්‍යුහය තුළ විදේශ ශ්‍රම සංක්‍රමණය තුළ විශේෂයෙන්ම මැදපෙරදිග රටවල ගෘහ සේවය සඳහා කාන්තාවන් දායක වීම ඉතා වැදගත් ක්ෂේත්‍රයක් බවට පත්ව ඇත. මෙම කාන්තාවන් උපයන විදේශ විනිමය රටේ ආර්ථිකයට ප්‍රමුඛ දායකත්වය සැපයුවද, සේවය නිමවා පැමිණෙන බොහෝ කාන්තාවන් නැවත විදේශගතවීමේ ප්‍රවණතාවක් වර්තමානය තුළ දක්නට ලැබේ. මෙම අධ්‍යනය කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් මැද පෙරදිග ගෘහ සේවයේ නිරතව සිට ප්‍රත්‍යාගමනය වූ කාන්තාවන් නැවත සංක්‍රමණය වීම සඳහා බලපාන සාධක පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මකව ගවේෂණය කර ඇත. එමෙන්ම ප්‍රත්‍යාගමනය වූ කාන්තාවන් නැවත විදේශගතවීම සඳහා බලපාන සාධක හඳුනා ගැනීම සහ එම ගැටලු සඳහා සුදුසු විසඳුම් ඉදිරිපත් කිරීමයි. ඒ අනුව එක් වරකට වැඩි වාර ගණනක් විදේශගත වී මැද පෙරදිග ගෘහ සේවය කර නැවත සංක්‍රමණික කාන්තාවන් 12 යොදා ගනිමින් ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ අරමුණු සහගත නියැදිය භාවිත කරමින් අධ්‍යයනය සිදුකර ඇත. ඒ අනුව සම්මුඛ පරීක්ෂණ උපදෙස් මාලාවක් භාවිත කරමින් අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා හරහා ලබා ගත් දත්ත තේමාත්මක විශ්ලේෂණය හරහා විශ්ලේෂණය කර ඇත. විදේශගතව සිට මෙරටට පැමිණෙන කාන්තාවන් ස්ථාවර ජීවනෝපාය මාර්ගයක් නොමැති වීම, උපයන ලද ආදායම් නිසි ලෙස කළමනාකරණය කරගැනීමට නොහැකිවීම, පවුල් ඒකකය තුළ පවතින ආර්ථික පීඩනය මෙන්ම සමාජ සංදර්භය තුළදී මුහුණ දෙනු ලබන නිෂේධනීය ආකල්ප වැනි තල්ලු කිරීමේ සාධක ඔවුන් නැවත විදේශගතවීම සඳහා පොළඹවනු ලබන බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් හෙළි විය. මෙම පර්යේෂණය මගින් නිගමනය කරනු ලබන්නේ මැද පෙරදිග ගෘහ සේවයේ නිරතව සිට පැමිණි කාන්තාවන් නැවත විදේශ ගත වීම සඳහා බලපානුයේ තනි හේතු සාධකයක් පමණක් නොව එකිනෙකට සම්බන්ධිත වූ මනෝ, සමාජීය හා ආර්ථික පද්ධතියක් බවයි. සොයා ගැනීම් මත පදනම්ව විදේශගතව සිට පැමිණෙන ගෘහ සේවිකාවන් දේශීය ආර්ථිකයට විධිමත්ව නැවත අනුකලනය කිරීම, ඔවුන්ගේ මනෝ සමාජීය ආරක්ෂාව තහවුරු කෙරෙන වඩාත් ප්‍රායෝගික රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කිරීම සඳහා බලධාරීන්ට මඟ පෙන්වීම සපයනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ මැද පෙරදිග ගෘහ සේවයේ නිරතව සිට පැමිණි කාන්තාවන් නගා සිටුවීම සහ සමස්ත යහපැවැත්ම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මෙම වෙනස්කම් අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ප්‍රමුඛ පද: ඇදගැනීමේ සාධක, ගෘහ සේවිකාවන්, තල්ලු කිරීමේ සාධක, නැවත සංක්‍රමණය, මැදපෙරදිග

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අබේ රත්නායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

අපරාධ විමර්ශන ක්‍රියාවලියේදී පොලිස් නිලධාරීන් මුහුණපාන ගැටලු පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්: කටුවන පොලිස් බල ප්‍රදේශය ඇසුරෙන්

එච්. දිනුක්ෂි සුමුදුනි
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20761@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකා සමාජයේ වර්තමාන තාක්ෂණික දියුණුවත් සමග අපරාධ විමර්ශන ක්‍රියාවලියේදී පොලිස් නිලධාරීන්ට බරපතල වශයෙන් ගැටලු බොහෝමයකට මුහුණ පෑමට සිදු වී ඇත. මෙය අපරාධ විමර්ශන ක්‍රියාවලිය සාර්ථකව සහ කාර්යක්ෂමව සිදු කිරීමට සෘජුව මෙන්ම වක්‍රාකාරව බලපෑම් ඇති කරයි. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ අපරාධ විමර්ශන ක්‍රියාවලියේදී මුහුණ පාන ගැටලු පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීමයි. මෙහිදී අපරාධ විමර්ශන ක්‍රියාවලියේදී පොලිස් නිලධාරීන් වෘත්තිමය වශයෙන්, සමාජීය වශයෙන් සහ පරිපාලනමය වශයෙන් මුහුණපාන විවිධාකාර ගැටලු පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණය ප්‍රාථමික දත්ත හා ද්විතියික දත්ත යන දත්ත මූලාශ්‍රය දෙකම පදනම් කර ගෙන ඇති අතර මෙම අධ්‍යයනය සඳහා මිශ්‍ර පර්යේෂණ සැලසුමක් භාවිත කරන ලදි. ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමවේදය මගින් පුද්ගලයන් 60 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වූ මූලික නියැදියක් භාවිත කරමින් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත රැස් කරනු ලැබූ අතර අරමුණු සහගත නියැදුම් ක්‍රමය මගින් කටුවන පොලිස් ස්ථානයෙන් තෝරාගත් ප්‍රතිචාරකයින් 15 දෙනෙකු සම්මුඛ සාකච්ඡාවන් සිදු කිරීමෙන් අධ්‍යයනය සඳහා අවශ්‍ය ගුණාත්මක දත්ත රැස් කරන ලදි. මෙහිදී ගුණාත්මක දත්ත තේමාකරණය ඇසුරින් විශ්ලේෂණය කරන ලද අතර ලබාගත් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත SPSS මෘදුකාංගය භාවිත කරමින් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ සොයාගැනීමලට අනුව අධික වැඩබර, සේවා මුරවල පවතිනා අක්‍රමවත්භාවය සහ ප්‍රමාණවත් නිවාඩු නොමැතිකම හේතුවෙන් නිලධාරීන් දැඩි මානසික ආතතියකට හා පවුල් සංස්ථාව තුළ ගැටලුවලට මුහුණ දෙන බව පැහැදිලි විය. තවද නවීන තාක්ෂණික මෙවලම් හා විද්‍යාත්මක විමර්ශන පහසුකම් අවම වීම, සේවා ස්ථානයේ භෞතික සම්පත් හිඟකම මෙන්ම පවතින නෛතික හා පරිපාලනමය බාධාවන් විමර්ශනවල කාර්යක්ෂමතාව කෙරෙහි සෘජුවම බලපායි. මහජන සහයෝගය නිසි පරිදි නොලැබීම සහ පොලිස් සේවය පිළිබඳ සමාජය තුළ පවතින සෘණාත්මක ආකල්ප ද එම වෘත්තීය පසුබෑම තීව්‍ර කරයි. ඒ අනුව අපරාධ විමර්ශන ක්‍රියාවලිය වඩාත් සාර්ථක කිරීම සඳහා නිලධාරීන්ගේ සුභසාධනය ඉහළ නැංවීම, නවීන තාක්ෂණික පුහුණුව ලබාදීම සහ ආයතනික ව්‍යූහය වඩාත් නම්‍යශීලය සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් නිගමනය කෙරේ.

ප්‍රමුඛ පද: අපරාධ, අපරාධ විමර්ශනය, පරිපාලනමය ගැටලු, පොලිස් නිලධාරීන්, වෘත්තිමය ගැටලු

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමින්ද ඥානරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ළමුන් බාල අපරාධ සඳහා යොමුවීමට බලපා ඇති හේතු පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

එම්.ජී. එස්. තක්ෂිලා
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20765@arts.pdn.ac.lk

බාල අපරාධ යනු යම් රටක නීතිය මගින් නියම කර ඇති වයස් සීමාවකට අඩු දරුවකු විසින් සිදු කරනු ලබන නීතියෙන් දඬුවම් ලැබිය හැකි වරදක් ලෙස සැලකේ. වර්තමාන සමාජයේ බරපතල ගැටලුවක් වන අතර එය පුද්ගලයාගේ පවුලේ සහ සමාජයේ විවිධ සාධකවල ඒකාබද්ධ බලපෑමක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පැන නගී. මෙම අධ්‍යයනය මගින් වේරවලවත්ත ළමා රැඳවුම් මධ්‍යස්ථානයේ රඳවා සිටින ළමුන්ගේ අත්දැකීම් ඇසුරින් බාල අපරාධ සඳහා යොමුවීමට බලපාන සමාජීය හේතු විමර්ශනය කෙරේ. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වූයේ ළමුන් බාල අපරාධ සඳහා යොමුවීමට බලපාන හේතු පිළිබඳ හඳුනාගැනීමයි. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයකි. අධ්‍යයන නියැදියට වේරවලවත්ත ළමා රැඳවුම් මධ්‍යස්ථානගත ගැහැනු ළමුන් සහ පිරිමි ළමුන් 10 දෙනෙකු බැගින්ද,පරිවාස නිළධාරීන් 05 දෙනෙකුද වේ. දත්ත රැස්කිරීම සඳහා සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ සහ ලේඛන විශ්ලේෂණ ක්‍රම භාවිත කෙරුණු අතර දත්ත තේමාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය භාවිතයෙන් විශ්ලේෂණය කෙරිණි. අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම් වූයේ ළමුන් බාල අපරාධ සඳහා යොමුවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් සමාජීය හා පවුල්මය සාධක බලපාන බවයි. පවුල් ගැටුම්, දෙමාපියන්ගේ වෙන්වීම, දෙමාපියන්ගේ විදේශගතවීම, ආර්ථික දුෂ්කරතා, දෙමාපිය අධීක්ෂණයේ අඩුව, ගෘහස්ථ ප්‍රචණ්ඩත්වය, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය, සමාජ මාධ්‍ය බලපෑම, සමවයස් මිතුරු කණ්ඩායම්වල අහිතකර බලපෑම සහ නොසලකා හැරීම වැනි සාධක බාල අපරාධකාරී හැසිරීම් වර්ධනයට ප්‍රබල ලෙස බලපාන බව අනාවරණය විය. එසේම ළමා කාලයේදී අත්විඳින අහිතකර අත්දැකීම්, චිත්තවේගීය ආරක්ෂාව නොලැබීම සහ සමාජ විරෝධී පරිසරවල ජීවත්වීම ද අපරාධකාරී ප්‍රවණතා වර්ධනයට හේතු වන බව හඳුනාගන්නා ලදි. බාල අපරාධ යනු තනි පුද්ගල සාධකයක ප්‍රතිඵලයක් නොව පවුල, සමාජය, ආර්ථික තත්ත්වය සහ සමවයස් කණ්ඩායම් ඇතුළු විවිධ සමාජීය සාධකවල සංකීර්ණ අන්තර් ක්‍රියාවක ප්‍රතිඵලයක් බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු වෙයි. බාල අපරාධ අවම කිරීම සඳහා සිදු කරන යෝජනා ලෙස පවුල් සවිබලගැන්වීම, දෙමව්පිය දැනුවත් කිරීම, ළමා ආරක්ෂණ වැඩසටහන් ශක්තිමත් කිරීම, පාසල් හා ප්‍රජා මට්ටමේ උපදේශන සේවා පුළුල් කිරීම සහ අවදානම් සහිත ළමුන් සඳහා පුනරුත්ථාපන හා මනෝසමාජීය සහාය වැඩිදියුණු කිරීම වැදගත් වේ.

ප්‍රමුඛ පදඃ පවුල් පරිසරය, පුනරුත්ථාපනය, බාල අපරාධ, ළමා රැඳවුම් මධ්‍යස්ථාන

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා උපාලි වීරකෝන්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ග්‍රාමීය පාසල් ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන් අපගාමී චර්යාවන් වෙත යොමු වීම සඳහා බලපාන හේතු පිළිබඳව සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් : කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ ගොඩගම ග්‍රාම නිලධාරී වසම ඇසුරෙන්

ඩී.කේ.සී. වික්‍රමසිංහ
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20837@arts.pdn.ac.lk

ග්‍රාමීය පාසල් ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන් අතර පාසල් අත්හැරයාම, ගුරුවරුන්ට අකීකරුවීම, මත්ද්‍රව්‍ය, මත්පැන් වලට යොමුවීම, වීදි කල්ලිවලට සම්බනධවීම වැනි අපගාමී චර්යාව වැඩිවීම දැනට ලංකාවේ ග්‍රාමීය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට බලපාන ප්‍රධාන ගැටලුවක් වී ඇත. විශේෂයෙන්ම පර්යේෂණ දත්තවලින් පෙනී යන්නේ මෙම හැසිරීම් හුදෙක් විනය ගැටලු නොව සිසුන්ගේ අධ්‍යාපන ජීවිතය සහ අනාගතය අවදානමට ලක් කරන බරපතළ සමාජ ගැටලුවක් බවයි.මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ ග්‍රාමීය පාසල් ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන් අපගාමී චර්යාවන් වෙත යොමුවීමට බලපාන හෙතු හඳුනාගෙන ඒවා සමාජ විද්‍යාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීමයි. ඇල්බට් බන්ධුරා විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ සමාජ ඉගෙනුම් න්‍යාය පාදක කරගත් මෙම අධ්‍යයනයට පාසල් යන වයසේ පසු වන ශිෂ්‍යයන් පස්දෙනෙක් හා ශිෂ්‍යාවන් පස්දෙනෙක් සමග සිදු කරනු ලැබූ සිද්ධි අධ්‍යයනද ඔවුන්ගේ දෙමාපියන් සහ ග්‍රාම නිලධාරී මහතා සමග සිදු කරන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ගුරුවරුන් සඳහා ඉලක්කගත කණ්ඩායම් සාකච්ඡා මගින් රැස් කර ගනු ලැබූ දත්ත ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කරන ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණයෙන් අනාවරණය වූ ප්‍රධාන සොයාගැනීම් අනුව ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල දෙමාපියන්ගේ සංක්‍රමණ, මත්පැන්, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය, ගෘහස්ථ ප්‍රචණ්ඩත්වය ආදී ක්‍රියාකාරකම් දරුවන් විසින් නිරන්තරයෙන් නිරීක්ෂණය කිරීම සහ අපගාමී පාසල් කණ්ඩායම්වල ක්‍රියාකාරකම්, ජනප්‍රිය පුද්ගලයන් සහ මාර්ගගත පරිගණක ක්‍රීඩා අනුකරණය හේතුවෙන් මෙම අපගාමී හැසිරීම් ඉගෙන ගන්නා බවයි. ග්‍රාමීය සන්දර්භයේ ධනාත්මක ආදර්ශයන් හිඟවීම සහ ඍණාත්මක ආදර්ශයන් බහුල වීම මත ශිෂ්‍යයා තුළ සාමාන්‍ය දෙයක් යන සංජානන රටාව ගොඩ නගයි. තවද අපගාමී කණ්ඩායම්වල සමවයස් මිතුරන්ගේ පැසසුම් සහ ගෞරවය ලැබීම දැකීම දරුවාට වක්‍ර ශක්තිමත් කිරීමක් වන අතර දරුවාට ගුරුවරුන්ගෙන් වහා ප්‍රතිචාර නොලැබීම තුළ අපගාමී හැසිරීම් තවදුරටත් ශක්තිමත් කරයි. ඒ අනුව අපගාමී චර්යා වැළැක්වීමට නම් ඍණාත්මක ආදර්ශ ඉවත් කිරීම පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවන අතර ග්‍රාමීය පාසල් තුළ ධනාත්මක ආදර්ශයන් හඳුන්වාදීම ගුරුවරුන්ට සමාජ චිත්තවේගී ඉගැන්වීම් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් දරුවා නිරීක්ෂණය කරන පරිසරය වෙනස් කර අපගාමී චර්යා වෙනුවට ධනාත්මක හැසිරීම් ඉගෙන ගැනීමට සලස්වා ග්‍රාමීය අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවිය හැකි බවත් නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අනුකරණය, අපගාමී චර්යා, ග්‍රාමීය පාසල් ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන්, නිරීක්ෂණය, සමාජය ඉගෙනුම් න්‍යාය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සමින්ද ඥානරත්නගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

විවාහක රෝහල් කාර්යමණ්ඩලය ඔවුන්ගේ වෘත්තීය ජීවිතය සහ පවුල් ජීවිතය සමතුලිත කර ගන්නා ආකාරය පිළිබඳව සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් (රිකිල්ලගස්කඩ දිස්ත්‍රික් මූලික රෝහල ඇසුරෙන්)

ඩබ්ලිව්.එම්.එන්.අයි. විජේරත්න
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20853@arts.pdn.ac.lk

ලොව පුරා වෘත්තීය වගකීම් සහ පවුල් ජීවිතය සමතුලිත කර ගැනීම සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන් මුහුණ දෙන ප්‍රධානතම අභියෝගයකි. සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වුවද, ආයතනික මට්ටමින් පවතින සීමාවන් මෙම තත්ත්වය තවදුරටත් දැඩි කිරීමට හේතු වෙයි. විශේෂයෙන්ම, පැය 24 පුරා දිවෙන වෘත්තීය ක්‍රමවේදය, සේවක හිඟය, අධික වැඩබර සහ නිවාඩු ලබා ගැනීමේ අපහසුතාව හේතුවෙන් සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන් මුහුණ දෙන කායික හා මානසික තෙහෙට්ටුව ඔවුන් තුළ භූමිකා ගැටුමක් නිර්මාණය කරයි. එසේම, මෙම ගැටුම් මඟින් ඔවුන්ගේ පවුල් සංස්ථාවේ අඹුසැමි සන්නිවේදනයට සහ දරුවන්ගේ රැකවරණ කටයුතුවලට එල්ල කරන ඍණාත්මක බලපෑම් පිළිබඳව පවතින සමාජ විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සීමිතය. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ රිකිල්ලගස්කඩ දිස්ත්‍රික් මූලික රෝහලේ විවාහක රෝහල් කාර්ය මණ්ඩලය වෘත්තීය සහ පවුල් ජීවිතය සමතුලිත කර ගන්නා ආකාරය පිළිබඳව සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් සමාජ විද්‍යාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීමයි. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අරමුණු සහගත නියැදි ක්‍රමය භාවිත කරමින් වෛද්‍යවරුන්, හෙදියන්, අතුරු වෛද්‍යවරුන් සහ උපස්ථායකවරුන් ඇතුලු විවාහක සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන් 12 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත නියැදියක් යොදා ගනිමින් අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මාර්ගයෙන් ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරන ලදි. රැස් කරගන්නා ලද දත්ත තේමාකරණ විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදයට අනුව ප්‍රධාන තේමා 7ක් ඔස්සේ වර්ගීකරණය කර විග්‍රහයට ලක් කරන ලදි. පර්යේෂණ සොයා ගැනීම්වලට අනුව, ආයතනික මට්ටමින් ලැබෙන ව්‍යූහාත්මක හා මානසික සුභසාධන සහයෝගයේ පවතින දුර්වලතා සේවකයන්ගේ වෘත්තීය ආතතිය තවදුරටත් උග්‍ර කිරීමට හේතු වන බව අනාවරණය විය. එමෙන්ම, ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතික සන්දර්භය තුළ වෘත්තීය කටයුතුවල නිරත වන අතරතුරම ගෘහස්ථ කටයුතුවල අසමානුපාතික බරක් දැරීමට සිදු වීම නිසා පුරුෂ පාර්ශ්වයට සාපේක්ෂව කාන්තා සේවිකාවන් දැඩි පීඩනයකට මුහුණ දෙන බව හෙළි විය. කෙසේ වුවද, මෙම පර්යේෂණය මඟින් නිගමනය කරනු ලබන්නේ, ආයතනික සහායට වඩා පවුල් සංස්ථාව තුළින් ලැබෙන අවිධිමත් සමාජීය සහයෝගය සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන්ගේ රැකියා ස්ථාවරත්වය සුරැකීමට සහ මෙම වෘත්තීය පවුල් ජීවිත සමතුලිතව පවත්වා ගැනීමට, ගැටුම් අවම කර ගැනීමට කර ගැනීමට උපකාරී වන ප්‍රධානතම උපාය මාර්ගය වන බවයි. එනම් සහකරු හෝ සහකාරිය සතු වෘත්තීය අවබෝධය, පවුල තුළ කාර්යයන් සහ වගකීම් සහයෝගයෙන් බෙදාහැරීම සහ විස්තෘත පවුල් ව්‍යුහය තුළ දෙමාපියන්ගෙන් දරුවන් රැකබලා ගැනීම සඳහා ලැබෙන අනුපමේය දායකත්වය මෙහිදී ඉතාමත් වැදගත් වෙයි.

ප්‍රමුඛ පද: වෘත්තීය-පවුල් ජීවිත ගැටුම, කළමනාකරණ උපාය මාර්ග, සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන්, අවිධිමත් සමාජීය සහයෝගය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අබේ රත්නායකගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල තරුණයින් ගංජා මත්ද්‍රව්‍යය සඳහා යොමුවීමට බලපාන හේතු පිළිබඳව සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

යූ.බී.ටී.ඩී.එන්. විශුද්ධිකා
සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
a20868@arts.pdn.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය තරුණ ප්‍රජාව අතර ගංජා මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය කැපී පෙනෙන සමාජ ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල තරුණයින් ගංජා භාවිතයට යොමුවීමට බලපාන හේතු සාධක මොනවාද යන්න පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීමයි. අධ්‍යයනය ක්ෂේත්‍රය වන්නේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ රාජාංගනයේ නවසිරිගම ග්‍රාම නිලධාරී වසමයි. අධ්‍යයනය සඳහා ගංජා භාවිත කරන තරුණයින් 15 දෙනෙකු හිමබෝල නියදි ක්‍රමය ඔස්සේ යොදාගන්නා ලදි. අවශේෂ වශයෙන් මූලික තොරතුරු සපයන්නන් 8 දෙනෙකු ඇතුළත් විය. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා අර්ධ ව්‍යූහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය සහ දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා ගුණාත්මක දත්ත තේමාකරණය ක්‍රමය භාවිත කරන ලදී. අධ්‍යයන සොයාගැනීම් අනුව තරුණයින් ගංජා මත්ද්‍රව්‍යය භාවිතයට යොමුවීමේ ප්‍රධානතම සමාජීය හේතුව මිතුරන්ගේ බලපෑමයි. ඊට අමතරව පවුල් පසුබිම, රැකියා වියුක්තිය, අධ්‍යාපන මට්ටම, වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනයක් නොමැතිකල නිකරුණේ කාලය ගත කිරීම සහ අත්හදා බැලීම මෙයට බලපා ඇත. පවුල් බලපෑමේදී බිඳුණු පවුල්වල තරුණයින් යොමු වී ඇත. එනම් මව සහ පියා වෙන් ව ජීවත් වීමල මව විදේශගතව සිටීම සහ පියා සහ මිත්තණිය සමග ජීවත් වීමයි. එසේම පවුලේ එකම පිරිමි දරුවා වීම, පවුලේ එකම දරුවා වීමල පියා මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය හෝ වෙළඳාමේ යෙදීම යන කරුණු වැදගත් වී තිබේ. එසේම ග්‍රාමය තුළ ගංජා මත්ද්‍රව්‍ය බහුලවීම නිසා එය මිලදී ගැනීමේ පහසුවද මෙයට බලපා තිබේ. එසේම පහළ අධ්‍යාපන මට්ටම එනම් 5 හෝ 6 ශ්‍රේණියේදී දුම් පානයට යොමුව පසුව ගංජා මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට යොමුව තිබේ. අධ්‍යයනයේ යෝජනා ලෙස පවුල දැනුවත් කිරීමල තරුණ පිරිස ඵලදායී ලෙස ආර්ථික ක්‍රියාවලියට දායක කරගැනීමේ වැඩපිළිවෙළක් ප්‍රජා මට්ටමේ පුනරුත්ථාපනය, නීතිමය මැදිහත්වීම අවශ්‍ය බව සහ ග්‍රාමීය මට්ටමින් තරුණයින් ඉලක්ක කරගත් මානසික උපදේශන සේවා වැඩසටහන් හඳුන්වාදීම පෙන්වාදිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: ගංජා භාවිතය, ගංජා මත්ද්‍රව්‍යය, ග්‍රාමීය තරුණයින්, පවුල් පසුබිම, මිතුරු ආශ්‍රය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා උපාලි වීරකෝන්ගෙන් ලැබුණු උපදේශනය සහ අධීක්ෂණය ස්තුති පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

TEACHERS' PERCEPTIONS OF EDUCATIONAL BARRIERS FACED BY CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER IN SRI LANKA

A.H.M.S.A.K. Abeyrathne
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw001@arts.pdn.ac.lk

Anxiety has become a major mental health issue among teenagers, Education is recognised as a fundamental right; however, children with autism spectrum disorder (ASD) continue to encounter significant barriers to accessing and participating in education. Teachers play a central role in promoting inclusive education, yet they often face considerable challenges in supporting children with ASD within mainstream school settings. Understanding these challenges from teachers' perspectives is necessary, as their experiences directly shape the quality of education provided to children with ASD. This study aims to explore teachers' perceptions of the barriers affecting the educational access and participation of children with ASD in Sri Lanka. A qualitative exploratory research design was employed. Data was collected through semi-structured interviews with seven teachers from special education units representing seven schools in the Kandy Education Zone. Additionally, a key informant was interviewed to obtain administrative and policy-level insights. The data were analysed using thematic analysis. The findings reveal that teachers perceive inclusive education for children with ASD to be constrained by interrelated structural, institutional, and attitudinal barriers. Key challenges identified include overcrowded classrooms, inadequate classroom space, limited availability of sensory materials and resources, behavioural management difficulties, insufficient early intervention services, teacher stress and burnout, and the absence of long-term educational pathways beyond school. Teachers also highlighted limited parental engagement, inadequate collaboration between mainstream and special education teachers, and weak institutional commitment to inclusion. Furthermore, the refusal of some schools to enrol children with ASD was identified as a significant barrier to educational inclusion. Overall, participants emphasised that meaningful inclusion requires greater institutional support, enhanced teacher capacity, improved parental involvement, increased resource allocation, and broader societal acceptance of neurodiversity. The study underscores the need for strengthened educational policies and systemic reforms to foster equitable and inclusive learning opportunities for children with ASD in Sri Lanka.

Keywords: autism spectrum disorder, inclusive education, teachers' perceptions, educational barriers, Sri Lanka

I wish to acknowledge H.D.P. Premarathne for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF ACADEMIC PRESSURE ON MENTAL WELL-BEING

M.B.J. Hasendra
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw003@arts.pdn.ac.lk

Academic pressure is a significant concern for secondary school students, especially during the preparations for the General Certificate of Education Ordinary Level examination. This study focuses on the impact of academic pressure on the mental well-being of Grade 11 students. A mixed research method was used to achieve the objectives of the study. Quantitative data were collected from fifty Grade 11 students using the Academic Pressure Scale and the Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS). Descriptive statistics, Pearson correlation analysis, independent samples t-test, and chi-square test were used to analyse the quantitative data. In addition, qualitative data were gathered through semi-structured interviews with five students and analysed using thematic analysis. The quantitative findings revealed a statistically significant and strong negative correlation ($r = -0.713$, $p < 0.01$). This indicates that as academic pressure increases, students' mental well-being significantly decreases. Statistical analysis confirmed that academic pressure has a direct negative impact and is a key factor in reducing mental well-being. An independent-samples t-test indicated that male students experienced significantly higher academic pressure than female students ($p = .001 < .05$), while overall well-being scores remained statistically equal across genders ($p = 0.972 > .05$). Qualitative thematic analysis of participant narratives revealed that high academic pressure negatively affects key aspects of mental well-being, including decreased positive emotions, a weakened sense of purpose, and reduced social relationships. As a result, students experienced notable emotional distress, reduced productivity, and social isolation. The empirical data highlighted that problem-focused coping strategies, such as creating study timetables and engaging in peer learning, were effective in managing academic pressure. In contrast, emotion-focused strategies, such as avoiding academic work and resorting to sleep, provided only temporary relief and caused increased academic pressure over time. The study emphasises the need for a school-based support mechanism, including counselling services and extracurricular activities, to mitigate these adverse effects.

Keywords: academic pressure, coping strategies, grade 11 students, mental well-being, school-based support systems

I wish to acknowledge Dhammika Herath for his guidance and supervision.

HOUSEHOLD FOOD SECURITY AND COPING STRATEGIES AMONG FEMALE-HEADED LOW-INCOME FAMILIES

M.M.G.K. Bandara
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw004@arts.pdn.ac.lk

Food insecurity is a critical challenge among low-income female-headed households in Sri Lanka, particularly in rural communities affected by economic hardship. Female-headed households often face socio-economic vulnerabilities due to limited income opportunities and caregiving responsibilities. This study aims to assess the level of household food security among female-headed low-income families, identify the coping strategies used to manage food insecurity and evaluate their effectiveness. The study employs a mixed-methods cross-sectional research design. Quantitative data were collected from 30 female-headed households in the Akarella and Liyanagoda Grama Niladhari Divisions of the Opanayake Divisional Secretariat Division using structured questionnaires. Qualitative data were collected through five key informant interviews and analysed using thematic analysis. The current food security level of female-headed households was assessed using the Current Status Domain of the Consolidated Approach for Reporting Indicators of Food Security (CARI) framework, which combines the Food Consumption Score (FCS) and the reduced Coping Strategies Index (RCSI) to classify households into four categories: Food Secure, Marginally Food Secure, Moderately Food Insecure, and Severely Food Insecure. Based on this framework, the quantitative findings revealed that 90% of households were categorised as marginally food secure and 10% as moderately food insecure. A significant negative correlation was found between the FCS and the RCSI. The chi-square test revealed that household size had a significant relationship with food security level, and no relationship was found between average monthly household income and food security level. Qualitative findings highlighted economic hardship, poor dietary diversity, health and educational impacts, and debt-based coping strategies as major concerns. The study concludes that although many households maintain basic food consumption, they remain vulnerable and dependent on coping strategies. Strengthening livelihood opportunities is essential to improve long-term food security among female-headed households.

Keywords: coping strategies, food security, female-headed households, food consumption score, reduced coping strategies index

I wish to acknowledge Dammika Herath for his guidance and supervision.

THE PSYCHOSOCIAL IMPACT OF ILLEGAL PYRAMID SCHEME VICTIMISATION IN SRI LANKA

U.J.A. Chinthakakumara
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw008@arts.pdn.ac.lk

Illegal pyramid schemes have become an increasing socio-economic and financial concern in Sri Lanka, particularly in the context of economic instability and rising financial vulnerability. While previous studies have mainly focused on the financial and legal aspects of pyramid schemes, limited attention has been given to understanding their psychosocial consequences on victims. This study aims to examine the psychosocial impacts of illegal pyramid scheme victimisation in Sri Lanka, focusing on victims' psychological experiences, social consequences, and coping strategies. A qualitative research design was adopted for the study. Data were collected through semi-structured interviews conducted with victims of illegal pyramid schemes selected using snowball sampling. The collected data were analysed using thematic analysis to identify key themes and patterns related to participants' experiences. Initial findings indicate that participants experienced various psychological difficulties, including stress, anxiety, disappointment, shame, and reduced self-confidence following financial losses and the realisation that the schemes were fraudulent. Participants also reported social consequences such as strained family relationships, conflicts with friends, social withdrawal, and loss of trust in others, particularly when they had introduced relatives or acquaintances to the schemes. The findings further indicate that victims adopted several coping strategies, including seeking emotional support from family members and close friends, engaging in religious and spiritual activities, and gradually rebuilding their social and financial lives. The study suggests that the impacts of pyramid scheme victimisation extend beyond financial loss and have important psychosocial implications. Addressing these challenges requires strengthening public awareness, improving victim support services, and developing effective preventive interventions.

Keywords: coping strategies, illegal pyramid schemes, financial fraud, psychosocial consequences, social impact

I wish to acknowledge Thushara Kamalrathna for his guidance and supervision.

FACTORS ASSOCIATED WITH ECO-ANXIETY LEVELS OF RESIDENTS IN LANDSLIDE-PRONE AREAS: A STUDY OF THE PITAWALA GN DIVISION

P.G.N.S. Gamage
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw009@arts.pdn.ac.lk

Natural disasters such as landslides can have significant psychological impacts on affected communities, including eco-anxiety. Eco-anxiety is defined as chronic worry about environmental degradation and related threats and has emerged as an important mental health concern in the context of climate change and increasing environmental risks. This study aims to identify the factors influencing eco-anxiety levels among communities in landslide-prone areas, particularly in the Pitawala GN Division, Kandy District. A mixed-methods cross-sectional research design was adopted, and participants were selected using purposive sampling. Quantitative data were collected from 60 (N= 60) out of 130 residents using interviewer-administered questionnaires based on the Hogg Eco-Anxiety Scale (HEAS-13). Qualitative data were collected through in-depth interviews with 10 participants. Quantitative data were analysed using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS), while qualitative data were analysed through thematic analysis. From the respondents, 14 (23.3%) experienced low eco-anxiety, 29 (48.3%) experienced moderate eco-anxiety and 17 (28.3%) experienced high eco-anxiety. Age, sex, duration of residence, and past disaster experience showed significant relationships with eco-anxiety levels whereas education level, occupation, and disaster preparedness showed no significant association. The findings further indicate that eco-anxiety is significantly associated with higher levels of social vulnerability. Overall, eco-anxiety in landslide-prone areas is shaped by key demographic and disaster-related factors, underscoring the need for targeted psychosocial interventions to strengthen community mental well-being and resilience.

Keywords: eco-anxiety, landslide-prone area, disaster vulnerability, mental health

I wish to acknowledge P.K. Seelagama for her guidance and supervision.

A STUDY ON BUDDHIST MONKS' RELIGIOUS PERSPECTIVES AND ATTITUDES ABOUT HOMOSEXUALITY

N.K.D.D. Maheshika
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw010@arts.pdn.ac.lk

This study centres on the perspectives and attitudes of Buddhist monks in Sri Lanka towards homosexuality. In Sri Lanka, Buddhist monks play a significant role in guiding moral values and influencing public discussions. However, limited research has examined how their perspectives shape wider social attitudes and discourse on homosexuality. The main research problem is how religious interpretations influence the acceptance, rejection, stigma, or support of individuals with diverse sexual orientations. The main objective is to explore Buddhist monks' religious perspectives and attitudes toward homosexuality. The specific objectives are to examine these perspectives in social and moral contexts and to identify how religious teachings influence the formation of attitudes toward homosexuality. This study adopted a qualitative approach with an exploratory descriptive design. Data were collected through semi-structured, in-depth interviews with ten purposely selected Buddhist monks who were considered to have relevant knowledge and experience related to the study. Thematic analysis was used to identify patterns after transcribing and coding the interviews. The findings indicate that same-sex relationships were present during the Buddhist period, as reflected in narratives such as those of *Vakkali* and *Soreyya*. Participants highlighted that Buddhist teachings place greater emphasis on intention, craving, and conduct than on sexual orientation itself. The study found that some Buddhist monks in Sri Lanka hold positive attitudes toward homosexuality, although diverse views exist. Buddhist disciplinary rules are based on the *Vinaya* and are not specifically focused on sexual orientation. Interpretations of sexuality within Buddhism have changed over time, and concepts such as *Pandaka* have been understood in different ways. Overall, attitudes toward homosexuality vary, while perspectives on sexual diversity continue to evolve within Buddhist communities. Therefore, this study is important for understanding how Buddhist monks in Sri Lanka interpret homosexuality and its implications for social harmony.

Keywords: homosexuality, interpretation of sexuality, sexual identity, sexual orientation, social harmony

I wish to acknowledge Ishari Gunarathna for her guidance and supervision.

PATIENT-TO-STAFF VIOLENCE IN PSYCHIATRIC TREATMENT CONTEXT

A. Gunawardana
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw011@arts.pdn.ac.lk

Workplace violence is a frequent but under-recognised issue in psychiatric treatment settings, occurring globally and in Sri Lanka. Although strategies such as physical restraint are used to manage patient-to-staff violence, these are not always effective and may impact staff safety and service delivery. Moreover, Sri Lankan research on this issue remains limited. Therefore, this study aims to explore the strategies used by staff of psychiatric treatment settings to manage or respond to patient-to-staff violent incidents they encounter during psychiatric treatment services. This study adopted the exploratory and phenomenological research type. Data were collected from 10 purposely selected staff members of the multidisciplinary team working in the psychiatric unit of the National Hospital, Kandy, using semi-structured interviews. The data were analysed using phenomenological analysis. Findings indicate that patient-to-staff violence was most common in inpatient psychiatric settings, with verbal aggression occurring frequently followed by physical violence. Contributing factors included schizophrenia, poor insight about illness, and service-related challenges in the clinical and community setting. Participants emphasised that training in psychiatric care affects confidence, emotional control, and the use of de-escalation and self-protection techniques. Common mitigation strategies included teamwork, seclusion, sedation when clinically indicated, continuous observation, and incident reporting. Participants emphasised the importance of staff training, de-escalation strategies, and improvements in ward structure according to the standards, infrastructure, and protective tools.

Keywords: patient-to-staff violence, psychiatric treatment settings, mental health professionals, workplace violence, violence management

I wish to acknowledge Susantha Rasnayake for his guidance and supervision.

THE EFFECTIVENESS OF PSYCHOSOCIAL PROGRAMMES CONDUCTED FOR THE REHABILITATION OF DRUG ADDICTS: A STUDY AT THE KANDY COMMUNITY CORRECTIONAL CENTRE

M.M.S.I. Marasinghe
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw013@arts.pdn.ac.lk

The aim of this study is to evaluate the effectiveness of psychosocial intervention programmes implemented at the Kandy Community Correctional Centre to support the rehabilitation of drug-dependent offenders. A qualitative research design was adopted, utilising in-depth interviews and focus group discussions with participants undergoing community-based correctional rehabilitation. Thematic analysis was used to identify key patterns related to psychological recovery, behavioural transformation, social functioning and institutional service delivery. The findings indicate that psychosocial intervention programmes demonstrate a good level of effectiveness in improving participants' attitudes, emotional stability, self-control, interpersonal relationships, and motivation to maintain a drug-free lifestyle. Although the study found that drug abuse cannot be completely eliminated due to the complex psychological, social, and economic factors associated with addiction, the interventions have contributed significantly to controlling, reducing, and preventing relapses among participants. The long-term success and sustainability of rehabilitation programmes depend not only on client participation but also on strengthening institutional capacity. Adequate financial resources, job security, career development opportunities, and improved job satisfaction among rehabilitation officers were identified as essential factors affecting the quality and effectiveness of psychosocial service delivery. The study concludes that psychosocial interventions are an effective community-based rehabilitation approach to reduce the harmful effects of drug dependence and support successful social rehabilitation. Achieving sustainable rehabilitation outcomes requires comprehensive policy reforms, the introduction of social work approaches, strengthening institutional support systems, and continuous monitoring and evaluation of rehabilitation services. These findings provide valuable evidence for policymakers, correctional administrators, and social work professionals seeking to improve community-based drug rehabilitation programmes and promote long-term recovery in Sri Lanka.

Keywords: drug rehabilitation, psychosocial intervention, community-based correction

I wish to acknowledge Thushara Kamalrathne for his guidance and supervision.

A STUDY ON PERCEPTIONS OF MARRIAGE AMONG UNIVERSITY UNDERGRADUATES IN SRI LANKA

A.M.A.M.K. Jayasekara
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw014@arts.pdn.ac.lk

Marriage is a significant social institution that has undergone considerable transformation due to social, cultural, and educational changes. In Sri Lanka, changing family patterns, evolving gender roles, and increasing acceptance of alternative lifestyles have raised questions regarding how young people perceive marriage. University undergraduates represent an important group for understanding these changing perceptions because they are at a critical stage of making future life decisions. The study aims to explore perceptions of marriage among university undergraduates and to identify the main factors they consider when thinking about marriage. A descriptive cross-sectional research design was employed. Quantitative data were collected through a structured questionnaire administered to 60 undergraduates selected from the Faculties of Arts, Science, and Engineering using purposive sampling. Qualitative data were gathered through interviews to further explain and expand the quantitative findings. Quantitative data were analysed using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) and Microsoft Excel, while qualitative data were analysed through thematic analysis. Preliminary findings suggest that undergraduates increasingly view marriage as a partnership based on love, emotional compatibility, mutual respect and shared responsibilities rather than solely as a traditional social obligation. Factors such as education, career aspirations, gender equality, family expectations, cultural values and economic considerations appear to influence their perceptions. The study contributes to understanding how higher education shapes attitudes toward marriage and provides insights relevant to social policy, education, and family development in contemporary Sri Lanka.

Keywords: marriage perceptions, university undergraduates, higher education, social change, Sri Lanka

I wish to acknowledge Ishari Gunarathna for her guidance and supervision.

EDUCATIONAL INTERVENTIONS ON PROFESSIONALS DEALING WITH CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER (ASD) IN THE DIVISIONAL SECRETARIAT OFFICE

M. V. L. Jayasekara
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw015@arts.pdn.ac.lk

Autism Spectrum Disorder (ASD) is a developmental condition that affects communication, social interaction, and behaviour. Children with ASD and their families often require support from professionals working in community-based services. In Sri Lanka, most studies on ASD focus on parents or teachers who support children with ASD. Furthermore, limited research has examined the awareness, experiences, and attitudes of social service workforce members working in Divisional Secretariat Offices regarding ASD. This study was conducted to address this gap by examining the knowledge and awareness of social service workforce members regarding ASD and identifying areas where additional training is needed. The objective of the study was to identify the level of knowledge of social service workforce members regarding the development and support of children with ASD and their families and to identify gaps in their knowledge related to early identification, referral pathways, and available support services. The study was guided by the Theory of Change framework, which highlights the importance of strengthening professionals' knowledge and skills to improve support for children with ASD and their families. A cross-sectional research design was used, and data were collected through questionnaires and semi-structured interviews. The study found that social service workforce members lacked sufficient knowledge of the early identification of ASD, appropriate referral pathways, and available support services. As a result, they were often unable to provide appropriate guidance and support to children with ASD and their families. The findings suggest that ASD-specific training can address these knowledge gaps and strengthen the capacity of social service workforce members to identify children early, make appropriate referrals, and provide better guidance and support to children with ASD and their families.

Keywords: autism spectrum disorder, developmental condition, social service workforce

I wish to acknowledge Dhammika Herath for his guidance and supervision.

TEACHERS' CHALLENGES IN RESPONDING TO STUDENTS WITH SUBSTANCE ABUSE

D.D.A.M. Jayawardhana
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw017@arts.pdn.ac.lk

Substance abuse among school students has emerged as a crisis in public health and education. This situation creates challenges for teachers, who play a key role in dealing with students with substance abuse. While previous studies have focused on the prevalence, causes, and consequences of students' substance abuse, limited attention has been given to the experiences of teachers who manage these situations in schools. Therefore, this study explores the challenges faced by schoolteachers in a government school in responding to students with substance abuse in Kurunegala District. The study adopted a qualitative case study design. Data were collected through semi-structured in-depth interviews with government schoolteachers. The collected data were analysed using thematic analysis. Bandura's Teacher Self-Efficacy Theory was used as the theoretical framework for interpretation. The findings indicate that teachers are generally able to recognise behavioural and physical signs associated with substance abuse. However, their efforts are constrained by several challenges related to identification and intervention. Key barriers included heavy workloads, overcrowded classrooms, lack of parental cooperation, family-related issues, safety concerns, peer influence, and limited institutional support. These challenges reduced teachers' confidence and effectiveness in responding to students who use substances. Despite these difficulties, teachers emphasised the importance of stronger parental involvement, improved teacher protection, and enhanced support systems within schools. The study highlights the need for stronger parental engagement, enhanced teacher protection mechanisms, improved intervention services, and comprehensive school-community collaboration to effectively address substance abuse among students.

Keywords: parental cooperation, school intervention, school students, substance abuse, teachers, self-efficacy

I wish to acknowledge Dhammika Herath for his guidance and supervision.

THE EMOTIONAL IMPACT OF ENFORCED DISAPPEARANCES ON SURVIVING FAMILY MEMBERS IN POST-WAR VAVUNIYA

Vijaya Kiruja
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw020@arts.pdn.ac.lk

Enforced disappearances during and after the Sri Lankan civil war left thousands of families in the Northern Province, particularly in Vavuniya, living with prolonged uncertainty and unresolved grief. While existing literature has largely focused on legal accountability, transitional justice, and institutional responses, limited attention has been paid to the lived emotional experiences of surviving family members. This study explored the emotional impact of enforced disappearances on surviving family members in post-war Vavuniya and examined how affected families engaged in collective mourning and coping practices to overcome emotional distress. The study adopted a phenomenological research design grounded in an interpretive epistemological approach and constructivist ontology. Data were collected through semi-structured in-depth interviews, supplemented where appropriate by focus group discussions. Participants were selected through purposive and snowball sampling methods and consisted of adult family members of disappeared persons residing in Vavuniya. Thematic analysis was employed to identify recurring patterns related to emotional trauma, grief, social isolation, and resilience. Guided by Pauline Boss's Ambiguous Loss Theory, the study examined how prolonged uncertainty regarding the fate of missing loved ones contributed to long-term emotional distress and disruption in family dynamics. It highlighted the significance of collective coping strategies, community support, spirituality, and kinship networks in fostering resilience among affected families. Key experiences explored through participants' narratives included living with persistent uncertainty, enduring intense emotional distress, and struggling with the absence of closure. The findings of this study provide valuable insights into the psychosocial consequences of enforced disappearances in post-conflict settings. They offer important implications for the development of culturally sensitive psychosocial interventions and contribute to enhancing healing and resilience among affected populations in post-war Sri Lanka.

Keywords: ambiguous loss, collective mourning, enforced disappearances, emotional impact, resilience, surviving family members

I wish to acknowledge Dhammika Herath for his guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL STUDY ON THE IMPACTS OF DOMESTIC VIOLENCE AGAINST WOMEN IN COASTAL FISHING COMMUNITIES IN TRINCOMALEE DISTRICT

K. Kobisha
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw022@arts.pdn.ac.lk

Domestic violence is a pervasive social issue with wide-ranging dimensions, and it is largely under-documented in the coastal fishing communities in Sri Lanka. Domestic violence can be defined as occurring in a relationship in which a person uses their power to manipulate their partner physically and emotionally. According to the Women's Wellbeing Survey (2019), Sri Lankan women subjected to physical violence by their partners during their lifetime are more than double (17.4%) compared to those subjected to violence from anyone else (7.2%). Although domestic violence has a high prevalence, the state institutions of Sri Lanka have recognised it as a family problem or private matter rather than as a serious social issue. Both men and women can be affected by domestic violence, but in Sri Lanka, women are the most affected victims of this issue. The objective of this study is to examine the characteristics, causes, and impacts of domestic violence among women in selected coastal fishing communities of Trincomalee District in Sri Lanka. This study used a qualitative research design. A coastal community in the Town and Gravets Divisional Secretariat Division was selected for this study. Using the snowball sampling technique, 17 married women over the age of 20 participated in this study. Semi-structured interviews were used to collect data, and thematic analysis was used to analyse the data. The findings indicate that physical, psychological and verbal abuse were reported mostly during the period when the partners were unable to go fishing because of seasonal fishing patterns. Furthermore, men's alcohol use in the off-season creates financial hardships, which were identified as the major contributing factor to violence. Violence often remains underreported owing to financial dependence and lack of awareness regarding available support services. As key interventions, this study suggests the effective use of available support mechanisms within society, gender awareness, and the economic empowerment of women.

Keywords: coastal Areas in Sri Lanka, domestic violence, economic empowerment, gender awareness

I wish to acknowledge Kowsalya Duraisamy for her guidance and supervision.

THE APPLICATION OF NATIONAL GUIDELINES FOR CHILD DAY-CARE CENTRES: A STUDY FOCUSED ON COLOMBO MUNICIPAL COUNCIL

Dinujaya Lakshan
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw026@arts.pdn.ac.lk

The National Guidelines for Child Day-care Centres were introduced in Sri Lanka in 2017 to establish minimum standards for quality childcare services and to safeguard children receiving care outside the home. However, nearly a decade after their introduction, little is known about how these standards are translated into routine practice within registered child day-care centres. Therefore, understanding the extent to which the Guidelines are applied and the challenges experienced by service providers has become an important policy and practice concern. This study aims to examine the extent to which selected standards related to staff quality and the physical environment are applied within registered preschool-based child day-care centres in the Colombo Municipal Council area and to explore factors influencing their implementation. These two domains were selected because they represent fundamental structural components of childcare quality and can be systematically examined across centres. A convergent mixed-methods design was adopted. Quantitative data were collected using a structured checklist adapted from the National Guidelines, while qualitative data were gathered through semi-structured interviews with centre representatives to explore implementation experiences and contextual challenges. Preliminary findings indicate considerable variations in the application of the selected standards. Approximately 83% of participating centres were not aware of the National Guidelines, while 91% did not maintain the recommended caregiver-to-child ratio according to age categories. In contrast, 73% of centres maintained adequately equipped kitchens in accordance with the Guidelines. These findings suggest that the existence of national standards alone does not ensure their consistent application in practice. The study contributes empirical evidence on the implementation of the National Guidelines and provides insights to inform future monitoring mechanisms, policy implementation, and quality improvement initiatives for child day-care services in Sri Lanka.

Keywords: child day-care centres, Colombo Municipal Council, implementation, National Guidelines, staff quality

I wish to acknowledge Ishari Gunarathna for her guidance and supervision.

A STUDY ON EXPLORING INFORMED SEXUAL HEALTH DECISION-MAKING AMONG FEMALE UNIVERSITY STUDENTS AT THE UNIVERSITY OF PERADENIYA

R.G.D.K. Madubashini
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw028@arts.pdn.ac.lk

This study examines the complex interplay between cultural norms, personal agency, and relationship dynamics among young women in the context of the University of Peradeniya, Sri Lanka. Based on a social work framework that emphasises autonomy, empowerment, and self-determination, this research explores how female university students make choices in their romantic relationships. The study specifically focuses on how their knowledge, decision-making abilities, and the exercise of personal choice are influenced by the traditional cultural construct *of lajja-baya* (shame and fear). Using a qualitative research design, semi-structured interviews were conducted with a purposively selected sample of eight female undergraduates at the University of Peradeniya to explore their lived experiences and perspectives. Thematic analysis revealed that *lajja-baya* continues to function as a significant mechanism of social control and emotional regulation and that young women actively negotiate these cultural expectations in their everyday lives. Findings suggest that students use a variety of cognitive and behavioural strategies to assert their agency while balancing cultural expectations of modesty with their personal desires for autonomy in relationship choices. This study highlights a changing landscape of empowerment in which traditional values and modern forms of agency coexist. It further emphasises the importance of culturally sensitive social work interventions and university-based support systems that recognise the sociocultural pressures young women face and promote their well-being, autonomy, and reproductive rights.

Keywords: autonomy, agency, female students, romantic relationships, shame-fear

I wish to acknowledge Susantha Rasnayaka for his guidance and supervision.

WORKER VULNERABILITY TO OCCUPATIONAL HEAT STRESS: A GREEN SOCIAL WORK STUDY IN KURUNEGALA

R.P.D.G.T. Meegaswila
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw030@arts.pdn.ac.lk

Occupational heat stress has emerged as a critical social and public health concern globally, with climate change intensifying both its frequency and severity. In Sri Lanka, the Kurunegala District recorded the highest median maximum temperatures in both 2023 (32.4°C) and 2024 (32.7°C). Despite these escalating climatic conditions, empirical research examining the psychosocial consequences of occupational heat stress among workers in this region remains limited. This study investigates the impact of occupational heat stress on the psychosocial well-being, social functioning, and coping strategies of agricultural and other labour-intensive workers in the Kuliyapitiya West Divisional Secretariat, Kurunegala District. Employing a mixed-methods approach, a cross-sectional survey was conducted among 400 workers (N = 400) using interviewer-administered questionnaires. Qualitative data were collected through semi-structured interviews with 15 participants. Quantitative data were analysed using descriptive and inferential statistics in IBM SPSS Statistics (Version 22) and R, while qualitative data were analysed using thematic analysis. The findings reveal that prolonged occupational heat exposure is associated with diminished psychosocial well-being, including heightened psychological distress, emotional exhaustion, sleep disturbances, and reduced job satisfaction. Qualitative findings further demonstrate that workers experience heat as a chronic psychosocial stressor, with its effects extending beyond working hours into family life and everyday social interactions. Occupational heat exposure also undermines workplace social functioning by increasing interpersonal tensions, communication difficulties, reduced work performance, and heat-related absenteeism. To manage these challenges, workers adopt a range of coping strategies, including increased water consumption, additional rest breaks, behavioural adaptations, and the use of medications and traditional remedies to alleviate heat-related symptoms. The study highlights the urgent need for context-specific heat action plans, workplace policy reforms, occupational health interventions, and community-based climate adaptation strategies. It further demonstrates the relevance of Green Social Work as a critical theoretical and practice framework for addressing the social and occupational consequences of climate change.

Keywords: climate change, occupational heat stress, green social work, psychosocial well-being, worker vulnerability

I wish to acknowledge H.D.P. Premarathne for her guidance and supervision.

PERCEPTIONS ON RECONCILIATION AND NATIONAL IDENTITY: INSIGHTS FROM A WAR-AFFECTED COMMUNITY IN SRI LANKA

D.B.N. Nivishka
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw035@arts.pdn.ac.lk

In Sri Lanka, which experienced nearly three decades of civil war, building positive perceptions of reconciliation and national identity has become an essential component of post-war recovery. Accordingly, data were collected on perceptions of reconciliation and national identity among a war-affected community in the Mullivaikkal Grama Niladhari Division of the Mullaitivu District. Given the diverse perspectives of different ethnic groups regarding reconciliation and national identity, the study aims to examine the grassroots perceptions of the Tamil community in Mullivaikkal. The objectives of the study were to understand perceptions of reconciliation and national identity through the voices of war-affected people, to identify the social and psychosocial needs and barriers faced by this community in relation to reconciliation, and to propose a social work-based intervention to strengthen grassroots reconciliation and social inclusion. A qualitative research approach was adopted using a case study research design. Data were collected through interviews conducted during household visits with randomly selected participants and were analysed using thematic analysis. The findings revealed that people at the grassroots level expect reconciliation while seeking access to basic infrastructure facilities. Accordingly, awareness programmes, community development initiatives, infrastructure development, and the promotion of mixed ethnic communities rather than ethnically homogeneous groups can be presented as recommendations. By engaging both war-affected people and stakeholders connected to the conflict, this study contributes to strengthening reconciliation in Sri Lanka, reducing ethnic divisions under a Sri Lankan identity, and fostering a nation free from mutual dependency among ethnic groups.

Keywords: grassroots perceptions, national identity, reconciliation, war-affected community

I wish to acknowledge Dhammika Herath for his guidance and supervision.

THE PSYCHOLOGICAL IMPACT OF SEXUAL HARASSMENT EXPERIENCED BY ADOLESCENT GIRLS IN PUBLIC BUSES: SPECIAL REFERENCE TO ANURADHAPURA

L.P.K. Sankalpana
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw036@arts.pdn.ac.lk

Sexual harassment in public transportation has emerged as a significant social issue that threatens the safety and psychological well-being of adolescent girls. In the Anuradhapura District, public buses serve as a primary mode of transportation for education and daily activities, exposing many adolescent girls to various forms of sexual harassment. Despite the prevalence of this issue, limited attention has been given to its psychological consequences within the Anuradhapura District. This study aims to examine the psychological impact of sexual harassment experienced by adolescent girls in public buses in the Anuradhapura District and to explore its influence on educational participation and travel behaviour. A mixed-method research approach was employed. Quantitative data were collected through questionnaires administered to adolescent girls residing in the Anuradhapura District, while qualitative data were gathered through ten semi-structured interviews. Descriptive statistical analysis and thematic analysis were utilised to analyse the data. The findings reveal that sexual harassment in public buses has considerable psychological consequences for adolescent girls in Anuradhapura District. Participants reported experiencing fear, anxiety, stress, embarrassment, anger, emotional distress, and a diminished sense of personal safety. Repeated exposure to harassment contributed to reduced self-confidence, feelings of vulnerability, and psychological discomfort during travel. Many participants reported avoiding crowded buses, modifying travel schedules, and limiting independent travel. Several school-going participants indicated occasional school absenteeism and reduced participation in extracurricular activities because of fear of harassment. Furthermore, incidents were frequently underreported because of social stigma, victim-blaming, and limited confidence in available support systems. The study concludes that sexual harassment in public buses significantly affects the psychological well-being and educational engagement of adolescent girls in the Anuradhapura District, highlighting the need for effective preventive measures and support mechanisms.

Keywords: sexual harassment, adolescent girls, public buses, psychological impact, educational engagement

I wish to acknowledge Ishari Gunarathna for her guidance and supervision.

THE DEVELOPMENT OF TEA TOURISM AND ITS IMPACTS ON THE LOCAL COMMUNITY: A STUDY BASED ON BLUE FIELD ESTATE, RAMBODA

V. Priyadharshini
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw037@arts.pdn.ac.lk

Tourism in Sri Lanka is emerging as a major contributor in the development of tourism. Tea tourism has emerged as a significant component of this growth. This tea tourism is integrated with the diverse aspects of the region such as traditions and culture. Blue Field Estate located in Ramboda, is also seen as a destination where tea tourism has developed over time. This development has created both new opportunities and challenges for the local community. This study examines the development of tea tourism and its impacts on the social, economic and cultural life of the local community. In particular, attention is given to the influence of colonial institutions and power relations. The study used qualitative research design. Data was collected from tea plantation workers, local residents and plantation management representatives through semi-structured interviews and focus group discussions. The data collected were analysed through thematic analysis. The results show that tea tourism has created employment opportunities, increased local sources of income, and enhanced the expression of plantation culture and heritage. Community members benefited from tourism-related services and interactions with tourists. However, several challenges were also identified, such as inequality in distribution of tourism benefits, limited participation of local people in decision-making processes, lack of infrastructure, limited opportunities for small business activities, and hierarchical power relations within the plantation system. In addition, some participants expressed concerns about cultural changes and unequal sharing of economic benefits between plantation management and workers. This study illustrates that although the development of tea tourism provides many benefits to the local community, these benefits are not equally available to all community members. There is a need to increase community participation, create inclusive governance structures, and provide opportunities for local communities in tourism development.

Keywords: tea tourism, Ramboda, development, local community, impacts

I wish to acknowledge Poornika Seelagama for her guidance and supervision.

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA USAGE ON ACADEMIC PERFORMANCE: A STUDY OF UNDERGRADUATE STUDENTS IN THE FACULTY OF ARTS, UNIVERSITY OF PERADENIYA

R.M.K. Rambukwella
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw038@arts.pdn.ac.lk

Social media has become an essential part of modern life. It refers to platforms and applications that allow users to create and share content while connecting with virtual communities. University students increasingly use social media to cope with the various challenges they face in their daily lives. This study examines the impact of social media usage on the academic performance of undergraduate students in the Faculty of Arts at the University of Peradeniya. The research aims to explore the different motivations behind students' use of social media, analyse their usage patterns, and investigate the relationship between the time spent on social media and their academic performance. A mixed-method approach was employed in this study. One hundred (n=100) students were selected as the sample for a survey, while twenty students were selected for the qualitative research. Qualitative data was collected through semi-structured interviews. Quantitative data were analysed using descriptive statistics, while thematic analysis was applied to the qualitative data. The findings revealed that students use social media for various purposes, including academic learning, communication, entertainment, information seeking, and social interaction. While social media offers opportunities for knowledge sharing, collaboration, and access to educational resources, excessive use was found to contribute to distractions, reduce time spent studying, and hinder academic concentration. The study concludes that social media can be a valuable educational tool; however, it can also serve as a potential disruption to academic activities, depending on the purpose, frequency, and manner of its use.

Keywords: social media usage, academic performance, undergraduate students, Faculty of Arts, University of Peradeniya

I wish to acknowledge Thushara Kamalrathne guidance and supervision.

SOCIO-CULTURAL AND INSTITUTIONAL CHALLENGES FACED BY TEACHERS IN IMPLEMENTING REPRODUCTIVE HEALTH EDUCATION: A MIXED-METHOD STUDY OF GOVERNMENT SCHOOLS IN THE POLONNARUWA DISTRICT

N.H.L.C. Sampath
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw040@arts.pdn.ac.lk

Reproductive Health Education (RHE) is important in promoting adolescent well-being, but its effective implementation in schools faces many challenges. This study analyses the socio-cultural and institutional obstacles that teachers encounter in implementing RHE in government schools in the Polonnaruwa District, Sri Lanka. This study uses a mixed-method approach, combining a structured questionnaire with semi-structured interviews to collect both numerical and descriptive data. The questionnaire gathers information on teachers' backgrounds, knowledge of RHE, current teaching practices, attitudes, and perceived socio-cultural and institutional challenges. Semi-structured interviews provide deeper insight into teachers' experiences, cultural pressures and institutional limitations they face in the classroom. This study sample included Science and Health & Physical Education teachers with at least one year of teaching experience. Initial findings indicate that teachers face significant challenges linked to deeply rooted cultural taboos surrounding sexuality, the influence of religious values on lesson delivery, and strong community resistance, particularly from parents who consider RHE inappropriate for school students. At the institutional level, teachers also report a lack of formal pre-service or in-service training on RHE, vague and insufficient curriculum guidelines, and an absence of age-appropriate teaching materials. These challenges make it difficult to deliver RHE consistently and effectively in schools. Therefore, this study emphasises the urgent need for policy changes, teacher training programs, and community involvement strategies to improve the implementation of RHE in schools.

Keywords: institutional challenges, government schools, Reproductive Health Education (RHE), socio-cultural challenges, teachers

I wish to acknowledge Kowsalya Duraisamy for her guidance and supervision.

CROSS-CULTURAL ADAPTATION AND CONTEXTUALIZATION OF THE KEYES' SOCIAL WELL-BEING SCALE FOR SRI LANKAN OLDER ADULTS

N.L.D. Sandaruwan
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw041@arts.pdn.ac.lk

The concept of social well-being is defined based on various factors; defining it through both the individual and society highlights the importance of contextual understanding. However, the measurement of social well-being has been problematic in relevant literature, and the scale developed by Keyes is neither gender- nor age-sensitive and has predominantly been used without contextual adaptation, highlighting the need for a localised scale. Therefore, the present study aims to localise the Keyes' Social Well-Being Scale for Sri Lankan older adults. As a mixed-method approach, it has two phases: (1) translating the scale into Sinhala, and (2) localising the scale to suit older adults in Sri Lanka. Forward translation, backward translation, and the committee approach were employed, incorporating perspectives from social work, sociology, psychology, and nursing. Four in-depth interviews with field experts, twelve cognitive interviews, and one focus group discussion with older adults were conducted to identify issues related to language clarity and contextual understanding. Based on the findings, the necessary modifications were made to localise the scale to better fit the Sri Lankan sociocultural context. The original translation resulted in misconceptions, misunderstandings, and interpretation difficulties among older adults, often requiring external assistance. Therefore, the findings revealed that the Sinhala-translated version of the Keyes' Social Well-being Scale required modification to ensure age appropriateness and the use of spoken rather than highly scholarly written Sinhala. Accordingly, several dimensions and indicators of the original scale were slightly modified with the necessary clarifications reflecting the Sri Lankan sociocultural background. Furthermore, beyond Keyes' original five dimensions: social integration, social acceptance, social contribution, social actualisation, and social coherence, the findings identified the religious participation of older adults as an important new dimension of social well-being in Sri Lanka. Overall, the study highlights the need for a contextualised measure of social well-being among Sri Lankan older adults, as religious participation represents a key dimension beyond the original Western-centric conceptualisation.

Keywords: Keyes' social well-being scale, older adults, scale validation, sociocultural adaptation, social integration

I wish to acknowledge Susantha Rasnayaka for his guidance and supervision.

A STUDY ON PSYCHOSOCIAL DISTRESS ASSOCIATED WITH ANXIETY AMONG ADVANCED LEVEL STUDENTS: WITH REFERENCE TO SELECTED SCHOOLS IN THE COLOMBO DISTRICT

L.A.D.P.H. Sewwandi
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw043@arts.pdn.ac.lk

Anxiety has become a major mental health issue among teenagers, especially Advanced Level (A/L) students who deal with heavy academic, social, and family pressures. In the competitive educational setting of the Colombo District, understanding the psychosocial factors associated with anxiety is crucial for supporting students' well-being. The objective of the study is to examine the prevalence of anxiety and identify the psychosocial factors associated with anxiety among A/L students in two selected schools in the Colombo District. A mixed-method research approach was adopted in this study. Quantitative data was collected from one hundred students using the Generalised Anxiety Disorder-7 (GAD-7) scale and a structured questionnaire, while qualitative data were gathered through eight semi-structured interviews and analysed thematically. The findings show that 58% of students experienced moderate to severe anxiety. The highest levels of anxiety were reported among Biology students at 80.8%, followed by Mathematics students at 73.1%, Commerce students at 45.8%, and Arts students at 29.2%. Female students reported higher anxiety levels than male students. Additionally, 80% feared failing the A/L examination, 76% worried a lot about their future, 70% felt pressure from parental expectations, and 61% reported that comparing themselves with others on social media increased their anxiety. Qualitative findings identified academic competition and pressure to gain university admission as the main sources of stress. Family support emerged as the strongest protective factor. In contrast, parental expectations, social comparison, social media influence, and lack of autonomy added to psychological distress. Participants also viewed the education system as fostering competition and a focus on achievement. These findings underline the need for mental health programs in schools, family support initiatives, and educational reforms that promote student well-being and resilience.

Keywords: academic pressure, advanced level students, anxiety, mental health, psychosocial factors

I wish to acknowledge Dinushika Yapa Abeywardhana for her guidance and Supervision.

AI CHATBOTS USAGE FOR PRACTICAL COMPETENCIES OF SOCIAL SCIENCE UNDERGRADUATES: SPECIAL REFERENCE TO UNIVERSITY OF PERADENIYA

A.M.H.C. Aththanayake
Department of Sociology, University of Peradeniya
a20sw049@arts.pdn.ac.lk

The usage of AI chatbots like ChatGPT, Gemini, and Copilot is revolutionising higher education in social sciences by enabling personalised learning and practical simulations. The University of Peradeniya is notable for encompassing various social science fields that involve direct human interactions such as social work, psychology, law, and education all within one institution. While previous studies have examined students' acceptance and use of AI chatbots, there is a gap of empirical evidence on the impact of such chatbots on the practical skills of social science undergraduates in Sri Lanka. The main aims of the research are to determine students' perceptions of AI chatbot usage in the development of practical skills and to determine important motivations and challenges regarding the use of AI chatbots in practice. The research questions focused on perceptions of students regarding the importance of AI in practical skills and the challenges faced. The cross-sectional mixed-method research involved stratified random sampling for a quantitative survey of sixty fourth-year undergraduates who had completed at least one field practice. It was complemented by ten semi-structured interviews with purposively selected individuals. Quantitative data were analysed using SPSS, whereas the qualitative data were subjected to thematic analysis. It was found that significant problems arose regarding practical competencies. Around 72% experienced issues predicting human nature and interpreting emotions, and more than 65% stated that AI outputs tended to be Westernised and thus inappropriate for Sri Lankan social and cultural context. In addition, interviews identified that there is a risk of a reduction in critical thinking abilities. To conclude, the use of AI chatbots improves work efficiency; however, uncontrolled use may lead to deterioration of practical competencies.

Keywords: AI chatbots, challenges, perception, practical competencies, social science undergraduates

I wish to acknowledge Ishari Gunarathna for her guidance and supervision.

TAMIL

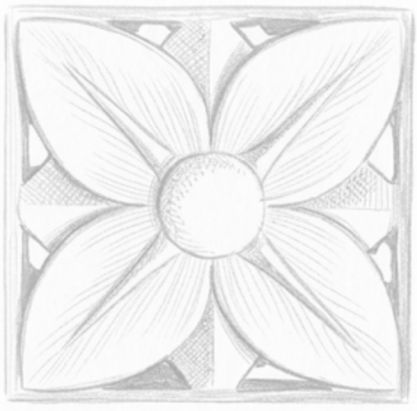

KALIKAMBU: AN ISLAMIC PERFORMING ART- A STUDY

M. P. F. Aadhila
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20015@arts.pdn.ac.lk

In the Islamic Tamil cultural tradition, folk art forms intertwined with spiritual values and martial skills occupy a unique position. In this context, the primary objective of this study is to investigate the historical background, performance techniques, and socio-cultural significance of 'Kalikambu', a traditional folk dance and martial art of the Muslims. Performed by holding small wooden sticks with rhythmic precision and vibrant body movements, this art serves as a distinctive identity of Muslims living particularly in regions such as the Kurunegala District and Eastern Province of Sri Lanka, as well as the early Islamic settlements of Southern India. Based on the theoretical frameworks of Cultural Anthropology and Folklore, this study is designed using a qualitative research methodology. Through rigorous fieldwork, interviews with veteran artists, performance observations, and oral histories were collected and qualitatively analysed. This study comprehensively explores how this art form is closely linked to poetic songs praising the valour of Hasan (RA) and Husayn (RA), the grandsons of Prophet Muhammad and how it aligns with the divine remembrance (Dhikr) practices of the Islamic mystical Sufism tradition. Furthermore, the study assesses the contemporary challenges faced by this art form today due to modernisation, media proliferation, and a lack of awareness among the younger generation. It highlights the noble contribution of the Kalikambu dance in preserving the ancient cultural heritage of Muslims and fostering regional social cohesion and harmony in multi-ethnic environments. Finally, this research proposes strategic academic recommendations for preserving and transmitting this vanishing, orally transmitted art form to future generations.

***Keywords*:** Islamic culture, Kalikambu, performing art, Sufi tradition, performance

I wish to acknowledge S. Pirashanthan for his guidance and supervision.

A STUDY OF I. SANTHAN'S NOVELS: A RESEARCH BASED ON *OTTUMA* AND *SITHTHAN CHARITHAM* NOVELS

P. Alaikshana
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20022@arts.pdn.ac.lk

I. Santhan is an important writer in Eelam Tamil literature who has written about social realities and ethnic relationships in a simple and natural style. His novels focus on ethnic, language, caste, and social conflicts and show the deeper aspects of human relationships. The novels *Ottuma* and *Siththan Charitham* portray the hardships of life during the war and the effects of ethnic and religious conflicts. Although some studies have been conducted on I. Santhan's works, his unique contribution to literature has not been studied in detail. The main aim of this study is to examine the contribution of I. Santhan's novels to Eelam Tamil literature. It analyses how the novels portray the living conditions created by political conflicts in Eelam and how the author presents these realities through characters and plot development. The primary sources of this study are the novels *Ottuma* and *Siththan Charitham*, while books, journal articles, magazines, and interviews are used as secondary sources. Descriptive and analytical methods have been applied in this research. The study finds that I. Santhan's novels are important literary works that clearly record the impact of ethnic conflicts and the suffering experienced during wartime.

Keywords: I. Santhan, *Ottuma*, *Siththan Charitham*, Eelam Tamil literature, war

I wish to acknowledge S. R. Theaver for his guidance and supervision.

A SOCIO-CULTURAL PERSPECTIVE ON THE HOLY WATER (*KADAL THEERTHAM)* FESTIVAL OF VALLIPURA ALWAR TEMPLE

Navaratnam Jeyani
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20298@arts.pdn.ac.lk

Water sanctification holds a continuous historical presence across religious and cultural traditions. In Hindu temple festivals, the ritual of holy water of the deity signifies the transmission of divine grace, reflecting how adherents historically projected their own purification rituals onto the divine and sustained them. Historically, these water festivals have served as vital conduits for unifying diverse communities and regions, maintaining paramount importance in both Agamic and folk traditions. The historic Vallipura Alwar Temple, a renowned Vishnu shrine dedicated to the *Matsya* (fish) avatar, is situated near the coastal landscape of Point Pedro, Jaffna, Sri Lanka. Its annual *Kadal Theertham* (Holy Water festival), celebrated on the full moon day of the *Purattasi* (September) month, carries immense historical and cultural weight. While folklore and myths emphasise the social influence of this festival, the ritual involves a sacred procession (*Theertha Yathirai*) from the temple to the Katkovalam beach of the Indian Ocean, where the deity is taken aboard a vessel to perform the holy water festival at sea. This study investigates the procedures and socio-cultural significance of this unique festival, addressing a research gap identified via literature review regarding its impact on Northern Sri Lankan Hindu society. Hypothesising that a vital socio-cultural preservation operates beneath the festival's Agamic framework, this study employs descriptive, analytical, historical, and comparative methodologies. This study adopted field research data as its primary source. The main finding of this research is that while this water-cutting festival (*Theertham*) takes place according to Agamic traditions, it also preserves socio-cultural practices. By deconstructing and reading the myths of this temple, the primary sub-finding of this study is that this festival possesses a history rooted in local traditions not mentioned in the Puranas. This study attempts to shed new light from a socio-cultural perspective on this seawater-cutting festival, which holds significant influence within the religious, social, and cultural spheres.

***Keywords*:** Kadal Theertham, pilgrimage, social interaction, socio-cultural, social preservation

I wish to acknowledge S. Sutharsan for his guidance and supervision.

FEMALE DEITY WORSHIP AND CUSTOMS IN CHENAIKUDIYIRUPPU REGION

Yogaraj Lithursana
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20386@arts.pdn.ac.lk

Ritual practices play a central role in expressing the existence and social significance of religion. Worship traditions are generally classified into Agamic (institutional) worship and folk worship. Among these, female deity worship occupies a significant place, with its forms and practices shaped by the social and cultural contexts of each region. The Eastern Province of Sri Lanka is characterised by a matrilineal social structure based on maternal descent. This tradition has contributed to the prominence and continuity of female deity worship. Chenaikudiyiruppu, a village in the Ampara District, reflects a unique social environment influenced by both the Seerpaatha clan tradition and matrilineal customs. This study examines the worship practices and this research is based on folk traditions associated with Kaliamman, Mariamman, and Kamba Kamatchi Amman. The research focuses on the Kaliamman, Mariamman, and Kamba Kamatchi Amman temples in Chenaikudiyiruppu. Field research, historical analysis, and sociological approaches were used as the main research methods. The findings reveal that female deity worship occupies an important place in the religious life of the community. Through this study, the persistence of a matrilineal social structure is identified as a key factor supporting these traditions. Female deity worship functions not only as a religious practice but also as an expression of the community's cultural identity. Each deity is associated with distinct rituals and customs. Kaliamman worship includes temple-opening ceremonies, village protection rites, and votive offerings. Mariamman worship features clan-based observances, sacred sea-water rituals, and devotional songs. Kamba Kamatchi Amman worship involves penance, ceremonial processions, and firewalking. The study concludes that these rituals and folk traditions continue to be actively practised and preserved within the community.

***Keywords*:** matrilineal society, female deity worship, Seerpaatha clan, Chenaikudiyiruppu, ritual practices

I wish to acknowledge P. Sarawanakumar for his guidance and supervision.

A CRITICAL STUDY ON MANTHARA IN *KAMBA RAMAYANAM*

S. Piriya
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20508@arts.pdn.ac.lk

Kamba Ramayanam is an important Tamil epic written by Kambar in the 12th century. Although it is based on the *Valmiki Ramayana*, it is also considered an independent creative work. The epic mainly emphasises the victory of righteousness (aram). In this epic, Manthara appears only for a short period in the *Ayodhya Kandam*, but she plays a very important role in the development of the story. Through her psychological influence, she changes Kaikeyi's mind and becomes the reason for Rama's exile, turning the happy situation in Ayodhya into one of sorrow. Even though many studies have been conducted on *Kamba Ramayanam*, there has been no detailed study focusing only on Manthara. Therefore, this research critically examines her role and importance in the epic. Using descriptive and comparative methods, the study focuses on the *Ayodhya Kandam* and concludes that Manthara, despite being a minor character, becomes a key instrument in fulfilling the purpose of the epic, while her psychological approach serves as the main factor behind the major changes in the storyline.

***Keywords*:** psychological approach, plot development, critical evaluation, minor character

I wish to acknowledge S. Pirashanthan for his guidance and Supervision.

TRADITIONAL DRAMA EFFORTS AND ARTISTES OF PASAIYOOR REGION

P. Rammiya
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20553@arts.pdn.ac.lk

The Pasaiyoor region, located southeast of Jaffna, has held an important place in the traditional drama (Koothu) tradition since the early nineteenth century. The Koothu performances in this region mostly carry a distinct Christian religious background. Although the Koothu artistes of Pasaiyoor are generally spoken of, no deep research has been conducted so far regarding them or the Koothu scripts written by them. Taking this as the research gap and addressing the contribution of these artistes to the development of Koothu art as the research problem, this study has been undertaken. In this regard, it aims to bring to light the traditional dramas of the Pasaiyoor region and the artistes who created them. The primary data for this study were collected through fieldwork, while the secondary data were gathered from books and articles. To explain the region's artistes and their plays in detail, a narrative approach, as well as descriptive and analytical methods, have been utilised. This research consists of four chapters: Arts of Pasaiyoor Region, Artistes of the Region, Their Traditional Drama Efforts, and Conclusion. Through this, it is possible to observe that highly talented Koothu artistes exist in the Pasaiyoor region. Furthermore, although Koothu art is linked to daily life and religious beliefs, it has also been possible to identify predictions that this art might face a decline in the future. Against this background, to preserve Pasaiyoor's unique Catholic traditional drama heritage, the Government and the Department of Cultural Affairs should jointly allocate funds to digitally archive the scripts. Furthermore, to effectively attract youth to the art of Koothu, this study also puts forward recommendations, such as conducting structured training workshops and awareness programs at the regional level with sponsorship from government institutions.

Keywords: Koothu, Pasaiyoor, traditional drama

I wish to acknowledge A.Y. Satheeswaran for her guidance and supervision.

AN ASSESSMENT OF ISLAMIC CULTURAL CRISES IN MAJITHA'S NOVEL *FARDA*

Hassaly Fathima Sajeetha
Department of Tamil, University of Peradeniya

In contemporary Sri Lanka, the culture and way of life of the Muslim community are experiencing significant challenges arising from both internal and external forces. These crises are being expressed at varying levels in art and literature. Among the writers who engage with these issues, Majitha occupies a notable position. As a contemporary female writer, she vividly portrays the internal and external struggles faced by women through realistic representations of lived experiences. Her novel *Farda* explores the multifaceted crises confronting Muslims in present-day Sri Lanka. Previous studies by scholars such as Vakeesan (2023), Vasan (2023), and Jiffri Hassan (2023) have examined various aspects of the novel. While these studies touch upon the cultural crises represented in *Farda,* they do not provide a comprehensive critical analysis of the issue. Therefore, this study is undertaken by foregrounding the research problem: what are the contemporary Islamic cultural crises reflected in the novel *Farda*? This study employs a qualitative methodology, utilising content analysis and a descriptive approach to examine the research problem. The novel employs Muslim women's attire and the hostility directed towards it by dominant social and political forces in Sri Lanka as a central symbol. Through this narrative strategy, it reveals how the Muslim community encounters political, social, and economic challenges resulting from the systematic actions of the majority-dominated state. Furthermore, it records, through contemporary events, the crises emerging within the Muslim community itself due to purist movements and traditional rigidities. The novel strongly expresses both the societal crises of Muslims and the crises faced by women within the Muslim community, thereby providing valuable insights into the cultural crises and challenges confronting the Muslim community in contemporary Sri Lanka.

***Keywords*:** cultural life, *Farda*, gender bias, Islam, purism

I wish to acknowledge M. M. Jayaseelan for his guidance and supervision.

HISTORY AND WORSHIP TRADITIONS OF THE KALLIRUPPU KANNAGIYAMMAN-VAIRAVAR TEMPLE

Sivakumaran Mathura
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20745@arts.ac.lk

Places of worship play an important role in preserving the cultural identity of a society and function as social institutions that reflect social change. In Sri Lanka, the Mullaitivu region is recognised for its unique temple-based cultural traditions. This study, titled "History and Worship Traditions of the Kalliruppu Kannagiyamman-Vairavar Temple", examines the worship practices of Kannagi Amman and Vairavar and explores the reasons for their joint worship as the principal deities of the temple. The research is based on descriptive historical methods and fieldwork. While several studies have focused on the Mullaitivu region, no specific research has been conducted on the Kalliruppu Kannagiyamman-Vairavar Temple. This study, therefore, fills an important research gap. The findings indicate that the temple's traditions have developed through a combination of mythological, social, and historical factors. According to oral tradition, when Kannagi Amman arrived in the forested area of Kalliruppu, Vairava Swami protected her from harm and remained by her side. This belief forms the primary mythological basis for the association of the two deities. Kannagi Amman is revered as a symbol of righteousness and compassion, while Vairavar is regarded as a powerful protector. Local people believe that Vairavar safeguards the village from evil forces and undertakes protective duties beyond the role of the Goddess. This belief has elevated Vairavar from a guardian deity to a principal deity alongside Kannagi Amman. The study also identifies the protection of local livelihoods, particularly agriculture and cattle rearing, as an important social reason for this divine association. Consistent with Emile Durkheim's theory, the temple functions as a symbol of collective protection and social unity, strengthening village cohesion and reducing social divisions.

Keywords: Kalliruppu, folk worship, dual principal deities, social factors, cultural elements

I wish to acknowledge R. Sothimalar for her guidance and supervision.

DEVELOPING A CULTURALLY SENSITIVE MULTI-DIALECT MCQ DATASET FOR SRI LANKAN TAMIL AND EVALUATING LARGE LANGUAGE MODELS

Kajanie Sivarajah
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20746@arts.pdn.ac.lk

In the Sri Lankan Tamil context, the diffusion of artificial intelligence (AI) technologies and systematic research on the development of related AI models remains limited. Moreover, leading AI models and their evaluation datasets have primarily been developed using Tamil Nadu Tamil and standardised General Tamil. Consequently, the unique regional cultural elements and dialectal variations of Sri Lankan Tamil persist as a significant data gap in computing and AI. To address this gap, the present study was undertaken as a preliminary effort. It adopts a methodology aligned with internationally recognised frameworks used to evaluate the linguistic understanding and reasoning capabilities of large language models (LLMs). Primary data were collected through a questionnaire-based approach from 18 students of the University of Peradeniya, purposively selected to represent diverse regional backgrounds. The data included nuanced dialectal vocabulary related to lifestyles, beliefs, religious practices, social customs, and traditional arts. Secondary data consisted of English-language academic materials on AI. This interdisciplinary study, situated at the intersection of computing and linguistics, employs descriptive, explanatory, and analytical methods, along with content analysis and comparative approaches. It is structured into four sections: an introduction to AI and LLMs; dataset construction and content analysis; development of a culturally sensitive, multi-dialect Sri Lankan Tamil dataset and its performance evaluation; and comparative model assessment. Using the newly developed dataset, leading AI platforms were evaluated for accuracy and performance. Findings indicate that one model shows limitations in understanding Sri Lankan Tamil socio-cultural contexts and traditional lexical items, while another demonstrates relatively better contextual comprehension but struggles with region-specific dialects. The study recommends further training of global AI models using this open-access dataset and emphasises incorporating Sri Lankan Tamil dialects into training data. It also calls for collaboration between Tamil studies and computer science to develop specialised language models, ensuring linguistic and cultural preservation.

Keywords: artificial intelligence, LLM evaluation, specialised language models, cultural sensitivity

I wish to acknowledge Yalini Satheeswaran for her guidance and supervision.

CHARACTERISATION OF MEN AND WOMEN IN N.K. RAGHUNATHAN'S SHORT STORIES

Ulakeshparan Thuthesika
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20792@arts.pdn.ac.lk

N. K. Raghunathan is a prominent personality who strongly recorded progressive ideology in Sri Lankan modern Tamil literature. He believed literature is not merely an entertainment tool but a weapon for social change, expressing this ideology across various literary forms, particularly his short stories. This research, titled "Characterisation of Men and Women in N. K. Raghunathan's Short Stories", focuses primarily on the collection N. K. Raghunathan (2021). The main objective is to uncover the unique qualities of the male and female characters he depicted. Although previous studies examined his Marxist theories and themes, comprehensive research on his characterisations remains a distinct research gap. Utilising descriptive, analytical, and sociological approaches, this study finds that Raghunathan used characterisation as a primary technique to convey his progressive social ideology. His female characters are not confined to traditional frameworks; instead, they are created as revolutionary women who challenge traditions and fight for their rights in a new era. Simultaneously, his male characters are depicted as progressive individuals who question backward social attitudes, while also appearing as victims of class oppression and harsh social environments. These characters are handled skilfully to naturally narrate caste, religious rigidities, and patriarchal oppression, while expressing a deep longing to dismantle the entire social system for a new structure. Ultimately, this study reveals that Raghunathan's characters are not mere imaginary figures. Instead, they function as strong ideological pillars carrying his progressive thoughts, social realities, and alternative social ideologies that transcend traditional boundaries.

Keywords: modern literature, short story, characterisation, progressive literature, social freedom

I wish to acknowledge P. Sarawanakumar for his guidance and supervision.

A SOCIOLOGICAL PERSPECTIVE ON THE NOVEL *SEETRIL MANITHARGAL*: A CRITICAL EVALUATION

P. Vivethika
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20807@arts.pdn.ac.lk

Literature, as a social product, invariably reflects society and its practices. Through literary texts, it is possible to understand social life, structures, and dynamics. However, the extent to which social realities are represented depends largely on the ideological and conceptual framework of the writer. Since leftist literary ideology strongly emphasises the relationship between literature and society, writers influenced by this tradition often accord significant importance to social representation. In this regard, Rajam Krishnan, who operated within a leftist ideological framework, sought to realistically express social life and its dynamics in her works. Against this backdrop, the present study critically examines the novel *Seetril Manithargal* from a sociological perspective. Previous studies by Krishnan (2016) and Thothathri (2014), among others, have explored various aspects of the novel. Although these studies have discussed the social life represented in *Seetril Manithargal,* a detailed sociological analysis of the realities of farmers' lives depicted in the text remains limited. Addressing this research gap, the study is guided by the question: What realities of the lives of farmers in the Thanjavur region are reflected in the novel *Seetril Manithargal*? Adopting a qualitative methodology, the study employs content analysis within a sociological framework. The findings reveal that the novel realistically portrays the oppressed conditions of Thanjavur's farming communities, their history of resistance, economic hardships, generational transformations, and the influence of environmental factors on their lives. Furthermore, the novel illustrates the struggles undertaken by these communities to overcome social and economic oppression and achieve upward mobility. It also highlights the role played by leftist movements and organisations in fostering collective consciousness and supporting these struggles. Through its realistic representation of agrarian life, *Seetril Manithargal* offers valuable insights into the social, economic, and political realities of farming communities in the Thanjavur region.

Keywords: agricultural labourers, caste dominance, economic exploitation, leftist movement, social reality

I wish to acknowledge M. M. Jayaseelan for his guidance and supervision.

HISTORY AND CULTURE OF AATHI AMMAN KENY VILLAGE

S. Monisha
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20960@arts.pdn.ac.lk

The history and culture of a village comprehensively reflect its overall identity. Aathi Amman Keny, located in the Seruwila Divisional Secretariat of the Trincomalee District in Eastern Sri Lanka, possesses deep historical antiquity. This study aims to systematically document the unique culture, lifestyle, and folklore traditions of this village. A literature review reveals a significant research gap, as only sparse, fragmented references exist regarding its cultural life, with no comprehensive studies published to date. The primary objective of this research is to investigate and uncover the village's historical background. It addresses two key research problems: the distinct significance of the village's history and heritage, and the impact of modernisation on its rural culture. The central hypothesis posits that while the cultural lifestyle of Aathi Amman Keny is deeply rooted in tradition, it has also been influenced by modernisation. Methodologically, this study utilises descriptive, analytical, historical, and cultural approaches. The research scope is confined to the village and its immediate surroundings. Primary data was gathered through direct observation, participant observation, and interviews, supplemented by books and articles as secondary sources. The study concludes that despite the challenges of modernisation, the ancient lifestyle and culture of the village are preserved effectively. It confirms that ancestral cultural preservation remains resilient in contemporary times.

***Keywords*:** Aathi Amman Keny, culture, lifestyle, material culture, rituals

I wish to acknowledge S. R. Theaver for her guidance and supervision.

THE INFLUENCE OF THE PALMYRA PALM IN JAFFNA CULTURE

R. Sajeevini
Department of Tamil, University of Peradeniya
a20964@arts.pdn.ac.lk

The palmyra palm, *Borassus flabellifer*, stands as a profound cultural symbol of the Tamil people. While it is customary for a tree to be associated with sustenance and traditional medicine, the palmyra tree transcends these boundaries; it functions both as a consumer commodity and as an essential utilitarian object deeply intertwined with the history and culture of the community. Known as the Karpagatharu, the celestial tree that fulfils all desires, the palmyra tree has inspired numerous literary works, most notably *Thalavilasa*. The palmyra tree celebrated in such literature is abundantly found across Sri Lanka, establishing a particularly deep, symbiotic connection with the soil of Jaffna. Accordingly, this research, titled "The Influence of the Palmyra Palm on Jaffna Culture", investigates the significant place the palmyra holds within Jaffna's cultural fabric and its dynamic interaction with the daily life and livelihood of its people. A literature review reveals that although several preliminary studies have been conducted on the palmyra tree, its deep-rooted connection to the specific cultural identity of Jaffna has not been comprehensively analysed, a research gap that this study aims to bridge. This paper addresses the core research question: What is the significance and contemporary relevance of the palmyra palm in Jaffna culture within an increasingly globalised world? The central hypothesis posits that despite rapid technological advancements, the palmyra palm continues to hold paramount cultural importance in Jaffna. As a qualitative study, descriptive, analytical, and field research methodologies were employed, with the geographical scope strictly delimited to the Jaffna region. The book Palmyra Resources *Panaivalam* served as the primary text, supplemented by secondary data from research articles, dissertations, and field interviews. The findings successfully map the profound interaction between the palmyra tree and the people of Jaffna, highlighting its pervasive influence on food security, traditional housing, utilitarian household artefacts, religious rituals, and local craftsmanship. Consequently, this study addresses the previous lack of documentation regarding this cultural relationship, successfully demonstrating how the palmyra shapes Jaffna's cultural landscape while fully achieving its intended research objectives.

***Keywords*:** palmyra resources, *Panaivalam* palmyra-centric literature, Tamil cultural symbol, Jaffna culture

I wish to acknowledge S. Pirashanthan for his guidance and supervision.

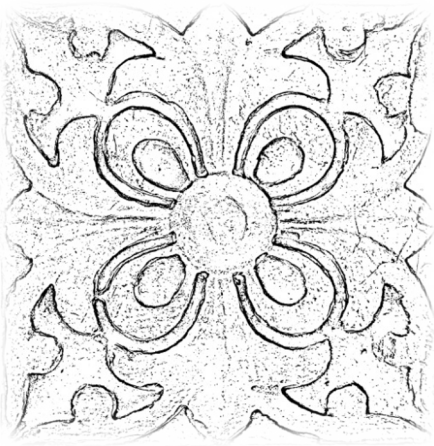

URCFA-2026

Undergraduate Research Congress of the Faculty of Arts

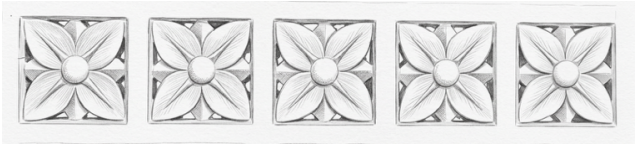

COMMITTEE MEMBERS

ADVISOR

Dr. E.M.P.C.S. Ekanayake
Dean/Faculty of Arts

CO-CHAIRPERSONS

Prof. Rohitha Dasanayake
Dr. Thushara Kamalrathne

CO-SECRETARIES

Ms. Piyumi Embuldeniya
Mr. Buddisha Weerasuriya

MAIN COMMITTEE

Dr. E.M.P.C.S. Ekanayake (Dean/Faculty of Arts)
Prof. Rohitha Dasanayake (Co-Chairperson/URCFA- 2026)
Dr. Thushara Kamalrathne (Co-Chairperson /URCFA- 2026)
Ms. Piyumi Embuldeniya (Co-Secretary -URCFA- 2026)
Mr. Buddisha Weerasuriya (Co-Secretary -URCFA- 2026)

MEMBERS

Dr. Nimal Wijesiri
Mr. S.M. Thameem
Mr. U.S.Y. Sahan Mahesh
Mr. K.M.D.L. Kariyapperuma
Mr. Theekshana Athukorala
Ms. E.G.I. Sevwandi
Mr. Pramitha Weerasekara
Ms. Sithara Jayawardhana
Ms. Jennifer Edama
Mr. Yasas Kulasekara

Ms. H.A.T.N. Amarasena (Deputy Registrar/ Faculty of Arts)
Mr. Ishan Samarahewa (Deputy Bursar/ Faculty of Arts)

SUB-COMMITTEE COORDINATORS

Prof. Sudharshana Bandara
Prof. T.M.S.S.K. Yatigammana Ekanayake
Prof. A.S.T. Rajapakse
Dr. Nimal Wijesiri
Dr. Thamali Kithsiri
Dr. T.N. Vidanage
Dr. A.M.M. Chandrika
Mr. Saminda Gnanarathna
Ms. Dinushika Yapa Abeywardhana
Ms. Sachini Geethanjalee
Mr. Theekshana Athukorala

DEPARTMENT COORDINATORS

Mr. Waleed Ahamed- Arabic and Islamic Studies
Dr. Uditha Jinadasa- Archaeology
Ms. Muditha Dharmasiri/GRS & Ven.S. Sumanarathana/
SKT- Classical Languages
Ms. J.A.K.M. Jayasinghe- DELT
Dr. A.V.K. Madhavie- Economics and Statistics
Mr. W.W.M.R.G.K. Wijethunga- Education
Ms. Nishani Jayaweera-English
Ms. Niroshi Senevirathne- Fine Arts
Dr. Arularasi Balakrishnan- Geography
Mr. Sahan Mahesh- History
Ms. S.M.T.D. Samarakoon- Information Technology
Mr. Hirantha De Silva- Law
Dr. Kasun Dharmasiri- Pali and Buddhist Studies
Dr. S. Ilangakoon & Dr. M.A. Mufizal- Philosophy
Dr. S. Baskaran- Political Science
Ms. Manju Gunasekara- Psychology
Mr. K.M.D.L. Kariyapperuma- Sinhala
Ms. Dinushika Yapa Abeywardhana- Sociology
Dr. P. Saravanakumar- Tamil
Mr. Darshan Bandara- Management Faculty

EDITORIAL AND PUBLICATION COMMITTEE

Dr. Thamali Kithsiri
Editor-in-Chief

EDITORIAL ASSISTANCE

Ms. Manuja Wijesuriya
Ms. Omeli Rathnabharathi

LANGUAGE EDITING ASSISTANCE

~English~

Dr. Kumuduni Kumarihamy
Mr. N.S. Hewage
Ms. J.A.K.M. Jayasinghe
Ms. E.M. Jayawardena
Mr. G.D.U.P.K. Gamage
Ms. S.M.R.N.S.K. Asmadala
Ms. M.T.K. Kuruppuarachchi
Ms. V.J. Edama
Ms. S.T. Ratnayake
Ms. S.A.T.P. Senaweera
Ms. A.M.W.D.G.K. Amunugama
Ms. M.T. Randeniya
Mr. K.M.B.S.Y. Kulasekare
Ms. H.M.S.C. Wijerathne
Ms. R.M.C.P.K. Rajanayake
Ms. W.R.W.M.R.N.W.M.P. Nugegoda
Ms. H.M.L.V. Wanninayake
Ms. W.L.D.R.S. Jayawardena
Ms. I.L. Ranaweera
Ms. Sammani Nanayakkara
Ms. M.A.F. Hamdha
Ms. W.M.S.C. Karunarathne

Ms. T.P.L.D. Madhuwanthi

Sinhala

Mr. M.K. Dissanayake
Dr. Nimal Wijesiri
Dr. Dilini Ariyawansa
Mr. Buddhika Konara
Mr. K.M.D.L. Kariyapperuma
Ven. Badigamthota Saradha
Ms. K.E.G.R.M. Rathanayake
Ms. K.A.S. Virajinee
Ms. K.K.L. Dewthilini
Ms. I.A.D.B.J. Ilapperuma
Ms. V.P.D. Vidhyarathna

Tamil

Dr. S. Sutharsan
Mr. P. Sarawanakumar
Mr. M.M. Jayaseelan
Ms. Anne Yalini
Ms. P. Anusha
Mr. Waleed Ahamed
Ms. M. Ropika
Mr. U. Jeevatharshan
Ms. E. Nilani
Mr. S. Suvistan

FINANCIAL COMMITTEE

Dr. T.N. Vidanage
Coordinator

MEMBERS

Dr. E.M.P.C.S. Ekanayake
Prof. Rohitha Dasanayake
Dr. Thushara Kamalrathne
Ms. Piyumi Embuldeniya
Mr. Buddisha Weerasuriya
Dr. Nimal Wijesiri
Mr. S.M. Thameem
Mr. U.S.Y. Sahan Mahesh
Mr. K.M.D.L. Kariyapperuma
Mr. Theekshana Athukorala
Ms. E.G.I. Sevwandi
Mr. Pramitha Weerasekara
Ms. Sithara Jayawardhana
Ms. Jennifer Edama
Mr. Yasas Kulasekara

Ms. H.A.T.N. Amarasena (Deputy Registrar/Faculty of Arts)
Mr. Ishan Samarahewa (Deputy Bursar/ Faculty of Arts)

GUESTS / KEYNOTE ARRANGEMENTS
&
COORDINATION OF INVITEES

Dr. E.M.P.C.S. Ekanayake
Prof. Rohitha Dasanayake
Dr. Thushara Kamalrathne
Ms. Piyumi Embuldeniya
Mr. Buddisha Weerasuriya
Dr. Nimal Wijesiri
Mr. S.M. Thameem
Mr. U.S.Y. Sahan Mahesh
Mr. K.M.D.L. Kariyapperuma
Mr. Theekshana Athukorala
Ms. E.G.I. Sevwandi
Mr. Pramitha Weerasekara
Ms. Sithara Jayawardhana
Ms. Jennifer Edama
Mr. Yasas Kulasekara

DESIGN AND PRINTING

Prof. Sudharshana Bandara
Coordinator

Ms. Wiraji Sudeera Gamage
Ms. C.S.K. Paranavithana
Mr. H.E. Gunasinghe

TECHNICAL AND VISUALISATION COMMITTEE

Prof. T.M.S.S.K. Yatigammana Ekanayake
Coordinator

Mr. Pramitha Weerasekara
Ms. Vimansha Sankalpani
Ms. S.M.T.D. Samarakoon
Ms. Udani Dunukepothegedara
Ms. Vihansa Thilakarathna
Mr. Chamikara Umayanga Kularathna
Mr. W.H.M.O.R.B. Weebaddage

All the Technical Officers, Faculty of Arts
Audio Visual Team, University of Peradeniya

VENUE ARRANGEMENTS

Dr. Nimal Wijesiri
Coordinator

All Department Coordinators
Coordinator from the Faculty of Management

FOOD AND REFRESHMENTS

Prof. A.S.T. Rajapakse
Coordinator

Prof. Danesh Karunanayake
Prof. Rohitha Dasanayake
Prof. Lalitha Disanayake
Prof. Asanka Bulathwatta
Dr. S. Baskaran
Dr. Samantha Ilangakoon
Ms. Hasini Dissanayake
Ven. W. Saranankara
Ven. P. Gnanalakkhana
Ms. Lakshika Dissanayaka
Ms. Narmada Polgampala
All Department Coordinators
Coordinator from the Faculty of Management

CEREMONIAL COMMITTEE

Dr. A.M.M. Chandrika
Coordinator

Ms. Nelum Jayathilake
Ms. Nishani Jayaweera
Ms. Dinushika Yapa Abeywardhana
Ms. Sachini Geethanjalee
Ms. M.A.A. Banu
Ms. P. Anusha
Mr. Waleed Ahamed
Ms. Manuja Wijesuriya
Ms. Sandali Illangakoon
Mr. R. Vijay
Mr. Pramitha Weerasekara
Ms. Nipuni Kularatne
Mr. Asantha Bandara - Curator/Landscape Division

REGISTRATION OF PRESENTERS

Ms. Dinushika Yapa Abeywardhana
Co-Coordinator

Ms. Sachini Geethanjalee
Co-Coordinator

Ms. Eranga Dissanayake
Ms. Muneera
Ms. R.S. Sarathchandra
Ms. V.J.K.P. Hansika

All Department Coordinators
Coordinator from the Faculty of Management

PUBLICITY COMMITTEE

Mr. Theekshana Athgukorala
Coordinator

Ms. I.U. Gunarathna
Ven. P. Gnanalakkhana
Ven. W. Rathanasara
Ms. Sithara Jayawardhana
Mr. K. Balasithran
Mr. W.W.M.R.G.K. Wijethunga
Ms. D.G.S.L. Samarakkody
Ms. W.M.D.M. Wijesundara
Mr. K.M.T.P. Deepaloka

TRANSPORT AND ACCOMMODATION COMMITTEE

Mr. Saminda Gnanarathna
Coordinator

Mr. Yasas Kulasekara
Mr. H.P.D. Perera

ADMINISTRATIVE SUPPORTING STAFF

Ms. Nirmala Ambanwala
Ms. Nelika Dissanayake
Ms. H.M.N.P. Hitihamu
Ms. N.B.A.S. Nimasha
Ms. Nadeeshi Dodanwala
Mr. M. A. K. D. Munasinghe
Mr. M.N.M. Ilham
All the non academic Staff Members, Faculty of Arts

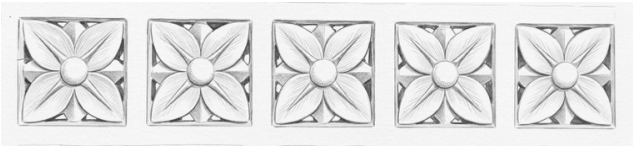

URCFA – 2026